Stjórnartíðindi
1991 - A-deild

Útgáfa 1.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af Stjórnartíðindum. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af prentuðum Stjórnartíðindum án endurgjalds. Hvorki dómsmálaráðuneytið né önnur stjórnvöld standa að gerð skjals þessa umfram það að hafa útvegað höfundi skjalsins prenteintök af ritinu.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum https://urlausnir.is. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta landslög og önnur áþekk gögn gerð af opinberri hálfu, ekki verndar höfundalaga.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Bls. 566 og 766 innihalda engan texta og eiga (væntanlega) að vera þannig.
Gallar á bls. 5, 22, 27, 56, 107, 132, 156-158, 200, 257, 499, 510, 544, 569, 581, 594, 610, 668-669, 681, og 729.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

STJÓRNARTÍÐINDI

1991

A–DEILD

REYKJAVÍK — 1991
PRENTSMIÐJAN GUTENBERG HF.

Útgefandi: Dómsmálaráðuneytið.

Efnisyfirlit

í tímaröð.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
1	4. jan.	Forsetabréf um að Alþingi skuli koma saman til framhaldsfunda	1
5	23. jan.	Forsetaúrskurður um fánadaga og fánatíma	4
6	23. jan.	Auglýsing um liti íslenska fánans	5
2	25. jan.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	2
3	31. jan.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	2
4	4. feb.	Lög um launamál	2–3
7	19. feb.	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingum á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	5–6
15	6. mars	Lög um ákvörðun dauða	19
16	6. mars	Lög um brottnám líffæra og krufningar	20–21
12	12. mars	Lög um breytingu á lögum um málefni aldraða, nr. 82/1989	16
38	18. mars	Lög um breyting á lögum nr. 114/1990, um Útflutningsráð Íslands	261
8	19. mars	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	7
9	19. mars	Bréf handhafa valds forseta Íslands um þingrof, almennar kosningar til Alþingis og þinglausnir	7
10	19. mars	Lög um breyting á lögum um kosningar til Alþingis, nr. 80 16. október 1987, með síðari breytingum	8–13
18	19. mars	Lög um breytingu á lögum nr. 62/1990, um skipan prestakalla og prófastsdæma og um starfsmenn þjóðkirkju Íslands	39
31	19. mars	Lög um breyting á lögum um fangelsi og fangavist, nr. 48 19. maí 1988	243–244
33	19. mars	Lög um Slysavarnaskóla sjómanna	246–247
17	20. mars	Lög um einkaleyfi	21–39
32	21. mars	Lög um Héraðsskóga	244–246
20	23. mars	Lög um skipti á dánarbúum o.fl.	82–130
11	25. mars	Lög um veitingu ríkisborgararéttar	14–15
14	25. mars	Lög um breyting á lögum nr. 73 28. maí 1969, um Stjórnarráð Íslands, með síðari breytingum	18
30	25. mars	Lög um breyting á lögum um Þroskaþjálfaskóla Íslands, nr. 40/1985	243
34	25. mars	Lög um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri	247–251
46	25. mars	Lög um búfjárhald	278–281

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
19	26. mars	Lög um meðferð opinberra mála	40–82
21	26. mars	Lög um gjaldþrotaskipti	131–186
13	27. mars	Lög um ráðstafanir vegna aflabrests í loðnuveiðum	17
22	27. mars	Lög um samvinnufélög	187–215
23	27. mars	Lög um breytingu á lagaákvæðum er varða fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri o.fl.	216–221
24	27. mars	Lög um breytingu á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 96/1988, með síðari breytingum	221–226
25	27. mars	Lög um skaðsemisábyrgð	226–229
28	27. mars	Lög um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla	237–242
29	27. mars	Lög um breytingu á lögum um almannatryggingar, nr. 67/1971, með síðari breytingum	242
35	27. mars	Lög um listamannalaun	251–253
37	27. mars	Lög um mannanöfn	255–260
39	27. mars	Lög um breytingar á lögum nr. 64 1. júlí 1985, um Byggðastofnun	262–263
40	27. mars	Lög um félagsþjónustu sveitarfélaga	236–273
41	27. mars	Lög um breytingu á lögum um greiðslujöfnun fasteignaveðlána til einstaklinga, nr. 63/1985	273
42	27. mars	Lög um breyting á lögum nr. 9 2. mars 1989, um efnahagsaðgerðir	274
43	27. mars	Lög um breytingu á þjóðminjalögum nr. 88/1989	275
45	27. mars	Lög um starfskjör presta þjóðkirkjunnar	277–278
47	27. mars	Lög um breyting á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, sbr. lög nr. 76/1989, 70/1990, 124/1990 og 130/1990	282–285
48	27. mars	Lög um leikskóla	285–289
49	27. mars	Lög um grunnskóla	290–308
26	2. apríl	Lánsfjárlög fyrir árið 1991	229–235
27	2. apríl	Lög um ársreikninga og endurskoðun lífeyrissjóða	235–237
36	2. apríl	Lög um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum	253–255
44	2. apríl	Lög um breyting á lögum nr. 9/1984, um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna í atvinnurekstri, með síðari breytingum	276
50	2. apríl	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	309
51	11. apríl	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	309–310
52	30. apríl	Auglýsing um skipting starfa ráðherra	310
53	3. maí	Forsetabréf um að Alþingi skuli koma saman til fundar mánudaginn 13. maí 1991	311
54	8. maí	Auglýsing um þingsályktun um vegáætlun fyrir árin 1991–1994	312–340

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
57	30. maí	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	361
55	31. maí	Lög um þingsköp Alþingis	341–357
56	31. maí	Stjórnarskipunarlög um breyting á stjónarskrá lýðveldis Íslands, nr. 33/1944, með síðari breytingum	357–360
58	31. maí	Forsetabréf um frestun á fundum Alþingis	361
59	30. júlí	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	361
60	10. ágúst	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	362
61	9. sept.	Auglýsing frá forsætisráðuneytinu	362
62	11. sept.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	362
63	16. sept.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	362
64	16. sept.	Forsetabréf um að Alþingi skuli koma saman til fundar þriðjudaginn 1. október 1991	363
65	30. sept.	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	364
66	2. okt.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	364
67	4. okt.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	364
68	7. okt.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	365
69	20. okt.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	365
70	7. nóv.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	365
71	12. nóv.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	365
72	2. des.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	366
73	4. des.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	366
75	6. des.	Fjáraukalög fyrir árið 1991	367–412
76	18. des.	Auglýsing um breyting á viðauka I við tollalög nr. 55 31. mars 1987 með síðari breytingum	413–430
74	20. des.	Lög um breyting á lánsfjárlögum fyrir árið 1991, nr. 26/1991	366
82	20. des.	Lög um sérstakan skatt á verslunar- og skrifstofuhúsnæði	438–439
87	21. des.	Forsetabréf um frestun á fundum Alþingis	446
78	23. des.	Lög um viðauka við lög nr. 39 15. maí 1990, um Verðjöfnunarsjóð sjávarútvegsins	431
79	23. des.	Lög um breytingu á lögum nr. 67/1971, um almanna tryggingar, með síðari breytingum o.fl.	432
80	23. des.	Lög um breyting á lögum um eftirlaun til aldraðra, nr. 2 14. febrúar 1985, sbr. lög nr. 130/1989	433–435
83	23. des.	Lög um veitingu ríkisborgararéttar	439–441
84	23. des.	Lög um breyting á lögum nr. 43 4. júní 1985, um Verðlagsráð sjávarútvegsins	441–442

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
86	23. des.	Lög um breytingu á lögum nr. 97/1990, um heilbrigðisþjónustu	446
90	23. des.	Lög um nauðungarsölu	455–490
92	23. des.	Lög um breyting á ýmsum lögum vegna aðskilnaðar dómsvalds og umboðsvalds í héraði	540–558
77	27. des.	Lög um breyting á lögum nr. 78 23. desember 1980, um jöfnunargjald, sbr. lög nr. 108/1990	431
81	27. des.	Lög um vatnsveitur sveitarfélaga	435–438
85	27. des.	Lög um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum	442–445
94	30. des.	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	811–812
88	31. des.	Lög um aukatekjur ríkissjóðs	447–453
89	31. des.	Lög um breyting á lögum nr. 50/1984, um Lífeyrissjóð bænda, með síðari breytingum	454
91	31. des.	Lög um meðferð einkamála	491–539
93	31. des.	Fjárlög fyrir árið 1992	559–810
95	31. des.	Lög um breyting á lögum nr. 51/1968, um bókhald	813

Yfirlit

eftir málaflokkum.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Aldraðir.	
12	12. mars	Lög um breytingu á lögum um málefni aldraðra, nr. 82/1989 .	16
80	23. des.	Lög um breyting á lögum um eftirlaun til aldraðra, nr. 2 14. febrúar 1985, sbr. lög nr. 130/1989	433–435
		Almannatryggingar.	
29	27. mars	Lög um breytingu á lögum um almannatryggingar, nr. 67/1971, með síðari breytingum	242
79	23. des.	Lög um breytingu á lögum nr. 67/1971, um almannatryggingar, með síðari breytingum o.fl.	432
		Alþingi.	
1	4. jan.	Forsetabréf um að Alþingi skuli koma saman til framhaldsfunda	1
9	19. mars	Bréf handhafa valds forseta Íslands um þingrof, almennar kosningar til Alþingis og þinglausnir	7
10	19. mars	Lög um breytingu á lögum um kosningar til Alþingis, nr. 80 16. október 1987, með síðari breytingum	8–13
53	3. maí	Forsetabréf um að Alþingi skuli koma saman til fundar mánudaginn 13. maí 1991	311
55	31. maí	Lög um þingsköp Alþingis	341–357
56	31. maí	Stjórnskipunarlög um breyting á stjórnarskrá lýðveldis Íslands, nr. 33/1944, með síðari breytingum	357–360
58	31. maí	Forsetabréf um frestun á fundum Alþingis	361
64	16. sept.	Forsetabréf um að Alþingi skuli koma saman til fundar þriðjudaginn 1. október 1991	363
87	21. des.	Forsetabréf um frestun á fundum Alþingis	446

Atvinnuvegir, sjá Iðnaður; Landbúnaður; Sjávarútvegur.

Bókhald.

95	31. des.	Lög um breyting á lögum nr. 51/1968, um bókhald	813

Búfjármál, Búnaðarmál, sjá Landbúnaður.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Byggðastofnun.	
39	27. mars	Lög um breytingar á lögum nr. 64 1. júlí 1985, um Byggðastofnun	262–263
		Dómsmál.	
19	26. mars	Lög um meðferð opinberra mála	40–82
20	23. mars	Lög um skipti á dánarbúum o.fl.	82–130
21	26. mars	Lög um gjaldþrotaskipti	131–186
90	23. des.	Lög um nauðungarsölu	455–490
91	31. des.	Lög um meðferð einkamála	491–539
92	23. des.	Lög um breyting á ýmsum lögum vegna aðskilnaðar dómsvalds og umboðsvalds í héraði	540–558
		Efnahagsmál.	
42	27. mars	Lög um breyting á lögum nr. 9 2. mars 1989, um efnahagsaðgerðir	274
		Einkaleyfi.	
17	20. mars	Lög um einkaleyfi	21–39
		Erlendir ríkisborgarar.	
23	27. mars	Lög um breytingu á lagaákvæðum er varða fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri o.fl.	216–221
34	25. mars	Lög um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri	247–251
		Fangelsi.	
31	19. mars	Lög um breyting á lögum um fangelsi og fangavist, nr. 48 19. maí 1988	243–244
		Fasteignir.	
41	27. mars	Lög um breytingu á lögum um greiðslujöfnun fasteignaveðlána til einstaklinga, nr. 63/1985	273
		Félagsmál.	
24	27. mars	Lög um breytingu á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, með síðari breytingum	221–226
28	27. mars	Lög um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla	237–242
37	27. mars	Lög um mannanöfn	255–260
40	27. mars	Lög um félagsþjónustu sveitarfélaga	263–273
		Fiskveiðar, sjá Sjávarútvegur.	
		Fjárfestingar.	
23	27. mars	Lög um breytingu á lagaákvæðum er varða fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri o.fl.	216–221

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
34	25. mars	Lög um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri	247–251
44	2. apríl	Lög um breyting á lögum nr. 9/1984, um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna íatvinnurekstri, með síðari breytingum	276
		Fjárlög, ríkisreikningar.	
26	2. apríl	Lánsfjárlög fyrir árið 1991	229–235
74	20. des.	Lög um breyting á lánsfjárlögum fyrir árið 1991, nr. 26/1991	366
75	6. des.	Fjáraukalög fyrir árið 1991	367–412
93	31. des.	Fjárlög fyrir árið 1992	559–810
		Forseti Íslands.	
2	25. jan.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	2
3	31 .jan.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	2
8	19. mars	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	7
50	2. apríl	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	309
57	30. maí	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	361
59	30. júlí	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	361
60	10. ágúst	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	362
62	11. sept.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	362
63	16. sept.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	362
66	2. okt.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	364
67	4. okt.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	364
68	7. okt.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	365
69	20. okt.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	365
70	7. nóv.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	365
71	12. nóv.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	365
72	2. des.	Auglýsing um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands	366
73	4. des.	Auglýsing um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum	366
		Gjöld, sjá Skattar, gjöld.	
		Hagstofa Íslands.	
37	27. mars	Lög um mannanöfn	255–260

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Háskóli Íslands.	
7	19. feb.	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingum á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	5–6
51	11. apríl	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	309–310
65	30. sept.	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	364
94	30. des.	Auglýsing um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum	811–812
		Heilbrigðismál.	
15	6. mars	Lög um ákvörðun dauða	19
16	6. mars	Lög um brottnám líffæra og krufningar	20–21
86	23. des.	Lög um breytingu á lögum nr. 97/1990, um heilbrigðisþjónustu	446
		Húsnæðismál.	
24	27. mars	Lög um breytingu á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, með síðari breytingum	221–226
41	27. mars	Lög um breytingu á lögum um greiðslujöfnun fasteignaveðlána til einstaklinga, nr. 63/1985	273
47	27. mars	Lög um breyting á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, sbr. lög nr. 76/1989, 70/1990 og 130/1990	282–285
82	20. des.	Lög um sérstakan skatt á verslunar- og skrifstofuhúsnæði	438–439
		Iðnaður.	
23	27. mars	Lög um breytingu á lagaákvæðum er varða fjárfestingar erlendra aðila í atvinnurekstri o.fl.	216–221
34	25. mars	Lög um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri	247–251
		Íslenski fáninn.	
5	23. jan.	Forsetaúrskurður um fánadaga og fánatíma	4
6	23. jan.	Auglýsing um liti íslenska fánans	5
		Kirkjumál.	
18	19. mars	Lög um breytingu á lögum nr. 62/1990, um skipan prestakalla og prófastsdæma og um starfsmenn þjóðkirkju Íslands	39
45	27. mars	Lög um starfskjör presta þjóðkirkjunnar	277–278

Kjarasamningar, sjá Launamál.

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Landbúnaður.	
46	25. mars	Lög um búfjárhald	278–281
		Launamál.	
4	4. feb.	Lög um launamál	2–3
28	27. mars	Lög um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla	237–242
35	27. mars	Lög um listamannalaun	251–253
45	27. mars	Lög um starfskjör presta þjóðkirkjunnar	277–278
80	23. des.	Lög um breyting á lögum um eftirlaun til aldraðra, nr. 2 14. febrúar 1985, sbr. lög nr. 130/1989	433–435
		Lífeyrissjóðir.	
27	2. apríl	Lög um ársreikninga og endurskoðun lífeyrissjóða	235–237
89	31. des.	Lög um breyting á lögum nr. 50/1984, um Lífeyrissjóð bænda, með síðari breytingum	454
		Menntamál.	
30	25. mars	Lög um breytingu á lögum um Þroskaþjálfaskóla Íslands, nr. 40/1985	243
33	19. mars	Lög um Slysavarnaskóla sjómanna	246–247
35	27. mars	Lög um listamannalaun	251–253
37	27. mars	Lög um mannanöfn	255–260
43	27. mars	Lög um breyting á þjóðminjalögum nr. 88/1989	275
48	27. mars	Lög um leikskóla	285–289
49	27. mars	Lög um grunnskóla	290–308
		Ráðherrar, sjá Ríkisstjórn.	
		Réttarfar, sjá Dómsmál.	
		Ríkisborgararéttur.	
11	25. mars	Lög um veitingu ríkisborgararéttar	14–15
83	23. des.	Lög um veitingu ríkisborgararéttar	439–441
		Ríkisreikningar, sjá Fjárlög, ríkisreikningur.	
		Ríkisstjórn.	
52	30. apríl	Auglýsing um skipting starfa ráðherra	310
61	9. sept.	Auglýsing frá forsætisráðuneytinu	362
		Ríkisstofnanir.	
24	27. mars	Lög um breytingu á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, með síðari breytingum	221–226
38	18. mars	Lög um breyting á lögum nr. 114/1990, um Útflutningsráð Íslands	261

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
39	27. mars	Lög um breytingar á lögum nr. 64 1. júlí 1985, um Byggðastofnun	262–263
47	27. mars	Lög um breyting á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, sbr. lög nr. 76/1989, 70/1990 og 130/1990	282–285
		Samgöngumál, sjá Vegamál.	
		Samvinnufélög.	
22	27. mars	Lög um samvinnufélög	187–215
		Siglingar, skip.	
33	19. mars	Lög um Slysavarnaskóla sjómanna	246–247
		Sjávarútvegur.	
13	27. mars	Lög um ráðstafanir vegna aflabrests í loðnuveiðum	17
23	27. mars	Lög um breytingu á lagaákvæðum er varða fjárfestingar erlendra aðila í atvinnurekstri o.fl.	216–221
33	19. mars	Lög um Slysavarnaskóla sjómanna	246–247
34	25. mars	Lög um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri	247–251
78	23. des.	Lög um viðauka við lög nr. 39 15. maí 1990, um Verðjöfnunarsjóð sjávarútvegsins	431
84	23. des.	Lög um breyting á lögum nr. 43 4. júní 1985, um Verðlagsráð sjávarútvegsins	441–442
		Sjóðir.	
27	2. apríl	Lög um ársreikninga og endurskoðun lífeyrissjóða	235–237
		Skaðsemisábyrgð.	
25	27. mars	Lög um skaðsemisábyrgð	226–229
		Skattar, gjöld.	
36	2. apríl	Lög um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum	253–255
44	2. apríl	Lög um breyting á lögum nr. 9/1984, um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna í atvinnurekstri, með síðari breytingum	276
76	18. des.	Auglýsing um breyting á viðauka I við tollalög nr. 55 31. mars 1987 með síðari breytingum	413–430
77	27. des.	Lög um breyting á lögum nr. 78 23. desember 1980, um jöfnunargjald, sbr. lög nr. 108/1990	431
82	20. des.	Lög um sérstakan skatt á verslunar- og skrifstofhúsnæði	438–439
85	27. des.	Lög um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum	442–445
88	31. des.	Lög um aukatekjur ríkissjóðs	447–453

Nr.	Dagsetning	Fyrirsögn	Blaðsíðutal
		Skógrækt.	
32	21. mars	Lög um Héraðsskóga	244–246
		Skólar, sjá Menntamál.	
		Stjórnarráð Íslands.	
14	25. mars	Lög um breyting á lögum nr. 73 28. maí 1969, um Stjórnarráð Íslands, með síðari breytingum	18
56	31. maí	Stjórnskipunarlög um breyting á stjórnarskrá lýðveldis Íslands, nr. 33/1944, með síðari breytingum	357–360
		Sveitastjórnarmál.	
40	27. mars	Lög um félagsþjónustu sveitarfélaga	263–273
81	27. des.	Lög um vatnsveitur sveitarfélaga	435–438
		Tekjustofnar sveitarfélaga, sjá Sveitastjórnarmál.	
		Tollamál, sjá Skattar, gjöld.	
		Útflutningur.	
38	18. mars	Lög um breyting á lögum nr. 114/1990, um Útflutningsráð Íslands	261
		Vatnamál.	
81	27. des.	Lög um vatnsveitur sveitarfélaga	435–438
		Vegamál.	
54	8. maí	Auglýsing um þingsályktun um vegáætlun fyrir árin 1991–1994	312–340
		Verðjöfnun, sjá Verðlagsmál.	
		Verðlagsmál.	
78	23. des.	Lög um viðauka við lög nr. 39 15. maí 1990, um Verðjöfnunarsjóð sjávarútvegsins	431
84	23. des.	Lög um breyting á lögum nr. 43 4. júní 1985, um Verðlagsráð sjávarútvegsins	441–442
		Öryggismál.	
33	19. mars	Lög um Slysavarnaskóla sjómanna	246–247

Skrá um útgáfudaga A-deildar 1991.

A	1,	nr.	1	11. janúar
A	2,	nr.	2–7	13. mars
A	3,	nr.	8–10	20. mars
A	4,	nr.	11–12	27. mars
A	5,	nr.	13–14	4. apríl
A	6,	nr.	15–49	17. apríl
A	7,	nr.	50–52	2. maí
A	8,	nr.	53	10. maí
A	9,	nr.	54–56	31. maí
A	10,	nr.	57–64	27. september
A	11,	nr.	65–76	23. desember
A	12,	nr.	77–87	30. desember
A	13,	nr.	88–89	2. janúar 1992
A	14,	nr.	90–92	9. janúar 1992
A	15,	nr.	93–95	15. janúar 1992

Endurprentuð blöð: 20, 21, 131.

Leiðréttingar:
Bls. 308, nr. 49 í lokalínu: ... 17. apríl 1990. Les: ... 17. apríl 1991.

STJÓRNARTÍÐINDI A 1 - 1991

FORSETABRÉF

um að Alþingi skuli koma saman til framhaldsfunda.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt:

Ég hef ákveðið, samkvæmt tillögu forsætisráðherra, að Alþingi skuli koma saman til framhaldsfunda mánudaginn 14. janúar 1991 kl. 14.00.

Gjört í Reykjavík, 4. janúar 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

Stjórnartíðindi A 1, nr. 1. Útgáfudagur 11. janúar 1991.

A 1

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

STJÓRNARTÍÐINDI A 2 - 1991

Nr. 2 2 25. janúar 1991

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.
Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið 25. janúar 1991.

Helga Jónsdóttir.

Nr. 3 31. janúar 1991

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 31. janúar 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

Nr. 4 4. febrúar 1991

LÖG

um launamál.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Lög þessi taka til þeirra kjarasamninga sem samkvæmt ákvæðum sínum eru í gildi við gildistöku laganna. Lögin taka hins vegar ekki til þeirra kjarasamninga sem þá eru lausir.

2. gr.

Frá 1. september 1990 til 15. september 1991, sbr. þó 5. mgr., skulu laun, þ.e. launataxtar og launatengdir liðir þ. á m. kauptrygging sjómanna, samkvæmt þeim kjarasamningum, sem lög þessi taka til, breytast frá því sem þau voru 30. júní 1990, sem hér segir:

1. Hinn 1. desember 1990 skulu laun hækka um 2,0%.
2. Hinn 1. mars 1991 skulu launa hækka um 2,5%.
3. Hinn 1. júní 1991 skulu laun hækka um 2,0%.

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

Ofangreindar breytingar koma í stað ákvæða kjarasamninga um breytingar launataxta og launatengdra liða.

Ákvæði 1. mgr. raska ekki ákvæðum kjarasamninga um greiðslu sérstakra uppbóta á laun, svo sem orlofsuppbótar, desemberuppbótar og persónuuppbótar. Á árinu 1991 skal greiða 7.500 kr. orlofsuppbót eftir sömu reglum og með sama hætti og á árinu 1990.

Hafi laun samkvæmt ákvæðum þessara samninga hækkað á tímabilinu 30. júní til 1. september 1990 skal sú hækkun falla niður frá og með 1. september 1990, enda koma launahækkanir skv. 1. mgr. í stað hennar.

Með þeim breytingum, sem kveðið er á um í 1.–4. mgr., skulu þessir kjarasamningar gilda til 15. september 1991 og verða þá lausir án uppsagnar. Kveði kjarasamningur á um gildistíma til 31. ágúst 1991 skulu þau ákvæði þó halda gildi sínu.

3. gr.

Nú kveður kjarasamningur á um launanefnd og raska ákvæði 2. gr. þá ekki ákvæðum hans um endurskoðun, breytingar eða tilfærslur á launahækkunum, sbr. 1. mgr. 2. gr., eða uppsögn samnings samkvæmt ákvörðun viðkomandi launanefndar.

Aðilum að kjarasamningi, sem ekki kveður á um launanefnd, er heimilt að semja um stofnun og verksvið slíkrar nefndar. Verði slíkur samningur gerður fer eftir ákvæði 1. mgr. frá þeim tíma.

Leiði ákvarðanir launanefndar samningsaðila á almennum vinnumarkaði til almennra launabreytinga, skulu laun samkvæmt þeim kjarasamningum á almennum vinnumarkaði er ekki hafa ákvæði um launanefndir, breytast með hliðstæðum hætti. Ákveði launanefnd samkvæmt kjarasamningi aðildarfélaga Bandalags starfsmanna ríkis og bæja annars vegar og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs – og Reykjavíkurborgar hins vegar að laun skuli breytast, skulu laun samkvæmt þeim kjarasamningum opinberra starfsmanna, sem ekki hafa ákvæði um launanefndir, breytast með hliðstæðum hætti.

Komi til uppsagnar kjarasamninga á almennum vinnumarkaði með ákvörðun launanefndar, skal aðilum að kjarasamningum samkvæmt 1. málsl. 3. mgr. heimilt innan eins mánaðar frá þeirri uppsögn að segja upp samningum sínum með eins mánaðar fyrirvara. Komi til uppsagnar kjarasamnings Bandalags starfsmanna ríkis og bæja annars vegar og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs – og Reykjavíkurborgar hins vegar, skal aðilum að kjarasamningum samkvæmt 2. málsl. 3. mgr. heimilt innan eins mánaðar frá þeirri umsögn að segja upp samningum sínum með eins mánaðar fyrirvara.

4. gr.

5. og 15. gr. kjarasamninga milli aðildarfélaga BHMR og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs frá 18. og 19. maí 1989, falla úr gildi. Með sama hætti falla úr gildi hliðstæð ákvæði í kjarasamningum aðildarfélaga BHMR og annarra viðsemjenda þeirra. Þess í stað skulu laun félagsmanna í aðildarfélögum BHMR taka þeim breytingum sem kveðið er á um í 2. og 3. gr. laga þessara.

Með þeim breytingum, sem lög þessi kveða á um, skulu kjarasamningar aðildarfélaga BHMR og viðsemjenda þeirra gilda til 31. ágúst 1991 og falla þá úr gildi án uppsagnar.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 4. febrúar 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

FORSETAÚRSKURÐUR

um fánadaga og fánatíma.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt:

Samkvæmt tillögu forsætisráðherra og með skírskotun til 7. gr. laga nr. 34 frá 17. júní 1944, um þjóðfána Íslendinga, skulu eftirfarandi ákvæði gilda:

1. gr.

Draga skal fána á stöng á húsum opinberra stofnana, sem eru í umsjá valdsmanna eða sérstakra forstöðumanna ríkisins, eftirgreinda daga:

1. Fæðingardag forseta Íslands.
2. Nýársdag.
3. Föstudaginn langa.
4. Páskadag.
5. Sumardaginn fyrsta.
6. 1. maí.
7. Hvítasunnudag.
8. Sjómannadaginn.
9. 17. júní.
10. 1. desember.
11. Jóladag.

Alla ofangreinda daga skal draga fána að hún, nema föstudaginn langa, þá í hálfa stöng.

2. gr.

Hverja daga aðra en í 1. gr. segir og við hvaða tækifæri flagga skal á landi, fer eftir ákvörðun forsætisráðuneytisins.

3. gr.

Fána skal eigi draga á stöng fyrr en klukkan sjö að morgni og að jafnaði skal hann eigi uppi vera lengur en til sólarlags og aldrei lengur en til miðnættis.

Ef flaggað er við útisamkomu, opinbera athöfn, jarðarför eða minningarathöfn má fáni vera uppi lengur en til sólarlags eða svo lengi sem athöfn varir, en þó aldrei lengur en til miðnættis.

4. gr.

Um fána á bátum og skipum skal leita leiðbeininga Landhelgisgæslu Íslands eða Siglingamálastofnunar ríkisins.

5. gr.

Forsetaúrskurður þessi öðlast þegar gildi og fellur þá jafnframt úr gildi forsetaúrskurður nr. 44 17. ágúst 1944.

Gjört í Reykjavík, 23. janúar 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

AUGLÝSING

um liti íslenska fánans.

Litir þjóðfána Íslendinga ákvarðast sem hér segir:
Litirnir miðast við SCOTDIC-litastigann (Standard Colour of Textile, – Dictionaire Internationale de la Couleur) þannig:

Heiðblái liturinn: SCOTDIC nr. 693009.
Mjallhvíti liturinn SCOTDIC nr. 95.
Eldrauði liturinn SCOTDIC ICELAND FLAG RED.

Nánari upplýsingar um fánalitina veitir forsætisráðuneytið og erlendis sendiráð Íslands.
Fáninn í réttum litum og hlutföllum skal vera til sýnis í Þjóðminjasafni Íslands og hjá lögreglustjórum landsins.
Ákvæði þessi eru sett samkvæmt 13. sbr. 9. gr. laga nr. 34 17. júní 1944, um þjóðfána Íslendinga.

Forsætisráðuneytið, 23. janúar 1991.

Steingrímur Hermannsson.

Guðmundur Benediktsson.

19. febrúar 1991 Nr. 7

AUGLÝSING

um staðfesting forseta Íslands á breytingum á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum.

Forseti Íslands féllst hinn 13. febrúar 1991 á tillögu menntamálaráðherra um að staðfesta eftirfarandi breyting á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum:

1. gr.

30. gr. orðast svo:
Háskólaárið telst frá 5. september til jafnlengdar næsta ár. Kennsluár háskólans skiptist í tvö kennslumisseri, haustmisseri frá 5. september til 21. desember og vormisseri frá 7. janúar til 26. maí. Háskólaráð getur ákveðið aðra misseraskiptingu fyrir einstakar deildir og námsbrautir.

2. gr.

1. ml. 1. mgr. 31. gr. orðast svo:
Á kennsluárinu eru þessi leyfi: Jólaleyfi frá 22. desember til 6. janúar og páskaleyfi frá miðvikudegi fyrir skírdag til þriðja í páskum.

3. gr.

44. gr. orðast svo:
Almenn próf eru haldin 10. til 21. desember, í allt að þrjár vikur á tímabilinu 29. apríl til 26. maí eftir ákvörðunum deilda og námsbrauta og 5–7 daga á tímabilinu 23. ágúst til 4. september eftir ákvörðunum deilda og námsbrauta. Ekki skal hafa fyrirlestra síðustu 5–7 daga

fyrir próftímabil. Hefji deild eða námsbraut kennslu fyrir 5. september samkvæmt 30. gr., skal prófum við hana vera lokið fyrir þann tíma. Próf eða prófhlutar í einstökum greinum geta þó farið fram á öðrum tímum en segir í 1. ml. samkvæmt ákvörðun háskólaráðs að höfðu samráði við prófstjóra. Háskóladeild er heimilt að ákveða hvort hún nýti þrjú próftímabil eða tvö og hvort hún nýtir próftíma til fulls. Auglýsa skal próftöflu í kennsluskrá ef unnt er, en annars með tveggja mánaða fyrirvara. Þó er heimilt að birta próftöflu fyrir haustpróf með mánaðar fyrirvara.

4. gr.

1. mgr. 46. gr. orðast svo.

Nú stenst stúdent ekki próf, gengur frá því eftir að hann hefur byrjað próf eða kemur ekki til prófs og hefur ekki boðað forföll, og er honum þá heimilt að þreyta prófið að nýju innan árs. Standist hann þá ekki prófið, gangi frá því eða komi ekki til prófs án þess að boða forföll, hefur hann fyrirgert rétti sínum til þess að ganga oftar undir það. Úrsögn úr prófi skal vera skrifleg og hafa borist skrifstofu háskólans eigi síðar en þremur dögum fyrir prófdag. Úrsagnarfrestur upptökuprófa að hausti skal þó vera 7 dagar. Háskóladeild getur þó veitt undanþágu frá ákvæðum þessarar málsgreinar, ef sérstaklega stendur á.

5. gr.

49. gr. orðast svo:

Prófandi og prófdómari, ef því er að skipta, ráða í sameiningu úrlausnarefni í hverri prófgrein og dæma úrlausnir. Ber að prófa sem víðast úr því efni, sem til prófs er. Prófandi og prófdómari ef tilkallaður er, dæma hvor um sig úrlausn í prófgrein hverri. Hvor um sig gefur sjálfstætt einkunn fyrir úrlausnina og gilda þær jafnt í einkunnagjöf. Einkunnir skulu birtar í síðasta lagi fjórum vikum eftir hvert haustmisserispróf en í síðasta lagi þremur vikum eftir önnur próf.

6. gr.

Reglugerðarbreyting þessi öðlast gildi 15. ágúst 1991.

Menntamálaráðuneytið, 19. febrúar 1991.

Svavar Gestsson.

Árni Gunnarsson.

STJÓRNARTÍÐINDI A 3 – 1991

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.

Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 19. mars 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

BRÉF HANDHAFA VALDS FORSETA ÍSLANDS

um þingrof, almennar kosningar til Alþingis og þinglausnir.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Þar eð Alþingi, er nú situr, 113. löggjafarþing, hefur samþykkt frumvarp til stjórnarskipunarlaga um breyting á stjórnarskrá lýðveldisins Íslands nr. 33, 17. júní 1944, ber samkvæmt 79. gr. stjórnarskrárinnar að rjúfa Alþingi nú þegar og stofna til almennra kosninga að nýju.

Samkvæmt þessu er Alþingi hér með rofið frá og með 20. apríl 1991. Jafnframt er ákveðið, að almennar kosningar til Alþingis skuli fara fram nefndan dag, laugardaginn 20. apríl 1991.

Veitum vér hér með forsætisráðherra, Steingrími Hermannssyni, umboð til þess í voru nafni að slíta Alþingi, 113. löggjafarþingi, er það hefur lokið störfum.

Gjört í Reykjavík, 19. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

LÖG

um breyting á lögum um kosningar til Alþingis, nr. 80 16. október 1987, með síðari breytingum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS
samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,
gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

1. gr., sbr. lög nr. 66/1989, orðist svo:

Kosningarrétt við kosningar til Alþingis á hver íslenskur ríkisborgari sem náð hefur 18 ára aldri þegar kosning fer fram og lögheimili á hér á landi.

Íslenskur ríkisborgari, sem náð hefur 18 ára aldri og átt hefur lögheimili hér á landi, á og kosningarrétt í átta ár frá því hann flutti lögheimili af landinu, talið frá 1. desember næstum fyrir kjördag. Slíkur ríkisborgari á og kosningarrétt eftir þann tíma, enda hafi hann sótt um það samkvæmt nánari reglum í lögum þessum.

2. gr.

a-liður 1. mgr. 13. gr. orðist svo:

a. sýslumenn og bæjarfógetar, yfirborgarfógetinn í Reykjavík og lögreglustjórar utan Reykjavíkur, svo og starfsmenn þeirra embætta samkvæmt ákvörðun forstöðumanns. Forstöðumaður getur enn fremur, með samþykki dómsmálaráðuneytisins, falið öðrum að annast atkvæðagreiðslu utan kjörfundar.

3. gr.

14. gr. orðist svo:

Sveitarstjórnir gera kjörskrár til alþingiskosninga á grundvelli kjörskrárstofna sem Hagstofa Íslands (þjóðskrá) lætur þeim í té.

4. gr.

15. gr., sbr. lög nr. 66/1989, orðist svo:

Á kjörskrá skal taka:

1. Þá sem uppfylla skilyrði 1. mgr. 1. gr. og skráðir voru með lögheimili í sveitarfélaginu samkvæmt íbúaskrá þjóðskrár sjö vikum fyrir kjördag.
2. Þá sem uppfylla skilyrði 2. mgr. 1. gr. og síðast áttu skráð lögheimili hér á landi í sveitarfélaginu.

Sá sem fellur undir 2. málsl. 2. mgr. 1. gr. verður því aðeins tekinn á kjörskrá að hann hafi sótt um það til Hagstofu Íslands. Umsókn skal rituð á sérstakt eyðublað þar sem fram komi fullt nafn og kennitala umsækjanda, hvenær hann flutti af landi brott, síðasta lögheimili á landinu og heimilisfang erlendis. Umsókn skal jafnframt bera með sér yfirlýsingu umsækjanda um að hann sé enn íslenskur ríkisborgari. Hagstofa Íslands lætur eyðublöð þessi í té og skulu þau liggja frammi á Hagstofunni, í skrifstofum sendiráða og fastanefnda, í sendiræðisskrifstofum og í skrifstofum kjörræðismanna. Sé umsókn fullnægjandi tilkynnir Hagstofan umsækjanda það og hlutaðeigandi sveitarstjórn. Ákvörðun um að einhver sé þannig á kjörskrá tekinn gildir í fjögur ár frá 1. desember næstum á eftir að umsókn var lögð fram.

5. gr.

2. mgr. 16. gr. orðist svo:

Þegar kjörskrá hefur verið samin skal hún undirrituð af oddvita sveitarstjórnar eða framkvæmdastjóra hennar.

6. gr.

Í stað orðanna „oddvita hreppsnefndar eða í skrifstofu borgar- eða bæjarstjóra“ í 18. gr. komi: oddvita sveitarstjórnar eða á skrifstofu hennar.

7. gr.

19. gr. orðist svo:

Kjörskrá skal leggja fram almenningi til sýnis á skrifstofu sveitarstjórnar eða öðrum hentugum stað eigi síðar en 24 dögum fyrir kjördag. Kjörskrá skal liggja frammi á að minnsta kosti einum stað og í hverri kjördeild utan kaupstaða og kauptúna.

Áður en kjörskrá er lögð fram skal auglýsa hvar það verður gert og á þann hátt á hverjum stað sem venja er þar að birta opinberar auglýsingar.

Eftir að kjörskrá hefur verið lögð fram skal hún liggja frammi á almennum skrifstofutíma til kjördags. Staðfest eftirrit af kjörskrá má hafa til að leggja fram.

8. gr.

20. gr. orðist svo:

Eigi síðar en kl. 12 á hádegi þann dag, þegar tvær vikur eru til kjördags, skal hver sá sem kæra vill að einhvern vanti á kjörskrá eða sé þar ofaukið hafa afhent oddvita sveitarstjórnar eða framkvæmdastjóra hennar kæru sína með þeim rökum og gögnum sem hann vill fram færa til stuðnings máli sínu.

Sé kæra um það að einhver sé á skrá tekinn sem ekki hafi rétt til að standa þar skal oddviti eða framkvæmdastjóri innan þriggja daga gagngert senda þeim, sem yfir er kært, eftirrit af kærunni. Enn fremur skal tilkynna aðilum hvenær mál út af kærum, sem fram hafa komið, verða tekin til meðferðar svo að þeir geti komið að athugasemdum.

9. gr.

21. gr. orðist svo:

Sveitarstjórn skal skera úr aðfinnslum við kjörskrána, sem þannig eru fram komnar, eigi síðar en einni viku fyrir kjördag. Úrskurð sveitarstjórnar skal þegar tilkynna hlutaðeigandi, svo og sveitarstjórn er mál getur varðað.

Þegar búið er að leiðrétta og bæta við kjörskrána samkvæmt þessu skal hún undirrituð af oddvita sveitarstjórnar eða framkvæmdastjóra hennar. Eftir það verður engin breyting gerð á kjörskránni, nema dómur sé á undan genginn.

10. gr.

22. gr. orðist svo:

Þegar kjörskrá hefur endanlega verið undirrituð skal oddvita yfirkjörstjórnar sent eintak af henni.

11. gr.

2. mgr. 25. gr. falli brott.

12. gr.

26. gr. breytist þannig:

a. 1. mgr. orðist svo:

Þegar alþingiskosningar eiga að fara fram skulu öll framboð tilkynnt skriflega yfirkjörstjórn þeirri, sem í hlut á, eigi síðar en kl. 12 á hádegi þann dag þegar tvær vikur eru til kjördags.

b. Á eftir orðinu „frambjóðanda“ í 2. mgr. komi: kennitölu hans.

13. gr.

1. mgr. 27. gr. orðist svo:

Framboðslista í kjördæmi skal fylgja skrifleg yfirlýsing allra þeirra sem á listanum eru að þeir hafi leyft að setja nöfn sín á listann. Framboðslista skal og fylgja skrifleg yfirlýsing um stuðning við listann frá kjósendum í hlutaðeigandi kjördæmi. Fjöldi meðmælenda skal vera margfeldi af þingsætatölu kjördæmisins og talnanna 20 að lágmarki og 30 að hámarki.

14. gr.

Fyrri málsliður 30. gr. orðist svo: Á framboðslista í kjördæmi skulu vera að minnsta kosti jafnmörg nöfn frambjóðenda og kjósa á þingmenn í hvert skipti, en aldrei fleiri en tvöföld sú tala.

15. gr.

36. gr. falli brott.

16. gr.

37. gr. falli brott.

17. gr.

Í stað orðanna „fjórum vikum fyrir kjördag“ í 1. málsl. 2. mgr. 40. gr. komi: eigi síðar en þremur sólarhringum áður en framboðsfrestur rennur út.

18. gr.

Í stað orðanna „þrem vikum“ í 2. mgr. 42. gr. komi: 10 dögum.

19. gr.

44. gr. orðist svo:

Dómsmálaráðuneytið lætur í té kjörgögn við atkvæðagreiðslu utan kjörfundar. Kjörgögn þessi skulu jafnan vera fyrir hendi hjá þeim er annast atkvæðagreiðslu utan kjörfundar.

Kjörstjórar skulu varðveita kjörgögnin á öruggum stað.

20. gr.

45. gr. orðist svo:

Kjörgögn til atkvæðagreiðslu utan kjörfundar eru: kjörseðill, kjörseðilsumslag, fylgibréf og sendiumslag.

Á kjörseðli og kjörseðilsumslagi skal prentað að um sé að ræða kjörseðil og kjörseðilsumslag. Fylgibréf og sendiumslag skulu þannig gerð að á þau megi auðveldlega rita þær upplýsingar sem mælt er fyrir um í lögunum.

Dómsmálaráðuneytið kveður nánar á um gerð kjörgagna þessara.

21. gr.

46. gr. falli brott.

22. gr.

63. gr. breytist þannig:

a. Í stað orðanna „kjörblöð og umslög“ í 1. málsl. 1. mgr. komi: kjörgögn.

b. Í stað 2.–3. mgr. komi fjórar nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Kjörstjóra innan lands er heimilt að láta kosningu fara fram á sjúkrahúsi, dvalarheimili aldraðra og stofnun fyrir fatlaða, enda sé kjósandi til meðferðar á hlutaðeigandi stofnun eða vistmaður þar. Með sama hætti fer um fangelsi og vistmenn þar.

Kjörstjóri innan lands getur enn fremur heimilað kjósanda, sem ekki getur sótt kjörfund á kjördegi vegna sjúkdóms, fötlunar eða barnsburðar, að greiða atkvæði í heimahúsi. Slík ósk skal vera skrifleg og studd læknisvottorði og skal hafa borist hlutaðeigandi kjörstjóra eigi síðar en kl. 12 á hádegi þann dag þegar ein vika er til kjördags. Kjörstjóri getur í sinn stað tilnefnt sem utankjörfundarkjörstjóra tvo trúnaðarmenn til að sjá um framkvæmd atkvæðagreiðslunnar hjá kjósanda.

Kjörstjóri innan lands auglýsir hvenær atkvæðagreiðsla getur farið fram og á þann hátt á hverjum stað sem venja er þar að birta opinberar auglýsingar. Atkvæðagreiðsla skv. 2. mgr. skal fara fram á þeim tíma sem kjörstjóri ákveður, að höfðu samráði við stjórn stofnunar. Utanríkisráðuneytið auglýsir hvenær atkvæðagreiðsla getur farið fram hjá kjörræðismönnum sem eru kjörstjórar skv. 13. gr.

Dómsmálaráðuneytið setur nánari reglur um framkvæmd atkvæðagreiðslu skv. 2. og 3. mgr. Slík atkvæðagreiðsla má þó ekki fara fram fyrr en þremur vikum fyrir kjördag. Tilkynna skal umboðsmönnum lista, sbr. 33. gr., um það hvenær atkvæðagreiðsla skv. 2. mgr. fer fram.

23. gr.

2. mgr. 64. gr. falli brott.

24. gr.

66. gr. orðist svo:

Kjósandi, sem greiða vill atkvæði utan kjörfundar, skal gera kjörstjóra grein fyrir sér með því að framvísa nafnskírteini eða á annan fullnægjandi hátt. Kjörstjóri skal færa á sérstaka skrá nafn kjósanda, heimilisfang og kennitölu og hvern dag kosningaathöfnin fór fram.

Að þessu loknu fær kjósandi afhent kjörgögn. Skal hann síðan aðstoðarlaust, í einrúmi og án þess að nokkur maður sjái, rita atkvæði sitt á kjörseðilinn á þann hátt er að framan greinir og setja atkvæðið í kjörseðilsumslagið. Því næst áritar og undirritar kjósandi fylgibréfið í viðurvist kjörstjóra sem vottar atkvæðagreiðsluna. Að því loknu leggur kjósandi kjörseðilsumslagið ásamt fylgibréfinu í sendiumslagið og lokar því vandlega. Umslagið skal síðan áritað til hreppstjórans í þeim hreppi eða bæjarfógetans í þeim kaupstað (í Reykjavík borgarfógeta) eða kjörstjórnarinnar í þeirri kjördeild þar sem kjósandinn telur sig standa á kjörskrá. Á sendiumslagið skal og rita nafn kjósanda, kennitölu og lögheimili.

Ef kjósandi skýrir kjörstjóra svo frá að hann sé eigi fær um að árita kjörseðilinn á fyrirskipaðan hátt eða árita og undirrita fylgibréfið sakir sjónleysis eða þess að honum sé höndin ónothæf skal kjörstjóri veita honum aðstoð til þess í einrúmi, enda er hann bund-

inn þagnarheiti um að segja ekki frá því sem þeim fer þar á milli. Um aðstoðina skal geta á skrá skv. 1. mgr. og á fylgibréfinu, að tilgreindum ástæðum. Aðstoð við að árita kjörseðil skal því aðeins veitt að kjósandi geti sjálfur skýrt þeim er aðstoðina veitir ótvírætt frá því hvernig hann vill greiða atkvæði sitt. Óheimilt er að bjóða þeim aðstoð er þannig þarfnast hjálpar.

Nú vill skipstjóri sjálfur greiða atkvæði utan kjörfundar og getur ekki náð til annars kjörstjóra og skal þá atkvæðagreiðsla hans vottuð af þeim er í hans stað gengur á skipinu er hans missir við.

25. gr.

68. gr. falli brott.

26. gr.

2. og 3. mgr. 69. gr. falli brott.

27. gr.

2. mgr. 73. gr. orðist svo:

Sé kjörfundur settur fyrr en kl. 12 á hádegi skal það auglýst með þeim fyrirvara og á þann hátt á hverjum stað sem venja er þar að birta opinberar auglýsingar.

28. gr.

81. gr. orðist svo:

Er kjósandi kemur inn í kjörfundarstofuna gerir hann kjörstjórn grein fyrir sér með því að framvísa nafnskírteini eða á annan fullnægjandi hátt. Ef hann þannig á rétt á að greiða atkvæði samkvæmt kjörskránni afhendir oddviti honum einn kjörseðil.

29. gr.

Í stað orðanna „kl. 23 á kjördag“ í 2. mgr. 93. gr. komi: kl. 22 á kjördag.

30. gr.

94. gr. falli brott.

31. gr.

95. gr. breytist þannig:

a. Orðin „bera saman tölusetningu þeirra og umslaganna“ í 2. mgr. falli brott.
b. 3. mgr. falli brott.

32. gr.

96. gr. orðist þannig:

Komi það í ljós að sá er sent hefur utankjörfundaratkvæði standi ekki á kjörskrá, sé búinn að greiða atkvæði, hafi afsalað sér atkvæðisrétti í þeirri kjördeild, sbr. 82. gr., eða hafi dáið á undan kjördegi leggur kjörstjórnin kjörseðilsumslagið ásamt fylgibréfinu aftur í sendiumslagið og kemur það þá ekki frekar til greina við kosninguna. Eins skal fara að ef í sendiumslaginu er eitthvað annað en eitt fylgibréf ásamt kjörseðilsumslagi eða ef sjáanlegt er að ekki hafi verið notuð hin fyrirskipuðu kjörgögn er dómsmálaráðuneytið hefur látið gera eða ekki hefur verið farið eftir reglum þeim við atkvæðagreiðsluna sem settar eru í þessum lögum.

Nú berast fleiri en eitt atkvæði greidd utan kjörfundar frá hinum sama kjósanda og skal þá aðeins hið síðastgreidda atkvæði koma til greina.

33. gr.

Í stað orðanna „leggja atkvæðið, þ.e. fylgibréfið með áföstum kjörseðlinum, aftur í umslagið“ í 97. gr. komi: leggja kjörseðilsumslagið óopnað ásamt fylgibréfi aftur í sendiumslagið.

34. gr.

98. gr. orðist svo:

Þau kjörseðilsumslög, sem enginn ágreiningur er um að gild séu, lætur kjörstjórn óopnuð í atkvæðakassann.

35. gr.

Í stað orðanna „utankjörfundaratkvæðaseðlar þeir, er gildir hafa verið teknir, hafa verið látnir“ í 1. málsl. 1. mgr. 100. gr. komi: kjörseðilsumslög þau, er gild hafa verið tekin, hafa verið látin.

36. gr.

Orðin „eða ef eitthvað er innan í utankjörfundarseðli, sem ætla má að hafi verið sett þar í því skyni“ í 4. tölul. 105. gr. falli brott.

37. gr.

123. gr. falli brott.

38. gr.

124. gr. falli brott.

39. gr.

Orðin „eða fyrr en manni ber samkvæmt kjörskránni“ í fyrri málsgrein 6. tölul. 125. gr. falli brott.

40. gr.

9. tölul. 133. gr. falli brott.

41. gr.

Í stað orðanna „starfsmaður utankjörfundarkjörstjóra“ í 2. tölul. 134. gr. komi: utankjörfundarkjörstjóri.

42. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði 15. gr., 19.–21. gr., a-liðar 22. gr., 24.–26. gr. og 31.–38. gr. skulu þó ekki koma til framkvæmda fyrr en að loknum næstu alþingiskosningum 1991.

Gjört í Reykjavík, 19. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Óli Þ. Guðbjartsson.

Stjórnartíðindi A 3, nr. 8–10. Útgáfudagur 20. mars 1991.

STJÓRNARTÍÐINDI A 4 – 1991

Nr. 11 14 25. mars 1991

LÖG

um veitingu ríkisborgararéttar.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Ríkisborgararétt skulu öðlast:

1. Anoruo, Chigozie Onyemuche, verkamaður í Reykjavík, f. 12. apríl 1974 í Nígeríu.
2. Ben Ali, Ayari Brahim, matsveinn í Reykjavík, f. 13. janúar 1964 í Túnis.
3. Ben Ezra, Nili, verkakona á Patreksfirði, f. 6. nóvember 1964 í Ísrael. Fær réttinn 30. ágúst 1991.
4. Berger, Jiri, sálfræðingur á Akureyri, f. 1. júlí 1950 í Tékkóslóvakíu.
5. Blyden, Deborah, framreiðslumaður í Reykjavík, f. 18. október 1962 á Kúbu.
6. Canada, Ermelinda Almeda, húsmóðir í Reykjavík, f. 5. ágúst 1959 á Filippseyjum.
7. Chase, Beverly Ellen, aðstoðarveitingastjóri í Reykjavík, f. 6. október 1967 í Bandaríkjunum. Fær réttinn 30. september 1991.
8. Curtis, George Frank, verslunarstjóri í Reykjavík, f. 29. nóvember 1949 í Skotlandi.
9. Curtis, Þór Arnar, nemi í Reykjavík, f. 9. ágúst 1973 í Reykjavík.
10. Daglas, Sami Fathi Ahmad, rafsuðumaður í Bessastaðahreppi, f. 1. júní 1966 í Jórdaníu. Fær réttinn 19. ágúst 1991.
11. Drummond, Jonathan Paul, golfkennari í Reykjavík, f. 4. apríl 1963 í Englandi.
12. Enriquez, Charita Capuyan, starfsstúlka í Reykjavík, f. 29. maí 1961 á Filippseyjum. Fær réttinn 30. september 1991.
13. Espiritu, Vincenta Cabilao, húsmóðir í Reykjavík, f. 23. júlí 1966 á Filippseyjum.
14. Farrell, Cynthia Ann, kennari í Vestmannaeyjum, f. 23. október 1955 í Bandaríkjunum.
15. Fossádal, Ragna, húsmóðir í Grindavík, f. 26. júlí 1939 í Færeyjum.
16. Golebiowska, Ewa Anna, póstmaður í Reykjavík, f. 22. desember 1958 í Póllandi. Fær réttinn 21. júlí 1991.
17. Júdith Guðjónsson, sjúkraliði í Hveragerði, f. 28. nóvember 1922 í Færeyjum.
18. Lebunafacil, Adela A., verkakona í Keflavík, f. 1. júlí 1955 á Filippseyjum.
19. Líney Dan Gunnarsdóttir, barn í Reykjavík, f. 12. nóvember 1987 á Indlandi.
20. Maerel, Jean-Jacques Léon, verkamaður í Reykjavík, f. 28. apríl 1952 í Frakklandi.
21. Makosz, Elzbieta Zofia, kennari í Bolungarvík, f. 14. júní 1962 í Póllandi.
22. Namwijit, Sophaporn, verkakona á Ísafirði, f. 15. september 1950 á Thailandi.
23. Ognibene, Joseph James, tónlistarmaður í Garðabæ, f. 17. ágúst 1957 í Bandaríkjunum.
24. Oliverio, Serecia Pitogo, húsmóðir á Seltjarnarnesi, f. 21. febrúar 1961 á Filippseyjum. Fær réttinn 5. júní 1991.
25. Olsen, Marianne, húsmóðir í Reykjavík, f. 27. október 1958 í Danmörku.

26. Ólöf Halla Hjartardóttir, verslunarmaður í Hveragerði, f. 20. október 1953 í Reykjavík.
27. Paraiso, Sixta Alfante, húsmóðir í Kópavogi, f. 6. ágúst 1946 á Filippseyjum. Fær réttinn 30. júlí 1991.
28. Rader, Margrét Ann, skrifstofumaður í Reykjavík, f. 25. október 1950 í Bandaríkjunum.
29. Roberts, Kristrún Ingibjörg, bréfberi í Mosfellsbæ, f. 22. júní 1950 í Reykjavík.
30. Robinson, Deborah Lynne, húsmóðir á Flateyri, f. 11. janúar 1962 í Suður-Afríku.
31. Rodriguez, Berglind Lovísa, nemi í Reykjavík, f. 13. júní 1975 í Svíþjóð. Fær réttinn 5. september 1991.
32. Rodriguez, Þór Juan Ramón, nemi í Reykjavík, f. 22. janúar 1979 í Svíþjóð. Fær réttinn 5. september 1991.
33. Rossen, Magnús Ólafur, bifvélavirki í Reykjavík, f. 15. júlí 1967 í Stykkishólmi.
34. Ruf, Dora, húsfreyja í Kjósarhreppi, f. 22. mars 1955 í Sviss.
35. Röver, Nóra María, nemandi í Reykjavík, f. 16. júní 1970 í Vestur-Þýskalandi.
36. Semichat, Larib, verkamaður í Reykjavík, f. 15. júlí 1961 í Túnis.
37. Shen, Zhi Ying, verkakona í Reykjavík, f. 19. júlí 1930 í Kína.
38. Siengboon, Sompit, starfsstúlka í Reykjavík, f. 4. október 1956 í Thailandi.
39. Sobczynski, Dariusz Andrzej, nemi í Reykjavík, f. 4. júlí 1959 í Póllandi. Fær réttinn 21. júlí 1991.
40. Tinganelli, Leone, matreiðslumaður í Reykjavík, f. 22. janúar 1964 á Ítalíu.
41. Torcato, Antonio Carlos Dos Reis, verkamaður í Bolungarvík, f. 7. janúar 1954 í Portúgal.
42. Toohey, John Patrick, kerfisfræðingur í Reykjavík, f. 17. janúar 1963 á Írlandi.
43. Undall-Behrend, Daníel Jakob, vélvirki í Arnarneshreppi, f. 19. apríl 1949 í Arnarneshreppi.
44. Urbschat, Marlene, hagfræðingur á Blönduósi, f. 14. febrúar 1956 í Vestur-Þýskalandi. Fær réttinn 7. maí 1991.
45. Wheeley, Jón Wayne, nemi í Reykjavík, f. 30. júní 1970 í Bandaríkjunum.
46. Wilson, Kristín Anna Tryggvadóttir, nemi í Reykjavík, f. 11. apríl 1975 í Ástralíu.
47. Ycot, Maria Miraflor, starfsstúlka í Reykjavík, f. 6. maí 1969 á Filippseyjum. Fær réttinn 23. júlí 1991.
48. Young, Karen Alice, bókari í Reykjavík, f. 1. júlí 1952 í Kanada.

2. gr.

Nú fær maður, sem heitir erlendu nafni, íslenskt ríkisfang með lögum og skulu þá börn hans, fædd síðan, heita íslenskum nöfnum samkvæmt lögum um mannanöfn, en hann skal, þá er hann hlýtur íslenskt ríkisfang, taka sér íslenskt eiginnafn — ásamt því sem hann ber fyrir — er börn hans taka sem kenninafn. Honum skal þó heimilt, ef hann kýs heldur, að breyta svo eiginnafni sínu að það fullnægi kröfum laga um mannanöfn.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 25. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Óli Þ. Guðbjartsson.

LÖG

um breytingu á lögum um málefni aldraðra, nr. 82/1989.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

12. gr. laganna orðast svo:
Hlutverk Framkvæmdasjóðs aldraðra er:

1. Að styrkja byggingu þjónustumiðstöðva, dagvista, þjónustuhúsnæðis aldraðra og hjúkrunarrýmis fyrir aldraða, sbr. 17. og 18. gr.
2. Að veita styrki til breytinga, endurbóta og viðhalds á stofnunum aldraðra sem eru í rekstri við gildistöku þessara laga.
3. Að styðja sveitarfélög, einkum dreifbýlissveitarfélög, til að koma á fót heimaþjónustu fyrir aldraða.
4. Að veita tímabundið rekstrarfé til stofnana fyrir aldraða sem breyta eða hefja starfsemi eftir að fjárlagaár hefst.
5. Önnur verkefni sem sjóðstjórn ákveður og heilbrigðisráðherra samþykkir.

Heimilt er að veita allt að þriðjungi af árlegu ráðstöfunarfé Framkvæmdasjóðs aldraðra til verkefna skv. 3., 4., og 5. tölul. 1. mgr.

2. gr.

Síðari málsliður 2. mgr. 19. gr. laganna orðast svo:
Mat á vistunarþörf skal að jafnaði vera í höndum þjónustuhóps aldraðra.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 12. mars 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Guðmundur Bjarnason.

STJÓRNARTÍÐINDI A 5 – 1991

27. mars 1991 17 Nr. 13

LÖG

um ráðstafanir vegna aflabrests í loðnuveiðum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Á fiskveiðitímabilinu 1. janúar til 31. ágúst 1991 er sjávarútvegsráðherra heimilt að ákveða með reglugerð að aflaheimildum samkvæmt ákvæði til bráðabirgða I í lögum nr. 40 15. maí 1990, um Hagræðingarsjóð sjávarútvegsins, skuli ráðstafað að hluta eða öllu leyti til þeirra skipa, sem aflahlutdeild hafa af loðnu, til að mæta tímabundnum tekjumissi vegna aflabrests. Ráðherra skal skipta þessum heimildum milli einstakra loðnuskipa og er við þá skiptingu m.a. heimilt að miða við aflahlutdeild skipanna af loðnu og hver afli þeirra af loðnu var á haustvertíðinni 1990.

2. gr.

Á fiskveiðitímabilinu 1. janúar til 31. ágúst 1991 er sjávarútvegsráðherra heimilt að auka leyfðan heildarafla af úthafsrækju umfram það sem ákveðið hefur verið með reglugerð nr. 465 27. nóvember 1990 um veiðar í atvinnuskyni. Er ráðherra þrátt fyrir ákvæði laga nr. 38 15. maí 1990, um stjórn fiskveiða, heimilt með reglugerð að ákveða að þessi viðbót skiptist eingöngu milli þeirra skipa sem aflahlutdeild hafa af loðnu. Getur hann við þá skiptingu m.a. miðað við þau atriði er um er rætt í lokamálslið 1. gr. Ráðstöfun aflaheimilda samkvæmt þessari grein breytir ekki varanlegri aflahlutdeild einstakra skipa skv. 7. gr. laga nr. 38/1990.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Halldór Ásgrímsson.

A 2

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

LÖG

um breyting á lögum nr. 73 28. maí 1969, um Stjórnarráð Íslands, með síðari breytingum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

6. gr. laganna falli niður.

2. gr.

2. og 3. mgr. 10. gr. falli niður.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 25. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

STJÓRNARTÍÐINDI A 6 - 1991

6. mars 1991 19 Nr. 15

LÖG

um ákvörðun dauða.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Það er hlutverk læknis að ákvarða um dauða manns og rita dánarvottorð. Honum ber að beita reynslu sinni og þeirri þekkingu sem hverju sinni er tiltæk til þessa verks.

2. gr.

Maður telst vera látinn þegar öll heilastarfsemi hans er hætt og engin ráð eru til að heilinn starfi á ný.

3. gr.

Staðfesta má dauða manns ef hjartsláttur og öndun hafa stöðvast svo lengi að öll heilastarfsemi er hætt.

Hafi öndun og hjartastarfsemi verið haldið við með vélrænum hætti skal ákvörðun um dauða byggjast á því að skoðun leiði í ljós að öll heilastarfsemi sé hætt.

4. gr.

Heilbrigðisráðherra skal setja reglur um það hvaða rannsóknum skuli beita til þess að ganga úr skugga um að öll heilastarfsemi sé hætt. Reglur þessar skulu vera í samræmi við tiltæka læknisfræðilega þekkingu á hverjum tíma.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 12. mars 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Guðmundur Bjarnason.

LÖG

um brottnám líffæra og krufningar.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Brottnám líffæra.

1. gr.

Hver, sem orðinn er 18 ára, getur gefið samþykki til brottnáms líffæris eða lífrænna efna úr eigin líkama til nota við læknismeðferð annars einstaklings. Lífi og heilsu líffæragjafa má þó aldrei stofna í augljósa hættu með slíkri aðgerð.

Áður en væntanlegur líffæragjafi veitir samþykki sitt skal læknir veita honum upplýsingar um eðli aðgerðar og hugsanlegar afleiðingar hennar. Líffæragjafi skal eiga kost á annarri ráðgjöf en læknis væntanlegs líffæraþega. Læknir skal ganga úr skugga um að væntanlegur líffæragjafi skilji þessar upplýsingar.

Blóðgjöf og notkun blóðs er undanþegin lögum þessum.

2. gr.

Nú liggur fyrir samþykki einstaklings og má þá, að honum látnum, nema brott líffæri eða lífræn efni úr líkama hans til nota við læknismeðferð annars einstaklings.

Liggi slíkt samþykki ekki fyrir er heimilt að fjarlægja líffæri eða lífræn efni úr líkama látins einstaklings ef fyrir liggur samþykki nánasta vandamanns hans og slíkt er ekki talið brjóta í bága við vilja hins látna.

Með nánasta vandamanni er átt við maka (sambýlismann eða sambýliskonu), börn, ef hinn látni átti ekki maka, foreldra, ef hinn látni var barnlaus, eða systkini, ef foreldrar hins látna eru einnig látnir.

Eftir því sem kostur er skal tilkynna vandamönnum hins látna um andlát hans áður en líffæri eða lífræn efni eru numin brott úr líkama hans til nota við læknismeðferð annars einstaklings.

3. gr.

Brottnám líffæra skv. 2. gr. er óheimilt ef kryfja þarf hinn látna réttarkrufningu og brottnámið gæti haft áhirf á niðurstöður krufningarinnar að mati sömu lækna og staðfesta andlát, sbr. 1. mgr. 4. gr.

4. gr.

Áður en líffæri eða lífræn efni eru numin brott, sbr. 2. gr., skal andlát staðfest af tveimur læknum. Skulu það ekki vera sömu læknar og annast brottnám líffæranna.

Á sjúkrahúsum skal halda sérstaka skrá um brottnám líffæra. Í skrána skal rita andlátsstund, dánarorsök, nöfn þeirra lækna sem staðfestu andlát og hvaða viðmiðun var beitt til að staðfesta andlátið.

Læknir, sem annaðist hinn látna síðast fyrir andlátið, má ekki annast brottnám líffæra eða lífrænna efna.

II. KAFLI
Krufningar.

5. gr.

Nú liggur dánarorsök ekki fyrir svo fullnægjandi sé talið og er þá heimilt að kryfja líkið, enda hafi hinn látni eða nánasti vandamaður, sbr. 3. mgr. 2. gr., samþykkt krufninguna.

Þurfi að afla samþykkis nánasta vandamanns fyrir krufningu skal læknir veita upplýsingar um tilgang og markmið krufningarinnar.

Vandamönnum er heimilt að krefjast krufningar ef í ljós kemur að ekki er af hálfu læknis hins látna fyrirhugað að óska eftir krufningu.

Réttarkrufning er undanþegin lögum þessum.

6. gr.

Krufningu skv. 5. gr. má ekki framkvæma ef læknir hins látna hefur ástæðu til að ætla að réttarkrufningar verði krafist.

III. KAFLI
Almenn ákvæði.

7. gr.

Ráðherra er heimilt að setja reglur um framkvæmd laga þessara, m.a. um frágang líka að lokinni krufningu.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 6. mars 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Guðmundur Bjarnason.

20. mars 1991 Nr. 17

LÖG
um einkaleyfi.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Almenn ákvæði.

1. gr.

Rétt til að fá einkaleyfi fyrir uppfinningu samkvæmt lögum þessum hefur uppfinningamaður eða sá sem hefur öðlast rétt hans. Einkaleyfi er veitt eftir umsókn fyrir uppfinningu sem hagnýta má í atvinnulífi. Leyfið veitir einkarétt til að hagnýta uppfinninguna í atvinnuskyni.

Helstu nýjungar, sem ekki verða taldar til uppfinninga, eru þær sem eingöngu varða:

1. Uppgötvanir, vísindakenningar og stærðfræðiaðferðir.
2. Listræn verk.
3. Skipulag, reglur eða aðferðir við hugarstarfsemi, leiki eða atvinnustarfsemi eða forrit fyrir tölvur.
4. Miðlun upplýsinga.

Aðferðir við handlækningar, endurhæfingu eða sjúkdómsgreiningu á mönnum eða dýrum verða heldur ekki taldar til uppfinninga. Þetta er þó ekki því til fyrirstöðu að veita megi einkaleyfi fyrir tækjum og afurðum til nota við þessar aðferðir, þar á meðal fyrir efnum og efnablöndum.

Einkaleyfi má ekki veita fyrir:

1. Uppfinningum sem stríða mundu gegn siðgæði eða allsherjarreglu.
2. Plöntu- eða dýraafbrigðum eða aðferðum við að framleiða plöntur eða dýr sem eru aðallega líffræðilegar. Þó má veita einkaleyfi fyrir aðferðum á sviði örverufræði og afurðum slíkra aðferða.

2. gr.

Einkaleyfi verður einungis veitt fyrir uppfinningum sem eru nýjar með tilliti til þess sem þekkt er fyrir umsóknardag og eru að auki frábrugðnar því í verulegum atriðum.

Það telst þekkt sem almennur aðgangur er að í rituðu máli, fyrirlestrum, með hagnýtingu eða á annan hátt. Einnig telst efni einkaleyfisumsóknar, sem lögð hefur verið inn hér á landi fyrir umsóknardag annarrar umsóknar, þekkt ef aðgangur verður almennur að fyrri umsókninni samkvæmt reglum 22. gr. Skilyrðið í 1. mgr. um að uppfinningin sé í verulegum atriðum frábrugðin því sem þekkt er gildir þó ekki gagnvart efni slíkrar umsóknar.

Umsóknir, sem um er fjallað í III. kafla, skulu í sérstökum tilvikum hafa sömu áhrif hér á landi og um er rætt í 2. mgr., sbr. 29. og 38. gr.

Skilyrði í 1. mgr. um að uppfinningar skuli vera nýjar er ekki því til fyrirstöðu að veitt verði einkaleyfi fyrir þekktu efni eða efnablöndum til notkunar við aðferðir þær sem nefndar eru í 3. mgr. 1. gr. svo fremi sem efnið eða efnablöndurnar eru ekki þekktar við einhverjar þessara aðferða.

Einkaleyfi má veita fyrir uppfinningu þótt hún hafi orðið almenningi aðgengileg innan sex mánaða fyrir umsóknardag þegar það má rekja til:

1. augljósrar misbeitingar gagnvart umsækjanda eða einhvers sem hann sækir rétt sinn til eða
2. að umsækjandi eða einhver, sem hann sækir rétt sinn til, hafi sýnt uppfinninguna á opinberri eða opinberlega viðurkenndri alþjóðlegri sýningu samkvæmt sáttmála um alþjóðlegar sýningar sem gerður var í París 22. nóvember 1928.

3. gr.

Einkaréttur sá, sem menn öðlast með einkaleyfi, felur það í sér að aðrir en einkaleyfishafi mega ekki án samþykkis hans hagnýta sér uppfinninguna með því að:

1. framleiða, bjóða til sölu, setja á markað, nota eða flytja inn eða hafa í fórum sínum í þeim tilgangi tæki eða aðrar afurðir sem veitt hefur verið einkaleyfi fyrir eða
2. nota aðferð sem nýtur einkaleyfisverndar, eða bjóða hana til notkunar hér á landi, ef sá sem býður fram aðferðina veit að hana má ekki nota án samþykkis einkaleyfishafa eða slíkt má vera ljóst af aðstæðum eða
3. bjóða, setja á markað eða nota afurð, sem framleidd er með aðferð sem vernduð er með einkaleyfi, eða flytja inn, eiga eða hafa slíka afurð í fórum sínum í ofangreindum tilgangi.

Í einkaréttinum felst einnig að aðrir en einkaleyfishafi mega ekki án hans samþykkis hagnýta sér uppfinninguna með því að afhenda eða bjóða þeim sem ekki hafa heimild til að

nota uppfinninguna tilföng til að nota hana hér á landi. Þetta á við ef tilföngin varða verulegan þátt uppfinningar og sá sem lætur þau af hendi eða tilboðsgjafinn veit að þau henta og eru ætluð til slíkra nota eða slíkt er ljóst af aðstæðum. Sé tilfang almenn verslunarvara gildir þetta þó því aðeins að sá sem afhendir eða býðst til að afhenda það hvetji móttakandann til að hafa þann verknað í frammi sem nefndur er í 1. mgr. Við beitingu ákvæða 1. og 2. málsl. þessarar málsgreinar verður að líta svo á að þeir, sem fara að með þeim hætti sem nefndur er í 1., 3. og 4. tölul. 3. mgr., hafi ekki rétt til að notfæra sér uppfinninguna.

Einkaréttur tekur ekki til:

1. athafna sem ekki tengjast atvinnustarfsemi,
2. hagnýtingar á framleiðsluafurð sem nýtur einkaleyfisverndar og sett er á markað hér á landi af einkaleyfishafa eða með samþykki hans,
3. tilrauna með efni uppfinningar,
4. tilreiðslu lyfja í lyfjabúð samkvæmt forskrift frá lækni í einstökum tilvikum eða ráðstöfunar lyfs sem þannig er tilreitt.

4. gr.

Hagnýti einhver sér uppfinningu í atvinnuskyni hér á landi þegar annar leggur inn einkaleyfisumsókn um hana má hinn fyrrnefndi halda þeirri hagnýtingu áfram með sem líkustum hætti þrátt fyrir veitt einkaleyfi, svo fremi að hún sé ekki augljós misbeiting gagnvart umsækjanda eða einhverjum sem hann sækir rétt sinn til. Á sama hátt er hagnýting heimil þeim sem gert hafði verulegar ráðstafanir til að hagnýta uppfinninguna í atvinnuskyni hér á landi.

Aðilaskipti að rétti skv. 1. mgr. geta aðeins orðið í tenglsum við aðilaskipti að þeim atvinnurekstri sem rétturinn á uppruna sinn í eða starfsemi þar sem notkun hans var áformuð.

5. gr.

Einkaleyfi hindrar ekki að vernduð uppfinning sé hagnýtt af öðrum en einkaleyfishafa við notkun erlends ökutækis, skips eða loftfars þegar viðkomandi samgöngutæki er statt hér um stundarsakir eða af tilviljun.

Iðnaðarráðherra getur ákveðið að þrátt fyrir veitt einkaleyfi megi flytja inn varahluti og annað tilheyrandi loftförum og nota hér við viðgerðir á loftförum sem skráð eru í öðru ríki ef það ríki veitir íslenskum loftförum sams konar réttindi.

6. gr.

Nú er sótt um einkaleyfi fyrir uppfinningu sem umsækjandi eða einhver, sem hann sækir rétt sinn til, hefur á síðustu 12 mánuðum fyrir umsóknardag lýst í annarri umsókn um einkaleyfi hér á landi eða í annarri umsókn um einkaleyfi, uppfinningarskírteini eða í umsókn um smáeinkaleyfi í öðru landi sem er aðili að Parísarsáttmálanum frá 20. mars 1883 um vernd eignarréttinda á sviði iðnaðar. Skal þá litið svo á að seinni umsóknin hafi verið lögð inn samtímis hinni fyrri að því er varðar efni 1., 2. og 4. mgr. 2. gr. svo og 4. gr., enda leggi umsækjandi fram kröfu þar að lútandi. Einnig má byggja forgangsrétt á umsókn um vernd sem lögð er inn í ríki sem ekki er aðili að Parísarsáttmálanum ef íslenskar umsóknir um einkaleyfi njóta sambærilegra réttinda í því ríki og löggjöf þar er í aðalatriðum í samræmi við sáttmálann.

Iðnaðarráðuneytið ákveður nánari skilyrði fyrir heimild til að slíkur forgangsréttur taki gildi.

II. KAFLI
Einkaleyfisumsóknir og meðferð þeirra.

7. gr.

Lög þessi falla undir iðnaðarráðuneytið. Á vegum ráðuneytisins er starfrækt einkaleyfaskrifstofa sem fer með framkvæmd laganna. Með einkaleyfayfirvöldum í lögum þessum er átt við þá skrifstofu nema annað sé tekið fram.

Iðnaðarráðherra skipar áfrýjunarnefnd í einkaleyfamálum. Nefndin úrskurðar í málum sem til hennar verður skotið og varða ákvarðanir einkaleyfayfirvalda, sbr. 25. gr. og 67. gr. þessara laga. Í reglugerð verður nánar kveðið á um nefndina.

8. gr.

Umsókn um einkaleyfi skal skila skriflega til einkaleyfayfirvaldanna eða, ef um er að ræða tilvik sem greinir í III. kafla, til einkaleyfayfirvalda í erlendu ríki eða alþjóðastofnunar.

Einkaleyfisumsókn skal hafa að geyma lýsingu á uppfinningunni ásamt teikningum, sé þeirra þörf, og greinargóða skilgreiningu á því sem krafist er einkaleyfis fyrir (einkaleyfiskröfur). Lýsingin skal vera svo skýr að fagmaður geti á grundvelli hennar útfært uppfinninguna. Ef uppfinningin varðar örverufræðilega aðferð eða afurð framleidda með slíkri aðferð telst henni ekki nægilega vel lýst nema skilyrði 6. mgr. séu uppfyllt.

Umsókn skal hafa að geyma ágrip af lýsingu og einkaleyfiskröfum. Ágripinu er eingöngu ætlað að veita tæknilegar upplýsingar um uppfinninguna en hefur ekki þýðingu í öðru sambandi.

Nafn uppfinningamanns skal tilgreint í umsókn. Sé umsækjandi annar en uppfinningamaður skal umsækjandi sanna rétt sinn til uppfinningarinnar.

Umsækjandi skal greiða tilskilið umsóknargjald. Fyrir einkaleyfisumsókn skal einnig greiða tilskilið árgjald fyrir hvert gjaldár sem byrjar að líða áður en endanleg ákvörðun er tekin um umsókn. Gjaldár samkvæmt lögum þessum er 12 mánuðir og reiknast í fyrsta skipti frá umsóknardegi, en eftir það frá tilsvarandi degi á almanaksárinu.

Ef við uppfinninguna þarf að nota örverur sem hvorki eru aðgengilegar almenningi né hægt að lýsa í umsókn þannig að fagmaður geti á grundvelli hennar útfært uppfinninguna skal rækt af örverustofninum lögð inn til varðveislu í síðasta lagi á umsóknardegi. Ræktina skal þaðan í frá varðveita stöðugt þannig að hver sá, sem heimild hefur samkvæmt lögum þessum, geti fengið afhent sýni af henni hér á landi. Í reglugerð skal kveðið á um hvar slík varðveisla sé heimil.

Ef varðveitt örverurækt verður óvirk eða ekki er af öðrum ástæðum hægt að láta í té sýni af ræktinni má skipta um hana með nýrri rækt af sama örverustofni innan tilskilins tíma og að öðru leyti í samræmi við ákvæði í reglugerð. Í slíkum tilvikum telst nýja varðveislan hefjast sama dag og hin fyrri.

9. gr.

Að beiðni umsækjanda og gegn greiðslu tilskilinna gjalda skulu einkaleyfayfirvöld, í samræmi við nánari ákvæði í reglugerð, láta rannsaka nýnæmi uppfinningarinnar hjá alþjóðlegri nýnæmisrannsóknastofnun, sbr. ákvæði 5. mgr. 15. gr. alþjóðasamstarfssáttmálans um einkaleyfi (PCT) sem gerður var í Washington 19. júní 1970.

10. gr.

Í einni og sömu umsókn má ekki sækja um einkaleyfi fyrir tveimur eða fleiri óskyldum uppfinningum.

11. gr.

Sæki maður um einkaleyfi fyrir uppfinningu sem felst í eldri einkaleyfisumsókn hans og ekki hefur hlotið endanlega afgreiðslu skal að beiðni umsækjanda og að uppfylltum skilyrðum í reglugerð litið svo á að seinni umsóknin hafi verið lögð inn samtímis því að gögn, sem fela í sér uppfinninguna, bárust einkaleyfayfirvöldum.

12. gr.

Hafi umsækjandi ekki heimilisfesti hér á landi skal hann hafa umboðsmann búsettan hérlendis sem getur komið fram fyrir hans hönd í öllu því er varðar umsóknina.

13. gr.

Umsókn um einkaleyfi má ekki breyta á þann hátt að sótt sé um einkaleyfi fyrir einhverju því sem ekki kom fram í umsókninni þegar hún var lögð inn eða á þeim tíma sem hún telst lögð inn skv. 14. gr.

14. gr.

Geri umsækjandi breytingar á umsókn sinni innan sex mánaða frá umsóknardegi skal umsóknin, að beiðni umsækjanda, teljast lögð inn á þeim degi sem breytingarnar bárust einkaleyfayfirvöldum.

Beiðni skv. 1. mgr. skal sett fram innan tveggja ára frá umsóknardegi. Slíka beiðni má ekki setja fram oftar en einu sinni og hún verður ekki afturkölluð.

15. gr.

Hafi umsækjandi ekki farið að settum reglum um umsóknir eða einkaleyfayfirvöld telja af öðrum ástæðum að eitthvað sé því til fyrirstöðu að umsókn verði samþykkt skal umsækjanda tilkynnt það og honum gefinn kostur á að tala sínu máli eða bæta umsóknina innan ákveðins frests. Einkaleyfayfirvöld geta þó án samráðs við umsækjanda gert þær breytingar á ágripi umsóknarinnar sem þau telja nauðsynlegar.

Ef umsækjandi hvorki tjáir sig um málið né gerir nauðsynlegar ráðstafanir til að bæta umsóknina innan þess frests sem einkaleyfayfirvöld setja skal hún afskrifuð. Tekið skal fram í tilkynningu skv. 1. mgr. að svo verði gert.

Einkaleyfisumsókn verður þó tekin til meðferðar á ný ef umsækjandi tjáir sig um málið eða bætir umsóknina innan fjögurra mánaða frá því að hinn tiltekni frestur rann út, enda greiði hann tilskilið endurupptökugjald.

Ef árgjald skv. 8., 41. og 42. gr. er ekki greitt verður umsóknin afskrifuð án undanfarandi tilkynningar. Umsókn, sem hefur af þessum ástæðum verið afskrifuð, verður ekki tekin til meðferðar að nýju.

16. gr.

Telji einkaleyfayfirvöld, að fengnu svari umsækjanda, enn eitthvað mæla á móti því að umsóknin verði samþykkt og hafi umsækjandi haft möguleika á því að tjá sig um það atriði skal hafna umsókninni nema einkaleyfayfirvöld telji ástæðu til að gefa umsækjanda að nýju kost á að tala máli sínu eða bæta umsóknina skv. 1. mgr. 15. gr.

17. gr.

Staðhæfi einhver við einkaleyfayfirvöld að hann, en ekki umsækjandi, sé rétthafi uppfinningarinnar geta einkaleyfayfirvöld, ef þau telja vafa leika á í þessum efnum, beint þeim tilmælum til viðkomandi að hann höfði mál til staðfestingar kröfu sinni innan tiltekins frests. Ef viðkomandi verður ekki við tilmælunum geta einkaleyfayfirvöld litið fram hjá staðhæfingu hans við afgreiðslu einkaleyfisumsóknarinnar. Þessa skal getið í tilmælunum.

Ef höfðað er mál fyrir dómstólum um rétt til uppfinningar sem sótt er um einkaleyfi fyrir má fresta frekari meðferð einkaleyfisumsóknarinnar þar til málinu er endanlega lokið.

18. gr.

Færi einhver sönnur á að hann, en ekki umsækjandi, eigi réttinn til uppfinningar skulu einkaleyfayfirvöld skrá umsóknina á hans nafn, enda setji viðkomandi fram kröfu um það. Sá sem fær einkaleyfisumsókn skráða á sitt nafn með þessum hætti skal greiða umsóknargjald að nýju.

Komi fram krafa um yfirfærslu einkaleyfisumsóknar skv. 1. mgr. má ekki afskrifa, hafna eða samþykkja umsóknina fyrr en tekin hefur verið endanleg afstaða til kröfunnar.

19. gr.

Ef umsóknin er í samræmi við settar reglur og fyrirmæli og ekkert er því til fyrirstöðu að veita einkaleyfi skal umsóknin samþykkt til framlagningar skv. 21. gr.

Eftir að umsókn hefur verið samþykkt til framlagningar verður ekki lögð fram krafa skv. 14. gr. eða einkaleyfiskröfum breytt þannig að umfang einkaleyfisverndar verði víðtækara.

20. gr.

Umsækjandi skal greiða tilskilið framlagningargjald innan tveggja mánaða frá því einkaleyfayfirvöld tilkynntu honum að umsóknin hefði verið samþykkt til framlagningar. Sé gjaldið ekki greitt skal umsóknin afskrifuð. Umsóknin verður þó tekin til meðferðar að nýju ef umsækjandi greiðir framlagningargjaldið og tilskilið endurupptökugjald innan fjögurra mánaða frá því að frestur rann út.

Uppfinningamaður, sem sjálfur sækir um einkaleyfi, getur, innan þess frests sem um ræðir í fyrri málslið 1. mgr., farið fram á að hann verði undanþeginn greiðslu á framlagningargjaldi. Einkaleyfayfirvöld geta orðið við slíkri beiðni ef telja má að umsækjandi eigi í verulegum erfiðleikum með að greiða gjaldið. Ef slíkri beiðni er synjað telst greiðsla, sem innt er af hendi innan tveggja mánaða frá synjun, vera greidd á réttum tíma.

21. gr.

Þegar framlagningargjald skv. 20. gr. hefur verið greitt eða undanþága veitt frá greiðslu þess skulu einkaleyfayfirvöld leggja umsóknina fram svo að almenningur eigi þess kost að skoða hana og bera fram andmæli gegn henni. Framlagningin skal auglýst.

Andmæli skulu vera skrifleg og hafa borist einkaleyfayfirvöldum innan þriggja mánaða frá því að framlagningin var auglýst.

Frá þeim tíma, sem framlagningin er auglýst, skal vera hægt að fá hjá einkaleyfayfirvöldum prentuð eintök af lýsingu, einkaleyfiskröfum og ágripi umsóknar. Þar skulu koma fram upplýsingar um umsækjanda og uppfinningamann.

22. gr.

Frá og með framlagningardegi umsóknar skulu umsóknargögnin vera öllum aðgengileg.

Þegar liðnir eru 18 mánuðir frá umsóknardegi eða þeim degi, sem krafist er forgangsréttar frá, sbr. 6. gr., skulu umsóknargögnin vera öllum aðgengileg, jafnvel þótt umsóknin hafi ekki verið lögð fram. Hafi verið tekin ákvörðun um að afskrifa eða hafna umsókninni má þó ekki veita aðgang að umsóknargögnunum nema umsækjandi krefjist endurupptöku, áfrýi ákvörðun um höfnun eða krefjist endurveitingar réttinda skv. 72. eða 73. gr.

Ef umsækjandi óskar skulu gögn varðandi umsóknina gerð aðgengileg fyrr en lýst er í 1. og 2. mgr.

Þegar umsóknargögn verða aðgengileg skv. 2. eða 3. mgr. skal birta auglýsingu um það.

Hafi skjal að geyma viðskiptaleyndarmál sem ekki varðar uppfinningu þá sem sótt er um einkaleyfi fyrir geta einkaleyfayfirvöld, ef þess er óskað og sérstakar ástæður eru fyrir hendi, ákveðið að skjalið í heild eða að hluta verði ekki aðgengilegt almenningi. Hafi slík beiðni verið sett fram verður skjalið ekki gert aðgengilegt fyrr en tekin hefur verið ákvörðun þar að lútandi

eða liðinn er áfrýjunarfrestur vegna þeirrar ákvörðunar. Áfrýjun hefur í för með sér frestun á framkvæmd ákvörðunar.

Ef rækt af örverustofni er varðveitt í samræmi við ákvæði 8. gr. getur hver sem er fengið afhent sýni af ræktinni í samræmi við ákvæði 1., 2. eða 3. mgr. Þetta þýðir þó ekki að sýni verði afhent neinum þeim sem samkvæmt reglugerð eða lagaákvæðum er óheimilt að meðhöndla varðveittar örverur. Sýni verður heldur ekki afhent neinum þeim sem vegna skaðlegra eiginleika örverunnar er ekki talinn hæfur til að meðhöndla sýnið án verulegrar áhættu.

Þrátt fyrir ákvæði 6. mgr. getur umsækjandi farið fram á að sýni af örveruræktinni skuli aðeins afhent sérfræðingum þar til umsókn er lögð fram eða þar til endanlega hefur verið úrskurðað um hana án þess að hún sé lögð fram. Iðnaðarráðherra setur reglur um frest til að setja slíka beiðni fram og hverjir teljast skuli sérfræðingar í þessu samhengi.

Beiðni um afhendingu sýnis skal borin fram skriflega við einkaleyfayfirvöld og skal hún hafa að geyma yfirlýsingu um að fylgt verði þeim takmörkunum varðandi notkun sýnisins sem iðnaðarráðherra ákveður. Ef afhenda á sýnið sérfræðingi skal hann gefa slíka yfirlýsingu í stað þess sem ber fram beiðnina.

23. gr.

Þegar frestur skv. 2. mgr. 21. gr. er liðinn er umsóknin tekin til frekari umfjöllunar í því skyni að ákveða hvort orðið skuli við henni. Við þá meðferð gilda, eftir því sem við á, ákvæði 15., 16., 17. og 18. gr.

Hafi komið fram andmæli gegn umsókninni skal umsækjanda tilkynnt það og honum gefinn kostur á að segja álit sitt á þeim.

24. gr.

Umsækjandi getur skotið endanlegum ákvörðunum einkaleyfaskrifstofunnar varðandi umsóknina til áfrýjunarnefndar. Ef einkaleyfi er veitt þrátt fyrir rétt fram komin andmæli getur andmælandi einnig skotið þeirri ákvörðun til áfrýjunarnefndar. Falli andmælandi frá málskoti sínu er eigi að síður heimilt að taka það til umfjöllunar ef sérstakar ástæður mæla með því.

Ef beiðni um endurupptöku skv. 3. mgr. 15. gr. eða 1. mgr. 20. gr. er hafnað eða orðið er við beiðni um yfirfærslu umsóknar skv. 18. gr. getur umsækjandi skotið slíkum ákvörðunum til áfrýjunarnefndar. Ef beiðni um yfirfærslu umsóknar er hafnað getur sá sem setti beiðnina fram skotið ákvörðuninni til áfrýjunarnefndar.

Ef beiðni skv. 5. og 8. mgr. 22. gr. er hafnað getur sá sem sett hefur slíka beiðni fram skotið ákvörðuninni til áfrýjunarnefndar.

25. gr.

Þegar ákvörðun varðandi einkaleyfisumsókn er áfrýjað skal það tilkynnt áfrýjunarnefnd í síðasta lagi tveimur mánuðum eftir að einkaleyfayfirvöld tilkynntu viðkomandi um ákvörðunina. Innan sama frests skal greiða tilskilið áfrýjunargjald. Sé það ekki gert skal vísa áfrýjuninni frá.

Ákvarðanir áfrýjunarnefndar verða ekki bornar undir æðra stjórnvald.

Dómsmál vegna þeirra ákvarðana einkaleyfaskrifstofunnar, sem skjóta má til áfrýjunarnefndar, verður ekki höfðað fyrr en fyrir liggur niðurstaða áfrýjunarnefndar, sbr. þó 52. og 53. gr. Dómsmál vegna þeirrar ákvörðunar áfrýjunarnefndar að hafna einkaleyfisumsókn skal höfðað innan tveggja mánaða frá því að viðkomandi var tilkynnt um ákvörðunina.

Ákvæði 5. mgr. 22. gr. gilda einnig um gögn sem lögð hafa verið fyrir áfrýjunarnefnd.

26. gr.

Einkaleyfi telst veitt þegar umsókn hefur verið endanlega samþykkt. Þegar einkaleyfi hefur verið veitt skal það auglýst og einkaleyfisskjal gefið út. Hafi lýsingu eða einkaleyfiskröfum verið breytt frá útgáfu eintaka sem um getur í 3. mgr. 21. gr. skal vera unnt að fá hjá einkaleyfayfirvöldum afrit af endanlegri gerð einkaleyfisins. Þar skal getið nafns einkaleyfishafa og uppfinningamanns.

Sé umsókn, sem almenningur hefur haft aðgang að, endanlega hafnað eða hún afskrifuð skal birta auglýsingu um það.

27. gr.

Veitt einkaleyfi skulu færð inn í einkaleyfaskrá sem haldin er af einkaleyfayfirvöldum.

III. KAFLI
Alþjóðlegar einkaleyfisumsóknir.

28. gr.

Með alþjóðlegri einkaleyfisumsókn er átt við umsókn samkvæmt ákvæðum samstarfssáttmálans um einkaleyfi sem undirritaður var í Washington 19. júní 1970.

Alþjóðleg einkaleyfisumsókn skal lögð inn hjá einkaleyfayfirvöldum eða alþjóðastofnun sem í samræmi við ákvæði sáttmálans og reglur, sem settar eru samkvæmt honum, hafa heimild til að veita viðtöku slíkum umsóknum (viðtökuyfirvöld). Alþjóðlega einkaleyfisumsókn er hægt að leggja inn hjá einkaleyfayfirvöldum hér á landi í samræmi við ákvæði reglugerðar sem iðnaðarráðherra setur. Umsækjandi skal greiða einkaleyfayfirvöldum tilskilið umsóknargjald.

Ákvæði 29.–38. gr. eiga við um alþjóðlegar einkaleyfisumsóknir sem taka til Íslands.

29. gr.

Alþjóðleg einkaleyfisumsókn, sem fengið hefur alþjóðlegan umsóknardag samkvæmt ákvörðun viðtökuyfirvalda, hefur sömu áhrif og einkaleyfisumsókn lögð inn hér á landi sama dag. Ákvæði 2. málsl. 2. mgr. 2. gr. eiga þó því aðeins við að umsóknin hafi verið yfirfærð í samræmi við ákvæði 31. gr.

30. gr.

Alþjóðleg einkaleyfisumsókn telst afturkölluð að því er Ísland varðar í tilvikum sem nefnd eru í (i)- og (ii)-lið 1. mgr. 24. gr. samstarfssáttmálans um einkaleyfi.

31. gr.

Óski umsækjandi eftir því að yfirfæra alþjóðlega einkaleyfisumsókn til Íslands skal hann innan 20 mánaða frá alþjóðlegum umsóknardegi eða forgangsréttardegi umsóknarinnar, sé forgangsréttar krafist, greiða tilskilin gjöld til einkaleyfayfirvalda. Enn fremur skal umsækjandi afhenda þýðingu á íslensku af umsókninni að því marki sem ákveðið er í reglugerð. Hafi umsóknin verið lögð inn á íslensku skal afhenda afrit af henni.

Ef umsækjandi óskar að gerð verði alþjóðleg forathugun á einkaleyfishæfi alþjóðlegrar umsóknar og lýsi hann því yfir innan 19 mánaða frá þeim degi sem getið er um í 1. mgr. að hann í samræmi við ákvæði samningsins hyggist nota niðurstöður þeirrar athugunar við umsókn um einkaleyfi á Íslandi skal hann innan 30 mánaða frá fyrrnefndri dagsetningu hafa uppfyllt skilyrði 1. mgr.

Hafi umsækjandi greitt þau gjöld, sem krafist er, innan þess frests sem um getur í 1. og 2. mgr. má leggja inn tilskilda þýðingu eða afrit innan tveggja mánaða viðbótarfrests gegn því að greitt sé ákveðið viðbótargjald áður en sá frestur rennur út.

Uppfylli umsækjandi ekki skilyrði þessarar greinar telst umsóknin hafa verið dregin til baka að því er varðar Ísland.

32. gr.

Dragi umsækjandi til baka beiðni um alþjóðlega forathugun á einkaleyfishæfi eða yfirlýsingu um að hann hyggist nota niðurstöður slíkrar athugunar við umsókn um einkaleyfi á Íslandi skal litið svo á að alþjóðlega umsóknin hafi verið dregin til baka að því er Ísland varðar nema umsækjandi hafi dregið beiðnina til baka innan þess frests sem gildir skv. 1. mgr. 31. gr. og yfirfært umsóknina innan þeirra tímamarka sem gilda skv. 1. mgr. 31. gr., sbr. 3. mgr. sömu greinar.

33. gr.

Þegar alþjóðleg einkaleyfisumsókn er yfirfærð í samræmi við ákvæði 31. gr. gilda ákvæði II. kafla um umsóknina og meðferð hennar ef ekki er kveðið á um annað í þessari grein eða 34.–37. gr. Umsóknina má þó því aðeins taka til meðferðar að liðnir séu frestir skv. 1. eða 2. mgr. 31. gr. nema umsækjandi óski annars.

Ákvæði 12. gr. tekur ekki gildi fyrr en einkaleyfayfirvöld geta tekið umsóknina til meðferðar.

Þótt umsókn hafi ekki verið yfirfærð koma ákvæði 22. gr. til framkvæmda um leið og umsækjandi hefur uppfyllt skyldur sínar skv. 31. gr. með því að leggja inn þýðingu á umsókninni eða, ef umsóknin er á íslensku, þegar umsækjandi hefur lagt inn afrit af henni til einkaleyfayfirvalda.

Við beitingu ákvæða 48., 56. og 60. gr. telst alþjóðleg einkaleyfisumsókn orðin öllum aðgengileg þegar hún hefur verið gerð aðgengileg samkvæmt ákvæðum 3. mgr. Ef einkaleyfisumsóknin uppfyllir skilyrði samstarfssáttmálans um form og innihald skal hún samþykkt að því leyti.

34. gr.

Alþjóðleg einkaleyfisumsókn verður ekki samþykkt til framlagningar eða henni hafnað fyrr en liðinn er frestur samkvæmt reglugerð nema umsækjandi hafi samþykkt að tekin verði ákvörðun um umsóknina innan þess frests.

35. gr.

Án samþykkis umsækjanda mega einkaleyfayfirvöld ekki leggja fram alþjóðlega einkaleyfisumsókn eða gera hana opinbera í prentuðu máli fyrr en umsóknin hefur verið gerð opinber af Alþjóðahugverkastofnuninni (WIPO) eða 20 mánuðir eru liðnir frá alþjóðlegum umsóknardegi eða forgangsréttardegi sé forgangsréttar krafist.

36. gr.

Hafi hvorki verið gerð alþjóðleg nýnæmisrannsókn á hluta af alþjóðlegri einkaleyfisumsókn né alþjóðleg forathugun á einkaleyfishæfi þess hluta, af þeirri ástæðu að umsóknin er talin hafa að geyma tvær eða fleiri uppfinningar óskyldar hver annarri, og hafi umsækjandi ekki greitt viðbótargjald innan tilskilins frests í samræmi við ákvæði samstarfssáttmálans skulu einkaleyfayfirvöld rannsaka hvort matið var rétt. Reynist svo vera skal umræddur hluti umsóknarinnar teljast afturkallaður hjá einkaleyfayfirvöldum nema því aðeins að umsækjandi greiði tilskilið gjald innan tveggja mánaða frá því að einkaleyfayfirvöld tilkynntu honum um niðurstöðu rannsóknarinnar. Ef einkaleyfayfirvöld komast að þeirri niðurstöðu að matið hafi ekki verið rétt ber þeim að halda áfram málsmeðferð umsóknarinnar í heild sinni.

Umsækjandi getur áfrýjað ákvörðun skv. 1. mgr. þess efnis að umsókn varði tvær eða fleiri óskyldar uppfinningar. Ákvæði 1.–3. mgr. 25. gr. eiga hér við.

Ef úrskurður einkaleyfayfirvalda er staðfestur telst frestur til greiðslu skv. 2. málsl. 1. mgr. frá þeim degi sem endanlegur úrskurður lá fyrir.

37. gr.

Hafi ekki farið fram alþjóðleg forathugun á einkaleyfishæfi hluta alþjóðlegrar einkaleyfisumsóknar af þeirri ástæðu að umsækjandi hefur takmarkað einkaleyfiskröfurnar samkvæmt ábendingu alþjóðlegrar rannsóknarstofnunar skal líta svo á að umræddur hluti umsóknarinnar hafi verið afturkallaður hjá einkaleyfayfirvöldum nema umsækjandi greiði tilskilið gjald innan tveggja mánaða frá því að einkaleyfayfirvöld sendu honum tilkynningu þar að lútandi með vísun til takmörkunar á þeirri rannsókn sem fram fór.

38. gr.

Hafi viðtökuyfirvöld hafnað því að veita alþjóðlegri einkaleyfisumsókn alþjóðlegan umsóknardag eða tekið ákvörðun um að umsóknin eða beiðni þess efnis að umsóknin taki til Íslands teljist afturkölluð skulu einkaleyfayfirvöld að beiðni umsækjanda sannreyna hvort ákvörðunin hafi verið rétt. Sama gildir ef alþjóðaskrifstofan hefur úrskurðað að einkaleyfisumsóknin teljist afturkölluð.

Beiðni um endurmat skv. 1. mgr. skal koma á framfæri við alþjóðaskrifstofuna innan frests sem ákveðinn er í reglugerð. Innan sama frests, og að því marki sem kveðið er á um í reglugerð, ber umsækjanda að leggja fram þýðingu á umsókninni til einkaleyfayfirvalda og greiða að auki tilskilið umsóknargjald.

Telji einkaleyfayfirvöld að úrskurður viðtökuyfirvalda eða alþjóðaskrifstofunnar sé rangur skulu þau fara með umsóknina í samræmi við ákvæði II. kafla. Hafi viðtökuyfirvöld ekki ákvarðað alþjóðlegan umsóknardag telst hún vera lögð inn þann dag sem einkaleyfayfirvöld telja að hefði átt að ákvarða sem alþjóðlegan umsóknardag. Sé umsóknin í samræmi við ákvæði samstarfssáttmálans að því er varðar form og efni skal hún viðurkennd að því leyti.

Ákvæði 2. málsl. 2. mgr. 2. gr. gildir um umsókn sem tekin er til meðferðar skv. 3. mgr., svo fremi hún verði gerð almenningi aðgengileg samkvæmt ákvæðum 22. gr.

IV. KAFLI
Umfang einkaleyfis og gildistími.

39. gr.

Umfang einkaleyfisverndar ákvarðast af einkaleyfiskröfum. Skýringa á einkaleyfiskröfum má leita í lýsingu.

40. gr.

Veittu einkaleyfi er unnt að halda í gildi í 20 ár frá umsóknardegi. Greiða skal árgjald af einkaleyfi fyrir hvert gjaldár sem byrjar að líða eftir að leyfið er veitt. Verði einkaleyfi veitt áður en árgjöld fyrir umsóknina falla í gjalddaga, sbr. ákvæði 41. gr., skal eigandi einkaleyfisins einnig, um leið og árgjald fyrir einkaleyfið gjaldfellur í fyrsta skipti, greiða árgjöld fyrir þau gjaldár sem hafist hafa fyrir veitingu leyfisins.

V. KAFLI
Greiðsla árgjalda.

41. gr.

Árgjald fellur í gjalddaga síðasta dag fyrsta almanaksmánaðar í gjaldári. Árgjöld fyrir fyrstu tvö gjaldárin falla þó ekki í gjalddaga fyrr en árgjald fyrir þriðja gjaldár gjaldfellur. Heimilt er að greiða árgjald allt að þremur mánuðum fyrir gjalddaga. Ef dómstólar hnekkja úrskurði áfrýjunarnefndar um að hafna umsókn gjaldfellur árgjald, fyrir gjaldár sem hefst eftir að úrskurður áfrýjunarnefndar er kveðinn upp og þar til dómurinn öðlast réttargildi, ekki fyrr en tveir mánuðir eru liðnir frá síðastgreindum degi.

Þegar um er að ræða seinni umsókn skv. 11. gr. teljast árgjöld, fyrir gjaldár sem hefjast áður en hún er lögð inn eða innan tveggja mánaða frá þeim degi, undir engum kringumstæðum

fallin í gjalddaga fyrr en tveir mánuðir eru liðnir frá umræddum degi. Þegar um er að ræða alþjóðlega umsókn sem yfirfærð hefur verið skv. 31. gr. teljast árgjöld, fyrir gjaldár sem hefjast fyrir yfirfærsludag eða fyrir þann dag sem umsókn hefur verið tekin til meðferðar skv. 38. gr. eða innan tveggja mánaða frá þeim degi, undir engum kringumstæðum fallin í gjalddaga fyrr en tveir mánuðir eru liðnir frá þeim degi.

Árgjald má, með tilskilinni hækkun, greiða innan sex mánaða frá gjalddaga.

42. gr.

Ef uppfinningamaður er umsækjandi eða eigandi einkaleyfis og teljist það verulegum erfiðleikum bundið fyrir hann að greiða árgjöld geta einkaleyfayfirvöld veitt honum greiðslufrest, enda komi fram beiðni um það í síðasta lagi þann dag sem árgjöldin falla í fyrsta sinn í gjalddaga. Greiðslufrest má veita þrjú ár í senn en þó ekki lengur en í þrjú ár frá veitingu einkaleyfis. Beiðni um lengingu frests skal í síðasta lagi bera fram þann dag sem veittur frestur rennur út.

Ef beiðni um greiðslufrest á árgjaldi eða lengingu hans er hafnað telst greiðsla, sem berst innan tveggja mánaða frá því, greidd á réttum tíma.

Árgjald, sem veittur hefur verið frestur til að greiða skv. 1. mgr., má greiða innan sex mánaða frá þeim tíma, er frestur rann út, með sömu hækkun og nefnd er í 3. mgr. 41. gr.

VI. KAFLI
Nytjaleyfi, framsal o.fl.

43. gr.

Hafi einkaleyfishafi veitt öðrum nytjaleyfi, þ.e. heimild til að hagnýta uppfinningu í atvinnuskyni, er nytjaleyfishafa óheimilt að framselja þann rétt til annarra nema um annað hafi verið samið.

44. gr.

Ef aðilaskipti verða að einkaleyfi eða nytjaleyfi er veitt skulu slíkar breytingar færðar í einkaleyfaskrá sé þess óskað.

Ef færðar eru sönnur á að skráð nytjaleyfi sé fallið niður skal það afmáð í einkaleyfaskránni.

Ákvæði 1. og 2. mgr. taka einnig til nauðungarleyfa og heimilda skv. 2. mgr. 53. gr.

Málsókn vegna einkaleyfis má ætíð beina að þeim sem er skráður einkaleyfishafi í einkaleyfaskrá og tilkynningar frá einkaleyfayfirvöldum má senda honum.

45. gr.

Hafi einkaleyfð uppfinning ekki verið notuð hér á landi með eðlilegum hætti þegar liðin eru þrjú ár frá útgáfu einkaleyfis og fjögur ár frá umsóknardegi getur sá sem vill nota uppfinninguna hér á landi fengið nauðungarleyfi í því skyni nema gildar ástæður séu fyrir því að uppfinningin hafi ekki verið notuð.

Við beitingu ákvæða 1. mgr. getur iðnaðarráðherra ákveðið ef fullnægt er skilyrðum um gagnkvæmni að notkun í öðru landi teljist jafngild notkun hér á landi.

46. gr.

Þegar hagnýting einkaleyfðrar uppfinningar er háð einkaleyfi sem annar á getur eigandi fyrrnefnda einkaleyfisins fengið nauðungarleyfi til að hagnýta uppfinningu þá sem vernduð er með síðarnefnda einkaleyfinu teljist það sanngjarnt með hliðsjón af mikilvægi fyrrnefndu uppfinningarinnar eða af öðrum sérstökum ástæðum.

Hafi verið veitt nauðungarleyfi skv. 1. mgr. til að hagnýta einkaleyfða uppfinningu getur einkaleyfishafi þeirrar uppfinningar einnig fengið nauðungarleyfi til að hagnýta hina uppfinninguna nema sérstakar ástæður mæli því í mót.

47. gr.

Ef það telst nauðsynlegt vegna ríkra almannahagsmuna má veita þeim sem hagnýta vill í atvinnuskyni uppfinningu sem annar hefur einkaleyfi fyrir nauðungarleyfi til slíkrar hagnýtingar.

48. gr.

Nú hagnýtir einhver í atvinnuskyni hér á landi uppfinningu sem sótt hefur verið um einkaleyfi fyrir þegar umsóknin verður aðgengileg almenningi. Getur viðkomandi þá, ef mjög sérstakar ástæður mæla með því og umsóknin leiðir til einkaleyfis, fengið nauðungarleyfi til að hagnýta uppfinninguna. Það verður því aðeins veitt að viðkomandi hafi ekki vitað um umsóknina og þess verði heldur ekki með sanngirni af honum krafist að hann hafi getað aflað sér slíkrar vitneskju. Á sömu forsendum getur sá er gert hefur verulegar ráðstafanir til að hagnýta uppfinninguna í atvinnuskyni einnig öðlast slíkan rétt.

Nauðungarleyfi skv. 1. mgr. getur náð til tímans fyrir veitingu einkaleyfisins.

49. gr.

Nauðungarleyfi verður eingöngu veitt þeim sem ætla má að sé fær um að hagnýta uppfinninguna á sanngjarnan og viðunandi hátt og í samræmi við leyfið.

Nauðungarleyfi hindrar ekki að einkaleyfishafi sjálfur hagnýti uppfinninguna eða veiti öðrum nytjaleyfi. Aðilaskipti að nauðungarleyfi eru aðeins heimil í tengslum við aðilaskipti að atvinnurekstri þeim sem leyfið er hagnýtt í eða til stóð að hagnýta það.

50. gr.

Bæjarþing Reykjavíkur sker úr um það hvort nauðungarleyfi skuli veitt, að hvaða marki hagnýta má uppfinninguna, hve hátt endurgjald skuli greitt einkaleyfishafa og önnur skilyrði nauðungarleyfis. Breytist aðstæður verulega getur dómstóllinn að kröfu annars hvors aðila fellt leyfið úr gildi eða ákveðið nýja skilmála.

VII. KAFLI
Brottfall einkaleyfis o. fl.

51. gr.

Sé árgjald ekki greitt samkvæmt reglum í 40., 41. og 42. gr. fellur einkaleyfið úr gildi frá og með byrjun þess gjaldárs sem ekki er greitt fyrir.

52. gr.

Ógilda má einkaleyfi með dómi ef:

1. það hefur verið veitt án þess að skilyrðum 1. og 2. gr. hafi verið fullnægt,
2. það varðar uppfinningu sem ekki er lýst svo greinilega að fagmaður geti á grundvelli lýsingarinnar útfært uppfinninguna,
3. það tekur til einhvers sem ekki kom fram í umsókn þegar hún var lögð inn eða
4. það hefur verið veitt þótt verndarsvið þess hafi verið rýmkað eftir að umsóknin var samþykkt til framlagningar.

Einkaleyfi verður þó ekki dæmt ógilt í heild sinni af þeirri ástæðu að einkaleyfishafinn hafi einungis átt rétt til einkaleyfisins að hluta.

Að frátöldu tilviki því, er greinir í 4. mgr., getur hver sem er höfðað mál samkvæmt grein þessari.

Mál, sem reist er á því að annar hafi öðlast einkaleyfi en sá sem skv. 1. gr. á rétt til þess, getur sá einn höfðað er telur sig eiga rétt til einkaleyfisins. Mál skal höfðað innan eins árs frá því að viðkomandi fékk vitneskju um útgáfu einkaleyfisins og önnur þau atvik sem málsóknin er reist á. Hafi einkaleyfishafi verið í góðri trú þegar einkaleyfið var veitt eða þegar hann eignaðist það verður mál undir engum kringumstæðum höfðað eftir að þrjú ár eru liðin frá útgáfu einkaleyfisins.

53. gr.

Hafi einkaleyfi verið veitt öðrum en þeim sem skv. 1. gr. á rétt til leyfisins skal rétturinn til þess yfirfærður til rétthafa með dómi ef hann krefst þess. Um málshöfðunarfresti fer samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 52. gr.

Hafi maður, sem misst hefur einkaleyfi með dómi, í góðri trú hagnýtt uppfinningu í atvinnuskyni hérlendis eða gert verulegar ráðstafanir til þess er honum heimilt gegn sanngjörnu gjaldi og að öðru leyti með sanngjörnum skilmálum að halda þeirri hagnýtingu áfram með sem líkustum hætti eða hefja fyrirhugaða hagnýtingu innan sömu marka. Handhafi skráðs nytjaleyfis hefur einnig sama rétt á sömu forsendum.

Aðilaskipti að rétti skv. 2. mgr. geta einungis orðið í tengslum við aðilaskipti að þeim atvinnurekstri þar sem rétturinn er hagnýttur eða þar sem til stóð að beita honum.

54. gr.

Falli einkaleyfishafi frá einkaleyfi sínu með skriflegri yfirlýsingu til einkaleyfayfirvalda skulu þau lýsa einkaleyfið niður fallið.

Nú er byrjuð málsókn um yfirfærslu á rétti til einkaleyfis og má þá ekki lýsa einkaleyfið niður fallið fyrr en úrlausn er fengin í málinu.

55. gr.

Þegar einkaleyfi fellur úr gildi eða það er lýst niður fallið, það dæmt ógilt eða réttur til þess yfirfærður skulu einkaleyfayfirvöld gefa út tilkynningu um það.

VIII. KAFLI
Skylda til að veita upplýsingar um einkaleyfi.

56. gr.

Beri umsækjandi um einkaleyfi fyrir sig umsókn sína gagnvart öðrum áður en hún er gerð almenningi aðgengileg er honum skylt að veita þeim aðgang að umsóknargögnunum sé þess krafist. Hafi rækt af örverustofni verið lögð inn til varðveislu í tengslum við umsóknina, sbr. 6. mgr. 8. gr., skal viðkomandi aðili einnig eiga rétt á því að fá afhent sýni af ræktinni. Ákvæði 2. og 3. málsl. 6. mgr. 22. gr. ásamt 7. og 8. mgr. sömu greinar eiga hér við.

Gefi maður til kynna með því að snúa sér beint til annars eða með auglýsingu, með áritun á vöru eða umbúðir hennar eða með öðrum hætti að sótt hafi verið um einkaleyfi eða það veitt, án þess þó jafnframt að tilgreina númer einkaleyfisins eða umsóknarinnar, er honum skylt að veita þeim sem þess krefst þær upplýsingar án ástæðulausrar tafar. Ef upplýsingar eru til þess fallnar að gefa í skyn að um einkaleyfi hafi verið sótt eða það veitt, án þess að slíkt sé skýrt tekið fram, er skylt, sé þess krafist, að veita án ástæðulausrar tafar upplýsingar um hvort svo sé.

IX. KAFLI
Refsi- og bótaábyrgð o.fl.

57. gr.

Sá sem af ásetningi skerðir einkarétt þann er einkaleyfi veitir skal sæta sektum eða, ef sök er mikil, varðhaldi allt að þremur mánuðum.

Nú er brot framið af félagi eða öðru fyrirtæki og er þá heimilt að dæma það í fésekt.

Sókn sakar á sá sem misgert er við.

58. gr.

Sá sem af ásetningi eða gáleysi skerðir einkaleyfisrétt skal greiða hæfilegt endurgjald fyrir hagnýtingu uppfinningar og að auki skaðabætur fyrir annað það tjón sem skerðingin hefur haft í för með sér.

Skerði einhver einkaleyfisrétt án þess að um ásetning eða gáleysi hafi verið að ræða er hann, ef og að því marki sem það telst sanngjarnt, skyldur til að greiða endurgjald og skaðabætur samkvæmt ákvæðum 1. mgr.

59. gr.

Nú hefur einkaleyfisréttur verið skertur og getur þá dómstóll, sé þess krafist og að svo miklu leyti sem það telst sanngjarnt, mælt fyrir um ráðstafanir til að koma í veg fyrir misnotkun afurða, sem framleiddar hafa verið samkvæmt einkaleyfðri uppfinningu, eða misnotkun tækja, útbúnaðar eða annars sem hefði skerðingu einkaleyfisréttar í för með sér. Þannig má mæla fyrir um að hlut verði breytt á ákveðinn hátt, hann eyðilagður eða, þegar um er að ræða einkaleyfisverndaðan hlut, að hann verði afhentur gegn endurgjaldi þeim sem misgert var við. Þetta á þó ekki við gagnvart þeim sem í góðri trú hefur eignast viðkomandi hlut eða öðlast umráðarétt yfir honum og hefur ekki sjálfur framið einkaleyfisbrot.

Þegar mjög sérstæðar ástæður liggja til grundvallar getur dómstóll, þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. og sé þess krafist, veitt eiganda afurða þeirra, tækja, útbúnaðar og annars, sem nefnt er í 1. mgr., heimild til umráða yfir þeim á gildistíma einkaleyfis eða hluta af honum gegn sanngjörnu endurgjaldi og að öðru leyti með sanngjörnum skilmálum.

60. gr.

Hagnýti einhver uppfinningu án heimildar í atvinnuskyni eftir að umsóknargögn hafa verið gerð almenningi aðgengileg og leiði umsóknin til veitingar einkaleyfis verður ákvæðum um einkaleyfisskerðingu beitt eftir því sem við getur átt, að undanskildum ákvæðum 57. gr. Áður en framlagning skv. 21. gr. er auglýst nær einkaleyfisverndin þó aðeins til þess sem leiða má bæði af einkaleyfiskröfum eins og þær voru þegar umsóknin varð almenningi aðgengileg og af einkaleyfiskröfum í einkaleyfinu.

Brotlegur aðili er aðeins skyldur til greiðslu skaðabóta að því marki sem um ræðir í 2. mgr. 58. gr. fyrir tjón sem leiðir af skerðingu sem átt hefur sér stað áður en framlagning umsóknar skv. 21. gr. er auglýst.

61. gr.

Í málum, er varða einkaleyfisskerðingu, verður einkaleyfi því aðeins lýst ógilt að kröfu þess efnis hafi verið beint að einkaleyfishafa, eftir atvikum eftir að honum var stefnt samkvæmt reglum 4. mgr. 63. gr. Verði einkaleyfið dæmt ógilt verður ákvæðum 57.–60. gr. ekki beitt.

62. gr.

Sá sem lætur undir höfuð leggjast að uppfylla skyldur sínar skv. 56. gr. eða gefur rangar upplýsingar skal sæta sektum ef ekki liggur þyngri refsing við broti hans samkvæmt öðrum lögum. Hann skal og bæta það tjón sem af háttsemi hans hefur hlotist, að því marki sem sanngjarnt verður talið.

Ákvæði 2. og 3. mgr. 57. gr. eiga hér einnig við.

63. gr.

Sá sem höfðar mál til ógildingar einkaleyfi eða um yfirfærslu á rétti til einkaleyfis eða til að öðlast nauðungarleyfi skal tilkynna það einkaleyfayfirvöldum. Samtímis skal hann með ábyrgðarbréfi tilkynna málshöfðunina öllum skráðum nytjaleyfishöfum sé heimilisfangs þeirra getið í einkaleyfaskránni. Nytjaleyfishafi, sem höfða vill mál vegna skerðingar á einkaleyfi, skal með sama hætti tilkynna það einkaleyfishafa, enda sé heimilisfangs hans getið í skránni.

Sanni stefnandi ekki á þingfestingardegi að tilkynningar skv. 1. mgr. hafi verið sendar getur dómstóllinn veitt honum frest svo að skilyrðum 1. mgr. verði fullnægt. Nýti stefnandi ekki frestinn í þessu skyni skal vísa máli hans frá dómi.

Nú höfðar einkaleyfishafi mál vegna einkaleyfisskerðingar og vilji stefndi gera kröfu um að einkaleyfið verði dæmt ógilt skal hann samkvæmt ákvæðum 1. mgr. tilkynna það einkaleyfayfirvöldum og skráðum nytjaleyfishöfum. Ákvæði 2. mgr. eiga hér einnig við og verður kröfunni um ógildingu einkaleyfis vísað frá dómi ef stefndi nýtir ekki frestinn.

Í málum um einkaleyfisskerðingu, sem nytjaleyfishafi höfðar, getur stefndi stefnt einkaleyfishafanum án tillits til varnarþings hans til að beina að honum kröfu um ógildingu einkaleyfisins.

64. gr.

Eftirgreind mál skal höfða fyrir bæjarþingi Reykjavíkur:

1. mál um rétt til uppfinningar sem sótt hefur verið um einkaleyfi fyrir,
2. mál um veitingu einkaleyfis, sbr. 3. mgr. 25. gr.,
3. mál um ógildingu einkaleyfis eða um yfirfærslu á rétti til einkaleyfis, sbr. 52. og 53. gr., svo og mál um réttindi skv. 2. mgr. 53. gr.,
4. mál um réttindi skv. 4. gr. og 2. mgr. 74. gr.,
5. mál um einkaleyfisskerðingu,
6. mál um aðilaskipti að einkaleyfi og mál um nytjaleyfi.

Umsækjendur og einkaleyfishafar, sem ekki eru heimilisfastir hér á landi, skulu taldir eiga varnarþing í Reykjavík í málum samkvæmt lögum þessum.

65. gr.

Endurrit dóma í málum skv. 50. gr. og 1. mgr. 64. gr. skal dómari að eigin frumkvæði láta einkaleyfayfirvöldum í té.

X. KAFLI
Ýmis ákvæði.

66. gr.

Einkaleyfishafi, sem ekki hefur heimilisfesti hér á landi, skal hafa umboðsmann sem búsettur er hérlendis. Í einkaleyfaskrá skal skrá hver umboðsmaður er. Umboðsmaður hefur, fyrir hönd einkaleyfishafa, heimild til að taka við stefnu og öðrum tilkynningum er einkaleyfið varða.

Hafi einkaleyfishafi ekki umboðsmann fer um birtingu stefnu eftir ákvæðum laga um meðferð einkamála í héraði. Einnig skal í ábyrgðarbréfi senda skráðum einkaleyfishafa afrit stefnu. Sama gildir um aðrar tilkynningar er einkaleyfið varða.

Iðnaðarráðherra getur ákveðið að reglur 1. mgr. gildi ekki gagnvart einkaleyfishafa sem heimilisfesti á í öðru landi ef einkaleyfishafar, sem heimilisfesti eiga hér á landi, njóta sama réttar að þessu leyti í hinu erlenda ríki. Hið sama gildir einnig ef einkaleyfishafi hefur umboðsmann sem búsettur er í viðkomandi ríki og sá hinn sami er skráður í einkaleyfaskrá hér á landi sem umboðsmaður með heimild til að taka við stefnu og öðrum tilkynningum.

67. gr.

Umsækjandi eða einkaleyfishafi getur skotið til áfrýjunarnefndar öðrum endanlegum ákvörðunum einkaleyfaskrifstofunnar en getið er í 24. gr. í síðasta lagi tveimur mánuðum eftir að honum var tilkynnt um ákvörðunina. Sama gildir um ákvarðanir skv. 42. gr. eða 1. og 2. mgr. 72. gr., svo og 73. gr. Aðrir, sem hagsmuna eiga að gæta, geta með sama hætti skotið umræddum ákvörðunum til áfrýjunarnefndar í síðasta lagi tveimur mánuðum eftir að hún var birt.

Innan sama frests skal greiða tilskilið áfrýjunargjald. Sé það ekki gert skal vísa áfrýjuninni frá.

68. gr.

Í reglugerð skal kveðið á um gjöld samkvæmt lögum þessum, þóknun fyrir þjónustu og þess háttar. Einnig er heimilt að ákveða í reglugerð að ekki verði greitt árgjald skv. 41. gr. fyrir eitt eða fleiri hinna fyrstu gjaldára.

69. gr.

Iðnaðarráðherra setur nánari reglur um einkaleyfisumsóknir og meðferð þeirra, um skipulag og færslu einkaleyfaskrár, um útgáfu og efni einkaleyfatíðinda, um skipulag og starfshætti einkaleyfaskrifstofu og áfrýjunarnefndar svo og almennt um framkvæmd laga þessara. Þar má m.a. kveða á um að dagbækur einkaleyfaskrifstofunnar um innkomnar umsóknir skuli vera öllum aðgengilegar.

Iðnaðarráðherra getur ákveðið, að ósk yfirvalda í öðru landi, að einkaleyfayfirvöld hér á landi veiti hinu erlenda yfirvaldi upplýsingar um meðferð á innlögðum einkaleyfisumsóknum. Einnig getur iðnaðarráðherra ákveðið að einkaleyfayfirvöld hér á landi geti við mat á einkaleyfishæfi umsóknar lagt til grundvallar rannsókn á einkaleyfishæfi uppfinningar sem fram hefur farið hjá einkaleyfayfirvöldum í öðru landi eða hjá alþjóðlegri stofnun.

Iðnaðarráðherra getur enn fremur ákveðið að umsækjandi hér á landi, sem lagt hefur inn sambærilega umsókn um einkaleyfi í öðru landi, skuli, að kröfu einkaleyfayfirvalda hér á landi, innan ákveðins frests láta í té upplýsingar sem honum hafa verið veittar af einkaleyfayfirvöldum í viðkomandi landi um niðurstöður rannsóknar á einkaleyfishæfi uppfinningar ásamt afriti af bréfaskriftum þeirra á milli. Upplýsinga verður þó ekki krafist vegna alþjóðlegrar umsóknar sem fjallað er um í III. kafla laganna ef fram hefur farið alþjóðleg forathugun á einkaleyfishæfi hennar og skýrsla um rannsóknina hefur verið látin einkaleyfayfirvöldum í té.

70. gr.

Ef nauðsyn krefur vegna neyðarástands af völdum náttúruhamfara, stríðs eða yfirvofandi stríðshættu getur iðnaðarráðherra ákveðið að réttur til að hagnýta uppfinningu falli til ríkisins eða annars aðila sem ráðherra ákveður. Fullt endurgjald skal koma fyrir slíka yfirtöku. Náist ekki samkomulag um endurgjald skal það ákveðið með mati samkvæmt lögum nr. 11/1973.

Ef réttur til að hagnýta uppfinningu er yfirtekinn á grundvelli ákvörðunar skv. 1. mgr. af öðrum en ríkinu og sá aðili greiðir ekki endurgjald það sem þar um ræðir er ríkinu skylt að kröfu þess, sem rétt á til endurgjaldsins, að greiða það samstundis.

71. gr.

Einkaleyfaskrifstofunni er heimilt að taka að sér verkefni við öflun eða úrvinnslu gagna er hún varðveitir eða hefur aðgang að og eru orðin almenningi aðgengileg. Nánar skal kveðið á um slíka upplýsingaþjónustu og gjaldtöku fyrir hana í reglugerð.

72. gr.

Nú glatar einkaleyfisumsækjandi, að frátöldum þeim tilvikum sem nefnd eru í 2. mgr., rétti af þeirri ástæðu að hann eða umboðsmaður hans hefur ekki gert ráðstafanir hjá einkaleyfayfirvöldum innan þess frests sem settur er í lögum þessum eða á grundvelli þeirra og hafi hlutaðeigandi gert allt sem með sanngirni má af honum krefjast til að virða frestinn og geri hann viðeigandi ráðstafanir innan tveggja mánaða frá brottfalli hindrunar er töfinni olli, en þó aldrei síðar en einu ári frá lokum frestsins, skulu einkaleyfayfirvöld endurveita honum réttinn. Til þess að rétturinn verði endurveittur þarf, innan sama frests, að leggja fram skriflega beiðni þar að lútandi og greiða tilskilin gjöld.

Ákvæði 1. mgr. eiga með sama hætti við ef umsækjandi eða einkaleyfishafi hefur ekki

greitt árgjald innan þess frests sem ákveðinn er í 3. mgr. 41. gr. eða 3. mgr. 42. gr. Beiðni um endurveitingu réttinda í þeim tilvikum þarf þó að hafa borist og árgjaldið greitt í síðasta lagi sex mánuðum frá lokum frestsins.

Ákvæði 1. mgr. eiga ekki við um frest skv. 1. mgr. 6. gr. og 3. mgr. 25. gr.

73. gr.

Nú hefur umsækjandi í þeim tilvikum, er greinir í 31. gr. og 38. gr., sent gögn eða gjöld í pósti, en sendingin ekki komið fram á réttum tíma, og hafi viðeigandi gögnum eða gjaldi verið komið til einkaleyfayfirvalda innan tveggja mánaða frá því að umsækjanda varð ljóst eða hann mátti vita að frestur var liðinn eða í síðasta lagi einu ári eftir að frestur var liðinn skulu einkaleyfayfirvöld endurveita réttindin ef:

1. póstsamgöngur hafa legið niðri síðustu 10 daga fyrir lok frestsins vegna stríðs, byltingar, uppþots, verkfalls, náttúruhamfara eða af öðrum svipuðum ástæðum á þeim stað þar sem sendandi dvelst eða hefur starfsemi sína og gögnin eða gjöldin eru send einkaleyfayfirvöldum innan fimm daga frá því að póstsamgöngur hófust að nýju eða
2. gögnin eða gjaldið hafa verið send í ábyrgðarpósti til einkaleyfayfirvalda í síðasta lagi fimm dögum fyrir lok frestsins. Ákvæðið á þó aðeins við ef ábyrgðarsendingin var send í flugpósti nema slíkt sé ekki mögulegt eða ef sendandi hefur haft ástæðu til að ætla að hún kæmist til skila í síðasta lagi tveimur dögum frá sendingardegi.

Óski umsækjandi eftir endurveitingu réttinda skv. 1. mgr. skal hann innan þar tilgreinds frests senda einkaleyfayfirvöldum skriflega beiðni þar að lútandi.

74. gr.

Það skal auglýst ef orðið er við beiðni um endurveitingu skv. 72. eða 73. gr. og umsókn, sem hefur verið afskrifuð eða hafnað eftir að hún var gerð almenningi aðgengileg, er tekin til áframhaldandi meðferðar eða niðurfallið einkaleyfi öðlast gildi að nýju á grundvelli endurveitingarinnar.

Hafi maður í góðri trú byrjað að hagnýta uppfinningu hér á landi í atvinnuskyni, eða gert verulegar ráðstafanir til þess eftir að liðinn er tilskilinn frestur til endurupptöku umsóknar sem hefur verið afskrifuð eða hafnað, ellegar eftir að tilkynnt hefur verið að einkaleyfi sé fallið úr gildi, en þó áður en auglýsing skv. 1. mgr. hefur verið gefin út, þá getur hlutaðeigandi haldið hagnýtingu áfram með sama hætti og áður var.

Aðilaskipti að rétti skv. 2. mgr. geta einungis orðið í tengslum við aðilaskipti að þeim atvinnurekstri þar sem rétturinn er hagnýttur eða þar sem til stóð að beita honum.

XI. KAFLI
Gildistökuákvæði.

75. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1992. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 12 20. júní 1923, um einkaleyfi, með þeim takmörkunum sem leiðir af öðrum ákvæðum þessa kafla. Þá falla úr gildi lög nr. 15 2. apríl 1946, um breytingu á lögum nr. 12 20. júní 1923.

Ekki er hægt að veita einkaleyfi fyrir læknislyfjum fyrr en fimm árum eftir gildistöku laga þessara. Einkaleyfi má þó veita fyrir sérstakri aðferð við tilreiðslu slíkra efna.

Ákvæði III. kafla laganna taka ekki gildi fyrr en auglýsing hefur verið birt um að Ísland hafi gerst aðili að samstarfssáttmálanum.

Ákvæði 8., 22. og 56. gr. laganna um varðveislu ræktar af örverustofni taka ekki gildi fyrr en slíkt verður ákveðið með reglugerð og verður einungis beitt varðandi umsóknir sem lagðar eru inn eftir að ákvæðin taka gildi.

76. gr.

Lögin gilda um einkaleyfi, sem veitt hafa verið eða veitt verða í samræmi við eldri lög, með þeim takmörkunum sem leiðir af eftirfarandi ákvæðum:

1. Einkaleyfi, sem um ræðir í 1. málsl. þessarar greinar, verða einungis ógilt í samræmi við ákvæði 20. gr. laga nr. 12 20. júní 1923.
2. Gildistími einkaleyfa, sem veitt eru 10 árum fyrir gildistöku þessara laga eða fyrr, ræðst af ákvæði 1. mgr. 4. gr. laga nr. 12 20. júní 1923. Gildistími annarra einkaleyfa, sem veitt eru í samræmi við eldri lög, ræðst af lögum þessum en þó þannig að hann verði ekki styttri en 15 ár frá útgáfudegi.
3. Ákvæði laga nr. 12 20. júní 1923 um viðbótareinkaleyfi gilda áfram um þau viðbótareinkaleyfi sem veitt hafa verið í samræmi við þau lög.

77. gr.

Hafi stofnast réttur til að hagnýta uppfinningu á grundvelli ákvæðis 1. mgr. 6. gr. laga nr. 12 20. júní 1923 áður en lög þessi taka gildi skal sá réttur haldast þótt skilyrði 4. gr. þessara laga séu ekki uppfyllt.

78. gr.

Um meðferð einkaleyfisumsókna, sem lagðar hafa verið inn fyrir gildistöku laga þessara, fer eftir ákvæðum laga nr. 12 20. júní 1923 með þeim undantekningum sem leiða má af öðrum ákvæðum þessa kafla.

79. gr.

Hafi umsókn, sem við gildistöku laga þessara er til meðferðar hjá einkaleyfayfirvöldum, ekki verið auglýst í samræmi við 13. gr. laga nr. 12 20. júní 1923 þá gilda ákvæði þessara laga um aðgengileika umsóknarinnar, framlagningu og andmælafrest.

80. gr.

Nú hagnýtir einhver við gildistöku laga þessara í atvinnuskyni hér á landi uppfinningu sem ekki hefur verið unnt að veita einkaleyfi fyrir samkvæmt ákvæðum 1. gr. laga nr. 12 20. júní 1923 eða gerir verulegar ráðstafanir til að hagnýta slíka uppfinningu. Honum er þá heimilt að halda þeirri hagnýtingu áfram í samræmi við 4. gr. þessara laga óháð því hvort hagnýtingin eða ráðstafanir þar að lútandi hófust eftir að umsókn um einkaleyfi fyrir viðkomandi uppfinningu var lögð inn og óháð því hvort einkaleyfi verður síðar veitt fyrir henni.

Nú hagnýtir einhver við gildistöku laga þessara í atvinnuskyni hér á landi uppfinningu, sem annar hefur einkaleyfi fyrir, án þess að sú hagnýting sé óheimil með tilliti til 5. gr. laga nr. 12 20. júní 1923, eða gerir verulegar ráðstafanir til slíkrar hagnýtingar. Honum er þá heimilt að halda þeirri hagnýtingu áfram innan sömu marka þrátt fyrir að hagnýtingin væri óheimil skv. 3. gr. þessara laga. Aðilaskipti að slíkum rétti geta einungis orðið í tengslum við aðilaskipti að þeim atvinnurekstri þar sem rétturinn er hagnýttur eða þar sem til stóð að beita honum.

81. gr.

Nú hefur uppfinning orðið kunnug almenningi fyrir gildistöku laga þessara vegna aðgerða af hálfu umsækjanda eða einhvers sem hann sækir rétt sinn til. Ef lögð er inn umsókn um einkaleyfi fyrir þeirri uppfinningu innan sex mánaða frá gildistöku laga þessara skulu einungis ákvæði 4. tölul. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 12 20. júní 1923 gilda við mat á því að hve miklu leyti hægt sé að veita einkaleyfi með tilliti til ofangreindra aðgerða eða að hve miklu leyti veitt einkaleyfi verði ógilt.

82. gr.

Árgjöld af einkaleyfum, sem veitt hafa verið eða veitt verða í samræmi við eldri lög, gjaldfalla í fyrsta sinn þegar einkaleyfisgjald samkvæmt núgildandi reglum, sbr. 8. gr. rg. nr. 59/1966, hefði næst átt að gjaldfalla eftir gildistöku laga þessara. Eftir það gjaldfalla þau í samræmi við ákvæði laga þessara.

Greiða skal árgjöld af umsóknum sem lagðar hafa verið inn fyrir gildistöku laga þessara. Árgjald fyrir slíkar umsóknir reiknast í fyrsta sinn frá þeim almanaksdegi eftir gildistöku laganna sem umsóknin var upphaflega lögð inn á. Árgjöld fyrir fyrstu tvö gjaldárin eftir gildistöku laganna falla þó ekki í gjalddaga fyrr en árgjald fyrir þriðja gjaldár gjaldfellur.

Gjört í Reykjavík, 20. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

Jón Sigurðsson.

19. mars 1991 Nr. 18

LÖG

um breytingu á lögum nr. 62/1990, um skipan prestakalla og prófastsdæma og um starfsmenn þjóðkirkju Íslands.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Í stað orðsins „Grundarfjarðarprestakall“ í 4. tölul. VII. í 1. gr. laganna komi: Setbergsprestakall.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 19. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Óli Þ. Guðbjartsson.

LÖG

um meðferð opinberra mála.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Gildissvið laganna.

1. gr.

1. Þau mál öll, sem handhafar ríkisvaldsins höfða til refsingar lögum samkvæmt, skulu fara eftir ákvæðum laga þessara, nema þau sæti meðferð sérdómstóla sem lög þessi taka ekki til.

2. Sama á við um mál til upptöku eigna eða sviptingar réttinda, svo og til ómerkingar ummæla ef ákæruvaldið á sókn sakar, þótt krafa sé ekki gerð um refsingu í málinu.

2. gr.

Einnig skulu mál sæta meðferð samkvæmt lögum þessum sé það ákveðið í öðrum lögum. Þar að auki eftir því sem við á:

a. mál sem höfðað er af hálfu ríkisvaldsins til félagsslita samkvæmt ákvæðum stjórnskipunarlaga um félög,
b. mál til staðfestingar lögbanni við útbreiðslu rita, mynda eða annars slíks sem ríkisvaldið hefur látið banna,
c. mál til brottnáms ólögmæts ástands eða til að koma fram viðurlögum fyrir það, öðrum en refsingu, enda eigi fyrirsvarsmaður almenningshagsmuna aðild,
d. mál til úrlausnar atriðum sem um ræðir í 1. mgr. 55. gr., 59., 62., 66., 67. og 68. A gr. almennra hegningarlaga,
e. mál til úrlausnar kröfu um framsal sakamanns og fullnustu erlends refsidóms.

3. gr.

Einkaréttarkröfur má hafa uppi og dæma í opinberu máli samkvæmt ákvæðum XX. kafla laga þessara.

II. KAFLI
Dómendur í héraði.

4. gr.

Í héraði sæta mál samkvæmt lögum þessum meðferð fyrir hinum reglulegu héraðsdómstólum samkvæmt löggjöf um skipan dómsvalds í héraði.

5. gr.

1. Einn dómari skipar dóm í hverju máli.

2. Dómari getur kvatt tvo meðdómsmenn til dómstarfa með sér samkvæmt því sem segir í 37. A gr. laga um meðferð einkamála í héraði.

3. Meðdómendur taka þátt í málsmeðferð og dómsuppsögu í fjölskipuðum dómi. Dómsformaður stýrir dómi, kveður einn upp úrskurði, skipar verjanda, gefur út fyrirkall og tilkynningar, sér um afgreiðslu dómsgerða og kemur fram út á við fyrir hönd dómsins.

6. gr.

Dómari víkur sæti í máli samkvæmt lögum þessum ef svo stendur á sem segir í 36. gr. laga um meðferð einkamála í héraði. Enn fremur skal dómari víkja sæti í máli eftir útgáfu ákæru ef hann hefur úrskurðað mann, sem ákærður er í málinu, í gæsluvarðhald skv. 2. mgr. 103. gr.

III. KAFLI
Þinghöld, birtingar o. fl.

7. gr.

1. Dómþing skulu haldin á reglulegum þingstöðum og í dómsölum ef kostur er. Rétt er þó að heyja dómþing á öðrum stöðum ef þörf er á, svo sem í fangahúsi þar sem sakborningi er haldið eða á heimili eða sjúkrahúsi ef skýrslu þarf að taka af sjúkum manni.

2. Rétt er héraðsdómara að heyja dómþing utan dómumdæmis síns ef það horfir til hagræðis eða flýtis í máli.

8. gr.

1. Þinghöld skulu háð í heyranda hljóði. Dómara er þó rétt að ákveða að dómþing skuli haldið fyrir luktum dyrum:

a. til hlífðar sakborningi eða nánum vandamönnum hans þegar sérstaklega stendur á,
b. til hlífðar vitnum, brotaþolum eða öðrum sem málið varðar,
c. ef um er að ræða þinghöld meðan á rannsókn máls stendur og sérstök hætta þykir á sakarspjöllum ef þing væri háð fyrir opnum dyrum,
d. ef sakborningur er undir 18 ára aldri,
e. af velsæmisástæðum,
f. vegna öryggis ríkisins,
g. ef óhjákvæmilegt þykir til að halda uppi þingfriði.

2. Ákvörðun um lokað þinghald skal dómari bóka í þingbók og vísa til þess ákvæðis í grein þessari sem við á.

3. Þótt þinghald fari fram fyrir opnum dyrum er dómara rétt að takmarka fjölda áheyrenda við það sem rúmast í dómsal með góðu móti. Einnig getur dómari synjað um aðgang:

a. börnum og unglingum yngri en 15 ára,
b. mönnum sem eru ölvaðir eða annars svo á sig komnir að návist þeirra samræmist ekki góðri reglu í dómsal,
c. mönnum sem ætla má að valdi hættu á því með nærveru sinni að sakborningur eða vitni segi ekki sannleikann.

4. Sé dómþing háð utan reglulegra þingstaða má banna óviðkomandi mönnum aðgang að því.

9. gr.

Dómari stýrir þinghaldi og sér um að halda þar uppi reglu. Hverjum þeim sem truflar þinghald eða kemur ósæmilega eða hneykslanlega fram getur dómari vísað úr dómsal og látið færa hann brott með valdi ef hann sinnir ekki skipun um brottvísun.

10. gr.

1. Óheimilt er að hljóðrita eða taka myndir í þinghaldi. Dómari getur veitt undanþágu frá banni þessu ef sérstaklega stendur á.

2. Óheimilt er að skýra opinberlega frá því sem fram fer í lokuðu þinghaldi, nema dómari leyfi. Þá getur dómari bannað opinbera frásögn af atriðum í öðrum þinghöldum ef ætla má að frásögn geti valdið nánum vandamönnum sakbornings eða mönnum, sem ekki eru fyrir sökum hafðir, verulegum þjáningum eða óþægindum. Ákvörðun um slíkt bann skal dómari skrá í þingbók og kynna viðstöddum.

11. gr.

1. Sá sem viðhefur ósæmileg ummæli, skrifleg eða munnleg, fyrir dómi um dómara eða aðra eða kemur að öðru leyti hneykslanlega eða ósæmilega fram fyrir dómi skal sæta sektum.

2. Sá skal sæta sektum sem brýtur bann dómara skv. 2. mgr. 10. gr. eða gefur opinberlega í ræðu eða riti vísvitandi eða gálauslega ranga eða villandi skýrslu í verulegum atriðum eða óþarflega særandi um opinbert mál eða rannsókn þess, meðan því máli er ekki að fullu lokið, eða tálmar eða reynir að tálma á ólögmætan hátt rannsókn slíks máls eða hafa að öðru leyti ólöglega áhrif á hana eða málsúrslit.

3. Ef sækjandi eða verjandi brjóta ákvæði 1. eða 2. mgr. þessarar greinar getur dómari af sjálfsdáðum ákveðið þeim sekt í dómi eða úrskurði. Dómari getur einnig að eigin frumkvæði úrskurðað öðrum sekt á hendur fyrir brot gegn 1. mgr. Að öðru leyti skulu sakir samkvæmt þessari grein sóttar eftir almennum reglum laga þessara.

12. gr.

Þar sem einn maður situr í dómi skal jafnan vera einn þingvottur sem fullnægir almennum vitnaskilyrðum. Dómari ákveður þóknun þingvotts ef hann er ekki starfsmaður dómstólsins.

13. gr.

1. Ef sakborningur, vitni eða annar, sem gefur skýrslu fyrir dómi, er ekki nægilega fær í íslensku skal kalla löggiltan dómtúlk til aðstoðar. Ef skjal á erlendu máli er lagt fram í dómi skal fylgja því þýðing löggilts skjalaþýðanda.

2. Nú er ekki kostur löggilts túlks eða þýðanda og skal þá kveðja til einhvern þann sem fær er til þýðingarstarfs. Skal þýðandi skjals þá staðfesta þýðingu sína fyrir dómi ef hún er vefengd, en túlkur undirrita heit fyrir dómi um að hann skuli rækja starfann eftir bestu getu.

3. Ef dómari treystir sér til að þýða sjálfur skjal af erlendu máli eða hann getur spurt vitni eða aðra á erlendu máli kemur ekki að sök þótt skjalaþýðanda eða túlk vanti.

14. gr.

1. Þegar dómþing er háð skal haldin þingbók yfir það sem þar fer fram. Í þingbók skal skrá hvar og hvenær þinghald fer fram, nafn dómara sem fer með það mál sem fyrir er tekið, gögn sem lögð eru fram í málinu, hverjir taki þátt í þinghaldi og hverjir komi fyrir dóm.

2. Skrá skal í þingbók aðalatriðin í framburði sakbornings og annarra sem skýrslu gefa, nema skýrsla sé hljóðrituð skv. 15. gr. Það sem skráð er eftir vitnum, sakborningi og málflytjendum skal lesið upp að bókun lokinni, hlutaðeigandi spurður hvort rétt sé bókað og honum gefinn kostur á að koma að athugasemdum. Dómari segir fyrir um hvað skuli skráð í þingbók, en heimilt er þó sækjanda og verjanda að krefjast að bókaðar verði stuttar athugasemdir þeirra.

15. gr.

1. Hljóðrita má framburð eða taka upp á myndband í stað þess að skrá hann í þingbók ef hentugra þykir. Í þingbók skal þá einungis bóka nafn skýrslugjafa og deili á honum og að skýrsla sé hljóðrituð eða tekin upp á myndband.

2. Skrifa skal upp það sem hljóðritað hefur verið ef máli er skotið til æðra dóms, svo og ef dómari telur sérstakar ástæður til.

3. Hljóðritun skal varðveitt í þrjú ár hið skemmsta frá lokum dómsmáls.

4. Dómara er heimilt að hljóðrita stuttan útdrátt sinn af framburði í stað þess að skrá hann í þingbók og gilda um hann reglur 2. mgr. 14. gr.

16. gr.

Heimilt er í þinghaldi að rita það sem í 2. mgr. 14. gr. segir á ritvél eða í tölvu. Sé það gert skulu bókanir úr þinghöldum staðfestar af dómara og heftar saman sem þingbók.

17. gr.

Við hvern dómstól skal haldin dómabók sem geymi dóma í opinberum málum, undirritaða af dómara eða dómsformanni.

18. gr.

1. Við hvern dómstól ber að halda skrá yfir þau mál sem koma til úrlausnar samkvæmt lögum þessum.

2. Dómsmálaráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um málaskrár, þingbækur og dómabækur, tölvubúnað og búnað til hljóðritunar og myndbandsupptöku til notkunar í þinghöldum, skjalavörslu dómstóla og afhendingu endurrita úr þingbókum og dómabókum og ákveður gjöld fyrir þau.

19. gr.

1. Ríkissaksóknari skal halda sakaskrá fyrir allt landið þar sem skráð eru úrslit opinberra mála.

2. Dómsmálaráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um gerð og varðveislu sakaskrár, aðgang að henni og sakavottorð. Þar er heimilt að ákveða hvað skuli skráð í sakaskrá, þar á meðal niðurstöður mála sem lögreglustjóri lýkur með sátt.

3. Dómsmálaráðherra setur fyrirmæli í reglugerð um aðra kerfisbundna skráningu og varðveislu lögreglu á upplýsingum um brotaferil einstakra manna eða atriði sem varða einkahagi þeirra.

20. gr.

1. Ákærur, fyrirköll, kvaðningar, dómar, úrskurðir og aðrar tilkynningar í opinberum málum skulu birtar af einum lögreglumanni eða stefnuvotti, nema þær séu birtar á dómþingi eða á annan hátt af dómara. Birting á ákæru, fyrirkalli, dómi eða úrskurði skal fara fram fyrir þeim manni sjálfum sem í hlut á ef þess er kostur, en ella lögmanni hans samkvæmt umboði eða öðrum lögráða manni sem hefur fengið skriflegt umboð frá honum til að taka við birtingu. Kvaðningar og aðrar tilkynningar má birta á heimili eða dvalarstað þess sem þeim er beint að ef hann hittist ekki sjálfur fyrir. Sá sem birtingu annast vottar hana með áritun á skjal. Þeim sem tekur við birtingu skal afhent endurrit af því skjali eða þeim dómi í heild sinni sem birt er.

2. Ef óvíst er um dvalarstað ákærða, en mál sætir þó lögsögu íslenskra dómstóla, má birta ákæru og fyrirkall í Lögbirtingablaði með ákvörðun um stað og stund til þinghalds og með hæfilegum fyrirvara. Dóm má einnig birta með sama hætti þegar annars er ekki kostur.

IV. KAFLI
Varnarþing o.fl.

21. gr.

1. Með mál samkvæmt lögum þessum skal fara í þinghá þar sem brot var framið. Nú er mál höfðað í einu lagi fyrir fleiri brot en eitt og þau eru ekki öll framin í sömu þinghá og má þá fara með það í hvorri eða hverri þinghánni sem er, eftir því sem hagfelldast þykir.

2. Heimilt er einnig, ef hentugra þykir, að fara með mál gegn manni á heimilis- eða dvalarvarnarþingi hans eða, ef fleiri eru saksóttir í einu lagi, á heimilis- eða dvalarvarnarþingi einhvers þeirra.

3. Ríkissaksóknari ákveður, eftir því sem hagfelldast þykir, hvar mál skuli höfða:

a. ef brot er framið hér á landi þar sem vafi leikur á um mörk dómumdæma, eða á íslensku skipi eða í loftfari utan íslenskra hafna,

b. ef brot er framið erlendis og sækja má sök út af því hér á landi.

4. Nú kemur ákærði fyrir dóm og prófar dómari þá ekki hvort mál sé höfðað á réttu varnarþingi.

22. gr.

1. Krafa um aðgerðir, sem atbeina dómara þarf til við rannsókn máls, skal að öðru jöfnu borin upp fyrir héraðsdómara í dómumdæmi þar sem sá hefst við sem yfirheyra skal, eða staður sá er eða munir sem aðgerð lýtur að.

2. Dómara er rétt að láta sækja sakborning í annað dómumdæmi, ef þörf er á, og þarf þá ekki að leita atbeina hlutaðeigandi héraðsdómara.

23. gr.

1. Ef saksækja skal mann fyrir fleiri en eitt brot skal það gert í einu máli, eftir því sem við verður komið.

2. Ef fleiri menn en einn eru sóttir til saka fyrir þátttöku í sama verknaði skal það gert í einu máli, nema annað þyki hagkvæmara.

3. Nú hafa fleiri mál verið höfðuð gegn sama manni fyrir sama héraðsdómstól og getur dómari þá ákveðið, ef hann telur það hagkvæmt, að sameina mál þessi og reka þau og dæma sem eitt mál.

24. gr.

Nú hefur mál verið höfðað í einu lagi gegn fleiri en einum manni og getur dómari þá eftir ósk aðila eða af sjálfsdáðum ákveðið að skilja málið í sundur og dæma sérstaklega mál eins eða fleiri ákærðu ef það þykir hentugra og horfa til flýtis og sparnaðar.

V. KAFLI
Ákæruvaldið.

25. gr.

1. Ríkissaksóknari er æðsti handhafi ákæruvalds. Hann skal skipaður af forseta Íslands og fullnægja lagaskilyrðum til skipunar í dómaraembætti við Hæstarétt. Hann skal njóta sömu lögkjara og hæstaréttardómarar eftir því sem við verður komið.

2. Ríkissaksóknari hefur embættisskrifstofu í Reykjavík. Honum til aðstoðar eru vararíkissaksóknari og saksóknarar sem forseti skipar. Skal vararíkissaksóknari fullnægja sömu lagaskilyrðum og ríkissaksóknari en aðrir saksóknarar skilyrðum til skipunar í embætti héraðsdómara. Annað starfslið við embætti ríkissaksóknara, þar á meðal löglærða fulltrúa, ræður dómsmálaráðherra eftir tillögu ríkissaksóknara.

26. gr.

1. Dómsmálaráðherra hefur eftirlit með framkvæmd ákæruvalds og getur krafið ríkissaksóknara skýrslna um einstök mál. Haldast skulu sérákvæði í lögum þar sem svo er mælt að mál skuli því aðeins höfða að dómsmálaráðherra mæli svo fyrir. Þegar svo stendur á gefur dómsmálaráðherra ríkissaksóknara fyrirmæli um rannsókn og aðrar aðgerðir og leggur samþykki sitt á ákæru og áfrýjun.

2. Nú telur dómsmálaráðherra að niðurfelling máls af hálfu ríkissaksóknara sé lögum andstæð eða fjarstæð að öðru leyti og getur hann þá lagt til við forseta Íslands að ákvörðun ríkissaksóknara skuli felld úr gildi. Í því tilviki setur dómsmálaráðherra sérstakan saksóknara til að fara með málið.

27. gr.

1. Ríkissaksóknari skal, eftir því sem unnt er, fylgjast með því að þeir sem afbrot fremja verði beittir lögmæltum viðurlögum. Hann skiptir verkum með öðrum ákærendum og getur sett þeim almennar reglur og gefið fyrirmæli um einstök mál sem þeim er skylt að hlíta. Hann getur kveðið á um rannsókn máls og mælt fyrir um framkvæmd hennar eða tekið rannsókn eða ákvörðun um málshöfðun í sínar hendur ef svo ber undir.

2. Ríkissaksóknari höfðar opinber mál önnur en þau sem hann felur öðrum saksóknurum eða falin eru lögreglustjórum skv. 28. gr.

3. Ríkissaksóknari tekur ákvörðun um áfrýjun máls.

28. gr.

1. Lögreglustjórar höfða opinber mál ef einungis er um að ræða brot:

a. gegn umferðarlögum,
b. gegn áfengislögum,
c. gegn öðrum lögum en almennum hegningarlögum, áður ótöldum, enda liggi ekki þyngri viðurlög en sektir, upptaka eigna eða varðhald við broti.

2. Lögreglustjóri vísar máli til ákvörðunar ríkissaksóknara ef hann telur mál eiga að höfða í öðru umdæmi, ef hann telur sig vanhæfan, sbr. 30. gr., eða ef hann er í vafa um hvort mál eigi að höfða eða hvernig.

29. gr.

1. Í héraði flytur ríkissaksóknari, vararíkissaksóknari, saksóknarar eða fulltrúar ríkissaksóknara þau mál sem hann höfðar. Einnig má ríkissaksóknari fela héraðsdóms- eða hæstaréttarlögmanni flutning máls í héraði. Þá getur ríkissaksóknari falið lögreglustjórum, þar á meðal rannsóknarlögreglustjóra ríkisins, flutning máls fyrir héraðsdómi. Lögreglustjórar geta falið löglærðum starfsmönnum sínum að flytja slíkt mál. Enn fremur er lögreglustjórum heimilt að fela öðrum lögreglustjórum að sækja þing í máli ef sérstaklega stendur á.

2. Lögreglustjórar annast flutning þeirra mála, sem þeir höfða, fyrir héraðsdómi. Lögreglustjórar geta falið starfsmönnum sínum flutning þessara mála. Lögreglustjórum er heimilt að fela öðrum lögreglustjórum að sækja þing í máli.

3. Ríkissaksóknari sækir mál fyrir Hæstarétti en hann getur falið vararíkissaksóknara, saksóknara eða hæstaréttarlögmanni flutning máls. Sé hæstaréttarlögmanni falið að sækja mál fyrir Hæstarétti nefnist hann saksóknari og hefur skyldur sem slíkur.

30. gr.

1. Þegar ríkissaksóknari er svo við málsefni eða aðila riðinn að hætta er á að hann fái ekki við útgáfu ákæru eða önnur störf samkvæmt lögum þessum litið óhlutdrægt á málavöxtu skal hann víkja sæti. Setur dómsmálaráðherra þá annan löghæfan mann til meðferðar þess máls.

2. Ef annar handhafi ákæruvalds er vanhæfur til meðferðar einstaks máls skal ríkissaksóknari fara sjálfur með ákæruvaldið í því eða fela það öðrum ákæranda.

3. Nú hefur ákæra verið gefin út og skal dómari þá, annaðhvort að eigin frumkvæði eða samkvæmt kröfu aðila, vísa máli frá dómi ef hann telur að hlutaðeigandi ákærandi sé vanhæfur til að fara með það.

31. gr.

Þeir sem fara með ákæruvald (ákærendur) og annast rannsókn skulu vinna að því að hið sanna og rétta komi í ljós og gæta jafnt að þeim atriðum sem horfa til sýknu og sektar.

VI. KAFLI
Sakborningur og verjandi.

32. gr.

1. Skylt er að gefa sakborningi upplýsingar um kæruefni áður en hann er yfirheyrður út af því eða við handtöku ef til hennar kemur. Maður, sem handtekinn hefur verið í þágu rannsóknar opinbers máls, á rétt á að hafa samband við lögmann eða annan talsmann sinn, sbr. 37. gr., þegar eftir handtöku. Sömuleiðis nánustu vandamenn sína, nema sérstök ástæða sé til að ætla að það muni torvelda rannsókn málsins.

2. Sá sem yfirheyrður er við rannsókn máls á rétt á því að fá vitneskju um það, þegar mál

er orðið svo skýrt að þess sé kostur, hvort hann er spurður vegna gruns á hendur honum um refsivert brot eða hvort hann er kvaddur til vitnisburðar.

3. Sakborningi er óskylt á öllum stigum opinbers máls að svara spurningum sem varða refsiverða hegðun sem honum er gefin að sök. Ber yfirheyranda að benda sakborningi ótvírætt á þennan rétt þegar efni standa til.

4. Sakborningi er skylt að sinna kvaðningu til yfirheyrslu.

33. gr.

1. Sakborningur skal við yfirheyrslu fyrst spurður um nafn, kennitölu, stöðu og heimili. Ef sakborningur kýs að gefa skýrslu um sakarefnið skal brýnt fyrir honum að segja satt og rétt frá og draga ekkert undan sem máli kann að skipta.

2. Spurningar skulu vera skýrar og ótvíræðar. Ekki má rugla sakborning með ósannindum eða á annan hátt eða beita hann neins konar ólögmætri þvingun í orði eða verki. Sakborningi má ekki gefa fyrirheit um ívilnanir eða friðindi ef hann meðgangi, enda séu slík fyrirheit ólögleg eða ekki á valdi yfirheyranda að veita þau.

3. Sakborningi er heimilt að ráðgast við verjanda sinn um réttarstöðu sína meðan á yfirheyrslu stendur, enda trufli það ekki skýrslutöku að mati yfirheyranda. Nú greinir yfirheyranda og verjanda á við yfirheyrslu og skal henni þó eigi að síður fram haldið, en rétt á verjandi að gera í stuttu máli grein fyrir afstöðu sinni með bókun.

34. gr.

1. Skylt er dómara að verða við ósk sakbornings um skipun verjanda í eftirgreindum tilvikum:

a. ef þess hefur verið krafist að hann verði settur í gæsluvarðhald,

b. ef opinbert mál hefur verið höfðað gegn honum.

2. Enn fremur er skylt að skipa ákærða verjanda ef í málinu fer fram aðalmeðferð samkvæmt ákvæðum XV. kafla laga þessara, nema ákærði hafi sjálfur valið sér talsmann skv. 37. gr. eða óski eftir að flytja mál sitt sjálfur, enda sé hann hæfur til þess að mati dómara.

35. gr.

1. Heimilt er dómara endranær eftir ósk sakbornings að skipa honum verjanda við rannsókn máls áður en til málshöfðunar kemur.

2. Dómari getur skipað sakborningi verjanda þótt hann hafi ekki óskað þess, svo sem ef hann er sérstaklega sljór eða skilningslítill, haldinn annmörkum sem torvelda skynjun hans eða ef vafi leikur á um sakhæfi hans.

36. gr.

1. Skylt er rannsóknara að verða við ósk sakbornings um að tilnefna honum réttargæslumann ef hann hefur verið handtekinn í þágu opinbers máls.

2. Ákvæði 2. og 3. mgr. 38. gr. og 39. gr. eiga við réttargæslumann. Hann hefur sömu réttindi og skyldur og verjandi eftir því sem við á.

37. gr.

1. Sakborningi er á öllum stigum opinbers máls heimilt að ráða á sinn kostnað lögmann til að gæta réttar síns og halda uppi vörnum. Dómari getur einnig leyft að sakborningur velji sér talsmann sem hefur ekki lögmannsréttindi, enda telji dómari hag hans borgið á þann hátt.

2. Ákvæði 3. mgr. 39. gr. eiga við talsmann. Hann hefur sömu réttindi og skyldur og verjandi eftir því sem við á. Meðan á rannsókn máls stendur getur dómari eða rannsóknari þó takmarkað rétt hans til að ræða við sakborning, vera viðstaddur yfirheyrslur, kynna sér gögn eða fylgjast með framvindu rannsóknar ef hætta er á að hún torveldist við það.

38. gr.

1. Dómari eða rannsóknari skal, þegar lögskylt er eða heimilt að skipa sakborningi verjanda eða tilnefna honum réttargæslumann, vekja athygli hans á þeim rétti.

2. Áður en dómari skipar verjanda skal hann gefa sakborningi eða lögráðamanni hans, ef sakborningur er ekki sjálfráða, kost á að benda á löghæfan mann til að fara með starf verjanda. Við skipun verjanda skal að jafnaði fara eftir ósk sakbornings eða lögráðamanns. Dómari getur þó neitað að skipa þann verjanda sem óskað er eftir ef uggvænt þykir að hann muni hindra rannsókn málsins með ólögmætum hætti.

3. Nú eru fleiri en einn maður hafðir fyrir sökum í sama máli og er þá heimilt að skipa sama mann verjanda beggja eða allra ef telja má að hagsmunir þeirra rekist ekki á.

39. gr.

1. Í umdæmum þar sem kostur er lögmanna skal verjandi skipaður úr þeirra hópi.

2. Þar sem ekki er kostur á lögmanni getur dómari eftir ósk sakbornings skipað honum einhvern annan löghæfan mann, ef hann telur hag sakbornings borgið í höndum slíks manns og engar sérstakar ástæður mæla því annars í gegn. Það er borgaraleg skylda manns að taka að sér starf verjanda samkvæmt þessari málsgrein innan lögsagnarumdæmis þar sem hann er búsettur.

3. Ekki má skipa þann mann verjanda sem er vitni eða mats- eða skoðunarmaður í málinu, eða er að öðru leyti svo viðriðinn mál eða aðila máls að hætta sé á að hann geti ekki gætt hagsmuna sakbornings í málinu sem skyldi. Þann má ekki heldur skipa verjanda er skipun hans gerir dómara vanhæfan til að fara með málið.

40. gr.

1. Nú óskar sakborningur eftir því að skipun verjanda verði afturkölluð og nýr verjandi skipaður og skal þá ekki verða við slíkri ósk ef hætta er á að málið tefjist af þeim sökum eða að aukinn kostnað leiði af breytingunni.

2. Ef dómari telur verjanda rækja starfa sinn á óviðunandi hátt getur hann afturkallað skipunina og skipað nýjan verjanda í hans stað. Verjandinn getur krafist úrskurðar dómara um afturköllunina.

41. gr.

1. Hlutverk verjanda er að draga fram í málinu allt sem verða má sakborningi til sýknu eða hagsbóta og gæta réttar hans í hvívetna.

2. Skipaður verjandi skal sjálfur annast flutning máls, en honum er heimilt að láta fulltrúa sinn eða annan lögmann sækja dómþing fyrir sína hönd þegar um einstakar dómsathafnir er að ræða meðan á rannsókn máls eða meðferð stendur.

3. Þagnarskylda hvílir á verjanda um það sem sakborningur kann að hafa trúað honum fyrir um afstöðu sína til brots þess sem um er að tefla og um önnur þau atriði sem hann hefur komist að í starfa sínum og ekki eru almenningi þegar kunn.

42. gr.

1. Verjanda er heimilt að tala einslega við sakborning um hvað eina sem málið varðar, sbr. þó 1. mgr. 43. gr.

2. Meðan á rannsókn stendur er verjanda ætíð heimilt að vera viðstaddur þegar sakborningur er yfirheyrður. Verjanda er og heimilt að vera viðstaddur yfirheyrslur annarra í máli sakbornings ef það þykir hættulaust vegna rannsóknar málsins. Sé verjandi viðstaddur yfirheyrslu getur hann beint því til yfirheyranda að spyrja þann sem yfirheyrður er um tiltekin atriði. Telji verjandi ástæðu til getur hann krafist þess að fá bókaða stuttorða athugasemd um framkvæmd yfirheyrslu í lok hennar.

3. Verjandi á rétt á því að vera viðstaddur öll þinghöld í máli og ber að tilkynna honum fyrir fram hvenær þau hefjist.

43. gr.

1. Verjandi skal jafnskjótt og unnt er fá til afnota endurrit af öllum skjölum sem málið varða, svo og aðstöðu til að kynna sér önnur gögn sem ekki verða endurrituð. Ekki má láta sakborningi í té eintak af endurriti eða kynna honum efni þess nema dómari eða rannsóknari samþykki.

2. Rannsóknari skal gefa verjanda færi á að fylgjast með framvindu rannsóknar að svo miklu leyti sem kostur er. Skal rannsóknari taka til greina ábendingar verjanda um tilteknar rannsóknaraðgerðir nema hann telji þær óheimilar eða þýðingarlausar.

44. gr.

Þóknun skipaðs verjanda skal ákveðin í dómi ef máli lýkur með þeim hætti, nema verjandi hafi afsalað sér þóknun. Ef máli lýkur ekki með dómi ákveður dómari þóknun með bókun í þingbók eða skriflega með öðrum hætti. Dómari ákveður þóknun verjanda og réttargæslumanns í einu lagi ef sá sem tilnefndur hefur verið réttargæslumaður sakbornings er síðar skipaður verjandi hans. Að öðrum kosti skal lögreglustjóri eða löglærður starfsmaður hans ákveða þóknun réttargæslumanns. Þóknun greiðist úr ríkissjóði, en telst til sakarkostnaðar skv. 164. gr.

VII. KAFLI
Almennar reglur um sönnun.

45. gr.

Sönnunarbyrði um sekt sakbornings og atvik, sem telja má honum í óhag, hvílir á ákæruvaldinu.

46. gr.

Dómari metur hverju sinni hvort nægileg sönnun, sem ekki verði vefengd með skynsamlegum rökum, sé fram komin um hvert það atriði sem varðar sekt og ákvörðun viðurlaga við broti, þar á meðal hvaða sönnunargildi skýrslur ákærða hafi, vitnisburðir, mats- og skoðunargerðir, skjöl og önnur sýnileg sönnunargögn.

47. gr.

Dómari metur það eftir atvikum hvert sönnunargildi þær staðreyndir hafi sem varða ekki beinlínis það atriði sem sanna skal, en ályktanir má leiða af um það.

48. gr.

1. Dómur skal reistur á sönnunargögnum sem færð eru fram við meðferð máls fyrir dómi.

2. Dómara er heimilt að taka til greina sem sönnunargögn skýrslur sem ákærði eða vitni hafa gefið fyrir dómi áður en mál var höfðað. Þó skulu skýrslugjafar koma á ný fyrir dóm við málsmeðferð, ef kostur er, og ákærði eða verjandi hans krefjast eða dómari telur annars ástæðu til.

3. Nú hefur vitni ekki komið fyrir dóm og þess er ekki kostur við meðferð málsins, en skýrsla hefur verið gefin fyrir lögreglu eða öðrum rannsóknaraðila, og metur dómari þá hvort slík skýrsla hafi sönnunargildi og þá hvert gildi hennar sé.

VIII. KAFLI
Vitni, mat og skoðun.

49. gr.

1. Öllum er skylt að koma fyrir dóm í opinberu máli á varnarþingi sínu og bera þar vitni. Enn fremur er vitni skylt að koma fyrir dóm utan varnarþings síns hvar sem er á landinu ef nauðsynlegt þykir, enda sé því sem minnstur bagi gerður og því greiddur kostnaður við að rækja vitnaskylduna.

2. Vitni sem kemst ekki fyrir dóm á þingstað vegna sjúkleika eða svipaðra ástæðna má gefa skýrslu annars staðar þar sem þess er kostur.

3. Dómari getur lagt fyrir vitni að hafa með sér sakargögn til sýningar eða framlagningar í dómi eða að athuga bækur sínar, skjöl og aðra muni og gera útdrátt úr tilteknum atriðum í þeim til skýringar málsatvikum.

50. gr.

1. Undan vitnaskyldu geta skorast:

a. maki sakbornings meðan hjúskap þeirra er ekki slitið að lögum,
b. skyldmenni sakbornings að feðgatali og niðja, systkin hans, svo og þeir sem þannig tengjast honum vegna ættleiðingar,
c. stjúpforeldri sakbornings og stjúpbarn,
d. tengdaforeldri sakbornings og tengdabarn.

2. Dómari getur leyst aðra, sem nákomnir eru sakborningi, undan vitnaskyldu ef honum virðist samband þeirra mjög náið, svo sem ef um er að ræða fósturforeldri eða fósturbarn, sambúðarfólk, unnusta eða unnustu.

51. gr.

Ekki er manni skylt að svara spurningu að viðlagðri vitnaábyrgð ef ætla má að svar við henni feli í sér játningu eða bendingu um það að hann eða venslamaður hans og aðrir skv. 50. gr. hafi framið refsiverðan verknað eða það gæti orðið þeim til mannorðsspjalla.

52. gr.

Embættis- og sýslunarmönnum er óskylt að koma fyrir dóm til þess að vitna um atvik sem gerst hafa í embætti þeirra eða sýslan og leiða má í ljós með vottorði úr embættisbók eða öðru opinberu skjali.

53. gr.

1. Þeim, sem ber ábyrgð að lögum á efni prentaðs rits eða öðru efni sem birt er opinberlega, er óskylt að skýra frá því fyrir dómi hver sé höfundur að riti, grein, frásögn eða tilkynningu sem hefur birst án þess að höfundur væri nafngreindur. Þetta á þó ekki við ef vitnisburðar er krafist vegna afbrots, sem ætla má að muni varða þyngri refsingu en fésektum eða varðhaldi, eða vegna brots gegn þagnarskyldu í opinberu starfi, enda sé vitnisburður nauðsynlegur fyrir rannsókn málsins og ríkir hagsmunir í húfi.

2. Heimilt er dómara að undanþiggja vitni að svara spurningum sem varða leyndarmál um kaupsýslu, uppgötvanir eða önnur slík verk hvort sem vitnið á sjálft í hlut eða það hefur komist að vitneskju sinni í þjónustu einstaklings, fyrirtækis eða stofnunar, enda telji dómari hagsmuni þeirra til leyndar ríkari en hagsmuni málsaðila af skýrslutöku.

54. gr.

1. Án leyfis hlutaðeigandi ráðherra skal vitni ekki krafið skýrslu um leynilega samninga ríkisins, ráðagerðir eða ályktanir handhafa ríkisvalds um málefni sem að öðru leyti varða öryggi ríkisins, réttindi eða heill eða skipta mjög miklu máli fyrir viðskipti og fjárhag þjóðarinnar.

2. Embættis- og sýslunarmenn verða ekki krafðir vitnisburðar um það sem þeir hafa fengið vitneskju um í starfa sínum og leynt á að fara, nema hlutaðeigandi ráðherra leyfi eða forseti sameinaðs Alþingis ef taka skal skýrslu af alþingismanni eða öðrum starfsmanni Alþingis. Dómari getur ákveðið að embættis- eða sýslunarmaður beri vitni þótt synjað hafi verið leyfis samkvæmt framansögðu ef hann telur hagsmuni aðila máls af vitnisburði að mun ríkari en hina opinberu leyndarhagsmuni.

55. gr.

1. Vitnum þeim, sem hér segir, er óheimilt að svara spurningum án leyfis þess sem í hlut á:

a. verjanda um það sem sakborningur hefur trúað honum fyrir um málsatvik eftir að hann hefur tekið að sér vörn hans eða réttargæslu,

b. prestum, læknum, lyfsölum, sálfræðingum, félagsráðgjöfum, lögfræðingum og endurskoðendum, svo og aðstoðarfólki þeirra, um atriði sem varða einkahagi manna og þeim hefur verið trúað fyrir í starfa sínum, nema um afbrot sé að ræða sem varðar minnst tveggja ára fangelsi. Sama gildir um aðra þá sem fjalla um einkahagi manna og hafa viðlíka trúnaðarskyldu.

2. Nú má telja vitnisburð nauðsynlegan sakborningi til varnar og getur dómari þá ákveðið vitnaleiðslu með úrskurði.

56. gr.

Dómari og aðrir þeir sem yfirheyra vitni skulu leiðbeina þeim sem kvaddir eru til vitnisburðar um þau atriði sem í 49.–55. gr. getur.

57. gr.

Dómari metur það hverju sinni hvort barn hafi náð þeim þroska að það beri slíkt skynbragð á málsatvik að vitnisburður þess um þau skipti máli. Sama hátt hefur dómari á um geðveika menn og þroskahefta.

58. gr.

1. Dómari gefur út kvaðningu til vitnis eftir því sem aðilar krefjast. Ákærandi annast að kvaðning verði birt skv. 1. mgr. 20. gr. fyrir vitni með þeim fyrirvara sem dómari ákveður, nema aðilar telji að vitni muni koma fyrir dóm án birtingar.

2. Ef vitni sinnir ekki að forfallalausu kvaðningu fyrir dóm til að gefa skýrslu getur dómari ákveðið að það megi færa það fyrir dóm með valdi. Einnig getur dómari af sjálfsdáðum úrskurðað vitni til greiðslu fésektar í ríkissjóð ef vitnið hefur verið kvatt fyrir dóm, að viðlagðri refsingu, og ekki sinnt kvaðningu án gildra forfalla.

3. Nú kemur vitni fyrir dóm en neitar að svara spurningu án þess að um undanþágu eða heimildarbrest sé að ræða og gerir dómari því þá sekt með sama hætti.

59. gr.

1. Dómari lætur vitni fyrst gera grein fyrir nafni sínu, kennitölu, stöðu og heimili. Síðan brýnir hann alvarlega fyrir vitninu skyldu þess til að skýra satt og rétt frá og draga ekkert undan sem máli skiptir. Enn fremur skýrir hann fyrir vitninu þá siðferðilegu ábyrgð og refsiábyrgð sem það kann að baka sér með vísvitandi eða gáleysislega röngum framburði.

2. Að svo búnu spyr dómari vitni um sakaratriði. Dómara er rétt að leggja fyrir vitni spurningar sem ákærandi og verjandi óska, en einnig getur hann gefið þeim kost á að spyrja vitni beint. Dómari skal gæta þess að spurningar hans og annarra séu ákveðnar, ekki tvíræðar eða veiðandi, ekki særandi eða móðgandi framar en efni standa til og ekki sýnilega þýðingarlausar.

3. Nú hefur vitni eða aðrir áður gefið skýrslu fyrir lögreglumanni eða fyrir dómi í málinu og kynnir dómari þá slíkar skýrslur og önnur sakargögn ekki fyrir vitni fyrr en honum þykir

þess þörf til skýringar eða leiðréttingar skýrslu þess. Utanréttarvottorðum þess sem skylt er að koma fyrir sem vitni má dómari ekki veita viðtöku nema sérstaklega standi á, svo sem þegar ekki er kostur að fá vitni fyrir dóm til að gefa skýrslu.

4. Hvert vitni skal prófa sér og ekki láta önnur vitni hlýða á. Dómari getur þó ákveðið að samprófa vitni við sakborning og aðra ef á greinir.

5. Nú er dómþing háð fyrir opnum dyrum og spurning er svo löguð að svar við henni varðar einkahagi vitnis sjálfs eða annarra og getur dómari þá lagt spurningu skriflega fyrir vitni og leyft því að svara skriflega og bóka svarið, enda eigi vitni kost á að sannfæra sig um rétta bókun án þess að svarið sé lesið upp.

6. Dómari getur ákveðið að sakborningi verði vikið úr þinghaldi meðan skýrsla vitnis er tekin, ef þess er krafist, og dómari telur að nærvera sakbornings geti orðið vitninu sérstaklega til íþyngingar eða geti haft áhrif á framburð þess.

60. gr.

1. Ef dómari telur sérstaka ástæðu til eða aðili krefst þess getur dómari látið vitni staðfesta framburð sinn með eiði eða drengskaparheiti.

2. Ef vitni lýsir yfir því að það trúi á guð og að heit samkvæmt því samræmist trúarskoðunum þess skal það lyfta upp hægri hendi sinni og hafa upp eftir dómara þessi orð: Ég sver það og vitna til guðs míns að ég hef sagt það sem ég veit sannast og réttast og ekkert dregið undan.

3. Nú má ekki svo fara sem í 2. mgr. segir og festir vitni þá heit sitt með þeim hætti að það lyftir hægri hendi sinni og hefur upp eftir dómara þessi orð: Ég lýsi því yfir og legg við drengskap minn og heiður að ég hef sagt það sem ég veit sannast og réttast og ekkert dregið undan.

4. Ekki má heitfesta barn undir 15 ára aldri, þann sem er svo vitsmuna vant eða geðbilaður að hann ber ekki skyn á eða er ófær um að meta helgi eða þýðingu heitfestingar og loks ekki þann sem sakaður er eða ætla má að sakaður verði í því máli.

61. gr.

1. Dómari kannar af sjálfsdáðum öll atriði sem varða heimild vitnis eða skyldu til vitnisburðar og önnur atriði sem vitni varða.

2. Dómari úrskurðar ágreining um þau atriði sem í grein þessari segir. Yfirlýsing vitnis fyrir dómara um að úrskurður verði kærður til æðra dóms frestar framkvæmd úrskurðar.

62. gr.

Vitni skal greiða eftir kröfu þess og samkvæmt ákvörðun dómara útlagðan kostnað vegna rækslu vitnaskyldu og þóknun fyrir atvinnumissi, sem telja má vitni skipta nokkru máli, miðað við efnahag þess og aðstæður.

63. gr.

1. Dómari getur eftir ósk aðila eða af sjálfsdáðum dómkvatt kunnáttumenn, einn eða fleiri, til að framkvæma mats- eða skoðunargerðir í opinberu máli.

2. Ef maður hefur opinbera skipun eða löggildingu til að framkvæma mats- eða skoðunargerðir getur dómari eða aðili snúið sér beint til hans ef honum er skylt að framkvæma gerðina eða er fús til þess.

64. gr.

1. Dómari gefur ákæranda og sakborningi eða verjanda hans kost á að vera viðstaddir þegar dómkvaðning skal fara fram. Dómari gefur þeim færi á að benda á ákveðna menn til dómkvaðningar en er ekki bundinn við tilnefningu þeirra.

2. Í kvaðningu skal skýrt greina hvað meta eða skoða skuli. Þar skal og taka fram að hinir

dómkvöddu skuli vinna verk sitt af bestu vitund og semja um það skriflega skýrslu sem þeir megi vera viðbúnir að staðfesta fyrir dómi.

65. gr.

1. Það er borgaraleg skylda hverjum þeim sem skyldur er að bera vitni í máli að taka kvaðningu sem mats- eða skoðunarmaður í því máli.

2. Þann má ekki kveðja til mats eða skoðunar sem mundi vera vanhæfur sem dómari í því máli eða sem valdið gæti vanhæfi dómara ef úrskurða þyrfti um vitnisburð hans fyrir dómi.

3. Að öðru leyti en að framan greinir skal um mats- og skoðunargerðir farið eftir fyrirmælum laga um meðferð einkamála í héraði, eftir því sem við getur átt.

IX. KAFLI
Rannsókn.

66. gr.

1. Rannsókn opinberra mála er í höndum lögreglu nema öðru vísi sé mælt fyrir í lögum. Skal kærum um refsiverð brot og beiðnum um rannsókn beint til lögreglu eða ríkissaksóknara. Um verkaskiptingu Rannsóknarlögreglu ríkisins og lögreglu í einstökum umdæmum fer eftir fyrirmælum laga þar um og reglum settum samkvæmt þeim.

2. Lögregla skal hvenær sem þess er þörf hefja rannsókn út af vitneskju eða grun um að refsivert brot hafi verið framið hvort sem henni hefur borist kæra eða ekki. Ríkissaksóknari getur gefið fyrirmæli í þeim efnum.

3. Rannsókn skal fara fram svo sem tíðkast hefur út af mannslátum, mannshvörfum, eldsvoðum, slysum og öðrum óförum, enda þótt ekki liggi fyrir sérstakur grunur um refsivert atferli. Einnig skulu haldast sérreglur annarra laga um opinbera rannsókn.

67. gr.

Markmið rannsóknar er að afla allra nauðsynlegra gagna til þess að ákæranda sé fært að ákveða að henni lokinni hvort sækja skuli mann til sakar, svo og að afla gagna til undirbúnings málsmeðferðar.

68. gr.

Rannsaka skal og afla allra tiltækra gagna um verknað þann sem um er að ræða, svo sem stað og stund og öll nánari atvik, sem ætla má að skipt geti máli, leita þess sem grunaður er um brot, finna sjónarvotta og aðra sem ætla má að borið geti vitni, svo og að hafa upp á sýnilegum sönnunargögnum og munum sem hald skal leggja á skv. X. kafla. Þá skal rannsaka vettvang ef við á og yfirleitt öll ummerki sem kunna að vera eftir brot.

69. gr.

1. Sá sem fer með rannsókn (rannsóknari) tekur skýrslur af sakborningi og vitnum.

2. Ekki má prófa mann lengur en sex klukkustundir í einu, enda fái hann að öðru leyti nægilegan svefn og hvíld. Bókað skal hverju sinni hvenær prófun hefst og hvenær henni lýkur.

3. Spyrja skal hvern mann án nærveru annarra sakaðra eða vitna uns ástæða kann að vera til samprófunar.

4. Nú skal yfirheyra sakaðan mann yngri en 16 ára og skal þá tilkynna það barnaverndarnefnd sem getur sent fulltrúa sinn til að vera við yfirheyrsluna.

5. Nú skilur sá sem skýrslu gefur ekki íslensku og skal þá gætt ákvæða 13. gr., eftir því sem við á.

70. gr.

1. Rannsóknari leitar til kunnáttumanna þegar þörf er á sérfræðilegri rannsókn, svo sem blóðrannsókn og annarri læknisskoðun, efnafræðilegri rannsókn, letur- og skriftarrannsókn, bókhaldsrannsókn o.s.frv.

2. Líkskoðun skal fram fara þegar rannsóknari telur það nauðsynlegt. Einnig skal láta kryfja lík, ef nauðsyn þykir, og skal leita úrskurðar dómara um krufningu nema nánasti venslamaður eða nánustu venslamenn hins látna leyfi.

71. gr.

1. Rannsökuð skulu þau atriði sem varða sakborning sjálfan, svo sem:

a. aldur hans og skal, ef kostur er, sanna hann með fæðingarvottorði,
b. persónulegar aðstæður hans, svo sem fjölskyldu- og heimilishagi, menntun, störf, efnahag o.s.frv.; skal einkum vanda rannsókn þessara atriða þegar ætla má að brot það, sem um er að ræða, varði fangelsi,
c. hegðun hans og fyrri brot; um þessi atriði skal afla sakavottorðs og annarra gagna, svo sem endurrita fyrri dóma ef ástæða er til,
d. þroska og heilbrigðisástand, andlegt og líkamlegt. Um þessi atriði skal afla vottorða læknis og sálfræðings ef ástæða er til. Ef vafi leikur á hvort ákvæði 15. eða 16. gr. almennra hegningarlaga eigi við um hagi sakbornings er rétt að láta hann sæta sérstakri geðrannsókn til þess að leidd verði í ljós atriði sem geri dómara fært að meta sakhæfi hans. Til þess þarf úrskurð dómara nema fyrir liggi ótvírætt samþykki sakbornings.

2. Rannsaka skal hugarfar sakbornings og afstöðu til brots (ásetning, gáleysi), hvatir hans til brots og tilgang og ef um tilraun er að ræða hvort hann hefur horfið sjálfkrafa frá henni. Ef fleiri en einn eru um brot skal eftir föngum rannsaka þátt hvors eða hvers um sig.

72. gr.

1. Rannsóknari semur skriflegar skýrslur um rannsóknaraðgerðir sínar og skulu skráðar þar skýrslur þeirra sem yfirheyrðir eru, athuganir rannsóknara sjálfs og annað það sem máli skiptir. Ef sérstaklega stendur á, svo sem við yfirheyrslu barns, er rannsóknara þó heimilt að hljóðrita skýrslu vitnis eða taka skýrslugjöf upp á myndband.

2. Við yfirheyrslu og aðrar rannsóknaraðgerðir skal rannsóknari hafa einn greinargóðan og trúverðugan vott, sé þess kostur.

73. gr.

1. Skylt er mönnum, ef þeir eru kvaddir til þess og þeir mega án hættu fyrir líf og heilsu sína, vandamanna sinna eða annarra, sem þeir eiga að annast, og án tilfinnanlegs atvinnutjóns, að veita rannsóknara lið í þarfir opinberrar rannsóknar. Svo er manni og undir sama skilorði skylt að láta í té muni sem hann ræður yfir í þarfir opinberrar rannsóknar, svo sem hús og flutningatæki. Greiða skal fyrir verk og annað sem látið er í té samkvæmt þessari grein og fer um það sem annan sakarkostnað.

2. Undanþegnir skyldunni eru nánustu vandamenn sakbornings sem greindir eru í 50. gr.

74. gr.

1. Ef þörf þykir á aðgerðum sem að lögum þarf til atbeina dómara meðan á rannsókn stendur getur sá sem stýrir rannsókn (lögreglustjóri, forstöðumaður rannsóknardeildar), svo og ríkissaksóknari, snúið sér til dómara með beiðni um slíkar aðgerðir. Sama á við um aðrar aðgerðir sem nauðsynlegar eru vegna máls, þar á meðal yfirheyrslur sakbornings eða vitnis þegar þeir sem yfirheyrðir eru neita að svara spurningum fyrir rannsóknara eða ef ætla má að ekki náist til vitnis þegar að málsmeðferð fyrir dómi kemur eða æskilegt þykir að taka skýrslu af vitni þegar í stað, svo sem ef um börn er að ræða.

2. Beiðni skal vera skrifleg eða borin upp munnlega á dómþingi. Beiðni fylgi nauðsynleg gögn og getur dómari krafið beiðanda um þau gögn eða þær aðgerðir sem hann telur nauðsynlegar áður en hann tekur beiðni til úrlausnar.

3. Ef dómari telur ekki efni til að taka beiðni til greina getur sá sem hana hefur gert krafist úrskurðar um synjunina.

4. Nú fer dómsaðgerð fram og sendir dómari þeim sem hennar hefur beiðst endurrit af henni svo fljótt sem kostur er.

75. gr.

Bera má undir dómara ágreining um lögmæti rannsóknarathafna lögreglu eða ákæranda, svo og ágreining um réttindi sakbornings og málsvara hans, þar á meðal um ósk þeirra um tilteknar rannsóknaraðgerðir. Úrlausn dómara skal vera í úrskurðarformi ef þess er krafist.

76. gr.

1. Lögregla vísar frá kæru um brot ef ekki þykja efni til að byrja rannsókn út af henni. Hafi rannsókn byrjað getur lögregla einnig hætt henni ef ekki þykir grundvöllur til að halda henni áfram eða ef í ljós kemur að kæra var ekki á rökum reist.

2. Nú er kæru vísað frá eða rannsókn hætt skv. 1. mgr. og er lögreglu þá skylt að tilkynna það kæranda hafi hann hagsmuna að gæta. Skal kæranda bent á að hann geti borið synjun um rannsókn undir ríkissaksóknara sem tekur fullnaðarákvörðun um hvort rannsókn skuli fara fram eða ekki.

3. Nú hefur rannsókn á hendur sökuðum manni verið hætt vegna þess að sakargögn hafa ekki þótt nægileg til ákæru og á þá ekki að taka rannsókn upp á ný gegn þeim manni nema ný sakargögn séu fram komin eða líklegt að þau komi fram.

4. Nú hefur rannsókn gegn sökuðum manni verið hætt og á hann þá rétt á vottorði rannsóknara eða ákæranda um það.

77. gr.

1. Nú telur rannsóknari rannsókn lokið og gögn komin fram sem geti leitt til saksóknar og sendir hann ríkissaksóknara þá rannsóknargögnin, nema hann megi sjálfur höfða mál skv. 28. gr. Með rannsóknargögnum sendir rannsóknari að jafnaði greinargerð um rannsóknina þar sem kemur fram samandregin lýsing á atriðum sem hann telur ákæru geta beinst að.

2. Ríkissaksóknari getur mælt fyrir um frekari rannsóknaraðgerðir ef hann telur þess þörf.

X. KAFLI
Hald á munum o. fl.

78. gr.

1. Leggja skal hald á muni ef ætla má að þeir hafi sönnunargildi í opinberu máli, ef þeirra hefur verið aflað á refsiverðan hátt eða ef ætla má að þeir kunni að verða gerðir upptækir. Til muna teljast skjöl.

2. Hverjum, sem löglega handtekur sakaðan mann, rannsakar vettvang, gerir leit í húsum eða annars staðar eða leit á mönnum, er rétt að leggja hald á muni sem þá finnast og telja má til sakargagna.

79. gr.

Nú vill vörsluhafi munar, sem hald er lagt á, ekki hlíta þeirri ákvörðun og skal honum þá bent á að hann geti borið ágreiningsefnið undir dómara. Slík krafa frestar þó ekki haldlagningunni.

80. gr.

1. Hald má leggja á bréf, símskeyti og aðrar sendingar sem eru í vörslum Pósts og síma, enda sé það gert vegna rannsóknar út af broti sem varðað getur þyngri refsingu en sektum. Hafi sendandi og viðtakandi ekki verið staddir við haldlagningu skal hún tilkynnt þeim svo fljótt sem verða má, þó þannig að það skaði ekki frekari rannsókn málsins. Rannsókn á efni og innihaldi slíkra sendinga má einungis fara fram samkvæmt úrskurði dómara.

2. Hald verður ekki án undangengins dómsúrskurðar lagt á prentað mál til undirbúnings upptöku samkvæmt ákvæðum laga um prentrétt.

81. gr.

Skrá skal þá muni sem hald er lagt á og varðveita þá með tryggilegum hætti. Eftir kröfu þess sem lætur muni af hendi skal láta honum í té afrit af skránni eða annars konar fullnægjandi kvittun.

82. gr.

Aflétta skal haldi þegar þess er ekki lengur þörf og í síðasta lagi þegar máli er endanlega lokið, nema um sé að ræða:

a. muni sem gerðir hafa verið upptækir með dómi,
b. muni sem aflað hefur verið með refsiverðum hætti og afhentir hafa verið þeim sem tilkall eiga til þeirra,
c. gögn sem lögð hafa verið fram í dómi, nema sá sem afhendingar krefst þurfi á gagni að halda til að ná rétti sínum eða afstýra réttindamissi.

83. gr.

Í þarfir rannsóknar má loka herbergjum eða húsum, afgirða ákveðin svæði eða varna mönnum för um þau, gefa út bann við að fara með muni af ákveðnum stað eða svæði o.s.frv.

84. gr.

Fari maður með starfa og brýtur öryggisreglur sem hafa verið settar um hann skal rannsóknari til bráðabirgða varna honum að rækja starfann, m.a. með því að taka af honum atvinnuskírteini, stöðva farartæki hans, loka starfshýsi hans eða með öðrum viðeigandi hætti ef það er nauðsynlegt til að afstýra hættu eða ef brot er stórfellt.

85. gr.

1. Til tryggingar greiðslu sektar, skaðabóta, sakarkostnaðar og upptöku getur ákærandi krafist kyrrsetningar á eignum sakbornings ef hætta þykir á að þeim verði ella skotið undan eða þær glatist eða rýrni að mun.

2. Um framkvæmd og þýðingu kyrrsetningar samkvæmt grein þessari fer sem um kyrrsetningu fjármuna almennt, með þeim undantekningum að tryggingu þarf ekki að setja, mál þarf ekki að höfða til staðfestingar kyrrsetningu, stimpilgjald og þinglýsingar skal ekki greiða fyrir ráðstafanirnar og um ábyrgð á kyrrsetningu fer eftir almennum skaðabótareglum.

3. Kyrrsetning fellur niður ef ákærði hefur verið sýknaður með endanlegum dómi af greiðslu sektar, skaðabóta og sakarkostnaðar eða upptaka eigna hefur ekki verið dæmd. Sama á við ef saksókn hefur verið felld niður eða rannsókn leiðir ekki til saksóknar. Sakborningur á þá heimtingu á að honum verði að kostnaðarlausu fengin umráð yfir hinum kyrrsettu verðmætum og felldar verði úr gildi þær ráðstafanir sem gerðar hafa verið til verndar kyrrsetningunni. Kyrrsetning fellur á sama hátt niður ef sakborningur innir af hendi þær greiðslur sem kyrrsetning á að tryggja.

86. gr.

Með þeim skilyrðum, sem greind eru í 87. gr., er heimilt í þágu rannsóknar:

a. að leggja fyrir yfirvöld að leyfa að hlustað sé á eða tekin séu upp símtöl við tiltekinn síma eða tekin séu upp önnur fjarskipti við tiltekið fjarskiptatæki,
b. að fá upplýsingar hjá yfirvöldum um símtöl við tiltekinn síma eða fjarskipti við tiltekið fjarskiptatæki,
c. að taka upp samtöl eða nema annars konar hljóð eða merki með því að nota til þess sérstaka hljóðupptökutækni eða sambærilega tækni án þess að þeir sem í hlut eiga viti af því,
d. að taka myndir, hvort sem er ljósmyndir eða kvikmyndir, án þess að þeir sem myndaðir eru viti af því.

87. gr.

1. Til aðgerða sem taldar eru upp í 86. gr. þarf úrskurð dómara nema umráðamaður og eiginlegur notandi síma eða fjarskiptatækis samþykki þær. Í úrskurði skal m.a. taka fram hvaða tiltekinn síma eða fjarskiptatæki sé um að ræða, sbr. a- og b-lið, hvar og með hverjum hætti samtöl, hljóð eða merki skulu numin eða myndir teknar, sbr. c- og d-lið. Í úrskurði skal setja aðgerð ákveðin tímamörk.

2. Eftirfarandi skilyrði verða að vera fyrir hendi svo gripið verði til aðgerða skv. 86. gr.:

a. að ástæða sé til að ætla að upplýsingar, sem skipt geta miklu fyrir rannsókn máls, fáist með þessum hætti,
b. að rannsókn beinist að broti sem varðað getur að lögum átta ára fangelsi eða ríkir almannahagsmunir eða einkahagsmunir krefjist þess.

3. Heimilt er að taka upp hljóð og taka myndir í þágu rannsóknar á almannafæri eða á stöðum sem almenningur á aðgang að án þess að skilyrðum 1. og 2. mgr. sé fullnægt.

88. gr.

1. Upptökur af símtölum, hljóðupptökur, myndir eða annað, sem aflað er á grundvelli 86. gr., skal eyðileggja jafnskjótt og þeirra er ekki lengur þörf í þágu máls, enda hafi þau gögn ekki verið lögð fram í dómi.

2. Þegar aðgerð skv. 86. gr. er lokið skal þeim sem aðgerð beinist að, þar á meðal sakborningi og eiganda eða umráðamanni síma eða fjarskiptatækis, birtur úrskurður um hana eða tilkynnt hún og skal það gert svo fljótt sem verða má, þó þannig að það skaði ekki frekari rannsókn málsins.

XI. KAFLI
Leit.

89. gr.

1. Heimilt er að leita í húsum sakbornings, geymslustöðum, hirslum, skipum og öðrum farartækjum í því skyni að handtaka hann, rannsaka ummerki brots eða hafa uppi á munum eða gögnum sem hald skal leggja á.

2. Leita má hjá öðrum mönnum en sökuðum þegar brot hefur verið framið þar eða sakaður maður handtekinn. Einnig ef gildar ástæður eru til að ætla að sakborningur haldi sig þar eða þar sé að finna muni eða gögn sem hald skal leggja á.

90. gr.

1. Leit skv. 89. gr. skal ákveðin með úrskurði dómara nema sá sem í hlut á samþykki hana.

2. Rannsóknari má þó leita án dómsúrskurðar ef brýn hætta er á að bið eftir úrskurði valdi sakarspjöllum. Leita má án úrskurðar að manni sem handtaka skal ef honum er veitt eftirför eða hætta er á að hann komi sér undan ef beðið er dómsúrskurðar.

91. gr.

Í húsakynnum, sem eru opin almenningi og í húsum þar sem lausungarlýður og brotamenn venja komur sínar, má leita, ef þörf þykir, þótt ekki sé fullnægt skilyrðum 89. og 90. gr.

92. gr.

1. Leita má á sakborningi ef nauðsynlegt þykir til að taka af honum gögn eða muni sem hald skal leggja á. Leiki grunur á að maður feli innvortis muni eða efni sem hald skal leggja á er heimilt að framkvæma leit, að fengnu áliti læknis. Þá má taka blóð- og þvagsýni úr sakborningi og framkvæma á honum aðra þá líkamsrannsókn í þágu rannsóknar sem gerð verður á honum að meinalausu. Enn fremur má taka af honum fingraför og myndir í þágu rannsóknar.

2. Leita má á öðrum en sakborningi ef ástæða er til að ætla að hann hafi á sér gögn eða muni sem hald skal leggja á.

93. gr.

1. Leit og líkamsrannsókn skv. 92. gr. skal ákveðin í úrskurði dómara, nema sá sem í hlut á samþykki hana.

2. Rannsóknara er þó rétt að leita án dómsúrskurðar ef brýn hætta er á að bið eftir úrskurði valdi sakarspjöllum.

94. gr.

1. Lögreglumenn stjórna leit samkvæmt ákvæðum þessa kafla.

2. Húsráðanda eða umráðamanni staðar, þar sem leit fer fram, skal kynnt heimild til húsleitar og veittur kostur á að vera viðstaddur húsleit, ef unnt er, en ef hann er fjarri skulu heimilismenn til kvaddir. Þeim má víkja brott af leitarstað trufli þeir eða hindri leitina.

3. Við leit skal gæta þeirrar varfærni og hlífðar sem samræmist markmiði hennar. Ekki skal gera húsleit að næturþeli nema mjög brýn nauðsyn sé á og sakarefni stórfellt. Leit innan klæða skal gerð af manni sem er sama kyns og sá sem leitað er á.

4. Leit innvortis, taka blóðsýnis og aðrar samsvarandi aðgerðir skulu framkvæmdar af lækni eða hjúkrunarfræðingi.

95. gr.

Sá sem stýrir leit skal skrá skýrslu um hana og komi þar fram hvernig leit fór fram og samkvæmt hvaða heimild, hverjir voru viðstaddir og hvern árangur leitin bar.

96. gr.

Haldast skulu sérákvæði í lögum um húsleit og líkamsleit, svo og um líkamsrannsóknir.

XII. KAFLI

Handtaka.

97. gr.

1. Lögreglumönnum er rétt að handtaka mann ef rökstuddur grunur er á að hann hafi framið brot sem sætt getur ákæru, enda sé handtaka nauðsynleg til að koma í veg fyrir áframhaldandi brot, tryggja návist hans og öryggi eða koma í veg fyrir að hann spilli sönnunargögnum.

2. Sams konar heimild hefur hver sá sem stendur mann að broti sem sætt getur ákæru og varðað getur refsivist. Afhenda skal hinn handtekna lögreglunni tafarlaust ásamt upplýsingum um ástæðu handtökunnar og hvenær hún fór fram.

3. Ef uppþot verður sem hefur í för með sér líkamsmeiðingar eða stórfelld eignaspjöll

eða hættu á slíku, svo og þegar margir menn hafa tekið þátt í óeirðum, sem leitt hafa til manntjóns eða meiri háttar líkamsmeiðinga, og ekki verður með vissu bent á hinn seka eða hina seku, er lögreglunni heimilt að handtaka hvern þann sem nærstaddur er og ástæða er til að gruna um refsiverða þátttöku í brotinu.

98. gr.

Lögreglumönnum er enn fremur rétt að handtaka mann:

a. ef hann á að afplána refsingu,
b. ef hann hefur leyfislaust vikið úr refsivist eða gæslu eða rofið bann við för af ákveðnu svæði,
c. ef rökstuddur grunur leikur á að hann hafi rofið í verulegum atriðum skilyrði sem honum hafa verið sett í skilorðsbundnum dómi, reynslulausn eða náðun,
d. ef hann hefur ekki að forfallalausu sinnt fyrirkalli skv. 120. gr. eða gegnt kvaðningu til að gefa skýrslu í opinberu máli,
e. ef hann ærist á almannafæri eða veldur þar hneyksli eða hættu á óspektum,
f. ef hann hefur hér ekki landvistarleyfi.

99. gr.

1. Eftir ósk ríkissaksóknara eða lögreglu getur dómari ákveðið handtöku. Slík handtökuskipun skal vera skrifleg og tilgreina deili á þeim sem handtaka skal og ástæður handtöku.

2. Handtökuskipun dómara má birta opinberlega og skora á hvern sem er að framkvæma hana, ef svo stendur á sem í a-lið 98. gr. segir, eða ef ókunnugt er um dvalarstað þess, sem handtaka skal, og brot getur varðað refsivist.

100. gr.

Alþingsmann má ekki taka fastan samkvæmt fyrirmælum 97. gr. meðan Alþingi stendur nema hann sé staðinn að glæp.

101 gr.

1. Við handtöku skal þess gætt að baka hinum handtekna ekki óþægindi framar en nauðsyn ber til.

2. Leita má á handteknum manni og taka til varðveislu muni sem hann hefur á sér. Skila skal þeim aftur þegar handtöku lýkur, nema hald á munum sé ákveðið samkvæmt reglum X. kafla.

3. Þess ber að gæta eftir föngum að maður, sem handtekinn hefur verið, geti ekki unnið tjón á sjálfum sér eða öðrum.

102. gr.

Mann sem tekinn er fastur skal leiða fyrir dóm án undandráttar, enda sé hann ekki látinn laus eða færður aftur í gæslu eða refsivist sem hann á að sæta.

XIII. KAFLI
Gæsluvarðhald og skyldar ráðstafanir.

103. gr.

1. Sakborningur verður því aðeins úrskurðaður í gæsluvarðhald að fram sé kominn rökstuddur grunur um að hann hafi framið verknað sem fangelsisrefsing er lögð við, enda hafi hann náð 15 ára aldri. Auk þess verður að vera fyrir hendi eitthvert eftirtalinna skilyrða:

a. að ætla megi að sakborningur muni torvelda rannsókn málsins, svo sem með því að afmá merki eftir brot, skjóta undan munum eða hafa áhrif á vitni eða samseka,

b. að ætla megi að hann muni reyna að komast úr landi eða leynast eða koma sér með öðrum hætti undan málsókn eða fullnustu refsingar,
c. að ætla megi að hann muni halda áfram brotum meðan máli hans er ekki lokið,
d. að telja megi gæsluvarðhald nauðsynlegt til að verja aðra fyrir árásum sakbornings eða hann sjálfan fyrir árásum eða áhrifum annarra manna.

2. Einnig má úrskurða mann í gæsluvarðhald þótt skilyrði skv. a–d liðum 1. mgr. sé ekki fyrir hendi ef sterkur grunur er um að hann hafi framið afbrot sem að lögum getur varðað 10 ára fangelsi, enda sé brotið þess eðlis að ætla megi varðhald nauðsynlegt með tilliti til almannahagsmuna.

104. gr.

Alþingismann má ekki úrskurða í gæsluvarðhald meðan Alþingi er háð eða meðan á fundafrestun stendur, enda hafi hún ekki verið ákveðin í senn lengur en 14 daga. Þetta gildir þó ekki ef hann hefur verið staðinn að glæp.

105. gr.

1. Þegar maður kemur fyrir dóm og krafa er gerð um að hann verði settur í gæsluvarðhald kynnir dómari honum kröfuna og ber undir hann sakarefnið. Sakborningi eða verjanda hans skal gefinn kostur á að tjá sig um kröfuna í stuttu máli. Dómari skal að jafnaði leggja úrskurð á kröfuna í sama þinghaldi, en heimilt er þó að fresta uppkvaðningu úrskurðar í allt að sólarhring frá þeim tíma sem sakborningur kom fyrir dóm.

2. Gæsluvarðhaldi skal markaður ákveðinn tími. Sá sem krafist hefur gæsluvarðhalds skal láta sakborning lausan þegar ástæður til gæslu eru ekki lengur fyrir hendi. Gæsluvarðhald verður ekki framlengt nema til komi nýr dómsúrskurður.

106. gr.

Gæsluvarðhaldi lýkur þegar dómur hefur verið kveðinn upp í málinu. Eftir kröfu ákæranda getur dómari þó úrskurðað að gæsluvarðhald skuli haldast meðan á fresti skv. 1. mgr. 153. gr. stendur, svo og meðan mál er til meðferðar fyrir æðra dómi, ef því er að skipta.

107. gr.

Ef sakborningur er ekki viðstaddur þegar gæsluvarðhaldsúrskurður er kveðinn upp skal birta hann með venjulegum hætti samkvæmt reglum 20. gr. Ef krafist er skal láta í té endurrit af úrskurði ekki síðar en sólarhring þar frá.

108. gr.

1. Gæsluvarðhaldsfangar skulu sæta þeirri meðferð sem nauðsynleg er til þess að gæslan komi að gagni og góð regla haldist í gæslunni, en varast skal að beita þá hörku eða harðýðgi. Um gæsluna gilda annars þessar reglur:

a. gæsluföngum er heimilt að útvega sér sjálfir og taka við fæði og öðrum persónulegum nauðsynjum, þar á meðal fatnaði,
b. gæslufangar skulu því aðeins látnir vera í einrúmi að rannsóknarnauðsynjar krefji, en þó skulu þeir ekki gegn vilja sínum hafðir með öðrum föngum,
c. gæslufangar eiga rétt á heimsóknum; þó getur sá sem rannsókn stýrir bannað heimsóknir ef nauðsyn ber til í þágu rannsóknar; rétt er þó að verða við óskum gæslufanga um að hafa samband við lækni eða prest, ef þess er kostur; um rétt verjanda til viðtals við gæslufanga fer eftir 42. gr.,
d. gæslufangar mega senda og taka við bréfum og öðrum skjölum; þó getur sá sem rannsókn stýrir látið athuga efni bréfa eða annarra skjala og kyrrsett þau ef nauðsyn ber til í þágu rannsóknar; gera skal sendanda viðvart um kyrrsetningu, ef því er að skipta,

e. gæslufangar mega lesa dagblöð og bækur, svo og fylgjast með útvarpi; þó getur sá sem rannsókn stýrir takmarkað aðgang gæslufanga að fjölmiðlum ef nauðsyn ber til í þágu rannsóknar,
f. gæsluföngum er, eftir því sem unnt er, heimilt að útvega sér vinnu meðan á gæsluvarðhaldi stendur.

2. Dómsmálaráðherra skal setja nánari reglur um tilhögun gæsluvarðhaldsvistar í reglugerð, þar á meðal um nánari framkvæmd þeirra atriða sem í 1. mgr. getur.

109. gr.

1. Nú kemur til greina að setja mann í gæsluvarðhald samkvæmt heimild í b-lið 1. mgr. 103. gr. og getur dómari þá, ef hann telur það nægilegt, ákveðið að sakborningur haldi frelsi sínu gegn því að hann setji tryggingu. Dómari ákveður fjárhæð tryggingar. Hún skal sett í reiðufé, en dómari getur þó tekið gild verðbréf, ábyrgð innlánsstofnunar eða sjálfskuldarábyrgð annarra manna. Yfirlýsingu um tryggingu eða ábyrgð skal skrá í þingbók, sem hlutaðeigendur undirrita, eða gefa út sérstakar skriflegar yfirlýsingar. Dómari sér um vörslur verðmæta, sem sett eru að tryggingu, og gerir nauðsynlegar ráðstafanir til verndar tryggingunni.

2. Tryggingarfé skal vera fyrirgert til ríkissjóðs ef sakborningur rýfur skilyrði þau sem tryggingin er sett fyrir. Skal það koma greinilega fram í bókun eða yfirlýsingu um trygginguna.

3. Trygging eða ábyrgð fellur niður ef sakborningur heldur þá skilmála sem trygging er sett fyrir. Sama á við ef sakborningur verður allt að einu settur í gæsluvarðhald, hann andast, rannsókn lýkur án málshöfðunar og þegar málinu er endanlega lokið.

110. gr.

Í stað gæsluvarðhalds, svo og endranær ef nauðsyn ber til, getur dómari, hvort sem trygging er sett eða ekki, lagt fyrir sakborning að halda sig á ákveðnu svæði (sveitarfélagi, umdæmi o.s.frv.), bannað honum brottför af landinu eða mælt fyrir um vistun hans á sjúkrahúsi eða viðeigandi stofnun.

XIV. KAFLI
Saksókn og undirbúningur málsmeðferðar.

111. gr.

Sérhver refsiverður verknaður skal sæta ákæru, nema annað sé sérstaklega ákveðið í lögum.

112. gr.

Þegar ákærandi hefur fengið gögn máls í hendur og gengið úr skugga um að rannsókn sé lokið athugar hann hvort sækja skuli mann til sakar eða ekki. Ef hann telur það sem fram er komið ekki nægilegt eða líklegt til sakfellis lætur hann við svo búið standa, en ella leggur hann málið fyrir dóm skv. 116. gr.

113. gr.

1. Falla má frá saksókn þegar beita má ákvæðum almennra hegningarlaga um frestun ákæru. Enn fremur fellur málsókn niður ef sakborningur gengst undir viðurlög skv. 115. gr., nema svo standi á sem þar segir í 6. mgr.

2. Einnig má falla frá saksókn þegar svo stendur á sem hér segir:
a. ef brot er mjög smávægilegt,
b. ef sakborningur virðist vera ósakhæfur og ekki er nauðsynlegt að gera kröfu um að hann verði beittur öryggisráðstöfunum samkvæmt fyrirmælum almennra hegningarlaga,
c. ef brot hefur valdið sakborningi sjálfum óvenjulegum þjáningum og málsókn þykir ekki brýn af almennum refsivörsluástæðum,

d. ef sækja á mann til sakar í einu máli út af fleiri brotum er heimilt að falla frá saksókn út af brotum sem ætla má að skipti engu eða óverulegu máli við ákvörðun viðurlaga; enn fremur má falla frá saksókn ef svo stendur á sem í 78. gr. almennra hegningarlaga segir og ætla verður að ekki yrði um frekari refsingu að ræða þótt sakfellt yrði,
e. ef nauðung eða fjárkúgun hefur verið framin með hótun um kæru fyrir refsivert athæfi er heimilt að falla frá saksókn fyrir það brot ef það er ekki því stórfelldara,
f. ef sérstaklega stendur á og telja verður að almannahagsmunir krefjist ekki málshöfðunar.

3. Ef ríkissaksóknari telur ástæðu til að falla frá saksókn, en telur vafa leika á heimild sinni til þess, getur hann óskað eftir að dómsmálaráðherra geri tillögu til forseta Íslands um niðurfall saksóknar samkvæmt ákvæðum 29. gr. stjórnarskrár.

4. Í málum þar sem lögreglustjóri fer með ákæruvald skal hann, ef hann telur að til greina komi að falla frá saksókn samkvæmt fyrirmælum b–f-liða 2. mgr., senda ríkissaksóknara málið með tillögum sínum.

114. gr.

Nú fellur mál niður skv. 112. gr. eða fallið er frá saksókn skv. 113. gr. og skal þá ákærandi tilkynna það sakborningi og ef því er að skipta þeim sem misgert hefur verið við. Í tilkynningu skal tiltekið við hverja lagaheimild sú ákvörðun styðjist.

115. gr.

1. Nú stendur lögreglumaður vegfaranda að broti gegn umferðarlögum eða lögreglusamþykkt og hann telur að refsing muni ekki fara fram úr sekt að tiltekinni fjárhæð sem dómsmálaráðherra ákveður í reglugerð eftir tillögu ríkissaksóknara. Getur lögreglumaður þá gefið sakborningi kost á að greiða hæfilega sekt sem greiðist þegar í stað eða innan tiltekins tíma. Ef sekt er greidd innan tiltekins tíma fellur málsókn niður, en greiðist sekt ekki fellur ákvörðun lögreglumanns úr gildi og fer þá ákvörðun um saksókn eftir almennum reglum.

2. Nú berst lögreglustjóra kæra um brot, sem hann hefur ákæruvald um skv. 28. gr., og hann telur viðurlög við brotinu ekki fara fram úr sviptingu ökuleyfis allt að einu ári, upptöku eigna eða sekt að tiltekinni fjárhæð sem dómsmálaráðherra ákveður í reglugerð eftir tillögu ríkissaksóknara. Getur lögreglustjóri þá bréflega, innan mánaðar frá því honum barst kæran, gefið sakborningi kost á að ljúka málinu með því að gangast undir hæfileg viðurlög með undirskrift sinni. Gangist sakborningur undir ákvörðun viðurlaga hafa þau málalok sama gildi um ítrekunaráhrif og dómur, ef því er að skipta. Synji sakborningur þessum málalokum eða sinni þeim ekki skal tekin ákvörðun um saksókn eftir almennum reglum.

3. Nú hefur sakborningur gengist skriflega undir ákvörðun sektar skv. 2. mgr. en ekki greitt hana og getur þá lögreglustjóri, ef hann svo kýs, krafist fullnustu hennar með aðför fremur en að ákveða saksókn vegna brotsins. Um aðförina fer þá eftir fyrirmælum aðfararlaga um aðför eftir sátt sem komist hefur á fyrir yfirvaldi.

4. Ríkissaksóknari lætur lögreglustjórum í té skrá yfir brot, sem heimild skv. 1. og 2. mgr. nær til, ásamt leiðbeiningum um sektarfjárhæð og önnur viðurlög fyrir hverja tegund brots. Ríkissaksóknari á rétt á að fá skýrslur um málalok skv. 2. mgr. eftir þeim reglum sem hann ákveður.

5. Dómsmálaráðherra getur sett nánari reglur um bókhald og meðferð mála samkvæmt þessari grein.

6. Nú telur ríkissaksóknari að saklaus maður hafi verið látinn gangast undir viðurlög samkvæmt þessari grein eða að málalok hafi verið fjarstæð að öðru leyti og getur hann þá innan mánaðar frá því að honum barst vitneskja um þau fellt gerðina úr gildi, enda sé þá ekki liðið ár frá málalokum.

116. gr.

1. Ákærandi höfðar opinbert mál með útgáfu ákæru. Í henni skal greina:

a. þann dómstól sem málið er höfðað fyrir,
b. nafn ákærða, heimilsfang og kennitölu eða fæðingardag,
c. hvert brotið sé sem ákært er út af, hvar og hvenær það er talið framið, heiti þess að lögum og önnur skilgreining og loks heimfærslu þess til laga og stjórnvaldsfyrirmæla, ef því er að skipta,
d. kröfur um refsingu og önnur viðurlög, svo sem sviptingu réttinda og upptöku eigna, þó ekki kröfu um greiðslu sakarkostnaðar.

2. Í ákæru skal einnig tilgreina ótvírætt kröfur borgararéttarlegs eðlis skv. XX. kafla laga þessara, sbr. þó 171. gr.

117. gr.

1. Hvorki má dæma ákærða fyrir aðra hegðun en þá sem í ákæru greinir né heldur dæma aðrar kröfur á hendur honum. Rétt er þó að dæma áfall á hendur ákærða þótt aukaatriði brots, svo sem staður og stund þess, séu ekki skýrt eða rétt greind, enda telji dómari að vörn hafi ekki verið áfátt þess vegna. Dómari getur gefið ákæranda og ákærða eða verjanda færi á að tjá sig um sakaratriði að þessu leyti, ef þurfa þykir. Dómara er og rétt með sömu skilyrðum að dæma eftir öðrum refsiákvæðum en í ákæru segir, þó aldrei aðrar kröfur en þar greinir.

2. Að öðru leyti en segir í 1. mgr. er dómari óbundinn af kröfum aðila og yfirlýsingum, nema þær séu borgararéttarlegs eðlis. Ekki skiptir máli hvenær yfirlýsingar koma fram undir rekstri máls.

118. gr.

1. Ákærandi getur breytt eða aukið við ákæru með útgáfu framhaldsákæru til að leiðrétta augljósar villur eða ef nýjar upplýsingar gefa tilefni til. Framhaldsákæru skal gefa út ekki síðar en þremur vikum eftir að þörfin á henni er kunn.

2. Ákærandi getur fram til þess að dómur gengur afturkallað ákæru sem hann hefur gefið út.

119. gr.

1. Þegar ákæra hefur verið gefin út á hendur manni nefnist hann ákærði og málið: Ákæruvaldið gegn N.N.

2. Ákæra skal send héraðsdómi ásamt gögnum málsins í nægilega mörgum eintökum að mati dómara. Ákærandi tilkynnir jafnframt dómara hver fari með málið af hálfu ákæruvaldsins. Nú er ljóst að farið skuli með mál eftir 129. gr. og skal ákæru þá fylgja skrá yfir þau sönnunargögn sem ákærandi óskar eftir að fram verði færð við málsmeðferðina, svo og hvaða vitni verði leidd.

3. Þegar héraðsdómara hefur borist ákæra athugar hann hvort þeir ágallar séu á málatilbúnaði að máli skuli þegar vísað frá dómi af sjálfsdáðum, svo sem vegna þess að rannsókn hafi verið svo áfátt að augljóslega fari í bága við 67. gr. og ekki verði úr bætt við meðferð málsins, að krafa hafi ekki komið fram um málshöfðun ef því er að skipta, að þann sem gefið hefur út ákæru bresti vald til þess, að mál sé höfðað á röngu varnarþingi o.s.frv. Ef svo stendur á gefur hann ekki út fyrirkall skv. 120. gr., en endursendir málið ásamt stuttum rökstuðningi fyrir ákvörðun sinni. Ákæranda er jafnan heimilt að krefjast úrskurðar héraðsdómara um synjun þess að fyrirkall verði gefið út.

120. gr.

1. Ef dómari telur samkvæmt athugun sinni á málatilbúnaði að skilyrði séu til að taka mál til meðferðar ákveður hann í samráði við ákæranda stað og stund þinghalds þar sem málið verður þingfest. Jafnframt gefur hann út svo fljótt sem verða má fyrirkall á hendur ákærða

sem greini stað og stund þingfestingar ásamt áskorun til ákærða um að sækja þing. Telji dómari skilyrði til að mál verði dæmt að ákærða fjarstöddum, sbr. 1. mgr. 126. gr., skal þess skilmerkilega getið í fyrirkalli að fjarvist ákærða kunni að verða metin til jafns við viðurkenningu hans og að dómur gangi um málið þótt hann sæki ekki þing, auk þess að heimildir til áfrýjunar slíks dóms séu takmarkaðar, sbr. 150. gr. Ella skal þess getið í fyrirkalli að lögregla megi færa ákærða fyrir dóm, með valdi ef með þarf, ef hann sinnir því ekki.

2. Þegar dómari hefur gefið út fyrirkall skv. 1. mgr. sendir hann það ásamt ákæru til lögreglustjórans í því umdæmi þar sem ákærði hefst við, en lögreglustjóri annast birtingu ákæru og fyrirkalls fyrir ákærða skv. 20. gr. með þeim fyrirvara sem dómari hefur ákveðið í fyrirkalli.

3. Birting ákæru og fyrirkalls skal hafa farið fram innan fjögurra vikna frá útgáfudegi ákæru, nema sérstakar ástæður hamli birtingu. Ákærði skal spurður hvort hann óski eftir verjanda og þá hverjum ef því er að skipta. Skal afstöðu ákærða getið í vottorði um birtinguna. Ákærði getur þó frestað að taka ákvörðun um verjanda þar til málið er þingfest.

4. Lögreglustjóri endursendir dómara ákæru og fyrirkall að birtingu lokinni.

121. gr.

Hafi ákærði óskað eftir skipun verjanda við birtingu ákæru og fyrirkalls skal dómari taka ákvörðun um skipunina skv. VI. kafla laga þessara. Dómari sendir verjanda afrit af gögnum málsins og tilkynnir honum hvenær málið verði þingfest.

XV. KAFLI
Málsmeðferð í héraði.

122. gr.

1. Mál er þingfest þegar dómari leggur ákæru og önnur gögn málsins fram á dómþingi. Þingfesta má mál þótt fyrirkall hafi ekki verið gefið út ef ákærði sækir þing.

2. Við þingfestingu máls skal ákærði spurður hvort hann játi efni ákæru rétt og honum eftir atvikum kynnt efni framlagðra skjala ef hann er viðstaddur. Ella skal það gert í þinghaldi þegar ákærði kemur fyrst fyrir dóm eftir þingfestingu máls.

3. Hvenær sem er eftir þingfestingu máls getur dómari vísað því frá dómi með úrskurði þótt engin krafa hafi komið fram um það ef hann telur svo bersýnilega annmarka á því, sem ekki verði bætt úr undir rekstri þess, að dómur verði ekki kveðinn upp um efni þess. Áður en máli verður vísað frá dómi skal ákæranda þó gefinn kostur á að tjá sig um málefnið, svo og ákærða hafi hann sótt þing í málinu.

123. gr.

1. Sæki ákærandi ekki þing verður máli ekki lokið eða skýrslur teknar fyrir dómi, en dómari ákveður þá nýtt þinghald.

2. Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. getur dómari ákveðið að ljúka máli þótt ákærandi sæki ekki þing ef ákærði kemur fyrir dóm og skilyrði eru til að ljúka því skv. 1. mgr. 124. gr. eða 125. gr., enda hafi ákærandi þá mætt við þingfestingu málsins og ekki mótmælt að því yrði lokið með þessum hætti.

124. gr.

1. Ef ákærði sækir þing og játar brot má ákærandi gefa honum kost á að ljúka máli með því að hann gangist undir sekt sem greiðist innan tiltekins tíma að viðlagðri vararefsingu, ásamt sakarkostnaði. Fallist ákærði skriflega á slík málalok, ákærandi mótmælir þeim ekki og dómari telur viðurlög hæfileg getur dómari lokið máli með ákvörðun sinni um þau viðurlög og hefur hún sama gildi og dómur, þar á meðal um ítrekunaráhrif ef því er að skipta. Með

sama hætti má og leysa úr kröfu á hendur ákærða um sviptingu réttar til að stýra vélknúnu farartæki, svo og kröfu um upptöku eigna.

2. Nú telur ríkissaksóknari að saklaus maður hafi fallist á viðurlög skv. 1. mgr. eða að ákærði hafi verið látinn undirgangast fjarstæð málalok að öðru leyti og getur ríkissaksóknari þá kært málið til æðra dóms til ónýtingar á ákvörðuninni.

125. gr.

Nú verður máli ekki lokið skv. 124. gr. og ákærði er einungis saksóttur fyrir brot sem getur ekki varðað að lögum þyngri refsingu en átta ára fangelsi, hann játar skýlaust alla þá háttsemi sem honum er gefin að sök og dómari telur ekki ástæðu til að draga í efa að játning sé sannleikanum samkvæm. Tekur dómari þá málið þegar til dóms nema ákærandi mótmæli því og þarf þá ekki að færa fram önnur sönnunargögn. Ef aðilar óska skal þeim þó gefinn kostur á að tjá sig í stuttu máli um lagaatriði máls og ákvörðun viðurlaga áður en það er tekið til dóms.

126. gr.

1. Nú kemur ákærði ekki fyrir dóm þótt honum hafi verið löglega birt fyrirkall og þess getið í því að mál kunni að vera dæmt að honum fjarstöddum, sbr. 1. mgr. 120. gr., og má þá leggja dóm á málið ef dómari telur framlögð gögn nægileg og svo stendur á:

a. að brot þykir ekki varða þyngri viðurlögum en sekt, upptöku eigna og sviptingu réttinda eða
b. að ákærði hefur áður komið fyrir dóm og játað skýlaust alla þá háttsemi sem honum er gefin að sök og dómari telur ekki ástæðu til að draga í efa að játning sé sannleikanum samkvæm, enda verði ekki dæmd þyngri refsing en sex mánaða fangelsi.

2. Nú hefur máli verið lokið með dómi skv. 1. mgr. og getur ákærði þá krafist þess að það verði endurupptekið til nýrrar meðferðar í héraði ef hann sannar að hann hafi haft lögmæt forföll og ekki verið unnt að tilkynna það í tíma eða fyrirkall skv. 120. gr. hafi ekki borist honum í tæka tíð.

3. Krafa um endurupptöku skv. 2. mgr. skal gerð fyrir þeim dómstól þar sem dómur var kveðinn upp innan þess frests sem um getur í 1. mgr. 153. gr. Dómari tekur ákvörðun um hvort krafan verði tekin til greina, en synjun um endurupptöku má kæra til æðra dóms. Sé krafan tekin til greina fer fram ný dómsmeðferð. Sæki ákærði þá ekki þing skal sú meðferð felld niður og fyrri dómur standa.

127. gr.

Nú kemur ákærði ekki fyrir dóm við þingfestingu máls og því verður ekki lokið samkvæmt því sem í 1. mgr. 126. gr. segir og ákveður dómari þá nýtt þinghald í samráði við ákæranda og leggur fyrir lögreglu að færa ákærða fyrir dóm.

128. gr.

1. Komi fram frávísunarkrafa við þingfestingu máls eða í þinghaldi samkvæmt 127. gr. gefur dómari ákæranda og ákærða kost á að tjá sig um málið. Dómari tekur afstöðu til kröfu um frávísun málsins með úrskurði.

2. Við þingfestingu eða í þinghaldi skv. 127. gr. gefst ákærða kostur á að leggja fram þau sönnunargögn sem hann hyggst færa fram við málsmeðferð. Hann skal jafnframt láta uppi hvort hann hyggst leiða vitni í málinu og þá hver. Dómari getur þó frestað máli ef hann telur aðilum það nauðsynlegt til að taka afstöðu til máls eða afla frekari sönnunargagna. Að jafnaði skal dómari ekki ákveða þing til aðalmeðferðar máls fyrr en aðilar hafa lýst lokið öflun skjala og annarra sýnilegra sönnunargagna.

3. Dómari getur beint til ákæranda að afla gagna um tiltekin atriði máls eftir því sem honum þykir nauðsyn vera til skýringar á máli.

4. Dómara er rétt að meina ákæranda eða ákærða að leggja fram gögn í máli eða leiða vitni ef sú sönnunarfærsla er sýnilega þarflaus til upplýsingar málsins.

5. Dómari ákveður hvort mál verði munnlega flutt eða skriflega. Dómari skal ekki ákveða skriflegan flutning máls nema sérstaklega standi á og ákærandi og ákærði óska þess eða hann telur hættu á að málið skýrist ekki nægilega með munnlegum málflutningi. Ákvörðun samkvæmt þessari málsgrein skal færð í þingbók.

129. gr.

1. Dómari ákveður í þinghaldi hvenær aðalmeðferð máls skuli háð, en þá skulu að jafnaði fara fram í einni lotu skýrslutökur og munnlegur málflutningur.

2. Heimilt er að taka skýrslu af ákærða eða þýðingarmiklum vitnum áður en aðalmeðferð hefst, enda verði sá sem skýrslu á að gefa fjarverandi vegna lögmætra forfalla.

3. Aðalmeðferð hefst með því að ákærandi gerir stuttlega grein fyrir ákæru og hvaða gögnum hún sé studd. Þá skal tekin skýrsla af ákærða. Ef ákærði játar að hafa framið það brot sem hann er ákærður fyrir ákveður dómari í samráði við málflytjendur hvort og þá að hve miklu leyti þörf er frekari sönnunarfærslu. Síðan eru teknar skýrslur af vitnum. Að loknum skýrslutökum fer fram munnlegur málflutningur. Ákærandi talar fyrst og ákærði síðan. Má hvor aðili flytja tvær ræður. Flytji verjandi málið fyrir ákærða er ákærða sjálfum rétt að taka til máls að loknum ræðum ákæranda og verjanda. Að loknum málflutningi er málið tekið til dóms.

4. Ákærði á rétt á að vera við aðalmeðferð máls. Dómari getur þó ákveðið að ákærði víki af þingi meðan skýrsla er tekin af öðrum sem er ákærður í málinu eða meðan vitni gefur skýrslu, sbr. 6. mgr. 59. gr.

130. gr.

Sé mál skriflega flutt skal taka skýrslur af ákærða og vitnum áður en málflutningur hefst. Síðan skal gefa ákæranda kost á að skila sókn til viðbótar ákæru, en að því búnu gefst ákærða kostur á að skila vörn. Framhaldssókn og framhaldsvörn má skila einu sinni af hálfu hvors aðila. Að loknum málflutningi skal málið tekið til dóms.

131. gr.

Nú telur dómari eftir dómtöku máls nauðsynlegt að fram komi frekari gögn, spyrja þurfi ákærða eða vitni nánar, leggja fram skjöl o.s.frv. og ákveður hann þá framhaldsmeðferð í samráði við málflytjendur ef því er að skipta. Að lokinni framhaldsmeðferð skal gefa málflytjendum kost á að gera athugasemdir til viðbótar málflutningi sínum og að því loknu er mál tekið til dóms á ný.

132. gr.

Dómari lýsir mál niður fallið:

a. ef ákærði andast meðan á málsmeðferð stendur, nema ákveða megi fésekt eða upptöku eigna úr dánarbúi hans,
b. ef ákærandi afturkallar ákæru áður en dómur gengur,
c. ef saksókn er háð kröfu þess sem misgert er við og hann fellur frá kröfu um saksókn áður en héraðsdómur gengur nema ákærandi telji rétt vegna almannahags að halda málinu áfram.

133. gr.

1. Hraða skal meðferð máls eftir föngum.

2. Dómur skal kveðinn upp svo fljótt sem unnt er og að jafnaði ekki síðar en þremur vikum eftir dómtöku. Ef ekki er kostur að kveða upp dóm svo fljótt skal gerð grein fyrir orsökum þess í dóminum.

3. Ef ákærði er viðstaddur dómsuppsögu telst dómur birtur þá, en ella lætur ákærandi birta dóm skv. 20. gr.

4. Við dómsuppsögu skal endurrit af dómi að öðru jöfnu vera til reiðu.

XVI. KAFLI
Dómsúrlausnir héraðsdóms.

134. gr.

1. Að því leyti sem lög þessi kveða ekki á um að dómari taki afstöðu til atriða máls í dómi eða með úrskurði má hann ráða þeim til lykta með ákvörðun sinni. Skal ákvörðun færð í þingbók eða vera skrifleg með öðrum hætti þar sem mælt er svo fyrir í lögum þessum.

2. Úrskurðir dómara í sambandi við rannsókn eða flutning máls skulu færðir í þingbók. Í þeim skal niðurstaða rökstudd í stuttu máli og síðan dregin saman úrskurðarorð.

135. gr.

1. Í dómi skal greina dómstól og nafn dómara eða nöfn ef fleiri eru en einn, stað og stund dómsuppkvaðningar, nafn, kennitölu eða fæðingardag og heimili ákærða, sakarefni, lýsing málsatvika í aðalatriðum og röksemdir dómara um niðurstöðu og viðurlög. Niðurstöður skulu loks dregnar saman í dómsorð.

2. Í dómi í máli sem dæmt er skv. 125. gr. nægir að í stað málavaxtalýsingar sé skírskotað til ákæru og þess getið að málið sé dæmt skv. skýlausri játningu ákærða. Ef mál er dæmt að ákærða fjarstöddum skv. 1. mgr. 126. gr. má á sama hátt skírskota til verknaðarlýsingar í ákæru og taka fram að ákærði hafi ekki sótt þing þótt þess hafi verið getið í fyrirkalli að málið kynni að verða dæmt að honum fjarstöddum.

136. gr.

1. Ef dómur er fjölskipaður og mál munnlega flutt skulu allir dómendur hafa heyrt flutning þess. Ef þeir geta ekki allir tekið þátt í uppsögu dóms skal nefna dómara í stað þess eða þeirra sem misst hefur við og endurtaka munnlegan flutning máls.

2. Dómendur skulu ræða samningu dóms og ákvörðun um niðurstöðu fyrir luktum dyrum. Afl atkvæða ræður úrslitum um hvert atriði. Nú verður dómari í minni hluta um eitthvert atriði og skal hann allt að einu taka þátt í ályktun um önnur atriði. Formaður dóms stýrir atkvæðagreiðslu og samningu dóms.

3. Ágreiningsatkvæði skulu birt á sama hátt og dómur.

137. gr.

1. Dómari getur, þegar hann telur ástæðu til, breytt ákvörðunum sínum í sambandi við rekstur máls, svo og þeim úrskurðum sem binda ekki enda á sakarefni.

2. Dómur bindur ákærða, ákæranda og aðra um þau atriði sem þar eru dæmd.

3. Dómur er bindandi fyrir dómara þegar hann hefur verið kveðinn upp. Þó er dómara heimilt að leiðrétta ritvillur, reikningsskekkjur, nafnskekkjur og aðrar bersýnilegar villur í dómi.

138. gr.

1. Dómur hefur fullt sönnunargildi um þau málsatvik sem í honum greinir uns hið gagnstæða er sannað.

2. Krafa, sem dæmd er að efni til, verður ekki borin undir sama eða hliðsettan dóm að nýju framar en í lögum þessum segir. Nýju máli um slíka kröfu skal vísa frá dómi.

139. gr.

1. Ákvæði í dómi um refsingu og önnur viðurlög má ekki fullnægja fyrr en afráðið er hvort máli verður skotið til æðra dóms. Áfrýjun frestar fullnustu dóms um refsingu og önnur viðurlög.

2. Dómari getur þó ákveðið að ákvæði um missi réttinda komi þegar til framkvæmda ef ákvæði eru sett til verndar lífi, heilsu eða eignum einstakra manna eða almennings, óviðurkvæmilegt má telja að dómfelldi haldi réttindum þrátt fyrir áfrýjun eða lög bjóða að áfrýjun fresti ekki áhrifum réttindamissis. Dómari skal taka fram í dómsorði ef ákvörðun um áfrýjun frestar ekki ákvæðum dóms að þessu leyti.

3. Dómari getur með sama hætti mælt fyrir um að ákvörðun um áfrýjun fresti ekki dómsákvæðum skv. 62., 63., 65. eða 67. gr. almennra hegningarlaga.

140. gr.

Dómsmálaráðherra setur reglugerð um dómsgerðir.

XVII. KAFLI
Kæra til æðra dóms.

141. gr.

Aðilar kærumáls eru annars vegar ákærandi eða rannsóknaraðili, sem hefur krafist þeirrar dómsúrlausnar sem kærð er, og hins vegar sakborningur eða annar sá sem kærð úrlausn varðar.

142. gr.

1. Að því leyti sem ekki er mælt á annan veg í lögum þessum sæta úrskurðir og ákvarðanir dómara kæru til Hæstaréttar nema:

a. um hvort meðdómendur skuli til kvaddir,
b. um brottvísun af dómþingi, lokun þinghalds og bann við að skýra opinberlega frá því sem fram fer í þinghaldi,
c. um handtöku manns,
d. um að skipa skuli verjanda,
e. um synjun frests,
f. um skriflegan eða munnlegan málflutning,
g. um framhaldsmeðferð skv. 131. gr.,
h. um að sameina mál eða kljúfa það í fleiri mál,
i. um synjun frávísunar,
j. um að mál verði endurupptekið skv. 3. mgr. 126. gr.

2. Eftir að aðalmeðferð máls skv. 129. gr. er byrjuð og að því leyti sem ekki er kveðið á annan veg í lögum þessum verða úrskurðir og ákvarðanir dómara ekki kærðar til Hæstaréttar nema:

a. um frávísun máls, niðurfellingu eða frestun,
b. um þvingunarráðstafanir skv. X., XI. og XIII. kafla,
c. um hvort vitni verði leitt, spurning verði lögð fyrir það eða því gert að svara henni,
d. um atriði sem varða annars hagsmuni manns sem ekki á aðild að málinu.

3. Úrskurður dómara verður ekki kærður til Hæstaréttar ef athöfn, sem kveðið er á um í úrskurðinum, hefur þegar farið fram eða ástand, sem leitt hefur af ákvæðum úrskurðarins, er þegar um garð gengið. Sama gildir um ákvarðanir sem dómari tekur.

4. Nú hefur úrskurður eða ákvörðun dómara verið kærð til Hæstaréttar og svo fer sem í 3. mgr. segir eftir þann tíma, en áður en dómur er felldur í kærumálinu, og skal þá málinu vísað frá Hæstarétti.

143. gr.

1. Kæra úrskurðar um þvingunaraðgerð skv. X.–XIII. kafla frestar ekki framkvæmdum í máli.

2. Þegar öðruvísi stendur á frestar kæra framkvæmdum við rannsókn eða málsmeðferð, nema dómari telji sérstaka ástæðu til að ætla að framkvæmdin geti ekki beðið niðurstöðu Hæstaréttar.

144. gr.

1. Dómari leiðbeinir þeim sem hlut eiga að máli um rétt þeirra til að kæra dómsúrlausn og um kærufrest. Hann skal eftir því sem unnt er ganga þegar úr skugga um hvort kært verði.

2. Kærandi skal lýsa kæru sinni innan þriggja sólarhringa frá því hann fékk vitneskju um þá úrlausn sem hann vill kæra.

3. Kæru skal lýst bréflega til dómara eða með bókun í þingbók og skal koma fram í henni í hvaða skyni kært er og hvaða kröfur séu gerðar, svo og aðrar athugasemdir og skýringar sem kæranda þykir ástæða til.

145. gr.

1. Dómari sendir Hæstarétti kæruna ásamt eftirriti þinghalda og öðrum gögnum málsins, nema hann telji rétt að fella sjálfur hina kærðu úrlausn úr gildi. Gögnin sendir dómari í fjórriti ásamt athugasemdum sínum ef hann vill.

2. Ef kæra er borin fram af rannsóknara eða ákæranda skal hann tilkynna sakborningi kæruna eða öðrum þeim sem hún varðar. Ef kæra er borin fram af öðrum skal dómari tilkynna ákæranda eða rannsóknara, eftir því hvort við á, um kæruna.

3. Aðilar kærumáls geta í þrjá sólarhringa eftir að kæra hefur borist Hæstarétti sent réttinum skriflegar athugasemdir sínar um kærumálið.

146. gr.

1. Að liðnum fresti skv. 3. mgr. 145. gr. eða þegar greinargerðir hafa borist Hæstarétti leggur hann dóm á málið. Ef kæra frestar framkvæmd úrlausnar skal Hæstiréttur hafa lagt dóm á málið innan tíu daga frá móttöku skjalanna, nema það sé sérstaklega margbrotið eða rétturinn telji óhjákvæmilegt að nýrra gagna sé aflað. Dómsuppsaga má aldrei dragast lengur en þrjár vikur eftir að öll skjöl, þar með talin ný gögn, hafa borist réttinum.

2. Fyrir tilefnislausa kæru má gera kæranda sekt sem renni í ríkissjóð.

3. Héraðsdómara skal sent endurrit hæstaréttardóms og tilkynnir hann aðilum niðurstöðu kærumáls þegar í stað.

XVIII. KAFLI
Áfrýjun.

147. gr.

Opinberu máli verður áfrýjað til Hæstaréttar í heild sinni. Heimilt er einnig að áfrýja máli einvörðungu um lagaatriði og ákvörðun viðurlaga.

148. gr.

1. Ríkissaksóknari getur áfrýjað máli til Hæstaréttar ef hann telur mann ranglega sýknaðan eða refsingu eða önnur viðurlög að mun of væg, sbr. þó 150. gr.

2. Ríkissaksóknara er einnig rétt að áfrýja máli til hagsbóta fyrir ákærða ef hann telur hann hafa verið ranglega sakfelldan eða refsingu eða önnur viðurlög á hendur honum að mun of þung.

149. gr.

1. Ákærði, sem sakfelldur hefur verið í opinberu máli, getur áfrýjað því til Hæstaréttar, sbr. þó 150. gr.

2. Lögráðamaður kemur í stað ákærða um ákvarðanir um áfrýjun ef ákærði er ósjálfráða.

150. gr.

1. Nú hefur ákærði ekki sótt þing í héraði og málið verið dæmt að honum fjarstöddum skv. 1. mgr. 126. gr. og verður málinu þá ekki áfrýjað til Hæstaréttar, sbr. þó 2. mgr.

2. Hæstiréttur getur, ef sérstakar ástæður mæla með því, veitt leyfi til þess að máli skv. 1. mgr. verði áfrýjað til réttararins til endurskoðunar varðandi lagaatriði eða viðurlög. Ósk um leyfi til áfrýjunar skal hafa borist Hæstarétti innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dóms eða, ef ákærði æskir leyfisins, þá frá birtingu dóms að telja.

151. gr.

Nú er ákærði látinn og getur ríkissaksóknari þá áfrýjað máli honum til hagsbóta. Jafnframt getur maki ákærða, foreldri, systkin, barn eða sá sem tengist honum þannig vegna ættleiðingar áfrýjað máli fyrir hans hönd. Sömu reglur gilda um áfrýjun af hálfu vandamanns eins og um áfrýjun af hálfu ákærða sjálfs.

152. gr.

Nú áfrýjar ákærði máli og verða þá refsing og önnur viðurlög á hendur honum ekki þyngd nema ríkissaksóknari áfrýi málinu í þessu skyni af sinni hálfu.

153. gr.

1. Ákærði skal lýsa yfir ákvörðun sinni um áfrýjun fyrir þeim sem birtir dóm og um leið láta uppi í hverju skyni áfrýjað er eða að öðrum kosti tilkynna héraðsdómara ákvörðun sína bréflega innan fjögurra vikna frá birtingu dóms. Annars skal líta svo á að hann vilji hlíta dóminum.

2. Dómari eða sá sem birtir dóm skal kynna ákærða skilmerkilega réttindi hans skv. 149. gr. og frest hans skv. 1. mgr. Skal þess getið í bókun í þingbók eða í birtingarvottorði.

154. gr.

Ef ríkissaksóknari hyggst áfrýja máli að eigin frumkvæði skal það gert innan átta vikna frá því að endurrit dóms í málinu var til reiðu. Nú hefur ákærði áfrýjað máli og getur þá ríkissaksóknari áfrýjað því til þyngingar þótt sá frestur sé liðinn.

155. gr.

1. Nú er áfrýjun ráðin og gefur ríkissaksóknari þá út áfrýjunarstefnu þar sem fram komi að ákærða sé stefnt til Hæstaréttar og að málið verði tekið þar fyrir svo fljótt sem verða má án frekara fyrirkalls. Í áfrýjunarstefnu skal koma fram hvort máli sé áfrýjað í heild sinni eða einvörðungu um lagaatriði og ákvörðun viðurlaga, svo og hvort því sé áfrýjað til þyngingar viðurlaga samkvæmt héraðsdómi. Hafi krafa skv. XX. kafla laga þessara verið dæmd að efni til í héraðsdómi skal þess og getið í áfrýjunarstefnu ef máli er áfrýjað hvað hana varðar.

2. Ríkissaksóknari lætur birta áfrýjunarstefnu fyrir ákærða og gefur honum kost á að bera fram ósk um verjanda. Að því búnu sendir ríkissaksóknari Hæstarétti áfrýjunarstefnuna ásamt endurriti héraðsdóms og skipar forseti réttarins verjanda, nema ákærði óski eftir að flytja mál sitt sjálfur, enda sé hann hæfur til þess að mati réttarins. Síðan skal ríkissaksóknara endursend áfrýjunarstefnan.

156. gr.

1. Ríkissaksóknari skal jafnan vera sóknaraðili fyrir Hæstarétti, hvort sem máli hefur verið áfrýjað af honum sjálfum eða af hálfu ákærða. Undirbýr ríkissaksóknari ágrip dómsgerða sem skal geyma hinn áfrýjaða dóm og þau gögn sem máli skipta við flutning málsins í Hæstarétti. Þegar hann hefur veitt verjanda kost á að athuga drög að ágripi lætur hann fjölfalda ágrip og sendir Hæstarétti í svo mörgum eintökum sem rétturinn telur þörf á, ásamt dómsgerðum málsins.

2. Hæstiréttur setur nánari reglur um gerð ágripa.

157. gr.

1. Ríkissaksóknari og ákærði geta aflað frekari gagna í málinu. Lætur ríkissaksóknari gera viðbótarágrip af slíkum gögnum, ef því er að skipta, og sendir Hæstarétti.

2. Ákærði getur óskað eftir að ríkissaksóknari láti fara fram viðbótarrannsókn í máli.

3. Viðbótargögn skulu lögð fyrir Hæstarétt og kynnt gagnaðila ekki síðar en einni viku fyrir flutning málsins. Frá þessu getur Hæstiréttur vikið ef sérstaklega stendur á, enda séu aðilar á það sáttir að ný gögn verði lögð fram með skemmri fyrirvara. Þó er ríkissaksóknara heimilt að leggja fram nýtt sakavottorð ákærða við upphaf málflutnings.

4. Ríkissaksóknari getur lagt fram stutta og gagnorða greinargerð af sinni hálfu fyrir Hæstarétt ekki síðar en einni viku fyrir málflutning til að skýra málið nánar og gera grein fyrir nýjum gögnum ef um þau er að ræða. Á sama hátt gefst ákærða kostur á að leggja fram stutta og gagnorða greinargerð af sinni hálfu ekki síðar en fjórum dögum fyrir málflutning.

158. gr.

Hæstiréttur getur áður en málflutningur hefst, svo og hvenær sem er á síðari stigi málsins, kveðið upp dóm um frávísun máls frá Hæstarétti vegna galla á málatilbúnaði, svo sem ef áfrýjunarstefna hefur ekki verið birt aðilum. Á sama hátt getur Hæstiréttur ómerkt héraðsdóm ef verulegir gallar þykja hafa verið á málsmeðferð í héraði og vísað máli frá héraðsdómi ef undirbúningi undir málshöfðun hefur verið áfátt í meginatriðum.

159. gr.

1. Nú er málatilbúnaði áfátt, án þess að nauðsynlegt þyki að vísa máli frá eða ómerkja héraðsdóm, og getur Hæstiréttur þá með úrskurði lagt fyrir sækjanda og verjanda að afla gagna eða upplýsinga um atriði sem þar eru tiltekin.

2. Hæstiréttur getur ákveðið yfirheyrslu ákærða eða vitna þar fyrir rétti og kveður hann þá fyrir sig sækjanda og verjanda og þá er skýrslu skal taka af. Um skyldu manna til að koma fyrir Hæstarétt og tjá sig fer eftir reglum laga þessara um málsmeðferð í héraði. Ekki er skylt að skrá framburð í þingbók.

160. gr.

1. Í dómi í opinberu máli getur Hæstiréttur dæmt héraðsdómara í sekt, sem renni í ríkissjóð, fyrir drátt á máli og önnur glöp í meðferð þess, enda hafi honum verið stefnt í því skyni.

2. Ákærða er rétt að krefjast þess að dómara verði stefnt til ábyrgðar fyrir meðferð opinbers máls og ber þá ríkissaksóknara að setja í áfrýjunarstefnu kröfu hans í því efni. Svo getur ríkissaksóknari af sjálfsdáðum gert slíka kröfu í áfrýjunarstefnu. Gefa skal dómara kost á að tjá sig um kröfuna.

3. Nú er dómara stefnt til ábyrgðar fyrir Hæstarétt og er sýkn dæmdur og getur rétturinn þá dæmt ákærða, ef hann hefur gert kröfuna, eða ríkissjóð, ef ríkissaksóknari hefur gert hana, til að greiða dómaranum málskostnað.

161. gr.

Nú þykir sækjandi eða verjandi hafa gerst sekur um vanrækslu eða önnur glöp í undirbúningi eða flutningi opinbers máls fyrir Hæstarétti og getur rétturinn þá gert honum sekt sem renni í ríkissjóð.

162. gr.

Nú telur Hæstaréttur galla að vísu vera á verki héraðsdómara, sækjanda, verjanda eða annarra, en ekki slíka sem sektum eigi að varða, og getur rétturinn þá vítt viðkomendur fyrir þá eftir því sem honum þykir ástæða til.

163. gr.

Að öðru leyti fer um meðferð opinberra mála fyrir Hæstarétti eftir fyrirmælum laga um Hæstarétt Íslands eftir því sem við getur átt.

XIX. KAFLI
Sakarkostnaður.

164. gr.

1. Til sakarkostnaðar teljast óhjákvæmileg útgjöld vegna rannsóknar og málsmeðferðar, þar á meðal:

a. saksóknarkostnaður í ríkissjóð, þóknun skipaðs verjanda, svo og annar kostnaður vegna sóknar og varnar málsins,
b. þóknun fyrir sérfræðilegar álitsgerðir og mat og skoðun, afnot muna annarra manna og vitnaþóknun,
c. þingvotta- og birtingargjöld,
d. kostnaður af kyrrsetningu skv. 85. gr. og fullnustu dóms með aðför.

2. Réttargjöld, gjald fyrir eftirrit í þágu málsins eða staðfestingu dómsgerða skal ekki greiða.

165. gr.

1. Ákærði, sem sakfelldur er fyrir það brot eða þau brot sem honum eru gefin að sök, skal dæmdur til greiðslu sakarkostnaðar. Ef ákærði er sakfelldur fyrir sum brotin en sýknaður af öðrum getur dómari dæmt ákærða til að greiða ákveðið hlutfall sakarkostnaðar, en ákveðið að kostnaður greiðist að öðru leyti úr ríkissjóði.

2. Nú eru tveir menn eða fleiri sóttir til refsingar í máli saman og sekir dæmdir og skal þá hvorum (hverjum) þeirra gert að greiða einum sér þóknun verjanda síns ef hann hefur fengið skipaðan annan verjanda en hinn eða hinir. Þá sem saman eru um verjanda skal dæma in solidum til að greiða þóknun hans.

3. Nú hafa ákærðu allir eða báðir tekið þátt í broti með vitund og vilja hvor (hver) annars og eru sakfelldir í sama máli og skal þá venjulega dæma þá til að greiða sakarkostnað in solidum. Ef samband einhverra þeirra eða allra um brot hefur ekki verið slíkt skiptir dómari sakarkostnaði milli þeirra í þeim hlutföllum sem honum þykja sanngjörn.

166. gr.

1. Nú er ákærði dæmdur sýkn af refsikröfu af hvaða ástæðu sem er eða refsimál gegn honum fellur niður og verður hann þá ekki dæmdur til að greiða sakarkostnað, nema hann hafi orðið valdur að kostnaði með vísvitandi og stórkostlegu ólögmætu framferði í rannsókn eða meðferð máls.

2. Nú eru tveir menn hafðir fyrir sökum og sumir sýknaðir en sumir sakfelldir og skal þá draga frá þann hluta kostnaðar sem telja má að aðeins komi hinum sýknaða við, nema telja megi hinn dómfellda eða hina dómfelldu beinlínis hafa valdið honum. Ef slíkur frádráttur

verður ekki gerður nákvæmlega metur dómari í hvaða hlutföllum hinn sakfelldi skuli bera sakarkostnað á móti ríkissjóði.

167. gr.

Kostnað, sem ákærandi, verjandi eða rannsóknari valda vegna vanrækslu eða skeytingarleysis í starfi sínu, skal ekki dæma ákærða til að greiða.

168. gr.

1. Í dómi eða úrskurði, ef máli lýkur án dóms, skal almennt kveða á um skyldu ákærða til að greiða sakarkostnað án ákvörðunar fjárhæðar. Saksóknarkostnað í ríkissjóð og þóknun skipaðs verjanda skal þó ákveða með tiltekinni fjárhæð. Þegar mál er sótt í héraði eða fyrir Hæstarétti af ríkissaksóknara, vararíkissaksóknara, saksóknara, fulltrúa ríkissaksóknara, lögreglustjóra eða fulltrúa lögreglustjóra skal það gert án sérstaks endurgjalds. Verði ákærða í slíku máli dæmt að greiða sakarkostnað skal honum þá gert að greiða tiltekna fjárhæð málsóknarlauna sem renni í ríkissjóð.

2. Þeir sem fara með rannsókn máls taka saman yfirlit yfir þau útgjöld sem þeir hafa haft af málinu og telst til sakarkostnaðar. Yfirlitið skal fylgja málinu. Dómari lætur svo gera heildarreikning sakarkostnaðar eftir yfirliti þessu og að viðbættum þeim kostnaði sem fallið hefur á við málsmeðferð. Reikningurinn fylgir dómsgerðum málsins til ríkissaksóknara sem framsendir hann fangelsismálastofnun, en hún sér um að þeir fái endurgreiðslu sem hafa lagt út kostnað.

3. Dómur ásamt heildarreikningi, úrskurðuðum af fangelsismálastofnun, er lögleg heimild til aðfarar á hendur ákærða eða ákærðu.

169. gr.

1. Ef ríkissaksóknari hefur áfrýjað máli en ákærði ekki og viðurlög eru ekki þyngd í æðra dómi svo neinu nemi skal ákærði ekki dæmdur til greiðslu kostnaðar af meðferð máls fyrir Hæstarétti.

2. Að öðru leyti fer um málskostnað fyrir Hæstarétti eftir reglum þessa kafla eftir því sem við á.

XX. KAFLI
Kröfur borgararéttarlegs eðlis.

170. gr.

1. Nú kemur í ljós við rannsókn máls að maður hafi beðið tjón af þeirri háttsemi sem sakborningur er borinn og skal þá sá sem fer með rannsókn gefa þeim manni kost á að gera bótakröfu sem dæma má í væntanlegu máli. Leiðbeina skal tjónþola við gerð kröfunnar.

2. Kröfu, sem höfð er uppi, skal bera undir sakborning og afla gagna um hana eftir þörfum, enda valdi það ekki verulegum töfum á rannsókninni.

171. gr.

Bótakröfu skal tilgreina ótvírætt í ákæru, sbr. 2. mgr. 116. gr. Dómari getur þó leyft að bótakrafa verði gerð þótt hennar hafi ekki verið getið í ákæru, enda telji hann að leysa megi úr kröfu án tafa eða óhagræðis í málinu og ákærði samþykki að krafan verði tekin til meðferðar.

172. gr.

1. Ef bótakrafa hefur komið fram í máli athugar dómari fyrst hvort hún verði tekin til meðferðar, en rétt er honum að synja að gera það ef hann telur það mundu valda verulegri töf eða óhagræði í málinu. Ákvörðun um slíka synjun tekur dómari með bókun í þingbók eða í dómi.

2. Ef ákærða er dæmt áfall í máli dæmir dómari um bótakröfu og ákveður bætur eftir almennum reglum.

3. Ef ákærði er sýknaður af háttsemi vegna þess að hann hafi ekki framið hana verður bótakröfu vísað frá dómi. Ef hann er sýknaður af öðrum ástæðum, svo sem vegna sakhæfisskorts, má dæma kröfu ef skilyrðum bótaskyldu er talið fullnægt.

4. Auk bóta fyrir beint tjón og miska, sem leitt hefur af verknaði, skulu tjónþola, ef krafa er gerð um það, dæmdar bætur vegna kostnaðar sem hann hefur haft af því að halda fram kröfu sinni í málinu, svo sem vegna gagnaöflunar um kröfuna og lögmannsaðstoðar.

5. Sá sem krefst bóta samkvæmt ákvæðum þessa kafla fer sjálfur með forræði kröfu sinnar að því leyti að henni verður ekki breytt án samþykkis hans. Dómari skal gefa tjónþola eða umboðsmanni hans kost á að tjá sig um kröfuna og skýra hana ef slíkt getur orðið án verulegra tafa eða óhagræðis í máli. Telji dómari slíks málflutnings þörf um kröfuna, en ekki unnt að láta hann fara fram, skal hann vísa henni frá dómi.

173. gr.

1. Í Hæstarétti skal taka bótakröfu, sem hefur verið dæmd að efni til í héraði, til meðferðar með venjulegum hætti ef máli er einnig áfrýjað í því skyni.

2. Ákærða og þeim sem krefst bóta samkvæmt ákvæðum þessa kafla er hvorum um sig heimilt að áfrýja sérstaklega til Hæstaréttar ákvæði héraðsdóms þar sem bótakrafa hefur verið dæmd að efni til ef dóminum er ekki áfrýjað að öðru leyti, enda fer um það málskot sem um áfrýjun einkamála.

174. gr.

Aðrar kröfur borgararéttarlegs eðlis, sem rót eiga að rekja til refsiverðrar háttsemi, má og leggja fyrir dómara í opinberu máli og skal þar dæma um þær að efni til, að fullnægðum framangreindum skilyrðum, eftir því sem við á.

XXI. KAFLI
Bætur handa sakborningi o. fl.

175. gr.

1. Kröfu um bætur samkvæmt þessum kafla má, nema öðruvísi sé sérstaklega mælt, því aðeins taka til greina að:

a. sakborningur hafi ekki með vísvitandi eða stórvægilegu, gáleysislegu, ólögmætu framferði valdið þeim aðgerðum sem hann reisir kröfu sína á, svo sem með stroki, ósannindum, tilraunum til að torvelda rannsókn o.s.frv., og

b. rannsókn hafi verið hætt eða ákæra ekki gefin út vegna þess að sú háttsemi, sem sakborningur var borinn, hafi talist ósaknæm eða sönnun hafi ekki fengist um hana eða sakborningur hafi verið dæmdur sýkn með óáfrýjuðum eða óáfrýjanlegum dómi af sömu ástæðu, enda megi fremur telja hann líklegan til að vera saklausan af háttseminni en sekan.

2. Bæta skal fjártjón og miska, ef því er að skipta.

176. gr.

Dæma má bætur vegna handtöku, leitar á manni eða í húsi, halds á munum, rannsóknar á heilsu manns, gæsluvarðhalds og annarra aðgerða sem hafa frelsisskerðingu í för með sér, aðrar en refsivist, sbr. 177. gr.:

a. ef lögmæt skilyrði hefur brostið til slíkra aðgerða eða

b. ef ekki hefur verið eins og á stóð nægilegt tilefni til slíkra aðgerða eða þær hafa verið framkvæmdar á óþarflega hættulegan, særandi eða móðgandi hátt.

177. gr.

Nú verður ljóst að maður hafi saklaus hlotið refsidóm, þolað refsingu eða upptöku eigna og ber þá að dæma honum bætur fyrir miska og fjártjón, þar á meðal fyrir stöðu- og atvinnumissi, enda þótt skilyrðum a-liðar 1. mgr. 175. gr. sé ekki fullnægt, en lækka má þó bætur eftir sök hans á því að hann hafi verið ranglega dæmdur.

178. gr.

Sækja skal bótakröfu í einkamáli í héraði með venjulegum hætti, en veita skal aðila gjafsókn fyrir báðum dómum. Þó má dæma hann til greiðslu málskostnaðar eftir almennum reglum ef hann tapar máli.

179. gr.

1. Ríkissjóður ábyrgist greiðslu bóta en kröfu á hann á hendur dómara eða öðrum ef telja má þá hafa með ásetningi eða stórkostlegu gáleysi valdið þeim aðgerðum sem krafa var reist á eða framkvæmt þær með sama hætti.

2. Nú er rannsókn á hendur manni, sem hlotið hefur bætur skv. 176. gr., tekin upp á ný og það kemur í ljós að sá grundvöllur, sem reisa mátti bótakröfu á, hafi ekki verið fyrir hendi og ber þá að dæma hann til endurgreiðslu bótanna.

180. gr.

Um aðilaskipti að bótakröfu samkvæmt þessum kafla fer skv. 3. mgr. 264. gr. almennra hegningarlaga.

181. gr.

Bótakrafa fyrnist á sex mánuðum frá vitneskju aðila um ákvörðun um niðurfall rannsóknar eða ákæru eða uppkvaðningu dóms eða frá því að hann var látinn laus úr refsivist. Hafi máli verið áfrýjað til Hæstaréttar telst fyrningarfrestur frá uppkvaðningu dóms þar eða niðurfellingu máls.

182. gr.

Sakborningur, sem hefur orðið fyrir þeim aðgerðum sem taldar eru í 175.–177. gr., getur í stað bóta krafist vottorðs þess opinbera starfsmanns, sem hefur ráðið máli hans til lykta, um það að komið hafi í ljós að sakborningur hafi ekki verðskuldað aðgerðina. Ef viðkomandi opinber starfsmaður telur að sakborningur eigi rétt á slíku vottorði ber honum að láta það í té.

XXII. KAFLI
Endurupptaka dæmdra mála.

183. gr.

Nú hefur óáfrýjaður héraðsdómur eða hæstaréttardómur gengið í opinberu máli og verður það þá ekki tekið upp á ný nema til þess séu þau skilyrði sem í þessum kafla segir.

184. gr.

1. Eftir kröfu dómfellds manns, sem telur sig sýknan sakfelldan eða sakfelldan fyrir mun meira brot en það sem hann hefur framið, skal taka mál upp á ný:

a. ef fram eru komin ný gögn sem ætla má að hefðu skipt verulegu máli fyrir niðurstöðu málsins ef þau hefðu komið fyrir dómara áður en dómur gekk,

b. ef ætla má að dómari, ákærandi, rannsóknari eða aðrir hafi haft í frammi refsiverða hegðun í því skyni að fá fram þau málalok sem orðin eru, svo sem ef falsvitna hafi verið aflað, fölsuð skjöl látin koma fram, vitni eða aðrir hafi gefið vísvitandi rangar skýrslur og þetta hafi valdið rangri dómsúrlausn.

2. Ef einhver sá sem að lögum á að vinna að rannsókn eða meðferð opinberra mála fær vitneskju eða rökstuddan grun um atriði sem í 1. mgr. segir ber honum að veita dómfellda vitneskju um það.

185. gr.

1. Eftir kröfu ríkissaksóknara skal taka mál, þar sem ákærði hefur verið sýknaður eða dæmdur fyrir mun minna brot en hann var borinn, upp á ný:

a. ef ákærði hefur síðan dómur gekk játað að hafa framið það brot sem hann var borinn eða önnur gögn hafa komið fram sem benda ótvírætt til sektar hans,
b. ef ætla má að falsgögn eða athæfi það sem lýst er í b-lið 1. mgr. 184. gr. hafi valdið dómsniðurstöðu að nokkru leyti eða öllu.

2. Ríkissaksóknara er rétt að óska eftir endurupptöku máls til hagsbóta fyrir dómfellda ef hann telur að svo standi á sem í 2. mgr. 184. gr. segir.

186. gr.

1. Hæstiréttur tekur ákvörðun um endurupptöku máls og skal beiðni um hana send réttinum. Dómfelldur maður, sem vill beiðast endurupptöku, stílar beiðnina til Hæstaréttar, en sendir hana ríkissaksóknara.

2. Nú er beiðandi sviptur frelsi og skal yfirmaður fangelsis þá taka við og bóka beiðni eftir ósk hans og koma henni á framfæri. Skylt er þá eftir ósk beiðanda að fá honum skipaðan réttargæslumann.

3. Greina skal í beiðni þau atriði sem vefengd eru í dómi og þær ástæður sem til vefengingar eru taldar liggja. Skjöl, sem kunna að vera til styrktar beiðni, skulu fylgja henni eftir því sem unnt er.

187. gr.

1. Ríkissaksóknari sendir beiðnina til Hæstaréttar ásamt skjölum málsins og tillögum sínum, svo og umsögn dómara ef um héraðsdóm er að tefla.

2. Hæstiréttur getur mælt fyrir um öflun nauðsynlegra gagna varðandi endurupptökubeiðni samkvæmt reglum 1. mgr. 159. gr.

3. Nú leiðir rannsókn í ljós að beiðni um endurupptöku hafi gengið of skammt og skal þá veita beiðanda kost á að lagfæra hana í samræmi við það.

188. gr.

Hæstiréttur tekur ákvörðun um hvort orðið skuli við beiðni um endurupptöku eða ekki. Ef orðið er við beiðni um endurupptöku máls sem dæmt var lokadómi í héraði gerir ríkissaksóknari ráðstafanir til áfrýjunar málsins. Um meðferð máls og flutning fyrir Hæstarétti fer eftir ákvæðum XVIII. kafla laga þessara.

189. gr.

Nú telur Hæstiréttur rök ekki hníga til breytingar á dómi og vísar hann þá endurupptökubeiðni frá sér, en kveður annars kostar upp efnisdóm í málinu.

190. gr.

Nú er mál endurupptekið samkvæmt beiðni dómfellds manns og má þá hlutur hans aldrei verða lakari en hann var eftir hinum upphaflega dómi.

191. gr.

1. Nú er mál endurupptekið samkvæmt kröfu ríkissaksóknara og fer þá um málskostnað eftir 165. og 166. gr.

2. Kostnaður af endurupptöku máls samkvæmt beiðni dómfellda greiðist úr ríkissjóði, nema dómfelldi hafi komið endurupptöku til leiðar með gögnum sem hann vissi vera ósönn. Skal hann þá dæmdur til greiðslu málskostnaðar.

192. gr.

1. Beiðni eða ákvörðun um endurupptöku máls frestar ekki framkvæmd dóms nema Hæstiréttur mæli svo.

2. Heimilt er að endurupptaka mál þótt dómfelldi hafi að fullu þolað refsingu samkvæmt dómi í því máli.

XXIII. KAFLI
Gildistaka, brottfall laga o.fl.

193. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1992. Þó skulu 1. og 3. mgr. 29. gr. öðlast þegar gildi við birtingu laga þessara og falla þá um leið úr gildi ákvæði 1. mgr. 79. gr. og 181. gr. laga um meðferð opinberra mála, nr. 74 21. ágúst 1974.

194. gr.

Við gildistöku laga þessara falla úr gildi eftirfarandi lög og ákvæði einstakra laga:

1. Lög um meðferð opinberra mála, nr. 74 21. ágúst 1974, með áorðnum breytingum.
2. Opið bréf (frá kansellíinu) um birtingu á stefnum fyrir stroknum föngum 15. desember 1820.
3. 19. gr. tilskipunar um veiði á Íslandi 20. júní 1849.
4. 13. gr. tilskipunar fyrir Ísland um síldar- og ufsaveiði með nót 12. febrúar 1872.
5. 3. gr. laga um að selja kornvörur og kol eftir vigt, nr. 29 14. desember 1877.
6. 10. gr. laga um hagfræðiskýrslur, nr. 29 8. nóvember 1895.
7. 2. mgr. 12. gr. laga um aðgreining holdsveikra frá öðrum mönnum og flutning þeirra á opinberan spítala, nr. 3 4. febrúar 1898.
8. Í 3. gr. laga um dag- og næturbendingar á íslenskum skipum í sjávarháska og um ráðstafanir, er skip rekast á, nr. 13 9. september 1899, orðin „Mál um hegning fyrir brot á lögum þessum skal fara með sem almenn lögreglumál.“
9. 4. gr. laga um manntal í Reykjavík, nr. 18 13. september 1901.
10. 2. mgr. 3. gr. laga fyrir Ísland um tilhögun á löggæslu við fiskveiðar í Norðursjónum, nr. 20 13. september 1901.
11. Í 2. gr. laga um síldarnætur, nr. 28 25. september 1902, orðin „Með mál, er af því rísa, fer sem um almenn lögreglumál.“
12. 3. gr. laga um að selja salt eftir vigt, nr. 37 6. nóvember 1902.
13. 24. gr. laga um verslanaskrár, firmu og prókúruumboð, nr. 42 13. nóvember 1903.
14. Í 4. gr. laga um eftirlit með mannflutningum til útlanda, nr. 49 27. nóvember 1903, orðin „og skal farið með mál út af þeim, sem með almenn lögreglumál“.
15. 3. gr. laga um sölu á eggjum eftir þyngd, nr. 21 22. október 1912.
16. 2. mgr. 2. gr. laga um friðun héra, nr. 23 2. nóvember 1914.
17. 7. gr. laga um beitutekju, nr. 39 2. nóvember 1914.
18. 5. gr. laga um verkfall opinberra starfsmanna, nr. 33 3. nóvember 1915.
19. 2. mgr. 3. gr. laga um þyngd bakarabrauða, nr. 11 16. mars 1917.
20. 2. mgr. 6. gr. laga um áveitu á Flóann, nr. 68 14. nóvember 1917.

21. 2. mgr. 7. gr. laga um landamerki o.fl., nr. 41 28. nóvember 1919.
22. 5. gr. laga um löggiltar reglugerðir sýslunefnda um eyðing refa o.fl., nr. 48 28. nóvember 1919.
23. Í 1. mgr. 9. gr. laga um einkaleyfi handa Háskóla Íslands til útgáfu almanaks, nr. 25 27. júní 1921, orðin „Fara skulu málin að hætti almennra lögreglumála."
24. Í 5. gr. laga um hvíldartíma háseta á íslenskum botnvörpuskipum, nr. 53 27. júní 1921, orðin „Mál út af slíkum brotum skulu rekin sem almenn lögreglumál."
25. 6. gr. laga um verslunarskýrslur, nr. 12 19. júní 1922.
26. 1. mgr. 154. gr. vatnalaga, nr. 15 20. júní 1923.
27. Í 3. gr. laga um viðauka við lög nr. 33 19. júní 1922 um rétt til fiskveiða í landhelgi, nr. 4 4. maí 1925, orðin „og fer um meðferð mála út af þeim sem um almenn lögreglumál".
28. 1. mgr. 4. gr. laga um einkenning fiskiskipa, nr. 31 27. júní 1925.
29. 4. mgr. 6. gr. laga um varnir gegn því, að gin- og klaufaveiki og aðrir alidýrasjúkdómar berist til landsins, nr. 11 23. apríl 1928.
30. 31. gr. hjúalaga, nr. 22 7. maí 1928, svo og í sömu lögum annars vegar í 32. gr. orðin „Með mál út af þeim brotum skal farið sem almenn lögreglumál." og hins vegar í 33. gr. orðin „Mál út af þessu eru almenn lögreglumál."
31. 9. gr. laga um sjóveitu í Vestmannaeyjum, nr. 28 8. september 1931.
32. Í 3. mgr. 9. gr. laga um samgöngubætur og fyrirhleðslur á vatnasvæði Þverár og Markarfljóts, nr. 27 23. júní 1932, orðin „Með mál út af brotum gegn samþykktinni skal fara sem almenn lögreglumál."
33. Í 4. gr. laga um heimild handa ríkisstjórninni til ýmissa ráðstafana vegna viðskiptasamnings við bresku stjórnina, nr. 88 19. júní 1933, orðin „og skulu mál út af brotum sæta meðferð almennra lögreglumála".
34. Í 5. gr. laga um mat á fiskúrgangi, nr. 9 9. janúar 1935, orðin „Um mál út af brotum þessum fer sem um almenn lögreglumál."
35. 9. gr. laga um bráðabirgðaútflutningsskýrslur, nr. 53 28. janúar 1935.
36. Í 2. gr. laga um útflutning á síldarmjöli, nr. 56 28. janúar 1935, orðin „Mál út af nefndum brotum skulu sæta meðferð almennra lögreglumála."
37. 1. mgr. 11. gr. og 12. gr. laga um eftirlit með matvælum og öðrum neyslu- og nauðsynjavörum, nr. 24 1. febrúar 1936.
38. 6. gr. laga um ráðstafanir til varnar því, að skipum sé leiðbeint við ólöglegar fiskveiðar, nr. 83 23. júní 1936.
39. Í 44. gr. laga um samvinnufélög, nr. 46 13. júní 1937, orðin „Mál út af brotum þeim, sem um er rætt í undanfarandi grein, skulu rekin sem almenn lögreglumál."
40. 2. mgr. 8. gr. laga um heimild fyrir ríkisstjórnina til þess að fyrirskipa blöndun á þurrmjólk í brauð í brauðgerðarhúsum, og til þess að ákveða hámarksverð á brauði og þurrmjólk, nr. 22 13. janúar 1938.
41. 2. mgr. 5. gr. laga um ostrurækt, nr. 21 12. júní 1939.
42. Í almennum hegningarlögum, nr. 19 12. febrúar 1940, 2. mgr. 28. gr. og 30. gr., svo og í 3. mgr. 52. gr. orðin „og ber þá mat á högum sökunauts undir dómsvaldið".
43. Í 5. gr. laga um síldartunnur, nr. 60 7. maí 1940, orðin „skal fara með sem almenn lögreglumál, og".
44. 6. gr. laga um veiði, sölu og útflutning á kola, nr. 19 28. maí 1941.
45. 6. gr. laga um afla- og útgerðarskýrslur, nr. 55 27. júní 1941.
46. 16. gr. laga um búfjártryggingar, nr. 20 26. febrúar 1943.
47. Í 2. mgr. 44. gr. og 1. og 2. mgr. 47. gr. framfærslulaga, nr. 80 5. júní 1947, orðin „(í Reykjavík sakadómara)".
48. 2. mgr. 10. gr. laga um bæjarnöfn, nr. 35 18. febrúar 1953.

49. Í 1. mgr. 8. gr. laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 38 14. apríl 1954, orðin „fyrir dómi“.
Í 2. mgr. 11. gr. sömu laga orðin „enda fari rannsókn slíks máls að hætti opinberra mála“.
50. 26. gr. laga um Brunabótafélag Íslands, nr. 9 23. mars 1955.
51. Í 1. mgr. 22. gr. laga um dýravernd, nr. 21 13. apríl 1957, orðin „nr. 27 5. mars 1951,“.
52. Í 1. mgr. 23. gr. laga um landsdóm, nr. 3 19. febrúar 1963, orðin „samanber VI., VII., VIII. og IX. kafla laga nr. 82 frá 21. ágúst 1961“.
Í 24. gr. sömu laga orðin „115. gr.“ og „nr. 82 frá 21. ágúst 1961“.
Í 31. gr. sömu laga orðin „samanber XII. kafla laga nr. 82 frá 21. ágúst 1961, um meðferð opinberra mála“.
53. Í 146. gr. laga um loftferðir, nr. 34 21. maí 1964, orðin „nr. 82/1961“.
54. Í 1. mgr. 15. gr. laga um eftirlit með útlendingum, nr. 45 12. maí 1965, orðin „IX. kafla“ og „nr. 82 21. ágúst 1961“.
55. Í 15. gr. laga um fyrirtækjaskrá, nr. 62 28. maí 1969, orðin „Ákvæði 2. málsgr. 112. gr. laga um meðferð opinberra mála, nr. 82/1961, sbr. lög nr. 29/1966, skulu gilda um mál þessi.“
56. 2. mgr. 19. gr. áfengislaga, nr. 82 2. júlí 1969.
57. 2. mgr. 102. gr. laga um lax- og silungsveiði, nr. 76 25. júní 1970.
58. Í 2. mgr. 1. gr. laga um norræna vitnaskyldu, nr. 82 31. maí 1976, orðin „X. kafla“, „nr. 85 23. júní 1936“, „XII. kafla“ og „nr. 74 21. ágúst 1974“.
Í 2. mgr. 4. gr. sömu laga orðin „sbr. 98. gr. 3. mgr. laga nr. 74 21. ágúst 1974, um meðferð opinberra mála“.
Í 1. mgr. 5. gr. sömu laga orðin „125. gr.–128. gr.“, „nr. 85 23. júní 1936“, „89. gr.–101. gr.“ og „nr. 74 21. ágúst 1974“.
59. Í 1. mgr. 5. gr. laga um rannsóknarlögreglu ríkisins, nr. 108 28. desember 1976, orðin „sem tekin eru samkvæmt heimild í 57. gr. laga um meðferð opinberra mála, nr. 74 1974“.
60. 3. mgr. 15. gr. iðnaðarlaga, nr. 42 18. maí 1978.
61. 3. mgr. 33. gr. byggingarlaga, nr. 54 16. maí 1978.
62. 3. mgr. 53. gr. laga um verðlag, samkeppnishömlur og óréttmæta viðskiptahætti, nr. 56 16. maí 1978.
63. 1. mgr. 46. gr. barnalaga, nr. 9 15. apríl 1981.
64. Í 2. mgr. 226. gr. siglingalaga, nr. 34 19. júní 1985, orðin „nr. 74/1974“.
65. Í 2. mgr. 30. gr. laga um varnir gegn mengun sjávar, nr. 32 5. maí 1986, orðin „að mati dómara“.
66. Í 3. mgr. 7. gr. laga um umboðsmann Alþingis, nr. 13 20. mars 1987, annars vegar í 2. málsl. orðin „nr. 74/1974“ og hins vegar í 4. málsl. orðin „samkvæmt ákvæðum 2. mgr. 80. gr. laga nr. 74/1974“.
67. Í 3. tölul. 1. mgr. 30. gr. laga um eftirlit með skipum, nr. 51 30. mars 1987, orðin „Þegar máli er þannig vísað til siglingadóms getur hann farið með rannsókn í því hvort heldur af sjálfsdáðum eða að beiðni saksóknara.“
Í 2. mgr. 30. gr. sömu laga orðin „þó þannig að mál skal jafnan sæta sókn og vörn“.
68. Í 2. mgr. 46. gr. tollalaga, nr. 55 30. mars 1987, orðin „nr. 74/1974“.
69. 28. gr. laga um fangelsi og fangavist, nr. 48 19. maí 1988.

195. gr.

Við gildistöku laga þessara breytast eftirfarandi ákvæði laga sem hér segir:

1. 4. tölul. 2. mgr. 3. gr. laga um að heimila í viðeigandi tilfellum aðgerðir á fólki, er koma í veg fyrir, að það auki kyn sitt, nr. 16 13. janúar 1938, verður svohljóðandi: Frá lögreglustjóra ef hann telur óeðlilegar kynhvatir viðkomanda munu geta leitt til glæpaverka.

2. 1. mgr. 55. gr. almennra hegningarlaga, nr. 19 12. febrúar 1940, verður svohljóðandi:
Sektir og aðrar skyldugreiðslur, sem afplána á að lögum og ákveðnar eru á annan hátt en í 54. gr. getur, afplánast eftir reglum um varðhald eða fangelsi. Stjórnvald það, er sekt eða afplánun ákveður, tiltekur einnig um leið um refsivistina, en bera má þá ákvörðun undir dómara.
2. mgr. 55. gr. sömu laga verður svohljóðandi:
Dagsektir skal afplána í varðhaldi og ákveður sýslumaður varðhaldstímann. Um heimild til að bera þá ákvörðun undir dómstóla fer eftir reglum aðfararlaga um heimildir til að bera ákvarðanir þær, sem sýslumaður tekur við framkvæmd aðfarar, undir héraðsdóm.
Í 5. mgr. 56. gr. sömu laga fellur niður orðið „rannsóknardómari", en í þess stað kemur: rannsóknari.
3. Í 2. mgr. 46. gr. laga um varnir gegn útbreiðslu næmra sauðfjársjúkdóma og útrýmingu þeirra, nr. 23 10. mars 1956, fellur niður orðið „réttarrannsókn", en í stað þess kemur: opinber rannsókn.
4. Í 2. mgr. 5. gr. laga um framsal sakamanna til Danmerkur, Finnlands, Noregs og Svíþjóðar, nr. 7 14. mars 1962, falla niður orðin „1. mgr. 119. gr., sbr. 2. mgr. 42. gr. laga nr. 82/1961", en í stað þeirra kemur: lögum um meðferð opinberra mála.
Í 1. og 3. málsl. 1. mgr. 11. gr. sömu laga fellur niður orðið „sakadóms", en í þess stað kemur orðið: héraðsdóms.
Í 1. mgr. 15. gr. sömu laga falla niður orðin „71. og 72. gr. laga nr. 82/1961", en í stað þeirra kemur: lögum um meðferð opinberra mála.
5. Í 2. mgr. 18. gr. laga um eftirlit með útlendingum, nr. 45 12. maí 1965, fellur niður orðið „dómsrannsókn", en í stað þess kemur: rannsókn.
6. 1. mgr. 68. gr. laga um stofnun og slit hjúskapar, nr. 60 29. maí 1972, verður svohljóðandi:
Nú er opinbert mál höfðað til refsingar vegna atvika sem leitt geta til ógildingar hjúskapar og má þá hafa uppi kröfu í málinu um ógildingu hjúskaparins.
3. mgr. 68. gr. sömu laga verður svohljóðandi:
Hjúskaparmál, sem einstaklingur eða dómsmálaráðuneytið sækir, fer að hætti einkamála ef eigi er öðruvísi um mælt í lögum þessum.
1. mgr. 80. gr. sömu laga verður svohljóðandi:
Nú er svo ákveðið í lögum þessum að mál skuli höfða innan lögmælts tíma og fer þá um það samkvæmt almennum reglum réttarfarslaga hvenær mál telst höfðað.
7. Í 4. gr. laga um upptöku ólöglegs sjávarafla, nr. 32 19. maí 1976, falla niður orðin „Málinu má vísa til meðferðar sakadóms", en í stað þeirra kemur: Höfða má mál til ógildingar úrskurði.
8. Í 4. mgr. 17. gr. laga um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands, nr. 81 31. maí 1976, falla niður orðin „Lagt skal löghald á", en í þeirra stað koma orðin: Kyrrsetja skal.
9. Í 4. mgr. 2. gr. laga um framkvæmd samnings um framtíðarsamvinnu ríkja varðandi fiskveiðar á Norðvestur-Atlantshafi, nr. 48 30. maí 1979, falla niður orðin „Lagt skal löghald á", en í þeirra stað koma orðin: Kyrrsetja skal.
10. Í 4. mgr. 3. gr. laga um aðild Íslands að samningi um framtíðarsamvinnu ríkja varðandi fiskveiðar á Norðaustur-Atlantshafi, nr. 68 29. maí 1981, falla niður orðin „Lagt skal löghald á", en í þeirra stað koma orðin: Kyrrsetja skal.
11. Í 4. mgr. 94. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, nr. 75 14. september 1981, fellur niður orðið „sakadóms", en í stað þess kemur orðið: héraðsdóms.
3. mgr. 108. gr. sömu laga verður svohljóðandi:
Mál út af brotum gegn skattalöggjöf skulu sæta meðferð opinberra mála. Skattkröfu má hafa uppi og dæma í slíkum málum.
12. Í 23. gr. laga um brunavarnir og brunamál, nr. 74 12. maí 1982, falla niður orðin „Ef

kveðja þarf til sérfróða menn vegna rannsóknar á eldsvoða, skal stjórn brunamálastofnunarinnar tilnefna þá samkvæmt tillögu brunamálastjóra." Í sama ákvæði fellur enn fremur niður orðið „Réttarrannsókn", en þess í stað kemur: Opinber rannsókn.

13. Í 2. mgr. 8. gr. laga um framsal sakamanna og aðra aðstoð í sakamálum, nr. 13 17. apríl 1984, falla niður orðin „1. mgr. 119. gr. laga nr. 74/1974", en í stað þeirra kemur: lögum.
Í 1. mgr. 10. gr. sömu laga falla niður orðin „71. gr. laga nr. 74/1974", en í þeirra stað kemur: lögum.
Í 1. mgr. 14. gr. sömu laga fellur niður orðið „sakadóms", en í stað þess kemur: héraðsdóms.
Í 1. mgr. 18. gr. sömu laga falla niður orðin „71. og 72. gr. laga nr. 74/1974", en í stað þeirra kemur: lögum.
Í 5. mgr. 20. gr. sömu laga fellur niður orðið „sakadómi", en í stað þess kemur: héraðsdómi.
Í 1. mgr. 22. gr. sömu laga falla niður orðin „þeim, sem um getur í VI. og VII. kafla laga nr. 74/1974", en í stað þeirra kemur: laga.
Í 5. mgr. 23. gr. sömu laga fellur niður orðið „sakadómur", en í þess stað kemur: héraðsdómur.
14. Í 3. mgr. 36. gr. útvarpslaga, nr. 68 27. júní 1985, fellur niður orðið „réttarrannsókn", en í stað þess kemur: rannsókn.
15. Í 1. mgr. 18. gr. laga um skráningu skipa, nr. 115 31. desember 1985, falla niður orðin „héraðsdómari rannsaki málið", en í stað þeirra kemur: málið verði rannsakað.
16. Í 3. mgr. 7. gr. laga um ríkisendurskoðun, nr. 12 29. apríl 1986, sbr. lög nr. 35 18. maí 1988, fellur niður orðið „sakadóms", en í stað þess kemur: héraðsdóms.
17. Í 1. mgr. 30. gr. laga um varnir gegn mengun sjávar, nr. 32 5. maí 1986, falla niður orðin „lagt löghald á skipið", en í þess stað kemur: skipið kyrrsett.
18. 20. gr. vaxtalaga, nr. 25 27. mars 1987, verður svohljóðandi:
Mál út af refsiverðum brotum gegn lögum þessum sæta meðferð opinberra mála. Endurgreiðslukröfur og aðrar einkaréttarkröfur má hafa uppi og dæma í slíkum málum.
19. 3. mgr. 31. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda, nr. 45 30. mars 1987, verður svohljóðandi:
Mál vegna brota á lögum þessum sæta meðferð opinberra mála. Greiðslukröfu má hafa uppi og dæma í slíkum málum.
20. 2. mgr. 124. gr. laga um kosningar til Alþingis, nr. 80 16. október 1987, verður svohljóðandi:
Sýslumenn skulu geyma þessi bréf og böggla óopnaða í tvö ár og hafi kjörseðlanna þá ekki verið krafist vegna opinberrar rannsóknar út af grun um atkvæðafölsun skal brenna þá í óhreyfðum umbúðum.
21. 3. mgr. 41. gr. laga um virðisaukaskatt, nr. 50 24. maí 1988, verður svohljóðandi:
Mál vegna brota á lögum þessum skulu sæta meðferð opinberra mála. Skattkröfu má hafa uppi og dæma í slíkum málum.
22. Í 2. mgr. 4. gr. laga um aðför, nr. 90 1. júní 1989, falla niður orðin „sem aðfararhæf er skv. 9. tölul. 1. mgr. 1. gr.", en í þeirra stað kemur: samkvæmt lögum eða stjórnvaldsfyrirmælum.
23. 11. gr. laga um lögheimili, nr. 21. 5. maí 1990, verður svohljóðandi:
Ef vafi leikur á um lögheimili manns, er þjóðskránni, hlutaðeigandi manni eða sveitarfélagi, sem málið varðar, rétt að höfða mál til viðurkenningar á hvar lögheimili hans skuli talið. Þess skal gætt að þjóðskráin og sá maður, sem í hlut á, eigi aðild að slíku máli, en að öðru leyti fer um málið eftir almennum reglum um meðferð einkamála í héraði.

196. gr.

Þar sem mælt er fyrir í öðrum lögum um dómsátt í opinberu máli skal litið svo á að átt sé við ákvörðun dómara um viðurlög skv. 1. mgr. 124. gr.

XXIV. KAFLI
Ákvæði til bráðabirgða.

197. gr.

Opinber mál, sem hafa verið þingfest fyrir sakadómi fyrir gildistöku laga þessara en hefur ekki verið lokið í héraði, skulu rekin upp frá því fyrir héraðsdómstól í því umdæmi sem hlutaðeigandi sakadómur starfaði áður í. Mál, sem hafa verið þingfest fyrir sakadómi í ávana- og fíkniefnamálum en hefur ekki verið lokið þar, skulu rekin upp frá því fyrir héraðsdómi Reykjavíkur. Ekki haggast af þeim sökum gildi þeirrar meðferðar sem mál hefur þegar sætt fyrir sakadómi.

198. gr.

Opinber mál, sem þingfest hafa verið fyrir gildistöku laga þessara en hefur ekki verið lokið fyrir héraðsdómi fyrir þann tíma, skulu eftir því sem við getur átt sæta meðferð upp frá því eftir reglum þessara laga að öðru leyti en hér segir:

a. ríkissaksóknari fer eftir sem áður með ákæruvald í máli þótt lögreglustjóri hefði höfðað það eftir gildistöku laga þessara skv. 28. gr.,
b. ekki má ljúka máli án þess að ákærði sæki þing eftir ákvæðum 1. mgr. 126. gr.,
c. hafi munnlegar skýrslur þegar verið gefnar að einhverju marki í máli skal dómari gefa aðilum kost á að ljúka öflun sýnilegra sönnunargagna og ákveða síðan aðalflutning skv. 129. gr. til að ljúka munnlegri sönnunarfærslu og flutningi máls,
d. hafi krafa um frávísun máls verið tekin til dóms eða úrskurðar, en ekki hefur verið leyst úr henni fyrir gildistöku laga þessara, gilda fyrirmæli eldri laga um form úrlausnarinnar.

199. gr.

1. Ákvæði eldri laga um kæruheimildir til Hæstaréttar, kærufrest, aðild að kærumáli, meðferð héraðsdómara á kæru og meðferð kærumáls fyrir Hæstarétti gilda um úrskurði og ákvarðanir héraðsdómara sem kveðnir hafa verið upp eða teknar hafa verið fyrir gildistöku laga þessara.

2. Ákvæði XVIII. kafla laga þessara um áfrýjun taka til mála þótt þau hafi verið dæmd í héraði fyrir gildistöku laga þessara, að öðru leyti en hér segir:

a. ákvæði 150. gr. gilda ekki um mál sem dæmd hafa verið í héraði fyrir gildistöku laga þessara,
b. fyrirmæli eldri laga um áfrýjunarfrest gilda um mál sem dæmd hafa verið í héraði fyrir gildistöku laga þessara.

200. gr.

Fyrirmæli laga þessara gilda um endurupptöku mála þótt þau hafi verið dæmd fyrir gildistöku þeirra.

201. gr.

1. Ákvæði 2. mgr. 26. gr. taka ekki til ákvarðana sem ríkissaksóknari hefur tekið um niðurfellingu mála fyrir gildistöku laga þessara.

2. Heimilt er ríkissaksóknara að fela þeim sem í 1. og 3. mgr. 29. gr. getur að sækja þing í máli og flytja það þótt það hafi verið höfðað fyrir gildistöku laga þessara. Feli ríkissaksóknari samkvæmt þessu lögreglustjóra flutning máls, sem 1. mgr. 28. gr. getur átt við, gilda fyrirmæli 2. mgr. 29. gr. um heimild lögreglustjóra til að fela starfsmanni sínum málið.

3. Fyrirmæli 113. og 114. gr. taka til mála þótt brot hafi verið framið fyrir gildistöku laga þessara.

4. Lögreglustjóra er heimilt að ljúka máli með þeim hætti sem í 2. mgr. 115. gr. segir þótt brot hafi verið framið fyrir gildistöku laga þessara.

5. Heimilt er að ljúka máli með þeim hætti sem í 1. mgr. 124. gr. segir þótt mál hafi verið höfðað fyrir gildistöku laga þessara.

202. gr.

1. Eftir gildistöku laga þessara má leggja hald á muni, framkvæma leit og handtaka mann á grundvelli úrskurðar þótt hann hafi verið kveðinn upp fyrir þann tíma ef skilyrði eru til aðgerðar eftir fyrirmælum þessara laga.

2. Úrskurður um að maður sæti gæsluvarðhaldi haggast ekki af gildistöku laga þessara. Fyrirmæli 108. gr. taka til gæslufanga frá gildistöku laga þessara þótt úrskurður hafi gengið um gæsluvarðhaldið fyrir þann tíma.

3. Atriði varðandi rannsókn opinbers máls verða því aðeins borin undir dómara skv. 75. gr. að þau hafi komið upp eftir gildistöku laga þessara.

Gjört í Reykjavík, 26. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Óli Þ. Guðbjartsson.

Nr. 20 23. mars 1991

LÖG

um skipti á dánarbúum o.fl.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. ÞÁTTUR
Almenn ákvæði um skipti dánarbúa.
I. KAFLI
Lögsaga við skipti dánarbúa o.fl.

1. gr.

Eftir fyrirmælum laga þessara skal skipta dánarbúum eftir þá menn sem áttu lögheimili eða höfðu annars fasta búsetu hér á landi á dánardægri, nema skiptin fari fram í öðru ríki eftir reglum þjóðaréttar eða ákvæðum samnings sem íslenska ríkið hefur gert við annað ríki og hefur lagagildi hér á landi.

Ákvæði laga þessara taka einnig til skipta eftir íslenska ríkisborgara þótt þeir hafi ekki átt lögheimili eða haft fasta búsetu hér á landi á dánardægri ef dánarbúinu verður ekki skipt í því ríki þar sem sá látni var þá heimilisfastur.

2. gr.

Þegar maður er látinn tekur dánarbú hans við öllum fjárhagslegum réttindum sem hann átti þá eða naut, nema annað leiði af réttarreglum, löggerningi eða eðli réttindanna.

Dánarbú tekur við öllum fjárhagslegum skyldum sem hvíldu á þeim látna þegar hann lést, nema réttarreglur eða löggerningar kveði á um brottfall þeirra eða það leiði af eðli þeirra. Við andlát falla enn fremur á dánarbú þær fjárhagslegu skyldur sem sá látni hefur lagt á það með erfðaskrá eða öðrum dánargerningi.

Dánarbú nýtur hæfis til að eiga og öðlast réttindi og hæfi þess til að bera og baka sér skyldur helst þar til skiptum þess lýkur endanlega eftir því sem mælt er fyrir í lögum þessum.

3. gr.

Dánarbúi skal skipta í því umdæmi þar sem sá látni átti lögheimili á dánardægri. Hafi hann ekki átt lögheimili hér á landi skulu skipti fara fram í því umdæmi þar sem hann átti fastan dvalarstað á dánardægri en hafi hann engan slíkan dvalarstað átt þá í því umdæmi þar sem hann lést. Hafi maki látna fengið leyfi til setu í óskiptu búi ræðst umdæmi með sama hætti af lögheimili makans, dvalarstað eða eftir atvikum dánarstað hvort sem skipti fara fram að honum lifandi eða skipt er búi eftir bæði hjónin.

Rísi ágreiningur um það í hverju umdæmi skipti fari fram eða þyki það annars óvíst skal leita ákvörðunar dómsmálaráðherra um það.

Sá sem æskir skipta hér á landi eftir 2. mgr. 1. gr. skal leita ákvörðunar dómsmálaráðherra um það í hverju umdæmi skiptin geti farið fram.

4. gr.

Dómsmál verður ekki höfðað í héraði gegn dánarbúi nema svo sé fyrir mælt í lögum eða um opinbert mál sé að ræða og krafist sé refsiviðurlaga sem má ákvarða á hendur dánarbúi. Má þá höfða málið í þeirri þinghá þar sem skiptin fara fram.

Halda má máli til dóms sem hefur verið höfðað á hendur þeim látna en dómur ekki gengið í fyrir lát hans ef þær skyldur, sem málið varðar, falla á dánarbúið og þeim sem fer með forræði dánarbúsins er tilkynnt um málið. Tekur dánarbúið þá við aðild málsins en ella fellur það niður hvað þann látna og búið varðar.

Kröfu um aðför, kyrrsetningu, lögbann, löggeymslu, nauðungarsölu eða gjaldþrotaskipti verður ekki komið fram gegn dánarbúi nema að því leyti sem heimilað er í lögum þessum.

II. KAFLI

Tilkynning um andlát og fyrstu aðgerðir skipta.

5. gr.

Þegar maður er látinn og skipti eftir hann fara fram hér á landi skal svo fljótt sem verða má tilkynna andlátið sýslumanni eða umboðsmanni hans. Að öðru jöfnu skal tilkynnt í því umdæmi þar sem ætla má að dánarbúinu verði skipt eftir ákvæðum 3. gr. Sýslumaður eða umboðsmaður hans lætur tilkynnanda í té vottorð um að skyldu þessari hafi verið fullnægt.

Skylda til að tilkynna andlát hvílir jafnt á þeim sem getur átt lögerfðarétt eftir þann látna og þeim sem hefur vitneskju um bréferfðarétt sinn eftir hann. Sé um engan slíkan að ræða skal sá tilkynna andlát sem hefur átt heimili með þeim látna, en ella sá sem hlutast til um útför hans. Ef enginn slíkur er heldur fyrir hendi skulu yfirvöld, sem hafa afskipti af málum þess látna, tilkynna andlátið. Heimilt er öðrum að tilkynna andlát, en sýslumanni er ætíð rétt að synja um afhendingu vottorðs skv. 1. mgr. ef sá sem gefur sig fram í því skyni getur ekki veitt þær upplýsingar sem um ræðir í 7. gr. og ætla má að engin veruleg hindrun sé í vegi fyrir að annar maður, sem það getur, tilkynni fremur andlátið.

Útför þess látna má ekki fara fram fyrr en prestur eða annar sá, sem hana annast, fær í hendur vottorð um að andlátið hafi verið tilkynnt.

6. gr.

Sýslumanni eða umboðsmanni hans er því aðeins heimilt að taka við andlátstilkynningu og gefa vottorð um hana að framvísað sé einhverju eftirtalinna sönnunargagna um andlátið:

1. dánarvottorði sem hefur verið gefið út af lækni hér á landi,
2. annars konar embættisvottorði útgefnu hér á landi af þeim sem er bær vegna opinberra starfa sinna um að votta andlátið,
3. lögregluskýrslu sem hefur verið gerð hér á landi og staðfestir andlátið,
4. dómi uppkveðnum hér á landi um lát horfins manns,
5. dómsúrskurði uppkveðnum hér á landi um að skipta megi eftir horfinn mann sem hann væri látinn.

Sýslumanni eða umboðsmanni hans er enn fremur heimilt að taka við andlátstilkynningu og gefa vottorð um hana ef samsvarandi erlendu sönnunargagni er framvísað fyrir andlátinu, enda telji hann ekki ástæðu til að draga sönnunargildi þess í efa. Hafi sá sem tekur við andlátstilkynningu ekki næga kunnáttu í hlutaðeigandi tungumáli er honum rétt að krefja tilkynnanda um þýðingu á erlendu sönnunargagni.

7. gr.

Þegar andlát er tilkynnt skal leitað sem gleggstra upplýsinga hjá tilkynnanda um atriði sem varða þann látna og þá einkum um:

1. hvort rétt sé farið með atriði um þann látna í því sönnunargagni fyrir látinu sem er framvísað,
2. hverjir geti talið til lögerfðaréttar eftir þann látna og hvar þeir séu niður komnir,
3. hvort tilkynnanda sé kunnugt um erfðagerning þess látna og ef svo er hvar hann sé varðveittur og hvers efnis hann sé í meginatriðum,
4. hverjar séu helstu eignir sem sá látni láti eftir sig og hver hafi þær í vörslum sínum eða umsjón með þeim,
5. hvort sá látni hafi verið í hjúskap eða óvígðri sambúð eða haft leyfi til setu í óskiptu búi.

Tilkynnandi skal greina frá nafni sínu, kennitölu og heimilisfangi og upplýsa hver þau tengsl hans hafi verið við þann látna eða málefni hans sem valdi því að hann tilkynni andlátið.

Að því leyti sem tilkynnanda er það fært er honum skylt að veita sýslumanni eða umboðsmanni hans upplýsingar um þau atriði sem hann er krafinn svara um samkvæmt framansögðu.

Heimilt er sýslumanni eða umboðsmanni hans að gefa vottorð um móttöku andlátstilkynningar en veita tilkynnanda skamman frest til að mæta á ný eða senda annan í sinn stað til að gefa upplýsingar um þau atriði sem getið er í 1. mgr.

Sýslumanni eða umboðsmanni hans er eftir atvikum rétt að leiðbeina tilkynnanda um hvernig staðið verði að búskiptum og fela honum að kynna það öðrum hlutaðeigendum.

8. gr.

Hafi umboðsmaður sýslumanns tekið við andlátstilkynningu skal hún send sýslumanni svo fljótt sem verða má.

Telji sýslumaður sem hefur tekið við andlátstilkynningu að skipti eigi að fara fram í öðru umdæmi skal hann án ástæðulauss dráttar senda hana sýslumanni þar. Sýslumanni er þó rétt að leita áður ákvörðunar dómsmálaráðherra skv. 2. mgr. 3. gr. ef honum þykir ástæða til.

9. gr.

Þegar andlátstilkynning hefur borist þeim sýslumanni sem skiptin eiga undir getur hann andlátsins og þeirra upplýsinga sem hafa komið fram í dánarskrá.

Um form og efni dánarskrár, svo og gerðabókar sem sýslumaður færir eftir lögum þessum, fer eftir nánari reglum sem dómsmálaráðherra setur.

Upplýsingar má ekki veita úr dánarskrá eða gerðabók sýslumanns nema sá sem æskir þeirra hafi lögvarða hagsmuni af því að fá þær.

Hafi sá sýslumaður, sem skiptin eiga undir, annarra hagsmuna að gæta af þeim en varða embætti hans eða sé hann svo skyldur eða mægður erfingja eða öðrum sem hefur verulega hagsmuni af skiptunum að hann væri vanhæfur til að vera dómari í einkamáli sem sá ætti aðild að skal hann tilkynna það dómsmálaráðherra án tafar eftir að andlátstilkynning hefur borist honum, nema skiptum hafi þá þegar verið lokið skv. 25. gr. Skipar þá ráðherra annan löghæfan mann til að annast störf sýslumanns við skiptin en þóknun hans greiðist samkvæmt ákvörðun ráðherra úr ríkissjóði.

10. gr.

Hafi ónógar upplýsingar komið fram um eignir þess látna eða erfðaréttindi eftir hann skal sýslumaður ekki síðar en mánuði eftir að andlát var tilkynnt leita vitneskju um þau efni.

Skylt er tilkynnanda andláts eða öðrum, sem sýslumaður telur eftir því sem fram er komið að geti veitt frekari upplýsingar um eignir þess látna eða erfðaréttindi eftir hann, að verða við kvaðningu um að koma á fund sýslumanns og veita þær upplýsingar sem honum er kostur. Heimilt er sýslumanni að fela umboðsmanni sínum eða öðrum sýslumanni að kveðja hann á sinn fund ef hentugra þykir.

Opinberum stofnunum og öðrum stjórnvöldum og sýslunarmönnum, svo og viðskiptabönkum og sparisjóðum, er skylt að veita sýslumanni þær upplýsingar um málefni þess látna sem hann krefst. Það sama á við um aðra sem geta haft vitneskju um eignir og skuldir dánarbús vegna viðskiptatengsla við þann látna eða af öðrum sambærilegum ástæðum.

11. gr.

Frá því andlát ber að höndum og þar til skiptum er lokið skv. 25. eða 26. gr., eftirlifandi maka látna er veitt leyfi til setu í óskiptu búi, erfingjum er veitt leyfi til einkaskipta eða dánarbúið er tekið til opinberra skipta er sá sýslumaður sem skiptin eiga undir einn bær um að ráðstafa hagsmunum dánarbúsins og svara fyrir skyldur þess.

Á þeim tíma, sem sýslumaður fer með forræði dánarbús skv. 1. mgr., skulu ekki gerðar ráðstafanir um hagsmuni þess nema þær séu nauðsynlegar til að varna tjóni eða til að tryggja varðveislu eigna þess, sbr. 16. gr. Sýslumanni er þó rétt að láta af hendi fjármuni búsins eða heimila ráðstöfun þeirra til að standa straum af kostnaði við útför þess látna.

Ráðstafana, sem sýslumaður grípur til skv. 2. mgr., skal getið í gerðabók hans eða dánarskrá.

12. gr.

Ekki er nauðsyn að krefja þann sem gefur sig fram við skiptin og kveður sig vera lögerfingja eftir þann látna um sannanir fyrir skyldleika eða tengdir við þann látna, nema aðrir lögerfingjar rengi eða sérstakt tilefni þyki annars til að draga frásögn hans í efa. Sá sem styður erfðarétt við erfðaráðstöfun þess látna skal framvísa löggerningi hans.

Sá sem gefur sig fram við skipti og tjáir sig hafa umboð til að koma fram af hálfu erfingja skal sanna það með skriflegu umboðsskjali, undirrituðu af erfingjanum og vottuðu af tveimur vitundarvottum, lögbókanda eða hæstaréttar- eða héraðsdómslögmanni. Sé ekki getið sérstakra takmarkana á umboði skal litið svo á að það nái til sérhverra ráðstafana og yfirlýsinga af hálfu erfingjans varðandi búskiptin.

13. gr.

Ef erfingi þess látna er ófjárráða vegna æsku eða hefur verið sviptur fjárræði eða sjálfræði og lögráðamaður hans hefur sjálfur hagsmuna að gæta af skiptunum skal sýslumaður skipa erfingjanum sérstakan lögráðamann til að koma fram fyrir hans hönd við skiptin.

Nú er fjárráða erfingi ófær um að gæta hagsmuna sinna við skiptin vegna heilsufars síns og

horfur eru ekki á að breyting verði þar á í bráð og getur þá sýslumaður skipað erfingjanum málsvara til að koma fram fyrir hans hönd við skiptin ef ætla má að sú ráðstöfun geti orðið til að komist verði hjá nauðsyn þess að erfinginn verði sviptur fjárræði.

Ef vitað er um mann sem á rétt til arfs úr búi en ókunnugt er hvar hann er niður kominn og enginn gefur sig fram í umboði hans skal sýslumaður skipa erfingjanum málsvara sem kemur þá fram fyrir hans hönd við skiptin þar til erfinginn kann sjálfur að gefa sig fram eða umboðsmaður hans.

Ákvæði lögræðislaga um hæfi og heimildir lögráðamanna taka til málsvara sem eru skipaðir erfingjum skv. 2. og 3. mgr.

14. gr.

Þegar svo stendur á sem segir í 13. gr. skipar sýslumaður, sem skiptin eiga undir, hlutaðeigandi erfingja sérstakan lögráðamann eða málsvara svo fljótt sem verða má, nema talið verði að ljúka megi skiptum án þess að atbeina erfingjans verði þörf. Áður en skipun fer fram skal sýslumaður, eftir því sem við verður komið, leita tillagna aðstandenda erfingjans um það hverjum megi fela starfann.

Ákvörðun sýslumanns um skipun sérstaks lögráðamanns eða málsvara skal skráð í gerðabók hans.

Þóknun sérstaks lögráðamanns eða málsvara, ef áskilin er, skal ákveðin af sýslumanni og greiðast af arfi hlutaðeigandi erfingja.

15. gr.

Telji sýslumaður ákvarðanir, athafnir eða yfirlýsingar sérstaks lögráðamanns eða málsvara, sem hefur verið skipaður skv. 14. gr., varhugaverðar fyrir hagsmuni erfingjans er honum rétt að veita lögráðamanninum eða málsvaranum áminningu og fyrirmæli um rækslu starfans. Fari sérstakur lögráðamaður eða málsvari ekki að fyrirmælum sýslumanns eða ef háttsemi hans er annars slík að sýslumaður telji áminningu ekki munu koma að haldi er sýslumanni rétt að víkja honum úr starfi og skipa annan mann í hans stað með bókun í gerðabók.

Yfirlýsingar eða ráðstafanir lögráðamanns, sérstaks lögráðamanns eða málsvara sem eru gefnar eða gerðar við skiptin og geta bakað skjólstæðingi hans ábyrgð á skuldbindingum búsins eru því aðeins bindandi fyrir skjólstæðinginn að sýslumaður samþykki þær.

Að því leyti sem lögráðamaður, sérstakur lögráðamaður eða málsvari þarf að gefa aðra yfirlýsingu eða gera aðra ráðstöfun í þágu skjólstæðings síns við skiptin en getur í 2. mgr. og afla þyrfti sérstaks samþykkis fyrir henni undir öðrum kringumstæðum eftir reglum um ráðstöfun hagsmuna ólögráða manna skulu þær bornar undir sýslumann til samþykkis.

Ef opinber skipti fara fram fer skiptastjóri með það vald sem sýslumanni er falið í 2. og 3. mgr.

16. gr.

Skylt er þeim sem hefur eign dánarbús í vörslum sínum eða hefur umsjón með henni að gæta hennar þar til annar hefur fengið heimild til umráða hennar vegna skiptanna. Fram að því er þó sýslumanni hvenær sem er rétt eftir kröfu erfingja eða ótilkvaddur að taka eign undir sína umsjón á kostnað búsins ef hann telur óbreytta skipan óviðeigandi eða ótrygga eða ef sá krefst sem fer með vörslur eignar eða hefur umsjón með henni, enda hafi sá kostnað, fyrirhöfn eða áhættu af eigninni.

Hafi enginn með höndum gæslu eignar dánarbús skal sýslumaður taka hana undir umsjón sína á kostnað búsins svo fljótt sem verða má eftir að honum verða atvik kunn.

Sýslumaður getur þeirra eigna í gerðabók sem hann tekur undir umsjón sína. Þær skulu metnar til peningaverðs samkvæmt því sem hér á eftir segir ef erfingi krefst.

17. gr.

Meðan skiptum hefur ekki verið lokið og dánarbúið hefur ekki verið tekið til opinberra skipta er erfingja heimilt að krefjast að þær eignir þess, sem hefur ekki þegar verið ráðstafað við skiptin, verði að einhverju leyti eða öllu skrásettar og eftir atvikum metnar til peningaverðs. Með sama hætti getur erfingi krafist að skuldbindingar dánarbúsins verði metnar til peningaverðs. Kröfu um þessar aðgerðir skal beint skriflega til þess sýslumanns sem skiptin eiga undir og skal eftirfarandi tiltekið í henni svo skýrt sem verða má:

1. um hvert dánarbú sé að ræða og hver hafi kröfuna uppi,
2. hverjar eignir eða hvers konar sé krafist að verði skrásettar, að hverju marki sé krafist mats á þeim og hvar þær sé að finna,
3. hverjir aðrir séu erfingjar þess látna ásamt upplýsingum um heimilisföng þeirra.

Hafi sá látni verið í óvígðri sambúð þegar hann lést er sambýlismanni hans heimilt að krefjast skrásetningar eigna dánarbúsins og mats á þeim þótt hann njóti ekki réttar til arfs eftir þann látna ef þeim skilyrðum er fullnægt um sambúðartíma sem getur í 100. gr. Nýtur hann þá sömu stöðu og erfingi samkvæmt ákvæðum 18.–24. gr.

Hafi sá látni verið í hjúskap þegar hann lést er erfingja heimilt að krefjast skrásetningar og mats á hjúskapareignum og séreignum maka hans. Erfingja er og heimilt að krefjast skrásetningar og mats á eignum sambýlismanns þess látna hafi hann verið í óvígðri sambúð þegar hann lést og þeim skilyrðum er fullnægt um sambúðartíma sem getur í 100. gr.

18. gr.

Nú er krafist skrásetningar og eftir atvikum mats á eignum dánarbús og þær eru varðveittar utan umdæmis þess sýslumanns sem kröfunni er beint til og getur hann þá falið sýslumanninum í því umdæmi, þar sem eignirnar er að finna, að annast verkið.

Sé þess krafist að eignir verði að einhverju leyti eða öllu metnar til verðs skal sá sýslumaður, sem í hlut á, tilnefna matsmann áður en lengra er haldið. Ef krafist er mats á eign sem sérþekkingu þarf til að meta skal sýslumaður tilnefna sérfróðan mann. Heimilt er sýslumanni að tilnefna fleiri en einn matsmann og skipta með þeim verkum þannig að hver þeirra meti tilteknar eignir. Sýslumaður skal geta tilnefningar í gerðabók en hafi hlutaðeigandi ekki áður gegnt hlutverki matsmanns skal hann undirrita heit, sem sýslumaður varðveitir, um að hann muni gegna starfinu af samviskusemi og óhlutdrægni.

Matsmenn skv. 2. mgr. bera skyldur sem opinberir starfsmenn og má tilnefna þá eina til starfans sem eru fjárráða og hafa forræði á búi sínu, óflekkað mannorð og þá almennu þekkingu sem þarf til óaðfinnanlegrar rækslu starfans. Um hæfi þeirra til matsstarfa gilda ákvæði réttarfarslaga um hæfi matsmanna eftir því sem átt getur við.

Heimilt er sýslumanni að fela matsmanni, umboðsmanni sínum eða öðrum starfsmanni að annast skrásetningu eigna.

19. gr.

Sá sem annast skrásetningu eigna skal svo fljótt sem verða má ákveða hvar og hvenær hún fari fram eða byrji og tilkynna það þeim sem hefur krafist hennar. Öðrum erfingjum, sem vitað er um, skal einnig tilkynnt þetta með þeim fyrirvara að þeir geti verið viðstaddir ef því verður komið við án þess að verulegar tafir eða óhagræði hljótist af.

Erfingjum, sem eru viðstaddir þegar skrásetning eigna fer fram, skal gefinn kostur á að tjá sig um atriði sem kunna að skipta máli, svo sem um tilvist eigna sem hefur ekki áður verið upplýst um og eignarrétt að einstökum munum.

Áður en skrásetningu eigna er lokið samkvæmt kröfu sem hefur komið fram skv. 17. gr. getur erfingi krafist þess skriflega við þann sem annast hana að aðrar eignir verði einnig skráðar og eftir atvikum metnar til verðs. Þeim sem sýslumaður hefur falið að annast skrásetningu í byrjun er rétt að leysa verkið af hendi án þess að bera það undir sýslumann,

nema tilnefna þurfi matsmann sérstaklega vegna kröfunnar eða eignirnar séu utan umdæmis hans.

Vörslumanni eignar, sem hefur verið krafist skrásetningar á, er skylt að veita sýslumanni eða þeim sem hann felur verkið nauðsynlegan aðgang að henni í þessu skyni, nema sýslumaður telji sýnt að eignin hvorki tilheyri dánarbúinu né að efni séu til að skrásetja hana eftir 3. mgr. 17. gr. Sinni vörslumaður ekki skyldu til að veita aðgang að eign getur sýslumaður að kröfu þess sem hefur krafist skrásetningar eignarinnar kveðið á með bókun í gerðabók um dagsektir á hendur vörslumanni þar til hann láti af mótþróa sínum, en áður skal þó gefa vörslumanni kost á að tala máli sínu. Ákvörðun um dagsektir má fullnægja með aðför og renna þær í ríkissjóð.

20. gr.

Við mat á eign til peningaverðs skal miðað við gangverð hennar gegn staðgreiðslu kaupverðs. Hvíli höft á eign sem ætla má að standi áfram þótt eigendaskipti verði skulu þau metin til peningaverðs og miðað við staðgreiðslu mismunar á þeim og kaupverði.

Heimilt er erfingja, hvort sem hann hefur sjálfur krafist mats á eign í öndverðu eða ekki, að krefjast þess að matsmaður meti að auki eign til verðs á öðrum tilteknum forsendum en þeim sem getur í 1. mgr. ef ætla má að slíkt mat hafi þýðingu fyrir hagsmuni hans við skiptin. Kröfu sem þessa skal að öðru jöfnu hafa uppi áður en hafist er handa um mat samkvæmt því sem í 1. mgr. segir.

21. gr.

Þegar skrásetningu og mati á eignum er lokið skal sá sem annaðist verkið afhenda sýslumanni eignaskrá þar sem matsverðs eigna er getið eftir því sem hefur verið krafist. Í eignaskrá skal enn fremur getið hverjir hafi verið viðstaddir skrásetningu og hverjar athugasemdir þeir kunni að hafa haft uppi, sbr. 2. mgr. 19. gr.

Sýslumaður varðveitir eignaskrá með öðrum skjölum sem varða skipti dánarbúsins. Þegar kostnaður af skrásetningu og mati hefur verið greiddur skal sýslumaður senda erfingjum, sem er vitað hvar megi finna, afrit eignaskrár í ábyrgðarpósti eða með öðrum sannanlegum hætti.

22. gr.

Sá sem hefur krafist skrásetningar eignar og eftir atvikum mats á henni getur haft uppi aðfinnslur við sýslumann ef hann telur hana ranglega skráða eða að vanrækt hafi verið að skrá eða meta tiltekna eign. Komi aðfinnslur fram án ástæðulauss dráttar og telji sýslumaður þær á rökum reistar getur hann lagt fyrir þann sem annaðist skráningu eða mat að bæta úr.

Vilji erfingi ekki una mati á eign sem kemur fram í eignaskrá er honum heimilt, meðan skiptum er ólokið og innan fjögurra vikna frá því að skránni var komið á framfæri við hann eða honum verður kunnugt um matið á annan hátt, að krefjast þess skriflega við sýslumann að yfirmat fari fram á tiltekinni eign, enda hafi annar erfingi ekki þegar krafist þess. Komi ekki fram krafa um yfirmat innan þess tíma er matið bindandi fyrir erfingja.

Þegar krafa er komin fram um yfirmat tilnefnir sýslumaður tvo yfirmatsmenn samkvæmt því sem er mælt fyrir um í 2. og 3. mgr. 18. gr. Um störf yfirmatsmanna fer eftir 1. og 4. mgr. 19. gr., 20. og 21. gr. eftir því sem átt getur við.

Yfirmat bindur erfingja um verðgildi eignar að því leyti sem það hefur þýðingu við skiptin hvort sem þeir hafa átt þess kost á að gæta hagsmuna sinna við það eða ekki.

Ef leggja á erfingjum út eignir á grundvelli matsverðs og meira en þrír mánuðir líða frá því mats var aflað á eignum þar til skiptum lýkur skal hækka matsverð hverrar eignar sem nemur meðaltali hæstu vaxta af innlánsreikningum í bönkum og sparisjóðum frá matsdegi, nema erfingjar semji um annað. Eins skal farið að ef maki þess látna hyggst leysa til sín eignir

umfram búshluta og arfshluta og meira en þrír mánuðir líða frá öflun mats þar til hann greiðir innlausnarverð.

23. gr.

Sýslumaður ákveður hvað skuli greiða fyrir skrásetningu eigna og mat á þeim, þar á meðal þóknun og ferðakostnað þess sem hann hefur kvatt til að leysa starfann af hendi. Hafi maður verið ráðinn til þessa starfs í eitt skipti fyrir öll rennur þóknunin í ríkissjóð.

Sá sem hefur krafist skrásetningar eignar, mats á henni eða yfirmats ábyrgist greiðslu kostnaðar sem sýslumaður ákvarðar. Sýslumanni er heimilt að áskilja tryggingu fyrir greiðslu áður en nokkuð verður aðhafst vegna kröfunnar.

Þeim sem greiðir kostnað af skrásetningu og mati er rétt að krefja dánarbúið um endurgreiðslu, nema aðgerðin sem fór fram verði talin hafa verið þýðingarlaus eða bersýnilega ástæðulaus.

24. gr.

Meðan sýslumaður fer með forræði dánarbús samkvæmt því sem segir í 1. mgr. 11. gr. getur erfingi leitað skriflegrar heimildar hans til að krefjast upplýsinga hjá öðrum um eignir búsins og skuldastöðu þess. Skylt er þeim sem erfingi krefur upplýsinga í skjóli slíkrar heimildar að veita þær ef sýslumaður gæti krafist þeirra sjálfur skv. 3. mgr. 10. gr.

25. gr.

Lýsi tilkynnandi andláts því yfir þegar andlát er tilkynnt að andvirði eigna dánarbús nemi ekki eftir bestu vitund hans meira en kostnaði af útför þess látna og sýslumaður telur ekki ástæðu til að draga réttmæti þeirrar yfirlýsingar í efa má sýslumaður ljúka skiptum þá þegar án frekari aðgerða með því að framselja þeim sem kostar útförina þær eignir sem liggja fyrir. Eins má fara að ef einhver sá, sem má telja að hafi næga yfirsýn yfir hag búsins, gefur sams konar yfirlýsingu síðar á þeim tíma sem sýslumaður fer með forræði þess skv. 1. mgr. 11. gr.

Þegar andvirði eignar er ákvarðað skv. 1. mgr. skal tekið tillit til veðkrafna og annarra kvaða sem hvíla á henni en því aðeins er þá heimilt að ljúka skiptum með framsali eignar að sá sem tekur við henni taki einnig að sér efndir þeirra skuldbindinga.

Ef fleiri en einn gefa sig fram við sýslumann áður en skiptum er lokið og lýsa yfir vilja sínum til að kosta útför þess látna gegn framsali eigna skal eftirlifandi maki eða sambýlismaður ganga fyrir öðrum, en því næst aðrir erfingjar. Fáist ekki niðurstaða þannig og samkomulag verður ekki um annað skal hlutkesti ráða.

Þótt skiptum hafi verið lokið með framsali eigna getur erfingi, sem rökstyður fyrir sýslumanni að eignir kunni að hafa verið vantaldar, krafist skrásetningar og eftir atvikum mats á eignum skv. 17.–23. gr. Komi þannig í ljós að ekki hafi verið skilyrði til skiptaloka eða það verður uppvíst síðar með öðrum hætti skal sýslumaður taka skiptin upp á ný.

Skiptalok samkvæmt þessari grein falla sjálfkrafa úr gildi ef dánarbúið er tekið síðar til opinberra skipta.

26. gr.

Ef hvorki tilkynnandi andláts né aðrir, sem sýslumaður krefur svara um hag búsins, geta upplýst um neinar eignir þess en telja sig þó ekki hafa þá vitneskju að þeir geti gefið slíka yfirlýsingu sem getur í 1. mgr. 25. gr. og önnur athugun sýslumanns skv. 10. gr. leiðir engar eignir í ljós er sýslumanni heimilt að ljúka skiptum. Berist sýslumanni síðar vitneskja um eign búsins skal hann taka skiptin upp á ný.

Komi fram upplýsingar með þeim hætti sem um ræðir í 1. mgr. um eignir sem má ætla að nemi þó ekki meira að andvirði en útfararkostnaði má sýslumaður ljúka skiptum með því að framselja þær þeim sem hefur kostað útför þess látna. Verði ekki uppvíst hver hafi kostað útför eða eignir eru annars svo óverulegar að þær svari ekki kostnaði af frekari aðgerðum getur sýslumaður komið þeim í verð og lokið skiptum með greiðslu andvirðis þeirra í ríkissjóð.

Skiptalok samkvæmt þessari grein falla sjálfkrafa úr gildi ef dánarbúið er tekið síðar til opinberra skipta.

27. gr.

Hafi sá látni verið í hjúskap þegar hann lést gilda reglur erfðalaga um heimildir til að ljúka skiptum með útgáfu leyfis handa maka hans til setu í óskiptu búi.

Þótt maki þess látna hafi fengið leyfi til setu í óskiptu búi er öðrum erfingjum heimilt að krefjast skrásetningar eigna og mats á þeim ef ætla má að þeir hafi hagsmuni af því til að staðreyna hvort þeir eigi rétt á að krefjast skipta vegna fjárstjórnar makans. Skal þá farið eftir fyrirmælum 17.–23. gr. eftir því sem átt getur við, að öðru leyti en því að búið verður ekki endurkrafið um kostnað skv. 3. mgr. 23. gr. nema til skipta komi af því tilefni.

28. gr.

Á þeim tíma, sem sýslumaður fer með forræði búsins skv. 1. mgr. 11. gr., getur hann veitt erfingjum þess látna leyfi til einkaskipta ef eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

1. að erfingjar eða umboðsmenn þeirra, lögráðamenn eða málsvarar óski allir eftir einkaskiptum í beiðni sem fullnægir ákvæðum 29. gr.,
2. að ekki sé óhjákvæmilegt að opinber skipti fari fram vegna fyrirmæla þess látna, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 37. gr. og 39. gr.,
3. að erfingjar sanni erfðaréttindi sín fyrir sýslumanni að því leyti sem þess verður krafist eftir 1. mgr. 12. gr.,
4. að erfingjar lýsi yfir að þeim sé ekki kunnugt um að aðrir geti talið til arfs eftir þann látna, enda hafi ekkert komið fram sem gefi tilefni til að ætla að svo geti verið,
5. að erfingjar hafi tekið að sér sjálfskuldarábyrgð, einn fyrir alla og allir fyrir einn, á öllum skuldbindingum sem kunna að hvíla á búinu og gjöldum sem leiða af skiptunum eða arftöku,
6. ef erfingi er ófjárráða eða honum hefur verið skipaður málsvari skv. 2. eða 3. mgr. 13. gr., að aðrir erfingjar ábyrgist að hann muni ekki þurfa að gjalda fyrir ábyrgð sína á skuldbindingum búsins umfram arfshluta sinn. Ef erfingjar eru allir ófjárráða eða þeim hafa öllum verið skipaðir málsvarar má í stað ábyrgðar annarra erfingja koma sams konar ábyrgð hvers lögráðamanns eða málsvara gagnvart skjólstæðingi sínum.

29. gr.

Beiðni um leyfi til einkaskipta skal vera skrifleg og undirrituð af erfingjum eða umboðsmönnum þeirra, lögráðamönnum eða málsvörum. Í henni eða fylgigögnum með henni skal eftirfarandi koma fram svo skýrt sem verða má:

1. hver sá látni hafi verið, kennitala hans, dánardagur og heimilisfang á dánardægri,
2. nöfn erfingja, kennitölur þeirra og heimilisföng, ásamt upplýsingum um grundvöll erfðaréttar hvers þeirra; getið skal umboðsmanna erfingja, lögráðamanna eða málsvara, ef því er að skipta,
3. hverjar séu eignir búsins og hvert verði talið andvirði hverrar þeirra eftir þeim reglum sem gilda um ákvörðun gjaldstofna til greiðslu erfðafjárskatts, en þó má tiltaka heildarsafn muna í einu lagi ef verðgildi einstakra muna er óverulegt. Hafi eignir verið skrásettar og eftir atvikum metnar til verðs skv. 17.–23. gr. má vísa til eignaskrár um þau atriði sem hún geymir upplýsingar um,
4. hverjar og hvers efnis einstakar skuldbindingar búsins séu, þar á meðal við gjafþega,
5. yfirlýsingar um atriði sem eru talin í 28. gr. eftir því sem þörf krefur,
6. að erfingjar muni hlíta þeim skilyrðum sem sýslumaður kann að setja fyrir heimild þeirra til einkaskipta, sbr. 31. gr.

Séu erfingjar fleiri en einn er þeim rétt að tilnefna í beiðni sinni einn eða fleiri úr sínum hópi eða annan tiltekinn mann sem má beina tilkynningum til í þágu búsins. Í beiðni má einnig

tilnefna erfingja eða annan mann og veita honum eða þeim heimild til að gera tilteknar ráðstafanir í nafni búsins um hagsmuni þess. Sé annar tilnefndur í þessu skyni en erfingi skal hann rita samþykki sitt fyrir því á beiðnina.

Með beiðni um leyfi til einkaskipta skulu fylgja, eftir því sem átt getur við, erfðagerningur þess látna, kaupmáli eða annars konar samningur um fjármál hjóna eða sambýlisfólks og önnur skjöl sem geta haft þýðingu með sambærilegum hætti fyrir skipti búsins eða réttindi annarra á hendur því.

30. gr.

Sýslumaður kannar hvort skilyrði séu til að verða við beiðni um leyfi til einkaskipta svo fljótt sem verða má eftir að hún berst honum. Telji hann beiðninni í einhverju áfátt eða frekari upplýsingar skorta eða gögn getur hann veitt erfingjum tiltekinn frest til úrbóta.

Byggi erfingjar, sem æskja leyfis til einkaskipta, rétt sinn til arfs á erfðaskrá þess látna er sýslumanni heimilt að neita að taka afstöðu til beiðninnar þar til þeir hafi kynnt þeim erfðaskrána sem gætu talið til lögerfðaréttar.

Ef lögráðamaður eða málsvari kemur fram af hálfu erfingja og sýslumaður telur upplýsingar um eignir búsins eða skuldir ónógar getur hann lagt fyrir hlutaðeiganda að leita nánari vitneskju um efnahag búsins áður en afstaða verði tekin til beiðninnar, þar á meðal með því að fá eignir skrásettar og metnar eftir 17.–23. gr.

Þótt yfirlýsing hafi komið fram skv. 6. tölul. 28. gr. um ábyrgð gagnvart erfingja sem lögráðamaður eða málsvari kemur fram fyrir við skiptin getur sýslumaður synjað um leyfi til einkaskipta ef hann telur hagsmunum erfingjans stefnt í hættu vegna ábyrgðar hans á skuldbindingum búsins eða neitað að taka afstöðu til beiðninnar nema lögð sé fram viðunandi trygging fyrir ábyrgð gagnvart erfingjanum.

Hafi erfingjar tiltekið verðgildi eigna búsins að einhverju leyti eða öllu eftir eigin mati í beiðni sinni er sýslumanni heimilt að neita að verða við henni nema fengið sé mat á þeim eftir 17.–23. gr. ef hann telur slíkt mat nauðsynlegt til að erfðafjárskattur verði réttilega á lagður.

Telji sýslumaður skilyrðum til að veita leyfi til einkaskipta ekki fullnægt eða telji hann sýnt að erfingjar muni ekki geta lokið skiptum innan hæfilegs tíma skal hann synja um leyfið, enda hafi tilmælum hans eða ábendingum skv. 1.–5. mgr. ekki verið sinnt ef því er að skipta. Erfingjar geta krafið sýslumann um stuttan skriflegan rökstuðning fyrir synjun hans.

31. gr.

Þegar sýslumaður telur skilyrðum til einkaskipta fullnægt veitir hann erfingjum leyfi til þeirra með áritun sinni á beiðni þeirra eða með annarri skriflegri yfirlýsingu sem nægir erfingjum til að sýna fram á forræði sitt á dánarbúinu í lögskiptum við aðra.

Við veitingu leyfis til einkaskipta skal sýslumaður ákvarða erfingjum frest til að ljúka skiptum sem skal að jafnaði ekki vera lengri en nemur einu ári frá andláti. Að auki er sýslumanni heimilt að skilyrða leyfi til einkaskipta með eftirfarandi hætti, ef hann telur efni til:

1. að erfingjar leggi fram innan tiltekins frests nánari upplýsingar um eignir búsins eða verðgildi þeirra eða afli mats á þeim skv. 17.–23. gr. ef það verður talið nauðsynlegt til álagningar erfðafjárskatts,
2. að lögráðamaður eða málsvari erfingja geri reglubundið grein fyrir framvindu skiptanna meðan á þeim stendur,
3. að erfingjar efni tilteknar gjaldfallnar skuldbindingar búsins eða þær allar eða setji tryggingu fyrir þeim innan ákveðins frests.

Sýslumanni er heimilt að lengja frest til að ljúka einkaskiptum eftir skriflegri og rökstuddri beiðni erfingja ef hann telur óviðráðanleg atvik, sem erfingjum verður ekki gefin sök á, standa í vegi fyrir að skiptum verði lokið án frekari tafa.

32. gr.

Ef skiptum hefur ekki verið lokið skv. 25. eða 26. gr., eftirlifandi maki hefur ekki fengið leyfi til setu í óskiptu búi, erfingjar hafa ekki fengið leyfi til einkaskipta og krafa hefur ekki komið fram um opinber skipti á búinu innan fjögurra mánaða frá andláti skal sýslumaður skora bréflega á erfingja sem honum er kunnugt um að efna til einhverra þessara aðgerða innan tiltekins frests að því viðlögðu að hann muni ella krefjast opinberra skipta á búinu. Sýslumanni er þó heimilt að láta það hjá líða um sinn ef vænta má að erfingjar bæti úr innan skamms tíma, enda hafi þeir gert honum grein fyrir ástæðum þess að dráttur hafi orðið og hann telur erfingjum það afsakanlegt.

III. KAFLI
Sérstök réttindi erfingja við skipti dánarbúa.

33. gr.

Hafi sá látni verið í hjúskap þegar hann lést getur maki hans krafist þess að fá til eignar muni sem ella hefðu talist til eigna dánarbúsins skv. 1. mgr. 2. gr. ef þeir eru honum nauðsynlegir til að leggja áfram stund á atvinnu sína eða menntun eða þeirra hefur aðallega eða eingöngu verið aflað til afnota hans og eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

1. að verðgildi munanna sé ekki slíkt að afhending þeirra verði talin ósanngjörn gagnvart öðrum erfingjum eða skuldheimtumönnum þess látna,

2. að sá látni hafi ekki ráðstafað mununum sérstaklega á annan veg með erfðaskrá,

3. að makinn taki að sér skuldbindingar sem hvíla á munum eða hafa orðið til vegna öflunar þeirra.

Maki þess látna getur krafist þess við skiptin að ekki verði tekið tillit til eigna sinna sem ákvæði 1. mgr. geta átt við.

Börn þess látna, stjúpbörn eða fósturbörn sem áttu heimili hjá honum og voru á framfæri hans þegar hann lést, njóta réttar skv. 1. mgr. að maka hans frágengnum.

34. gr.

Hafi sá látni verið í hjúskap þegar hann lést fer um vörslur eigna dánarbúsins og maka hans, afnot af þeim og rétt til að ráðstafa þeim eftir ákvæðum 107. og 108. gr. að því leyti sem átt getur við.

Fjárslit milli dánarbúsins og maka þess látna skulu fara eftir því sem segir í 109. gr.

35. gr.

Hafi sá látni verið í hjúskap þegar hann lést er maka hans heimilt að leysa til sín einstakar eignir dánarbúsins eða þær allar, hvort sem þær voru hjúskapareignir þess látna eða séreignir í lifanda lífi, gegn greiðslu til búsins á því sem hann á ekki tilkall til af matsverði þeirra að arfi og búshluta, enda hafi sá látni ekki ráðstafað eignunum á annan veg með erfðaskrá.

Að því leyti sem greiðslu frá maka skv. 1. mgr. yrði varið til arfs ófjárráða niðja þess látna getur makinn krafist þess að fá gjaldfrest á greiðslu til þeirra þar til hver þeirra um sig verði fjárráða. Ákvæði lögræðislaga um lán af fé ófjárráða manna taka að öðru leyti til skilmála og trygginga eftir því sem átt getur við.

36. gr.

Að því leyti sem maki þess látna neytir ekki réttar skv. 35. gr. getur hver erfingi um sig krafist þess að fá útlagðar eignir búsins eftir matsverði til greiðslu arfs, enda hafi sá látni ekki ráðstafað eignunum sérstaklega með erfðaskrá. Með sama hætti getur maki krafist þess að fá eignir lagðar sér út upp í búshluta hvort sem þær voru hjúskapareignir þess látna eða séreignir.

Krefjist fleiri erfingjar en einn að fá sömu eign lagða sér út gengur maki alltaf fyrir öðrum erfingjum, en ella ræður hlutkesti. Verði talið að eignin hafi sérstakt gildi fyrir tiltekinn erfingja öðrum fremur skal hann þó ganga fyrir um útlagningu, en eigi það við um fleiri erfingja en einn skal hlutkesti milli þeirra ráða.

2. ÞÁTTUR
Opinber skipti á dánarbúum.
IV. KAFLI
Upphaf opinberra skipta.

37. gr.

Verði skiptum ekki lokið samkvæmt því sem segir í 25.–27. gr. skal sýslumaður krefjast opinberra skipta á dánarbúi svo fljótt sem eitthvað eftirfarandi liggur fyrir og þær upplýsingar hafa komið fram sem eru nauðsynlegar til að gera kröfuna skv. 42. gr.:

1. hafi sá látni mælt fyrir um opinber skipti í erfðaskrá eða tilnefnt þar ákveðinn mann til að annast skiptin,
2. hafi ekki verið upplýst um neinn erfingja þannig að ætla megi að arfur muni falla til ríkisins,
3. sé vafi um hverjir geti kallað til arfs úr búinu sem sýslumaður telur ekki verða greitt úr með öðrum hætti,
4. hafi erfingi látið uppi við sýslumann slíka afstöðu til atriðis sem getur í 28. gr. að hún girði fyrir að skilyrði geti orðið til einkaskipta,
5. hafi sýslumaður hafnað beiðni um leyfi til einkaskipta eða fellt slíkt leyfi niður,
6. hafi erfingjar ekki orðið við áskorun skv. 32. gr.

38. gr.

Hafi skiptum ekki verið lokið skv. 25.–27. gr. skal dánarbú tekið til opinberra skipta ef erfingi krefst þess hvort sem leyfi hefur áður verið veitt til einkaskipta eða ekki.

Þótt skiptum hafi verið lokið skv. 25. eða 26. gr. skal dánarbú tekið til opinberra skipta samkvæmt kröfu erfingja hvort sem sýslumaður hefur tekið skiptin upp á ný eða ekki ef sýnt er fram á að skilyrði hafi ekki verið til að ljúka skiptum með þeim hætti sem var gert.

Þótt maki þess látna hafi fengið leyfi til setu í óskiptu búi getur erfingi krafist þess að dánarbúið verði tekið til opinberra skipta hafi hann heimild til þess eftir ákvæðum erfðalaga.

Sá sem hefur verið í óvígðri sambúð með látna þegar hann lést getur krafist opinberra skipta með sama hætti og erfingi skv. 1. og 2. mgr. ef þeim skilyrðum er fullnægt um sambúðartíma sem koma fram í 100. gr.

39. gr.

Verði skiptum ekki lokið skv. 25.–27. gr. skal dánarbú tekið til opinberra skipta eftir kröfu þess sem hefur verið tilnefndur í erfðaskrá þess látna til að annast skiptin.

40. gr.

Hafi skiptum ekki verið lokið skv. 25.–27. gr. og erfingjar ekki fengið leyfi til einkaskipta innan sex mánaða frá andláti má taka dánarbú til opinberra skipta eftir kröfu þess sem á gjaldfallna kröfu á hendur búinu.

Þótt erfingjar hafi fengið leyfi til einkaskipta má hvenær sem er, meðan þeim er ólokið, taka dánarbú til opinberra skipta eftir kröfu þess sem á gjaldfallna kröfu á hendur búinu ef báðum eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

1. að sýnt sé fram á að framferði erfingja eða ráðstafanir þeirra á hagsmunum búsins séu með þeim hætti að sérstök hætta sé á að krafan fáist ekki efnd með öðru móti,

2. að áður hafi verið skorað á erfingja að efna kröfuna og þeim verið veittur sanngjarn frestur til þess í ljósi atvika.

Taka má dánarbú til opinberra skipta eftir kröfu þess sem á kröfu á hendur því þótt skiptum hafi áður verið lokið skv. 25. eða 26. gr., sýni hann fram á að ekki hafi verið skilyrði til að ljúka skiptum með þeim hætti sem var gert, enda eigi hann ekki önnur úrræði til að fá kröfu sinni fullnægt.

41. gr.

Þótt svo standi á sem segir í 38.–40. gr. verður dánarbú því aðeins tekið til opinberra skipta að áður sé leitt í ljós að andvirði eigna þess hrökkvi fyrir kostnaði af skiptunum eða sá sem krefst skiptanna hafi sett tryggingu fyrir kostnaðinum.

Sá sem krefst opinberra skipta ber ábyrgð á greiðslu skiptakostnaðar þótt trygging fyrir honum hafi ekki verið áskilin í byrjun.

Krefjist sýslumaður opinberra skipta skv. 37. gr. greiðist kostnaður af þeim úr ríkissjóði ef eignir búsins hrökkva ekki fyrir honum.

42. gr.

Kröfu um opinber skipti skal beint skriflega til þess héraðsdómstóls sem hefur lögsögu í umdæmi þess sýslumanns sem skiptin eiga undir. Í kröfunni skal eftirfarandi koma fram:

1. hver sá látni hafi verið og eftir atvikum hvort skiptum hafi áður verið lokið skv. 25.–27. gr. eða erfingjum verið veitt leyfi til einkaskipta,
2. nafn, kennitala og heimilisfang þess sem krefst opinberra skipta og á hverju hann byggi rétt sinn til þess,
3. hverjir séu líklegir eftir fyrirliggjandi upplýsingum til að hafa uppi kröfu um arf eftir þann látna og hvar verði náð til þeirra, umboðsmanna þeirra, lögráðamanna eða málsvara,
4. hverjar þekktar eignir búsins séu í helstu atriðum og hverjar þær skuldbindingar þess séu sem vitað er um.

Með kröfu um opinber skipti skulu fylgja eftirrit úr dánarskrá og gerðabók sýslumanns og af erfðaskrá og öðrum gögnum sem hann kann að hafa tekið við vegna skiptanna og geta skipt máli. Kröfunni skulu einnig fylgja önnur gögn sem hún er studd við.

Ef krafist er opinberra skipta skv. 38.–40. gr. skal sá sem hefur kröfuna uppi senda samrit hennar þeim sýslumanni sem skiptin eiga undir.

43. gr.

Berist héraðsdómara krafa um opinber skipti sem hann telur þegar ljóst að skilyrði séu ekki til að verða við getur hann kveðið upp úrskurð um höfnun hennar án frekari aðgerða. Ella ákveður hann stað og stund til þinghalds þar sem beiðnin verður tekin fyrir og tilkynnir það í símskeyti, ábyrgðarbréfi eða með öðrum jafntryggum hætti þeim sem hefur kröfuna uppi og þeim sem þar er greint að kunni að telja til arfs eftir þann látna eða umboðsmönnum þeirra, lögráðamönnum eða málsvörum, enda hafi áður verið sett trygging skv. 1. mgr. 41. gr. ef hennar er þörf. Í tilkynningu skal jafnframt tekið fram hver hafi krafist opinberra skipta og á hvaða grundvelli, svo og hverju það varði ef ekki verður sótt þing.

Tilkynning skv. 1. mgr. skal berast þeim sem henni er beint til eða þeim sem er hæfur til að taka við stefnubirtingu fyrir hans hönd með sama fyrirvara og birta þyrfti honum stefnu í einkamáli. Héraðsdómari má þó ákveða skemmri fyrirvara ef hann telur brýna hagsmuni í húfi.

Ef ekki verður ráðið af því sem fram er komið hverjir geti krafist arfs eða hvar verði náð til þeirra og héraðsdómari telur ekki að ætlast megi til að sá sem krefst opinberra skipta geti aflað nánari vitneskju stendur það ekki í vegi opinberra skipta þótt þeim verði ekki tilkynnt um kröfuna.

44. gr.

Sæki sá ekki þing sem hefur uppi kröfu um opinber skipti þegar hún er tekin fyrir skal hún talin fallin niður. Ef krafist er getur héraðsdómari úrskurðað þeim ómaksþóknun sem hafa sótt þing vegna kröfunnar úr hendi þess sem hafði hana uppi.

Ef sá sækir þing sem krefst opinberra skipta, andmæli koma ekki fram gegn henni og ákvæðum 43. gr. er fullnægt tekur héraðsdómari kröfuna til úrskurðar.

Komi fram andmæli gegn kröfu um opinber skipti skal farið með hana eftir 1. mgr. 120. gr.

Héraðsdómari kveður upp úrskurð um hvort búið verði tekið til opinberra skipta hvort sem kröfu um það hefur verið mótmælt eða ekki. Hann skal gæta þess af sjálfsdáðum hvort lagaskilyrði séu til þeirra þótt ekki hafi verið móti því mælt.

Þótt úrskurður héraðsdómara um að bú verði tekið til opinberra skipta sé kærður til æðra dóms frestar það ekki framkvæmd þeirra, en þess skal gætt að aðgerðir raski ekki réttindum málsaðila meira en nauðsyn krefur meðan mál er enn óútkljáð.

Héraðsdómari skal tilkynna sýslumanni, sem skiptin eiga undir, um niðurstöður dómstóla um kröfu um opinber skipti.

45. gr.

Nú koma mótmæli fram gegn kröfu um opinber skipti og getur þá sá sem krefst skiptanna krafist að héraðsdómari kveði á um það í úrskurði að réttaráhrif leyfis, sem hefur verið veitt erfingjum til einkaskipta eða maka til setu í óskiptu búi, falli niður að einhverju leyti eða öllu ef sérstök hætta þykir á að ráðstafanir verði annars gerðar sem gætu rýrt réttindi þess sem krefst opinberra skipta. Héraðsdómari skal fara með slíka kröfu eftir 2. mgr. 120. gr.

Taki héraðsdómari til greina kröfu skv. 1. mgr. tekur sýslumaður á ný við forræði búsins að sama marki þar til héraðsdómari kveður á um hvort opinber skipti fari fram. Verði kröfu um opinber skipti síðan hafnað rakna réttaráhrif leyfis sjálfkrafa við.

Taki héraðsdómari eða æðri dómur til greina kröfu um opinber skipti fellur sjálfkrafa úr gildi leyfi til einkaskipta sem erfingjum kann að hafa verið veitt. Það sama á við um leyfi til setu í óskiptu búi að því leyti sem krafa um opinber skipti nær fram að ganga.

V. KAFLI
Skiptastjórar.

46. gr.

Þegar héraðsdómari hefur kveðið upp úrskurð um að bú sé tekið til opinberra skipta skipar hann skiptastjóra til að fara með skiptin með bókun í þingbók. Sé krafa um opinber skipti fyrst tekin til greina fyrir æðra dómi skipar héraðsdómari skiptastjóra svo fljótt sem þau úrslit verða honum kunn.

Engan má skipa í starf skiptastjóra nema hann lýsi sig fúsan til að taka starfann að sér og:

1. sé orðinn 25 ára gamall,
2. sé lögráða og hafi ekki misst forræði á búi sínu,
3. sé svo á sig kominn andlega og líkamlega að hann geti gegnt starfanum,
4. hafi ekki orðið sannur að refsiverðu athæfi sem verður talið svívirðilegt að almenningsáliti eða athæfi sem gerir hann óverðugan nauðsynlegs trausts til að geta gegnt starfanum,
5. hafi lokið embættisprófi í lögum eða hafi annars þá þekkingu á lögum sem verður talin nauðsynleg til rækslu starfans,
6. eigi hvorki sjálfur kröfu til arfs úr búinu eða aðra kröfu á hendur því né maki hans né skyldmenni hans eða maka hans í beinan legg eða 1. lið til hliðar.

Hafi sá látni tilnefnt ákveðinn mann í erfðaskrá til að framkvæma skipti eftir sig skal sá skipaður skiptastjóri, enda fullnægi hann skilyrðum 2. mgr. Hafi sá látni tilnefnt fleiri menn en einn til að framkvæma skiptin í sameiningu skulu þeir báðir eða allir skipaðir til starfans ef ætla

má að skiptin verði umfangsmikil eða aðrar sérstakar ástæður mæla með því, en annars skal héraðsdómari skipa einn eða fleiri úr þeirra hópi.

Andist skiptastjóri áður en skiptum er lokið, biðji hann héraðsdómara um lausn frá starfanum eða víki héraðsdómari honum frá skv. 47. gr. skal héraðsdómari tafarlaust skipa annan mann í hans stað.

Héraðsdómara er rétt að krefja skiptastjóra um tryggingu eða skilríki fyrir að hann hafi ábyrgðartryggingu vegna starfans og getur sett honum tiltekinn frest til að setja tryggingu eftir að skipun hefur átt sér stað.

Ákvörðun héraðsdómara um skipun manns í starf skiptastjóra verður ekki skotið til æðra dóms.

47. gr.

Erfingjum og öðrum þeim, sem hafa uppi kröfur á hendur búinu, er, meðan á opinberum skiptum stendur, heimilt að bera upp skriflegar aðfinnslur um störf skiptastjóra fyrir héraðsdómara sem hefur skipað hann. Komi slíkar aðfinnslur fram eða berist héraðsdómara með öðrum hætti vitneskja um að framferði skiptastjóra í starfi kunni að vera aðfinnsluvert skal hann kveðja skiptastjóra og þann sem kann að hafa haft aðfinnslur uppi á sinn fund til að tjá sig um málefnið. Héraðsdómara er heimilt að kveðja fleiri hlutaðeigendur á fund sinn af slíku tilefni.

Telji héraðsdómari aðfinnslur á rökum reistar getur hann gefið skiptastjóra kost á að bæta úr innan tiltekins frests. Verði skiptastjóri ekki við því eða ef framferði hans í starfi hefur annars verið slíkt að ekki verði talið réttmætt að gefa honum kost á að ráða bót á starfsháttum sínum skal héraðsdómari víkja honum úr starfi þegar í stað með úrskurði. Héraðsdómari skal með sama hætti víkja skiptastjóra úr starfi ef hann setur ekki tryggingu skv. 5. mgr. 46. gr. innan tilskilins frests eða ef skiptastjóri fullnægir ekki lengur þeim hæfisskilyrðum sem eru sett í 2. mgr. 46. gr.

Fallist héraðsdómari ekki á að víkja skiptastjóra úr starfi skv. 2. mgr. getur sá sem hafði uppi aðfinnslur um störf hans krafist úrskurðar héraðsdómara um hvort skiptastjóranum verði vikið frá. Með sama hætti getur erfingi eða annar sá, sem hefur uppi kröfu á hendur búinu og telur skiptastjóra ekki fullnægja skilyrðum 2. mgr. 46. gr., krafist að héraðsdómari kveði á um það með úrskurði hvort skiptastjóra verði vikið frá af þeim sökum. Farið skal með slíkar kröfur eftir 121. gr.

48. gr.

Skiptastjóri annast öll störf sem lúta að meðferð búsins, en honum er heimilt á kostnað þess að leita sér aðstoðar eða þjónustu til að leysa af hendi einstök verk á sína ábyrgð.

Skiptastjóri á rétt til þóknunar fyrir störf sín sem greiðist af búinu eða þeim sem ábyrgist greiðslu skiptakostnaðar skv. 41. gr. Honum er heimilt að taka sér greiðslu af fé búsins upp í áfallna þóknun sína meðan á skiptum stendur, enda kynni hann ákvörðun um það á skiptafundi og það teljist tryggt að hann gangi ekki með þessu á hlut þeirra sem eiga rétthærri kröfur á hendur búinu.

Sá sem hefur verið skipaður skiptastjóri telst opinber sýslunarmaður meðan hann gegnir starfanum.

Skiptastjóra ber að bæta tjón sem hann kann að valda öðrum í starfi eftir almennum skaðabótareglum.

49. gr.

Skiptastjóri sér um reikningshald fyrir búið og gefur skýrslur til yfirvalda um fjármuni þess og rekstur eftir því sem þörf krefur.

Hafi skiptum ekki verið lokið innan sex mánaða frá því búið var tekið til opinberra skipta skal skiptastjóri gera yfirlit yfir efnahag og rekstur búsins, en upp frá því um hver áramót og mitt hvert ár þar til skiptum er lokið. Hver erfingi og hver sá, sem hefur lýst kröfu í búið en

hefur ekki fengið efndir hennar, getur krafist að fá að sjá reikninga búsins. Skiptastjóra er heimilt á kostnað búsins að fela löggiltum endurskoðanda að gera reikninga þess eða endurskoða þá ef þess er krafist eða hann telur annars sérstaka ástæðu til.

50. gr.

Skiptastjóri skal halda skiptafundi með erfingjum og þeim sem hafa uppi kröfur á hendur búi eftir því sem mælt er fyrir í lögum þessum eða hann telur annars þörf.

Skiptastjóri ákveður hvar skiptafundir verða haldnir og hvenær, með hverjum fyrirvara þeir verði boðaðir og hvert fundarefni verði, að því leyti sem ekki er sérstaklega mælt fyrir um það í lögum þessum. Leitast skal þó við að skiptafundir verði haldnir á slíkum stað og tíma að ætla megi að sem flestir fundarmenn eigi hægt með að sækja þá.

Skiptastjóri skal boða til skiptafunda með þeim hætti að fram komi í aðalatriðum hvert fundarefni verði og sannað verði hvort fundarmanni hafi borist eða mátt berast fundarboð, en fundarmenn skulu þó einir gjalda þess hafi þeir ekki veitt skiptastjóra nægar upplýsingar um hvar til þeirra verði náð. Misfarist fundarboð til eins eða fleiri fundarmanna getur skiptastjóri ákveðið að fresta fundi eða að halda hann með áskilnaði um rétt þeirra sem voru ekki boðaðir til að hafa uppi athugasemdir síðar um það sem þar fer fram.

Skiptastjóri stjórnar skiptafundum og atkvæðagreiðslum sem fara þar fram og ákveður í hverri röð málefni verði tekin fyrir og fundarmenn fái að tjá sig. Skiptastjóra er heimilt að vísa óviðkomandi mönnum af fundi, svo og fundarmönnum sem spilla þar starfsfriði.

Skiptastjóri færir fundargerðir á skiptafundum og skal hann gæta þess að fundarmönnum sé kynnt efni þeirra áður en fundi verður slitið og gefinn kostur á að hafa uppi athugasemdir um það.

51. gr.

Skiptastjóri tekur við skjölum sem hafa þýðingu fyrir skiptin og varðveitir þau um sinn eftir að hann lýkur störfum, að því leyti sem þau hafa ekki áður verið lögð fram í dómi eða afhent sýslumanni við lok opinberra skipta. Um afhendingu skjalanna til varðveislu á Þjóðskjalasafni skal farið eftir sömu reglum og eiga við um skjöl sem eru lögð fram í dómsmálum.

Sá sem sýnir skiptastjóra fram á að hann hafi lögvarinna hagsmuna að gæta getur krafist að fá aðgang að skjölum búsins til skoðunar og eftirrit af þeim á eigin kostnað meðan skiptastjóri hefur þau í vörslum sínum.

52. gr.

Þeim sem geta kallað til arfs eða gjafar úr búi og þeim sem hafa eignir þess í umráðum sínum er skylt að veita skiptastjóra þær upplýsingar og láta honum í té þau gögn um málefni þess látna eða búsins sem hann krefst. Sama skylda hvílir á opinberum stofnunum og öðrum stjórnvöldum og sýslunarmönnum, viðskiptabönkum og sparisjóðum, svo og öðrum sem geta haft vitneskju um eignir og skuldir dánarbús vegna viðskiptatengsla við þann látna eða af öðrum sambærilegum ástæðum.

Verði einhver sá, sem getur í 1. mgr., ekki við kröfu skiptastjóra um upplýsingar eða gögn má skiptastjóri fara þess skriflega á leit við héraðsdómara að hlutaðeigandi verði kvaddur fyrir dóm til að gefa skýrslu um málefnið sem vitni. Skal farið eftir reglum um meðferð einkamála í héraði um kvaðningu vitnis, skyldu til vitnisburðar, viðurlög á hendur vitni og skýrslutökuna sjálfa, eftir því sem átt getur við.

VI. KAFLI
Fyrstu aðgerðir við opinber skipti.

53. gr.

Skiptastjóri skal svo fljótt sem verða má eftir skipun hans boða til skiptafundar þá erfingja sem eru þekktir og vitað er hvar megi finna eða umboðsmenn þeirra, lögráðamenn eða málsvara.

Ef náð verður til allra sem má telja af því sem fram er komið að geti krafist arfs úr búinu eða umboðsmanna þeirra, lögráðamanna eða málsvara skal skiptastjóri krefja þá svara á skiptafundi skv. 1. mgr. um hvort erfingjar taki á sig ábyrgð á skuldbindingum búsins, nema þeir hafi áður fengið leyfi til einkaskipta og allir lýst yfir þeirri ábyrgð þá. Mæti ekki allir erfingjar til fundarins skal skiptastjóri skora bréflega á þá sem hafa ekki tjáð sig að láta uppi afstöðu sína innan tiltekins skamms frests hafi enginn erfingi áður hafnað að takast á hendur ábyrgð. Fáist ekki með þessum hætti ábyrgð allra erfingja á skuldbindingum búsins skal litið svo á að þeir hafi allir hafnað að takast hana á hendur.

Skiptastjóri kannar af sjálfsdáðum hvort kröfur um arf eftir þann látna eigi við rök að styðjast. Telji hann framkomna kröfu ekki fá staðist eða verði annars ágreiningur um réttindi til arfs skal hann beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr.

54. gr.

Skiptastjóri skal leita vitneskju um hverjar eignir tilheyri búinu, hvar þær sé að finna og hver fari með umráð þeirra eða hafi umsjón með þeim. Hann skal tafarlaust gera ráðstafanir til að tryggja varðveislu eigna og taka ef með þarf við umráðum þeirra eða umsjón með þeim, nema hann telji hættulaust að munir búsins verði áfram í vörslum annarra, enda lýsi vörslumaður þá yfir að hann sé fús til að gæta þeirra áfram á eigin áhættu.

Hafi sá látni verið í hjúskap þegar hann lést skal skiptastjóri, hvort sem erfingjar hafa lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum búsins eða ekki, þegar í stað leita svara maka þess látna við því hvort hann vilji neyta réttar síns til að leysa til sín eignir búsins skv. 35. gr. Lýsi maki yfir vilja til þess skal skiptastjóri krefjast mats á þeim eignum búsins sem nauðsyn ber til hafi þess ekki þegar verið aflað eða sammæli orðið um verðmat þeirra sem skiptastjóri getur fallist á.

Hafi allir erfingjar lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum búsins og maki þess látna hefur ekki neytt réttar til að leysa þær til sín skal skiptastjóri leita svara erfingja á skiptafundi við því hvort þeir krefjist útlagningar á tilteknum eignum til greiðslu arfs. Komi fram krafa um útlagningu skal skiptastjóri krefjast mats á þeim eignum hafi þess ekki þegar verið aflað, nema sammæli verði um verðmat þeirra sem hann getur fallist á. Hafi erfingjar ekki lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum bús en síðar kemur í ljós að eignir muni koma til arfs skal farið eins með þær eignir sem hefur ekki þá þegar verið ráðstafað við skiptin.

Ákvæði 17.–23. gr. taka til mats sem skiptastjóri krefst á eignum bús og nýtur hann þá einnig þeirrar stöðu sem erfingjum er þar veitt.

Ef ágreiningur rís um réttindi maka til að leysa eignir búsins til sín eða um kröfur maka eða annarra erfingja um að fá þær lagðar sér út skal skiptastjóri leitast við að jafna hann. Takist það ekki skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr. Eins skal farið að ef ágreiningur verður um mat á eignum búsins sem skiptastjóri krefst.

55. gr.

Skiptastjóri skal, svo fljótt sem við verður komið, leita vitneskju um skuldbindingar búsins, eftir atvikum með könnun gagna þess látna og þinglýstra heimilda og með fyrirspurnum til erfingja, innheimtumanna opinberra gjalda og þeirra sem er vitað eða má telja líklegt að hafi átt í viðskiptum við þann látna.

VII. KAFLI
Meðferð krafna á hendur búi ef erfingjar ábyrgjast ekki skuldbindingar þess.

56. gr.

Skiptastjóri skal gefa út og fá birta innköllun vegna skiptanna ef yfirlýsingar hafa ekki komið fram af hálfu allra, sem af því sem fram er komið verða taldir erfingjar eftir þann látna, um að þeir taki á sig ábyrgð á skuldbindingum búsins. Eins skal farið að ef ekki er vitað um neinn erfingja eða tilefni er annars til að ætla að ekki sé vitað um þá alla.

Í innköllun skal koma fram nafn þess látna, kennitala, dánardagur og heimilisfang hans þá og að dánarbúið hafi verið tekið til opinberra skipta samkvæmt úrskurði uppkveðnum tiltekinn dag. Í henni skal skorað á þá sem telja sig eiga kröfur á hendur búinu eða til muna í vörslum þess að lýsa kröfum sínum fyrir skiptastjóra innan tveggja mánaða frá því innköllunin birtist fyrra sinni og skal tekið fram hvert kröfur skuli sendar. Ef óvíst er hvort allir erfingjar hafi gefið sig fram eða ekki hefur náðst til allra þekktra erfingja skal enn fremur skorað á þá sem telja sig eiga rétt til arfs eftir þann látna að lýsa kröfum sínum innan sama frests.

Innköllunin skal birt tvívegis í Lögbirtingablaði.

57. gr.

Kröfulýsing skal vera skrifleg og tekið fram í hvers þágu hún sé gerð svo að ekki verði um villst. Í henni skulu kröfur tilteknar svo skýrt sem verða má, svo sem fjárhæð kröfu og vaxta í krónum og hverrar stöðu sé krafist að hún njóti í skuldaröð, eða um afhendingu tiltekins hlutar, ákvörðun á tilgreindum réttindum á hendur búinu, lausn undan tiltekinni skyldu við það, skyldu þess til ákveðinnar athafnar eða til að láta af henni, greiðslu kostnaðar af innheimtu kröfunnar eða gæslu hagsmuna af henni o.s.frv. Í kröfulýsingu skal enn fremur greina þær málsástæður sem kröfuhafi byggir rétt sinn á hendur búi á, svo og önnur atvik sem þarf að greina samhengis vegna.

Þau gögn skulu fylgja kröfulýsingu sem kröfur eru studdar við.

Skiptastjóri skal staðfesta móttöku kröfulýsingar ef eftir því er leitað.

Kröfulýsingu fyrir skiptastjóra fylgja sömu áhrif og ef mál hefði verið höfðað um kröfuna á þeirri stund sem hún berst honum.

58. gr.

Ef kröfu á hendur búi er ekki lýst fyrir skiptastjóra áður en fresti lýkur skv. 2. mgr. 56. gr. fellur hún niður gagnvart búinu nema:

1. kröfunni sé lýst áður en boðað er til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar úr búinu og ef eignir búsins koma til greiðslu arfs, að allir erfingjar samþykki að krafan fái komist að, en ef eignir koma ekki til greiðslu arfs, að samþykki fáist fyrir því hjá ¾ hlutum þeirra kröfuhafa sem færu á mis við greiðslu með því að krafan kæmist að, talið bæði eftir höfðatölu þeirra og kröfufjárhæðum,
2. kröfuhafinn sé búsettur erlendis og hafi hvorki verið kunnugt né mátt vera kunnugt um opinberu skiptin, enda sé kröfunni lýst án ástæðulausra tafa og áður en boðað er til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar úr búinu,
3. krafan hafi fyrst orðið til eftir upphaf opinberra skipta og henni er lýst án ástæðulausra tafa og áður en boðað er til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar úr búinu,
4. ráðstafa megi eign búsins við nauðungarsölu til lúkningar kröfunni án undangengins dóms, sáttar eða aðfarar,
5. krafan sé höfð uppi til skuldajafnaðar við kröfu búsins, enda hafi sá sem krefst skuldajafnaðar átt kröfu sína áður en búið var tekið til opinberra skipta.

Krafa um afhendingu eignar, sem búið hefur haft í vörslum sínum, fellur þó ekki niður þótt henni sé ekki lýst innan kröfulýsingarfrests. Hafi búið ráðstafað eigninni áður en kröfu um afhendingu hennar er lýst fer um réttindi á hendur búinu eftir fyrirmælum laga um gjaldþrotaskipti.

Krafa um arf eða gjöf úr búi fellur heldur ekki niður þótt henni sé ekki lýst.

59. gr.

Þegar kröfulýsingarfresti er lokið skal skiptastjóri tafarlaust gera skrá um þær kröfur sem hafa komið fram þar sem hann lætur í ljós sjálfstæða afstöðu sína til þess hvort og þá hvernig hann telji að viðurkenna eigi hverja kröfu um sig. Í skránni skal getið hvers efnis kröfurnar séu fjárhæða þeirra og umkrafinnar stöðu í skuldaröð ef því er að skipta. Skiptastjóra er þó óskylt að taka afstöðu til kröfu ef telja má fullvíst að ekki geti komið til greiðslu hennar að neinu leyti við skiptin.

Þegar kröfuskrá hefur verið gerð skv. 1. mgr. skal skiptastjóri boða erfingja og þá sem hafa lýst kröfum til skiptafundar með minnst tveggja vikna fyrirvara. Skiptastjóri skal senda erfingjum eða umboðsmönnum þeirra, lögráðamönnum eða málsvörum eintak af kröfuskrá með boðun sinni. Í boðun til þess sem hefur lýst kröfu skal tekið fram hverja afstöðu skiptastjóri hafi tekið til viðurkenningar kröfu hans eða honum sent eintak kröfuskrár með boðuninni. Í boðun skiptastjóra skal tekið fram hver áhrif það hafi eftir 3. mgr. 60. gr. að andmæli komi ekki fram gegn afstöðu hans til viðurkenningar krafna.

60. gr.

Kröfuhafi, sem vill ekki una afstöðu skiptastjóri til viðurkenningar kröfu sinnar á hendur búinu, skal lýsa yfir mótmælum sínum á skiptafundi sem er boðað til skv. 59. gr. eða tilkynna það skiptastjóra með bréfi sem berst honum ekki síðar en á þeim fundi. Með sama hætti er erfingja eða kröfuhafa rétt að mótmæla afstöðu skiptastjóra til viðurkenningar kröfu sem annar kröfuhafi hefur gert hafi niðurstaða um hana áhrif við skiptin á hagsmuni þess sem hefur uppi mótmælin.

Skiptastjóri leggur fyrir kröfuskrá og kröfulýsingar á skiptafundi ásamt mótmælum sem kunna að hafa borist skv. 1. mgr. Þar skal hann eftir föngum veita fundarmönnum þær skýringar sem þeir æskja um efni einstakra krafna, ástæður fyrir afstöðu hans til viðurkenningar þeirra og framkomin mótmæli gegn þeim. Komi fram mótmæli á fundinum gegn afstöðu skiptastjóra til viðurkenningar kröfu og þeir eru staddir þar báðir eða allir sem hafa mótmælt og mótmæli beinast gegn skal skiptastjóri reyna að jafna ágreininginn, en annars skal hann boða þá sem eiga hlut að máli sem fyrst til sérstaks fundar í því skyni. Verði ágreiningur ekki leystur með þeim hætti skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr.

Að því leyti sem mótmæli koma ekki fram skv. 1. mgr. gegn afstöðu skiptastjóra til viðurkenningar kröfu telst afstaðan endanlega samþykkt við skiptin.

61. gr.

Ef kröfu er lýst eftir að kröfulýsingarfresti er lokið en ekki er víst að hún sé fallin niður fyrir þær sakir skal skiptastjóri, svo fljótt sem verða má, taka afstöðu til þess hvort og þá hvernig hann telji eiga að viðurkenna hana. Hann skal boða erfingja og þann sem hefur lýst kröfunni til skiptafundar með þeim hætti sem segir í 2. mgr. 59. gr., svo og aðra kröfuhafa ef ekki er orðið ljóst að búið geti efnt kröfur þeirra. Ákvæði 60. gr. gilda um rétt til mótmæla gegn afstöðu skiptastjóra, meðferð mótmæla sem kunna að koma fram og þýðingu þess að engum mótmælum sé hreyft.

62. gr.

Á skiptafundi, sem er haldinn skv. 59. og 60. gr., skal skiptastjóri gera grein fyrir efnahag búsins og tilkynna fundarmönnum hvort hann muni fara með búið eftir því sem segir í 2. mgr. eða 3. mgr.

Telji skiptastjóri víst að andvirði eigna búsins muni nægja til að efna viðurkenndar kröfur á hendur því, að viðbættum kröfum sem ágreiningur stendur enn um og kröfum sem vitað er um og mætti koma að við skiptin þótt þeim hafi ekki verið lýst, skal hann greiða viðurkenndar og gjaldfallnar kröfur eftir því sem fé liggur þegar fyrir og berst síðar, en taka frá fé vegna

ógjaldfallinna, umdeildra, skilyrtra eða óframkominna krafna sem hann greiðir þegar efni verða til. Frá skiptafundinum fer þá um skiptin eftir þeim reglum þessara laga sem gilda þegar erfingjar ábyrgjast skuldbindingar búsins eftir því sem þær geta átt við, en ekki verða erfingjar taldir bera ábyrgð á skuldbindingum búsins skv. 3. mgr. 80. gr. af þessum sökum.

Verði ekki farið þannig að sem segir í 2. mgr. skal skiptastjóri tilkynna héraðsdómara það skriflega og fara með búið upp frá því samkvæmt ákvæðum laga um gjaldþrotaskipti án þess að frekari dómsúrskurðar, innköllunar, auglýsinga eða tilkynninga sé þörf. Verði afgangur eigna þegar skuldbindingar búsins hafa verið efndar skal farið með búið upp frá því eftir ákvæðum 2. mgr.

Erfingi eða kröfuhafi, sem vill ekki una ákvörðun skiptastjóra um það hvort hann fari með búið eftir 2. eða 3. mgr., getur mótmælt henni á þeim skiptafundi þar sem hún er kynnt. Komi slík mótmæli fram og takist skiptastjóra ekki að jafna ágreininginn skal hann beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr.

VIII. KAFLI

Meðferð krafna á hendur búi ef erfingjar ábyrgjast skuldbindingar þess.

63. gr.

Hafi erfingjar einn fyrir alla og allir fyrir einn lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum búsins skal innköllun því aðeins gefin út vegna skiptanna að einhver þeirra krefjist þess um leið og hann lýsir yfir ábyrgð af sinni hendi. Skiptastjóri má þó verða við ósk erfingja um útgáfu innköllunar sem kemur fram síðar ef hann ætlar að það muni ekki leiða til teljandi tafa, enda hafi erfingjar ekki þegar fengið útlagðar eignir eða greiðslur upp í arf.

Ef innköllun er gefin út skv. 1. mgr. gilda ákvæði 56.–58. gr. um efni hennar, birtingu og réttaráhrif og um kröfulýsingar og frest til að koma þeim fram.

Þótt innköllun hafi ekki verið gefin út er hverjum þeim sem telur sig eiga kröfu á hendur búinu heimilt að lýsa henni fyrir skiptastjóra í því formi og með þeim áhrifum sem mælt er fyrir um í 57. gr.

64. gr.

Skiptastjóri skal boða erfingja til skiptafundar og kynna þeim kröfur sem er lýst fyrir honum eftir því sem þær berast eða annars svo oft sem hentugt þykir. Hafi innköllun verið gefin út skal þetta að jafnaði gert á einum fundi að liðnum kröfulýsingarfresti.

Hafi kröfu verið lýst og erfingi mótmælir henni hvort sem innköllun var gefin út eða ekki skal skiptastjóri boða hlutaðeigendur til sérstaks fundar til að leitast við að jafna ágreining þeirra, en takist það ekki skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr. Svo lengi sem kröfunni hefur ekki verið hrundið fyrir dómi nýtur sá sem hefur lýst henni þeirrar stöðu sem er kveðið á um í 2. mgr. 65. gr.

Mótmæli erfingjar ekki lýstum kröfum sem hefur verið fjallað um á skiptafundi og gjaldfallnar eru skal skiptastjóri efna þær fyrir búið í þeirri röð sem þeim var lýst og eftir því sem efni þess hrökkva til, nema erfingjar efni þær sjálfir eða taki að sér efndir þeirra með samþykki hlutaðeigenda. Standi ágreiningur um viðurkenningu gjaldfallinnar kröfu skal taka frá fé eða gera aðrar ráðstafanir til að mæta henni verði hún viðurkennd fyrir dómi.

65. gr.

Hafi innköllun verið gefin út má ekki leggja erfingjum út eignir úr búinu eða greiða þeim arf á annan hátt meðan kröfulýsingarfresti er ólokið.

Að öðru leyti má ekki leggja erfingjum út eignir eða greiða þeim upp í arf nema allar lýstar kröfur hafi verið efndar að því leyti sem efndatími þeirra er kominn og þær eru óumdeildar, en fé tekið frá eða trygging sett fyrir efndum umdeildra gjaldfallinna krafna eða hlutaðeigandi kröfuhafar samþykki annars slíkar ráðstafanir.

66. gr.

Þótt kröfu hafi verið lýst á hendur búi samkvæmt því sem segir í þessum kafla breytir það ekki rétti þess sem það hefur gert til að höfða mál um kröfu sína eða krefjast fullnustugerða án undangengins dóms eða sáttar á hendur erfingjum, einum eða fleiri, í skjóli ábyrgðar þeirra á skuldbindingum búsins.

IX. KAFLI
Bústjórn og skiptafundir um ráðstöfun hagsmuna búsins.

67. gr.

Meðan á opinberum skiptum stendur fer skiptastjóri með forræði dánarbúsins og er einn bær um að ráðstafa hagsmunum og svara fyrir skyldur þess. Hann kemur fram af hálfu búsins fyrir dómi og gerir samninga og aðra löggerninga í nafni þess.

Skiptastjóri skal einkum gæta þess í störfum sínum að skiptum verði lokið án ástæðulauss dráttar, að réttindum búsins verði ráðstafað á sem hagkvæmastan hátt að því leyti sem þau verða ekki lögð erfingjum út, að kröfur þess og innstæður verði heimtar inn, að engin þau réttindi þess fari forgörðum sem geta haft verðgildi og að gripið verði til þeirra aðgerða sem verða annars taldar nauðsynlegar til að forða það tjóni. Hann skal og gæta þess að peningaeign búsins beri sem hagkvæmasta vexti á reikningi við banka eða sparisjóð með tilliti til þess um hve langan tíma megi ætla að hann hafi hana undir höndum.

68. gr.

Skiptastjóri skal þegar eftir skipun sína gera ráðstafanir um atvinnurekstur bús, gagnkvæma samninga þess og önnur atriði sem verða talin mikilvæg fyrir hagsmuni þess og þola ekki bið. Verði því komið við án þess að hætta sé á að hagsmunir búsins spillist skal skiptastjóri þó áður ráðfæra sig við þá erfingja og kröfuhafa sem eiga helstra hagsmuna að gæta við skiptin eftir því sem fram er komið eða málefnið getur varðað sérstaklega.

Að öðru leyti en því sem er mælt fyrir um í 1. mgr. skal skiptastjóri bera undir skiptafundi hvort mikilsverðum réttindum búsins skuli ráðstafað, hve fljótt það verði gert og hvernig, hvort kröfum verði haldið uppi eða réttindi gefin eftir sem einhverju nema, svo og aðrar ráðstafanir sem geta skipt miklu fyrir hag búsins, nema taka verði ákvörðun til að afstýra tjóni með svo skjótum hætti að því verði ekki komið við. Skiptastjóri getur borið aðrar ráðstafanir undir skiptafundi þótt óskylt sé.

Ákveði skiptastjóri að halda ekki uppi hagsmunum sem búið kann að njóta eða geta notið hvort sem það er gert samkvæmt ályktun skiptafundar eða ekki getur erfingi gert það í eigin nafni til hagsbóta búinu hafi skiptastjóri ekki þegar skuldbundið það á annan veg. Sá erfingi, sem vill gera slíkt, skal tilkynna það skiptastjóra tafarlaust og bera sjálfur kostnað og áhættu af aðgerðum sínum, en hann getur krafið búið um endurgreiðslu kostnaðar að því leyti sem því áskotnast fé af þeim.

Kröfuhafi, sem getur ekki vænst fullra efnda kröfu sinnar frá búinu, hefur sömu heimild og erfingjar njóta skv. 3. mgr.

Hafi erfingi eða kröfuhafi tekið að sér hagsmuni búsins skv. 3. eða 4. mgr. getur skiptastjóri hvenær sem er ákveðið að búið taki við þeim á ný, en áður skal þó hlutaðeiganda greiddur sá kostnaður sem hann hefur orðið að bera af þessum sökum.

69. gr.

Þótt erfingjar hafi ekki tekið ábyrgð á skuldbindingum búsins skal boða þá til skiptafunda, nema farið sé með það eftir fyrirmælum 3. mgr. 62. gr.

Hafi erfingjar ekki tekið ábyrgð á skuldbindingum búsins skulu kröfuhafar boðaðir til skiptafunda sem eru haldnir meðan kröfulýsingarfresti er ólokið. Þeir kröfuhafar, sem hafa ekki þegar fengið fullar efndir úr hendi búsins, skulu einnig boðaðir til skiptafunda eftir þann

tíma. Hafi kröfuhafi uppi kröfu um annað en peningagreiðslu skal hann þó aðeins boðaður til fundar ef fjallað verður um hagsmuni hans.

Hafi erfingjar lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum búsins þarf ekki að boða aðra en þá til skiptafunda.

Að því leyti sem þarf að ákveða atkvæði á skiptafundum ráðast þau meðal erfingja af arfshlutföllum þeirra, þó þannig að maki þess látna nýtur einnig atkvæða af búshluta sínum ef ákvörðun varðar hjúskapareign. Meðal kröfuhafa ráðast atkvæði af fjárhæðum krafna þeirra, en að því leyti sem krafa er tryggð að hluta, ógjaldfallin, umdeild eða skilyrt, skal skiptastjóri ákveða henni atkvæði til bráðabirgða. Fari erfingjar og kröfuhafar í senn með atkvæði skal hvor hópur fara samanlagt með helming atkvæða. Séu atkvæði greidd um málefni sem varða sérstaka hagsmuni einstaks erfingja eða kröfuhafa skulu atkvæði hlutaðeiganda falla niður.

Skiptastjóra er heimilt að boða aðra til skiptafunda en skylt er skv. 1.–3. mgr. ef fundarefni varðar hagsmuni þeirra eða nærvera þeirra gæti orðið til hagræðis. Slíkir fundarmenn njóta ekki málfrelsis eða tillöguréttar nema að því leyti sem skiptastjóri ákveður.

70. gr.

Skiptafundur er ályktunarfær ef hann er sóttur af þeim sem fara með minnst þriðjung atkvæða skv. 4. mgr. 69. gr.

Ef skiptafundur er ekki ályktunarfær skal skiptastjóri ráða fundarefninu til lykta, nema hann kjósi fremur að boða til nýs fundar um það.

Skiptastjóri er bundinn af ákvörðun ályktunarfærs skiptafundar hafi allir fundarmenn verið á einu máli. Telji skiptastjóri slíka ákvörðun þó andstæða lögum, óheiðarlega, óframkvæmanlega eða bersýnilega fara í bága við hagsmuni erfingja eða kröfuhafa, sem sóttu ekki fundinn eða geta enn gefið sig fram, má hann virða ákvörðunina að vettugi og annaðhvort leggja málefnið fyrir nýjan skiptafund eða ráða málefninu sjálfur til lykta.

Greini fundarmenn á um ákvörðun er skiptastjóra að öðru jöfnu rétt að fylgja ályktun meiri hlutans. Það skal þó ekki gert ef efni eru til að víkja frá henni vegna þeirra atvika, sem eru talin í 3. mgr., eða ef ætla má að meirahlutavaldi sé misbeitt minni hlutanum til tjóns. Telji skiptastjóri ekki fært að fara að ályktun meiri hlutans getur hann lagt málefnið fyrir nýjan skiptafund eða ráðið því sjálfur til lykta.

Falli atkvæði jöfn á skiptafundi eða fáist annars ekki ályktun meiri hluta skal skiptastjóri ráða málefninu til lykta á þann veg sem hann telur best eiga við, nema hann kjósi fremur að boða til nýs fundar um það.

71. gr.

Skiptastjóri skal kynna niðurstöður um fundarefni skv. 70. gr. jafnharðan á skiptafundum, nema hann telji nauðsynlegt að fresta ákvörðun til nýs fundar. Þá skal hann einnig kynna ráðstafanir sem hann hefur gert um hagsmuni búsins frá því fundur var síðast haldinn og geta skipt máli.

Mæti erfingi eða kröfuhafi ekki til skiptafundar, sem hann hefur verið sannanlega boðaður til, glatar hann rétti til að hafa uppi mótmæli eða kröfur vegna ákvarðana og ráðstafana sem hafa verið teknar þar eða kynntar.

Erfingi eða kröfuhafi, sem á atkvæði um málefni búsins og telur ákvörðun eða ráðstöfun skiptastjóra ólögmæta, getur mótmælt henni þegar á þeim fundi sem hún er kynnt, en ella á næsta fundi, sem hann er boðaður til, hafi hann ekki glatað rétti til þess skv. 2. mgr. Komi slík mótmæli fram skal skiptastjóri leitast við að jafna ágreininginn, en takist það ekki skal hann beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr. Meðan ágreiningur hefur ekki verið leiddur til lykta skulu ekki gerðar ráðstafanir um málefnið nema nauðsynlegt sé til að réttindi eða munir fari ekki forgörðum eða rýrni að mun.

X. KAFLI
Lok opinberra skipta og endurupptaka þeirra.

72. gr.

Hafi erfingjar lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum búsins og það kemur í ljós, þegar eignum búsins hefur verið komið í verð og kröfulýsingarfresti er lokið ef innköllun hefur verið gefin út, að andvirði eigna nægi ekki nema til að greiða lýstar kröfur að nokkru leyti eða öllu, skal skiptastjóri ráðstafa fénu til greiðslu skiptakostnaðar og krafna samkvæmt því sem segir í 3. mgr. 64. gr., en gera síðan yfirlit um það fé sem hann hefur tekið við í þágu búsins og ráðstöfun þess. Að því gerðu skal hann boða erfingja til skiptafundar með minnst tveggja vikna fyrirvara til að ljúka skiptunum. Eintak yfirlitsins skal fylgja boðuninni.

Komi ekki fram ábendingar um frekari eignir eða réttindi búsins á skiptafundi sem er haldinn skv. 1. mgr. ritar skiptastjóri á yfirlit sitt að skiptum sé lokið með þeim ráðstöfunum sem þar koma fram. Skal hann tilkynna þetta héraðsdómara skriflega, svo og sýslumanni sem skiptin áttu undir.

Verði ágreiningur um hvort skilyrði séu til að ljúka skiptum samkvæmt því sem segir í 2. mgr. skal skiptastjóri leitast við að jafna hann á skiptafundinum eða á sérstökum fundi með hlutaðeigendum. Takist það ekki skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr.

Skiptum má ljúka samkvæmt framansögðu þótt svo standi á sem segir í 76. gr., en þá skal farið eftir ákvæðum þeirrar greinar eftir því sem átt getur við.

73. gr.

Nú hefur sá látni verið í hjúskap, erfingjar hans hafa tekið á sig ábyrgð á skuldbindingum búsins eða farið er með skiptin eftir 2. mgr. 62. gr. og kröfulýsingarfresti er lokið ef innköllun hefur verið gefin út, og maki þess látna tilkynnir skiptastjóra skriflega að hann óski eftir að setjast í óskipt bú með einhverjum samerfingja sinna eða þeim öllum. Skal þá skiptastjóri, ef hann telur skilyrðum laga fullnægt fyrir slíkri heimild, senda þeim sýslumanni, sem skiptin áttu undir, umsókn makans um leyfi til setu í óskiptu búi og samrit þeirra gagna sem hann hefur undir höndum og geta skipt máli við mat á umsókninni. Veiti sýslumaður leyfið skal skiptastjóri ljúka opinberum skiptum þá þegar, eftir atvikum að því leyti sem efni eru til, og láta makanum í té forræði á þeim eignum sem renna til óskipta búsins, enda hafi kostnaður af skiptunum þá verið greiddur.

Ekki stendur það í vegi fyrir að opinberum skiptum ljúki skv. 1. mgr. að gjaldfallnar kröfur hafi ekki greiðst eða trygging verið sett fyrir þeim, en skiptastjóri skal þá tilkynna hlutaðeigandi kröfuhöfum um málalokin. Ef dómsmáli er ólokið til að leysa úr ágreiningi um kröfu á hendur búinu skal því þó haldið áfram ef kröfuhafinn kýs svo, en maki þess látna tekur þá við málsaðild af búinu og verður bundinn af niðurstöðu þess ef þeir hagsmunir sem um er að tefla renna til óskipta búsins eða falla á það.

Skiptastjóri tilkynnir héraðsdómara um lok opinberra skipta skv. 1. mgr.

74. gr.

Ef skilyrðum 28. gr. er fullnægt geta erfingjar komið því á framfæri við skiptastjóra að þeir óski eftir að fá leyfi til einkaskipta á búinu, enda sé kröfulýsingarfresti lokið ef innköllun hefur verið gefin út og lýstar og gjaldfallnar kröfur greiddar, trygging sett eða fé tekið frá fyrir þeim eða ófullnægðir kröfuhafar samþykkja ósk erfingjanna skriflega. Telji skiptastjóri að skilyrði geti verið fyrir einkaskiptum skal hann senda beiðni erfingjanna um heimild til þeirra þeim sýslumanni sem skiptin áttu undir. Veiti sýslumaður leyfið skal skiptastjóri ljúka opinberum skiptum þá þegar og láta erfingjum í té forræði á eignum búsins, en áður skal þó kostnaður af skiptunum greiddur.

Ef leyfi er veitt til einkaskipta skv. 1. mgr. og dómsmál er rekið til að leysa úr ágreiningi um kröfu á hendur búinu skal því haldið áfram ef gagnaðili búsins kýs svo, en erfingjar taka þá við fyrirsvari fyrir búið af skiptastjóra.

Skiptastjóri tilkynnir héraðsdómara um lok opinberra skipta skv. 1. mgr.

75. gr.

Hafi erfingjar lýst yfir ábyrgð á skuldum og skilyrðum 65. gr. er fullnægt, eða ef svo er ástatt sem segir í 2. mgr. 62. gr., getur skiptastjóri afhent þeim þær eignir, sem er afráðið að þeir fái lagðar sér út að arfi, þótt skiptum verði ekki enn lokið vegna annarra ástæðna. Skiptastjóri skal þó gæta þess að útlagning eigi sér ekki stað nema fé liggi fyrir til greiðslu skiptakostnaðar og að erfingi eigi enn tilkall til fjár sem nægi til greiðslu erfðafjárskatts úr hendi hans eða hann reiði það af hendi.

Kröfur gjafþega skulu efndar jafnskjótt og afráðið er um réttmæti þeirra og að búið geti efnt þær, enda greiði gjafþegi skiptastjóra um leið erfðafjárskatt vegna gjafarinnar og kostnað sem kann að leiða af varðveislu og afhendingu hennar.

76. gr.

Skiptastjóri getur ákveðið að ljúka skiptum þótt kröfu hafi verið lýst sem er háð ókomnu skilyrði eða dómsmál er rekið um, eða sá tími er ókominn sem búið getur krafist að fá að efna hana ef fyrirséð þykir að nokkur bið verði enn eftir málalokum. Hafi erfingjar ekki lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum skal fé tekið frá til að efna slíkar kröfur, svo og endranær ef dómsmál er rekið um gjaldfallna kröfu, en um varðveislu þess og endurupptöku skipta til úthlutunar á því fer eftir 82. gr.

Ef búið telur til eigna eða réttinda sem eru umdeild eða má vænta að teljandi bið verði eftir að megi koma í verð eða komi til greiðslu getur skiptastjóri ákveðið að ljúka skiptum án tillits til þeirra. Hann skal þó fylgja réttindunum eftir og taka skiptin upp á ný skv. 83. gr. þegar búið getur ráðstafað þeim. Skiptastjóra er rétt að taka fé frá til að mæta útgjöldum af þessum sökum, en um meðferð þess skal farið eftir 1. mgr. að því leyti sem það nýtist ekki til fulls.

77. gr.

Þegar opinberum skiptum lýkur ekki skv. 72.–74. gr., lýstar kröfur á hendur búinu hafa eftir atvikum verið efndar og eignum þess hefur verið komið í verð að öðru leyti en því sem leiðir af fyrirmælum 75. og 76. gr., skal skiptastjóri, svo fljótt sem verða má, gera frumvarp til úthlutunar úr búinu. Í frumvarpinu skal eftirfarandi koma fram eftir því sem tilefni er til:

1. Yfirlit um eignir búsins, þannig að ráða megi af því hvað hafi verið til í reiðufé, fengist fyrir einstaka muni, innheimst af kröfum, unnist í vexti o.s.frv., en eignir sem hafa verið útlagðar erfingjum eða gjafþegum skulu greindar á því verði sem hefur verið metið eða ákveðið á annan hátt.
2. Yfirlit yfir kostnað af útför þess látna og af skiptunum sjálfum, en síðan skal greint hvað hafi verið greitt hverjum skuldheimtumanni, afhent gjafþegum eða varið á annan hátt til að efna skuldbindingar búsins.
3. Yfirlit um eignir sem koma ekki enn til skipta og fé sem er tekið frá um sinn, sbr. 76. gr.
4. Hversu mikið hver erfingi fái að arfi og að hverju marki hann fái muni lagða sér út og greiðslu í peningum, en tiltekið skal hverri fjárhæð verði haldið eftir til greiðslu erfðafjárskatts hvers erfingja eða eftir atvikum hvort erfingi hafi þegar reitt hann af hendi.

Það skal og tekið fram í frumvarpi ef erfðafé verður varðveitt eftir ákvæðum 81. gr. og með hverjum hætti það verði gert.

78. gr.

Skiptastjóri skal boða erfingja, umboðsmenn þeirra, lögráðamenn eða málsvara, til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar með minnst tveggja vikna fyrirvara og skal eintak þess fylgja boðuninni. Það skal tekið fram í boðun að verði fundurinn ekki sóttur af hálfu erfingja eða hafi hann ekki uppi mótmæli þar gegn frumvarpinu þá verði litið svo á að hann samþykki það.

Á skiptafundi, sem er haldinn skv. 1. mgr., skal skiptastjóri leggja frumvarpið fram og veita þær upplýsingar sem erfingjar æskja um það. Erfingjum er rétt að krefjast aðgangs að gögnum um reikningshald búsins sem skiptastjóri hefur undir höndum.

Hafi erfingjar ekki uppi mótmæli á fundinum skal frumvarpið talið endanlega samþykkt af þeirra hendi, hvort sem þeir sækja fundinn eða ekki. Skiptastjóri skal þá rita á frumvarpið að það hafi verið samþykkt sem úthlutunargerð úr búinu og að skiptum sé þar með lokið.

79. gr.

Komi fram mótmæli gegn frumvarpi á skiptafundi skv. 78. gr. og þau varða önnur atriði þess en þau sem hlutaðeigandi hefur þegar glatað rétti til að mótmæla skv. 2. mgr. 71. gr. skal skiptastjóri krefja þann svara sem hefur mótmælin uppi um hverjar breytingar hann telji eiga að gera á frumvarpinu.

Komi eingöngu fram mótmæli sem skiptastjóri telur efni til að fallast á getur hann breytt frumvarpinu þeim til samræmis og lokið skiptum, ef aðeins eru leiðréttar augljósar eða óverulegar skekkjur eða fundurinn er sóttur af hálfu allra erfingja og þeir gera engar athugasemdir. Verði það ekki gert skal skiptastjóri boða til nýs fundar skv. 78. gr. um frumvarpið svo breytt.

Verði mótmælum ekki sinnt með þeim hætti, sem segir í 2. mgr., skal skiptastjóri kveðja þá til fundar sem mótmælin varða, séu þeir ekki á skiptafundinum, og leitast við að jafna ágreininginn. Takist það ekki skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 122. gr. Meðan slíkur ágreiningur er ekki leiddur til lykta verður skiptum ekki lokið nema allir hlutaðeigendur samþykki. Þegar ágreiningur hefur verið leiddur til lykta skal skiptastjóri gera nýtt frumvarp til úthlutunar og boða til fundar um það, sbr. 77.–79. gr., nema forsendur fyrra frumvarps standi óhaggaðar og telst það þá samþykkt.

80. gr.

Þegar frumvarp hefur verið samþykkt skal skiptastjóri standa skil á erfðafjárskatti og greiða erfingjum, umboðsmönnum þeirra eða lögráðamönnum arf og láta þeim í té skilríki fyrir eignarheimildum að því leyti sem það hefur ekki þegar verið gert.

Skiptastjóri skal tilkynna héraðsdómara skriflega að skiptum sé lokið. Einnig skal hann tilkynna það sýslumanni sem skiptin áttu undir og láta eintak úthlutunargerðar fylgja.

Hafi erfingjar lýst yfir ábyrgð á skuldbindingum búsins og innköllun hefur ekki verið gefin út við opinber skipti bera þeir ábyrgð einn fyrir alla og allir fyrir einn á þeim skuldbindingum þess látna sem kunna síðar að koma fram þótt ekki hafi verið kunnugt um þær áður en skiptum lauk. Hafi innköllun verið gefin út bera þeir aðeins ábyrgð á þeim skuldbindingum sem var lýst eða halda gildi þrátt fyrir vanlýsingu en voru ekki greiddar við skiptin.

81. gr.

Hafi erfingi ekki gefið sig fram við skiptin og ókunnugt er hvar verði náð til hans skal skiptastjóri leggja erfðafé hans á reikning við banka eða sparisjóð, sem beri svo háa vexti sem kostur er. Hann skal afhenda sýslumanni, sem skiptin áttu undir, skilríki fyrir slíkum reikningi til varðveislu.

Hafi sýslumanni verið afhent skilríki fyrir arfi skv. 1. mgr., en innköllun hefur ekki verið gefin út til erfingja við skiptin, skal hann svo fljótt sem verða má fá birta tvívegis í

Lögbirtingablaði áskorun til erfingjans um að vitja arfsins að því viðlögðu að fénu verði ráðstafað skv. 3. mgr.

Gefi erfingi sig ekki fram við sýslumann til að vitja arfs, sem er varðveittur skv. 1. mgr., eða einhver sá sem getur sannað rétt sinn til fjárins innan tíu ára frá því innköllun til erfingja var birt eða áskorun skv. 2. mgr., geta erfingjar þess, sem féð var varðveitt fyrir, krafist að fá það afhent eins og sá hefði ekki lifað þegar arfurinn féll. Komi slík krafa ekki fram innan eins árs frá lokum þess frests skal sýslumaður greiða féð í ríkissjóð.

Hafi erfingja verið skipaður málsvari skv. 2. mgr. 13. gr. og erfinginn getur ekki tekið við arfi sínum við lok skipta skal skiptastjóri fara svo að sem segir í 1. mgr. Sýslumaður varðveitir þá arfinn þar til erfinginn verður fær um að taka við honum eða annar sannar rétt sinn til að taka við honum í stað erfingjans.

82. gr.

Hafi skiptastjóri lokið skiptum en tekið frá fé til að mæta skilyrtri kröfu, umdeildri eða ógjaldfallinni, skal það lagt á sérgreindan reikning við banka eða sparisjóð sem beri svo háa vexti sem kostur er. Skiptastjóri varðveitir skilríki fyrir slíkum reikningi.

Þegar komið er í ljós um skilyrði fyrir kröfu, ágreiningur um hana hefur verið leiddur endanlega til lykta eða sá tími er kominn að hana megi efna, skal skiptastjóri taka skiptin upp á ný, ótilkvaddur eða samkvæmt kröfu erfingja eða þess sem á rétt til greiðslu. Skiptastjóri skal þá greiða kröfuna hafi málalok orðið á þann veg, en standi eitthvað eftir af því sem tekið var frá skal hann tafarlaust gera frumvarp til viðbótaruthlutunar til erfingja og fara að öðru leyti svo að sem segir í 78.–81. gr. Nemi sú fjárhæð svo litlu sem kæmi í hlut hvers erfingja að hún standi ekki undir kostnaði af viðbótaruthlutun má skiptastjóri þó greiða hana í ríkissjóð.

83. gr.

Hafi skiptum verið lokið án tillits til eignar sem búið gat þá ekki ráðið yfir, sbr. 2. mgr. 76. gr., skal skiptastjóri ótilkvaddur og tafarlaust taka skiptin upp á ný ef eignin stendur búinu til ráðstöfunar. Standi andvirði eignarinnar undir kostnaði af því skal skiptastjóri boða til skiptafundar um ráðstöfun hennar ef nauðsyn ber til, en að ráðstöfun lokinni skal hann gera frumvarp til viðbótaruthlutunar til erfingja og fara annars svo að sem segir í 78.–81. gr. Að öðrum kosti ráðstafar hann eigninni og greiðir andvirði hennar í ríkissjóð.

Komi fram eign eftir skiptalok, sem hefði átt að falla til búsins, skal skiptastjóri taka skiptin upp á ný, ótilkvaddur eða eftir kröfu erfingja. Að öðru leyti skal farið eftir fyrirmælum 1. mgr.

84. gr.

Opinber skipti verða ekki endurupptekin að öðru leyti en heimilað er í 82. og 83. gr.

Gefi einhver sig fram innan tíu ára frá lokum opinberra skipta sem hefði átt rétt til arfs eða gjafar úr búinu en gengið var framhjá við skiptin getur hann krafið hvern þann fyrir sig sem naut arfs í hans stað um endurgreiðslu fyrir sitt leyti. Sá sem naut arfsins verður ekki krafinn um arð eða vexti af fénu nema hann hafi tekið við arfinum gegn betri vitund.

3. ÞÁTTUR
Einkaskipti dánarbúa.

XI. KAFLI
Staða erfingja og kröfuhafa við einkaskipti.

85. gr.

Frá því erfingjar hafa fengið leyfi til einkaskipta á dánarbúi skv. 31. eða 74. gr. og þar til skiptum lýkur eða leyfi þeirra fellur niður fara þeir í sameiningu með forræði búsins og eru einir bærir um að ráðstafa hagsmunum og svara fyrir skyldur þess, þar á meðal við samningsgerð, fyrir dómi eða stjórnvöldum.

Erfingjum er heimilt að fela tilteknum manni, einum eða fleiri, að koma fram af hálfu búsins gagnvart öðrum í vissum lögskiptum eða í öllu tilliti eftir því sem þeir ákveða nánar, sbr. 2. mgr. 29. gr.

86. gr.

Við ráðstöfun á málefnum búsins verða erfingjar að vera einhuga um ákvörðun nema þeir semji um annað. Samningur milli erfingja um að ákvörðun ráðist af atkvæði meiri hluta þeirra girðir ekki fyrir að hver þeirra geti um sig krafist opinberra skipta á búinu skv. 1. mgr. 38. gr.

87. gr.

Erfingjum er heimilt að gefa út og fá birta innköllun í Lögbirtingablaði og skora þar á þá sem telja sig eiga kröfur á hendur búinu eða til muna í vörslum þess að lýsa þeim fyrir tilgreindum manni innan ákveðins frests. Slík innköllun hefur ekki þau áhrif sem er mælt fyrir um í 58. gr.

Hvort sem erfingjar gefa út innköllun eða ekki getur hver sá sem telur sig eiga rétt á hendur búinu lýst kröfu sinni fyrir erfingjunum eða þeim manni sem þeir hafa tilnefnt til að svara fyrir hagsmuni búsins. Slík kröfulýsing hefur ekki þau áhrif sem mælt er fyrir um í 4. mgr. 57. gr., nema mál sé rekið um hana eftir 2. mgr. 90. gr.

Mál verður ekki höfðað á hendur dánarbúi þótt erfingjar hafi fengið leyfi til einkaskipta nema að því leyti sem mælt er fyrir um heimild til þess í 1. mgr. 4. gr., 3. mgr. 88. gr. og 2. mgr. 90. gr. Þó má hafa uppi gagnkröfu til skuldajafnaðar eða sjálfstæðs dóms á hendur dánarbúi ef það hefur höfðað mál um sína hagsmuni.

88. gr.

Fjárnám verður ekki gert í eign dánarbús þótt erfingjar hafi leyfi til einkaskipta, hvorki til fullnustu kröfu á hendur þeim látna né erfingja, einum eða fleiri, nema eignin standi að fyrra bragði til tryggingar fyrir kröfunni. Það sama á við um kyrrsetningu og löggeymslu.

Hafi erfingjar leyfi til einkaskipta getur sá sem hefur aflað sér dóms á hendur þeim látna um skyldu hans til athafnar fylgt kröfu sinni samkvæmt dóminum eftir með aðför á hendur dánarbúinu að því leyti sem kröfunni verður fullnægt eftir aðalefni sínu án fjárnáms. Þá má einnig beina kröfu að dánarbúi um útburðar- eða innsetningargerð án undangengins dóms og sáttar. Kröfu um málskostnað, sem kann að vera lagður á búið vegna ágreinings um aðför eftir þessari málsgrein, má fullnægja með fjárnámi á hendur erfingja, svo og kröfu um kostnað af gerðinni sem hefur verið ákveðinn við framkvæmd hennar.

Sá sem telur athöfn erfingja í nafni búsins brjóta gegn lögvörðum rétti sínum getur krafist að lögbann verði lagt við henni eftir almennum reglum, ef þeir hafa leyfi til einkaskipta. Mál til staðfestingar á lögbanni verður þá höfðað á hendur dánarbúinu og má sækja það í þeirri þinghá þar sem skiptin fara fram. Í slíku máli má dæma búið til greiðslu skaðabóta vegna brots á lögbanni og málskostnaðar, en slíku dómsákvæði má fullnægja með fjárnámi hjá erfingja.

Krefjast má nauðungarsölu á eign dánarbús eftir almennum reglum ef erfingjar hafa leyfi til einkaskipta og þeirri kröfu verður komið fram án aðgerða sem ákvæði 3. mgr. 87. gr. eða 1. mgr. þessarar greinar girða fyrir.

89. gr.

Ákvæði 87. og 88. gr. breyta í engu rétti þess sem telur sig eiga kröfu á hendur dánarbúi til að sækja hana á hendur erfingja í skjóli ábyrgðar hans á skuldbindingum búsins.

90. gr.

Ef ágreiningur rís milli erfingja við einkaskipti, hvort sem er um réttindi þeirra til arfs, réttindi eða skyldur búsins eða ráðstafanir á hagsmunum þess, getur einn þeirra eða fleiri leitað úrlausnar héraðsdóms um ágreiningsefnið eftir 123. gr. meðan skiptum er enn ólokið. Dómsmál verður ekki höfðað með öðrum hætti til að fá leyst úr slíku ágreiningsefni.

Ef ágreiningur verður um kröfu sem er beint að dánarbúi skv. 2. mgr. 87. gr. og erfingjar og sá sem hefur hana uppi eru allir á einu máli um það geta þeir leitað úrlausnar héraðsdóms um ágreiningsefnið eftir ákvæðum 123. gr. meðan skiptum er enn ólokið.

Einkaskiptum verður ekki lokið meðan máli skv. 1. eða 2. mgr. er ólokið nema allir hlutaðeigendur séu á það sáttir, en málinu má þá halda áfram í óbreyttu horfi þótt skiptum sé lokið.

XII. KAFLI
Niðurfelling leyfis til einkaskipta.

91. gr.

Sýslumaður skal fella niður leyfi til einkaskipta og taka við forræði búsins á ný ef erfingjar ljúka ekki skiptum innan þess frests sem hann hefur veitt þeim, þeir hlíta ekki öðrum skilyrðum sem hann hefur sett fyrir einkaskiptum eða hann synjar um staðfestingu einkaskiptagerðar skv. 2. mgr. 94. gr. Erfingjum skal þó að jafnaði gefinn kostur á að tala máli sínu áður en leyfi verður fellt niður og er sýslumanni heimilt að veita þeim tiltekinn frest til úrbóta ef hann telur það geta borið árangur.

Leyfi til einkaskipta verður ekki að öðrum kosti fellt niður nema eftir ákvæðum 45. gr.

92. gr.

Ráðstafanir erfingja á hagsmunum búsins gagnvart þriðja manni, sem þeir hafa gert í skjóli leyfis til einkaskipta, raskast ekki af því einu að leyfi þeirra sé síðar fellt niður. Ákvarðanir, sem erfingjar hafa tekið um réttindi sín á milli, binda þá eftir reglum um gildi loforða, sbr. þó 2. mgr.

Hafi erfingjar fengið eignir búsins útlagðar við einkaskipti og leyfi þeirra er síðan fellt niður ber hverjum þeirra að skila því aftur sem hann hefur tekið við ef búið krefst þess. Geti erfingi ekki skilað eign má búið krefja hann um fjárhæð sem nemur andvirði hennar þegar útlagning átti sér stað ásamt vöxtum.

XIII. KAFLI
Lok einkaskipta.

93. gr.

Þegar erfingjar telja málefnum búsins nægilega ráðið til lykta og innan þess frests sem þeim hefur verið ákveðinn til að ljúka einkaskiptum skulu þeir leggja einkaskiptagerð fyrir sýslumann. Í henni skal eftirfarandi m.a. koma fram:

1. Nafn þess látna, kennitala, dánardagur og heimilisfang á dánardægri.
2. Hverjir séu erfingjar þess látna, kennitölur þeirra og heimilisföng, og eftir atvikum hverjir hafi komið fram af þeirra hálfu sem lögráðamenn eða málsvarar.
3. Hverjar eignir búsins hafi verið í byrjun og hvað hafi fengist í arð eða vexti af þeim, en tiltekið skal verðgildi einstakra muna eða safns samkynja muna sem erfingjar leggja til grundvallar um skiptin sín á milli.
4. Hverjar kröfur hafi komið fram á hendur búinu, hverjar þeirra hafi verið greiddar og hvernig fari um þær sem hafa ekki enn verið efndar.
5. Hvernig hver erfingi hafi fengið eða muni fá arf sinn greiddan eða lagðan sér út.

Einkaskiptagerð skal vera skrifleg og undirrituð af erfingjum eða umboðsmönnum þeirra, lögráðamönnum eða málsvörum. Þau gögn skulu fylgja henni sem erfingjar telja horfa til skýringa.

Við afhendingu einkaskiptagerðar skulu erfingjar leggja þær yfirlýsingar fyrir sýslumann til staðfestingar sem þeir þurfa á að halda til að þinglýsa eða skrá eignarréttindi sín að munum eða réttindum sem þeir taka að arfi. Þá skulu erfingjar enn fremur afhenda sýslumanni þær skýrslur og skjöl sem þeim er skylt til ákvörðunar og greiðslu erfðafjárskatts.

Nú eru eignir búsins óverulegar eða einkaskiptin eru einföld í sniðum af öðrum ástæðum, og er þá sýslumanni heimilt að ósk erfingja að láta hjá líða að krefja þá um einkaskiptagerð ef honum þykja nægar upplýsingar koma fram í erfðafjárskýrslu um þann látna, erfingja hans, eignir búsins og skuldbindingar þess. Ef einkaskiptagerð er ekki lögð fyrir sýslumann skal litið svo á að erfingjar hafi fengið allar eignir búsins lagðar út eftir arfshlutföllum, eftir atvikum með tilliti til búshluta maka þess látna.

94. gr.

Sýslumaður skal, svo fljótt sem verða má, taka afstöðu til einkaskiptagerðar og þeirra skjala sem erfingjar leggja fyrir hann eftir 3. mgr. 93. gr. Honum er heimilt að krefja erfingja um nánari skýringar á sérhverju því sem hann telur þörf og frekari gögn um einstök atriði.

Telji sýslumaður skorta á að einkaskiptagerð fullnægi ákvæðum 1. og 2. mgr. 93. gr. eða að eignir eða skuldbindingar búsins kunni að vera svo vantaldar eða ranglega metnar að hætta sé á að erfðafjárskattur verði ekki réttilega ákveðinn eða að brotið verði gegn réttindum erfingja sem lögráðamaður eða málsvari kemur fram fyrir skal hann að öðru jöfnu gefa erfingjum kost á að bæta úr því sem er áfátt, þá þegar eða innan tiltekins frests. Sinni erfingjar því ekki eða telji sýslumaður annmarka svo verulega að ekki megi ætla að erfingjar muni bæta úr skal hann synja um staðfestingu einkaskiptagerðar. Eins skal farið að ef annmarkar eru á þeim gögnum sem erfingjum ber að láta af hendi eftir 3. mgr. 93. gr., en sýslumanni er þó heimilt að staðfesta einkaskiptagerð þótt ekki liggi fyrir fullnægjandi yfirlýsingar um eignarréttindi erfingja að einstökum munum eða réttindum búsins.

Ef sýslumaður telur einkaskiptagerð og önnur framkomin skjöl fullnægjandi skal hann árita hana um staðfestingu.

95. gr.

Einkaskiptum er lokið þegar sýslumaður hefur staðfest einkaskiptagerð skv. 3. mgr. 94. gr.

Einkaskipti verða ekki tekin upp á ný nema síðar komi fram eignir sem hefðu átt að koma til skipta. Erfingjar skulu tilkynna sýslumanni ef slíkt tilefni verður til að taka skiptin upp, en leyfi til einkaskipta skal þá gefið út á ný eftir fyrri umsókn þeirra, eftir atvikum að fengnum yfirlýsingum þeirra sem koma í stað látinna erfingja. Skiptum skal síðan lokið á ný eftir ákvæðum 93. og 94. gr., en við endurupptöku verður ekki hreyft við því sem áður var gert við skiptin.

Ákvæði 2. mgr. 84. gr. gilda um rétt þess sem kann að hafa verið gengið framhjá við einkaskipti.

96. gr.

Hafi sérstakur lögráðamaður verið skipaður skv. 1. mgr. 13. gr. skal hann tafarlaust afhenda reglulegum lögráðamanni erfingjans arfinn eða skilríki fyrir honum þegar útlagning hefur átt sér stað eða einkaskiptum hefur verið lokið.

Hafi erfingja verið skipaður málsvari skv. 2. eða 3. mgr. 13. gr. skal málsvarinn standa skil á arfinum eftir 1. eða 4. mgr. 81. gr. Hafi málsvari verið skipaður eftir 3. mgr. 13. gr. skal sýslumaður fara svo að sem mælt er fyrir um í 2. og 3. mgr. 81. gr.

97. gr.

Eftir að einkaskiptum er lokið bera erfingjar einn fyrir alla og allir fyrir einn ábyrgð á skuldbindingum búsins án tillits til þess hvort þeim var kunnugt um þær áður en skiptum var lokið.

4. ÞÁTTUR
Opinber skipti á öðru en dánarbúum.

XIV. KAFLI
Opinber skipti til fjárslita milli hjóna o.fl.

98. gr.

Hafi annað hjóna eða þau bæði sótt um leyfi til skilnaðar að borði og sæng eða lögskilnaðar án undangengins skilnaðar að borði og sæng, en sammæli hafa ekki tekist um skipti milli þeirra fyrir yfirvaldi, getur annað þeirra eða þau bæði krafist að opinber skipti fari fram til fjárslita milli þeirra, enda séu ekki leiddar að því líkur að umsókn um leyfi til skilnaðar kunni að verða hafnað.

Hafi dómsmál verið höfðað til skilnaðar hjóna að borði og sæng, lögskilnaðar þeirra eða ógildingar hjúskaparins, getur annað þeirra eða þau bæði krafist að opinber skipti fari fram til fjárslita milli þeirra.

99. gr.

Annað hjóna getur krafist opinberra skipta til fjárslita milli sín og maka síns þótt hjúskapnum hafi ekki verið slitið:

1. ef maki þess rýrir hjúskapareign sína með vangæslu á fjármálum sínum, misbeitingu á ráðum yfir hjúskapareign eða annarri óhæfilegri framkomu, eða gefur sérstakt tilefni til óttast að svo fari,
2. ef bú maka þess er tekið til gjaldþrotaskipta.

Hjón geta að auki krafist opinberra skipta til fjárslita milli sín ef þau eru sammála um það.

100. gr.

Ef karl og kona slíta óvígðri sambúð eftir að hafa búið saman samfleytt í að minnsta kosti tvö ár eða búið saman skemmri tíma og annaðhvort eignast barn eða konan er þunguð af völdum karlsins getur annað þeirra eða þau bæði krafist opinberra skipta til fjárslita milli þeirra.

101. gr.

Krafa um opinber skipti skal vera skrifleg og skal henni beint til héraðsdómstólsins í því umdæmi þar sem aðilarnir eiga eða áttu síðast sameiginlegt lögheimili, nema þeir semji um annað.

Í kröfu um opinber skipti skal eftirfarandi koma fram:

1. Nöfn aðilanna, kennitölur þeirra beggja og heimilisföng, ásamt upplýsingum um umboðsmenn sem þau kunna að hafa tilnefnt vegna málefnisins.
2. Hvor aðilanna hafi uppi kröfu um opinber skipti og á hverju hann byggi rétt sinn til þess.
3. Hverjar séu helstu eignir og skuldir aðilanna, en greint skal sérstaklega milli hjúskapareigna og séreigna ef um hjón er að ræða.

Gögn skulu fylgja kröfunni til stuðnings því að skilyrði séu fyrir opinberum skiptum skv. 98., 99. eða 100. gr., svo og önnur gögn sem má ætla að hafi þýðingu við mat á kröfunni.

Krafa um opinber skipti verður því aðeins tekin til greina að telja megi sýnt af því sem fram er komið að eignir muni nægja fyrir skiptakostnaði eða sá sem hefur kröfuna uppi setji tryggingu fyrir honum. Sá sem krefst opinberra skipta ábyrgist greiðslu skiptakostnaðar þótt hann hafi ekki verið krafinn um tryggingu í byrjun.

Farið skal eftir ákvæðum 43. gr. og 1.–5. mgr. 44. gr. við meðferð kröfu og úrskurð héraðsdómara um opinber skipti samkvæmt þessum kafla.

102. gr.

Skiptin teljast byrjuð þegar héraðsdómari kveður upp úrskurð um að opinber skipti fari fram eða krafa um þau er fyrst tekin til greina fyrir æðra dómi. Skipar héraðsdómari þá skiptastjóra til að fara með þau með bókun í þingbók. Ákvæði V. kafla taka til skiptastjóra við opinber skipti eftir þessum kafla.

103. gr.

Ef aðili að opinberu skiptunum er ólögráða kemur lögráðamaður fram af hans hálfu við þau, þar á meðal varðandi kröfu um þau.

Hafi krafa um opinber skipti verið tekin til greina og svo er ástatt um aðila að þeim sem segir í 2. eða 3. mgr. 13. gr. skal skiptastjóri fara þess á leit við sýslumann að hann skipi aðilanum málsvara til að koma fram fyrir hans hönd við skiptin, nema skiptastjóri telji að það megi ljúka þeim án þess að atbeina aðilans verði þörf. Ákvæði 4. mgr. 13. gr., 14. gr., 15. gr. og 2. mgr. 96. gr. gilda um slíka málsvara.

104. gr.

Ef ekki verða sammæli um annað koma aðeins til skipta þær eignir og þau réttindi aðilanna sem verða ekki taldar séreignir annars þeirra og tilheyrðu þeim þegar yfirvald tók fyrst fyrir umsókn um leyfi til skilnaðar, dómsmál var höfðað til skilnaðar eða ógildingar hjúskapar, héraðsdómari tók fyrst fyrir kröfu um opinber skipti til fjárslita milli hjóna án skilnaðar eða ógildingar hjúskapar, eða óvígðri sambúð var slitið. Að auki skulu koma til skipta arður, vextir og annars konar tekjur sem hafa fengist síðan af þeim eignum og réttindum. Með sama hætti skal aðeins tekið tillit til skulda aðilanna sem höfðu stofnast en voru ekki greiddar á því tímamarki.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er hvoru hjóna um sig heimilt að krefjast að fá muni til eignar utan skipta, sem því eru nauðsynlegir til að halda áfram atvinnu eða menntun sinni eða hefur eingöngu eða aðallega verið aflað til afnota þess, hvort sem munirnir eru hjúskapareignir þess sjálfs eða hins hjónanna, ef verðgildi munanna er ekki slíkt að þetta verði talið ósanngjarnt gagnvart hinu hjónanna, og það hjónanna sem fær muni með þessum hætti tekur að sér þær skuldir sem hvíla á mununum eða hafa orðið til vegna öflunar þeirra. Með sömu skilyrðum getur það hjónanna sem fer með forsjá sameiginlegs ófjárráða barns þeirra krafist af hálfu barnsins að það fái til eignar utan skipta muni sem það hefur haft afnot af úr hjúskapareign hvors hjónanna um sig. Við fjárslitin skal ekki tekið tillit til eigna og skulda sem er farið með á þennan hátt.

Sambýlisfólk og sameiginleg ófjárráða börn þeirra njóta sama réttar og mælt er fyrir um í 2. mgr. þegar opinber skipti fara fram við slit óvígðrar sambúðar.

105. gr.

Skiptastjóri skal, svo fljótt sem verða má eftir skipun hans, boða aðilana, umboðsmenn þeirra, lögráðamenn eða málsvara, til skiptafundar og leita þar vitneskju um hverjar eignir geti komið til skipta skv. 104. gr., hvorum aðilanum þær tilheyri, hvert verðmæti þeirra sé, hvar þær sé að finna, hver fari með umráð þeirra og hvort séreignir séu fyrir hendi og þá hverjar.

Skiptastjóri heldur svo oft skiptafundi sem hann telur þörf til að afla upplýsinga um þau atriði sem er getið í 1. mgr. Að öðru leyti leitar hann ekki vitneskju um þau sjálfur, nema annar aðilinn eða báðir krefjist þess og honum verði talið kleift að verða við því.

Verði ekki sammæli um verðmat eigna og liggi ekki þá þegar fyrir að þeim verði komið í verð við skiptin getur hvor aðilinn sem er krafist að skiptastjóri æski mats á þeim eftir 17.–23. gr. og njóta þá báðir aðilarnir þeirrar stöðu sem erfingjum er veitt í þeim ákvæðum. Skiptastjóra skal gefinn kostur á að vera viðstaddur þegar mat fer fram.

Hafi eignum eða réttindum, sem ættu að koma til skipta, verið ráðstafað eftir þann tíma, sem getur í 1. mgr. 104. gr., en áður en opinber skipti byrjuðu og sammæli verða ekki annaðhvort um að taka ekki tillit til þeirra eða um verðgildi þeirra, skal það ákveðið með mati með sama hætti og segir í 3. mgr.

106. gr.

Á skiptafundum sem eru haldnir skv. 105. gr. skal skiptastjóri enn fremur afla upplýsinga um þær skuldir aðilanna sem koma til álita eftir 1. mgr. 104. gr. Að öðru leyti leitar hann ekki sjálfur vitneskju um skuldir, nema annar aðilinn eða þeir báðir krefjist þess og honum verði talið kleift að verða við því.

Telji annað hjóna sig eiga endurgjaldskröfu á hendur hinu eða að hinu beri að greiða skuld af séreign sinni skal það koma fram á skiptafundi þegar leitað er vitneskju um skuldir að öðru leyti.

Ef annar aðilinn eða báðir óska eftir því á fyrsta skiptafundi skal skiptastjóri gefa út og fá birta í Lögbirtingablaði innköllun þar sem skorað er á þá sem telja til skulda á hendur aðilunum að lýsa kröfum sínum fyrir skiptastjóra innan tveggja mánaða frá því innköllunin birtist fyrra sinni. Skiptastjóri má verða við ósk um þetta, þótt hún komi síðar fram, ef skiptin eru enn skammt á veg komin og hann telur innköllun munu þjóna tilgangi og ekki leiða til óþarfa tafa.

Innköllun skv. 3. mgr. hefur ekki þau áhrif sem er mælt fyrir um í 4. mgr. 57. gr. og 58. gr. og veitir hún kröfuhöfum hvorki rétt til afskipta né til að krefjast efnda við skiptin. Við skiptin skal tekið tillit til krafna sem berast eftir lok kröfulýsingarfrests en áður en skiptum lýkur.

Hvort sem innköllun er gefin út eða ekki skal skiptastjóri gefa báðum aðilunum kost á að tjá sig á skiptafundi um þær skuldir sem upplýst er um.

107. gr.

Aðilarnir eiga hvor um sig rétt á að hafa vörslur þeirra eigna sem koma til skipta skv. 104. gr. og þeir höfðu í vörslum sínum þegar opinber skipti byrjuðu, þar til skiptastjóri kveður á um annað skv. 2. mgr. Það sama á við um afnot eigna að því leyti sem afnotin rýra ekki verðgildi þeirra óeðlilega.

Skiptastjóri getur ákveðið að annar aðilinn verði sviptur vörslum eignar eftir kröfu gagnaðilans og að hann taki við vörslunum sjálfur eða fái þær gagnaðilanum:

1. ef meðferð vörsluhafans á eigninni gefur sérstakt tilefni til að óttast að hún geti farið forgörðum, spillst eða rýrnað verulega í verði,
2. ef teljandi munur er á verðgildi eða afnotagildi þeirra eigna sem hvor aðilinn hefur í vörslum sínum, unnt þykir að jafna aðstöðu þeirra með því að vörsluskipti verði á einhverjum þessara eigna og ástæða er til að ætla að aðilarnir muni ekki fá þær eignir lagðar sér út við skiptin sem hvor þeirra hefur í vörslum sínum í byrjun,
3. ef gagnaðili vörsluhafans eða barn þeirra á rétt til eignarinnar án tillits til skiptanna, sbr. 104. gr.,
4. ef ákveðið hefur verið að ráðstafa eigninni við skiptin og vörsluhafinn þykir torvelda að þeirri ákvörðun verði framfylgt,
5. ef eigninni hefur þegar verið ráðstafað eða hún hefur verið útlögð gagnaðila vörsluhafans og hann lætur hana ekki af hendi.

Ef um skipti er að ræða milli hjóna verður annað þeirra ekki svipt vörslum séreignar sinnar nema því hafi verið mótmælt við skiptin að um séreign sé að ræða, ágreiningur um það hafi ekki verið leiddur til lykta og svo standi á sem segir í 1. tölul. 2. mgr.

Neiti vörsluhafi að hlíta boði skiptastjóra um að láta eign af hendi getur skiptastjóri krafist úrskurðar héraðsdóms um skyldu hans til þess. Farið skal með slíkt málefni eftir 1. mgr. 124. gr. Taki héraðsdómari kröfu skiptastjóra til greina má kveða svo á í úrskurðinum að

honum megi fullnægja með aðför án aðfararfrests. Kæra úrskurðarins frestar ekki heimild til aðfarar eftir honum.

108. gr.

Meðan opinber skipti standa yfir er skiptastjóri einn bær um að ráðstafa þeim eignum sem koma til skipta skv. 104. gr. og til að taka við þeim eða greiðslu andvirðis þeirra úr hendi þriðja manns, nema þær hafi þegar verið lagðar aðilum út skv. 110. gr.

109. gr.

Við skiptin skal greina milli þeirra eigna sem tilheyra hvorum aðila fyrir sig og þeirra sem tilheyra þeim í sameiningu. Eins skal farið með skuldir hvors um sig og þær skuldir sem beinast að þeim báðum í senn.

Þegar ákvarðað er hvað hvor aðili eigi að fá í sinn hlut og ef sammæli verða ekki um aðra skipan skal lagt saman varðandi hvorn þeirra fyrir sig verðmæti eigna, sem tilheyra honum einum, og verðmæti hlutdeildar hans í því sem hann á í sameign með gagnaðilanum. Frá þessari heildareign hvors um sig skal síðan dregin fjárhæð skulda, sem beinast að hvorum þeirra, ásamt hlutdeild hvors í sameiginlegum skuldum.

Hvor aðilinn um sig á aðeins rétt á að fá eignir í sinn hlut móti skuldum sínum að því marki sem eignir hans sjálfs, þar á meðal hlutdeild í sameign, hrökkva fyrir skuldunum. Að því leyti sem eignir aðilans nægja ekki fyrir skuldum hans verður ekki tekið tillit til skuldanna sem umfram eru, nema aðilar ákveði annað.

Ef annar aðilinn á eignir umfram skuldir skal hrein eign hans koma til skipta milli þeirra beggja eftir því sem leitt verður af reglum um fjármál hjóna eða sambýlisfólks. Eigi báðir aðilarnir eignir umfram skuldir skal hrein eign þeirra lögð saman og ákveðið eftir sömu reglum hvað hvorum þeirra ber að tiltölu af henni. Hlutdeild annars aðilans í hreinni eign hins eða í samanlagðri hreinni eign þeirra beggja skal þó skerðast að því leyti sem hinn aðilinn á endurgjaldskröfu á hendur honum, sbr. 2. mgr. 106. gr.

Hvor aðilinn um sig á rétt á að fá eignir lagðar sér út eftir 110. gr. og greiðslu af andvirði eigna sem er ráðstafað eftir 111. gr. til fullnustu á því sem honum ber skv. 3. og 4. mgr.

110. gr.

Eftir því sem ráðið er hverjar eignir komi til skipta, hvorum aðila þær tilheyri og hvert verðmæti þeirra verði talið við skiptin, svo og til hverra skulda verði tekið tillit og með hvaða hætti, skal skiptastjóri gefa hvorum aðila fyrir sig kost á því á skiptafundi að fá eignir lagðar sér út eftir ákvæðum 2.–4. mgr. hafi aðilarnir ekki þegar komið sér saman um annað. Eftir því sem skiptastjóri telur skilyrðum þessarar greinar fullnægt til að verða við kröfum um það skal hann leggja aðilunum út eignir þegar í stað til frjálsrar ráðstöfunar þótt enn sé óvíst um eignir og skuldir að öðru leyti, enda þyki sýnt að hvorugur aðilinn fái meira í sinn hlut með þessum hætti en hann muni eiga rétt á að endingu. Skiptastjóri gefur út heimildarskjöl um útlagningu, ef þeirra er þörf, og hafa þau sömu áhrif og ef hann hefði umboð aðilanna til útgáfu þeirra.

Fyrst í stað skal skiptastjóri gefa hvorum aðila um sig kost á að fá lagt út af þeim eignum sínum sem eru ekki í sameign aðilanna upp í þann hlut sem honum ber skv. 3. og 4. mgr. 109. gr. Verði ekki sammæli um annað á hvorugur aðilanna rétt á að fá eignir hins lagðar sér út með þessum hætti.

Þegar aðila hefur verið útlagt það sem kostur er skv. 2. mgr., skal skiptastjóri því næst gefa honum kost á að fá útlagðar eignir sem eru í sameign aðilanna, enda sé verðmæti eignanna innan marka þess sem aðilinn á enn rétt á að fá í sinn hlut skv. 3. og 4. mgr. 109. gr. Eigi báðir aðilarnir þennan rétt til að fá eignir útlagðar úr sameign þeirra og þeir krefjast báðir útlagningar á sömu eign skal sá þeirra ganga fyrir sem má ætla að hafi meiri þörf fyrir eignina, en ella skal varpað hlutkesti um í hvors hlut hún komi ef ekki verða sammæli um annað.

Nú hefur útlagning farið fram skv. 2. og 3. mgr. og annar aðilinn eða þeir báðir eiga enn rétt á að fá eignir í sinn hlut skv. 3. og 4. mgr. 109. gr., en verðmæti einstakra eigna, sem eftir standa, fer fram úr því sem hvor aðili um sig á rétt á. Skal skiptastjóri þá gefa þeim sem þetta á við um kost á að fá slíkar eignir í sinn hlut með því að hann fái það lagt út af verðmæti þeirra sem réttur hans stendur ennþá til, en reiði af hendi afgang verðmætisins með peningagreiðslu. Ef báðir aðilarnir krefjast að fá sömu eign í sinn hlut með þessum hætti og sammæli verða ekki um annað skal sá þeirra ganga fyrir í þessum efnum sem á eignina, en sé hún í sameign aðilanna skal sá ganga fyrir sem má ætla að hafi meiri þörf fyrir hana, en ella skal hlutkesti ráða.

Ef sammæli verða ekki um annað getur hvorugur aðilinn krafist að fá eignir lagðar sér út skv. 2.–4. mgr. móti skuld sem hvílir á þeim báðum í senn, nema hann taki skuldina einn að sér og gagnaðilinn verði leystur undan skuldinni eða hann veiti gagnaðilanum nægilega tryggingu að mati skiptastjóra fyrir því að gagnaðilinn eigi ekki á hættu að verða sóttur til greiðslu skuldarinnar. Ef báðir aðilar krefjast útlagningar gegn því að taka að sér sameiginlega skuld með þessum skilyrðum skal sá þeirra ganga fyrir sem ber endanlega ábyrgð á greiðslu hennar, en sé ábyrgð þeirra jöfn skal varpað hlutkesti um hvor þeirra taki skuldina að sér.

Eignir verða ekki allar lagðar út aðilunum nema skiptakostnaður sé áður greiddur.

111. gr.

Að því leyti sem eignir verða ekki lagðar aðilunum út skv. 110. gr. skulu teknar ákvarðanir á skiptafundi um ráðstöfun þeirra.

Aðilarnir eiga einir atkvæðisrétt á skiptafundi, en atkvæði hvors þeirra ræðst af því hlutfalli sem hann á tilkall til af hreinni eign þeirra, sbr. 4. mgr. 109. gr. Ákvæði 70. og 71. gr. gilda að öðru leyti um þessa skiptafundi eftir því sem átt getur við.

Skiptastjóri framfylgir ákvörðunum sem eru teknar á skiptafundum. Hann gefur út heimildarskjöl við ráðstöfun eigna aðilanna með sömu áhrifum og ef hann hefði umboð þeirra til þess.

Andvirði eigna, sem er ráðstafað við skiptin, verður ekki varið til greiðslu skulda nema sá aðili sem skuld hvílir á æski þess sjálfur. Ef skuld hvílir þó á báðum aðilum í senn og annar þeirra tekur hana ekki að sér með þeim hætti sem í 5. mgr. 110. gr. segir getur hvor þeirra um sig krafist að hún verði greidd að fullu af andvirði eigna eftir því sem það hrekkur til.

112. gr.

Ef ágreiningur rís milli aðila við opinber skipti samkvæmt kafla þessum um þau atriði sem 2. mgr. 103. gr. og 104.–111. gr. taka til skal skiptastjóri leitast við að jafna hann. Takist það ekki beinir skiptastjóri málefninu til héraðsdóms eftir ákvæðum 122. gr. Slíkur ágreiningur verður ekki lagður fyrir dómstóla á annan hátt.

113. gr.

Ef báðir aðilarnir eru sammála um það og hvorugur þeirra hefur neytt réttinda sem eru lögum samkvæmt háð þeirri forsendu að opinber skipti fari fram til fjárslita milli þeirra geta þeir hvenær sem er ákveðið að fella skiptin niður, enda hafi áfallinn kostnaður af þeim þá verið greiddur. Þótt þetta sé gert haggast ekki gildi þeirra ráðstafana sem hafa áður verið gerðar um eignir þeirra og skuldir skv. 111. gr.

Takist samkomulag milli aðilanna um tilhögun fjárslita eftir að opinber skipti eru byrjuð skal skiptastjóri gera skriflegan samning milli þeirra og árita hann um að skiptunum sé lokið samkvæmt honum, enda hafi kostnaður af skiptunum verið greiddur.

Ef skiptum lýkur ekki með þeim hætti sem segir í 1. eða 2. mgr. og þegar eignir hafa verið lagðar aðilunum út eða þeim hefur verið ráðstafað skal skiptastjóri, svo fljótt sem verða má, gera frumvarp til úthlutunar vegna fjárslitanna. Um efni frumvarpsins, meðferð þess og

aðgerðir við lok skipta skal farið eftir 77.–79. gr., 1. mgr. 80. gr. og 2. mgr. 96. gr. eftir því sem átt getur við.

Þegar skiptum hefur verið lokið skv. 2. eða 3. mgr. verða þau ekki tekin upp á ný, nema fram komi eign sem hefði átt að koma til skipta og annar eða báðir aðilarnir krefjast þess. Við endurupptöku verður ekki hreyft við því sem áður var gert, nema báðir aðilar séu sammála um það.

114. gr.

Þegar skipti eru felld niður eða þeim er lokið skv. 113. gr. skal skiptastjóri tilkynna það héraðsdómara skriflega.

Þegar opinberum skiptum til fjárslita milli hjóna hefur verið lokið áður en hjúskapnum er endanlega lokið getur aðili að þeim fengið samning eða úthlutunargerð skv. 2. eða 3. mgr. 113. gr. skrásett eins og um kaupmála væri að ræða. Upp frá því skal það sem hvor aðilanna fékk í sinn hlut við skiptin og eignast eftir þann tíma sem um ræðir í 1. mgr. 104. gr. teljast séreign hans í hjúskapnum.

115. gr.

Þótt opinber skipti fari fram samkvæmt kafla þessum breyta þau ekki rétti annarra til að höfða mál á hendur aðilum að skiptunum eða krefjast fullnustugerða á hendur þeim.

XV. KAFLI

Opinber skipti til slita á félögum þar sem félagsmenn bera ótakmarkaða ábyrgð.

116. gr.

Að því leyti sem heimilt er að lögum að félagsmaður í félagi þar sem báðir eða allir félagsmenn bera ótakmarkaða ábyrgð á skuldbindingum þess krefjist slita á því getur hann krafist opinberra skipta í því skyni, ef félagssamþykkt eða aðrir löggerningar standa því ekki í vegi.

Slitum verður ekki komið fram með opinberum skiptum eftir lögum þessum á öðrum félögum en þeim sem 1. mgr. tekur til.

117. gr.

Ef krafist er opinberra skipta til slita á skrásettu félagi skal beiðni um þau beint skriflega til héraðsdómstólsins í því umdæmi þar sem félagið á varnarþing. Sé félag óskrásett skal beiðninni beint til héraðsdómstólsins í því umdæmi þar sem félagið hefur aðalstöðvar. Ráðist umdæmi ekki með þessum hætti skal krafist skipta í umdæmi þar sem formaður félagsstjórnar á heimilisvarnarþing, en sé formaður enginn, þá í umdæminu þar sem sá sem krefst skiptanna á heimilisvarnarþing.

Í kröfu um opinber skipti skal eftirfarandi koma fram:

1. Um hvert félag sé að ræða, kennitala þess og heimilisfang, hvenær það hafi verið stofnað og hver tilgangur þess sé.
2. Hver hafi uppi kröfu um opinber skipti og á hverju hann byggi rétt sinn til þess.
3. Hverjir aðrir félagsmenn séu, kennitölur þeirra og heimilisföng, að því leyti sem kunnugt er um þá.
4. Hverjar eignir félagsins séu í helstu atriðum og hverjar þær skuldbindingar séu sem kunnugt er um.

Gögn skulu fylgja kröfunni því til stuðnings að skilyrði séu til að verða við henni. Eftir því sem við á skulu einnig fylgja samþykktir félagsins, upplýsingar um það sem hefur verið tilkynnt firmaskrá um félagið og síðustu reikningar þess.

Krafa um opinber skipti til slita á félagi verður ekki tekin til greina, nema sýnt þyki af því sem fram er komið að eignir þess muni nægja til greiðslu skiptakostnaðar eða sá sem krefst

skiptanna leggi fram tryggingu fyrir skiptakostnaði. Hann ábyrgist greiðslu kostnaðarins þótt hann hafi ekki verið krafinn um tryggingu.

Um meðferð kröfunnar og úrskurð um hana gilda ákvæði 43. gr. og 1.–5. mgr. 44. gr.

118. gr.

Ef krafa um opinber skipti til félagsslita er tekin til greina skulu skiptin fara að fyrirmælum V., VI., VIII., IX. og X. kafla um skipti á dánarbúi, þegar erfingjar ábyrgjast skuldbindingar þess, með þeim breytingum sem leiða af eðli máls.

5. ÞÁTTUR
Málsmeðferð fyrir dómstólum.

XVI. KAFLI
Hver ágreiningsatriði verða lögð fyrir héraðsdóm og hvernig það verður gert.

119. gr.

Hver sá, sem telur aðgerð eða ákvörðun sýslumanns skv. II., XII. eða XIII. kafla brjóta gegn réttindum sínum og hefur lögvarða hagsmuni af að fá henni hnekkt, getur krafist þess við sýslumann að hann láti af aðgerð sinni og grípi eftir atvikum til annarrar aðgerðar eða að hann falli frá ákvörðun sinni og taki eftir atvikum aðra ákvörðun. Verði sýslumaður ekki við því getur sá sem á hlut að máli krafist úrlausnar héraðsdómara um ágreiningsatriðið.

Krafa um úrlausn héraðsdómara skv. 1. mgr. skal vera skrifleg og skal henni beint til þess sýslumanns sem í hlut á. Þegar sýslumanni hefur borist krafan skal hann tafarlaust senda hana þeim héraðsdómstól sem hefur lögsögu í umdæmi hans, ásamt upplýsingum um eftirfarandi, að því leyti sem þær koma ekki fram í kröfunni:

1. Hvert það dánarbú sé sem ágreiningsefnið tengist.
2. Nafn þess sem krefst úrlausnarinnar, kennitala hans og heimilisfang.
3. Hver sú aðgerð eða ákvörðun sé sem úrlausnar er krafist um, hvernig hún varði þann sem krefst hennar og hverjar kröfur hann hafi gert við sýslumann.

Þau gögn skulu fylgja kröfunni sem má telja að hafi þýðingu fyrir úrlausn ágreiningsins, þar á meðal samrit gagna úr dánarskrá.

Héraðsdómari fer með ágreiningsmál samkvæmt þessari grein eftir ákvæðum XVII. kafla. Sá sem krefst úrlausnar héraðsdómara verður sóknaraðili í ágreiningsmálinu fyrir dómi en sýslumaður varnaraðili.

Meðan ágreiningsmálið hefur ekki verið leitt til lykta skal sýslumaður gæta þess eftir föngum að aðrar aðgerðir hans varðandi dánarbúið raski ekki frekar en nauðsyn krefur þeim hagsmunum sem málið varðar.

120. gr.

Ef ágreiningur verður á dómþingi um það hvort krafa um opinber skipti skuli tekin til greina, sbr. 3. mgr. 44. gr., skal héraðsdómari taka ágreiningsmálið þegar í stað til meðferðar án sérstakra tilkynninga skv. 127. og 128. gr. með þingfestingu máls eftir ákvæðum XVII. kafla, þar sem ráðið verði til lykta hvort opinber skipti fari fram. Sá sem krefst opinberra skipta skal vera sóknaraðili í málinu, en sá sem andmælir þeirri kröfu verður varnaraðili. Leyst skal úr ágreiningi um kröfu um opinber skipti í einu máli þótt fleiri en einn krefjist þeirra eða fleiri en einn hafi uppi andmæli gegn henni og hver þeirra á sínum grunni.

Ef krafa kemur fram þess efnis sem segir í 1. mgr. 45. gr. skal héraðsdómari fara með hana sem hluta máls skv. 1. mgr. og gefa þá aðilum þess kost á að tjá sig sérstaklega um þá kröfu án þess að skriflegar greinargerðir verði lagðar fram um hana, nema aðilar æski þess. Héraðsdómari skal síðan kveða upp sérstakan úrskurð um þennan þátt málsins svo fljótt sem auðið er. Úrskurðinum verður ekki skotið til æðra dóms.

121. gr.

Sá sem krefst úrskurðar héraðsdómara um hvort skiptastjóra verði vikið úr starfi skv. 3. mgr. 47. gr. skal beina skriflegri kröfu sinni um það til þess héraðsdómstóls þar sem skiptastjórinn var skipaður til starfans. Í kröfunni skal eftirfarandi koma fram:

1. Nafn þess sem hefur kröfuna uppi, kennitala hans og heimilisfang, ásamt skýringu á því hvernig hann telji sig eiga aðild að slíkri kröfu.
2. Hver sá skiptastjóri sé sem krafist er að verði vikið úr starfi og til hverra starfa hann hafi verið skipaður.
3. Röksemdir fyrir kröfunni ásamt skýringu þeirra atvika sem nauðsyn ber til samhengis vegna.

Þau gögn skulu fylgja kröfunni sem hún er studd við.

Héraðsdómari fer með kröfu skv. 1. mgr. eftir ákvæðum XVII. kafla. Sá sem krefst frávikningar skiptastjórans skal vera sóknaraðili máls en skiptastjórinn varnaraðili.

122. gr.

Ef ágreiningur rís um atriði við opinber skipti sem fyrirmæli laga þessara kveða sérstaklega á um að skuli beint til héraðsdóms til úrlausnar, svo og ef skiptastjóri telur þörf úrlausnar héraðsdóms um önnur ágreiningsatriði sem koma upp við opinber skipti, skal skiptastjóri beina skriflegri kröfu um það til þess héraðsdómstóls þar sem hann var skipaður til starfa. Í kröfunni skal eftirfarandi koma fram:

1. Hver þau opinberu skipti séu þar sem ágreiningur hefur risið.
2. Nöfn þeirra sem eiga aðild að ágreiningnum, kennitölur þeirra og heimilisföng.
3. Um hvað ágreiningur standi og hverjar kröfur hafi komið fram í því sambandi.
4. Hvort skiptastjóri telji hlutaðeigandi dánarbú þurfa að eiga aðild að máli um ágreininginn eða eftir atvikum hvort hann telji sig þurfa að gæta hagsmuna vegna opinberra skipta skv. XIV. kafla við meðferð málsins.

Þau gögn skulu fylgja kröfunni sem varða ágreiningsefnið.

Héraðsdómari fer með ágreiningsatriði skv. 1. mgr. eftir ákvæðum XVII. kafla. Ef ágreiningsefni málsins varðar hvort krafa erfingja eða kröfuhafa verði viðurkennd við opinber skipti skal sá sem hefur kröfuna uppi að öðru jöfnu verða sóknaraðili málsins en búið eða sá sem andmælir kröfunni verður varnaraðili. Ef ágreiningsefni málsins er annað skal héraðsdómari ákveða eftir eðli þess hvernig aðild verði háttað.

123. gr.

Erfingi sem æskir úrlausnar héraðsdómara um ágreining milli sín og annarra erfingja við einkaskipti á dánarbúi, sbr. 1. mgr. 90. gr., skal beina skriflegri kröfu um það til þess héraðsdómstóls sem hefur lögsögu í umdæmi þess sýslumanns sem veitti leyfi til einkaskipta. Í kröfunni skal eftirfarandi koma fram:

1. Um hvaða dánarbú sé að ræða og hvenær erfingjar hafi fengið leyfi til einkaskipta.
2. Nafn þess sem krefst úrlausnarinnar, kennitala hans og heimilisfang.
3. Hverjir aðrir séu erfingjar, kennitölur þeirra og heimilisföng.
4. Um hvaða atriði ágreiningur standi ásamt skýringu þeirra atvika sem nauðsyn ber til samhengis vegna.
5. Hvers sá sem krefst úrlausnarinnar krefjist varðandi ágreiningsefnið.

Ef sammæli hafa orðið um að leggja ágreiningsefni, sem hefur risið milli erfingja og kröfuhafa við einkaskipti, undir úrlausn héraðsdómara skv. 2. mgr. 90. gr., skulu aðilarnir sameiginlega beina skriflegri kröfu til þess héraðsdómstóls sem hefur lögsögu í umdæmi þess sýslumanns sem veitti erfingjunum leyfi til einkaskipta. Í kröfunni skulu þau atriði koma fram sem eru talin í 1. mgr., ásamt upplýsingum um nafn, kennitölu og heimilisfang hlutaðeigandi kröfuhafa.

Þau gögn skulu fylgja kröfu skv. 1. eða 2. mgr. sem varða ágreiningsefnið, þar á meðal skilríki fyrir að erfingjunum hafi verið veitt leyfi til einkaskipta.

Þegar héraðsdómara hefur borist krafa skv. 1. eða 2. mgr. skal hann kanna hvort málefnið geti átt undir úrlausn hans. Telji hann svo ekki vera getur hann neitað að fara með málið, en vilji sá sem beindi kröfunni til hans ekki una þeirra ákvörðun getur sá krafist úrskurðar um neitunina.

Ef héraðsdómari telur skilyrðum fullnægt til þess skal hann fara með málið eftir ákvæðum XVII. kafla, en ekki er hann bundinn við þá afstöðu ef síðar er krafist frávísunar málsins. Ef um ágreining er að ræða, sem 1. mgr. tekur til, skal sá sem beindi kröfunni til héraðsdómara að jafnaði vera sóknaraðili málsins en aðrir erfingjar varnaraðilar. Ef mál er komið til að hætti 2. mgr. skal hlutaðeigandi kröfuhafi að jafnaði vera sóknaraðili en dánarbúið varnaraðili.

124. gr.

Telji dánarbú, sem er til opinberra skipta, til réttinda á hendur erfingja eða maka þess látna og úrlausn um þau hefur þýðingu fyrir skipti búsins, ekki verður leyst úr um þau í máli sem ber að eftir 122. gr. og unnt væri að höfða einkamál í héraði til að sækja þau eftir almennum reglum getur skiptastjóri, ef hann kýs svo, krafist úrlausnar héraðsdómara um kröfur búsins eftir ákvæðum 17. kafla. Skal skiptastjóri þá senda þeim héraðsdómstól, þar sem hann var skipaður til starfans, stefnu og önnur sóknargögn sem gerð eru úr garði eftir reglum um meðferð einkamála í héraði að öðru leyti en því að í stefnu skal þess dómþings ekki getið þar sem málið verður þingfest. Með gögnum þessum skal fylgja skrifleg beiðni um þessa málsmeðferð, þar sem m.a. er rökstutt að skilyrðum sé fullnægt fyrir henni.

Telji aðili að opinberum skiptum eftir XIV. kafla til réttinda á hendur gagnaðila sínum sem tengjast fjárslitum milli þeirra, án þess þó að leyst verði úr um þau í máli sem ber að eftir 122. gr. og unnt væri að höfða einkamál í héraði til að sækja þau eftir almennum reglum, getur hann, ef hann svo kýs, krafist úrlausnar héraðsdómara um kröfur sínar á hendur gagnaðila sínum eftir ákvæðum XVII. kafla. Skal aðilinn þá senda þeim héraðsdómstól sem kvað á um opinberu skiptin stefnu og önnur sóknargögn ásamt beiðni, svo sem lýst er í 1. mgr.

Þegar héraðsdómara berst beiðni ásamt sóknargögnum skv. 1. eða 2. mgr. skal hann kanna hvort skilyrðum sé fullnægt til að verða við henni. Telji hann það ekki getur hann neitað að fara með málið með skriflegri ákvörðun, en vilji sá sem beindi málinu til hans ekki una þeirri ákvörðun getur sá krafist úrskurðar um neitunina. Ella fer héraðsdómari með málið eftir ákvæðum XVII. kafla, en ekki er hann bundinn af þeirri afstöðu ef síðar er krafist frávísunar málsins.

125. gr.

Nú telur dánarbú til réttinda á hendur öðrum en þeim sem 1. mgr. 124. gr. tekur til, hvort sem búið er til opinberra skipta eða einkaskipta, réttindin hafa þýðingu fyrir skiptin og þau mætti sækja í einkamáli í héraði eftir almennum reglum, og getur þá sá eða þeir sem hafa forræði á málefnum þess leitað úrlausnar héraðsdómara um réttindin eftir ákvæðum XVII. kafla, ef sá eða þeir sem kröfur beinast að eru því samþykkir.

Nú rís ágreiningur milli hjóna um fjárslit milli þeirra vegna skilnaðar eða ógildingar hjúskapar án þess að opinber skipti fari þó fram og um ágreining er að tefla, sem mætti leysa úr skv. 122. gr. eða 2. mgr. 124. gr., ef opinber skipti skv. XIV. kafla væru viðhöfð, og geta þá hjónin, ef þau eru sammála um það, leitað úrlausnar héraðsdómara um ágreininginn eftir ákvæðum XVII. kafla.

Um önnur atriði varðandi mál skv. 1. og 2. mgr. fer samkvæmt ákvæðum 124. gr. eftir því sem átt getur við.

126. gr.

Að því leyti sem annað leiðir ekki af ákvæðum þessa kafla verður ekki leyst úr um skyldur þriðja manns í málum sem fara eftir ákvæðum XVII. kafla, nema um sé að ræða:

1. Skyldu til greiðslu málskostnaðar eða réttarfarssektar vegna máls sem er rekið eftir XVII. kafla.
2. Skyldu til greiðslu gagnkröfu, hvort sem er til skuldajafnaðar eða sjálfstæðrar dómsúrlausnar, ef hlutaðeigandi hefur sjálfur gert kröfu um réttindi sín, ágreiningsmál um kröfu hans er rekið eftir ákvæðum XVII. kafla, skilyrði væru til að höfða gagnsök um gagnkröfuna eða hafa hana uppi til skuldajafnaðar í einkamáli um kröfu hans og hann hefur sótt þing þegar gagnkrafan kom fram fyrir dómi.
3. Skyldu til greiðslu kostnaðar varðandi muni sem hlutaðeigandi hefur krafist að fá afhenta ef ágreiningsmál um kröfu hans er rekið eftir XVII. kafla, en aðeins verður þá kveðið á um slíka skyldu sem skilyrði fyrir afhendingu.

XVII. KAFLI
Málsmeðferð fyrir héraðsdómi.

127. gr.

Þegar ágreiningsmál hefur borist héraðsdómara til úrlausnar með þeim hætti sem segir í XVI. kafla og hann hefur eftir atvikum staðreynt að skilyrði séu til að fara með það eftir ákvæðum þessa kafla, ákveður hann stað og stund til þinghalds þar sem málið verður þingfest, og sendir öllum aðilum málsins tilkynningu um það, þar sem eftirfarandi skal koma fram:

1. Hver hafi krafist úrlausnar hans.
2. Hverjir séu aðilar að málinu til sóknar og varnar ásamt kennitölum þeirra og heimilisföngum.
3. Hvert ágreiningsefnið sé sem krafist er úrlausnar um og hverjar kröfur sóknaraðili málsins hafi gert að því leyti sem þegar er kunnugt um þær.
4. Hvar og hvenær málið verði þingfest.
5. Hverjar afleiðingar það hafi ef aðilar til sóknar og varnar sækja ekki þing.

Með tilkynningunni skal fylgja samrit þess skjals sem var beint til héraðsdómara samkvæmt ákvæðum XVI. kafla í því skyni að leita úrlausnar hans. Sé um mál að ræða skv. 124. eða 125. gr. skal samrit stefnu einnig fylgja tilkynningunni. Héraðsdómara er þó heimilt þess í stað að taka upp í tilkynningu sinni texta þess eða þeirra skjala sem hefðu ella fylgt henni.

128. gr.

Tilkynning skv. 127. gr. skal birt málsaðila eða þeim sem væri bær til að taka við birtingu stefnu fyrir hans hönd með þeim fyrirvara sem héraðsdómari hefur metið hæfilegan.

Birting skv. 1. mgr. skal fara fram með sama hætti og stefna verður birt í einkamáli.

129. gr.

Mál samkvæmt þessum kafla telst höfðað við þingfestingu þess, en þá leggur héraðsdómari fram þau gögn um málið sem honum hafa borist og hann telur hafa þýðingu fyrir úrlausn þess, ásamt tilkynningum skv. 127. gr. með gögnum um birtingu þeirra.

Ef sóknaraðili mætir ekki við þingfestingu eða þingsókn hans fellur síðar niður skal málið fellt niður, en héraðsdómari má þá úrskurða varnaraðila ómaksþóknun ef hann sækir þing og krefst hennar. Hafi gagnkröfur verið hafðar uppi í málinu skv. 4. mgr. 130. gr. skal þó aðeins fella niður aðalsök en leyst skal þá úr gagnkröfunum á hendur sóknaraðila eftir reglu 3. mgr.

Ef varnaraðili sækir ekki þing við þingfestingu eða þingsókn hans fellur síðar niður skal farið með málið eftir almennum reglum um útivist stefnda í einkamáli, en sóknaraðila skal þá

gefinn kostur á að leggja fram greinargerð og frekari gögn samkvæmt því sem segir í 1. mgr. 130. gr.

130. gr.

Ef sótt er þing af hálfu beggja eða allra aðila við þingfestingu og ekki verður sátt í málinu skal héraðsdómari gefa sóknaraðila kost á að skila greinargerð, þar sem fram komi til fullnaðar hverjar kröfur hann hafi uppi og á hverju þær séu byggðar, ásamt frekari gögnum sem hann hyggst styðja málstað sinn við. Heimilt er þó að veita sóknaraðila skamman frest í þessu skyni ef ekki er um mál að ræða sem 124. eða 125. gr. taka til og stefna og sóknargögn hafa þegar komið fram í.

Að framkomnum gögnum sóknaraðila skv. 1. mgr. skal varnaraðila gefinn kostur á skömmum fresti til að leggja fram greinargerð af sinni hendi, þar sem fram komi kröfur hans um formhlið og efnishlið máls og á hverju þær séu byggðar, ásamt gögnum sem hann hyggst styðja málstað sinn við.

Komi fram krafa af hendi varnaraðila um frávísun málsins skal farið með hana eftir almennum reglum um meðferð einkamála í héraði.

Ef sótt er þing af hálfu sóknaraðila getur varnaraðili haft uppi sjálfstæðar kröfur af sinni hendi um úrlausn sakarefnisins í greinargerð og skal þá farið með þær sem gagnkröfur í málinu. Slíkri kröfu verður þó því aðeins komið að í máli að skilyrði væru til að hafa hana uppi sjálfstætt samkvæmt ákvæðum XVI. kafla, sbr. þó 126. gr. Gefa má sóknaraðila kost á að skila stuttu skriflegu svari við gagnkröfum, en málið skal rekið í einu lagi um kröfur á báða vegu.

131. gr.

Héraðsdómari leysir úr málum samkvæmt lögum þessum með úrskurðum. Forsendur skulu fylgja ályktunarorði úrskurðar.

Að því leyti sem annað leiðir ekki af ákvæðum þessara laga gilda almennar reglur um meðferð einkamála í héraði um meðferð mála samkvæmt þessum kafla.

132. gr.

Dómsmálaráðherra setur fyrirmæli í reglugerð um skrár sem héraðsdómari heldur um mál samkvæmt lögum þessum og um opinber skipti.

XVIII. KAFLI
Málskot til æðra dóms.

133. gr.

Að því leyti sem ekki er mælt á annan veg í lögum þessum sæta úrskurðir og ákvarðanir héraðsdómara samkvæmt þeim kæru til Hæstaréttar. Þó verða ekki kærðir úrskurðir eða ákvarðanir sem eru kveðnir upp eða teknar undir rekstri máls og mundu ekki sæta kæru ef um væri að ræða einkamál sem væri rekið eftir almennum reglum. Þá verða heldur ekki kærðir úrskurðir héraðsdómara sem fela í sér lokaákvörðun hans um ágreiningsefni, nema fullnægt sé almennum skilyrðum til áfrýjunar dómi í einkamáli.

Um kærufresti, kæruna sjálfa og meðferð hennar í héraði og fyrir Hæstarétti gilda sömu reglur og um kæru í almennu einkamáli.

Að því leyti sem ekki er kveðið á annan veg í lögum þessum hefur kæra sömu áhrif á meðferð máls í héraði og ef um almennt einkamál væri að ræða.

6. ÞÁTTUR
Ýmis ákvæði.
XIX. KAFLI
Gildistaka, brottfallin lög o.fl.

134. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1992.

135. gr.

Við gildistöku laga þessara falla brott eftirfarandi ákvæði laga:

1. 1.–81. gr. og 90.–101. gr. laga um skipti á dánarbúum og félagsbúum o.fl., nr. 3 12. apríl 1878, með áorðnum breytingum.
2. Tilskipun um takmörkin milli lögsagna hinna einstöku uppboðshaldara og skiptaráðenda, 21. júní 1793.
3. 1. mgr. 1. gr. opins bréfs kansellíis um það hvers gæta skal til að tryggja fjármuni opinberra stofnana, 10. apríl 1795.
4. Tilskipun um forgöngurétt ómyndugra o.fl., 19. desember 1821.
5. Kansellíbréf um tilkynningu um andlát eða gjaldþrot skuldunauta hins opinbera o.fl., 17. maí 1823.
6. Opið bréf er lögleiðir á Íslandi með breytingum lög 30. nóvember 1857 um innkallanir í búum, 4. janúar 1861.
7. Lög um stefnur til æðri dóms í skiptamálum, nr. 19 2. október 1895.
8. 3. gr. laga um viðauka við lög 8. nóvember 1895 um hagfræðiskýrslur, nr. 20 3. október 1903.
9. 2. og 3. málsliður 13. gr. laga um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda, nr. 14 20. október 1905, svo og í 1. málslið sömu greinar orðin „samkvæmt skiptalögum 12. apríl 1878, eða búinu er skipt af löggiltum skiptaforstjórum".
10. Í 2. mgr. 4. gr. laga um hefð, nr. 46 10. nóvember 1905, orðin „af skiptarétti".
11. VI. kafli laga um réttindi og skyldur hjóna, nr. 20 20. júní 1923, svo og 47. gr., 1. og 3. mgr. 48. gr., 49.–51. gr. og 56.–59. gr. laganna.
12. 2. gr. laga um nauðasamninga, nr. 19 4. júní 1924.
13. 21. gr. hjúalaga, nr. 22 7. maí 1928.
14. 9. mgr. 37. gr. A, 3. mgr. 185. gr., 3. mgr. 190. gr. og 238. gr. laga um meðferð einkamála í héraði, nr. 85 23. júní 1936.

    Í 2. mgr. 5. gr. sömu laga orðin „þar á meðal fógeta-, skipta-, uppboðs- eða þinglýsingarrétti".

    Í 1. mgr. 42. gr. sömu laga, sbr. b-lið 21. gr. laga nr. 92 1. júní 1989, orðin „þar á meðal við skipti, fógetagerðir og uppboð".

    Í 1. mgr. 45. sömu laga orðin „þar á meðal skipta-, fógeta- og uppboðsréttur".

    Í 6. mgr. 188. gr. sömu laga orðin „og til fógeta-, skipta- og uppboðsgerða, eftir því sem við á".
15. Í 3. mgr. 5. gr. laga um málflytjendur, nr. 61 4. júlí 1942, orðin „og tekur þetta einnig til skipta-, fógeta- og uppboðsgerða, eftir ákvörðun dómara, ef sækja þarf þar mál eða verja með líkum hætti og fyrir venjulegum dómi".
16. Í 1. mgr. 20. gr. laga um Hæstarétt Íslands, nr. 75 21. júní 1973, orðin „96. gr. skiptalaga nr. 3 12. apríl 1878, lögtakslaga nr. 29 16. desember 1885".
17. 4. mgr. 13. gr. gjaldþrotalaga, nr. 6 5. maí 1978.
18. Í 2. mgr. 28. gr. laga um virðisaukaskatt, nr. 50 24. maí 1988, orðið „búskipta".

136. gr.

Við gildistöku laga þessara breytast eftirtalin ákvæði laga sem hér segir:

1. Í 1. mgr. 113. gr. vatnalaga, nr. 15 20. júní 1923, falla niður orðin „skiptaforstjóra án dómsvalds“ en í stað þeirra kemur: skilanefndar við slit hlutafélags.

   Í 5. mgr. 113. gr. sömu laga falla niður orðin „eða skiptaráðandi“.

2. Í 1. málslið 5. gr. laga um almannafrið á helgidögum þjóðkirkjunnar, nr. 45 15. júní 1926, falla niður orðin „gegna fógetastörfum eða skjalaskrifarastörfum, halda skiptafundi, uppboðsþing eða gegna öðrum dómsstörfum“ en í stað þeirra kemur: eða dómþing.

3. Í 1. mgr. 36. gr. laga um samvinnufélög, nr. 46 13. júní 1937, falla niður orðin „getur hann annaðhvort afhent félagsbúið skiptarétti til meðferðar eða kosið“ en í þeirra stað kemur: skal hann kjósa.

   Í 2. mgr. 36. gr. sömu laga falla niður orðin „á félagsbúi gilda ákvæði skiptalaganna“ en í þeirra stað kemur: gilda ákvæði hlutafélagalaga.

   Í 1. mgr. 37. gr. sömu laga falla niður orðin „2. gr. laga nr. 19 frá 4. júní 1924“ en í stað þeirra kemur: 7. kafla laga um skipti á dánarbúum o.fl.

   Í 2. mgr. 37. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptarétt þann, er átt hefði að fara með bú félagsins, ef það hefði verið tekið til opinberra skipta“ en í stað þeirra koma orðin: héraðsdóm á varnarþingi félagsins eftir 122. gr. laga um skipti á dánarbúum o.fl.

   Í sömu lögum fellur niður 2. málsliður 1. mgr. 39. gr.

   Í 2. mgr. 39. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaréttur“ en í stað þess kemur: skiptastjóri.

4. Í 1. málslið 3. gr. laga um birtingu laga og stjórnvaldserinda, nr. 64 16. desember 1943, falla niður orðin „skiptaréttur fer með“ en í þeirra stað kemur: eru til opinberra skipta.

5. Í 1. málslið 47. gr. erfðalaga, nr. 8 14. mars 1962, fellur niður orðið „skiptaforstjóra“ en í stað þess kemur: skiptastjóra.

   Í sömu lögum fellur niður 56. gr.

6. Í 2. málslið 2. mgr. 12. gr. laga um loftferðir, nr. 34 21. maí 1964, falla niður orðin „beina fógetaaðgerð“. Í sama ákvæði falla enn fremur niður orðin „fógeta eða skiptaráðanda (skiptaforstjóra)“ en í stað þeirra kemur: þeim, sem fer með þá gerð.

7. Í 2. málslið 6. gr. laga um eignarrétt og afnotarétt fasteigna, nr. 19 6. apríl 1966, falla niður orðin „slit á fjárfélagi eða búskipti“ en í stað þeirra kemur: fjárslit milli hjóna.

   Í 1. málslið 7. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

8. Í 2. tölul. 1. mgr. 9. gr. laga um skrásetningu réttinda í loftförum, nr. 21, 16. apríl 1966, fellur niður orðið „skiptaréttar“ en í stað þess kemur: sýslumanns.

   Í niðurlagi sama ákvæðis falla niður orðin „eða til einkaskipta“.

   Í 2. mgr. 11. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptaráðanda (skiptaforstjóra)“ en í stað þeirra kemur: skiptastjóra.

9. Í lögum um stofnun og slit hjúskapar, nr. 60 29. maí 1972, falla niður 55., 58. og 59. gr. og 1. og 2. mgr. 81. gr.

   Í 31. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptaráðandi hafi tekið eigur bús til uppskriftar og skiptameðferðar“ en í stað þeirra kemur: úrskurður hafi gengið um að opinber skipti fari fram til fjárslita milli þeirra.

10. Í 1. málslið 1. mgr. 30. gr. höfundalaga, nr. 73 29. maí 1972, falla niður orðin „slit á fjárfélagi né við búskipti“ en í stað þeirra kemur: fjárslit milli hjóna.

11. Í 1. mgr. 7. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs, nr. 79 23. desember 1975, falla niður orðin „skiptaráðandi eða skiptaforstjóri án dómsvalds fer með“ en í stað þeirra kemur: koma til opinberra skipta.

    Í 8. gr. sömu laga falla niður orðin „tekur skiptaráðandi bú til skiptameðferðar, en framselur það“ en í stað þeirra kemur: er bú tekið til opinberra skipta en það er síðan framselt.

Í 1. mgr. 9. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptaráðendur eða skiptaforstjórar lúka skiptum í búum“ en í stað þeirra kemur: opinberum skiptum er lokið.

Í sömu lögum fellur niður 2. mgr. 9. gr. og 10. gr.

12. Í 5. mgr. 6. gr. jarðalaga, nr. 65 31. maí 1976, falla niður orðin „bússkipti vegna skilnaðar“ en í stað þeirra kemur: fjárslit milli hjóna.

Í 3. mgr. 55. gr. sömu laga falla niður orðin „Náist eigi samkomulag, sker skiptaráðandi úr“ en í stað þeirra kemur: Verði ágreiningur um þetta skal leyst úr honum eftir ákvæðum laga um skipti á dánarbúum o.fl.

13. Í 2. málslið 1. mgr. 16. gr. laga um stimpilgjald, nr. 36 10. maí 1978, falla niður orðin „fógetagerðir, skipti og“.

Í 1. málslið 5. mgr. 16. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptabókum eða öðrum“.

Í 2. málslið 5. mgr. 16. gr. sömu laga falla niður orðin „Undanskildir stimpilgjaldi eru þó útdrættir úr skiptabók og önnur“ en í stað þeirra kemur: Undanskilin stimpilgjaldi eru þó.

Í 1. mgr. 34. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaforstjórum“ en í stað þess kemur: skiptastjórum.

14. Í 1. málslið 2. mgr. 25. gr. þinglýsingalaga, nr. 39 10. maí 1978, falla niður orðin „skipta erfingjar búi einkaskiptum“ en í stað þeirra kemur: hafa erfingjar lokið einkaskiptum á dánarbúi.

Í 2. málslið 2. mgr. 25. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“ en í stað þess kemur: sýslumanns.

Í 2. málslið 3. mgr. 25. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“ en í stað þess kemur: skiptastjóra.

15. Í 2. málslið 2. mgr. 44. gr. barnalaga, nr. 9 15. apríl 1981, falla niður orðin „skiptaráðanda eða skiptaforstjóra“ en í stað þeirra kemur: skiptastjóra.

16. Í fyrirsögn I. kafla laga um horfna menn, nr. 44 26. maí 1981, fellur niður orðið „skiptaráðanda“ en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 2. málslið 1. mgr. 1. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: héraðsdómari.

Í 1. málslið 2. mgr. 1. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“ en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 2. málslið 2. mgr. 1. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: héraðsdómari.

Í 3. málslið 2. mgr. 1. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“ en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 4. málslið 2. mgr. 1. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptaráðandi getur ákveðið, að frá uppsögu dómsins“ en í stað þeirra kemur: héraðsdómari getur kveðið á um það í úrskurði sínum, hafi þess verið krafist, að frá uppsögu úrskurðarins.

Í 3. mgr. 1. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“ en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 1. málslið 2. gr. sömu laga falla niður orðin „telur skiptaráðandi eigi fært að taka bú horfins manns til skiptameðferðar samkv. 1. gr.“ en í stað þeirra kemur: er kröfu skv. 1. mgr. 1. gr. hafnað í úrskurði héraðsdómara eða fyrir æðra dómi.

Í 16. gr. sömu laga falla niður orðin „bú manns er tekið til skipta samkvæmt 1. gr. laga þessara“ en í stað þeirra kemur: úrskurður hefur gengið skv. 1. gr. og hans hefur verið neytt til sönnunar á andláti til að koma fram skiptum á dánarbúi.

17. Í 5. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, nr. 75 14. september 1981, falla niður orðin „þrotabúum og öðrum búum sem hér er skipt“ en í stað þeirra kemur: og þrotabúum.

Í 2. málslið 2. mgr. 90. gr. sömu laga falla niður orðin „þrotabú og önnur bú undir skiptum“ en í stað þeirra kemur: og þrotabú.

Í 2. mgr. 91. gr. sömu laga falla niður orðin „Skiptaráðendur og skiptaforstjórar skulu telja fram fyrir þrotabú, dánarbú og önnur bú er þeir hafa undir skiptum“ en í stað þeirra kemur: Skiptastjórar skulu telja fram fyrir þrotabú og dánarbú.

Í 2. málslið 4. mgr. 114. gr. sömu laga fellur niður orðið „búskipta“.

18. Í 1. málslið 2. mgr. 7. gr. laga um erfðafjárskatt, nr. 83 25. maí 1984, falla niður orðin: „eða af löggiltum skiptaforstjóra“.

Í 2. málslið 2. mgr. 7. gr. sömu laga fellur niður orðið „Skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: Sýslumaður.

Í 1. málslið 4. mgr. 7. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

Í 6. mgr. 7. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

Í J-lið 1. mgr. 9. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

Í 3. mgr. 9. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

Í 1. málslið 1. mgr. 11. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“ en í stað þess kemur: sýslumanns.

Í 1. málslið 2. mgr. 11. gr. sömu laga fellur niður orðið „Skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: Sýslumaður.

Í 2. málslið 2. mgr. 11. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

Í 1. mgr. 12. gr. sömu laga fellur niður orðið „Skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: Sýslumaður.

Í 1. málslið 2. mgr. 12. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

1. mgr. 13. gr. sömu laga verður svohljóðandi:

Nú greinir erfingja á við sýslumann um gjaldstofn vegna tiltekinnar eignar eða annað sem hefur áhrif á fjárhæð erfðafjárskattsins og skal sýslumaður þá veita þeim allt að tveggja vikna frest til að leggja fram gögn til stuðnings kröfum sínum. Sýslumaður má lengja þennan frest um allt að tvær vikur. Að frestinum liðnum skal sýslumaður ákvarða erfðafjárskattinn á grundvelli framkominna gagna og tilkynna erfingjum þá ákvörðun með sannanlegum hætti. Vilji erfingjar ekki fella sig við ákvörðun hans geta þeir innan þriggja vikna frá því þeim berst tilkynning sýslumanns krafist úrlausnar héraðsdómara um skattskyldu eða skattfjárhæð eftir ákvæðum 119. gr. laga um skipti á dánarbúum o.fl.

Í sömu lögum fellur niður 2. mgr. 13. gr.

Í 3. mgr. 13. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“ en í stað þess kemur: sýslumaður.

1. mgr. 14. gr. sömu laga verður svohljóðandi:

Þegar dánarbúi er skipt opinberum skiptum skal skiptastjóri útfylla erfðafjárskýrslu í samræmi við frumvarp til úthlutunar úr búinu og undirrita hana einn en leggja hana síðan fyrir sýslumann til bráðabirgðaákvörðunar á erfðafjárskatti áður en skiptafundur verður haldinn um frumvarpið. Innan viku frá því skiptum er lokið skal skiptastjóri leggja skýrsluna á ný fyrir sýslumann í þríriti til endanlegrar ákvörðunar skattsins og áritunar.

2. mgr. 14. gr. sömu laga verður svohljóðandi:

Vilji erfingjar ekki fella sig við ákvörðun erfðafjárskatts skv. 1. mgr. skal farið með ágreining um hana eftir 1. mgr. 13. gr. en ef erfingjar samþykkja getur skiptastjóri lokið skiptunum með því að greiða þá skattfjárhæð, sem sýslumaður hefur ákvarðað, með

fyrirvara um endurheimtu. Komi til endurgreiðslu skatts að leystum ágreiningi tekur skiptastjóri upp skiptin á ný til að úthluta því sem er endurgreitt.

1. mgr. 15. gr. sömu laga verður svohljóðandi:

Gjalddagi erfðafjárskatts er sá dagur, sem sýslumaður áritar erfðafjárskýrslu skv. 2. mgr. 12. gr., ef um einkaskipti er að ræða, en skv. 1. mgr. 14. gr. sé um opinber skipti að ræða.

Við 1. málslið 2. mgr. 15. gr. sömu laga bætast orðin: samkvæmt vaxtalögum. 2. málsliður sömu málsgreinar fellur niður.

Í 16. gr. sömu laga fellur niður orðið „Skiptaráðendur" en í þess stað kemur: Sýslumenn.

Í 17. gr. sömu laga fellur niður orðið „Skiptaráðendur" en í þess stað kemur: Sýslumenn.

Í 1. mgr. 18. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda" en í stað þess kemur: sýslumanni.

Í 1. málslið 2. mgr. 18. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda" en í stað þess kemur: sýslumann.

Í 2. málslið 2. mgr. 18. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda" en í stað þess kemur: sýslumanns.

Í 1. mgr. 19. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi" en í stað þess kemur: sýslumaður.

Í 2. mgr. 19. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptaráðandi þá kveðið upp úrskurð um skyldu hans í þessu sambandi. Þann úrskurð má kæra til Hæstaréttar" en í stað þeirra kemur: sýslumaður þá neytt þess úrræðis sem skiptastjórum er veitt í 2. mgr. 52. gr. laga um skipti á dánarbúum o.fl.

Í 1. málslið 2. mgr. 20. gr. sömu laga fellur niður orðið „Skiptaráðandi" en í þess stað kemur: Sýslumaður.

Í 3. málslið 2. mgr. 20. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi" en í þess stað kemur: sýslumaður.

Í 4. málslið 2. mgr. 20. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi" en í stað þess kemur: sýslumaður.

Í 1. mgr. 21. gr. sömu laga fellur niður orðið „Skiptaráðandi" en í stað þess kemur: Sýslumaður.

Aftan af 1. mgr. 21. gr. sömu laga falla orðin „samkvæmt lögum nr. 29 1885".

Í 3. mgr. 25. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda" en í stað þess kemur: sýslumanni.

19. Í 6. gr. laga um veitinga- og gististaði, nr. 67 28. júní 1985, falla niður orðin „erfingjum er heimilt að halda starfsemi" en í stað þeirra kemur: þeim, sem hefur tekið starfsemi að arfi, er heimilt að halda henni.

20. Í 1. mgr. 19. gr. laga um skipulag ferðamála, nr. 79 2. júlí 1985, falla niður orðin „eða viðurkenning skiptaréttar" en í stað þeirra kemur: viðurkenndar hafa verið við gjaldþrotaskipti eða önnur opinber skipti.

21. Í 1. málslið 3. mgr. 104. gr. tollalaga, nr. 55 30. mars 1987, falla niður orðin „samkvæmt ákvæðum III. kafla í lögum nr. 3/1878, um skipti á dánarbúum og félagsbúum o.fl." en í stað þeirra kemur: opinberra skipta eftir lát hans og erfingjar hans taka ekki á sig ábyrgð á skuldbindingum búsins.

XX. KAFLI
Ákvæði til bráðabirgða.

137. gr.

Ef skiptum er ólokið á dánarbúi þegar lög þessi öðlast gildi skulu skiptin fara fram í því umdæmi sem leiðir af 1. mgr. 3. gr. nema búið hafi áður verið tekið til opinberra skipta eða leyfi til einkaskipta verið veitt en þá skal ljúka skiptunum þar sem þau hafa byrjað.

Ákvæðum 2. og 3. mgr. 3. gr. skal beitt eftir því sem átt getur við þótt hlutaðeigandi hafi látist fyrir gildistöku laga þessara.

138. gr.

Hafi andlát manns, sem lést fyrir 1. júlí 1992, ekki verið tilkynnt þegar lög þessi öðlast gildi skal staðið að tilkynningunni og upplýsingagjöf með þeim hætti sem kveðið er á um í 5.–9. gr.

Nú hefur andlát verið tilkynnt fyrir 1. júlí 1992 og skiptum hefur ekki verið lokið þá, dánarbúið hefur ekki verið tekið til opinberra skipta og leyfi til einkaskipta ekki verið veitt og þær upplýsingar liggja ekki fyrir sem eru taldar í 1. mgr. 7. gr. og skal þá sýslumaður leita vitneskju um þau efni að hætti 10. gr. áður en tveir mánuðir eru liðnir frá gildistöku laga þessara.

139. gr.

Við gildistöku laga þessara taka sýslumenn við því forræði á dánarbúum, sem kveðið er á um í 11. gr., af þeim skiptaráðendum sem fóru með það að hætti eldri laga.

140. gr.

Ákvæði 2. mgr. 12. gr. gilda aðeins um umboð sem erfingi veitir eftir gildistöku laga þessara.

141. gr.

Beita má ákvæðum 13. og 14. gr. um skipun sérstakra lögráðamanna og málsvara þótt skipti hafi byrjað á dánarbúi fyrir gildistöku laga þessara.

Ákvæði 3. mgr. 14. gr. og 15. gr. gilda frá 1. júlí 1992 um fjárhaldsmenn sem voru skipaðir fyrir þann dag en upp frá því skulu þeir sjálfkrafa teljast sérstakir lögráðamenn eða málsvarar eftir því sem á við.

142. gr.

Hafi uppskrift eigna og eftir atvikum virðing á þeim átt sér stað að hætti eldri laga fyrir gildistöku laga þessara skal sú aðgerð metin ígildi skrásetningar og eftir atvikum mats eftir ákvæðum 17.–21. gr. Krefjast má yfirmats eftir 22. gr. á virðingargerð eftir eldri lögum innan fjögurra vikna frá gildistöku laga þessara þótt lengri tími sé liðinn frá því virðing fór fram ef eignunum hefur ekki þegar verið ráðstafað og ný virðing hafði ekki farið fram eftir 47. gr. eldri laga.

Hafi uppskrift eigna og eftir atvikum virðing að hætti eldri laga ekki farið fram verður reglum 17.–23. gr. um skrásetningu eigna og mat beitt þótt erfingjar hafi fengið leyfi til einkaskipta á dánarbúi fyrir gildistöku laga þessara eða skiptum verið lokið eftir ákvæðum 10. gr. eldri laga eða með veitingu leyfis til setu í óskiptu búi, sbr. 4. mgr. 25. gr. og 2. mgr. 27. gr.

143. gr.

Þótt andlát hafi borið að höndum fyrir gildistöku laga þessara skal ljúka skiptum eftir ákvæðum 25.–27. gr. ef skilyrði eru til.

Taka má skipti upp á ný skv. 4. mgr. 25. gr. þótt þeim hafi verið lokið fyrir gildistöku laga þessara eftir ákvæðum 10. gr. eldri laga.

144. gr.

Ákvæði 28.–31. gr. gilda um skilyrði fyrir leyfi til einkaskipta, beiðni um slíkt leyfi og veitingu þess þótt hlutaðeigandi hafi látist fyrir gildistöku laga þessara ef fyrst er sótt um leyfið eftir þann tíma. Hafi skuldheimtumaður lýst kröfu á hendur dánarbúinu fyrir skiptaráðanda fyrir gildistöku laga þessara þótt aðgerðir við opinber skipti hafi ekki verið byrjaðar skal leyfið þó ekki veitt nema að fullnægðum skilyrðum 1. mgr. 9. gr. eldri laga.

Leyfi til einkaskipta, sem var veitt fyrir gildistöku laga þessara, haggast ekki þótt skilyrðum 28. gr. væri ekki fullnægt eða þær upplýsingar voru ekki veittar sem eru taldar í 1. mgr. 29. gr. Framlengja má frest til að ljúka einkaskiptum skv. 3. mgr. 29. gr. þótt leyfi til þeirra hafi verið veitt fyrir gildistöku laga þessara.

Ákvæði 3. þáttar og 123. gr. taka til einkaskipta frá gildistöku laga þessara þótt leyfi hafi verið veitt til þeirra fyrir þann tíma að því leyti sem bindandi ráðstafanir hafa ekki áður verið gerðar á annan veg.

145. gr.

Ef svo stendur á þann 1. júlí 1992 að skiptum á dánarbúi hefur ekki verið lokið eftir 10. gr. eldri laga, maka þess látna hefur ekki verið veitt leyfi til setu í óskiptu búi, erfingjum hefur ekki verið veitt leyfi til einkaskipta og opinberra skipta hefur ekki verið krafist og lengri tími er þá liðinn frá andláti en fjórir mánuðir skal sýslumaður beina áskorun skv. 32. gr. til erfingja áður en tveir mánuðir eru liðnir frá því lög þessi öðlast gildi. Ef skemmri tími en fjórir mánuðir er liðinn frá andláti þegar lög þessi öðlast gildi skal farið eftir ákvæðum 32. gr.

146. gr.

Beita má ákvæðum III. kafla við skipti dánarbús þótt hlutaðeigandi hafi látist fyrir gildistöku laga þessara ef skiptum hefur ekki verið lokið þá og bindandi ráðstafanir hafa ekki þegar verið gerðar á annan veg en ákvæði þessi mæla fyrir um.

147. gr.

Ákvæði 37.–41. gr. gilda um skyldu og heimild til að krefjast opinberra skipta á dánarbúi þótt hlutaðeigandi hafi látist fyrir gildistöku laga þessara. Eins gilda ákvæði 2. mgr. 38. gr. og 3. mgr. 40. gr. þótt skiptum hafi verið lokið eftir 10. gr. eldri laga. Farið skal með kröfu um opinber skipti undir þessum kringumstæðum eftir reglum IV. kafla.

Ef krafa hefur komið fram um opinber skipti fyrir gildistöku laga þessara en afstaða hefur ekki verið tekin til hennar gilda ákvæði IV. kafla um hana.

148. gr.

Ef dánarbú er til opinberra skipta þann 1. júní 1992 og ekki þykir víst að skiptum verði lokið fyrir gildistöku laga þessara skal skiptaráðandi, sem fer með skipti þess, boða til skiptafundar fyrir 1. júlí 1992 til að ákvörðun verði tekin um framhald skipta. Eins skal farið að ef dánarbú kemur fyrst til opinberra skipta eftir 1. júní 1992.

Ef fram kemur á skiptafundi skv. 1. mgr. að erfingjar vilji fá leyfi til einkaskipta og skilyrðum þessara laga er fullnægt til að verða við því þótt svo hafi ekki verið að eldri lögum skal skiptaráðandi veita leyfi til einkaskipta sem öðlast gildi 1. júlí 1992. Ef þess er þörf skal skiptaráðandi jafnframt skipa erfingja sérstakan lögráðamann eða málsvara eftir ákvæðum 13. gr. en sú skipun öðlast þá gildi um leið og leyfið.

Ef fram kemur á skiptafundi að skilyrði séu ekki til ráðstafana skv. 2. mgr. skal skiptaráðandi skipa skiptastjóra eftir ákvæðum 46. gr. Öðlast sú skipun gildi 1. júlí 1992 og tekur þá skiptastjóri við forræði á búinu af skiptaráðanda. Ákvæði laga þessara skulu gilda um framhald opinberra skipta eftir þann tíma, sbr. þó 150. gr., og lok þeirra en fyrri ráðstafanir og ákvarðanir skulu ekki haggast af þeim sökum.

Ákvæði laga þessara um stöðu og störf skiptastjóra gilda um þá sem eru skipaðir eftir 3. mgr. að öðru leyti en því að skylda til reikningsgerðar eftir 2. mgr. 49. gr. kemur ekki til framkvæmdar fyrr en í árslok 1992.

149. gr.

Hafi skiptaforstjóri verið löggiltur af dómsmálaráðherra til að fara með opinber skipti skv. 91. gr. eldri laga og þeim er ekki lokið við gildistöku laga þessara skal hann sjálfkrafa teljast skiptastjóri í búinu frá 1. júlí 1992 án sérstakrar skipunar. Ákvæði 3. mgr. 148. gr. gilda um framhald skiptanna.

Ákvæði laga þessara um stöðu og störf skiptastjóra gilda að öllu leyti um þá sem 1. mgr. tekur til frá gildistöku þeirra.

150. gr.

Hafi innköllun við opinber skipti verið birt fyrir 1. júlí 1992 gilda ákvæði eldri laga um lengd kröfulýsingarfrests, réttaráhrif kröfulýsingar og áhrif vanlýsingar þótt kröfulýsingarfresti ljúki ekki fyrr en eftir þann tíma. Kröfulýsing skal talin réttilega komin fram ef hún berst skiptastjóra eða þeim, sem gaf innköllunina út, eftir gildistöku laga þessara en innan kröfulýsingarfrests.

Hafi afstaða ekki verið tekin til lýstra krafna við opinber skipti fyrir gildistöku laga þessara skal farið eftir ákvæðum þeirra í þeim efnum.

Innköllun, sem hefur verið gefin út fyrir 1. júlí 1992 en hefur ekki birst í fyrsta sinn fyrir þann tíma, skal metin ógild.

151. gr.

Ákvæði 2. og 3. mgr. 81. gr. gilda um meðferð á erfðafé þótt það hafi verið tekið til varðveislu fyrir gildistöku laga þessara. Tekur þetta einnig til erfðafjár sem hefur ekki verið vitjað eftir ákvæðum 1. mgr. 56. gr. erfðalaga, nr. 8/1962, við gildistöku laga þessara en hafi fé verið afhent samkvæmt því ákvæði eftir 30. júní 1987 gilda reglur 2. mgr. sömu greinar um rétt til að endurheimta það þótt þess sé fyrst krafist eftir gildistöku laga þessara.

152. gr.

Ákvæði 98.–100. gr. gilda um heimildir til að krefjast opinberra skipta til fjárslita milli hjóna eða sambýlisfólks þótt þau atvik, sem þar eru áskilin, hafi átt sér stað fyrir gildistöku laga þessara. Hafi komið fram krafa um slík opinber skipti en afstaða hefur ekki verið tekin til hennar við gildistöku laga þessara gilda ákvæði 101. gr.

Ef opinber skipti standa yfir til fjárslita milli hjóna eða sambýlisfólks þann 1. júlí 1992 skal farið eftir fyrirmælum 1., 3. og 4. mgr. 148. gr. og 150. gr.

Eftir því sem átt getur við skal farið eftir ákvæðum 103.–115. gr. og 142. gr. þótt opinber skipti til fjárslita hafi verið byrjuð fyrir gildistöku laga þessara hafi bindandi ákvarðanir eða ráðstafanir ekki þegar verið teknar eða gerðar á annan veg.

Hafi verið krafist opinberra skipta til slita á félagi fyrir gildistöku laga þessara en afstaða hefur ekki verið tekin til kröfunnar gilda ákvæði 116. og 117. gr.

Hafi opinber skipti byrjað fyrir gildistöku laga þessara til slita á félagi eftir ákvæðum 90. gr. eldri laga, hvort sem það væri heimilt eftir fyrirmælum laga þessara eða ekki, sbr. 2. mgr. 116. gr., skal skiptum fram haldið og lokið eftir ákvæðum laga þessara, sbr. 1., 3. og 4. mgr. 148. gr. og 150. gr.

153. gr.

Ef dómsmál hefur verið þingfest í skiptarétti fyrir gildistöku laga þessara en úrskurður ekki gengið í því fyrir 1. júlí 1992 skal málinu sjálfkrafa fram haldið fyrir þeim héraðsdómstól sem tekur við lögsögu í hlutaðeigandi umdæmi þann dag. Ákvæðum XVII. og XVIII. kafla skal beitt upp frá því um meðferð málsins en það sem þegar hefur verið gert í því skal standa óhaggað.

Hafi úrskurður gengið í skiptarétti fyrir 1. júlí 1992 sem hefði sætt áfrýjun til æðra dóms eftir eldri lögum og aðili að málinu vill skjóta honum til Hæstaréttar eftir gildistöku laga þessara skal það gert með kæru enda hafi áfrýjunarstefna ekki þegar verið tekin út, almennur áfrýjunarfrestur ekki verið á enda og öðrum skilyrðum áfrýjunar verið fullnægt. Telst kærufrestur þá byrja að líða 1. júlí 1992.

Hafi úrskurði skiptaréttar þegar verið áfrýjað fyrir 1. júlí 1992 skal málinu lokið fyrir Hæstarétti eftir reglum um meðferð áfrýjunarmála.

Hafi ákvörðun eða athöfn skiptaráðanda, sem átti sér stað fyrir 1. júlí 1992, verið kærð til Hæstaréttar fyrir þann tíma skal málinu lokið þar fyrir rétti eftir ákvæðum eldri laga þótt athöfnin verði ekki talin til dómsathafna eftir reglum þessara laga. Slíkar ákvarðanir og athafnir verða einnig kærðar eftir gildistöku laga þessara ef kærufrestur er ekki liðinn þá.

Skiptagerð við opinber skipti, sem var lokið fyrir 1. júlí 1992, verður ekki áfrýjað til Hæstaréttar eftir gildistöku laga þessara þótt áfrýjunarfrestur hafi ekki verið liðinn þá. Hafi skiptagerð verið áfrýjað fyrir þann tíma skal málinu lokið fyrir Hæstarétti eftir ákvæðum eldri laga.

154. gr.

Ekki má leita úrlausnar héraðsdómara skv. 119. gr. um ákvarðanir eða athafnir skiptaráðanda sem voru teknar eða áttu sér stað fyrir gildistöku laga þessara.

Ef ágreiningur hefur risið við opinber skipti fyrir gildistöku laga þessara en mál hefur ekki verið þingfest í skiptarétti til að leiða ágreininginn til lykta má leita úrlausnar héraðsdómara um málefnið eftir 122. gr.

Leysa má úr kröfum í dómsmálum skv. 124. og 126. gr. þótt opinber skipti hafi byrjað fyrir gildistöku laga þessara.

155. gr.

Skipti verða ekki endurupptekin eftir gildistöku laga þessara nema að fullnægðum skilyrðum þeirra þótt skiptunum hafi verið lokið fyrir þann tíma.

156. gr.

Hafi skiptaráðanda borist krafa skv. 1. gr. laga nr. 44/1981 en úrskurður hefur ekki gengið um hana fyrir gildistöku laga þessara skal hún koma sjálfkrafa til kasta héraðsdóms eftir ákvæðum 153. gr. Leyst skal úr kröfunni eftir reglum nefndra laga eins og þeim er breytt með 16. tölul. 136. gr. laga þessara.

157. gr.

Hafi skiptaráðandi kveðið upp úrskurð skv. 1. mgr. 13. gr., 2. mgr. 19. gr. eða 2. mgr. 20. gr. laga nr. 83/1984 fyrir gildistöku laga þessara gilda ákvæði 4. mgr. 153. gr. um kæru.

Hafi ágreiningur um ákvörðun erfðafjárskatts, sem hefur risið fyrir 1. júlí 1992, ekki verið leiddur til lykta fyrir þann tíma skal farið með hann eftir það eftir reglum laga nr. 83/1984 eins og þeim er breytt með 18. tölul. 136. gr. laga þessara.

Gjört í Reykjavík, 23. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Óli Þ. Guðbjartsson.

LÖG

um gjaldþrotaskipti o.fl.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. ÞÁTTUR
Almenn ákvæði.
I. KAFLI
Orðskýringar.

1. gr.

Í lögum þessum er orðið skuldari notað um mann, félag eða stofnun sem æskir og fær eftir atvikum heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings eða krafist er gjaldþrotaskipta hjá.

Orðið þrotamaður er í lögum þessum notað um mann þegar bú hans hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta. Ef átt getur við og annað er ekki tekið fram er orðið einnig notað um félög og stofnanir þegar bú þeirra hafa verið tekin til gjaldþrotaskipta.

2. gr.

Í lögum þessum telst frestdagur vera sá dagur sem héraðsdómara berst beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings eða krafa um gjaldþrotaskipti, svo og dánardagur manns ef farið er með dánarbú hans eftir reglum þessara laga um gjaldþrotaskipti. Ef fleiri en einn þessara daga koma til álita telst sá fyrsti þeirra frestdagur, sbr. þó 2.–4. mgr.

Sá dagur, sem héraðsdómara barst beiðni um heimild til greiðslustöðvunar, telst frestdagur þótt beiðnin hafi verið afturkölluð eða henni hafi verið hafnað, ef ný beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings eða krafa um gjaldþrotaskipti á búi skuldarans berst héraðsdómara innan mánaðar frá því það gerðist. Hafi skuldara verið veitt heimild til greiðslustöðvunar telst sá dagur, sem beiðni um hana barst héraðsdómara, enn fremur frestdagur ef héraðsdómara berst beiðni skuldarans um heimild til að leita nauðasamnings eða krafa um gjaldþrotaskipti á búi hans innan mánaðar frá því greiðslustöðvun lauk.

Sá dagur, sem héraðsdómara barst beiðni um heimild til að leita nauðasamnings, telst frestdagur ef honum berst ný beiðni um slíka heimild, beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða krafa um gjaldþrotaskipti á búi skuldarans innan mánaðar frá því upphaflega beiðnin var afturkölluð eða henni var hafnað, heimild til að leita nauðasamnings féll niður eða úrskurður gekk um hvort nauðasamningur yrði staðfestur.

Sá dagur, sem héraðsdómara barst krafa um gjaldþrotaskipti, telst frestdagur þótt krafan hafi verið afturkölluð eða henni hafi verið hafnað, ef honum berst ný krafa um gjaldþrotaskipti eða beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings innan mánaðar frá því það gerðist.

Beiðni eða krafa telst komin fram innan mánaðar skv. 2.–4. mgr. ef hún berst í síðasta lagi á sama mánaðardegi og fyrri atburður gerðist almanaksmánuði fyrr.

Endurprentað blað.

3. gr.

Orðið nákomnir er í lögum þessum notað um þá sem eftirfarandi tengsl standa milli:

1. hjón og þá sem búa í óvígðri sambúð,
2. þá sem eru skyldir í beinan legg eða fyrsta lið til hliðar, en með skyldleika er í þessu sambandi einnig átt við tengsl sem skapast við ættleiðingu eða fóstur,
3. þá sem tengjast með hjúskap eða óvígðri sambúð með sama hætti og um ræðir í 2. tölul,
4. mann og félag eða stofnun sem hann eða maður honum nákominn á verulegan hluta í,
5. tvö félög eða stofnanir ef annað þeirra eða maður nákominn öðru þeirra á verulegan hluta í hinu,
6. menn, félög og stofnanir sem eru í sambærilegum tengslum og um ræðir í 1.–5. tölul.

II. KAFLI
Lögsaga o.fl.

4. gr.

Þegar skuldari er einstaklingur verður ákvæðum þessara laga um heimild hans til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og um gjaldþrotaskipti á búi hans því aðeins beitt að skuldarinn eigi lögheimili hér á landi og sé ekki undanþeginn lögsögu íslenskra dómstóla. Ákvæðum þessara laga verður þó beitt um íslenskan ríkisborgara sem á ekki lögheimili hér á landi, ef hann er undanþeginn lögsögu dómstóla í öðrum ríkjum.

Þegar skuldari er félag eða stofnun verður ákvæðum þessara laga um heimild hans til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og um gjaldþrotaskipti á búi hans því aðeins beitt að eftirfarandi skilyrðum sé fullnægt:

1. þegar um skrásett félag er að ræða að það eigi skráð varnarþing hér á landi,
2. þegar um óskrásett félag er að ræða að það eigi varnarþing hér á landi samkvæmt samþykktum sínum, lögum eða eðli máls, en sömu reglum skal beitt um stofnun eftir því sem átt getur við.

5. gr.

Einkafirma manns og félagi, þar sem félagsmenn bera ótakmarkaða ábyrgð á skuldbindingum, verður aðeins veitt heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings ef sá eða þeir sem bera ábyrgð á skuldbindingum firmans eða félagsins fá einnig sömu heimild. Bú slíks firma eða félags verður ekki tekið til gjaldþrotaskipta nema bú þess manns eða þeirra sem bera ábyrgð á skuldbindingum firmans eða félagsins séu áður tekin til gjaldþrotaskipta.

Nú er skuldarinn félag, sem á varnarþing hér á landi og starfrækir útibú hér eða erlendis, félagið ber ótakmarkaða ábyrgð á skuldbindingum útibúsins og félaginu er veitt heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings, og skal þá sú heimild ná sjálfkrafa til útibúsins. Eins skal farið að ef bú félagsins er tekið til gjaldþrotaskipta. Hér á landi verður útibúinu ekki veitt sjálfstæð heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og bú þess verður ekki tekið til gjaldþrotaskipta nema með búi félagsins.

Opinberri stofnun verður ekki veitt heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og bú hennar verður ekki tekið til gjaldþrotaskipta ef ríkið eða sveitarfélag ber ábyrgð á skuldbindingum hennar nema mælt sé á annan veg í lögum. Bú sveitarfélags verður ekki tekið til gjaldþrotaskipta.

6. gr.

Dómsmálaráðherra er heimilt að gera samninga fyrir hönd íslenska ríkisins við önnur ríki þannig að lagagildi hafi hér á landi um að heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings, sem er veitt í einu samningsríki, gildi sjálfkrafa í öðru samningsríki með þeim réttaráhrifum sem fylgja slíkri heimild í öðru hvoru ríkinu. Á sama hátt er dómsmálaráðherra heimilt að gera samninga við önnur ríki um að gjaldþrotaskipti í einu samningsríki nái einnig til eigna eða réttinda þrotamanns í öðru samningsríki, en ákveða má í slíkum samningi að

gjaldþrotaskipti fari að einhverju leyti eða öllu sjálfstætt fram í hverju samningsríki fyrir sig eftir löggjöf þess eða annars tiltekins ríkis.

Ef annað leiðir ekki af samningi, sem er gerður eftir ákvæðum 1. mgr., hafa heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og gjaldþrotaskipti í öðru ríki ekki áhrif hér á landi. Þó verður ákvæðum þessara laga um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings beitt um útibú erlends félags, sem er starfrækt og á skráð varnarþing hér á landi, ef félagið ber ábyrgð á skuldbindingum útibúsins og hefur áður fengið sömu eða fyllilega sambærilega heimild í sínu heimaríki. Bú slíks útibús verður ekki tekið til gjaldþrotaskipta hér á landi, nema bú erlenda félagsins hafi áður verið tekið til gjaldþrotaskipta.

7. gr.

Beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og krafa um gjaldþrotaskipti skal vera skrifleg. Í henni eða fylgigögnum með henni skal eftirfarandi koma fram svo skýrt sem verða má:

1. hvers sé beiðst eða krafist,
2. fullt nafn skuldarans og kennitala hans; sé skuldarinn einstaklingur skal enn fremur koma fram hvert lögheimili hans sé og dvalarstaður, sé hann annar en lögheimili, hvort hann hafi atvinnurekstur með höndum og ef svo er hver sá rekstur sé, hvar hann fari fram og hvort um firma sé ræða sem beri sérstakt heiti; ef skuldarinn er félag skal enn fremur koma fram hvert varnarþing og hvar starfstöð þess sé, hvenær það hafi verið stofnað, hver tilgangur þess sé, hverja starfsemi það hafi með höndum og hvar hún fari fram, en sömu upplýsingar skulu koma fram ef skuldarinn er stofnun,
3. við hver atvik, rök og lagaákvæði beiðnin eða krafan sé studd.

Ef beiðni eða krafa stafar frá skuldaranum sjálfum skulu að auki koma fram sundurliðaðar upplýsingar um eignir hans og skuldir.

Ef krafa stafar frá öðrum en skuldaranum skal koma fram hver hafi hana uppi ásamt kennitölu hans og heimili, svo og yfirlýsing af hendi hlutaðeiganda um að hann ábyrgist allan kostnað af þeirri aðgerð sem hann krefst.

Þau gögn sem beiðni eða krafa er studd við skulu fylgja henni. Ef skuldarinn er félag skulu eftir því sem unnt er einnig fylgja samþykktir þess, gögn eða vottorð um skráningu og síðustu reikningar þess, en eftir atvikum skal eins farið að ef um stofnun er að ræða eða mann sem hefur atvinnurekstur með höndum.

8. gr.

Beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og kröfu um gjaldþrotaskipti skal beint til héraðsdómstóls í því umdæmi þar sem skuldarinn yrði sóttur í einkamáli á heimilisvarnarþingi sínu.

Ef samtímis er beiðst heimildar til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings eða krafist gjaldþrotaskipta hjá einum manni eða fleirum og firma eða félagi, sbr. 1. mgr. 5. gr., og varnarþing þeirra er ekki það sama, getur sá sem setur fram beiðni eða kröfu óskað eftir því við héraðsdómara á varnarþingi eins þeirra að hann fari með málefni þeirra allra. Ef héraðsdómari telur efni til að verða við þeirri ósk skal hann senda dómsmálaráðherra erindið tafarlaust, en ráðherra ákveður endanlega hvort við því verði orðið. Héraðsdómari getur ekki tekið fyrir beiðni eða kröfu varðandi þá sem eiga varnarþing utan umdæmis hans fyrr en ráðherra hefur heimilað það.

Ef beiðni eða krafa kemur fram í umdæmi þar sem ekki verður farið með hana skal héraðsdómari framsenda hana og fylgigögn með henni héraðsdómstólnum í réttu umdæmi með áritun eða vottorði um hvenær hún hafi borist honum, en sá dagur sem hann tók við henni telst frestdagur þótt hún hafi komið fram í röngu umdæmi.

Farið verður með beiðni eða kröfu í því umdæmi þar sem hún kom réttilega fram þótt

skuldari flytji lögheimili sitt eða skráð varnarþing úr umdæminu áður en endanleg afstaða er tekin til hennar.

Beiðnum eða kröfum skuldarans eða annarra varðandi heimild til greiðslustöðvunar skal beint til þess héraðsdómstóls sem veitti heimildina í byrjun þótt skuldarinn hafi flutt lögheimili sitt eða skráð varnarþing úr umdæminu eftir að heimildin var veitt. Eins skal farið með beiðnir eða kröfur varðandi heimild til að leita nauðasamnings.

9. gr.

Við héraðsdómstóla skulu haldnar skrár um beiðnir og kröfur samkvæmt lögum þessum þar sem fram koma upplýsingar um afdrif þeirra, svo og um dómsmál sem eru rekin eftir ákvæðum laga þessara, en dómsmálaráðherra setur nánari reglur um slíkar skrár í reglugerð.

Dómsmálaráðherra setur enn fremur fyrirmæli í reglugerð um þingbækur, aðra skráningu upplýsinga og veitingu vottorða um þau málefni sem lög þessi taka til.

Héraðsdómari skal veita þeim sem þess krefst og hann telur hafa lögmætra hagsmuna að gæta upplýsingar úr skrám skv. 1. mgr. Sá sem hefur lögmætra hagsmuna að gæta getur einnig krafist aðgangs að beiðnum eða kröfum og fylgigögnum með þeim þótt þær hafi ekki verið lagðar fram á dómþingi.

2. ÞÁTTUR
Greiðslustöðvun.
III. KAFLI
Heimild til greiðslustöðvunar.

10. gr.

Skuldari, sem á í verulegum fjárhagsörðugleikum og vill freista þess að koma nýrri skipan á fjármál sín með aðstoð lögmanns eða löggilts endurskoðanda, sem hann hefur ráðið í því skyni, getur leitað heimildar til greiðslustöðvunar.

Í beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða með henni skal, auk þess sem mælt er fyrir um í 7. gr., koma fram ítarleg greinargerð skuldarans um hvað valdi verulegum fjárhagsörðugleikum hans, í hverju þeir felist, hvernig hann hyggist leysa úr þeim með heimild til greiðslustöðvunar og hvern hann hafi ráðið sér til aðstoðar. Ef skuldarinn er bókhaldsskyldur skal fylgja beiðninni yfirlýsing löggilts endurskoðanda um að bókhald skuldarans sé í lögboðnu formi.

Aðstoðarmaður skuldara við greiðslustöðvun skal fullnægja hæfisskilyrðum 1.–4. tölul. 2. mgr. 75. gr. og má hann hvorki sjálfur hafa hagsmuna að gæta af fjárhagslegum málefnum skuldarans né neinn honum nákominn. Með beiðni um heimild til greiðslustöðvunar skal lögð fram yfirlýsing hans um að hann sé fús til að taka að sér starfann og fullnægi þessum skilyrðum.

11. gr.

Tafarlaust eftir að beiðni um heimild til greiðslustöðvunar hefur borist skal héraðsdómari ákveða hvenær hún verði tekin fyrir á dómþingi, en þinghald í því skyni skal háð svo fljótt sem verða má. Ákvörðun þessa tilkynnir héraðsdómari skuldaranum með sannanlegum hætti og þeim fyrirvara að þingsókn verði komið við.

Þegar beiðni um heimild til greiðslustöðvunar er fyrst tekin fyrir og mætt er af hálfu skuldarans skal héraðsdómari leita svara við sérhverju því sem hann telur óljóst eða ónógar upplýsingar komnar fram um og getur haft þýðingu við mat á því hvort orðið verði við beiðninni. Héraðsdómara er rétt að benda skuldaranum á það sem kann að vera áfátt og veita honum skamman frest til að leggja fram frekari gögn eða til að veita nánari upplýsingar um tiltekin atriði, ef það verður talið geta borið árangur, en slíkur frestur skal ekki veittur til lengri tíma en einnar viku og að jafnaði aðeins einu sinni. Héraðsdómara er einnig rétt að veita skuldaranum frest með sama hætti til að ráða sér annan mann til aðstoðar ef sá maður, sem hann hefur ráðið sér í byrjun, fullnægir ekki hæfisskilyrðum til starfans að mati héraðsdómara.

Ef ekki er sótt þing af hálfu skuldarans þegar beiðni hans er tekin fyrir skoðast hún afturkölluð.

12. gr.

Þegar gagnaöflun er lokið um beiðni um heimild til greiðslustöðvunar skal héraðsdómari án ástæðulauss dráttar kveða upp úrskurð um hvort heimildin sé veitt.

Héraðsdómari skal synja um heimild til greiðslustöðvunar ef eitthvert eftirtalinna atriða á við:

1. að krafa um gjaldþrotaskipti á búi skuldarans hafi komið fram áður en beiðni hans um heimild til greiðslustöðvunar var tekin til úrskurðar og krafan hafi hvorki verið afturkölluð né hafnað með úrskurði,
2. að skuldarinn hafi áður haft heimild til greiðslustöðvunar sem hefur lokið innan þriggja ára fyrir frestdag,
3. að nauðasamningur hafi komist á fyrir skuldarann innan þriggja ára fyrir frestdag,
4. að skuldaranum sé sýnilega þegar orðið skylt að krefjast gjaldþrotaskipta á búi sínu vegna ákvæða 2. mgr. 64. gr.,
5. að ekki verði talið að skuldarinn eigi í slíkum fjárhagsörðugleikum að þeir séu verulegir eða ónógar upplýsingar hafi komið fram til að lagt verði mat á það,
6. að ráðagerðir skuldarans um ráðstafanir meðan á greiðslustöðvun stæði verði ekki taldar heimilar eða samrýmast tilgangi hennar, raunhæfar eða líklegar til að koma nýrri skipan á fjármál hans, eða upplýsingar um þær séu svo óljósar að ekki þyki fært að leggja mat á það,
7. að rökstuddur grunur sé um að upplýsingar af hendi skuldarans séu vísvitandi rangar eða villandi,
8. að beiðni skuldarans eða fylgigögnum með henni sé áfátt í öðrum atriðum eða sá sem hann hefur ráðið sér til aðstoðar verði talinn vanhæfur til að gegna því starfi, enda hafi skuldarinn ekki sinnt ábendingum héraðsdómara skv. 2. mgr. 11. gr.

Telji héraðsdómari skilyrðum fullnægt til að verða við beiðni um heimild til greiðslustöðvunar skal tiltekið í úrskurði að heimildin sé veitt til ákveðins dags og stundar innan þriggja vikna frá uppkvaðningu úrskurðarins þegar þing verður háð til að taka málefnið fyrir á ný.

Úrskurði héraðsdómara samkvæmt þessari grein verður ekki skotið til æðra dóms.

13. gr.

Aðstoðarmaður skuldarans skal tafarlaust eftir veitingu heimildar til greiðslustöðvunar boða lánardrottna hans til fundar sem skal haldinn á varnarþingi skuldarans og ekki síðar en þremur sólarhringum fyrir þinghald sem héraðsdómari hefur ákveðið skv. 3. mgr. 12. gr., en að öðru leyti skal ákveða stað og stund til fundarins með þeim hætti að ætla megi að sem flestir lánardrottnar geti átt kost á að sækja hann.

Fundarboð skal vera skriflegt og sent öllum þekktum lánardrottnum skuldarans með hæfilegum fyrirvara í útbornu ábyrgðarbréfi, símskeyti eða á annan sannanlegan hátt. Í því skal koma fram að heimild hafi verið veitt til greiðslustöðvunar, hvar og hvenær fundur verði haldinn með lánardrottnum og hvenær héraðsdómari hafi ákveðið að taka málefnið fyrir á ný á dómþingi. Lánardrottnum, sem ekki var kunnugt um í byrjun en uppvíst verður um fyrir fundinn, skal tilkynnt um þetta á sama hátt.

14. gr.

Á fundi með lánardrottnum, sem boðað er til skv. 13. gr., skal aðstoðarmaður skuldarans leggja fram tæmandi og sundurliðaða skrá sína um eignir og skuldbindingar skuldarans, en þar skal andvirði hverrar eignar áætlað og fjárhæð hverrar skuldbindingar reiknuð út miðað við frestdag. Á fundinum skal aðstoðarmaðurinn gera grein fyrir því hvernig hann telji unnt að

reyna að koma nýrri skipan á fjármál skuldarans, hvað hafi þegar verið gert í þeim efnum og hvort skuldarinn hyggist æskja áframhaldandi greiðslustöðvunar. Á fundinum skal aðstoðarmaðurinn enn fremur leita afstöðu lánardrottna til ráðagerða sinna og tillagna þeirra um aðgerðir.

Aðstoðarmaðurinn stjórnar fundi með lánardrottnum og færir fundargerð, en í henni skulu viðhorf lánardrottna til ráðagerða hans koma skýrlega fram. Í þessum efnum skal farið eftir ákvæðum 4. og 5. mgr. 79. gr., að því leyti sem átt getur við, en rétt til fundarsóknar eiga þeir sem gefa sig fram á fundarstað og kveðast eiga kröfu á hendur skuldaranum sem hann kannast við eða þeir sýna skilríki fyrir.

15. gr.

Nú æskir skuldarinn áframhaldandi greiðslustöðvunar og skal hann þá leggja fram skriflega beiðni um það í þinghaldi sem héraðsdómari hefur ákveðið í úrskurði sínum skv. 3. mgr. 12. gr.

Beiðninni skulu fylgja skrá aðstoðarmanns um eignir og skuldbindingar skuldarans, sönnur fyrir að boðað hafi verið til fundar með lánardrottnum eftir fyrirmælum 13. gr., fundargerð af fundinum og skrifleg greinargerð aðstoðarmannsins um hvernig hafi verið staðið að aðgerðum á greiðslustöðvunartímanum og hverjar ráðstafanir verði gerðar ef beiðnin verður tekin til greina.

16. gr.

Lánardrottni skuldarans er heimilt að mæta á dómþingi þar sem beiðni skuldarans skv. 15. gr. er tekin fyrir og leggja þar fram skrifleg og rökstudd mótmæli gegn því að hún verði tekin til greina. Farið skal með slík mótmæli eftir 166. gr. ef hvorki skuldarinn né lánardrottinn hans falla þegar frá kröfum sínum.

17. gr.

Ef skuldarinn leggur fram beiðni skv. 1. mgr. 15. gr. framlengist greiðslustöðvun sjálfkrafa þar til héraðsdómari hefur tekið afstöðu til hennar í úrskurði, þó aldrei lengur en í sjö sólarhringa.

Héraðsdómari skal synja um áframhaldandi greiðslustöðvun ef eitthvert eftirtalinna atvika eiga við:

1. að svo standi á sem segir í 4.–8. tölul. 2. mgr. 12. gr.,
2. að aðstoðarmaður skuldarans þyki hafa vanrækt skyldur sínar í starfi, enda verði ekki ráðin bót á því með ráðningu nýs aðstoðarmanns,
3. að skuldarinn hafi með eða án samþykkis aðstoðarmanns síns gert ráðstafanir í andstöðu við ákvæði 19.–21. gr.,
4. að talið verði eftir því sem fram er komið og í ljósi aðstæðna að ekki hafi verið staðið eðlilega að tilraunum til að koma nýrri skipan á fjármál skuldarans meðan á greiðslustöðvun hefur staðið,
5. að áframhaldandi greiðslustöðvun þyki ekki munu þjóna tilgangi.

Úrskurði héraðsdómara um synjun um áframhaldandi greiðslustöðvun verður ekki skotið til æðra dóms.

Telji héraðsdómari skilyrði til að fallast á beiðni skuldarans um áframhaldandi greiðslustöðvun skal ákveðið í úrskurði að heimildin sé framlengd til tiltekins dags og stundar þegar þing verður háð til að taka málefnið fyrir á ný innan þriggja mánaða eftir að beiðnin var lögð fram á dómþingi.

Aðstoðarmaður skuldarans skal tafarlaust tilkynna öllum þekktum lánardrottnum um úrskurð héraðsdómara í útbornu ábyrgðarbréfi, símskeyti eða á annan sannanlegan hátt.

18. gr.

Nú hefur greiðslustöðvun verið framlengd en sá tími hefur ekki nægt til að ljúka við að koma nýrri skipan á fjármál skuldarans og getur hann þá enn lagt fram beiðni um áframhaldandi greiðslustöðvun í þinghaldi sem héraðsdómari hefur ákveðið skv. 4. mgr. 17. gr., ef veruleg líkindi verða talin fyrir að slík heimild leiði til árangurs. Áður skal aðstoðarmaður skuldarans boða og halda fund með lánardrottnum eftir ákvæðum 13. og 14. gr.

Beiðni skuldarans skv. 1. mgr. skal vera skrifleg. Henni skulu fylgja þau gögn sem eru talin í 2. mgr. 15. gr., en það skal rökstutt í greinargerð aðstoðarmannsins hvers vegna sá tími sem er þegar liðinn hafi ekki nægt til að koma nýrri skipan á fjármál skuldarans og hvernig greiðslustöðvun geti borið árangur ef af framhaldi hennar yrði.

Ákvæðum 16. og 17. gr. skal beitt um meðferð beiðni skuldarans skv. 1. mgr., þó þannig að héraðsdómari getur aldrei heimilað skuldaranum greiðslustöðvun í lengri tíma en alls sex mánuði talið frá þinghaldi sem hann hefur ákveðið í úrskurði skv. 3. mgr. 12. gr. Héraðsdómari ákveður ekki þinghald við lok greiðslustöðvunar sem stendur þann hámarkstíma.

Framlengja má heimild til greiðslustöðvunar oftar en tvívegis innan þess hámarksfrests sem mælt er fyrir um í 3. mgr.

IV. KAFLI
Réttaráhrif greiðslustöðvunar.

19. gr.

Meðan á greiðslustöðvun stendur er skuldaranum óheimilt að ráðstafa eignum sínum eða réttindum og stofna til skuldbindinga á hendur sér, nema aðstoðarmaður hans veiti fyrir fram samþykki sitt til þess hverju sinni og heimild standi til slíkrar aðgerðar í 20. eða 21. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er aðstoðarmanni heimilt að veita skuldaranum skriflega fyrir fram almennt samþykki til að verja fjármunum innan tiltekinna marka til að afla sér og fjölskyldu sinni daglegra nauðsynja eða til að standa straum af reglubundnum eða nauðsynlegum útgjöldum til að halda áfram rekstri sínum, en skuldaranum ber að gera aðstoðarmanninum grein fyrir ráðstöfunum í skjóli slíks samþykkis með reglulegu millibili eftir ákvörðun aðstoðarmannsins og er samþykkið afturtækt án fyrirvara.

Aðstoðarmanni skuldarans ber eftir föngum að hafa umsjón eða eftirlit með fjárreiðum hans til að fyrirbyggja að hann brjóti gegn ákvæðum 1. og 2. mgr.

20. gr.

Meðan á greiðslustöðvun stendur er óheimilt að ráðstafa eignum eða réttindum skuldarans, nema ráðstöfunin verði talin nauðsynlegur þáttur í daglegum rekstri hans eða tilraunum til að koma nýrri skipan á fjármál hans, eðlilegt verð komi fyrir þau og andvirðið sé varðveitt þannig að það liggi fyrir óskert við lok greiðslustöðvunar, sbr. þó 2. mgr. Skuldaranum er þó heimilt að ráðstafa eignum eða réttindum sínum sem rynnu ekki til þrotabús hans ef til gjaldþrotaskipta væri þegar komið.

Meðan á greiðslustöðvun stendur er óheimilt að verja peningaeign skuldarans, peningum sem fást við ráðstöfun eigna eða réttinda, arði af eignum eða réttindum eða tekjum sem hann aflar í atvinnurekstri til annarra þarfa en:

1. að afla skuldaranum og fjölskyldu hans daglegra nauðsynja,
2. að standa straum af nauðsynlegum útgjöldum til að halda áfram rekstri skuldarans,
3. að greiða skuldir að því leyti sem það er heimilt skv. 21. gr.,
4. að greiða óumflýjanlegan kostnað af tilraunum til að koma nýrri skipan á fjármál skuldarans,

5. að kosta aðgerðir sem má telja víst að séu nauðsynlegar til að koma í veg fyrir verulegt tjón.

21. gr.

Skuldaranum er óheimilt að greiða skuldir eða efna aðrar skuldbindingar sínar meðan á greiðslustöðvun stendur nema að því leyti sem víst er að skuldbindingin yrði efnd eða skuldin yrði greidd eftir stöðu sinni í skuldaröð ef til gjaldþrotaskipta kæmi á búi hans í kjölfar greiðslustöðvunar. Heimilt er þó annars að greiða skuld eða efna aðra skuldbindingu ef telja má víst að það sé nauðsynlegt til að varna verulegu tjóni.

Meðan á greiðslustöðvun stendur er skuldaranum óheimilt að stofna til skulda, taka á sig aðrar skuldbindingar eða leggja höft á eignir sínar eða réttindi, nema til að afla sér og fjölskyldu sinni daglegra nauðsynja, eða það sé nauðsynlegt til að halda áfram atvinnurekstri hans eða til að varna verulegu tjóni og víst þykir að sú aðgerð yrði lánardrottnum hans til hagsbóta ef til gjaldþrotaskipta kæmi á búi hans í kjölfar greiðslustöðvunar.

22. gr.

Ákvæði í samningum eða réttarreglum um afleiðingar vanefnda taka ekki gildi gagnvart skuldaranum á þeim tíma sem greiðslustöðvun stendur yfir, að öðru leyti en því að krefjast má dráttarvaxta, dagsekta eða févítis vegna vanefnda skuldarans á skyldum sínum án tillits til greiðslustöðvunar.

Meðan á greiðslustöðvun stendur er óheimilt að taka bú skuldarans til gjaldþrotaskipta eða kyrrsetja eignir hans, taka þær í löggeymslu, gera fjárnám í þeim eða ráðstafa þeim með nauðungarsölu.

Meðan á greiðslustöðvun stendur er stjórnvöldum óheimilt að neyta þvingunarúrræða í garð skuldarans vegna vanefnda hans á skuldbindingum sínum við þau. Veiting heimildar til greiðslustöðvunar raskar ekki ástandi sem stjórnvald hefur komið á fyrir þann tíma með slíku úrræði.

V. KAFLI
Lok greiðslustöðvunar.

23. gr.

Greiðslustöðvun lýkur án frekari aðgerða þegar sá tími er á enda sem héraðsdómari hefur markað henni og beiðni um áframhaldandi greiðslustöðvun kemur ekki fram eða ekki er mætt af hálfu skuldarans í þinghaldi við lok áður ákveðins greiðslustöðvunartíma.

Greiðslustöðvun lýkur sjálfkrafa þótt sá tími sé ekki runninn út sem heimild var veitt til hennar:

1. þegar héraðsdómara berst skrifleg tilkynning skuldarans um að hann afsali sér heimild sinni til hennar,
2. þegar úrskurður gengur um að skuldaranum sé veitt heimild til að leita nauðasamnings,
3. þegar úrskurður gengur um að bú skuldarans sé tekið til gjaldþrotaskipta að kröfu hans sjálfs,
4. við andlát skuldarans,
5. við kosningu lögmæltrar skilanefndar til að slíta félagi sem hefur heimild til greiðslustöðvunar.

Greiðslustöðvun lýkur þegar í stað við uppkvaðningu úrskurðar héraðsdómara um synjun um áframhaldandi heimild til hennar eða niðurfellingu heimildarinnar skv. 24.–26. gr., svo og ef sá frestur rennur út sem getur í 1. mgr. 17. gr. án þess að úrskurður sé kveðinn upp innan hans um áframhaldandi greiðslustöðvun.

Ef greiðslustöðvun lýkur skv. 2. eða 3. mgr. falla sjálfkrafa niður fundir með lánardrottnum og þinghöld í tengslum við hana sem áður hafði verið ákveðið að halda.

Aðstoðarmanni ber tafarlaust að tilkynna þekktum lánardrottnum skuldarans skriflega um lok greiðslustöðvunar og tiltaka þar hvenær henni lauk og af hverri ástæðu.

24. gr.

Ef aðstoðarmaður skuldarans telur sér ekki fært að gegna því starfi lengur meðan á greiðslustöðvun stendur skal hann tilkynna það héraðsdómara án tafar. Tilkynning aðstoðarmannsins skal vera skrifleg og tekið fram í henni hverjar ástæður búi að baki afstöðu hans. Enn fremur skal koma fram hverjar ráðstafanir hafi helstar verið gerðar eftir að heimild var veitt til greiðslustöðvunar.

Ef skuldarinn telur aðstoðarmann sinn vanrækja störf sín eða standa á annan hátt óeðlilega að þeim skal hann tilkynna það héraðsdómara skriflega. Í tilkynningunni skal koma fram skýring á því sem skuldarinn telur aðfinnsluvert í störfum aðstoðarmannsins.

Berist héraðsdómara tilkynning skv. 1. eða 2. mgr. skal hann tafarlaust boða skuldarann og aðstoðarmann hans til þinghalds með hæfilegum fyrirvara og sannanlegum hætti og gefa þeim kost á að tjá sig um málefnið. Telji héraðsdómari það sem fram er komið þess eðlis að skuldaranum yrði synjað um áframhaldandi greiðslustöðvun af þeim sökum skv. 2. mgr. 17. gr. eða ef ekki er sótt þing af hálfu skuldarans skal héraðsdómari þegar í stað fella niður heimildina með úrskurði. Ella bókar hann þá ákvörðun sína að gefa skuldaranum kost á að tilnefna þá þegar annan aðstoðarmann sem fullnægir hæfisskilyrðum til starfans og stendur þá heimild til greiðslustöðvunar óbreytt að því gerðu.

Úrskurði héraðsdómara um niðurfellingu greiðslustöðvunar skv. 3. mgr. verður ekki skotið til æðra dóms.

25. gr.

Aðstoðarmanni skuldara er skylt að tilkynna héraðsdómara það skriflega ef hann telur að greiðslustöðvun muni ekki bera árangur eða skuldarinn starfar ekki af trúmennsku með honum eða hefur gert ráðstafanir í andstöðu við 19.–21. gr.

Berist héraðsdómara tilkynning skv. 1. mgr. skal hann tafarlaust boða skuldarann og aðstoðarmann hans til þinghalds með sannanlegum hætti og gefa þeim kost á að tjá sig um málefnið. Telji héraðsdómari það sem fram er komið þess eðlis að skuldaranum yrði synjað um áframhaldandi greiðslustöðvun af þeim sökum skv. 2. mgr. 17. gr., eða ef ekki er sótt þing af hálfu skuldarans, skal héraðsdómari þegar í stað fella niður heimildina með úrskurði. Ella ákveður héraðsdómari að heimild til greiðslustöðvunar standi óbreytt.

Úrskurði héraðsdómara um niðurfellingu heimildar til greiðslustöðvunar skv. 2. mgr. verður ekki skotið til æðra dóms.

26. gr.

Lánardrottinn skuldarans getur krafist þess að heimild hans til greiðslustöðvunar verði felld niður ef þau atvik eru uppi sem mundu valda því að héraðsdómara bæri að synja um áframhaldandi greiðslustöðvun skv. 2. mgr. 17. gr.

Krafa skv. 1. mgr. skal vera skrifleg. Skal tiltekið skýrlega í henni um hver atvik sé að ræða og hver rök standi til að heimild til greiðslustöðvunar verði felld niður. Gögn til stuðnings kröfunni skulu fylgja henni.

Héraðsdómari getur ákveðið með bókun í þingbók að vísa kröfunni á bug án frekari aðgerða ef hann telur hana bersýnilega tilefnislausa, efni hennar verulega áfátt eða að komið verði að lokum greiðslustöðvunar þegar unnt yrði að taka afstöðu til kröfunnar. Ákvörðun héraðsdómara um þetta verður ekki skotið til æðra dóms.

Ef kröfu verður ekki vísað á bug skv. 3. mgr. skal héraðsdómari tafarlaust boða þann sem hefur hana uppi, skuldarann og aðstoðarmann hans til þinghalds með sannanlegum hætti og hæfilegum fyrirvara. Ef ekki er sótt þing af hálfu skuldarans og hlutaðeigandi lánardrottinn krefst þess skal héraðsdómari þá þegar fella niður heimild skuldarans til greiðslustöðvunar með úrskurði. Ef sótt er þing af hálfu beggja og hvorugur fellur frá kröfum sínum skal

héraðsdómari fara með ágreininginn eftir 166. gr. og kveða síðan á í úrskurði um hvort heimild til greiðslustöðvunar falli niður eða standi óbreytt.

Úrskurði héraðsdómara skv. 4. mgr. um að heimild til greiðslustöðvunar falli niður verður ekki skotið til æðra dóms.

3. ÞÁTTUR
Nauðasamningar án undanfarandi gjaldþrotaskipta.
VI. KAFLI
Almenn ákvæði um nauðasamninga.

27. gr.

Með nauðasamningi er í lögum þessum átt við samning um greiðslu skulda eða eftirgjöf af skuldum sem kemst á milli skuldarans og áskilins meiri hluta lánardrottna hans og hlýtur síðan staðfestingu fyrir dómi. Nauðasamningur, sem þannig er gerður, bindur einnig aðra lánardrottna skuldarans eftir því sem nánar er mælt hér fyrir.

28. gr.

Nauðasamningur hefur ekki áhrif á eftirtaldar kröfur á hendur skuldaranum:

1. kröfur sem hafa orðið til eftir að úrskurður gekk um heimild skuldarans til að leita nauðasamnings,
2. kröfur um annað en peningagreiðslu sem verður fullnægt eftir aðalefni sínu,
3. kröfur sem nytu stöðu skv. 109., 110. og 112. gr. ef bú skuldarans hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta á þeim degi sem úrskurður gekk um heimild hans til að leita nauðasamnings,
4. kröfur sem trygging er fyrir í eign skuldarans að því leyti sem andvirði eignarinnar hrekkur til að fullnægja þeim og tryggingarrétturinn fellur ekki niður vegna nauðasamningsins,
5. kröfur sem yrði fullnægt með skuldajöfnuði ef bú skuldarans hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta,
6. kröfur sem eru sérstaklega undanþegnar áhrifum nauðasamnings eftir ákvæðum hans með því að þær greiðist að fullu, sbr. 2. mgr. 36. gr.

Lánardrottinn skuldarans getur afsalað sér réttindum skv. 1. mgr., þannig að nauðasamningur hafi áhrif á kröfu hans, með yfirlýsingu sem hann gefur við undirbúning skuldarans að öflun heimildar til að leita nauðasamnings eða síðar. Binda má slíka yfirlýsingu því skilyrði að hún feli því aðeins í sér endanlegt réttindaafsal að nauðasamningur komist á.

Nauðasamningur leiðir til brottfalls skulda sem yrði skipað í skuldaröð eftir 1.–3. og 5. tölul. 114. gr. ef bú skuldarans hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta.

29. gr.

Þær kröfur á hendur skuldaranum, sem eru ekki undanþegnar áhrifum nauðasamnings og falla ekki niður vegna hans eftir ákvæðum 28. gr., nefnast samningskröfur.

Í nauðasamningi má kveða á um algera eftirgjöf samningskrafna, hlutfallslega lækkun þeirra, gjaldfrest á þeim, breytt form á greiðslu þeirra eða þrennt það síðastnefnda í senn.

Í nauðasamningi verður ekki ákveðin mismikil eftirgjöf samningskrafna. Þó má kveða á um að tilteknir lánardrottnar, einn eða fleiri, veiti meiri eftirgjöf en aðrir, ef þeir samþykkja það sjálfir, og einnig má kveða á um að lágar samningskröfur verði greiddar með tiltekinni fjárhæð þótt sú skipan leiði til þess að hlutfallsleg eftirgjöf þeirra lánardrottna verði minni en annarra, sbr. 2. mgr. 36. gr.

Í nauðasamningi verður ekki ákveðin misjöfn lenging gjaldfrests á samningskröfum, nema gjalddagi þeirra allra verði sá sami eða sá eða þeir lánardrottnar sem er ætlað að veita lengri gjaldfrest en aðrir samþykki það. Ákveða má að þeir sem veita lengri gjaldfrest fái greidda vexti eftir þann tíma sem aðrir fá greitt eða verði sett trygging fyrir greiðslu eftir það.

Í nauðasamningi verður ekki ákveðið að greiðslur til lánardrottna verði inntar af hendi í mismunandi formi. Þó má kveða á um það að tilteknir lánardrottnar taki við greiðslu í öðru og verðminna formi en aðrir, ef þeir samþykkja það sjálfir, en við mat á verðgildi greiðslu skal byggt á því hvert gangverð hennar telst gegn staðgreiðslu með peningum.

Þótt einn eða fleiri lánardrottnar samþykki að hætti 3.–5. mgr. að veita meiri ívilnun en aðrir eða einum þeirra eða fleirum er ætlað skv. 2. mgr. 36. gr. að veita minni eftirgjöf en öðrum þá skal litið svo á um ákvörðun atkvæða við samningsgerðina og í öðru tilliti, sem getur skipt máli, að allir lánardrottnar veiti þá almennu ívilnun sem kveðið er á um í nauðasamningnum.

30. gr.

Nauðasamningur hefur í för með sér, án tillits til samninga, laga eða annarra reglna, að allar samningskröfur falla sjálfkrafa í gjalddaga gagnvart skuldaranum þegar samningurinn kemst á, nema kveðið sé þar á um tiltekinn gjaldfrest. Fjárhæð samningskröfu verður ekki færð niður þótt hún falli fyrr í gjalddaga af þessum sökum en annars hefði orðið.

Samningskröfur í erlendum gjaldmiðli skulu færðar til íslensks gjaldmiðils eftir skráðu sölugengi á þeim degi sem úrskurður gekk um heimild til að leita nauðasamnings.

Við ákvörðun heildarfjárhæðar hverrar samningskröfu skal miðað við stöðu hennar á þeim degi sem úrskurður gekk um heimild til að leita nauðasamnings, að meðtöldum vöxtum, verðbótum, gengisálagi, innheimtukostnaði og öðru sem kann að hafa fylgt kröfunni á þeim tíma. Samningskröfur bera ekki vexti eftir að nauðasamningur er kominn á nema þar sé kveðið á um það, en dráttarvextir falla á þær eftir almennum reglum ef vanefndir verða á samningnum.

Nú á sami lánardrottinn fleiri samningskröfur en eina á hendur skuldaranum og skal þá leggja fjárhæðir þeirra saman og telja heildarfjárhæðina eina samningskröfu án tillits til uppruna krafnanna eða annarra atvika. Hafi lánardrottinn, sem átti fleiri kröfur en eina á hendur skuldaranum, framselt einhverja þeirra þremur mánuðum fyrir frestdag eða síðar skal einnig telja kröfurnar samanlagðar eina samningskröfu, en framsalshafinn telst þá eiga sitt hlutfall í samningskröfunni í samræmi við fjárhæð hvorrar eða hverrar þeirra. Eins skal farið að við önnur aðilaskipti að kröfu.

31. gr.

Kröfur teljast til samningskrafna án tillits til þess hvort vitað sé um þær eða þær séu háðar ókomnu skilyrði við gerð nauðasamnings.

Ágreiningur um réttmæti kröfu breytir því ekki að hún verði talin samningskrafa eins og endanlega verður úr henni leyst.

32. gr.

Reglum XX. kafla um riftun ráðstafana við gjaldþrotaskipti verður beitt ef nauðasamningur kemst á, að öðru leyti en því að skuldarinn verður að höfða dómsmál til riftunar innan þriggja mánaða frá því samningurinn komst á. Að því leyti sem ákvæði XX. kafla taka mið af þeim degi sem úrskurður var kveðinn upp um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta skal við riftun eftir gerð nauðasamnings miða við þann dag sem úrskurður gekk um heimild til að leita hans.

Krafa, sem kann að verða til á hendur skuldaranum vegna riftunar eða rakna við af þeim sökum, telst samningskrafa ef ákvæði 28. gr. leiða ekki til annars. Við nauðasamningsumleitanir skal slík hugsanleg krafa talin skilyrt nema riftun hafi þegar átt sér stað.

33. gr.

Þeir lánardrottnar skuldarans sem eiga samningskröfur á hendur honum og lýsa þeim við nauðasamningsumleitanir, sbr. 4. mgr. 45. gr., eiga atkvæðisrétt um nauðasamning nema:

1. lánardrottnar sem eru nákomnir skuldaranum,
2. lánardrottnar sem fara með skilyrtar kröfur ef skilyrðið er ekki komið fram.

Lánardrottnar sem eiga atkvæði um nauðasamning skv. 1. mgr. nefnast atkvæðismenn.

Við atkvæðagreiðslu um nauðasamning fer hver atkvæðismaður með eitt atkvæði þar sem þau eru greidd eftir höfðatölu, sbr. þó 4. mgr. 30. gr. Ef tveir eða fleiri atkvæðismenn eiga samningskröfu saman fara þeir samanlagt með eitt atkvæði en hver þeirra á sjálfstæðan atkvæðisrétt fyrir sínu hlutfalli af kröfunni.

Þegar atkvæði eru greidd um nauðasamning eftir kröfufjárhæðum skal leggja saman heildarfjárhæð krafna allra atkvæðismanna og reikna síðan út hundraðshluta kröfu hvers þeirra af heildarfjárhæðinni. Fer síðan hver atkvæðismaður með atkvæði sem nemur hundraðshluta hans.

VII. KAFLI
Heimild til að leita nauðasamnings.

34. gr.

Skuldari sem æskir heimildar til að leita nauðasamnings skal gera beiðni sína svo úr garði sem segir í 7. gr., en að auki skal eftirfarandi koma fram í henni eða greinargerð með henni:

1. ástæður þess að skuldarinn leitar nauðasamnings, þar sem sérstaklega skal greint frá því hvað hafi valdið skuldastöðu hans, hvers vegna hann geti ekki staðið að fullu skil á skuldum sínum, á hverjum forsendum samningsboð hans hafi verið ákveðið og hvernig hann rökstyðji að hann muni geta staðið við það,
2. skýringar við frumvarp að nauðasamningi eftir því sem skuldarinn telur þörf,
3. nákvæm talning eigna skuldarans ásamt áætluðu verðmæti hverrar þeirra og nákvæm talning skulda hans ásamt fjárhæð hverrar þeirra á þeim tíma sem beiðnin er gerð,
4. hvort einhverjar ráðstafanir hafi átt sér stað sem kynnu að verða riftanlegar ef nauðasamningur kæmist á.

35. gr.

Auk þess sem mælt er fyrir um í 7. gr. skal eftirfarandi fylgja beiðni um heimild til að leita nauðasamnings:

1. frumvarp að nauðasamningi eftir fyrirmælum 36. gr.,
2. skriflegar yfirlýsingar frá að minnsta kosti fjórðungi atkvæðismanna samkvæmt talningu skulda í beiðni skuldarans, bæði eftir höfðatölu þeirra og kröfufjárhæðum, um að þeir mæli með nauðasamningi á grundvelli frumvarps skuldarans,
3. síðasta skattframtal skuldarans,
4. trygging fyrir greiðslu kostnaðar af aðgerðum við frekari undirbúning og gerð nauðasamnings.

Ef skuldarinn er bókhaldsskyldur skulu enn fremur fylgja síðustu ársreikningar hans og uppgjörsreikningar sem kunna síðan að hafa verið gerðir, ásamt álitsgerð löggilts endurskoðanda um hvort bókhald skuldarans sé í lögboðnu horfi og hvort reikningar hans gefi raunhæfa mynd af efnahag hans.

36. gr.

Í frumvarpi að nauðasamningi skal kveðið á um eftirfarandi:

1. hversu mikið skuldarinn bjóðist til að greiða af samningskröfum og í hverju formi,
2. hvenær greiðslur muni eiga sér stað,
3. hvort vextir og þá hverjir verði greiddir af samningskröfum frá því nauðasamningur kemst á til gjalddaga ef greiðslufrestur er ráðgerður,
4. hvort trygging og þá hver verði sett fyrir efndum nauðasamnings.

Í frumvarpi að nauðasamningi má setja ákvæði um að kröfur, innan tiltekinnar fjárhæðar, sem hefðu ella talist samningskröfur, verði greiddar að fullu ef sú fjárhæð verður talin óveruleg í ljósi efnahags skuldarans, en ákvæði sem þetta má ekki standa nema allar samningskröfur fáist að minnsta kosti greiddar með þeirri fjárhæð. Ef sami lánardrottinn á

fleiri kröfur en eina á hendur skuldaranum eða hefur átt þær og aðilaskipti hafa orðið að þeim innan þeirra tímamarka, sem getur í 4. mgr. 30. gr., þá skulu kröfurnar lagðar saman og ákveðið samkvæmt því hvort ákvæði sem þetta taki til þeirra.

Ef skuldari æskir þess að einhverjir lánardrottnar samþykki að veita honum meiri ívilnun en aðrir, sbr. 3.–5. mgr. 29. gr., skal tekið skýrlega fram í frumvarpi að nauðasamningi hver sú ívilnun sé og í hverjum atriðum hún víki frá almennum skilmálum frumvarpsins.

37. gr.

Héraðsdómari skal tafarlaust eftir að beiðni um heimild til að leita nauðasamnings hefur borist honum ákveða hvenær hún verði tekin fyrir á dómþingi, en þinghald í því skyni skal háð svo fljótt sem verða má. Héraðsdómari tilkynnir ákvörðun þessa skuldaranum með sannanlegum hætti og þeim fyrirvara að þingsókn verði komið við.

Ef ekki er sótt þing af hálfu skuldarans, þegar beiðni hans er tekin fyrir, skoðast hún afturkölluð.

Þegar beiðnin er fyrst tekin fyrir og mætt er af hálfu skuldarans skal héraðsdómari leita svara við sérhverju því sem hann telur óljóst eða ónógar upplýsingar komnar fram um og getur haft þýðingu við mat á því hvort orðið verði við beiðninni. Héraðsdómari getur veitt skuldaranum skamman frest til að leggja fram frekari gögn eða til að gefa nánari upplýsingar um tiltekin atriði, ef hann telur það geta komið að haldi, en slíkur frestur skal ekki veittur til lengri tíma en einnar viku og að jafnaði aðeins einu sinni.

Þegar gagnaöflun er lokið um beiðnina skal héraðsdómari án ástæðulauss dráttar kveða upp úrskurð um hvort heimild sé veitt til að leita nauðasamnings.

38. gr.

Héraðsdómari skal synja um heimild til að leita nauðasamnings ef eitthvert eftirtalinna atriða á við:

1. að skuldarinn hafi áður haft heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og heimildin hafi verið felld niður innan þriggja ára fyrir frestdag vegna framferðis hans,
2. að nauðasamningur hafi áður verið staðfestur fyrir skuldarann innan þriggja ára fyrir frestdag eða kröfu hans um staðfestingu nauðasamnings hefur verið hafnað á sama tímabili af öðrum sökum en þeim að ágallar hafi verið á framkvæmd nauðasamningsumleitana,
3. að rökstuddur grunur sé um að upplýsingar af hendi skuldarans séu vísvitandi rangar eða villandi,
4. að beiðni skuldarans sé áfátt, fylgigögn vanti með henni eða annmarkar séu á þeim, eða trygging skv. 4. tölul. 1. mgr. 36. gr. sé ófullnægjandi að mati héraðsdómara,
5. að ástæða sé til að draga verulega í efa að frumvarp skuldarans fáist samþykkt, nauðasamningur verði staðfestur eða skuldarinn muni efna hann.

Skuldarinn má einn skjóta synjunarúrskurði héraðsdómara til æðra dóms. Ef heimildin er veitt fyrir æðra dómi miðast tímamörk í ákvæðum VI. kafla við þann dag sem úrlausn hans er kveðin upp.

39. gr.

Telji héraðsdómari skilyrðum fullnægt til þess veitir hann skuldaranum heimild til að leita nauðasamnings með úrskurði. Slíkum úrskurði verður ekki skotið til æðra dóms.

Tafarlaust eftir að heimild hefur verið veitt til að leita nauðasamnings skal héraðsdómari skipa mann með bókun í þingbók til að hafa umsjón með framkvæmd nauðasamningsumleitana. Ákvæði XIII. kafla um hæfi skiptastjóra, réttindi þeirra, skyldur og frávikningu gilda um umsjónarmanninn eftir því sem átt getur við.

40. gr.

Frá því heimild er veitt til að leita nauðasamnings og þar til nauðasamningur kemst á eða heimildin fellur niður hefur hún sömu áhrif og greiðslustöðvun skv. 19.–21. gr. og 1. og 3. mgr. 22. gr., þó þannig að umsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum gegnir því hlutverki sem aðstoðarmanni skuldarans er mælt í þeim ákvæðum.

Á því tímabili sem um ræðir í 1. mgr. verður bú skuldarans ekki tekið til gjaldþrotaskipta nema eftir kröfu hans sjálfs. Á því tímabili verða eignir skuldarans heldur ekki kyrrsettar, teknar í löggeymslu, fjárnám gert í þeim eða þeim ráðstafað með nauðungarsölu til tryggingar eða fullnustu samningskröfu, kröfu sem félli niður skv. 3. mgr. 28. gr. ef nauðasamningur kæmist á eða kröfu sem skuldarinn býðst til að greiða að fullu án tillits til nauðasamnings skv. 2. mgr. 36. gr.

Á því tímabili sem um ræðir í 1. mgr. er skuldaranum óheimilt að framselja kröfu sína á hendur öðrum ef framsalið hefði í för með sér að réttur til skuldajafnaðar við kröfu hans færi forgörðum.

41. gr.

Heimild til að leita nauðasamnings fellur sjálfkrafa niður:

1. þegar héraðsdómara berst skrifleg tilkynning skuldarans um að hann afsali sér henni,
2. þegar úrskurður gengur um að bú skuldarans sé tekið til gjaldþrotaskipta að beiðni hans sjálfs,
3. við andlát skuldarans,
4. þegar úrslit atkvæðagreiðslu um frumvarp að nauðasamningi liggja fyrir skv. 52. gr. og það hefur ekki hlotið samþykki nægilegs fjölda atkvæðismanna,
5. þegar frestur skv. 1. mgr. 54. gr. er runninn út án þess að skuldarinn hafi lagt kröfu um staðfestingu nauðasamnings fyrir héraðsdómara eða skuldarinn fellur frá þeirri kröfu,
6. þegar kröfu um staðfestingu nauðasamnings hefur verið endanlega hafnað, sbr. 59. gr.

42. gr.

Lánardrottnar skuldarans, sem fara með samningskröfur og umsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum, geta krafist þess skriflega við héraðsdómara að heimild til að leita nauðasamnings verði felld niður ef:

1. svo margir atkvæðismenn láta í té skriflegar yfirlýsingar um andstöðu við frumvarp að nauðasamningi að víst sé að það fáist ekki samþykkt,
2. skuldarinn hefur gert ráðstafanir sem honum eru óheimilar skv. 1. mgr. 40. gr. eða sinnir að öðru leyti ekki þeim skyldum sem fylgja heimild hans,
3. önnur atvik liggja þegar fyrir sem munu fyrirsjáanlega valda að synjað verði um staðfestingu nauðasamnings.

Krafa skv. 1. mgr. skal vera rökstudd og skulu þau gögn fylgja henni sem hún er byggð á.

Héraðsdómari getur vísað kröfu skv. 1. mgr. á bug með bókun í þingbók og án frekari aðgerða ef hann telur hana bersýnilega tilefnislausa eða efni hennar eða gögnum til stuðnings henni verulega áfátt, eða ef svo skammur tími er þar til niðurstaða fæst um samþykki frumvarps eða staðfestingu samnings að engir hagsmunir standi til að leysa úr henni. Ákvörðun héraðsdómara um þetta verður ekki skotið til æðra dóms.

Ef kröfu verður ekki vísað á bug skv. 3. mgr. skal héraðsdómari tafarlaust boða þann sem hefur hana uppi og skuldarann til þinghalds með sannanlegum hætti og hæfilegum fyrirvara. Ef ekki er sótt þing af hálfu skuldarans og gagnaðili hans krefst þess skal héraðsdómari þá þegar fella niður heimild skuldarans með úrskurði. Ef sótt er þing af hálfu skuldarans og hann mótmælir kröfunni skal farið með ágreininginn eftir 167. gr. Héraðsdómari tekur þá afstöðu til kröfunnar í úrskurði.

Skuldarinn getur skotið úrskurði héraðsdómara um niðurfellingu heimildar til að leita nauðasamnings til æðra dóms innan sólarhrings frá uppkvaðningu úrskurðarins. Heimildin

fellur niður að þeim fresti liðnum hafi málskot ekki átt sér stað, en ella helst hún þar til leyst er úr málinu fyrir æðra dómi. Sé kveðið á um niðurfellingu heimildar til að leita nauðasamnings fyrir æðra dómi telst heimildin þá þegar fallin brott. Að öðru leyti gilda almennar reglur um málskot á úrskurði héraðsdómara skv. 4. mgr.

VIII. KAFLI
Nauðasamningsumleitanir.

43. gr.

Umsjónarmaðurinn skal strax eftir skipun sína athuga hag skuldarans eftir föngum til að staðreyna hvort þær upplýsingar séu réttar sem skuldarinn gaf þegar hann aflaði sér heimildar til að leita nauðasamnings og leiða atriði í ljós sem geta haft þýðingu fyrir úrlausn um hvort nauðasamningur verði staðfestur. Hann skal einnig gera nauðsynlegar ráðstafanir þegar í stað til að koma á eftirliti sínu og umsjón með fjárreiðum skuldarans. Í þessu skyni er skuldaranum skylt að veita umsjónarmanninum sérhverjar upplýsingar um efnahag sinn og aðgang að gögnum um þau efni. Þá er þeim einnig skylt að veita umsjónarmanninum upplýsingar sem væri skylt að veita skiptastjóra ef bú skuldarans hefði verið tekið til gjaldþrotaskipta. Umsjónarmanninum er heimilt að neyta úrræða 81. og 82. gr.

Meðan á samningsumleitunum stendur skal umsjónarmaðurinn gæta þess sérstaklega hvort einhver atvik komi upp sem valda eða gætu valdið niðurfellingu heimildar skuldarans til að leita nauðasamninga.

44. gr.

Umsjónarmaðurinn skal tafarlaust eftir skipun sína gefa út og fá birta tvívegis í Lögbirtingablaði innköllun þar sem skorað er á lánardrottna skuldarans, sem telja sig eiga samningskröfur á hendur honum, að lýsa kröfum sínum fyrir umsjónarmanninum innan fjögurra vikna frá því innköllunin birtist fyrra sinni. Í innkölluninni skal koma fram nafn skuldarans, kennitala og heimilisfang, að honum hafi verið veitt heimild til að leita nauðasamnings með úrskurði uppkveðnum tiltekinn dag og hvert kröfulýsingar skuli sendar. Þá skal einnig tiltekið í innkölluninni hvar og hvenær fundur verði haldinn með atkvæðismönnum til að greiða atkvæði um frumvarp skuldarans.

Jafnframt því að gefa út innköllun skv. 1. mgr. skal umsjónarmaðurinn senda öllum lánardrottnum skuldarans sem fara með samningskröfur og vitað er um tilkynningu í ábyrgðarbréfi eða á annan jafntryggan hátt þar sem sömu atriða skal getið og í innköllun. Með tilkynningunni skal fylgja eintak af frumvarpi skuldarans að nauðasamningi.

45. gr.

Kröfulýsingar lánardrottna skulu gerðar úr garði á sama hátt og við gjaldþrotaskipti, sbr. 2. og 3. mgr. 117. gr.

Ef kröfu er lýst fyrir umsjónarmanni er fyrningu hennar slitið gagnvart skuldaranum.

Krafa lánardrottins á hendur skuldaranum fellur ekki niður þótt henni sé ekki lýst innan kröfulýsingarfrests við nauðasamningsumleitanir.

Þeir atkvæðismenn eiga einir rétt á að greiða atkvæði um frumvarp skuldarans að nauðasamningi sem hafa lýst kröfum sínum fyrir umsjónarmanninum innan kröfulýsingarfrests.

46. gr.

Þegar kröfulýsingarfrestur er á enda skal umsjónarmaðurinn gera skrá um þær samningskröfur sem hafa borist innan frestsins og atkvæðisréttur fylgir. Í skránni skal eftirfarandi koma fram:

1. nafn hvers lánardrottins og hvenær krafa hans hafi borist,
2. fjárhæð hverrar kröfu eins og henni hefur verið lýst, en þó þannig að hún hafi eftir atvikum verið reiknuð með tilliti til ákvæða 3. mgr. 28. gr. og 2. og 3. mgr. 30. gr.,
3. hver atkvæði fylgi hverri kröfu, bæði að höfðatölu og eftir kröfufjárhæð.

Hafi kröfu verið lýst fyrir umsjónarmanninum sem hann telur ekki samningskröfu, eða hafi samningskröfu verið lýst af lánardrottni sem umsjónarmaðurinn telur ekki atkvæðismann, skal krafan ekki talin í skrá skv. 1. mgr. Umsjónarmaðurinn skal tilkynna hlutaðeigandi lánardrottni um þá afstöðu sína með sannanlegum hætti með minnst þriggja sólarhringa fyrirvara áður en fundur verður haldinn til að greiða atkvæði um frumvarp skuldarans.

Skuldaranum skal gefinn kostur á að kynna sér skrá skv. 1. mgr., kröfulýsingar og fylgigögn með þeim með hæfilegum fyrirvara áður en fundur verður haldinn til að greiða atkvæði um frumvarp hans.

47. gr.

Skuldarinn má gera breytingar á frumvarpi sínu að nauðasamningi eftir að honum hefur verið heimilað að leita hans og þar til atkvæðagreiðslu er endanlega lokið um það. Ef frumvarpinu er breytt til ívilnunar handa skuldaranum verður það þó því aðeins borið undir atkvæði í breyttri mynd að fram komi meðmæli með frumvarpinu svo breyttu frá þeim fjölda atkvæðismanna sem er áskilinn í 2. tölul. 1. mgr. 35. gr.

48. gr.

Fundur skal haldinn til að greiða atkvæði um frumvarp skuldarans að nauðasamningi innan tveggja vikna frá því kröfulýsingarfresti er lokið. Um ákvörðun fundarstaðar og tíma, stjórn fundarins, rétt til fundarsóknar og tillagna, færslu fundargerðar og önnur almenn atriði sem lúta að framkvæmd hans gilda ákvæði 79. og 125. gr. eftir því sem átt getur við, þó þannig að umsjónarmaðurinn gegnir því hlutverki sem skiptastjóra er þar mælt.

Í upphafi fundar skv. 1. mgr. skal umsjónarmaðurinn gera grein fyrir eftirfarandi:

1. frumvarpi skuldarans að nauðasamningi og þeim breytingum sem kunna að hafa verið gerðar á því frá upphaflegri mynd,
2. hverjar niðurstöður hafi orðið af athugun hans skv. 1. mgr. 43. gr. og hvort hann telji frumvarp skuldarans sanngjarnt fyrir alla hlutaðeigendur í því ljósi,
3. hverjar ráðstafanir hafi helstar verið gerðar um hagsmuni skuldarans frá því samningsumleitanir hófust,
4. skrá sinni skv. 1. mgr. 46. gr. og hvort einhverra krafna, sem hefur verið lýst, sé ekki getið í henni, sbr. 2. mgr. 46. gr.

Umsjónarmaðurinn skal því næst lýsa eftir mótmælum gegn réttmæti krafna sem koma fram í skrá hans skv. 1. mgr. 46. gr., ákvörðun fjárhæða þeirra og atkvæðisréttar, og því hvort einhver telji sig eiga atkvæðisrétt sem ekki er þar getið. Atkvæðismenn og skuldarinn eiga rétt á að lýsa yfir mótmælum, svo og þeir lánardrottnar sem telja sér ranglega meinað um atkvæði. Komi mótmæli fram skal umsjónarmaðurinn leitast við að jafna ágreining, en þó það takist ekki skal fundi fram haldið eftir því sem hér á eftir segir.

Umsjónarmaðurinn skal síðan gefa fundarmönnum kost á að tjá sig um frumvarp skuldarans og atriði sem varða það. Umsjónarmaðurinn og skuldarinn skulu eftir föngum veita fundarmönnum svör við fyrirspurnum, en að því búnu skulu greidd atkvæði um frumvarpið að nauðasamningi.

49. gr.

Frumvarp að nauðasamningi telst samþykkt ef því er greitt sama hlutfall atkvæða og eftirgjöf af samningskröfum á að nema samkvæmt frumvarpinu, bæði eftir höfðatölu allra atkvæðismanna og fjárhæðum krafna þeirra, en þó aldrei minna en 60 hundraðshluta atkvæða á báða vegu. Ef frumvarp miðar hvorki að hlutfallslegri né algerri eftirgjöf samningskrafna telst það samþykkt ef það hlýtur samþykki 60 hundraðshluta allra atkvæðismanna eftir bæði höfðatölu og fjárhæðum krafna þeirra.

50. gr.

Atkvæðismenn mega greiða atkvæði um frumvarp að nauðasamningi skriflega og skal tekið tillit til slíkra atkvæða sem berast umsjónarmanninum í síðasta lagi áður en atkvæðagreiðslu er lokið, enda sé þá enginn viðstaddur af hálfu atkvæðismannsins þegar atkvæðagreiðsla fer fram. Skriflegt atkvæði skal þó því aðeins tekið gilt að ótvírætt og skilyrðislaus afstaða atkvæðismanns til frumvarpsins komi þar fram, undirskrift hans sé vottuð af tveimur vitundarvottum, héraðsdóms- eða hæstaréttarlögmanni eða lögbókanda, og ef breytingar hafa verið gerðar á frumvarpi skuldarans frá upphaflegri mynd að tvímælalaust sé að atkvæðið varði frumvarpið með áorðnum breytingum.

Greiða má atkvæði um frumvarpið eftir umboði en um sönnun umboðs fer eftir almennum reglum.

Tekið skal við atkvæði um frumvarpið frá atkvæðismanni þótt kröfu hans hafi verið mótmælt. Þá skal einnig tekið við atkvæði þess sem mætir á fundinn og krefst að fá að njóta atkvæðisréttar um frumvarpið þótt hans sé ekki getið í skrá skv. 1. mgr. 46. gr. Slík atkvæði teljast ágreiningsatkvæði. Ef mótmæli varða aðeins hluta af kröfu atkvæðismanns skal atkvæði hans greitt í tvennu lagi en sá hluti atkvæðis sem styðst við umdeildan hluta kröfunnar telst þá ágreiningsatkvæði.

Fært skal í fundargerð hvort atkvæðismaður hafi greitt atkvæði, hvort það hafi verið greitt á fundinum eða komið fram skriflega, hvort atkvæðismaður hafi staðið þar að verki sjálfur eða umboðsmaður hans og hvernig atkvæðið hafi fallið. Greint skal milli ágreiningsatkvæða skv. 3. mgr. og annarra atkvæða.

51. gr.

Ef frumvarp fæst hvorki samþykkt né fellt á fundi skv. 48. gr. vegna ónógrar þátttöku í atkvæðagreiðslu getur umsjónarmaðurinn ákveðið að beiðni skuldarans áður en fundi er slitið að atkvæðagreiðslu verði fram haldið á nýjum fundi sem skal haldinn innan tveggja vikna. Þann fund þarf ekki að boða frekar en að tilkynna um hann áður en upphaflegum fundi er slitið. Um framkvæmd framhaldsfundar fer eftir reglum 48. og 50. gr. að öðru leyti en því að mótmælum verður ekki komið þar fram eftir 3. mgr. 48. gr.

Ef atkvæðismaður sækir ekki framhaldsfund skv. 1. mgr. eða greiðir þar ekki atkvæði stendur fyrra atkvæði hans óhaggað nema frumvarpi að nauðasamningi hafi verið breytt eftir að hann greiddi það.

52. gr.

Þegar atkvæðagreiðslu er endanlega lokið á fundi skv. 48. eða 51. gr. skal niðurstaða hennar tilkynnt áður en honum er slitið.

Við talningu atkvæða skal fyrst litið til þess hvort önnur atkvæði en ágreiningsatkvæði skv. 3. mgr. 50. gr. nægi ein til úrslita þótt öll ágreiningsatkvæðin yrðu talin með. Ef svo er ráðast úrslit atkvæðagreiðslu án frekari aðgerða.

Ef í ljós kemur að ágreiningsatkvæði geti ráðið niðurstöðu um hvort frumvarp að nauðasamningi fáist samþykkt skal umsjónarmaðurinn reyna til þrautar að jafna ágreining um þau á fundinum. Verði ágreiningur leystur að einhverju leyti eða öllu með þessum hætti skulu atkvæði talin á ný skv. 2. mgr.

Ráðist úrslit atkvæðagreiðslu ekki á þann hátt sem í 3. mgr. segir skal umsjónarmaðurinn að endingu telja ágreiningsatkvæði með sem hafa fallið til samþykkis frumvarpinu en virða öll önnur ágreiningsatkvæði að vettugi. Skulu úrslit þannig fengin ráða niðurstöðu nauðasamningsumleitana.

53. gr.

Ef frumvarp skuldarans hefur ekki hlotið samþykki nægilegs fjölda atkvæðismanna skal umsjónarmaðurinn tafarlaust tilkynna það héraðsdómara skriflega.

Falli heimild skuldarans til að leita nauðasamnings niður, hvort sem er vegna þess sem getur í 1. mgr. eða af öðrum sökum, skal umsjónarmaðurinn fá birta, svo fljótt sem verða má, auglýsingu um þau málalok í Lögbirtingablaði.

IX. KAFLI
Staðfesting nauðasamnings.

54. gr.

Nú hefur nauðasamningsumleitunum lokið með samþykki frumvarps skuldarans og skal skuldarinn þá leggja skriflega kröfu um staðfestingu nauðasamnings fyrir héraðsdómara innan viku frá því sú niðurstaða var kynnt á fundi, sbr. 1. mgr. 52. gr.

Með kröfu skv. 1. mgr. skal fylgja yfirlýsing umsjónarmannsins um hvers efnis endanlegt frumvarp skuldarans hafi verið, hver niðurstaða atkvæðagreiðslu um það hafi orðið og hvort hún hafi ráðist af ágreiningsatkvæðum. Í yfirlýsingunni skal umsjónarmaðurinn einnig láta uppi álit sitt á atriðum sem hann telur geta haft þýðingu við úrlausn um hvort krafa skuldarans verði tekin til greina. Kröfunni skulu enn fremur fylgja eintak af skrá umsjónarmannsins skv. 1. mgr. 46. gr. og fundargerðir af fundi skv. 48. og eftir atvikum 51. gr.

55. gr.

Þegar héraðsdómara hefur borist krafa skv. 1. mgr. 54. gr. skal hann svo fljótt sem verða má ákveða þinghald til að taka hana fyrir. Boðað skal til þinghaldsins með auglýsingu sem héraðsdómari gefur út og fær birta einu sinni á kostnað skuldarans í Lögbirtingablaði með minnst einnar viku fyrirvara, en í henni skal eftirfarandi koma fram:

1. að samþykki hafi fengist með tilteknum atkvæðafjölda fyrir frumvarpi að nauðasamningi handa skuldaranum, en greina skal nafn hans, kennitölu og heimilisfang,
2. hvers efnis frumvarpið hafi verið,
3. áskorun til þeirra sem vilja koma fram mótmælum gegn staðfestingu nauðasamnings samkvæmt frumvarpinu um að mæta til þinghalds á tilteknum stað og tíma.

Skuldaranum skal afhent eða sent eintak boðunar til þinghalds um kröfu sína á sannanlegan hátt.

56. gr.

Ef ekki er sótt þing af hálfu skuldarans, þegar krafa hans um staðfestingu nauðasamnings er tekin fyrir, skal héraðsdómari kveða upp úrskurð þá þegar og hafna þar kröfunni.

Ef sótt er þing af hálfu skuldarans og mótmæli koma ekki fram gegn kröfu hans um staðfestingu nauðasamnings skal hún tekin til úrskurðar þá þegar, en héraðsdómari má þó gefa honum skamman frest til að leggja fram frekari gögn um hana ef eftir því er leitað. Við úrlausn um kröfuna gætir héraðsdómari ekki annarra atriða en þeirra sem eru talin í 57. gr.

Ef sótt er þing af hálfu skuldarans og mótmæli koma fram gegn kröfu hans um staðfestingu nauðasamnings skal farið með ágreininginn eftir ákvæðum 167. gr.

57. gr.

Héraðsdómari skal hafna kröfu skuldarans um staðfestingu nauðasamnings ef:

1. synja hefði átt um heimild til að leita nauðasamnings í öndverðu skv. 1. mgr. 38. gr. eða hún hefur þegar fallið niður skv. 41. gr.,
2. fyrir liggur að skuldarinn hafi boðið atkvæðismanni ívilnun til að fá ráðið atkvæði hans eða staðið að öðru misferli í því skyni,
3. staðið hefur verið svo ranglega að innköllun eða tilkynningum til lánardrottna, meðferð krafna þeirra, fundi um frumvarp að nauðasamningi eða atkvæðagreiðslu um það að það kunni að hafa skipt sköpum um niðurstöður atkvæðagreiðslunnar.

Héraðsdómara er og rétt að hafna kröfu skuldarans ef verulegir gallar eru á málatilbúnaði hans varðandi kröfuna sem ekki hefur verið sinnt að bæta úr.

58. gr.

Eftir kröfu þess sem hefur lögmætra hagsmuna að gæta og mótmælir kröfu skuldarans um staðfestingu nauðasamnings getur héraðsdómari að auki hafnað þeirri kröfu skuldarans ef:

1. sú eftirgjöf sem skuldaranum yrði veitt er að mun meiri en sanngjarnt verður talið í ljósi efnahags hans,
2. skuldarinn hefur rýrt fjárhagsstöðu sína af ásetningi eða stórfelldu gáleysi lánardrottnum til tjóns,
3. verulegar líkur eru færðar að því að skuldarinn eða annar á hans vegum hafi reynt að hafa áhrif á afstöðu atkvæðismanna til frumvarps að nauðasamningi með vilyrðum um ívilnanir þeim til handa,
4. atkvæðagreiðsla um frumvarp að nauðasamningi hefur ráðist af einu eða fleiri ágreiningsatkvæðum því til samþykkis skv. 4. mgr. 52. gr. og verulegar líkur eru færðar að því að krafa eða kröfur hlutaðeigenda hafi verið rangar eða þeim hafi ekki átt að fylgja atkvæði,
5. eitt eða fleiri ágreiningsatkvæði, sem féllu ekki til samþykkis frumvarpi að nauðasamningi, hafi verið virt að vettugi skv. 4. mgr. 52. gr., frumvarpið hefði ekki hlotið nægileg atkvæði til samþykkis ef þessi ágreiningsatkvæði hefðu verið talin með og verulegar líkur eru færðar að því að kröfur að baki þeim séu réttar og að þeim hefði átt að fylgja atkvæði um frumvarpið,
6. verulegar líkur eru færðar að því að skuldarinn muni ekki standa í skilum þótt nauðasamningurinn verði staðfestur.

59. gr.

Skjóta má úrskurði héraðsdómara um kröfu skuldarans um staðfestingu nauðasamnings til æðra dóms innan viku frá uppkvaðningu hans. Hafi málskot ekki átt sér stað innan þess frests verður niðurstaða héraðsdómara endanleg við lok hans.

Umsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum skal auglýsa í Lögbirtingablaði niðurstöðu um staðfestingu nauðasamnings þegar endanleg úrlausn er fengin.

X. KAFLI
Réttaráhrif nauðasamnings.

60. gr.

Nauðasamningur telst kominn á þegar krafa skuldarans um staðfestingu nauðasamningsins hefur verið tekin til greina með endanlegri dómsúrlausn.

Þegar nauðasamningur er kominn á bindur hann lánardrottna og þá sem í stað þeirra koma um samningskröfur þeirra. Efndir samningskröfu í samræmi við ákvæði nauðasamnings hafa sömu áhrif og ef krafan hefði verið efnd eftir upphaflegu efni sínu.

Nauðasamningur hefur sömu áhrif og réttarsátt milli skuldarans og lánardrottna hans um þær samningskröfur þeirra sem koma fram í skrá skv. 1. mgr. 46. gr., að því leyti sem skuldarinn mótmælti þeim ekki.

Nauðasamningur haggar ekki rétti lánardrottins skuldarans til að ganga að tryggingu sem þriðji maður kann að hafa sett fyrir efndum skuldbindingar til fullnustu á henni allri eða til að krefja ábyrgðarmann um fulla greiðslu.

61. gr.

Höfði skuldarinn mál til riftunar á ráðstöfun eftir að nauðasamningur kemst á, sbr. 32. gr., getur sá sem hann beinir greiðslukröfu að ekki krafist skuldajafnaðar við það sem hann kann að eiga rétt til eftir nauðasamningnum nema að því leyti sem það er þegar komið í gjalddaga.

62. gr.

Meðan nauðasamningur hefur ekki verið efndur að fullu má ógilda hann með dómi í máli sem einhver sá, sem á samningskröfu, höfðar á hendur skuldaranum:

1. ef leitt er í ljós að sviksamlegt eða refsivert atferli skuldarans hafi stuðlað að því að nauðasamningurinn hafi komist á,
2. ef skuldarinn hefur greitt eða heitið að greiða einhverjum lánardrottni meira af samningskröfu hans en hann á tilkall til eftir nauðasamningnum,
3. ef skuldarinn vanefnir verulega skuldbindingar sínar samkvæmt nauðasamningnum.

Nauðasamningur fellur sjálfkrafa úr gildi ef hann hefur ekki verið efndur að fullu og skuldarinn fær heimild til að leita nauðasamnings á ný eða bú hans er tekið til gjaldþrotaskipta.

63. gr.

Ef nauðasamningur fellur úr gildi skv. 62. gr. raknar við réttur lánardrottna skuldarans til að krefja hann um efndir samningskrafna eins og samningurinn hefði aldrei verið gerður.

Ef nauðasamningur fellur úr gildi falla niður tryggingar eða ábyrgðir sem þriðji maður kann að hafa sett eða tekið á sig fyrir því að staðið yrði við nauðasamninginn nema samningurinn hafi verið ógiltur skv. 1. eða 2. tölul. 1. mgr. 62. gr. og honum hafi verið kunnugt eða mátt vera kunnugt um þau atvik sem leiddu til ógildingar.

4. ÞÁTTUR
Gjaldþrotaskipti.
XI. KAFLI
Upphaf gjaldþrotaskipta.

64. gr.

Skuldari getur krafist að bú sitt verði tekið til gjaldþrotaskipta ef hann getur ekki staðið í fullum skilum við lánardrottna sína þegar kröfur þeirra falla í gjalddaga og ekki verður talið sennilegt að greiðsluörðugleikar hans muni líða hjá innan skamms tíma.

Skuldara, sem er bókhaldsskyldur, er skylt að gefa bú sitt upp til gjaldþrotaskipta þegar svo er orðið ástatt fyrir honum sem segir í 1. mgr.

65. gr.

Lánardrottinn getur krafist að bú skuldarans verði tekið til gjaldþrotaskipta ef skuldarinn hefur strokið af landi brott eða fer annars huldu höfði og ætla má að það sé sökum skulda, enda megi telja að hætta sé á að dráttur á gjaldþrotaskiptum geti bakað lánardrottninum tjón.

Lánardrottinn getur annars krafist að bú skuldarans verði tekið til gjaldþrotaskipta að einhverju eftirtöldu fullnægðu, enda sýni skuldarinn ekki fram á að hann sé allt að einu fær um að standa full skil á skuldbindingum sínum þegar þær koma í gjalddaga eða verði það innan skamms tíma:

1. að kyrrsetning, löggeymsla eða fjárnám hafi verið gert hjá skuldaranum án árangurs að einhverju leyti eða öllu á síðustu þremur mánuðum fyrir frestdag og ekki er ástæða til að ætla að gerðin gefi ranga mynd af fjárhag hans,
2. að skuldarinn hafi haft heimild til greiðslustöðvunar sem hefur lokið innan mánaðar áður en krafa hlutaðeigandi lánardrottins um gjaldþrotaskipti berst héraðsdómara,
3. að skuldarinn hafi haft heimild til að leita nauðasamnings sem hefur fallið niður skv. 41. eða 42. gr. innan mánaðar áður en krafa hlutaðeigandi lánardrottins um gjaldþrotaskipti berst héraðsdómara,
4. að skuldarinn lýsi yfir að fjárhagur hans sé slíkur sem segir í 1. mgr. 64. gr.

Lánardrottinn getur þó ekki krafist gjaldþrotaskipta á búi skuldarans skv. 1. eða 2. mgr.:

1. ef krafa hans er nægilega tryggð með veði eða öðrum sambærilegum réttindum í eignum skuldarans eða þriðja manns eða vegna ábyrgðar þriðja manns,
2. ef þriðji maður býður fram greiðslu á kröfu hans eða ef krafan er ekki komin í gjalddaga að þriðji maður bjóði fram tryggingu fyrir henni sem verður talin nægileg.

Að öðru leyti en leiðir af 2. tölul. 3. mgr. skiptir ekki máli um heimild lánardrottins til að krefjast gjaldþrotaskipta hvort krafa hans sé komin í gjalddaga.

66. gr.

Krafa um gjaldþrotaskipti skal send héraðsdómara og vera gerð svo úr garði sem segir í 7. gr. Krafa lánardrottins um gjaldþrotaskipti og fylgigögn með henni skulu vera í tvíriti.

Sá sem hefur krafist gjaldþrotaskipta ábyrgist greiðslu kostnaðar af meðferð kröfu sinnar og af gjaldþrotaskiptunum ef krafa hans er tekin til greina og kostnaðurinn greiðist ekki af fé þrotabúsins. Gildir þetta einnig þótt hann hafi ekki verið krafinn um tryggingu skv. 2. mgr. 67. gr.

Ef lánardrottinn hefur krafist gjaldþrotaskipta og skilyrði fyrir þeim reynast ekki fyrir hendi skal hann bæta skuldaranum fjártjón hans og miska ef lánardrottninum mátti vera ljóst að skilyrðin skorti eða hann ætti ekki þá kröfu á hendur skuldaranum sem hann byggði á. Bætur verða sóttar í einkamáli eftir almennum reglum, en þær má dæma þótt krafa um gjaldþrotaskipti hafi verið tekin til greina.

67. gr.

Þegar héraðsdómara hefur borist krafa um gjaldþrotaskipti skal hann kanna svo fljótt sem verða má hvort einhverjir gallar séu á henni eða málatilbúnaðinum að öðru leyti sem ljóst er að valdi því að henni verði hafnað af sjálfsdáðum. Ef slíkir ágallar eru uppi má héraðsdómari þegar vísa kröfunni á bug með bókun í þingbók þar sem ástæðu þess er getið. Slíkri ákvörðun héraðsdómara verður ekki skotið til æðra dóms, en hlutaðeiganda er heimilt að leggja kröfuna fyrir á ný og krefjast fyrirtöku hennar á dómþingi og úrskurðar um hvort henni verði hafnað. Héraðsdómari má hafna kröfunni með úrskurði án þess að aðrir eigi kost á að tjá sig um hana en sá sem hefur hana uppi.

Ef framkomin gögn taka ekki af tvímæli um að eignir skuldarans muni nægja fyrir greiðslu skiptakostnaðar, ef krafan yrði tekin til greina, skal héraðsdómari krefja þann sem hefur gert hana um tryggingu tiltekinnar fjárhæðar fyrir kostnaðinum áður en krafan verður tekin fyrir, enda hafi henni ekki verið vísað á bug skv. 1. mgr. Héraðsdómari skal ákveða tiltekinn skamman frest til að leggja fram tryggingu og tilkynna það hlutaðeiganda á sannanlegan hátt, en komi trygging ekki fram innan frestsins skal krafan skoðast afturkölluð þá þegar. Rísi ágreiningur um skyldu til að setja tryggingu eða fjárhæð hennar getur sá sem er krafinn um hana krafist fyrirtöku málefnisins á dómþingi og úrskurðar héraðsdómara um það. Lengist þá frestur til að setja tryggingu meðan málefnið er óútkljáð, en héraðsdómari kveður upp úrskurð sinn án þess að aðrir þurfi að eiga kost á að tjá sig um málefnið en sá sem er krafinn tryggingar.

Þegar staðreynt er að kröfu verði ekki vísað á bug skv. 1. mgr. og trygging hefur eftir atvikum verið sett skv. 2. mgr. skal héraðsdómari ákveða þinghald til að taka kröfuna fyrir, en það skal háð svo fljótt sem verða má. Hafi héraðsdómara borist fleiri kröfur en ein, framangreindum skilyrðum er fullnægt um þær báðar eða allar, en engin þeirra hefur enn verið tekin til greina, þá skal héraðsdómari ákveða þinghald til að taka hverja þeirra sjálfstætt fyrir. Það skal að jafnaði gert í þeirri röð sem kröfurnar bárust, en ef komið hefur fram krafa skuldarans um gjaldþrotaskipti á búi sínu skal hún þó fyrr tekin fyrir en krafa lánardrottins.

Kröfu um gjaldþrotaskipti má afturkalla þar til úrskurður gengur um hana.

68. gr.

Hafi skuldarinn krafist gjaldþrotaskipta á búi sínu skal héraðsdómari tilkynna honum um þinghald til að taka kröfu hans fyrir með sannanlegum hætti og hæfilegum fyrirvara.

Ef skuldarinn sækir ekki þing þegar krafa hans er tekin fyrir skal hún talin afturkölluð.

Ef skuldarinn sækir þing skal héraðsdómari leita svara hans við sérhverju því sem skiptir

máli um kröfu hans og héraðsdómari telur óljóst eða ónógar upplýsingar komnar fram um. Héraðsdómari má veita skuldaranum skamman frest til að veita frekari upplýsingar, en slíkur frestur skal að jafnaði aðeins veittur einu sinni og ekki til lengri tíma en einnar viku.

69. gr.

Hafi lánardrottinn krafist gjaldþrotaskipta á búi skuldarans skal héraðsdómari rita á kröfuna ákvörðun sína um þinghald til að taka hana fyrir ásamt fyrirkalli til skuldarans, en láta síðan birta hana fyrir skuldaranum. Við birtingu skal skuldaranum eða þeim sem birt er fyrir í þágu hans látið í té samrit kröfunnar með áritun héraðsdómara og fylgigagna með henni.

Birting skv. 1. mgr. skal fara fram með þeim fyrirvara sem héraðsdómari ákveður, en hann má þó ekki vera skemmri en einn sólarhringur. Að öðru leyti skal fylgt þeim reglum sem gilda um birtingu stefnu í einkamáli.

Birting þarf ekki að fara fram skv. 2. mgr. ef skuldarinn sækir þing og mótmælir ekki að krafan verði tekin fyrir án birtingar.

Héraðsdómari skal tilkynna hlutaðeigandi lánardrottni um þinghald til að taka beiðni hans fyrir með sannanlegum hætti og minnst sólarhrings fyrirvara.

70. gr.

Ef ekki er sótt þing af hálfu lánardrottins þegar krafa hans um gjaldþrotaskipti á búi skuldarans er tekin fyrir skal hún talin afturkölluð. Ef skuldarinn sækir þing og krefst þess getur héraðsdómari ákveðið honum ómaksþóknun úr hendi hlutaðeigandi lánardrottins.

Ef skuldarinn sækir ekki þing þegar krafa lánardrottins um gjaldþrotaskipti er tekin fyrir skal eftir atvikum líta svo á að skuldarinn viðurkenni fullyrðingar hans.

Ef skuldarinn sækir þing og lánardrottinn sem krefst gjaldþrotaskipta á búi hans má héraðsdómari verða við sameiginlegri ósk þeirra um að fresta meðferð kröfunnar þótt mótmæli hafi ekki komið fram gegn henni. Slíka fresti má ekki veita til lengri tíma en samtals eins mánaðar.

Ef skuldarinn sækir þing og mótmælir kröfu lánardrottins um að bú hans verði tekið til gjaldþrotaskipta skal farið með hana eftir ákvæðum 168. gr.

71. gr.

Svo fljótt sem verða má eftir að krafa hefur verið tekin til úrskurðar skal héraðsdómari kveða upp úrskurð um hvort bú skuldarans verði tekið til gjaldþrotaskipta, hvort sem kröfunni hefur verið mótmælt eða ekki. Hann skal gæta þess af sjálfsdáðum hvort lagaskilyrði séu fyrir gjaldþrotaskiptum þótt ekki hafi verið móti því mælt.

Ef héraðsdómari tekur til greina kröfu um gjaldþrotaskipti frestar það ekki framkvæmd þeirra þótt úrskurði hans um það sé skotið til æðra dóms. Þess skal þó gætt að aðgerðir raski ekki réttindum málsaðila meira en nauðsyn krefur meðan málið er enn óútkljáð.

Ef krafa um gjaldþrotaskipti er fyrst tekin til greina fyrir æðra dómi skal miða áhrif, sem ákvæði laga þessara tengja uppkvaðningu úrskurðar héraðsdómara um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta, við uppkvaðningu úrlausnar æðra dóms.

Ef farið verður með dánarbú sem er til opinberra skipta eftir reglum þessa þáttar skal eftir því sem átt getur við miða áhrif, sem ákvæði laga þessara tengja uppkvaðningu úrskurðar héraðsdómara um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta, við uppkvaðningu úrskurðar um að dánarbúið sé tekið til opinberra skipta.

XII. KAFLI
Þýðing gjaldþrotaskipta.

72. gr.

Þegar héraðsdómari kveður upp úrskurð um að bú skuldarans sé tekið til gjaldþrotaskipta tekur þrotabú skuldarans við öllum fjárhagslegum réttindum sem hann átti eða naut við uppkvaðningu úrskurðarins, nema annað leiði af réttarreglum, eðli réttindanna eða löggerningi sem verður ekki hnekkt vegna gjaldþrotaskiptanna. Ef um einstakling er að ræða má þrotamaðurinn þó halda þeim fjárhagslegu réttindum sem fjárnám verður ekki gert í eða verða undanþegin fjárnámi nema mælt sé sérstaklega á annan veg í lögum.

Þrotabú tekur við öllum fjárhagslegum skyldum sem hvíldu á þrotamanni á því tímamarki sem getur í 1. mgr. nema réttarreglur eða löggerningur kveði á um annað eða það leiði af eðli skyldnanna.

Þrotabú nýtur hæfis til að eiga og öðlast réttindi og hæfi þess til að bera og baka sér skyldur helst þar til skiptum þess lýkur endanlega eftir fyrirmælum laga þessara.

73. gr.

Meðan á gjaldþrotaskiptum stendur eignast þrotabúið þau fjárhagslegu réttindi sem hefðu ella fallið til þrotamannsins, enda hefðu þau ekki verið undanþegin skv. 1. mgr. 72. gr. ef þau hefðu verið komin í eigu hans þegar héraðsdómari kvað upp úrskurð um að búið væri tekið til gjaldþrotaskipta. Þetta gildir þó ekki um:

1. það sem þrotamaðurinn vinnur sér inn meðan á skiptunum stendur,
2. arf, dánargjöf, dánarbeðsgjöf eða lífsgjöf sem fellur eða kemur til framkvæmdar meðan á skiptunum stendur, ef arfleiðandi eða gefandi hefur ákveðið þá undanþágu á lögmætan hátt,
3. það sem þrotamaðurinn aflar sér með andvirði þess sem ákvæði 1. og 2. tölul. taka til.

Meðan á gjaldþrotaskiptum stendur falla þær skuldbindingar á þrotabúið sem skiptastjóri bakar því eða einhver sá sem hann hefur heimilað að skuldbinda það.

74. gr.

Við uppkvaðningu úrskurðar héraðsdómara um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta missir þrotamaðurinn rétt til að ráða yfir réttindum, sem falla til þrotabúsins eftir 72. og 73. gr., svo þýðingu hafi gagnvart því. Þetta gildir þó ekki um rétt þrotamannsins til að samþykkja að maki þess, sem hann á rétt til arfs eftir, fái leyfi til að sitja í óskiptu búi eða til að ákveða með bindandi hætti að láta hjá líða að vefengja ákvæði erfðaskrár sem leiða til brottfalls, skerðingar eða kvaðar á arfi sem hefði átt að koma í hans hlut.

Við uppkvaðningu úrskurðar héraðsdómara um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta missir þrotamaðurinn rétt til að stofna til skuldbindinga svo þýðingu hafi gagnvart þrotabúinu.

Þrátt fyrir ákvæði 1. og 2. mgr. getur sá, sem hvorki vissi né mátti vita um gjaldþrotaskiptin, unnið rétt á hendur þrotabúinu vegna ráðstöfunar þrotamannsins sem á sér stað áður en innköllun hefur birst vegna skiptanna.

Ákvæði 1.–3. mgr. gilda ekki ef reglur um viðskiptabréf, þinglýsingu eða aðra skráningu leiða til annars.

XIII. KAFLI
Skiptastjórar.

75. gr.

Þegar héraðsdómari hefur kveðið upp úrskurð um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta skipar hann skiptastjóra til að fara með skiptin með bókun í þingbók. Sé krafa um gjaldþrotaskipti fyrst tekin til greina fyrir æðra dómi skipar héraðsdómari skiptastjóra svo fljótt sem þau úrslit verða honum kunn.

Engan má skipa í starf skiptastjóra nema hann lýsi sig fúsan til að taka starfann að sér og:

1. sé orðinn 25 ára gamall,
2. sé lögráða og hafi ekki misst forræði á búi sínu,
3. sé svo á sig kominn andlega og líkamlega að hann geti gegnt starfanum,
4. hafi ekki orðið sannur að refsiverðu athæfi sem verður talið svívirðilegt að almenningsáliti eða athæfi sem gerir hann óverðugan nauðsynlegs trausts til að geta gegnt starfanum,
5. hafi lokið embættisprófi í lögum,
6. yrði ekki vanhæfur sem dómari í einkamáli sem þrotamaðurinn eða sá sem á kröfu á hendur þrotabúinu ætti aðild að eða, ef félag eða stofnun er til gjaldþrotaskipta, í einkamáli sem stjórnarmenn eða starfsmenn sem hafa haft daglega stjórn félagsins eða stofnunarinnar með höndum ættu aðild að.

Ef sýnt þykir að störf skiptastjóra verði umfangsmikil getur héraðsdómari skipað tvo menn eða fleiri til að gegna þeim og má þá víkja frá skilyrði 5. tölul. 2. mgr. um aðra en einn skiptastjórann. Skiptastjórarnir ákveða þá hvernig þeir skipta með sér verkum.

Andist skiptastjóri áður en skiptum er lokið, biðji hann héraðsdómara um lausn frá starfanum eða víki héraðsdómari honum frá skv. 76. gr. skal héraðsdómari tafarlaust skipa annan mann í hans stað. Ef skiptastjórar eru fleiri en einn í þrotabúi og starf eins þeirra losnar má héraðsdómari þó láta ógert að skipa mann í staðinn, en áður skal hann leita afstöðu þess skiptastjóra eða þeirra sem gegna störfum áfram.

Ef í ljós kemur eftir skipun skiptastjóra að hann sé vanhæfur til að leysa af hendi tiltekið verk í starfi sínu vegna fyrirmæla 6. tölul. 2. mgr. án þess að það verði talið varða neinu fyrir rækslu starfans að öðru leyti getur héraðsdómari að ósk hans skipað annan löghæfan mann til að leysa verkið af hendi.

Héraðsdómara er rétt að krefja skiptastjóra um tryggingu eða skilríki um að hann sé ábyrgðartryggður vegna starfans og getur sett honum tiltekinn frest til að setja tryggingu eftir að skipun hefur átt sér stað.

Ákvörðun héraðsdómara um skipun manns í starf skiptastjóra verður ekki skotið til æðra dóms.

76. gr.

Þeim sem á kröfu á hendur búinu er meðan á gjaldþrotaskiptum stendur heimilt að bera upp skriflegar aðfinnslur um störf skiptastjóra við héraðsdómara sem hefur skipað hann. Komi slíkar aðfinnslur fram eða berist héraðsdómara með öðrum hætti vitneskja um að framferði skiptastjóra í starfi kunni að vera aðfinnsluvert skal hann kveðja skiptastjóra og þann sem kann að hafa haft aðfinnslur uppi á sinn fund til að tjá sig um málefnið. Héraðsdómara er heimilt að kveðja fleiri á fund sinn af slíku tilefni.

Telji héraðsdómari aðfinnslur á rökum reistar getur hann gefið skiptastjóra kost á að bæta úr innan tiltekins frests. Verði skiptastjóri ekki við því eða ef framferði hans í starfi hefur annars verið slíkt að ekki verði talið réttmætt að gefa honum kost á að ráða bót á starfsháttum sínum, skal héraðsdómari víkja honum úr starfi þegar í stað með úrskurði. Héraðsdómari skal með sama hætti víkja skiptastjóra úr starfi ef hann setur ekki tryggingu skv. 5. mgr. 75. gr. innan tilskilins frests eða fullnægir ekki lengur þeim hæfisskilyrðum sem eru sett í 2. mgr. 75. gr.

Fallist héraðsdómari ekki á að víkja skiptastjóra úr starfi skv. 2. mgr. getur sá sem hafði uppi aðfinnslur um störf hans krafist úrskurðar héraðsdómara um hvort skiptastjóranum verði vikið frá. Með sama hætti getur sá sem á kröfu á hendur búinu og telur skiptastjóra ekki fullnægja skilyrðum 2. mgr. 75. gr. krafist að héraðsdómari kveði á um það með úrskurði hvort skiptastjóra verði vikið frá af þeim sökum. Farið skal með slíkar kröfur eftir 169. gr.

77. gr.

Skiptastjóri annast öll störf sem lúta að meðferð þrotabúsins, en honum er heimilt á kostnað þess að leita sér aðstoðar eða þjónustu til að leysa af hendi einstök verk á sína ábyrgð.

Skiptastjóri á rétt til þóknunar fyrir störf sín sem greiðist af búinu eða þeim sem ábyrgist greiðslu skiptakostnaðar skv. 2. mgr. 66. gr. Honum er heimilt að taka sér greiðslu af fé búsins upp í áfallna þóknun sína meðan á skiptum stendur, enda kynni hann ákvörðun um það á skiptafundi og það teljist tryggt að hann gangi ekki með þessu á hlut þeirra sem eiga rétthærri kröfur á hendur búinu.

Sá sem hefur verið skipaður skiptastjóri telst opinber sýslunarmaður meðan hann gegnir starfanum.

Skiptastjóra ber að bæta tjón sem hann kann að valda öðrum í starfi eftir almennum skaðabótareglum.

78. gr.

Skiptastjóri sér um reikningshald fyrir þrotabúið og gefur skýrslur til yfirvalda um fjármuni þess og rekstur eftir því sem þörf krefur.

Hafi skiptum ekki verið lokið innan sex mánaða frá því úrskurður gekk um gjaldþrotaskiptin skal skiptastjóri gera yfirlit yfir efnahag og rekstur þrotabúsins, en upp frá því um hver áramót og mitt hvert ár þar til skiptum er lokið. Hver sá, sem hefur lýst kröfu í búið en hefur ekki fengið efndir hennar, getur krafist að fá að sjá reikninga búsins, enda hafi kröfu hans ekki áður verið hafnað. Skiptastjóra er heimilt á kostnað búsins að fela löggiltum endurskoðanda að gera reikninga þess eða endurskoða þá ef þess er krafist eða hann telur annars sérstaka ástæðu til.

79. gr.

Skiptastjóri skal halda skiptafundi eftir því sem mælt er fyrir í lögum þessum.

Skiptastjóri ákveður hvar skiptafundir verða haldnir og hvenær, með hverjum fyrirvara þeir verði boðaðir og hvert fundarefni verði, að því leyti sem ekki er sérstaklega mælt fyrir um það í lögum þessum. Leitast skal þó við að skiptafundir verði haldnir á slíkum stað og tíma að ætla megi að sem flestir fundarmenn eigi hægt með að sækja þá.

Í boðun til skiptafundar skal koma fram hvar og hvenær hann verði haldinn og hvert fundarefnið verði í meginatriðum. Sé ekki kveðið á um annað í lögum þessum getur skiptastjóri kosið hvort hann boði til fundar með auglýsingu sem hann fær birta með minnst viku fyrirvara í Lögbirtingablaði eða með tilkynningu til hvers og eins sem á rétt til fundarsóknar, sbr. 1. mgr. 125. gr. Ef boðað er til fundar með síðargreinda hættinum skal þess gætt að fundarboði sé komið þannig fram að sannað verði hvort fundarmanni hafi borist eða mátt berast fundarboð í tæka tíð, en fundarmenn skulu þó einir gjalda þess hafi þeir ekki veitt skiptastjóra nægar upplýsingar um hvar til þeirra verði náð. Misfarist slíkt fundarboð til eins eða fleiri fundarmanna getur skiptastjóri ákveðið að fresta fundi eða halda hann með áskilnaði um rétt þeirra sem voru ekki boðaðir til að hafa uppi athugasemdir síðar um það sem þar fer fram.

Skiptastjóri stjórnar skiptafundum og atkvæðagreiðslum sem fara þar fram og ákveður í hverri röð málefni verði tekin fyrir og fundarmenn fái að tjá sig. Skiptastjóra er heimilt að vísa óviðkomandi mönnum af fundi, svo og fundarmönnum sem spilla þar starfsfriði.

Skiptastjóri færir fundargerðir á skiptafundum og skal hann gæta þess að fundarmönnum sé kynnt efni þeirra áður en fundi verður slitið og gefinn kostur á að hafa uppi athugasemdir um það.

80. gr.

Skiptastjóri tekur við skjölum sem hafa þýðingu fyrir gjaldþrotaskiptin og varðveitir þau um sinn eftir að hann lýkur störfum að því leyti sem þau hafa ekki áður verið lögð fram í dómi. Um afhendingu skjalanna til varðveislu á Þjóðskjalasafni skal farið eftir sömu reglum og eiga við um skjöl sem eru lögð fram í dómsmálum.

Sá sem sýnir skiptastjóra fram á að hann hafi lögvarinna hagsmuna að gæta getur krafist að fá aðgang að skjölum þrotabúsins til skoðunar og eftirrit af þeim á eigin kostnað meðan skiptastjóri hefur þau í vörslum sínum.

81. gr.

Þrotamanninum er skylt að verða við kvaðningu skiptastjóra um að mæta á fund hans og veita honum upplýsingar og láta honum í té gögn sem hann krefst vegna gjaldþrotaskiptanna. Ef bú félags eða stofnunar hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta hvílir sama skylda á stjórnarmönnum, endurskoðanda, framkvæmdarstjóra, deildarstjóra og öðrum samsvarandi forráðamönnum félagsins eða stofnunarinnar, svo og þeim sem höfðu látið af slíkum störfum áður en til gjaldþrotaskipta kom. Sama skylda hvílir enn fremur á þeim sem eru nákomnir þrotamanni.

Skiptastjóri getur skráð skýrslu manns, sem ákvæði 1. mgr. taka til, um atriði sem varða gjaldþrotaskiptin og krafist að hann undirriti hana að viðlögðum drengskap því til staðfestingar að efni hennar sé samkvæmt því sem hann viti sannast og réttast, enda hafi honum verið gefinn kostur á að staðreyna efni hennar og koma fram leiðréttingum sínum á henni.

Verði einhver sá, sem getur í 1. mgr., ekki við kröfu skiptastjóra um upplýsingar eða gögn má skiptastjóri fara þess skriflega á leit við héraðsdómara að hlutaðeigandi verði kvaddur fyrir dóm til að gefa skýrslu um málefnið sem vitni. Skal farið eftir reglum um meðferð einkamála í héraði um kvaðningu vitnis, skyldu til vitnisburðar, viðurlög á hendur vitni og skýrslutökuna sjálfa, eftir því sem átt getur við.

82. gr.

Þeim sem hafa eignir þrotabús í umráðum sínum er skylt að veita skiptastjóra þær upplýsingar og láta honum í té þau gögn um málefni búsins sem hann krefst. Sama skylda hvílir á opinberum stofnunum og öðrum stjórnvöldum og sýslunarmönnum, viðskiptabönkum og sparisjóðum, svo og öðrum sem geta haft vitneskju um eignir og skuldir þrotabús vegna viðskiptatengsla við þrotamanninn eða af öðrum sambærilegum ástæðum.

Neiti einhver sá, sem getur í 1. mgr., að verða við kröfu skiptastjóra um upplýsingar eða gögn má skiptastjóri fara svo að sem segir í 3. mgr. 81. gr.

Nú neitar þrotamaðurinn eða forráðamaður félags eða stofnunar, sem er til gjaldþrotaskipta, að afhenda skiptastjóra eignir þrotabúsins eða synjar honum um aðgang að húsnæði þar sem ástæða væri til að ætla að eignir eða gögn búsins sé að finna og getur þá skiptastjóri krafist þess skriflega að héraðsdómari kveði upp úrskurð um skyldu hlutaðeiganda til að láta eign af hendi eða veita aðgang að húsnæði. Berist héraðsdómara slík krafa skal hann tafarlaust kveðja skiptastjóra og þann sem á hlut að máli fyrir dóm með sannanlegum hætti. Tekur héraðsdómari afstöðu til kröfunnar með úrskurði, en ef ágreiningur verður um hana skal farið með hann eftir ákvæðum 170. gr.

Úrskurði skv. 3. mgr. má ef þörf krefur fullnægja með aðför án aðfararfrests. Málskot úrskurðarins frestar ekki aðför.

83. gr.

Meðan á gjaldþrotaskiptum stendur má skiptastjóri krefjast úrskurðar héraðsdómara um að þrotamanninum verði bönnuð för úr landi um tiltekinn tíma ef nærvera hans verður talin nauðsynleg vegna athugunar á fjárreiðum þrotabúsins og ráðstöfunum þrotamannsins fyrir upphaf gjaldþrotaskipta. Ef bú félags eða stofnunar hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta getur skiptastjóri haft uppi sams konar kröfu varðandi framkvæmdarstjóra eða þann sem

hefur annars haft daglega stjórn félagsins eða stofnunarinnar með höndum, þótt starfsheiti hans hafi verið annað, svo og formann stjórnar félags eða stofnunar.

Ef krafa kemur fram skv. 1. mgr. skal héraðsdómari tafarlaust kveðja skiptastjóra og þann sem krafan beinist að fyrir dóm með sannanlegum hætti. Héraðsdómari tekur afstöðu til kröfunnar með úrskurði, en ef ágreiningur verður um kröfuna skal farið með hann eftir ákvæðum 170. gr. Héraðsdómari skal gæta þess að bannið standi ekki lengur en þörf krefur.

Banni eftir úrskurði héraðsdómara skv. 2. mgr. skal framfylgt með sama hætti og farbanni sem er lagt á eftir lögum um meðferð opinberra mála. Málskot úrskurðarins frestar ekki að hann komi til framkvæmdar.

Þeim sem ákvæði 1. mgr. taka til er skylt að tilkynna skiptastjóra fyrir fram um breytingu á heimilisfangi sínu.

84. gr.

Ef skiptastjóri fær vitneskju í starfi sínu um atvik sem hann telur geta gefið tilefni til rökstudds gruns um að þrotamaðurinn eða aðrir kunni að hafa gerst sekir um refsivert athæfi skal hann tilkynna það ríkissaksóknara. Skiptastjóra er óskylt að leita eftir slíkri vitneskju umfram það sem leiðir af upplýsingaöflun hans starfa sinna vegna.

XIV. KAFLI
Fyrstu aðgerðir við gjaldþrotaskipti.

85. gr.

Skiptastjóri skal án tafar eftir skipun sína gefa út og fá birta innköllun vegna gjaldþrotaskiptanna þar sem eftirfarandi skal koma fram:

1. nafn þrotamannsins, kennitala og eftir atvikum lögheimili hans, dvalarstaður, aðsetur, starfsstöð eða skráð varnarþing,
2. heiti og kennitala firma eða félags, ef þrotamaðurinn hefur borið ótakmarkaða ábyrgð á skuldbindingum þess,
3. hvenær úrskurður héraðsdómara gekk um töku bús til gjaldþrotaskipta og hver frestdagur sé við gjaldþrotaskiptin,
4. áskorun til lánardrottna og annarra, sem telja sig eiga kröfur á hendur búinu eða til muna í vörslum þess, um að lýsa kröfum sínum fyrir skiptastjóra með sendingu eða afhendingu kröfulýsinga á tilteknum stað innan tilgreinds kröfulýsingarfrests sem hefur verið ákveðinn eftir 2. mgr.,
5. staður og stund sem skiptafundur verður haldinn til að fjalla um skrá um lýstar kröfur, en sá fundur skal haldinn innan mánaðar frá lokum kröfulýsingarfrests.

Kröfulýsingarfrestur skal að jafnaði ákveðinn tveir mánuðir, en ef sérstaklega stendur á má skiptastjóri ákveða að fresturinn verði tiltekinn mánaðarfjöldi frá þremur til sex mánaða. Hver sem lengd kröfulýsingarfrests verður ákveðin skal hann ávallt byrja að líða við fyrri birtingu innköllunar og skal þess skýrlega getið í henni.

Í innköllun má skiptastjóri kveða á um að þeim lánardrottnum sé óþarft að lýsa kröfum sínum sem hafi lýst þeim við undanfarandi nauðasamningsumleitan þrotamannsins og æski ekki að koma fram breyttum kröfum.

Hafi skiptastjóri þegar við útgáfu innköllunar ákveðið að halda skiptafund til að fjalla um ráðstöfun hagsmuna búsins má hann boða til slíks fundar í innkölluninni.

Innköllun skal birt tvívegis í Lögbirtingablaði.

86. gr.

Jafnframt því að gefa út innköllun skv. 85. gr. er skiptastjóra rétt að leita sérstaklega vitneskju um hvort einhver sá, sem kann að telja til kröfu á hendur þrotabúinu, sé búsettur erlendis. Komi fram vitneskja um slíkt er skiptastjóra rétt að tilkynna hlutaðeiganda svo fljótt

sem verða má um gjaldþrotaskiptin, hvenær kröfulýsingarfrestur endi og hverjar afleiðingar það geti haft að kröfu verði ekki lýst innan frestsins.

Ef skiptastjóri telur ástæðu til að ætla að lánardrottnar kunni að vera búsettir erlendis, sem ekki er vitað hverjir séu eða hvar verði náð til, er honum rétt að fá birta auglýsingu erlendis með sama efni og tilkynning skv. 1. mgr.

Skiptastjóra er rétt að fá birta auglýsingu með sama efni og tilkynning skv. 1. mgr. í dagblaði hér á landi eða á annan hátt sem hann kýs, ef sérstök ástæða þykir til.

87. gr.

Skiptastjóri skal þegar eftir skipun sína leita vitneskju um hverjar eignir eða réttindi tilheyri þrotabúinu, hvar þær sé að finna og hver fari með umráð þeirra eða hafi umsjón með þeim. Skiptastjórinn skal tafarlaust gera ráðstafanir til að svipta þrotamanninn umráðum eigna eða koma í veg fyrir að hann fari með þær á óheimilan hátt og til að draga úr hættu á að nokkur geti unnið rétt á hendur þrotabúinu vegna ákvæða 3. og 4. mgr. 74. gr. Skiptastjórinn skal eftir þörfum taka við umráðum eigna þrotabúsins eða umsjón með þeim, en heimilt er honum að láta þær vera áfram í vörslum annarra sem lýsa sig fúsa til að gæta þeirra á eigin áhættu.

Skiptastjóri skal þegar eftir skipun sína gera ráðstafanir til að tryggja að hann fái bókhaldsgögn þrotamannsins í hendur.

88. gr.

Skiptastjóri skal, svo fljótt sem verða má, ákveða hvernig staðið verði að atvinnurekstri þrotabúsins, gagnkvæmum samningum þess og öðrum mikilsverðum atriðum sem þola ekki bið, og gera þær ráðstafanir í þeim efnum sem hann telur nauðsynlegar fyrir hagsmuni búsins. Um ráðstöfun á eignum og réttindum búsins fer eftir ákvæðum XIX. kafla.

XV. KAFLI
Gagnkvæmir samningar.

89. gr.

Ákvæðum þessa kafla skal ekki beita ef annað leiðir af öðrum lagaákvæðum eða eðli réttarsambandsins.

90. gr.

Ef þrotamaðurinn hefur gert gagnkvæman samning áður en úrskurður gekk um að bú hans væri tekið til skipta en ekki innt greiðslu sína af hendi getur viðsemjandi hans haldið sinni greiðslu eftir eða, ef hann hefur sent greiðsluna, varnað því að hún sé afhent þrotabúinu þar til nægileg trygging er sett fyrir greiðslu frá þrotabúinu á gjalddaga. Þetta á einnig við þó gjalddagi á greiðslu viðsemjandans sé kominn.

91. gr.

Þrotabúi er heimilt að taka við réttindum og skyldum þrotamannsins eftir gagnkvæmum samningi.

Viðsemjandi þrotamannsins getur krafist að þrotabúið taki afstöðu til þess innan hæfilegs frests hvort það muni nýta heimild sína skv. 1. mgr.

Ef samningur mælir fyrir um greiðslur frá þrotabúinu smátt og smátt nýtur krafa viðsemjandans til greiðslna, sem falla til eftir að úrskurður gekk um að búið væri tekið til skipta, réttthæðar skv. 3. tölul. 110. gr.

92. gr.

Ef lausnardagur á greiðslu viðsemjandans er kominn og þrotabúið hefur nýtt heimild sína skv. 1. mgr. 91. gr. skal þrotabúið eftir kröfu viðsemjandans inna sína greiðslu af hendi eða, ef gjalddagi er ekki kominn, setja tryggingu fyrir greiðslu. Hafi viðsemjandinn greitt á hann sama rétt ef hann gæti fengið greiðslunni skilað ef þrotabúið hefði ekki nýtt heimild sína.

Ef samningurinn mælir fyrir um greiðslur smátt og smátt af beggja hálfu skal trygging sú, sem þrotabúið setur fyrir ógreiddum kröfum, jafnan vera fyrir þeim kröfum viðsemjandans sem fyrst urðu til eftir að úrskurður gekk um að búið væri tekið til skipta.

Ef það er talið sanngjarnt vegna hagsmuna viðsemjandans er heimilt að víkja frá ákvæðum 1. og 2. mgr. Ef samningsákvæði um þær tryggingar, sem þrotabúinu er gert að setja, eru talin ósanngjörn í garð þess er heimilt að fella þau úr gildi í heild eða að hluta eða breyta þeim.

93. gr.

Ef þrotabú nýtir ekki heimild sína skv. 1. mgr. 91. gr. eða setur ekki tryggingu innan hæfilegs frests getur viðsemjandi slitið samningnum. Það sama á við þegar viðsemjandinn hefði öðlast riftunarrétt ef ekki hefði komið til gjaldþrotaskipta.

Ef viðsemjandi hefur innt greiðslu sína af hendi eða hluta hennar getur hann einungis slitið samningnum og krafist endurgreiðslu frá þrotabúinu ef reglur um samninga eins og þá sem um ræðir heimila slíkt.

94. gr.

Ef þrotabúið nýtir ekki heimild sína skv. 1. mgr. 91. gr. getur viðsemjandinn krafið það um skaðabætur vegna þess tjóns sem hann verður fyrir við samningsslitin, sbr. þó 96. gr.

95. gr.

Ef þrotabúið nýtir ekki heimild sína skv. 1. mgr. 91. gr., en fær í hendur greiðslu frá viðsemjandanum eftir að úrskurður gekk um að búið væri tekið til gjaldþrotaskipta, skal það skila henni.

96. gr.

Þrotabúið getur sagt upp samningi um leigu eða annað varanlegt réttarsamband með venjulegum hætti eða sanngjörnum fresti þótt lengri uppsagnarfrestur sé ákveðinn í samningnum eða hann sé óuppsegjanlegur, nema samningnum hafi verið þinglýst eða hann skráður opinberlega með hliðstæðum hætti.

Viðsemjandinn getur einnig sagt samningnum upp gagnvart þrotabúinu með venjulegum eða sanngjörnum fresti nema þrotamaðurinn hafi mátt framselja rétt sinn samkvæmt honum eða fyrirmæli annarra laga standa því í vegi.

Þegar sérstaklega stendur á má gera þeim sem segir upp samningi með heimild í 1. eða 2. mgr. að greiða hinum skaðabætur vegna tjóns sem leiðir af uppsögninni. Um rétthæð slíkrar skaðabótakröfu á hendur þrotabúi fer skv. 113. gr.

97. gr.

Ef þrotamaðurinn hefur haft fasteign á leigu til atvinnurekstrar síns og þrotabúið getur ekki, þegar úrskurður hefur verið kveðinn upp um að búið sé tekið til gjaldþrotaskipta, tekið afstöðu til þess hvort það nýtir heimild sína skv. 1. mgr. 91. gr. öðlast viðsemjandinn rétt til leigugreiðslna frá því úrskurðurinn var kveðinn upp og til þess tíma sem þrotabúið gefur yfirlýsingu um afstöðu sína. Um rétthæð kröfu viðsemjandans til leigugreiðslna fer eftir 3. tölul. 110. gr.

98. gr.

Þegar úrskurður hefur verið kveðinn upp um að búið sé tekið til gjaldþrotaskipta skal ákveða hvort þrotabúið taki við réttindum og skyldum samkvæmt ráðningarsamningum þeirra manna sem starfa við atvinnurekstur þrotamannsins.

Starfsmenn eiga rétt til launa frá því úrskurður var kveðinn upp og til þess tíma sem þrotabúið tekur afstöðu sína. Um rétthæð slíkra launakrafna fer eftir 3. tölul. 110. gr.

Ef gjaldþrotaskiptin leiða til breyttra aðstæðna og brýnir hagsmunir starfsmanns krefjast þess getur hann þó slitið ráðningarsamningi sínum. Honum er þá skylt að veita þrotabúinu hæfilegan frest til að leita annars starfsmanns í sinn stað, enda setji þrotabúið tryggingu fyrir greiðslu launa þann tíma sem hann sinnir starfi af þessum sökum ef þess er krafist.

XVI. KAFLI
Kröfur á hendur þrotabúi.

99. gr.

Allar kröfur á hendur þrotabúi falla sjálfkrafa í gjalddaga við uppkvaðningu úrskurðar héraðsdómara um að búið sé tekið til gjaldþrotaskipta án tillits til þess sem kann áður að hafa verið umsamið eða ákveðið með öðrum hætti.

Kröfur á hendur þrotabúi um annað en peningagreiðslu sem verða ekki efndar eftir aðalefni sínu skulu metnar til verðs eftir þeim reglum sem gilda um slíkt mat við aðför.

Kröfur á hendur þrotabúi í erlendum gjaldmiðli skulu færðar til íslensks gjaldmiðils eftir skráðu sölugengi á þeim degi sem úrskurður gekk um að búið væri tekið til gjaldþrotaskipta að því leyti sem þeim verður ekki fullnægt skv. 109.–111. gr.

100. gr.

Hver sá, sem skuldar þrotabúinu, getur dregið það frá sem hann á hjá því hvernig sem skuld og gagnkröfu er varið ef lánardrottinn hefur eignast kröfuna áður en þrír mánuðir voru til frestdags, hvorki vitað né mátt vita að þrotamaðurinn átti ekki fyrir skuldum og ekki fengið kröfuna til að skuldajafna, enda hafi krafa þrotabúsins á hendur honum orðið til fyrir frestdag.

Þær kröfur, sem eru taldar í 114. gr., verða ekki notaðar til skuldajafnaðar nema að því leyti sem eignir þrotabúsins hrökkva til greiðslu þeirra við úthlutun.

Ekki má framselja viðskiptabréf í eigu þrotabúsins fyrr en kröfulýsingarfresti er lokið og ekki síðar ef gagnkröfu er lýst þannig að fyrirgert sé með því gagnkröfurétti. Sé þetta gert ber búinu að greiða bætur, en um rétthæð þeirrar bótakröfu fer eftir 3. tölul. 110. gr.

101. gr.

Skuldajafna má skilyrtri kröfu við kröfu þrotabúsins þegar skilyrðið er uppfyllt. Hafi krafa þrotabúsins verið greidd áður en skilyrðið var uppfyllt fer um rétthæð endurkröfu á hendur þrotabúinu eftir 3. tölul. 110. gr. Ef enn er óvíst við úthlutun úr þrotabúinu hvort skilyrðið verði uppfyllt skal taka frá fé til endurgreiðslu kröfunnar skv. 1. mgr. 157. gr.

102. gr.

Ef þrotabú greiðir hluta kröfu vegna veðs eða annarra tryggingarréttinda skal við úthlutun úr búinu aðeins miða við afgang kröfunnar.

103. gr.

Ef fleiri en þrotamaðurinn ábyrgjast kröfu með óskiptri ábyrgð skal við úthlutun úr þrotabúinu miða við heildarfjárhæð kröfunnar enda þótt:

1. annar skuldari hafi greitt hluta kröfunnar og hann hafi mátt endurkrefja þrotamanninn,
2. hluti kröfunnar hafi verið greiddur úr búi annars skuldara,
3. annar skuldari hafi greitt hluta kröfunnar á síðustu þremur mánuðum fyrir frestdag.

Ef annar skuldari hefur þegar fengið endurgreiðslu frá þrotamanninum vegna greiðslu þess fyrrnefnda á hluta kröfunnar og þrotabúið riftir ekki þeirri endurgreiðslu skal þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. miða við afgang kröfunnar við úthlutun.

104. gr.

Kröfuhafa, sem hefur fengið greiðslur frá fleirum en þrotabúinu, skal ekki greiða meira samtals en nemur kröfu hans með vöxtum og málskostnaði. Ef greiðsla sem hann ætti að fá úr þrotabúinu leiðir til þess að hann fengi hærri greiðslu skal skipta mismuninum milli samskuldara þrotabúsins eftir réttarsambandi þeirra.

105. gr.

Ef kröfu er lýst í þrotabúið og einnig endurgreiðslukröfu vegna sömu kröfu skal miða við samtölu þessara krafna við úthlutun. Upp í endurgreiðslukröfuna skal það aðeins greitt sem er umfram fjárhæð aðalkröfunnar. Ef fleiri en einn gera endurgreiðslukröfur skal skipta úthlutunarfjárhæð eftir reglu 104. gr.

106. gr.

Ef kröfu er lýst í þrotabúið og endurgreiðslukrafa samskuldara er tryggð með veði eða öðrum tryggingarréttindum í eignum þess skal lækka þá fjárhæð sem samskuldari getur krafist á grundvelli tryggingarréttarins um þá fjárhæð sem kemur upp í aðalkröfuna við úthlutun.

Eigi samskuldarinn rétt til skuldajafnaðar skal beita reglum 1. mgr.

107. gr.

Samskuldari sem á endurkröfurétt á þrotamanninn og hefur greitt skuld þeirra á síðustu þremur mánuðum fyrir frestdag á sama rétt til greiðslu úr hendi þrotabúsins og lánardrottinn þeirra hefði átt ef hann hefði ekki fengið greiðsluna frá samskuldaranum. Samskuldarinn á þó ekki rétt á hærri fjárhæð úr hendi þrotabúsins en hann hefði getað krafið þrotamanninn um ef ekki hefði komið til gjaldþrotaskipta.

Hafi fleiri samskuldarar en einn greitt skuldina skal því fé sem þeir fá við úthlutun skipt milli þeirra eftir reglu 104. gr.

108. gr.

Beita skal ákvæðum 104.–107. gr. þegar krafa á hendur þrotabúinu er tryggð með veði eða öðrum tryggingarréttindum í eign þriðja manns.

XVII. KAFLI

Rétthæð krafna á hendur þrotabúi.

109. gr.

Afhenda skal eign eða réttindi í vörslum þrotabús þriðja manni ef hann sannar eignarrétt sinn að þeim. Öðrum rétthöfum skal með sama hætti afhenda eignir eða réttindi sem þrotabúið á ekki tilkall til.

Hafi þrotabúið selt eign eða réttindi sem þriðji maður sannar síðar að hafi tilheyrt sér getur hann krafist greiðslu þess sem þrotabúið fékk í hendur við söluna, eftir atvikum að frádregnum kostnaði sem búið hefur haft af varðveislu og sölu eignarinnar. Slík krafa skal greidd á undan öllum öðrum kröfum á hendur búinu.

110. gr.

Næstar kröfum skv. 109. gr. ganga eftirtaldar kröfur í þeirri röð sem hér segir, sbr. þó 3. mgr. 111. gr.:

1. kostnaður af útför þess látna ef farið er með dánarbú hans eftir reglum þessa þáttar,
2. kostnaður af skiptunum,
3. kröfur sem hafa orðið til á hendur þrotabúinu eftir uppkvaðningu úrskurðar héraðsdómara um töku búsins til gjaldþrotaskipta með samningum skiptastjóra eða vegna tjóns sem búið bakar öðrum,
4. kröfur sem hafa orðið til eftir frestdag með ráðstöfunum skuldara sem voru samþykktar af aðstoðarmanni hans við greiðslustöðvun eða umsjónarmanni með nauðasamningsumleitunum hans, enda hafi ráðstafanirnar verið heimilar skv. 19.–21. gr.

111. gr.

Næstar kröfum skv. 109. og 110. gr. ganga kröfur sem njóta veðréttar eða annarra tryggingarréttinda í eign þrotabúsins að því leyti sem þeim verður fullnægt af andvirði eignarinnar og arði eða öðrum tekjum sem þrotabúið hefur fengið greitt af henni.

Ef tveir lánardrottnar eða fleiri eiga veðrétt eða tryggingarréttindi í sömu eign fer um rétthæð þeirra eftir almennum reglum. Óþinglýst réttindi á grundvelli almenns lögveðs ganga þó á eftir réttindum annarra samkvæmt þessari grein.

Kröfur skv. 2.–4. tölul. 110. gr. ganga aðeins fyrir kröfum samkvæmt þessari grein að því leyti sem þær varða þá eign sem veðréttur eða tryggingarréttindi eru í.

112. gr.

Næstar kröfum skv. 109.–111. gr. ganga að réttri tiltölu við fjárhæð hverrar kröfu:

1. kröfur um laun og annað endurgjald fyrir vinnu í þjónustu þrotamannsins sem hafa fallið í gjalddaga á síðustu átján mánuðum fyrir frestdag,
2. kröfur um bætur vegna slita á vinnusamningi sem hafa átt sér stað á því tímabili sem um ræðir í 1. tölul. eða eftir frestdag,
3. kröfur um orlofsfé eða orlofslaun sem réttur hefur unnist til á því tímabili sem um ræðir í 1. tölul. eða eftir frestdag,
4. kröfur um gjöld til lífeyrissjóða, sjúkrasjóða og orlofsheimilasjóða sem þrotamanninum hefur borið að greiða samkvæmt lögum eða kjarasamningi á því tímabili sem um ræðir í 1. tölul. eða eftir frestdag, svo og gjöld til stéttarfélaga sem honum bar að standa skil á vegna sama tímabils,
5. kröfur um bætur vegna örorku eða dauðsfalls manns sem starfaði í þjónustu þrotamannsins og varð þar fyrir slysi sem olli örorku eða dauðsfalli og átti sér stað á því tímabili sem um ræðir í 1. tölul. eða eftir frestdag,
6. kröfur maka, fyrrverandi maka eða barns þrotamannsins um lífeyri eða meðlag vegna þess tímabils sem um ræðir í 1. tölul. eða eftir frestdag, ef kröfurnar styðjast við yfirvaldsákvörðun eða skilnaðarsamning og greiðast ekki af almannatryggingum eða með sambærilegum hætti,
7. kröfur til eða vegna meðferðar fjár sem þrotamaðurinn hefur haft í vörslum sínum sem opinber sýslunarmaður með sjálfstæða fégæslu,
8. kröfur um þóknun aðstoðarmanns við greiðslustöðvun og umsjónarmanns með nauðasamningsumleitunum ásamt nauðsynlegum kostnaði sem þeir hafa lagt út fyrir eftir frestdag.

Kröfur skv. 1.–6. tölul. skulu enn fremur njóta rétthæðar samkvæmt þessari grein þótt þær séu eldri en þar segir ef mál hefur verið höfðað til heimtu þeirra innan sex mánaða frá gjalddaga og dómur hefur gengið um þær á síðustu sex mánuðunum fyrir frestdag eða síðar.

Hvorki njóta þeir sem eru nákomnir þrotamanni réttar skv. 1.–3. tölul. 1. mgr. fyrir kröfum sínum né þeir sem hafa átt sæti í stjórn eða haft með höndum framkvæmdastjórn félags eða stofnunar sem er til gjaldþrotaskipta.

113. gr.

Næstar kröfum skv. 109.–112. gr. ganga allar aðrar kröfur á hendur þrotabúi að réttri tiltölu við fjárhæð hverrar, nema þær sem eru taldar í 114. gr.

114. gr.

Að baki öllum kröfum skv. 109.–113. gr. koma eftirtaldar kröfur í þeirri röð sem hér segir:

1. kröfur um vexti, verðbætur, gengismun og kostnað af innheimtu kröfu skv. 112. eða 113. gr. sem hafa fallið til eftir að úrskurður gekk um að búið sé tekið til gjaldþrotaskipta,
2. kröfur um févíti einkaréttarlegs eðlis nema að því leyti sem skaðabætur felast í þeim,
3. kröfur um gjafir,
4. kröfur sem um hefur verið samið að víki fyrir öllum öðrum kröfum,
5. kröfur um vexti, verðbætur, gengismun og kostnað af innheimtu kröfu skv. 2.–4. tölul. sem hafa fallið til eftir að úrskurður gekk um að búið sé tekið til gjaldþrotaskipta.

115. gr.

Við framsal eða önnur aðilaskipti að kröfu fylgja réttindi á hendur þrotabúi skv. 109.–114. gr.

Nú greiðir samskuldari þrotabús kröfu, og fer þá um framkröfu hans á hendur þrotabúinu með sama hætti og kröfuna sem var greidd, en þó rýrir það ekki sjálfstæð tryggingarréttindi sem samskuldarinn kann að eiga.

XVIII. KAFLI
Meðferð krafna á hendur þrotabúi.

116. gr.

Dómsmál verður ekki höfðað í héraði gegn þrotabúi nema mælt sé sérstaklega fyrir um heimild til þess í lögum eða um opinbert mál sé að ræða og krafist sé refsiviðurlaga sem má ákveða á hendur þrotabúi. Má þá höfða málið í því umdæmi þar sem skiptin fara fram.

Halda má máli til dóms ef það hefur verið höfðað á hendur þrotamanninum og dómur ekki gengið í því áður en úrskurður gekk um að búið væri tekið til gjaldþrotaskipta, enda tilkynni stefnandi þess skiptastjóra um það. Tekur þá þrotabúið við aðild málsins ef þær skyldur, sem málið varða, falla á það, en ella má halda því til dóms á hendur þrotamanninum ef um einstakling er að ræða. Ef mál sem má halda til dóms á hendur þrotabúinu hefur verið dómtekið vegna útivistar þrotamannsins eftir uppkvaðningu úrskurðar um töku bús hans til gjaldþrotaskipta má þrotabúið krefjast endurupptöku þess eftir reglum um lögmæt forföll.

Kröfu um aðför, kyrrsetningu, lögbann eða löggeymslu verður ekki komið fram gegn þrotabúi.

Kröfu um nauðungarsölu á eign þrotabús verður ekki komið fram á fyrstu sex mánuðum eftir uppkvaðningu úrskurðar um að búið sé tekið til gjaldþrotaskipta nema að kröfu eða með samþykki skiptastjóra. Eftir það getur sá sem hefur heimild til að krefjast nauðungarsölu án frekari dóms, sáttar eða aðfarar komið henni fram á eign þrotabúsins ef krafa hans hefði verið komin í gjalddaga án tillits til 1. mgr. 99. gr.

117. gr.

Sá sem vill halda uppi kröfu á hendur þrotabúi og getur ekki fylgt henni eftir skv. 116. gr. skal lýsa henni fyrir skiptastjóra.

Kröfulýsing skal vera skrifleg og tekið fram í hvers þágu hún sé gerð, svo ekki verði um villst. Í henni skulu kröfur tilteknar svo skýrt sem verða má, svo sem fjárhæð kröfu og vaxta í krónum og hverrar stöðu sé krafist að hún njóti í skuldaröð, eða um afhendingu tiltekins hlutar, ákvörðun á tilgreindum réttindum á hendur þrotabúinu, lausn undan tiltekinni skyldu við það, skyldu þess til ákveðinnar athafnar eða til að láta af henni, greiðslu kostnaðar af innheimtu kröfunnar eða gæslu hagsmuna af henni o.s.frv. Í kröfulýsingu skal enn fremur greina þær málsástæður sem kröfuhafi byggir rétt sinn á hendur þrotabúinu á, svo og önnur atvik sem þarf að greina samhengis vegna.

Þau gögn skulu fylgja kröfulýsingu sem kröfur eru studdar við.

Skiptastjóri skal staðfesta móttöku kröfulýsingar ef eftir því er leitað.

Krafa lánardrottins um gjaldþrotaskipti, sem hefur verið tekin til greina, telst nægileg lýsing kröfu á hendur þrotabúinu ef hún fullnægir ákvæðum 2. og 3. mgr.

Kröfulýsingu fyrir skiptastjóra fylgja sömu áhrif og ef mál hefði verið höfðað um kröfuna á þeirri stund sem hún berst honum.

118. gr.

Ef kröfu á hendur þrotabúi er ekki lýst fyrir skiptastjóra áður en fresti lýkur skv. 2. mgr. 85. gr. og ekki er unnt að fylgja henni fram gagnvart því skv. 116. gr., þá fellur hún niður gagnvart búinu nema:

1. kröfunni sé lýst áður en boðað er til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar úr búinu og samþykki fáist fyrir að krafan komist að hjá ¾ hlutum þeirra kröfuhafa sem færu á mis við greiðslu af þeim sökum, talið bæði eftir höfðatölu kröfuhafanna og fjárhæðum krafna þeirra,
2. kröfuhafinn sé búsettur erlendis og hafi hvorki verið kunnugt né mátt vera kunnugt um gjaldþrotaskiptin, enda sé kröfunni lýst án ástæðulausra tafa og áður en boðað er til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar úr búinu,
3. krafan sé höfð uppi til skuldajafnaðar við kröfu þrotabúsins að fullnægðum skilyrðum 100. gr.,
4. um kröfu sé að ræða skv. 109. gr.,
5. um kröfu sé að ræða skv. 1.–3. tölul. 110. gr. eða hún hafi annars fyrst orðið til eftir uppkvaðningu úrskurðar um að búið sé tekið til gjaldþrotaskipta og henni er lýst án ástæðulausra tafa og áður en boðað er til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar úr búinu,
6. um kröfu sé að ræða sem hefur raknað við vegna riftunar, sbr. 143. gr., og henni er lýst án ástæðulausra tafa og áður en boðað er til skiptafundar um frumvarp til úthlutunar úr búinu.

119. gr.

Þegar kröfulýsingarfresti er lokið skal skiptastjóri tafarlaust gera skrá um þær kröfur sem hafa komið fram, þar sem hann lætur í ljós sjálfstæða afstöðu sína til þess hvort og þá hvernig hann telji að viðurkenna eigi hverja kröfu um sig. Í skránni skal getið hvers efnis kröfurnar séu, fjárhæða þeirra og umkrafinnar stöðu í skuldaröð, ef því er að skipta. Skiptastjóra er þó óskylt að taka afstöðu til kröfu ef telja má fullvíst að ekki geti komið til greiðslu hennar að neinu leyti við skiptin.

Ef skiptastjóri fellst ekki á að viðurkenna kröfu að öllu leyti, eins og henni hefur verið lýst, skal hann tilkynna hlutaðeigandi kröfuhafa um afstöðu sína til hennar með minnst viku fyrirvara áður en skiptafundur verður haldinn til að fjalla um skrá um lýstar kröfur. Tilkynningin skal send með sannanlegum hætti og tekið skýrlega fram í henni hverjar

afleiðingar það hafi ef afstöðu skiptastjóra verður ekki mótmælt á skiptafundinum, sbr. 3. mgr. 120. gr. Í stað tilkynningar getur skiptastjóri þó sent hlutaðeiganda eintak kröfuskrár, enda komi þá þar fram það sem ella hefði verið í tilkynningunni.

Skiptastjóri skal láta eintak kröfuskrár liggja fyrir á starfsstofu sinni í að minnsta kosti viku fyrir skiptafund til sýnis fyrir þá sem þangað koma og hafa lýst kröfu í þrotabúið. Þá ber skiptastjóra að láta þeim í té eintak kröfuskrár sem hafa lýst kröfu á hendur þrotabúinu og leita eftir því, en honum er heimilt að krefjast greiðslu til búsins fyrir kostnaði af gerð eintaksins. Þrotamaðurinn eða forráðamaður félags eða stofnunar, sem er til gjaldþrotaskipta, skal eiga sama aðgang að kröfuskrá, en aðrir ekki nema skiptastjóri telji sýnt að þeir eigi lögvarinna hagsmuna að gæta af því.

120. gr.

Kröfuhafi, sem vill ekki una afstöðu skiptastjóra til viðurkenningar kröfu sinnar á hendur þrotabúinu, skal lýsa yfir mótmælum sínum á skiptafundi, sem er haldinn til að fjalla um skrá um lýstar kröfur, eða tilkynna það skiptastjóra með bréfi sem berst honum ekki síðar en á þeim fundi. Með sama hætti er kröfuhafa rétt að mótmæla afstöðu skiptastjóra til viðurkenningar kröfu sem annar kröfuhafi hefur gert hafi niðurstaða um hana áhrif við skiptin á hagsmuni þess sem hefur uppi mótmælin.

Skiptastjórinn leggur fyrir kröfuskrá og kröfulýsingar á skiptafundinum ásamt mótmælum sem kunna að hafa borist skv. 1. mgr. Þar skal hann eftir föngum veita fundarmönnum þær skýringar sem þeir æskja um efni einstakra krafna, ástæður fyrir afstöðu sinni til viðurkenningar þeirra og framkomin mótmæli gegn þeim, en um rétt til fundarsóknar skal farið eftir ákvæðum 125. gr. Komi fram mótmæli á fundinum gegn afstöðu skiptastjóra til viðurkenningar kröfu og þeir eru staddir þar báðir eða allir sem hafa mótmælt og mótmæli beinast eftir atvikum gegn, skal skiptastjóri reyna að jafna ágreininginn, en annars skal hann boða þá sem eiga hlut að máli sem fyrst til sérstaks fundar í því skyni. Verði ágreiningur ekki leystur með þeim hætti skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 171. gr.

Að því leyti sem mótmæli koma ekki fram skv. 1. mgr. gegn afstöðu skiptastjóra til viðurkenningar kröfu telst afstaðan endanlega samþykkt við skiptin.

121. gr.

Ef kröfu er lýst eftir að kröfulýsingarfresti er lokið, en ekki er víst að hún sé fallin niður fyrir þær sakir, skal skiptastjóri svo fljótt sem verða má taka afstöðu til þess hvort og þá hvernig hann telji eiga að viðurkenna hana. Hann skal síðan boða til skiptafundar til að fjalla um afstöðu sína til kröfunnar. Um rétt til mótmæla gegn afstöðu skiptastjóra, meðferð mótmæla sem kunna að koma fram og þýðingu þess að engum mótmælum sé hreyft gilda ákvæði 120. gr.

XIX. KAFLI
Bústjórn og ráðstöfun hagsmuna þrotabús.

122. gr.

Meðan á gjaldþrotaskiptum stendur fer skiptastjóri með forræði þrotabúsins og er einn bær um að ráðstafa hagsmunum og svara fyrir skyldur þess, sbr. þó 130. gr. Hann kemur fram af hálfu búsins fyrir dómi og gerir samninga og aðra löggerninga í nafni þess.

Skiptastjóri skal einkum gæta þess í störfum sínum að skiptum verði lokið án ástæðulauss dráttar, að allar eignir og öll réttindi þrotabúsins komi fram og verði ráðstafað á sem hagkvæmastan hátt, að kröfur þess og innstæður verði heimtar inn, að engin þau réttindi þess fari forgörðum sem geta haft verðgildi og gripið verði til þeirra aðgerða sem verða annars taldar nauðsynlegar til að varna tjóni. Hann skal og gæta þess að peningaeign þrotabúsins beri sem hagkvæmasta vexti á reikningi við banka eða sparisjóð með tilliti til þess um hve langan tíma megi ætla að hann hafi hana undir höndum.

123. gr.

Skiptastjóri skal, svo fljótt sem tök eru á eftir skipun sína, hefjast handa um ráðstöfun á þeim eignum og réttindum sem telja má sýnt að tilheyri þrotabúinu, enda þyki honum ekki hagkvæmara fyrir hagsmuni þess að ráðstöfun verði frestað um sinn. Ef þrotamaðurinn leitar nauðasamnings skv. 21. kafla skal skiptastjóri þó ekki ráðstafa eignum eða réttindum þannig að fari í bága við þær umleitanir nema hann telji það nauðsynlegt til að varna tjóni eða verulegum kostnaði eða sá fjöldi lánardrottna greiði atkvæði gegn frestun ráðstafana á skiptafundi sem mundi nægja til að nauðasamningsumleitanir bæru ekki árangur. Skiptastjóri skal heldur ekki ráðstafa eignum eða réttindum frekar en þörf krefur eða nauðsynlegt er til að varna tjóni eða verulegum kostnaði ef hann telur sennilegt að skiptunum kunni að ljúka eftir 2. mgr. 154. gr.

Ef eign er í vörslum þrotabúsins og óvissa er um réttindi yfir henni eða vitað er að hún tilheyri því ekki, en enginn gefur sig fram innan kröfulýsingarfrests til að krefjast hennar, má skiptastjóri ráðstafa henni að undangenginni birtingu áskorunar í Lögbirtingablaði til eigandans um að gefa sig fram. Ef eignin liggur undir skemmdum eða meiri kostnaður væri af varðveislu hennar á kröfulýsingarfresti en ætla má að andvirði hennar nemi má skiptastjóri þó ráðstafa henni á kröfulýsingarfresti að undangenginni áskorun samkvæmt áðursögðu. Fé sem fæst fyrir slíka eign rennur til þrotabúsins ef enginn kallar eftir því.

Nú stendur ekki svo á sem í 2. mgr. segir, skiptastjóri selur eða ráðstafar eign eða réttindum sem þriðji maður var með réttu eigandi að og skiptastjóri vissi eða mátti vita um rétt hans, og getur þá þriðji maður krafið þrotabúið um bætur ef hann fær ekki tjón sitt bætt með kröfu skv. 2. mgr. 109. gr. Slík bótakrafa nýtur stöðu skv. 3. tölul. 110. gr. Hafi sala eða ráðstöfun átt sér stað eftir lok kröfulýsingarfrests og þriðji maður hefur ekki lýst tilkalli sínu áður en hún fór fram getur hann ekki haft uppi kröfu á hendur kaupanda sem hvorki vissi né mátti vita um réttindi hans.

124. gr.

Skiptastjóri tekur ákvarðanir um hvernig eignum og réttindum þrotabúsins verði ráðstafað, þar á meðal hvernig og hverjum þær verði seldar og gegn hverju verði, sbr. þó 129. gr., og hvort kröfu verði haldið uppi, mál verði höfðað um hana eða hún gefin eftir.

Skiptastjóri heldur skiptafundi eftir því sem honum þykir henta til að kynna ráðstafanir sem hann hefur gert, leita eftir atvikum tillagna eða ákvarðana um ráðstafanir sem eru enn ógerðar og gefa kost á að slíkar tillögur verði settar fram. Skiptastjóra er þó skylt að taka þessi málefni á dagskrá á skiptafundi sem er haldinn til að fjalla um skrá um lýstar kröfur og honum er jafnframt skylt að boða til skiptafundar í þessu skyni ef þess er krafist skriflega af þeim sem færu að minnsta kosti með fimmtung atkvæða á fundinum. Ákvarðanir skiptafundar um ráðstafanir, sem eru enn ógerðar, binda skiptastjóra samkvæmt því sem segir í 127. gr.

Þótt skiptastjóri boði ekki til skiptafundar um einstakar ráðstafanir sínar er honum rétt að ráðfæra sig áður en þær verða gerðar við kröfuhafa sem þær varða sérstaklega eða hafa annars hagsmuni umfram aðra af þeim.

125. gr.

Kröfuhafi á rétt á að sækja skiptafundi ef hann hefur lýst kröfu sinni fyrir skiptastjóra og henni hefur ekki endanlega verið hafnað.

Skiptastjóri getur heimilað öðrum fundarsókn, þar á meðal þrotamanni eða forráðamanni félags eða stofnunar sem er til gjaldþrotaskipta, ef fundarefnið varðar hagsmuni þeirra, vera þeirra á fundinum gæti orðið til hagræðis eða enginn sem á rétt til fundarsóknar hreyfir athugasemdum við að þeir séu viðstaddir. Slíkir menn njóta ekki málfrelsis eða tillöguréttar á fundinum nema að því leyti sem skiptastjóri ákveður.

126. gr.

Að því leyti sem þarf að ákveða atkvæði á skiptafundum ráðast þau af fjárhæðum krafna þeirra sem eiga rétt til fundarsóknar skv. 1. mgr. 125. gr. og hafa lýst kröfum um peningagreiðslu. Ef skiptastjóri hefur ekki enn tekið afstöðu til viðurkenningar kröfu eða hún er tryggð að hluta, ógjaldfallin, umdeild eða skilyrt, skal skiptastjóri ákveða henni atkvæði til bráðabirgða.

Ef skiptastjóri telur ljóst að krafa fáist greidd að fullu eða að engu greidd hvernig sem atkvæðagreiðsla kynni að fara á skiptafundi nýtur lánardrottinn ekki atkvæðisréttar á grundvelli hennar.

Séu atkvæði greidd um málefni sem varða sérstaka hagsmuni einstaks lánardrottins skulu atkvæði hlutaðeiganda falla niður.

127. gr.

Skiptafundur er ályktunarfær ef hann er sóttur af þeim sem fara með minnst þriðjung atkvæða skv. 126. gr.

Skiptastjóri er bundinn af ákvörðun ályktunarfærs skiptafundar ef allir fundarmenn hafa verið á einu máli. Telji skiptastjóri slíka ákvörðun þó andstæða lögum, óheiðarlega, óframkvæmanlega eða bersýnilega fara í bága við hagsmuni lánardrottna sem sóttu ekki fundinn eða geta enn gefið sig fram má hann virða ákvörðunina að vettugi og annaðhvort leggja málefnið fyrir nýjan skiptafund eða ráða því sjálfur til lykta.

Greini fundarmenn á um ákvörðun á ályktunarfærum skiptafundi er skiptastjóra að öðru jöfnu rétt að fylgja ályktun meiri hlutans. Það skal þó ekki gert ef efni eru til að víkja frá henni vegna þeirra atvika sem eru talin í 2. mgr. eða ætla má að meirahlutavaldi sé misbeitt minni hlutanum til tjóns. Telji skiptastjóri ekki fært að fara að ályktun meiri hlutans getur hann lagt málefnið fyrir nýjan skiptafund eða ráðið því sjálfur til lykta.

Falli atkvæði jöfn á ályktunarfærum skiptafundi skal skiptastjóri ráða málefninu til lykta á þann veg sem hann telur best eiga við, nema hann kjósi fremur að boða til nýs fundar um það.

128. gr.

Skiptastjóri skal kynna ákvarðanir sínar um fundarefni skv. 127. gr. jafnharðan á skiptafundum nema hann telji nauðsynlegt að fresta ákvörðun til nýs fundar.

Mæti ekki lánardrottinn til skiptafundar sem hann hefur verið boðaður til glatar hann rétti til að hafa uppi mótmæli eða kröfur vegna ákvarðana og ráðstafana sem hafa verið teknar þar eða kynntar.

Lánardrottinn sem á atkvæði um málefni búsins og telur ákvörðun eða ráðstöfun skiptastjóra ólögmæta getur mótmælt henni þegar á þeim fundi sem hún er kynnt, en ella á næsta fundi sem hann er boðaður til hafi hann ekki glatað rétti til þess skv. 2. mgr. Komi slík mótmæli fram skal skiptastjóri leitast við að jafna ágreininginn, en takist það ekki skal hann beina málefninu til héraðsdóms eftir 171. gr. Meðan ágreiningur hefur ekki verið leiddur til lykta skulu ekki gerðar frekari ráðstafanir um málefnið nema nauðsynlegt sé til að réttindi eða munir fari ekki forgörðum eða rýrni að mun.

129. gr.

Ef ráðstafa á eign þrotabúsins sem er bundin veðréttindum eða öðrum tryggingarréttindum og skiptastjóri telur að hún verði ekki seld gegn því verði að allir hlutaðeigendur fái fullnustu krafna sinna skal hann boða þá sem eiga réttindi yfir eigninni til veðhafafundar. Um boðun og önnur atriði varðandi framkvæmd veðhafafundar skal farið eftir sömu reglum og gilda um skiptafundi að því leyti sem ekki er mælt hér á annan veg, en atkvæði verða þar ekki greidd svo bindandi sé fyrir minni hluta.

Skiptastjóri skal kynna ráðagerðir sínar um ráðstöfun veðbundinnar eignar á veðhafa-

fundi. Hann skal leita þar heimildar fundarmanna til að ráðstafa eigninni með þeim áhrifum að þeir fundarmenn, sem kunna að fara á mis við fullnustu af söluverði eignarinnar, glati þeim tryggingarréttindum sem þeir kunna að njóta.

Ef eigninni er ekki ráðstafað með nauðungarsölu og skiptastjóra berst boð í hana, sem hann telur viðunandi en nægir þó ekki til að fullnægja réttindum allra hlutaðeigenda, skal hann boða þá sem færu á mis við fullnustu á ný til fundar, enda hafi þeir ekki áður veitt heimild skv. 2. mgr. Í fundarboði skal koma skýrlega fram hvert verð sé boðið í eignina og mat skiptastjóra á því hversu langt það muni hrökkva til að fullnægja kröfum þeirra sem eiga réttindi yfir henni.

Á veðhafafundi skv. 3. mgr. skal skiptastjóri gefa þeim fundarmönnum, sem færu á mis við fullnustu ef boði væri tekið, kost á að ganga inn í boðið eða gera hærra boð. Ef fleiri slíkir fundarmenn en einn lýsa yfir vilja á fundinum til að ganga inn í boð og sammæli verða ekki um annað skal þeim gefinn kostur á að gera hærra boð. Skiptastjóri skal ákveða á fundinum hverju boði verði tekið nema hann telji efni til að fresta ákvörðun eða leita frekari boða í hana.

Þegar skiptastjóri ráðstafar eign skv. 4. mgr. falla sjálfkrafa niður þau tryggingarréttindi yfir eigninni sem fást ekki fullnægt af söluverði hennar. Að kröfu skiptastjóra skulu slík réttindi afmáð ef þeim hefur verið þinglýst, enda leggi hann fyrir fundargerðir, fundarboð og önnur gögn því til staðfestingar að skilyrðum fyrir því sé fullnægt.

Veðhafi eða annar sá sem á réttindi yfir eign, sem er farið með eftir ákvæðum þessarar greinar, getur haft uppi mótmæli vegna meðferðar hennar með þeim hætti sem segir í 3. mgr. 128. gr.

130. gr.

Ákveði skiptastjóri að halda ekki uppi hagsmunum sem þrotabúið kann að njóta eða geta notið hvort sem það er gert samkvæmt ályktun skiptafundar eða ekki getur lánardrottinn, sem hefur lýst kröfu á hendur búinu sem hefur ekki þegar verið hafnað, gert það í eigin nafni til hagsbóta búinu hafi skiptastjóri ekki þegar skuldbundið það á annan veg. Sá sem vill gera slíkt skal tilkynna það skiptastjóra tafarlaust og bera sjálfur kostnað og áhættu af aðgerðum sínum en hann getur krafið þrotabúið um endurgreiðslu kostnaðar að því leyti sem búinu áskotnast fé af þeim.

Grípi enginn lánardrottinn til aðgerða skv. 1. mgr. má þrotamaðurinn gera það ef um einstakling er að ræða.

Hafi lánardrottinn eða þrotamaðurinn tekið að sér hagsmuni þrotabúsins skv. 1. eða 2. mgr. getur skiptastjóri hvenær sem er tekið við þeim á ný, enda greiði þá þrotabúið hlutaðeiganda um leið þann kostnað sem hefur fallið til af þessum sökum.

XX. KAFLI

Riftun ráðstafana þrotamanns o.fl.

131. gr.

Krefjast má riftunar á gjafagerningi ef gjöfin var afhent á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag.

Krefjast má riftunar á gjafagerningi ef gjöfin var afhent sex til tólf mánuði fyrir frestdag nema leitt sé í ljós að þrotamaðurinn hafi þá verið gjaldfær og það þrátt fyrir afhendinguna. Þetta gildir einnig um gjafir til nákominna sem hafa verið afhentar sex til tuttugu og fjóra mánuði fyrir frestdag.

Ekki verður krafist riftunar venjulegra tækifærisgjafa, svipaðra gjafa eða styrkveitinga ef gerningar sem þessir voru ekki kostnaðarsamari en svaraði til aðstöðu þrotamannsins.

132. gr.

Ef þrotamaðurinn hefur afsalað sér arfi á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag má krefjast riftunar á þeirri ráðstöfun. Hafi arfinum verið úthlutað áður en úrskurður gekk um að búið væri tekið til gjaldþrotaskipta skal beina kröfu að þeim sem hefur fengið arf eða aukinn arf vegna arfsafsalsins.

Krefjast má riftunar á arfsafsali sem hefur verið gefið sex til tuttugu og fjóra mánuði fyrir frestdag nema leitt sé í ljós að þrotamaðurinn hafi þá verið gjaldfær og það þrátt fyrir arfsafsalið.

Hafi fjárslit farið fram milli þrotamannsins og maka hans eða sambýlismanns, og hann hefur afsalað sér rétti við þau, má krefjast riftunar eftir reglum 1. og 2. mgr. á þeirri ráðstöfun að því leyti sem fyrrum maki þrotamannsins eða sambýlismaður hefur fengið meira í sinn hlut við fjárslitin en honum hefði borið.

133. gr.

Krefjast má riftunar á greiðslu á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag frá þrotamanninum til nákominna á launum, öðru endurgjaldi fyrir vinnu eða eftirlaunum, ef greiðslan var bersýnilega hærri en sanngjarnt var miðað við vinnuna, tekjur af atvinnurekstrinum og önnur atvik. Aðeins verður rift að því leyti sem greiðslan var hærri en sanngjarnt var.

Sama gildir um greiðslu sex til tuttugu og fjórum mánuðum fyrir frestdag nema leitt sé í ljós að þrotamaðurinn hafi þá verið gjaldfær og það þrátt fyrir greiðsluna.

134. gr.

Krefjast má riftunar á greiðslu skuldar á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag ef greitt var með óvenjulegum greiðslueyri, fyrr en eðlilegt var eða greidd var fjárhæð sem hefur skert greiðslugetu þrotamannsins verulega, nema greiðslan hafi virst venjuleg eftir atvikum.

Krefjast má riftunar slíkrar greiðslu til nákominna sex til tuttugu og fjórum mánuðum fyrir frestdag nema leitt sé í ljós að þrotamaðurinn hafi þá verið gjaldfær og það þrátt fyrir greiðsluna.

135. gr.

Ef þrotamaðurinn hefur greitt víxil eða tékka verður þeirri ráðstöfun ekki rift gagnvart þeim sem varð að taka við greiðslu til að halda víxil- eða tékkarétti á hendur öðrum nema þrotabúið sanni að ekki hafi verið unnt að fá greiðslu hjá þeim. Hins vegar ber þeim að greiða fjárhæðina sem að lokum hefði beðið tjón ef þrotamaðurinn hefði ekki greitt, enda hefðu verið skilyrði til að rifta ef þrotamaðurinn hefði greitt honum.

136. gr.

Ákvæði um riftun greiðslu gilda einnig um skuldajöfnuð ef ekki mætti beita honum skv. 100. gr.

137. gr.

Krefjast má riftunar á veðrétti eða öðrum tryggingarréttindum sem kröfuhafi fékk á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag en ekki um leið og stofnað var til skuldarinnar. Það sama á við ef slíkum réttindum er ekki þinglýst eða þau eru ekki tryggð á annan hátt gegn fullnustugerðum án ástæðulauss dráttar eftir að skuldin varð til og ekki fyrr en á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag.

Krefjast má riftunar á veðrétti eða öðrum tryggingarréttindum sem hafa verið sett til hagsbóta fyrir nákomna sex til tuttugu og fjórum mánuðum fyrir frestdag og ákvæði 1. mgr. eiga að öðru leyti við, nema leitt sé í ljós að þrotamaðurinn hafi þá verið gjaldfær og það þrátt fyrir stofnun tryggingarréttindanna.

138. gr.

Kyrrsetning í eign þrotamannsins fellur sjálfkrafa niður við uppkvaðningu úrskurðar um töku bús hans til gjaldþrotaskipta ef eignin rennur til þrotabúsins. Eins fer um löggeymslu og fjárnám sem hefur verið gert í eign þrotamannsins á síðustu sex mánuðum fyrir frestdag ef eignin rennur til þrotabúsins.

Sama gildir um löggeymslu og fjárnám sem hefur verið gert sex til tuttugu og fjórum mánuðum fyrir frestdag að kröfu einhvers sem er nákominn þrotamanni, nema sá leiði í ljós með málsókn að þrotamaður hafi þá verið gjaldfær og það þrátt fyrir fullnustugerðina.

139. gr.

Krefjast má riftunar á greiðslu skuldar ef greitt var eftir frestdag nema reglur XVII. kafla hefðu leitt til að skuldin hefði greiðst við gjaldþrotaskipti, nauðsynlegt hafi verið að greiða til að komast hjá tjóni eða sá sem greiðslu naut hafi hvorki vitað né mátt vita að komið hafi fram beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings eða krafa um gjaldþrotaskipti.

Krefjast má riftunar annarra ráðstafana sem hafa verið gerðar eftir frestdag nema ráðstöfunin hafi verið nauðsynleg í þágu atvinnurekstrar þrotamannsins, eðlileg af tilliti til sameiginlegra hagsmuna lánardrottna eða til að fullnægja daglegum þörfum. Ekki verður rift gagnvart þeim sem mátti líta svo á að ráðstöfunin hafi verið þess eðlis sem á undan segir eða hvorki vissi né mátti vita um beiðni um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings eða kröfu um gjaldþrotaskipti.

Ef aðstoðarmaður skuldarans við greiðslustöðvun eða umsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum hans hefur samþykkt greiðslu eða ráðstöfun, verður ekki rift nema samþykkið hafi bersýnilega verið gefið í andstöðu við heimildir laga þessara til ráðstafana.

140. gr.

Ef það er skilyrði riftunar að ráðstöfun eða fullnustugerð fari fram á tilteknum tíma telst það skilyrði uppfyllt ef þinglýsing eða önnur tryggingarráðstöfun, sem er nauðsynleg til að hindra að betri réttur fáist með fullnustugerð, fer fram á þeim tiltekna tíma.

141. gr.

Krefjast má riftunar ráðstafana sem á ótilhlýðilegan hátt eru kröfuhafa til hagsbóta á kostnað annarra, leiða til þess að eignir þrotamannsins verði ekki til reiðu til fullnustu kröfuhöfum eða leiða til skuldaaukningar kröfuhöfum til tjóns, ef þrotamaðurinn var ógjaldfær eða varð það vegna ráðstöfunarinnar og sá sem hafði hag af henni vissi eða mátti vita um ógjaldfærni þrotamannsins og þær aðstæður sem leiddu til þess að ráðstöfunin væri ótilhlýðileg.

142. gr.

Ef riftun fer fram með stoð í 131.–138. gr. skal sá sem hafði hag af riftanlegri ráðstöfun eða fullnustugerð greiða þrotabúinu fé sem svarar til þess sem greiðsla þrotamannsins hefur orðið honum að notum, þó ekki hærri fjárhæð en sem nemur tjóni þrotabúsins. Hafi hann fengið peninga greidda eða hafi greiðsla þrotamannsins verið seld og greiðsla fengist fyrir hana í peningum skiptir notkun peninganna engu um kröfu þrotabúsins. Ef ljóst er að viðsemjanda var kunnugt um riftanleika ráðstöfunarinnar skal þó dæma hann til greiðslu tjónsbóta.

Hagnað sem fæst eftir að riftunarmál er höfðað skal greiða þrotabúinu.

Ef riftun fer fram skv. 139. eða 141. gr. skal sá sem hafði hag af riftanlegri ráðstöfun greiða bætur eftir almennum reglum.

143. gr.

Þeim sem er gert að sæta riftun og greiða þrotabúi fé skv. 142. gr. eða öðrum ákvæðum þessara laga eða afhenda þrotabúinu verðmæti skv. 144. gr. skal skylt að inna sína greiðslu af hendi til þrotabúsins án tillits til þess hvenær úthlutun fari fram úr búinu. Honum skal heimilt að koma að upphaflegri fjárkröfu sinni á hendur þrotabúinu og njóta jafnrar stöðu við aðra lánardrottna sem hafa jafnréttháar kröfur.

144. gr.

Ef annar hvor aðila krefst skal skila greiðslum í þeim mæli sem þær eru enn til, enda verði það gert án óhæfilegrar rýrnunar verðmæta. Jafna skal greiðslur eftir því sem þarf með peningagreiðslum.

145. gr.

Ef sérstaklega stendur á má lækka eða fella niður kröfu á þann sem hafði hag af ráðstöfun eða fullnustugerð ef greiðsla kröfunnar væri svo miklum erfiðleikum bundin að ósanngjarnt megi teljast og önnur atvik leiða til þess sama.

146. gr.

Ef sá sem fékk verðmæti hefur framselt þau þriðja manni á þrotabúið kröfu á þriðja mann eftir reglum 142.–145. gr. ef hann vissi eða mátti vita um þær aðstæður sem riftunarkrafan byggist á.

Ef þriðji maður er nákominn þrotamanni á þrotabúið kröfu á hann í þeim mæli sem greinir í 1. og 2. mgr. 142. gr. og 143. gr., sbr. 144. og 145. gr., þó að hann hafi verið í góðri trú.

147. gr.

Ef þriðji maður hefur sett tryggingu eða gengið í ábyrgð fyrir skuldum þrotamanns en losnað frá skuldbindingu sinni vegna riftanlegrar greiðslu eða fullnustugerðar á þrotabúið kröfu á þriðja mann eftir reglunum í 142. og 143. gr., sbr. 145. gr., ef þriðji maður vissi eða mátti vita um aðstæðurnar sem riftunarkrafa byggist á þegar hann losnaði frá skuldbindingu sinni. Þrotabúið getur krafist veðtryggingar á ný ef unnt er að setja hana.

Ef þriðji maður er nákominn þrotamanni á þrotabúið kröfu á hann skv. 1. og 2. mgr. 142. gr. og 143. gr., sbr. 145. gr., þó að hann hafi verið í góðri trú.

Ákvæði 1. og 2. mgr. koma ekki í veg fyrir riftun gagnvart þriðja manni eftir 2. mgr. 134. gr., 2. mgr. 139. gr. eða 141. gr.

148. gr.

Ef höfða þarf dómsmál til að koma fram riftun skal það gert áður en sex mánuðir eru liðnir frá því skiptastjóri átti þess kost að gera riftunarkröfuna. Frestur þessi byrjar þó aldrei að líða fyrr en við lok kröfulýsingarfrests.

Frestur skv. 1. mgr. gildir ekki um mótmæli gegn kröfu sem er lýst í þrotabúið.

XXI. KAFLI
Nauðasamningar við gjaldþrotaskipti.

149. gr.

Frá því úrskurður er kveðinn upp um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta og þar til frumvarp er gert til úthlutunar úr búinu getur þrotamaðurinn leitað nauðasamnings í því skyni að gjaldþrotaskiptum ljúki með því að samningur komist á.

Ákvæði 3. þáttar gilda um nauðasamning, sem þrotamaðurinn leitar skv. 1. mgr., með þeim frávikum sem mælt er fyrir um í þessum kafla eða leiða af eðli máls.

Skiptastjóri gegnir þeim störfum sem umsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum

gegnir að öðrum kosti. Skiptastjóri fer eftir sem áður með forræði á málefnum þrotabúsins eftir almennum reglum þótt nauðasamnings sé leitað.

Að því leyti sem reglur 3. þáttar miða tiltekin áhrif við þann dag sem úrskurður gengur um heimild til að leita nauðasamnings skal varðandi nauðasamning skv. 1. mgr. miða þau við þann dag sem úrskurður gekk um að búið væri tekið til gjaldþrotaskipta.

150. gr.

Ef þrotamaðurinn vill leita nauðasamnings skal hann tilkynna skiptastjóra það skriflega. Í tilkynningunni skal greint frá því á hverjum forsendum samningsboðið sé reist og hvernig þrotamaðurinn rökstyðji að hann muni geta staðið við það. Þar skulu enn fremur koma fram þær skýringar við frumvarp að nauðasamningi sem þrotamaðurinn telur þörf.

Með tilkynningu skv. 1. mgr. skulu fylgja frumvarp að nauðasamningi sem er gert eftir fyrirmælum 36. gr. og skriflegar yfirlýsingar frá að minnsta kosti fjórðungi þeirra sem ættu atkvæðisrétt um nauðasamninginn, bæði eftir höfðatölu þeirra og kröfufjárhæðum, um að þeir mæli með nauðasamningi eftir frumvarpi þrotamannsins.

Skiptastjóri skal ákveða svo fljótt sem verða má hvort frumvarp þrotamannsins að nauðasamningi verði borið undir atkvæði. Það skal ekki gert ef einhver þau atvik, sem eru talin í 1. mgr. 38. gr. og hefðu valdið synjun um heimild til að leita nauðasamnings án gjaldþrotaskipta, eru fyrir hendi að mati skiptastjóra. Ef skiptastjóri neitar að bera frumvarpið undir atkvæði og þrotamaðurinn fellir sig ekki við þá neitun skal skiptastjóri leita úrlausnar héraðsdómara um málefnið eftir ákvæðum 171. gr.

151. gr.

Nú ákveður skiptastjóri að bera megi frumvarp þrotamannsins að nauðasamningi undir atkvæði og boðar hann þá til sérstaks skiptafundar í því skyni með auglýsingu sem hann fær birta í Lögbirtingablaði með minnst tveggja vikna fyrirvara, þar sem tekið skal fram að frumvarp þrotamannsins og skrá skv. 2. mgr. munu liggja frammi til sýnis fyrir lánardrottna á starfsstöð skiptastjórans síðustu tvær vikurnar fyrir fundinn. Slíkur fundur skal þó ekki haldinn fyrr en að afstöðnum skiptafundi þar sem fjallað er um skrá um lýstar kröfur í þrotabúið.

Skiptastjóri skal gera skrá um atkvæðisrétt um frumvarp þrotamannsins að nauðasamningi. Í skránni skulu aðeins greindar þær kröfur sem hafa hlotið viðurkenningu við gjaldþrotaskiptin og atkvæðisréttur fylgir að mati skiptastjóra, en tiltekið skal hver atkvæði fylgi hverri kröfu, bæði að höfðatölu og eftir kröfufjárhæð. Skiptastjóri þarf ekki að tilkynna lánardrottnum um hvort eða hvernig kröfur þeirra séu taldar í skránni nema að því leyti sem hann telur að viðurkenndri samningskröfu fylgi ekki atkvæði.

152. gr.

Á skiptafundi sem haldinn er til atkvæðagreiðslu um frumvarp þrotamannsins að nauðasamningi skal skiptastjóri lýsa eftir athugasemdum um ákvörðun atkvæðisréttar í skrá sinni skv. 2. mgr. 151. gr., þar á meðal hvort einhver lánardrottinn telji sig eiga atkvæðisrétt sem ekki er getið í skránni. Þeim atriðum verður ekki mótmælt í skrá skiptastjórans sem byggja á því sem þegar er útkljáð við gjaldþrotaskiptin, sbr. 3. mgr. 120. gr. Nýjum kröfum verður heldur ekki komið fram nema að því leyti sem þeim verður um leið komið að við gjaldþrotaskiptin skv. 118. gr.

Um atkvæðafjölda til samþykkis á frumvarpi að nauðasamningi og atkvæðagreiðsluna um það gilda ákvæði 49.–52. gr., að öðru leyti en því að ef úrslit atkvæðagreiðslu geta ráðist af ágreiningsatkvæði skal skiptastjóri fá leyst úr ágreiningnum eftir ákvæðum 2. mgr. 120. gr. Frestast þá að fá niðurstöðu atkvæðagreiðslu þar til úrlausn er fengin um ágreininginn.

153. gr.

Ekki er skylt að tilkynna eða auglýsa það sérstaklega ef frumvarp þrotamannsins hefur ekki hlotið samþykki nægilegs fjölda atkvæðismanna eða kröfu hans um staðfestingu nauðasamnings er hafnað.

Hafi frumvarpið hlotið samþykki skal farið svo að um staðfestingu nauðasamnings sem segir í IX. kafla eftir því sem átt getur við. Þó er það skilyrði fyrir staðfestingu nauðasamnings að kröfur skv. 109.–112. gr. séu áður greiddar, fullnægjandi trygging sé sett fyrir greiðslu þeirra eða hlutaðeigendur samþykki skriflega að nauðasamningur verði staðfestur án þess. Ef krafa þrotamannsins um staðfestingu nauðasamnings er tekin til greina skal skiptastjóri auglýsa þau lok gjaldþrotaskipta skv. 2. mgr. 162. gr.

XXII. KAFLI
Úthlutun og lok gjaldþrotaskipta.

154. gr.

Gjaldþrotaskiptum skal þegar lokið ef nauðasamningur kemst á samkvæmt fyrirmælum XXI. kafla.

Eins skal skiptum lokið ef þrotamaðurinn leggur fram eftir lok kröfulýsingarfrests yfirlýsingar allra þeirra sem hafa lýst kröfum um að þeir afturkalli þær eða þrotamaðurinn sannar að þær séu fallnar niður.

Ef skiptum lýkur skv. 1. eða 2. mgr. skal skiptastjóri afhenda þrotamanninum þær eignir þrotabúsins sem hann hefur undir höndum, enda sé kostnaður af skiptunum áður greiddur. Skiptastjóri skal gera skriflegt yfirlit um þær greiðslur sem hann hefur tekið við og innt af hendi vegna þrotabúsins og láta það þrotamanninum í té ef hann leitar eftir því.

Ef ágreiningur rís um heimild til að ljúka skiptum skv. 2. mgr. skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 171. gr.

155. gr.

Ef fram kemur eftir lok kröfulýsingarfrests að þrotabúið eigi ekki eignir umfram það sem þarf til að efna kröfur skv. 109. gr. og 1. og 2. tölul. 110. gr. skal skiptum lokið, eftir atvikum með greiðslu þeirra krafna, á skiptafundi sem er haldinn til að fjalla um skrá um lýstar kröfur eða skiptafundi sem skiptastjóri boðar síðar til sérstaklega í því skyni. Skiptastjóri getur þó ákveðið að skiptum verði fram haldið þótt þannig standi á ef hann telur að þrotabúið geti unnið til frekari réttinda með málshöfðun eða öðrum aðgerðum og sá sem ber ábyrgð á greiðslu skiptakostnaðar eða annar lánardrottinn í hans stað lýsir sig reiðubúinn til að bera kostnað af frekari aðgerðum og leggur eftir atvikum fram tryggingu fyrir honum.

Ef skiptastjóri ákveður að ljúka skiptum skv. 1. mgr. skal hann kynna það á skiptafundi og leggja þar fyrir yfirlit um þær greiðslur sem hann hefur tekið við og innt af hendi vegna þrotabúsins. Ef ágreiningur rís um ákvörðun skiptastjóra skal hann beina málefninu til héraðsdóms eftir 171. gr.

156. gr.

Ef skiptum er ekki lokið skv. 154. eða 155. gr. skal skiptastjóri, svo fljótt sem unnt er, efna þær kröfur á hendur þrotabúinu sem hafa þegar hlotið viðurkenningu og fást efndar að fullu eftir stöðu sinni í skuldaröð. Þetta skal þó ekki gert nema fé sé jafnframt tekið frá til fullrar greiðslu á skilyrtum eða umdeildum kröfum sem gætu notið sömu eða hærri stöðu í skuldaröð, en greiðsla þeirra skal þá eftir atvikum innt af hendi um leið og skilyrði er komið fram eða ágreiningur er til lykta leiddur.

Að loknum greiðslum skv. 1. mgr. má skiptastjóri greiða öllum þeim sem næstir koma í skuldaröð upp í væntanlega úthlutun til þeirra, en þess skal þá enn gætt að fé sé tekið frá fyrir skilyrtum eða umdeildum kröfum sem gætu notið sömu stöðu í skuldaröð.

157. gr.

Skiptastjóri getur ákveðið að ljúka skiptum þótt kröfu hafi verið lýst sem er háð ókomnu skilyrði eða dómsmál er rekið um ef fyrirséð þykir að nokkur bið verði enn eftir málalokum. Fé skal tekið frá til að efna slíkar kröfur eftir þeirri stöðu sem þær kynnu að njóta í skuldaröð, en um varðveislu fjárins og endurupptöku skipta til úthlutunar á því fer eftir 163. gr.

Ef þrotabúið telur til réttinda sem eru umdeild eða vænta má að teljandi bið verði eftir að megi koma í verð eða komi til greiðslu, getur skiptastjóri ákveðið að ljúka skiptum án tillits til þeirra. Hann skal þó fylgja réttindunum eftir og taka skiptin upp á ný skv. 164. gr. þegar þrotabúið getur ráðstafað þeim. Skiptastjóra er rétt að taka frá fé til að mæta útgjöldum af þessum sökum en um meðferð þess skal farið eftir sömu reglum að því leyti sem það nýtist ekki til fulls.

158. gr.

Nú hefur eignum þrotabúsins verið komið í verð, kröfur þess innheimtar og ágreiningsmálum ráðið til lykta að öðru leyti en leiðir af 157. gr. og skal þá skiptastjóri gera frumvarp til úthlutunar úr búinu, en í frumvarpinu skal eftirfarandi koma fram eftir því sem tilefni er til:

1. yfirlit yfir eignir búsins þannig að ráða megi hvað hafi verið til í reiðufé, fengist fyrir einstaka muni, innheimst af kröfum, unnist í arð eða vexti o.s.frv.,
2. yfirlit yfir kostnað af skiptunum og önnur útgjöld sem búið hefur þurft að bera, en síðan hvað hefur verið greitt af kröfum eftir 1. mgr. 156. gr.,
3. yfirlit yfir eignir sem koma ekki enn til skipta og fé sem er tekið frá um sinn, sbr. 157. gr.,
4. hversu mikið greiðist hverjum lánardrottni sem hefur ekki þegar fengið fulla greiðslu og hversu mikið hver þeirra kann áður að hafa fengið upp í kröfu sína skv. 2. mgr. 156. gr.

Skiptastjóri má ákveða í frumvarpinu að við úthlutun verði ekki tekið tillit til krafna sem mjög lítið mundi fást greitt af, en kröfur sem þannig er farið með skulu þá taldar þar upp.

159. gr.

Þegar frumvarp hefur verið gert til úthlutunar skal skiptastjóri boða til skiptafundar til að fjalla um það með auglýsingu sem hann fær birta í Lögbirtingablaði með minnst tveggja vikna fyrirvara. Í auglýsingunni skal koma fram í hverju skyni fundurinn verði haldinn, að frumvarpið verði til sýnis fyrir lánardrottna og aðra sem eiga lögmætra hagsmuna að gæta á starfsstofu skiptastjórans síðustu tvær vikurnar fyrir fundinn og að vænta megi að frumvarpið verði lagt óbreytt til grundvallar sem úthlutunargerð ef engin andmæli koma fram gegn því.

Um rétt til að fá aðgang að frumvarpi til úthlutunar eða eintak af því skal beitt ákvæðum 3. mgr. 119. gr.

160. gr.

Á skiptafundi sem er boðað til skv. 1. mgr. 159. gr. skal skiptastjóri leggja fram frumvarp til úthlutunar og veita þær upplýsingar sem fundarmenn æskja, en um rétt til fundarsóknar skal farið eftir ákvæðum 125. gr. Skiptastjóri skal verða eftir föngum við óskum fundarmanna um aðgang að gögnum um reikningshald búsins sem hann hefur undir höndum.

Ef þeir sem hafa gert kröfur á hendur þrotabúinu hafa ekki uppi mótmæli gegn frumvarpi til úthlutunar á skiptafundinum skal það talið endanlega samþykkt af þeirra hendi, hvort sem þeir hafa sótt fundinn eða ekki. Skiptastjóri skal þá rita á frumvarpið að það hafi verið samþykkt sem úthlutunargerð úr búinu og gjaldþrotaskiptunum sé þar með lokið.

Komi fram mótmæli gegn frumvarpinu á skiptafundinum og þau varða atriði sem hlutaðeigandi hefur ekki þegar glatað rétti til að mótmæla skv. 3. mgr. 120. gr. eða 2. mgr. 128. gr. skal skiptastjóri krefja þann sem hefur mótmælin uppi svara um hverjar breytingar hann telji eiga gera á frumvarpinu.

Ef aðeins er krafist breytinga sem skiptastjóri telur efni til að fallast á getur hann breytt frumvarpinu samkvæmt því og lokið skiptum, ef eingöngu eru leiðréttar augljósar eða óverulegar skekkjur eða fundurinn er sóttur af hálfu allra sem breytingin varðar og þeir

samþykkja hana. Verði það ekki gert skal skiptastjóri boða til nýs fundar eftir 1. mgr. 159. gr. um frumvarpið svo breytt.

Verði mótmælum ekki sinnt með þeim hætti sem segir í 4. mgr. skal skiptastjóri kveðja þá sem mótmælin varða til fundar, séu þeir ekki staddir á skiptafundinum, og leitast við að jafna ágreininginn. Takist það ekki skal skiptastjóri beina málefninu til héraðsdóms eftir 171. gr. Þegar ágreiningurinn hefur verið leiddur til lykta skal skiptastjóri gera nýtt frumvarp til úthlutunar og boða til fundar um það, nema forsendur fyrra frumvarpsins standi óhaggaðar og það telst þannig endanlega samþykkt.

161. gr.

Þegar gjaldþrotaskiptum er lokið skv. 160. gr. skal skiptastjóri tafarlaust senda þeim greiðslur sem eiga rétt til þeirra eftir úthlutunargerð.

Verði greiðslu ekki komið til skila skv. 1. mgr., svo sem vegna þess að lánardrottinn hefur ekki veitt skiptastjóra upplýsingar um hvar til hans verði náð, skal skiptastjóri varðveita greiðsluna handa hlutaðeiganda á sérstökum reikningi við banka eða sparisjóð sem beri svo háa vexti sem kostur er. Gefi sá sem á rétt til greiðslunnar sig ekki fram við skiptastjóra innan árs frá því auglýsing birtist um skiptalok skv. 2. mgr. 162. gr. skal skiptastjóri greiða féð í ríkissjóð.

Ef lánardrottinn afsalar sér rétti til greiðslu eða skilar henni eftir að gjaldþrotaskiptum er lokið skal skiptastjóri ráðstafa henni eftir 164. gr.

162. gr.

Þegar gjaldþrotaskiptum er lokið skal skiptastjóri tilkynna það héraðsdómara skriflega. Þeirri tilkynningu skal fylgja endurrit fundargerðar af skiptafundi þar sem skiptum var lokið nema það hafi verið gert utan funda, sbr. 154. gr. Eftir því sem við á skal enn fremur fylgja yfirlit skiptastjóra skv. 3. mgr. 154. gr. eða 2. mgr. 155. gr. eða úthlutunargerð úr búinu.

Skiptastjóri skal tafarlaust eftir skiptalok fá birta auglýsingu um þau í Lögbirtingablaði. Í auglýsingunni skal getið nafns og kennitölu þrotamannsins, hvenær búið var tekið til gjaldþrotaskipta og skiptum lauk, hvað greiddist upp í kröfur í einstökum flokkum og hverrar fjárhæðar þær kröfur hafi verið sem fengust að engu greiddar. Hafi gjaldþrotaskiptum lokið með nauðasamningi skal getið hvers efnis hann sé í meginatriðum.

163. gr.

Hafi skiptastjóri lokið skiptum en tekið frá fé til að mæta skilyrtri eða umdeildri kröfu skal féð lagt á sérgreindan reikning við banka eða sparisjóð sem beri svo háa vexti sem kostur er. Skiptastjóri varðveitir skilríki fyrir slíkum reikningi.

Þegar komið er í ljós um skilyrði fyrir kröfu eða ágreiningur um hana er leiddur endanlega til lykta skal skiptastjóri taka skiptin upp á ný og greiða kröfuna hafi málalok orðið á þann veg. Ef féð sem var tekið frá nýtist með öllu til þeirra þarfa skal skiptastjóri tilkynna og auglýsa skiptalokin skv. 162. gr., en standi eitthvað eftir af því skal því ráðstafað eftir 164. gr.

164. gr.

Hafi skiptum verið lokið án tillits til eignar sem búið gat þá ekki ráðið yfir skal skiptastjóri tafarlaust og ótilkvaddur taka skiptin upp á ný ef eignin stendur búinu til ráðstöfunar. Þegar henni hefur eftir atvikum verið komið í verð skal skiptastjóri gera frumvarp til viðbótarúthlutunar og fara annars svo að sem segir í 158.–162. gr. Skiptastjóri má þó fresta viðbótarúthlutun ef fyrirsjáanlegt er að frekari eignir komi til ráðstöfunar og hentugra þykir að úthluta andvirði þeirra allra í senn. Ef sú fjárhæð, sem kæmi til viðbótarúthlutunar, er óveruleg og ekki er að vænta frekari eigna til ráðstöfunar má skiptastjóri ljúka skiptum á ný með greiðslu hennar í ríkissjóð, en þau málalok skulu tilkynnt og auglýst eftir 162. gr.

Komi fram eign eftir lok gjaldþrotaskipta sem hefði átt að falla til þrotabúsins skal farið eftir fyrirmælum 1. mgr.

Eftir því sem nauðsyn krefur skal halda skiptafundi eða grípa til annarra aðgerða eftir fyrri köflum þessa þáttar við endurupptöku skv. 1. og 2. mgr.

165. gr.

Gjaldþrotaskipti verða ekki endurupptekin að öðru leyti en heimilað er í 163. og 164. gr.

Þrotamaðurinn ber ábyrgð á skuldum sínum sem fást ekki greiddar við gjaldþrotaskiptin. Ef kröfu hefur verið lýst við gjaldþrotaskiptin og ekki fengist greidd við þau er fyrningu hennar slitið gagnvart þrotamanninum og byrjar nýr fyrningarfrestur að líða á þeim degi sem skiptunum er lokið, ef krafan var viðurkennd, en ella á þeim degi sem kröfunni var lýst.

5. ÞÁTTUR
Meðferð ágreiningsmála fyrir dómstólum.

XXIII. KAFLI
Hver ágreiningsefni verða lögð fyrir héraðsdóm og hvernig það verður gert.

166. gr.

Ef ágreiningur rís á dómþingi um beiðni skuldara um heimild til áframhaldandi greiðslustöðvunar, sbr. 16. gr., skal héraðsdómari þegar í stað þingfesta mál án undangenginna tilkynninga, þar sem leyst verður úr ágreiningnum. Skuldarinn skal vera sóknaraðili málsins en sá sem hefur uppi mótmæli gegn beiðni hans verður varnaraðili. Ef mótmæli koma fram gegn beiðni skuldarans af hendi fleiri en eins skal leyst úr ágreiningi um hana í einu máli þótt mótmælin séu ekki byggð á sama grunni, en þeir sem hafa þau uppi skulu þá báðir eða allir taldir varnaraðilar málsins.

Ef ágreiningur rís á dómþingi um kröfu lánardrottins um að heimild skuldara til greiðslustöðvunar verði felld niður, sbr. 4. mgr. 26. gr., skal héraðsdómari þegar í stað þingfesta mál án undangenginna tilkynninga, þar sem leyst verður úr ágreiningnum. Sá sem hefur uppi kröfu um að heimild til greiðslustöðvunar verði felld niður verður sóknaraðili máls en skuldarinn verður varnaraðili.

Í máli sem rís skv. 1. eða 2. mgr. skal héraðsdómari gefa aðilum þess kost á að leggja fram gögn sem þeir hafa þegar undir höndum við þingfestingu og tjá sig stuttlega um málið áður en það verður tekið til úrskurðar. Ef annar aðilinn eða þeir báðir eða allir óska eftir því skal héraðsdómari þó fresta málinu til aðalflutnings þar sem aðilum gefst báðum eða öllum í senn kostur á að leggja fram skriflegar greinargerðir og sönnunargögn, en slíkur frestur skal að jafnaði ekki vera lengri en þrír sólarhringar. Að öðru leyti fer um málið eftir almennum reglum XXIV. kafla.

167. gr.

Ef ágreiningur rís á dómþingi um kröfu um að heimild skuldara til að leita nauðasamnings verði felld niður, sbr. 4. mgr. 42. gr., skal héraðsdómari þegar í stað þingfesta mál án undangenginna tilkynninga, þar sem leyst verður úr ágreiningnum. Sá sem krefst að heimildin verði felld niður skal vera sóknaraðili málsins en skuldarinn verður varnaraðili.

Ef ágreiningur rís á dómþingi um kröfu skuldarans um staðfestingu nauðasamnings, sbr. 3. mgr. 56. gr., skal héraðsdómari þegar í stað þingfesta mál án undangenginna tilkynninga, þar sem leyst verður úr ágreiningnum. Skuldarinn skal vera sóknaraðili málsins en sá sem mótmælir kröfu hans verður varnaraðili. Ef mótmæli koma fram gegn kröfu skuldarans af hendi fleiri en eins skal leyst úr ágreiningi um hana í einu máli þótt mótmælin séu ekki byggð á sama grunni, en þeir sem hafa þau uppi skulu þá báðir eða allir taldir varnaraðilar málsins.

Um meðferð máls sem rís skv. 1. eða 2. mgr. fer að öðru leyti eftir 3. mgr. 166. gr., en þó má veita fresti í máli skv. 2. mgr. í allt að tvær vikur.

168. gr.

Ef mótmæli koma fram á dómþingi af hálfu skuldara við kröfu lánardrottins um að bú hans verði tekið til gjaldþrotaskipta, sbr. 4. mgr. 70. gr. skal héraðsdómari þegar í stað þingfesta mál án undangenginna tilkynninga, þar sem leyst verður úr ágreiningnum. Hlutaðeigandi lánardrottinn skal vera sóknaraðili máls en skuldarinn verður varnaraðili.

Um meðferð máls sem rís skv. 1. mgr. fer að öðru leyti eftir 3. mgr. 166. gr., en þó má veita fresti í slíku máli í allt að tvær vikur.

169. gr.

Sá sem krefst úrskurðar héraðsdómara um hvort skiptastjóra verði vikið úr starfi skv. 3. mgr. 76. gr. skal beina skriflegri kröfu sinni um það til héraðsdóms þar sem skiptastjórinn var skipaður til starfans. Í kröfunni skal eftirfarandi koma fram:

1. nafn þess sem hefur kröfuna uppi, kennitala hans og heimilisfang, ásamt skýringu á því hvernig hann telji sig eiga aðild að slíkri kröfu,
2. hver sá skiptastjóri sé sem krafist er að verði vikið úr starfi og til hverra starfa hann hafi verið skipaður,
3. röksemdir fyrir kröfunni ásamt skýringu þeirra atvika sem nauðsyn ber til samhengis vegna.

Þau gögn skulu fylgja kröfunni sem hún er studd við.

Héraðsdómari fer með kröfu skv. 1. mgr. eftir ákvæðum XXIV. kafla. Sá sem krefst frávikningar skiptastjórans skal vera sóknaraðili máls en skiptastjórinn varnaraðili.

170. gr.

Ef ágreiningur rís á dómþingi um kröfu skiptastjóra skv. 3. mgr. 82. gr. eða 1. mgr. 83. gr. skal héraðsdómari þegar í stað þingfesta mál án undangenginna tilkynninga, þar sem leyst verður úr ágreiningnum. Hlutaðeigandi þrotabú skal vera sóknaraðili máls en sá sem krafan beinist að verður varnaraðili.

Um meðferð máls sem rís skv. 1. fer að öðru leyti eftir 3. mgr. 166. gr., en því verður þó ekki frestað til málflutnings nema eftir sameiginlegri ósk aðilanna.

171. gr.

Ef ágreiningur rís um atriði við gjaldþrotaskipti sem mælt er fyrir í lögum þessum að skiptastjóri skuli beina til héraðsdóms til úrlausnar, svo og ef skiptastjóri telur þörf úrlausnar héraðsdóms um önnur ágreiningsatriði sem koma upp við gjaldþrotaskipti, skal hann beina skriflegri kröfu um það til þess héraðsdómstóls þar sem hann var skipaður til starfa. Í kröfunni skal eftirfarandi koma fram:

1. hver þau gjaldþrotaskipti séu þar sem ágreiningur hefur risið,
2. nöfn þeirra, sem eiga aðild að ágreiningnum, kennitölur þeirra og heimilisföng,
3. um hvað ágreiningur standi og hverjar kröfur hafi komið fram í því sambandi,
4. hvort skiptastjóri telji hlutaðeigandi þrotabú þurfa að eiga aðild að máli um ágreininginn.

Þau gögn skulu fylgja kröfunni sem varða ágreiningsefnið.

Héraðsdómari fer með ágreiningsmál skv. 1. mgr. eftir ákvæðum XXIV. kafla. Ef ágreiningsefni málsins varðar hvort krafa á hendur þrotabúi verði viðurkennd skal sá sem hefur kröfuna uppi að öðru jöfnu verða sóknaraðili málsins en búið eða sá sem andmælir kröfunni varnaraðili. Ef ágreiningsefni málsins er annað skal héraðsdómari ákveða eftir eðli þess hvernig aðild verði háttað.

172. gr.

Nú telur þrotabú til réttinda á hendur öðrum, sem mætti sækja í einkamáli í héraði eftir almennum reglum, og getur þá skiptastjóri leitað úrlausnar héraðsdómara um réttindin eftir ákvæðum XXIV. kafla ef sá eða þeir sem kröfur beinast að lýsa sig samþykka því. Skal skiptastjóri þá senda þeim héraðsdómstól, þar sem hann var skipaður til starfa, stefnu og önnur sóknargögn sem eru gerð úr garði eftir reglum laga um meðferð einkamála í héraði, að öðru leyti en því að í stefnu skal ekki geta þess dómþings þar sem málið verður þingfest. Með gögnum þessum skal fylgja skrifleg beiðni um þessa málsmeðferð þar sem rökstutt er eftir þörfum að skilyrðum sé fullnægt fyrir henni.

Þegar héraðsdómara berst beiðni ásamt sóknargögnum skv. 1. mgr. skal hann kanna hvort skilyrðum sé fullnægt til að verða við henni. Telji hann það ekki getur hann neitað að fara með málið með skriflegri ákvörðun, en vilji skiptastjóri ekki una henni getur hann krafist úrskurðar héraðsdómara um neitunina. Ella fer héraðsdómari með málið eftir ákvæðum XXIV. kafla, en ekki er hann bundinn af þeirri afstöðu ef síðar er krafist frávísunar málsins.

173. gr.

Að því leyti sem annað leiðir ekki af ákvæðum þessa kafla verður ekki leyst úr um skyldur þriðja manns í málum sem fara eftir ákvæðum XXIV. kafla, nema um sé að ræða:

1. skyldu til greiðslu málskostnaðar eða réttarfarssektar vegna máls sem er rekið eftir XXIV. kafla,
2. skyldu til greiðslu gagnkröfu hvort sem er til skuldajafnaðar eða sjálfstæðrar dómsúrlausnar, ef hlutaðeigandi hefur sjálfur lýst kröfu um réttindi sín við gjaldþrotaskipti, ágreiningsmál um kröfu hans er rekið eftir ákvæðum XXIV. kafla, skilyrði væru til að höfða gagnsök um gagnkröfuna eða hafa hana uppi til skuldajafnaðar í einkamáli um kröfu hans og hann hefur sótt þing þegar gagnkrafan kom fram fyrir dómi,
3. skyldu til greiðslu kostnaðar varðandi muni sem hlutaðeigandi hefur krafist að fá afhenta við gjaldþrotaskipti ef ágreiningsmál um kröfu hans er rekið eftir XXIV. kafla, en aðeins verður þá kveðið á um slíka skyldu sem skilyrði fyrir afhendingu.

XXIV. KAFLI
Málsmeðferð fyrir héraðsdómi.

174. gr.

Þegar ágreiningsmál hefur borist héraðsdómara til úrlausnar með þeim hætti sem segir í 169., 171. eða 172. gr. og hann hefur eftir atvikum staðreynt að skilyrði séu til að fara með það eftir ákvæðum þessa kafla ákveður hann stað og stund til þinghalds, þar sem málið verður þingfest, og sendir öllum aðilum málsins tilkynningu um það, þar sem eftirfarandi skal koma fram:

1. hver hafi krafist úrlausnar hans,
2. hverjir séu aðilar að málinu til sóknar og varnar ásamt kennitölum þeirra og heimilisföngum,
3. hvert ágreiningsefnið sé sem krafist er úrlausnar um og hverjar kröfur sóknaraðili málsins hafi gert, að því leyti sem þegar er kunnugt um þær,
4. hvar og hvenær málið verði þingfest,
5. hverjar afleiðingar það hafi ef aðilar til sóknar og varnar sækja ekki þing.

Með tilkynningunni skal fylgja samrit þess skjals sem var beint til héraðsdómara samkvæmt ákvæðum XXIII. kafla í því skyni að leita úrlausnar hans. Sé um mál að ræða skv. 172. gr. skal samrit stefnu einnig fylgja tilkynningunni. Héraðsdómara er þó heimilt þess í stað að taka upp í tilkynningu sína texta þess eða þeirra skjala sem hefðu ella fylgt henni.

175. gr.

Tilkynning skv. 174. gr. skal birt málsaðila eða þeim sem væri hæfur til að taka við birtingu stefnu fyrir hans hönd með þeim fyrirvara sem héraðsdómari hefur metið hæfilegan.

Birting skv. 1. mgr. skal fara fram með sama hætti og stefna verður birt í einkamáli.

176. gr.

Mál samkvæmt þessum kafla telst höfðað við þingfestingu þess, en þá leggur héraðsdómari fram þau gögn um málið sem honum hafa borist og hann telur hafa þýðingu fyrir úrlausn þess, ásamt tilkynningum skv. 174. gr. með gögnum um birtingu þeirra.

Ef sóknaraðili mætir ekki við þingfestingu eða þingsókn hans fellur síðar niður skal málið fellt niður, en héraðsdómari má þá úrskurða varnaraðila ómaksþóknun ef hann sækir þing og krefst hennar. Hafi gagnkröfur verið hafðar uppi í málinu skv. 4. mgr. 177. gr. skal þó aðeins fella niður aðalsök en leyst skal þá úr gagnkröfunum á hendur sóknaraðila eftir reglu 3. mgr.

Ef varnaraðili sækir ekki þing við þingfestingu eða þingsókn hans fellur síðar niður skal farið með málið eftir almennum reglum um útivist stefnda í einkamáli, en sóknaraðila skal þá gefinn kostur á að leggja fram greinargerð og frekari gögn samkvæmt því sem segir í 1. mgr. 177. gr.

177. gr.

Ef sótt er þing af hálfu beggja eða allra aðila við þingfestingu og ekki verður sátt í málinu skal héraðsdómari gefa sóknaraðila kost á að skila greinargerð þar sem jafnframt komi fram til fullnaðar hverjar kröfur hann hafi uppi og á hverju þær séu byggðar, ásamt frekari gögnum sem hann hyggst styðja málstað sinn við. Heimilt er þó að veita sóknaraðila skamman frest í þessu skyni ef ekki er um mál að ræða sem 172. gr. tekur til, þar sem stefna og sóknargögn hafa þegar komið fram.

Að framkomnum gögnum sóknaraðila skv. 1. mgr. skal varnaraðila gefinn kostur á skömmum fresti til að leggja fram greinargerð af sinni hendi, þar sem fram komi kröfur hans um formhlið og efnishlið máls, ásamt gögnum sem hann hyggst styðja málstað sinn við.

Komi fram krafa af hendi varnaraðila um frávísun málsins skal farið með hana eftir almennum reglum um meðferð einkamála í héraði.

Ef sótt er þing af hálfu sóknaraðila getur varnaraðili haft uppi sjálfstæðar kröfur af sinni hendi um úrlausn sakarefnisins í greinargerð og skal þá farið með þær sem gagnkröfur í málinu. Gagnkröfu verður þó því aðeins komið að í máli að skilyrði væru til að hafa hana uppi sjálfstætt samkvæmt ákvæðum XXIII. kafla, sbr. þó 2. tölul. 173. gr. Sóknaraðila skal gefinn kostur á að skila stuttu skriflegu svari við gagnkröfum, en málið skal rekið í einu lagi um kröfur á báða vegu.

178. gr.

Héraðsdómari leysir úr málum samkvæmt lögum þessum með úrskurðum. Forsendur skulu fylgja ályktunarorði úrskurðar.

Að því leyti sem annað leiðir ekki af ákvæðum þessara laga gilda almennar reglur um meðferð einkamála í héraði um meðferð mála samkvæmt þessum kafla.

XXV. KAFLI
Málskot til æðra dóms.

179. gr.

Að því leyti sem ekki er mælt á annan veg í lögum þessum sæta úrskurðir og ákvarðanir héraðsdómara samkvæmt þeim kæru til Hæstaréttar. Þó verða ekki kærðir úrskurðir sem eru kveðnir upp eða ákvarðanir sem eru teknar undir rekstri máls og mundu ekki sæta kæru ef um væri að ræða einkamál sem væri rekið eftir almennum reglum. Þá verða heldur ekki kærðir úrskurðir héraðsdómara sem fela í sér lokaákvörðun hans um ágreiningsefni, nema fullnægt sé almennum skilyrðum til áfrýjunar dómi í einkamáli.

Um kærufresti, kæruna sjálfa og meðferð hennar í héraði og fyrir Hæstarétti gilda sömu reglur og um kæru í almennu einkamáli að því leyti sem ekki er mælt á annan veg í lögum þessum.

Að því leyti sem ekki er kveðið á annan veg í lögum þessum hefur kæra sömu áhrif á meðferð máls í héraði og ef um almennt einkamál væri að ræða.

6. ÞÁTTUR
Ýmis ákvæði.

XXVI. KAFLI
Gildistaka, brottfallin lög o.fl.

180. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1992.

181. gr.

Við gildistöku laga þessara falla brott eftirfarandi lög og ákvæði laga:

1. Gjaldþrotalög, nr. 6 5. maí 1978.
2. Lög um nauðasamninga, nr. 19 4. júní 1924.
3. 82.–87. gr. laga um skipti á dánarbúum og félagsbúum, o.fl., nr. 3 12. apríl 1878.
4. 8. mgr. 4. gr. laga um veð, nr. 18 4. nóvember 1887.
5. 5. mgr. 21. gr. laga um verzlanaskrár, firmu og prókúrurumboð, nr. 42 13. nóvember 1903.
6. 3. mgr. 106. gr. vatnalaga, nr. 15 20. júní 1923.
7. 60. gr. laga um réttindi og skyldur hjóna, nr. 20 20. júní 1923.
8. Í 1. málsl. 1. mgr. 53. gr. laga um tékka, nr. 94 19. júní 1933, orðin „fyrir skiptarétti".
9. 2. málsl. 3. mgr. 53. gr. og 3. málsl. 3. mgr. 54. gr. laga um meðferð einkamála í héraði, nr. 85 23. júní 1936.
10. 2. tölul. 1. mgr. 21. gr. laga um Hæstarétt Íslands, nr. 75 21. júní 1973.
11. 8. gr. laga um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda, nr. 55 9. júní 1980.

182. gr.

Við gildistöku laga þessara breytast eftirtalin ákvæði laga sem hér segir:

1. Í 2. tölul. 2. mgr. 43. gr. víxillaga, nr. 93 19. júní 1933, falla niður orðin „skiptaréttur hefir tekið til greina beiðni hans um aðstoð við tilraun til nauðasamnings", en í stað þeirra kemur: honum hefur verið veitt heimild til að leita nauðasamnings.

   Í 3. tölul. 2. mgr. 43. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptaréttur hefir tekið til greina beiðni hans um aðstoð við tilraun til nauðasamninga", en í stað þeirra kemur: honum hefur verið veitt heimild til að leita nauðasamnings.

   Í 1. málsl. 6. mgr. 44. gr. sömu laga falla niður orðin „taki skiptaréttur til greina beiðni hans um aðstoð við tilraun til nauðasamnings", en í stað þeirra kemur: honum veitt heimild til að leita nauðasamnings. Síðar í sama ákvæði fellur niður orðið „nauðasamningstilraunirnar", en í stað þess kemur: heimildina til að leita nauðasamnings.

   Í 2. málsl. 6. mgr. 44. gr. sömu laga falla niður orðin „aðstoð til tilrauna um nauðasamning verður tekin til greina af skiptarétti", en í stað þeirra kemur: heimild til að leita nauðasamnings verður tekin til greina.

   Í 1. málsl. 1. mgr. 71. gr. sömu laga falla niður orðin „fyrir skiptarétti".
2. Í 3. tölul. 1. mgr. 250. gr. almennra hegningarlaga, nr. 19 12. febrúar 1940, falla niður orðin „eftir að tilraunir til nauðasamninga án gjaldþrotameðferðar á búi hans eru byrjaðar", en í stað þeirra kemur: meðan hann hefur heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings án undanfarandi gjaldþrotaskipta.

3. Í 1. málsl. 28. gr. laga um vátryggingarsamninga, nr. 20 8. mars 1954, falla niður orðin „boði hann til nauðasamninga“, en í stað þeirra kemur: fái hann heimild til að leita nauðasamnings.
4. Í 9. gr. laga um skylduskil til safna, nr. 43 16. maí 1977, falla niður orðin „Verði prentsmiðja eða fjölföldunarfyrirtæki gjaldþrota eða hætti störfum“, en í stað þeirra kemur: Hætti prenstmiðja eða fjölföldunarfyrirtæki störfum. Í sama ákvæði falla síðan niður orðin „þrotabúinu eða“.
5. Í 15. gr. laga um hlutafélög, nr. 32 12. maí 1978, falla niður orðin „tilkynna það skiptarétti, sem ákveður að félagi skuli slitið og búi þess skipt eða tekið til gjaldþrotaskipta, ef það telst vera gjaldþrota“, en í stað þeirra kemur: krefjast fyrir héraðsdómi að félagi verði slitið.

Í 1. mgr. 113. gr. sömu laga falla niður orðin „samkvæmt ákvæðum 14. gr. gjaldþrotalaga“, en í stað þeirra kemur: eftir því sem mælt er fyrir í ákvæðum laga um gjaldþrotaskipti.

Í 2. mgr. 113. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“.

Í 1. mgr. 115. gr. sömu laga falla niður orðin „Skiptaráðandi skal taka bú hlutafélags“, en í stað þeirra kemur: Bú hlutafélags skal tekið.

Í 2. mgr. 115. gr. sömu laga falla niður orðin „Skiptaráðandi skal taka bú hlutafélags“, en í stað þeirra kemur: Bú hlutafélags skal tekið.

Í 3. mgr. 115. gr. sömu laga falla niður orðin „Skiptaráðandi skal taka bú hlutafélags“, en í stað þeirra kemur: Bú hlutafélags skal tekið.

1. mgr. 116. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Þegar héraðsdómara hefur borist krafa um skipti skv. 1. eða 2. mgr. 115. gr. skal hann fara með hana eftir fyrirmælum laga um gjaldþrotaskipti um meðferð kröfu lánardrottins um að bú skuldara verði tekið til gjaldþrotaskipta.

2. mgr. 116. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Héraðsdómari skal kveða upp úrskurð um hvort orðið verði við kröfu um að bú hlutafélags verði tekið til skipta. Sé krafan tekin til greina skal farið með búið eftir fyrirmælum laga um skipti á dánarbúum o.fl. um meðferð dánarbús þar sem erfingjar taka ekki á sig ábyrgð á skuldbindingum þess látna, að öðru leyti en því að hluthafar njóta ekki þeirrar stöðu sem erfingjar njóta við slík skipti fyrr en leitt er í ljós eftir lok kröfulýsingarfrests að eignir búsins muni hrökkva fyrir skuldum.

3. og 4. mgr. 116. gr. sömu laga falla niður.

Í 4. mgr. 119. gr. sömu laga falla niður orðin „VI. og VII. kafla gjaldþrotalaga“, en í stað þeirra kemur: XV. og XVI. kafla laga um gjaldþrotaskipti o.fl.

Í 3. mgr. 120. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“, en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 2. málsl. 5. mgr. 120. gr. sömu laga falla niður orðin „Skiptaráðandi skal auglýsa“, en í stað þeirra kemur: Skal þá auglýst.

Í 3. málsl. 5. mgr. 120. gr. sömu laga fellur niður orðið „gjaldþrotalaga“, en í stað þess kemur: laga um gjaldþrotaskipti o.fl..

2. mgr. 122. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Rísi ágreiningur við meðferð skilanefndar sem farið yrði með við gjaldþrotaskipti eftir sérreglum laga um gjaldþrotaskipti o.fl. skal skilanefnd tafarlaust beina ágreiningsefninu til héraðsdómara sem kveður upp úrskurð um ágreininginn. Um málskot slíkra úrskurða gilda almennar reglur.

Í 2. mgr. 125. gr. sömu laga falla niður orðin „beina því til skiptaráðanda á varnarþingi því sem félagið hafði að hann annist um framhaldsskiptin í stað skilanefndar“, en í stað þeirra kemur: löggilda án tilnefningar einn eða fleiri menn í sérstaka skilanefnd til að annast framhaldsskiptin.

Í 141. gr. sömu laga falla niður orðin „svo og skiptarétti, þar sem útibúið á

varnarþing, sem tekur bú útibúsins til meðferðar og annast þær skiptagerðir, sem hér fara fram", en í stað þeirra kemur: og krefjast fyrir héraðsdómi á varnarþingi útibúsins að bú þess verði tekið til gjaldþrotaskipta, nema gjaldþrotaskiptin á búi erlenda félagsins nái einnig til útibúsins.

2. málsl. 1. mgr. 143. gr. sömu laga fellur niður.

6. Í lokamálslið 5. mgr. 7. gr. laga um lífeyrissjóð bænda, nr. 50 1. júní 1984, falla niður orðin „sama forgangsréttar og launakröfur, enda hafi fénu ekki verið haldið aðskildu frá öðrum fjármunum þrotabúsins", en í stað þeirra kemur: sömu stöðu í skuldaröð og kröfur á hendur vinnuveitanda um iðgjöld til lífeyrissjóðs.

7. Í 1. mgr. 46. gr. laga um viðskiptabanka, nr. 86 4. júlí 1985, falla niður orðin: „að hætti III. kafla gjaldþrotalaga", en í stað þeirra kemur: eftir almennum reglum.

Í 1. málsl. 1. mgr. 47. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda", en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 2. málsl. 1. mgr. 47. gr. sömu laga falla niður orðin „Eru ákvæði 2. tölul. 13. gr. gjaldþrotalaga", en í stað þeirra kemur: Bann í lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. við því að bú opinberrar stofnunar verði tekið til gjaldþrotaskipta er.

Í 2. mgr. 47. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda", en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 3. mgr. 47. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi", en í stað þess kemur: héraðsdómari.

4. mgr. 47. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Í innköllun í bú viðskiptabanka skal tekið fram hvort það hafi verið tekið til skipta að hætti 1. eða 2. mgr.

Í 1. mgr. 48. gr. sömu laga falla niður orðin „ákvæði IV.–XIX. kafla gjaldþrotalaga eftir því sem við á að því undanteknu að ákvæði VIII. kafla þeirra", en í stað þeirra kemur: almennar reglur laga um gjaldþrotaskipti o.fl. eftir því sem átt getur við að því undanteknu að ákvæði þeirra um riftun ráðstafana.

Í 2. mgr. 48. gr. sömu laga falla niður orðin „ákvæði gjaldþrotalaga, sem vísað er til í 1. mgr.", en í stað þeirra kemur: ákvæði laga um gjaldþrotaskipti o.fl. Í sama ákvæði fellur niður orðið „skiptaráðanda", en í stað þess kemur: héraðsdómara.

8. Í 1. mgr. 62. gr. laga um sparisjóði, nr. 87 4. júlí 1985, falla niður orðin „að hætti III. kafla gjaldþrotalaga", en í stað þeirra kemur: eftir almennum reglum.

Í 1. mgr. 63. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda", en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 2. mgr. 63. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda", en í stað þess kemur: héraðsdómara.

Í 3. mgr. 63. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi", en í stað þess kemur: héraðsdómari.

4. mgr. 63. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Í innköllun í bú sparisjóðs skal tekið fram hvort það hafi verið tekið til skipta að hætti 1. eða 2. mgr.

Í 1. mgr. 64. gr. sömu laga falla niður orðin „ákvæði IV.–XIX. kafla gjaldþrotalaga eftir því sem við á að því undanteknu að ákvæði VIII. kafla þeirra", en í stað þeirra kemur: almennar reglur laga um gjaldþrotaskipti o.fl. eftir því sem átt getur við að því undanteknu að ákvæði þeirra um riftun ráðstafana.

Í 2. mgr. 64. gr. sömu laga falla niður orðin „ákvæði gjaldþrotalaga, sem vísað er til í 1. mgr.", en í stað þeirra kemur: „ákvæði laga um gjaldþrotaskipti o.fl. Í sama ákvæði fellur niður orðið „skiptaráðanda", en í stað þess kemur: héraðsdómara.

9. Í 2. málsl. 2. mgr. 91. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 8 18. apríl 1986, falla niður orðin „snúið sér til skiptaráðanda og óskað eftir greiðslustöðvun sveitarsjóðs í allt að þrjá mánuði í samræmi við II. kafla gjaldþrotalaga, nr. 6/1978, eftir því sem við á", en í stað þeirra kemur: óskað eftir að sveitarfélaginu verði veitt heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings eftir almennum reglum.

10. Í 1. málsl. 3. mgr. 104. gr. tollalaga, nr. 55 30. mars 1987, falla niður orðin „til meðferðar vegna nauðasamninga“.

Í 2. málsl. 3. mgr. 104. gr. sömu laga fellur niður orðið „greiðslustöðvun“, en í stað þess kemur: heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings.

11. Í 1. gr. laga um ríkisábyrgð á launum, nr. 88 19. júlí 1990, falla niður orðin „með dánarbú hans er farið sem skuldafrágöngubú“, en í stað þeirra kemur: dánarbú hans er til opinberra skipta og erfingjar hans ábyrgjast ekki skuldbindingar þess.

Í 1. mgr. 4. gr. sömu laga falla niður orðin „skv. 84. gr. laga nr. 3/1878 (sbr. 1. gr. laga nr. 23/1979)“.

Við d-lið 5. gr. sömu laga bætist við nýr málsl. svohljóðandi: Með sama hætti má ráðherra heimila greiðslu þótt krafa einhvers þess sem hér um ræðir verði ekki viðurkennd forgangskrafa við skipti vegna þess að hlutaðeigandi sé talinn nákominn þrotamanni.

Í 1. málsl. 4. mgr. 7. gr. sömu laga fellur niður orðið „þrotabúi“, en í stað þess kemur: búi.

Í 2. málsl. 4. mgr. 7. gr. sömu laga fellur niður orðið „gjaldþrotaskipti“, en í stað þess kemur: skipti.

Í 1. mgr. 8. gr. sömu laga falla niður orðin „Sá sem fer með skipti á þrotabúi“, en í stað þeirra kemur: Skiptastjóri í þrotabúi eða dánarbúi.

Í 1. málsl. 2. mgr. 8. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðandi“, en í stað þess kemur: skiptastjóri.

Í 2. málsl. 2. mgr. 8. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“, en í stað þess kemur: skiptastjóra.

1. mgr. 9. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Nú hefur skiptum á dánarbúi vinnuveitandans verið lokið vegna eignaleysis án þess að það hafi verið tekið til opinberra skipta, og verður greiðslukrafa á hendur ríkissjóði þá að berast félagsmálaráðherra innan 6 mánaða frá þeim málalokum.

Í 3. mgr. 9. gr. sömu laga falla niður orðin „skiptaráðanda, er með bú vinnuveitandans fór“, en í stað þeirra kemur: sýslumanns, sem skiptin áttu undir.

Í 1. málsl. 1. mgr. 11. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“, en í stað þess kemur: skiptastjóra. Sama breyting verður á 3. málsl. sama ákvæðis.

Í 2. málsl. 2. mgr. 11. gr. sömu laga falla niður orðin „skilyrðum 172. gr. laga nr. 85 frá 1936“, en í stað þeirra kemur: almennum skilyrðum.

Í 1. mgr. 13. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“, en í stað þess kemur: skiptastjóra.

Í 2. mgr. 13. gr. sömu laga fellur niður orðið „skiptaráðanda“, en í stað þess kemur: skiptastjóra.

XXVII. KAFLI
Ákvæði til bráðabirgða.

183. gr.

Beiðnir um heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og kröfur um gjaldþrotaskipti sem hafa borist skiptaráðendum, en úrskurðir ekki gengið um fyrir gildistöku laga þessara skulu upp frá því sæta áframhaldandi meðferð fyrir þeim héraðsdómstólum sem þeim yrði beint til eftir fyrirmælum 8. gr. Skal leyst úr slíkum beiðnum og kröfum eftir ákvæðum þessara laga, sbr. þó 1. mgr. 186. gr.

184. gr.

Hafi heimild verið veitt til greiðslustöðvunar fyrir gildistöku laga þessara og greiðslustöðvunartíminn er þá ekki á enda stendur heimildin óhögguð, en um þýðingu hennar og aðgerðir í tengslum við hana fer upp frá því eftir fyrirmælum laga þessara.

Ákvæðum 24.–26. gr. verður beitt þótt heimild til greiðslustöðvunar hafi verið veitt fyrir gildistöku laga þessara.

Ef skuldari hefur heimild til greiðslustöðvunar við gildistöku laga þessara og æskir áframhaldandi heimildar til hennar eftir þann tíma skal hann beina beiðni um hana til þess héraðsdómstóls sem hún ætti undir skv. 8. gr. Um aðdraganda að því að slík beiðni verði sett fram, efni og meðferð hennar og skilyrði fyrir að verða við henni fer þá eftir fyrirmælum laga þessara, að öðru leyti en því að héraðsdómari ákveður þinghald til að taka beiðnina fyrir fyrsta sinni þegar hún berst honum og aðstoðarmaður skuldarans má áfram gegna starfi sínu þótt hann fullnægi ekki skilyrðum 3. mgr. 10. gr.

Úrskurði sem hefur verið kveðinn upp um heimild til greiðslustöðvunar fyrir gildistöku laga þessara verður ekki skotið til æðra dóms eftir þann tíma nema það væri heimilt eftir þessum lögum. Hafi kæra átt sér stað fyrir gildistöku laga þessara fer um meðferð málsins og úrlausn þess eftir eldri lögum.

185. gr.

Ef úrskurður hefur gengið um tilraun til nauðasamnings fyrir skuldara án undanfarandi gjaldþrotaskipta og málefninu hefur ekki verið lokið við gildistöku laga þessara fer um atkvæðisrétt, skilyrði og áhrif samningsins eftir fyrirmælum eldri laga. Standi slík tilraun yfir og fyrirsjáanlegt er að úrskurður gangi ekki um hvort nauðasamningur verði staðfestur fyrir gildistöku laga þessara skal skiptaráðandi ekki síðar en 30. júní 1992 krefja skuldarann um tryggingu skv. 4. tölul. 1. mgr. 35. gr. Verði hún ekki sett fellur nauðasamningstilraunin sjálfkrafa niður við gildistöku laga þessara, en ella skal skiptaráðandi skipa mann til að gegna starfi umsjónarmanns við áframhaldandi nauðasamningsumleitanir, sbr. 2. mgr. 39. gr. Tekur þá skipun umsjónarmannsins gildi um leið og lög þessi, en upp frá því fer um frekari meðferð málsefnisins, réttarstöðu umsjónarmannsins og skuldarans, önnur réttaráhrif samningsumleitana og niðurfellingu heimildar til þeirra eftir því sem segir í lögum þessum.

Um innköllun sem hefur verið gefin út fyrir gildistöku laga þessara vegna tilraunar til nauðasamnings og meðferð lýstra krafna fer eftir ákvæðum 188. gr.

Að því leyti sem þarf að leita atbeina héraðsdómara vegna nauðasamningsumleitana sem hófust fyrir gildistöku laga þessara skal málefninu beint til þess dómstóls sem það heyrir undir eftir 8. gr.

Úrskurði sem hefur verið kveðinn upp fyrir gildistöku laga þessara um heimild til nauðasamningstilraunar, niðurfellingu hennar eða staðfestingu nauðasamnings verður ekki skotið til æðra dóms eftir þann tíma nema það væri heimilt eftir þessum lögum. Hafi kæra átt sér stað fyrir gildistöku laga þessara fer um meðferð og úrlausn málsins eftir eldri lögum.

Höfða má mál til ógildingar á nauðasamningi skv. 62. gr. þótt hann hafi verið gerður fyrir gildistöku laga þessara.

186. gr.

Krafa lánardrottins um gjaldþrotaskipti verður ekki tekin til greina á grundvelli 2. eða 3. tölul. 2. mgr. 65. gr. nema heimild skuldara til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings hafi lokið eða fallið niður eftir gildistöku laga þessara.

Ef úrskurður hefur ekki gengið við gildistöku laga þessara um kröfu um gjaldþrotaskipti sem kom fram fyrir þann tíma skal héraðsdómari krefja þann sem hefur kröfuna uppi um tryggingu fyrir skiptakostnaði skv. 2. mgr. 67. gr. áður en hún verður tekin fyrir á dómþingi. Verði trygging ekki sett skal farið eftir því sem segir í nefndu ákvæði.

187. gr.

Nú hefur bú verið tekið til gjaldþrotaskipta fyrir gildistöku laga þessara en skiptum á því er ekki lokið þá, ráðinn var bústjóri til bráðabirgða eða skiptastjóri kjörinn að hætti eldri laga, og skal þá bústjórinn eða skiptastjórinn sjálfkrafa teljast skipaður til starfa skiptastjóra eftir lögum þessum. Á það einnig við þótt hann fullnægi ekki skilyrðum 5. eða 6. tölul. 2. mgr. 75. gr.

Nú er þrotabú til skipta 1. júní 1992, sem skiptaráðandi fer sjálfur með, ekki þykir víst að skiptunum verði lokið áður en lög þessi taka gildi en þrotabúið á eignir sem nægja fyrir kostnaði af skiptum samkvæmt ákvæðum þessara laga. Ef þá þegar hefur verið boðað til skiptafundar sem verður haldinn fyrir 1. júlí 1992 skal skiptastjóri kjörinn á þeim fundi, en ella skal skiptaráðandi ráða bústjóra til bráðabirgða fyrir þann tíma hvort sem kröfulýsingarfresti er lokið eða ekki. Ákvæði 1. mgr. taka þá til skiptastjóra sem þannig er kjörinn og bústjóra sem þannig er ráðinn.

Nú er þrotabú til skipta þann 1. júní 1992, sem skiptaráðandi fer sjálfur með, ekki þykir víst að skiptunum verði lokið áður en lög þessi taka gildi og ekki sýnt að þrotabúið eigi eignir sem nægja fyrir kostnaði af skiptum samkvæmt ákvæðum þessara laga. Hafi trygging ekki verið sett fyrir skiptakostnaði að hætti eldri laga sem verður talin nægja eftir fyrirmælum þessara laga skal skiptaráðandi, hvort sem kröfulýsingarfresti er lokið eða ekki, krefja þann sem krafðist gjaldþrotaskiptanna um tryggingu fyrir kostnaði af áframhaldandi skiptum, en fáist hann ekki til að setja tryggingu innan skamms frests skal skiptaráðandi halda skiptafund til að gefa öðrum lánardrottnum kost á því. Fáist engin trygging sett skal skiptum lokið eftir 120. gr. eldri laga ekki síðar en 30. júní 1992, hvort sem kröfulýsingarfresti er þá lokið eða ekki, en fé búsins sem skiptaráðandi kann að hafa í vörslum sínum skal þá greitt í ríkissjóð. Ef trygging er sett skal farið svo að sem segir í 2. mgr.

Ef þrotabú kemur til gjaldþrotaskipta eftir 1. júní 1992 en fyrir gildistöku laga þessara skal ákvæðum 2. og 3. mgr. beitt.

Ákvæði laga þessara um störf og stöðu skiptastjóra gilda um þá sem teljast skipaðir til starfa eftir þessari grein að öðru leyti en því að skylda til að gera yfirlit eftir 2. mgr. 78. gr. kemur ekki til framkvæmdar fyrr en í árslok 1992. Ef kröfuhafanefnd hefur verið kjörin að hætti eldri laga lýkur störfum hennar við gildistöku laga þessara.

188. gr.

Hafi kröfulýsingarfresti í þrotabú verið lokið fyrir gildistöku laga þessara en afstaða ekki verið tekin til viðurkenningar lýstra krafna skal farið eftir ákvæðum þessara laga í þeim efnum.

Hafi innköllun við gjaldþrotaskipti verið birt fyrir 1. júlí 1992 en kröfulýsingarfresti lýkur eftir þann dag telst kröfulýsing réttilega komin fram hvort sem hún berst skiptastjóra eða þeim skiptaráðanda sem gaf hana út innan kröfulýsingarfrests. Fer þá eftir ákvæðum þessara laga um meðferð lýstra krafna og heimildir til að koma fram kröfu eftir lok kröfulýsingarfrests.

Hafi innköllun verið gefin út en ekki verið birt í fyrsta sinn fyrir 1. júlí 1992 skal hún metin ógild.

189. gr.

Frestdagur við gjaldþrotaskipti getur því aðeins ráðist af ákvæðum 2.–4. mgr. 2. gr. að þeir atburðir sem þar greinir hafi átt sér stað eftir gildistöku laga þessara.

Ef úrskurður hefur gengið um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta fyrir 1. júlí 1992 skal beitt ákvæðum eldri laga um þau atriði sem reglur XVI. og XVII. kafla og 129. gr. laga þessara taka til.

Þótt úrskurður gangi um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta eftir 1. júlí 1992 njóta kröfur sem hafa orðið til eftir frestdag ekki stöðu í skuldaröð skv. 4. tölul. 110. gr. nema heimild þrotamannsins til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamninga hafi verið veitt eftir gildistöku laga þessara.

190. gr.

Um heimild til riftunar ráðstafana og fullnustugerða sem áttu sér stað fyrir 1. júlí 1992 fer eftir eldri lögum án tillits til þess hvenær úrskurður gengur um að bú sé tekið til gjaldþrotaskipta.

191. gr.

Ef dómsmál hefur verið þingfest í skiptarétti fyrir gildistöku laga þessara um ágreining í tengslum við nauðasamningstilraun eða gjaldþrotaskipti en úrskurður ekki gengið í því fyrir 1. júlí 1992 skal málinu sjálfkrafa fram haldið fyrir þeim héraðsdómstól sem tekur við lögsögu í hlutaðeigandi umdæmi þann dag. Ákvæðum XXIII. og XXIV. kafla skal beitt upp frá því um meðferð málsins, en það sem þegar hefur verið gert í því skal standa óhaggað.

Hafi úrskurður gengið í skiptarétti fyrir 1. júlí 1992 sem hefði sætt áfrýjun til æðra dóms eftir eldri lögum og aðili að málinu vill skjóta honum til Hæstaréttar eftir gildistöku laga þessara skal það gert með kæru, enda hafi áfrýjunarstefna ekki þegar verið tekin út, almennur áfrýjunarfrestur ekki verið á enda og öðrum skilyrðum áfrýjunar verið fullnægt. Telst kærufrestur eftir lögum þessum þá byrja að líða 1. júlí 1992.

Hafi úrskurði skiptaréttar þegar verið áfrýjað fyrir 1. júlí 1992 skal málinu lokið fyrir Hæstarétti eftir reglum um meðferð áfrýjunarmála.

Hafi ákvörðun eða athöfn skiptaráðanda, sem átti sér stað fyrir 1. júlí 1992, verið kærð til Hæstaréttar fyrir þann tíma skal málinu lokið þar fyrir rétti eftir ákvæðum eldri laga þótt héraðsdómari hafi ekki með höndum vald til slíkrar ákvörðunar eða athafnar eftir reglum þessara laga. Slíkar ákvarðanir og athafnir verða einnig kærðar eftir gildistöku laga þessara ef kærufrestur er ekki liðinn þá.

Skiptagerð við gjaldþrotaskipti sem var lokið fyrir 1. júlí 1992 verður ekki áfrýjað til Hæstaréttar eftir gildistöku laga þessara þótt áfrýjunarfrestur hafi ekki verið liðinn þá. Hafi skiptagerð verið áfrýjað fyrir þann tíma skal málinu lokið fyrir Hæstarétti eftir ákvæðum eldri laga.

192. gr.

Ef ágreiningur hefur risið við nauðasamningstilraun eða gjaldþrotaskipti fyrir gildistöku laga þessara en mál hefur ekki verið þingfest í skiptarétti til að leiða ágreininginn til lykta, má leita úrlausnar héraðsdómara um málefnið eftir ákvæðum laga þessara.

Leysa má úr kröfum í dómsmálum skv. 173. gr. þótt gjaldþrotaskipti hafi byrjað fyrir gildistöku laga þessara.

Gjört í Reykjavík, 26. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Óli Þ. Guðbjartsson.

LÖG

um samvinnufélög.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Starfssvið samvinnufélaga.

1. gr.

Lög þessi gilda um félög er stofnuð eru á samvinnugrundvelli með því markmiði að efla hag félagsmanna eftir viðskiptalegri þátttöku þeirra í félagsstarfinu. Í samvinnufélögum er félagatala óbundin, stofnfé ekki fastákveðin fjárhæð, félagsmenn og aðrir félagsaðilar bera ekki persónulega ábyrgð á heildarskuldbindingum félagsins og skipulag og starfsemi félagsins er sem í lögum þessum segir.

Viðskiptaráðherra fer með framkvæmd laganna.

2. gr.

Starfssvið samvinnufélags getur verið svo sem hér segir:

1. Að útvega félagsmönnum og öðrum vörur og hvers konar þjónustu til eigin þarfa.
2. Að vinna og selja afurðir sem félagsmenn framleiða í eigin atvinnurekstri.
3. Að annast starfsemi er miðar á annan hátt að því að efla hag félagsmanna.

3. gr.

Félögum, sem skrásett eru eftir lögum þessum, er einum rétt og skylt að hafa í nafni sínu orðin kaupfélag (skammstafað kf.), samvinnufélag (skammstafað svf.), pöntunarfélag (skammstafað pf.) eða framleiðslusamvinnufélag (skammstafað fsf.).

Um heiti samvinnufélags fer að öðru leyti eftir ákvæðum firmalaga.

II. KAFLI
Stofnun samvinnufélags.

4. gr.

Nú vilja menn stofna samvinnufélag og skulu þeir þá kveðja til stofnfundar á því starfssvæði eða starfssviði sem félaginu er ætlað að ná til. Stofnfund skal boða með opinberri auglýsingu og með þeim hætti að ætla megi að berist til allra þeirra sem hag geti haft af þátttöku í starfsemi félagsins.

Auk einstaklinga geta stofnendur samvinnufélags verið félög eða stofnanir, sem stunda atvinnurekstur, sé það boðað í auglýsingu um stofnfund félagsins.

Bú stofnanda má eigi vera undir gjaldþrotaskiptum og ef hann er einstaklingur skal hann vera lögráða.

Sá sem undirritar samþykktir og önnur stofnskjöl fyrir hönd lögaðila skal fullnægja þeim skilyrðum er segir um einstaklinga. Hann ber auk umbjóðanda síns ábyrgð, svo sem sjálfur væri hann stofnandi, nema á greiðslu þess aðildargjalds sem umbjóðandi hans hefur skrifað sig fyrir.

Á fundinum, sem um ræðir í 1. mgr., skal bera stofnun samvinnufélags upp til umræðu og atkvæða. Ef 15 aðilar eða fleiri koma sér saman um félagsstofnun og bindast samtökum og gerast félagsmenn setja þeir félaginu samþykktir í samræmi við lög þessi. Er þá félagið löglega stofnað, sbr. þó 6. og 9. gr. Ráðherra getur heimilað frávik frá lágmarksfjölda stofnenda samkvæmt þessari málsgrein.

5. gr.

Í samþykktum samvinnufélags skal m.a. fjallað um eftirfarandi atriði:

1. Heiti félagsins, heimilisfang og varnarþing.
2. Tilgang félagsins.
3. Starfssvæði eða starfssvið sem félaginu er aðallega ætlað að starfa á.
4. Fjölda stjórnarmanna, varastjórnarmanna og skoðunarmanna (endurskoðenda) svo og hvernig kjöri þeirra skuli háttað.
5. Deildaskipun félagsins, ef gert er ráð fyrir því fyrirkomulagi, og kosningu fulltrúa deilda á aðalfund.
6. Ráðningu framkvæmdastjóra (kaupfélagsstjóra) og starfssvið hans.
7. Boðun til félagsfundar (deildarfundar) og hvenær aðalfund skuli halda ár hvert.
8. Fjárhæð aðildargjalds, sem breyta má til samræmis við almennar verðlagsbreytingar, gjalddaga þess og greiðsluform.
9. Almenn skilyrði um aðild að félaginu og um brottfall aðildar.
10. Aðild lögaðila að félaginu ef um það er að ræða.
11. Atkvæðavægi á félagsfundum.
12. Ráðstöfun eigna félagsins ef því er slitið án gjaldþrotaskipta.
13. Ákvæði um aðild starfsmanna að stjórn félagsins ef um slíka heimild er að ræða.
14. Ákvæði um rétt til setu á félagsfundum.
15. Ákvæði um B-deild stofnsjóðs félagsins, ef um það er að ræða, um sölu hluta og útgáfu samvinnuhlutabréfa og um arðgreiðslur.
16. Ákvæði um ráðstöfun tekjuafgangs, sbr. VIII. kafla.

6. gr.

Jafnskjótt og samvinnufélag er stofnað og því settar samþykktir skal kjósa því stjórn og endurskoðendur.

7. gr.

Stjórn félagsins heldur skrá yfir félagsaðila. Skal geyma skrána á skrifstofu félagsins og er hún öllum opin.

8. gr.

Rita skal fundargerð um það sem gerist á stofnfundi félagsins. Skal hún skráð í fundargerðabók þess og undirrituð af öllum stofnendum.

III. KAFLI
Skráning samvinnufélags.

9. gr.

Samvinnufélag skal skrásett samkvæmt lögum þessum og getur það þá fyrst öðlast réttindi á hendur öðrum aðilum með samningi og aðrir á hendur því. Óskrásett samvinnufélag getur ekki verið aðili að dómsmálum.

Ef löggerningur er gerður fyrir hönd óskrásetts félags bera þeir, sem átt hafa þátt í gerningnum eða ákvörðunum um hann, óskipta persónulega ábyrgð á efndum. Við skráninguna tekur félag við þeim skyldum sem leiddi af stofnsamningi eða sem félag hefur tekið á sig eftir stofnfund.

10. gr.

Ráðherra annast skráningu samvinnufélaga og heldur sérstaka skrá yfir samvinnufélög í landinu. Setur ráðherra nánari reglur um skipulag samvinnufélagaskrár og innheimtir skráningargjöld samkvæmt reglum um gjöld til ríkissjóðs.

Aðgangur að samvinnufélagaskrá er öllum heimill.

11. gr.

Innan mánaðar frá því að félag er stofnað skal stjórn tilkynna það til skráningar. Í tilkynningu skal greina:

1. Heiti félagsins, heimili og varnarþing.
2. Tilgang félagsins, starfssvæði eða starfssvið.
3. Dagsetningu félagssamþykkta.
4. Nöfn, stöðu, heimilisfang og kennitölu stjórnenda, varastjórnenda, skoðunarmanna, endurskoðanda og framkvæmdastjóra.
5. Hver hafi heimild til þess að skuldbinda félagið með samningum og hvernig undirskrift sé háttað.
6. Hvernig boða skuli félagsmönnun fundi í félaginu.
7. Fjárhæð aðildargjalds, gjalddaga þess og greiðsluform.

Tilkynningu skulu fylgja samþykktir félagsins í tveimur eintökum, svo og endurrit fundargerðar stofnfundar. Tilkynning skal undirrituð af öllum stjórnarmönnum félagsins.

12. gr.

Ef samþykktum samvinnufélags er breytt eða breyting verður að öðru leyti á þegar tilkynntum atriðum skal tilkynna það til samvinnufélagaskrár innan mánaðar frá því að breyting er gerð.

13. gr.

Nú vantar í tilkynningu til samvinnufélagaskrár greinargerð eða einhver þau atriði, sem skylt er að geta, eða henni er áfátt að öðru leyti og skal samvinnufélagaskrá í umboði viðskiptaráðherra þá birta það tilkynnanda svo fljótt sem kostur er og gefa honum hæfilegan frest til að bæta úr því. Ef ekki er úr bætt innan frestsins skal synja skráningar.

14. gr.

Samvinnufélagaskrá í umboði ráðherra skal birta í Lögbirtingablaði tilkynningu um skrásetningu samvinnufélags á kostnað tilkynnanda. Ráðherra setur nánari reglur um efni tilkynningar.

Það sem skráð hefur verið og birt í Lögbirtingablaði skal telja manni kunnugt, nema atvik séu svo vaxin að telja megi hann hvorki um það hafa vitað né mátt vita.

Nú hefur birting í Lögbirtingablaði eigi farið fram og hefur tilkynning þá ekki gildi gagnvart öðrum en þeim sem sannanlega höfðu vitneskju um hana.

IV. KAFLI
Um réttindi og skyldur félagsmanna.

15. gr.

Félagsaðild er heimil öllum þeim sem starfa vilja í félaginu og hlíta samþykktum þess. Gildir það einnig um lögaðila sé svo ákveðið í samþykktum félagsins.

Félagsaðild fellur brott þegar félagsaðili fullnægir ekki lengur ákvæðum félagssamþykkta um félagsaðild. Aðalfundur félagsins getur þó sett reglur um undanþágur frá þessu.

16. gr.

Sá sem vill gerast félagsaðili í samvinnufélagi skal snúa sér til stjórnar með beiðni um aðild, nema félagsfundur ákveði aðra tilhögun.

17. gr.

Félagsréttindi eru ekki framseljanleg og erfast ekki. Hlutdeild félagsaðila í óskiptum stofnsjóði eða A-deild stofnsjóðs samvinnufélags er ekki framseljanleg og hún stendur ekki til fullnustu fjárkröfum skuldheimtumanna hans.

18. gr.

Félagsaðilar bera ekki ábyrgð á heildarskuldbindingum félagsins umfram greiðslu aðildargjalds og með eignaraðild að sjóðum félagsins.

V. KAFLI
Félagsfundir.

19. gr.

Félagsfundur hefur æðsta vald í málefnum félagsins með þeim hætti sem lög og félagssamþykktir ákveða.

Aðalfund skal halda ár hvert og eigi síðar en innan sex mánaða frá lokum hvers reikningsárs. Auk þess getur félagsstjórn boðað aukafundi þegar henni þykir þess þörf. Enn fremur er stjórninni skylt að boða til aukafundar ef félagsaðilar, sem fara með a.m.k. 10% atkvæða, eða þriðjungur félagsdeilda krefst þess skriflega og greinir fundarefni. Nú hefur stjórn eigi boðað fund innan 14 daga eftir að henni var það skylt samkvæmt lögum, samþykktum félagsins eða eftir að krafa um fund er löglega fram borin og geta félagsaðilar þá snúið sér til ráðherra með ósk um að boðað sé til fundarins.

Telji ráðherra slíka ósk lögmæta skal hann láta boða til fundar í félaginu. Setur þá umboðsmaður ráðherra fundinn og er félagsstjórn skylt að afhenda honum félagaskrá, fundargerðabók og endurskoðunarbók félagsins. Ráðherra greiðir til bráðabirgða kostnað vegna fundarins, en félagið ber kostnaðinn endanlega.

20. gr.

Á fundum í samvinnufélagi, sem ekki er deildaskipt, hafa allir félagsmenn jafnan atkvæðisrétt ef ekki er á annan veg skipað í samþykktum þess, sbr. 2. mgr. Í félagi, sem skiptist í deildir, hafa fulltrúar kjörnir á deildarfundum einir atkvæðisrétt og er hann jafn fyrir alla fulltrúa. Tala fulltrúa, sem hver deild kýs á félagsfund, fer eftir samþykktum félagsins.

Heimilt er að ákveða í samþykktum félags, sem sinnir verkefnum fyrir framleiðendur vöru eða þjónustu, að félagsaðilar fái viðbótaratkvæði á félagsfundum í hlutfalli við viðskipti þeirra við félagið á næstliðnu almanaksári. Einnig er heimilt að veita lögaðilum, sem aðild eiga að félaginu, viðbótaratkvæði á félagsfundum í samræmi við nánari reglur í samþykktum félagsins.

Aðalfundur er lögmætur ef fulltrúar sem fara með a.m.k. þriðjung atkvæða í félaginu eða a.m.k. helmingur kjörinna fulltrúa í deildaskiptu félagi sækja fund. Framhaldsaðalfund má boða ef ekki reynist unnt að ljúka venjulegum aðalfundarstörfum. Aukafundur er lögmætur ef réttilega er til hans boðað.

Nú er boðaður aðalfundur ekki lögmætur vegna ónógrar fundarsóknar og skal þá boðað til aðalfundar á ný innan þriggja vikna. Telst sá fundur lögmætur hvernig sem fundarsókn er háttað.

Einfaldur meiri hluti atkvæða ræður úrslitum mála á félagsfundum nema þar sem lög þessi eða félagssamþykktir mæla fyrir um aukinn meiri hluta. Tillaga telst fallin á jöfnum atkvæðum, en við kosningar manna í stjórn eða nefndir ræður hlutkesti ef atkvæði verða jöfn.

Félagsstjórn er heimilt að bjóða mönnum, sem ekki eru félagsaðilar, setu á félagsfundum með málfrelsi nema á annan veg sé skipað í samþykktum félagsins.

21. gr.

Á aðalfundi félagsins skal leggja fram ársreikning og skýrslu skoðunarmanna (og endurskoðanda) ásamt skýrslu stjórnar um hag félagsins.

Á fundinum skal taka ákvörðun um:

a. Staðfestingu ársreiknings.
b. Hvernig fara skuli með hagnað eða tap félagsins á reikningsárinu.
c. Kosningu stjórnar og skoðunarmanna (endurskoðanda).
d. Þóknun stjórnar og skoðunarmanna fyrir liðið ár.
e. Önnur þau mál sem heyra undir aðalfund samkvæmt félagssamþykktum.

Hver félagsaðili á rétt á því að fá mál tekið til meðferðar á félagsfundi ef hann gerir skriflega kröfu um það til félagsstjórnar með það miklum fyrirvara að unnt sé að taka málið á dagskrá fundarins.

22. gr.

Í deildaskiptu félagi skal boðað til aðalfundar í hverri deild einu sinni á ári. Skal þar velja deildinni stjórn og félagsmönnum skal gerð grein fyrir hag félagsins og rekstri, fyrirhuguðum framkvæmdum og öðru því sem máli skiptir. Á fundi þessum skal fara fram kjör fulltrúa til að fara með umboð deildarinnar á félagsfundi (fulltrúafundi). Kjósa skal aðal- og varafulltrúa samkvæmt nánari ákvæðum í samþykktum félagsins. Framkvæmdastjóri (kaupfélagsstjóri) eða annar fulltrúi framkvæmdastjórnar og stjórnar félagsins skal jafnan sækja hinn árlega aðalfund deildarinnar með fullu málfrelsi.

Stjórn deildarinnar boðar til annarra deildarfunda eftir því þörf þykir.

23. gr.

Heimilt er félagsaðila að láta umboðsmann sækja félagsfundi fyrir sína hönd, en umboðsmaður getur þó ekki farið með nema atkvæði eins félaga auk atkvæðis þess er hann sjálfur hefur. Umboð til fundarsóknar skal vera skriflegt og ekki eldra en þriggja mánaða. Fulltrúar deilda geta ekki sent fulltrúa í sinn stað á fulltrúafund, en kjörnir varafulltrúar taka við í forföllum aðalfulltrúa.

24. gr.

Félagsfundi stýrir fundarstjóri. Fundurinn kýs fundarstjóra úr hópi félagsmanna eða annarra nema félagssamþykktir kveði á um annað.

Formaður félagsstjórnar eða annar, sem stjórnin nefnir til, setur félagsfund og stjórnar kjöri fundarstjóra.

Sé boðað til félagsfundar skv. 3. mgr. 19. gr. ákveður umboðsmaður ráðherra fundarstjóra.

Þegar fundur hefur verið settur skal gerð skrá yfir félagsmenn og umboðsmenn félagsmanna er fund sækja til þess að ljóst sé hversu mörgum hlutum og atkvæðum hver þeirra ræður yfir. Skrá þessi skal notuð, nema fundarstjóri breyti henni með úrskurði sínum.

Fundarstjóri skal láta kjósa fundarritara sem heldur fundargerðabók. Í fundargerðabók skal skrá ákvarðanir félagsfundar ásamt úrslitum atkvæðagreiðslna. Skrá yfir viðstadda félagsmenn og umboðsmenn skal einnig færð í fundargerðabók eða fylgja henni. Fundargerð skal lesa upphátt fyrir fundarlok og skrá þar athugasemdir ef fram koma. Fundarstjóri og fundarritari skulu undirrita fundargerðabók.

Í síðasta lagi fjórtán dögum eftir félagsfund skulu félagsmenn eiga aðgang að fundargerðabók eða staðfestu endurriti fundargerða á skrifstofu félagsins. Fundargerðabók skal varðveitt með tryggilegum hætti.

25. gr.

Þegar félagsmaður krefst þess og slíkt má verða án tjóns fyrir félagið, að mati félagsstjórnar, skulu félagsstjórn og framkvæmdastjóri leggja fram á félagsfundi upplýsingar um þau málefni sem skipta máli um mat á ársreikningi félagsins og stöðu þess að öðru leyti eða áhrif geta haft á afstöðu félagsmanna til mála er ákvörðun á að taka um á fundinum. Upplýsingaskyldan á einnig við um samband félagsins við félög sem það er eigandi að með þeim hætti sem greinir í 55. gr.

Ef upplýsingar eru ekki tiltækar á félagsfundi skulu félagsmenn innan fjórtán daga þar frá eiga aðgang að skriflegum upplýsingum hjá félaginu og einnig skulu þær sendar þeim félagsmönnum er þess hafa óskað.

26. gr.

Boða skal til félagsfundar með a.m.k. viku fyrirvara, enda sé ekki kveðið á um lengri frest í samþykktum félagsins. Boða skal fulltrúa skriflega til fundar í deildaskiptum félögum, en í félögum sem ekki eru deildaskipt má boða til fundar með almennri auglýsingu.

Í fundarboði skal greina málefni þau sem taka á fyrir á fundinum. Ef taka á til meðferðar á fundinum breytingar á samþykktum félags skal rekja efni breytingartillagna sérstaklega í fundarboði.

Mál, sem ekki hafa verið greind í dagskrá félagsfundar, er ekki unnt að taka til endanlegrar úrlausnar á fundinum, en gera má um það ályktun til leiðbeiningar fyrir félagsstjórn.

VI. KAFLI
Stjórn félags og framkvæmdastjórn.

27. gr.

Stjórn félags skal kjörin á aðalfundi. Hún skal skipuð þremur mönnum hið fæsta og þremur til vara, samkvæmt nánari ákvæðum í samþykktum félagsins. Í samþykktum félagsins er heimilt að veita starfsmönnum, hagsmunasamtökum eða stjórnvöldum rétt til tilnefningar stjórnarmanns eða manna, en meiri hluti stjórnarmanna skal þó ætíð kjörinn af aðalfundi.

Stjórnarmenn skulu vera lögráða, fjár síns ráðandi og mega ekki hafa hlotið dóm fyrir refsiverðan verknað, slíkan sem um ræðir í 1. mgr. 68. gr. almennra hegningarlaga. Kjörgengir eru félagsmenn. Ef félag eða stofnun er aðili að samvinnufélagi eru stjórnarmenn og framkvæmdastjórar kjörgengir.

Sé eigi á annan veg ákveðið í samþykktum félags skiptir stjórnin sjálf með sér verkum að loknum hverjum aðalfundi.

28. gr.

Stjórn félags fer með málefni þess í samræmi við lög þessi og samþykktir félagsins. Hún skal gæta þess að skipulag félags og starfsemi sé jafnan í réttu og góðu horfi.

Stjórn félagsins ræður framkvæmdastjóra og gerir við hann ráðningarsamning. Ef eigi er öðru vísi fyrir mælt í samþykktum félagsins ræður framkvæmdastjóri annað starfslið eftir þörfum og segir því upp störfum, en hafa skal hann samráð við stjórn félagsins um ráðningar starfsmanna í stjórnunarstöður. Framkvæmdastjóri má eigi jafnframt sitja í stjórn félagsins.

Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur félagsins. Skal í þeim efnum fara eftir ákvæðum samþykkta félagsins, stefnumótun félagsfunda og stjórnar og fyrirmælum sem félagsstjórn hefur gefið. Hinn daglegi rekstur tekur ekki til ráðstafana sem eru óvenjulegar eða mikils háttar. Slíkar ráðstafanir getur framkvæmdastjóri aðeins gert samkvæmt sérstakri heimild frá félagsstjórn nema ekki sé unnt að bíða ákvarðana félagsstjórnar án verulegs óhagræðis fyrir starfsemi félagsins. Í slíkum tilvikum skal félagsstjórn tafarlaust tilkynnt um ráðstöfunina. Framkvæmdastjóri skal sjá um að bókhald félagsins sé fært í samræmi við lög og venjur og meðferð eigna félagsins sé með tryggilegum hætti.

Félagsstjórn skal annast um að nægilegt eftirlit sé haft með bókhaldi og meðferð fjármuna félagsins.

Einungis félagsstjórn getur veitt prókúruumboð.

29. gr.

Formaður stjórnar kveður stjórnarmenn til funda. Fund skal og jafnan halda ef einhver stjórnarmanna krefst þess. Framkvæmdastjóri á sæti á stjórnarfundi með umræðu- og tillögurétti nema félagsstjórn ákveði annað í einstökum tilvikum.

Stjórnarfundur er lögmætur, ef meira en helmingur stjórnarmanna er á fundi, séu ekki gerðar strangari kröfur í samþykktum félagsins. Mikilvæga ákvörðun má þó ekki taka án þess að allir stjórnarmenn hafi haft tök á því að fjalla um málið, sé þess kostur. Ef stjórnarmaður forfallast vegna veikinda, fjarveru o.þ.h. skal veita varamanni kost á þátttöku í stjórnarfundum meðan forföllin vara.

Einfaldur meiri hluti atkvæða ræður úrslitum á stjórnarfundum nema samþykktir kveði á um annað. Í samþykktum félags má kveða svo á að atkvæði formanns ráði úrslitum þegar atkvæði eru jöfn.

Um það sem gerist á stjórnarfundum skal haldin gerðabók sem undirrituð skal af þeim er fund sitja. Stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri, sem ekki er sammála ákvörðun stjórnar, á rétt á að fá sérálit sitt skráð í gerðabókina.

30. gr.

Stjórnarmaður og framkvæmdastjóri mega ekki taka þátt í meðferð máls um samningsgerð milli félagsins og þeirra, um málshöfðun gegn þeim eða um samningsgerð milli félagsins og þriðja manns eða málshöfðun gegn þriðja manni ef þeir hafa þar verulegra hagsmuna að gæta sem kunna að fara í bága við hagsmuni félagsins. Sama gildir um tilvik sem snerta nána vandamenn þeirra. Skylt er stjórnarmanni og framkvæmdastjóra að upplýsa stjórn um slík tilvik.

Ef stjórnarmaður verður vanhæfur af framangreindum sökum skal varamaður taka sæti hans.

31. gr.

Félagsstjórn kemur fram út á við fyrir hönd félags og ritar firma þess.

Stjórnin getur veitt stjórnarmönnum, framkvæmdastjórum eða öðrum heimild til að rita firma félagsins svo framarlega sem öðruvísi er ekki ákveðið í samþykktum þess. Ákvæði

27. og 30. gr. eiga við um þá er heimild hafa til ritunar firma og ekki eru stjórnarmenn eða framkvæmdastjórar.

Ritunarréttinn má takmarka á þann hátt að fleiri en einn fari með hann í sameiningu. Aðra takmörkun á ritunarrétti er ekki unnt að skrá.

Félagsstjórn getur hvenær sem er afturkallað heimild sem hún hefur veitt til að rita firma félagsins.

32. gr.

Framkvæmdastjóri getur ávallt komið fram fyrir hönd félagsins í málum sem eru innan verksviðs hans samkvæmt ákvæðum 28. gr. og í öðrum tilvikum þar sem hann hefur til þess umboð.

33. gr.

Félagsstjórn, framkvæmdastjóri og aðrir þeir, er hafa heimild til að koma fram fyrir hönd félagsins, mega ekki gera neinar þær ráðstafanir sem bersýnilega eru fallnar til þess að afla ákveðnum félagsmönnum eða öðrum ótilhlýðilegra hagsmuna á kostnað annarra félagsmanna eða félagsins.

Félagsstjórn og framkvæmdastjóri mega ekki framfylgja ákvörðunum félagsfundar eða annarra stjórnaraðila félagsins ef ákvarðanirnar eru ógildar vegna þess að þær brjóta í bága við lög eða félagssamþykktir.

34. gr.

Ef sá sem kemur fram fyrir hönd félags samkvæmt ákvæðum 31. og 32. gr. fer út fyrir heimild sína er löggerningurinn ekki bindandi fyrir félagið ef viðsemjandinn vissi eða mátti vita um heimildarskortinn.

35. gr.

Aðalfundur ákveður árlega þóknun stjórnarmanna og skoðunarmanna.

Félagsstjórn ákveður laun og starfskjör framkvæmdastjóra.

36. gr.

Í samþykktum félags má ákveða að auk félagsstjórnar skuli starfa í félaginu fulltrúanefnd og skal hún þá skipuð minnst þremur félagsmönnum. Aðalfundur kýs nefndina. Í samþykktunum má ákveða að einn eða fleiri fulltrúanefndarmenn skuli tilnefndir með öðrum hætti, en meiri hluti nefndarinnar skal þó ætíð kjörinn af hluthafafundi.

Framkvæmdastjóri og stjórnarmenn geta ekki átt sæti í fulltrúanefnd. Í samþykktum skulu vera nánari ákvæði um nefndina og starfstíma nefndarmanna.

Fulltrúanefndin skal hafa eftirlit með því hvernig félagsstjórn og framkvæmdastjóri ráða málum félagsins, svo og láta aðalfundi í té umsögn um hvort samþykkja beri ársreikninga félagsins, ársskýrslu stjórnar og tillögu stjórnar um ráðstöfun hagnaðar. Fulltrúanefnd skal gefa skýrslu um störf sín á aðalfundi.

Ákvæði um stjórn og stjórnarmenn í 27., 30. og 33. gr. eiga við um fulltrúanefnd og nefndarmenn eftir því sem við á.

VII. KAFLI
Stofnsjóður og útgáfa samvinnuhlutabréfa.

37. gr.

Stofnsjóður samvinnufélags er myndaður af séreignarhlutum félagsaðila. Í hann skal leggja aðildargjald félagsaðila, sbr. 8. tölul. 5. gr. Í stofnsjóð skal enn fremur leggja þann hluta hagnaðar, sem aðalfundur ákveður, eftir að dregið hefur verið frá tap, sem ekki hefur verið jafnað, og fé lagt í sjóði félagsins samkvæmt lögum eða félagssamþykktum. Með

ákvæðum í samþykktum samvinnufélags má nefna stofnsjóð samkvæmt framanskráðu A-deild stofnsjóðs og jafnframt mynda sérstaka B-deild með sölu hluta samkvæmt nánari ákvæðum í þessum kafla. Einungis félagsaðilar geta átt séreignarhluta í A-deild stofnsjóðs, en í B-deild þeir sem keypt hafa hlutana og fengið í hendur samvinnuhlutabréf í samræmi við það.

Með þeim fyrirvara, sem um getur í 40. og 41. gr., skal árlega vaxtareikna og verðbæta séreignarhluta félagsmanna í óskiptum stofnsjóði eða A-deild hans. Að jafnaði skal hafa til viðmiðunar almenna sparisjóðsvexti og verðbætur í samræmi við almennar verðbreytingar í þjóðfélaginu og bætast vextir og verðbætur við höfuðstól séreignarhlutans.

38. gr.

Stofnsjóð, A-deild stofnsjóðs, skal nota við rekstur félagsins. Séreignarhluti í stofnsjóði skal koma til útborgunar til félagsaðila við andlát félagsmanns og slit félags sem aðild á að samvinnufélaginu ef lögaðilum er heimiluð aðild að því.

Jafnframt skal greiða út séreignarhluta í stofnsjóði að ósk félagsaðila ef hann flyst af félagssvæði, sem afmarkað er í samþykktum félagsins, eða flyst af landi brott, enda gangi hann úr félaginu. Einnig skal að ósk félagsmanns greiða honum stofnsjóðseign ef hann hefur náð 70 ára aldri, enda þótt hann haldi áfram þátttöku í félaginu.

Stjórn samvinnufélags getur sett reglur, sem kveða á um allt að eins árs frest til greiðslu séreignarhluta í stofnsjóði samkvæmt ósk félagsaðila, og einnig er heimilt að setja í samþykktir samvinnufélags ákvæði sem heimilar útborgun séreignarhluta ef félagsaðili hættir þeirri starfsemi sem er grundvöllur þátttöku hans í félaginu.

39. gr.

Sé í samþykktum samvinnufélags gert ráð fyrir B-deild stofnsjóðs er heimilt að afla fjár til hans með sölu hluta í sjóðnum. B-deild stofnsjóðs skal nota við rekstur félagsins á sama hátt og A-deild, en B-deild stofnsjóðs skiptist í hluti með ákveðnu nafnverði. Öllum hlutum fylgja réttindi í félaginu samkvæmt nánari ákvæðum í lögum þessum.

Ákveða skal heildarfjárhæð B-deildar stofnsjóðs í samþykktum félagsins, en þó er heimilt að ákveða þar hámark og lágmark heildarfjárhæðar. Lágmarksfjárhæð skal þó aldrei vera lægri en fjórðungur hámarksfjárhæðar. Félagsfundur tekur þá nánari ákvörðun um sölu hluta innan þeirrar heimildar sem veitt er.

Hluti í B-deild stofnsjóðs skal greiða að fullu eigi síðar en sex mánuðum eftir að áskrift fór fram, en ákvæða 49. gr. skal hér gætt eftir því sem við á.

40. gr.

Greiða skal arð af B-deildar hlutum af hagnaði félagsins eftir því sem nánar er ákveðið í samþykktum. Í þeim má ákveða að greiðsla arðs af B-deildar hlutum hafi forgang fyrir greiðslum í A-deild stofnsjóðs. Í samþykktunum má einnig ákveða að greiða ákveðið hlutfall af arði félagsins skv. 41. gr.

Við slit samvinnufélags á annan hátt en við samruna eða gjaldþrot skal greiða eigendum B-deildar stofnsjóðs út hluti sína áður en A-deild stofnsjóðs er greidd félagsaðilum ef ekki er annað ákveðið í samþykktum félagsins.

Í samþykktum samvinnufélags má ákveða að eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs eigi rétt á innlausn hluta sinna ef til samruna félagsins við annað samvinnufélag kemur. Í samþykktunum skal koma fram hvernig innleystir hlutir skulu metnir til verðs í slíku tilviki, en sé ekkert tekið fram í samþykktunum um það atriði skal innlausn fara fram á því verði sem hlutirnir eru skráðir hjá félaginu.

41. gr.

Aðalfundur tekur ákvörðun um ráðstöfun arðs til stofnsjóðs félagsins. Þar sem um er að ræða B-deild stofnsjóðs skal skipta arði milli deilda stofnsjóðs samkvæmt ákvæðum samþykkta og ákvörðun aðalfundar. Einungis er heimilt að úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta reikningsárs, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap, sem ekki hefur verið jafnað, og það fé sem samkvæmt lögum eða félagssamþykktum skal lagt í varasjóð eða til annarra þarfa. Aðalfundur getur ekki ákveðið hærri greiðslur í stofnsjóð en stjórn félagsins hefur lagt til eða samþykkir, sbr. þó 2. mgr.

Eigendur B-deildar stofnsjóðs, sem samtals eiga minnst tíunda hluta sjóðsins, eiga á aðalfundi kröfu til þess að fundurinn taki ákvörðun um að úthluta sem arði til eigenda B-deildar stofnsjóðs fjárhæð er nemur allt að helmingi þess sem eftir stendur af árshagnaði félagsins þegar tap fyrri ára hefur verið jafnað og það dregið frá sem samkvæmt lögum eða félagssamþykktum skal lagt í varasjóð eða til annarra þarfa. Eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs geta þó eigi krafist hærri greiðslu með þessu móti en sem nemur 10% af nafnverði hluta í B-deild, nema þeim sé veittur frekari forgangsréttur í samþykktum félagsins. Eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs geta einnig með sama hætti krafist útgáfu jöfnunarhluta ef skilyrði til þess eru fyrir hendi samkvæmt ákvæðum 51. gr.

Gjalddagi arðs af hlutum í B-deild stofnsjóðs skal ekki vera síðar en sex mánuðum eftir að ákvörðun um úthlutun hans hefur verið tekin.

42. gr.

Eignarhluta í B-deild stofnsjóðs fylgir ekki atkvæðisréttur í félaginu.

Eigandi hluta í B-deild, sem ekki er félagsaðili, á rétt til þess að vera boðaður til félagsfunda og að mæta þar með fullu málfrelsi. Hann getur einnig sent umboðsmann á fundinn með skriflegu umboði sem gefið er út í hvert sinn.

Eigendur 10% hluta í B-deild stofnsjóðs, sem vilja notfæra sér ákvæði 2. mgr. 41. gr. geta óskað eftir því að tillaga þar að lútandi sé tekin á dagskrá félagsfundar, enda fullnægi hún formskilyrðum laga og samþykkta félagsins.

43. gr.

Stjórn samvinnufélags skal gefa út samvinnuhlutabréf til eigenda hluta í B-deild stofnsjóðs.

Samvinnuhlutabréf skulu gefin út eigi síðar en ári eftir að skráning hluta í B-deild hefur farið fram og þau má ekki afhenda fyrr en skráning í samvinnufélagaskrá hefur farið fram og hluturinn er að fullu greiddur.

Í samvinnuhlutabréfi skal greina nafn, heimili og skráningarnúmer félags, númer og fjárhæð hlutar, útgáfudag hlutabréfsins og enn fremur greina frá helstu atriðum í samþykktum félagsins sem áhrif geta haft á verðgildi bréfsins.

44. gr.

Óheimilt er að ákveða hömlur á viðskiptum með hluti í B-deild stofnsjóðs eða með samvinnuhlutabréf.

Um framsal og veðsetningu samvinnuhlutabréfa gilda venjulegar reglur um viðskiptabréf nema annað sé tekið skýrt fram í bréfinu.

Samvinnufélag má aldrei eiga lengur en þrjá mánuði meira en 10% af hlutum eigin B-deildar stofnsjóðs. Eignist félagið meira af slíkum hlutum, svo sem með kaupum eða fyrir annað framsal, skal það hafa selt hlutina þannig að lögmæltu marki sé náð innan þriggja mánaða.

Nú eignast dótturfélag samvinnufélags hluti í móðurfélaginu, eða tekur þá að veði, og eiga þá ákvæði 3. mgr. við.

Samvinnufélagi er óheimilt að taka eigin samvinnuhlutabréf að veði til tryggingar lánum til eigenda slíkra bréfa.

Engin félagsréttindi fylgja eign félagsins í B-deild stofnsjóðs.

45. gr.

Halda skal sérstaka skrá yfir hluti í B-deild stofnsjóðs. Í skrá þessari skulu hlutir og útgefin samvinnuhlutabréf skráð og skal fyrir sérhvern hlut eða samvinnuhlutabréf tekið fram nafn, heimilisfang og kennitala eiganda ásamt skráningarnúmeri.

Verði eigendaskipti að hlut í B-deild stofnsjóðs skal nafn hins nýja eiganda fært í hlutaskrána þegar hann tilkynnir eigendaskiptin og sannar rétt sinn. Enn fremur skal geta eigendaskipta- og skráningardags.

Nú fær félagið tilkynningu um framsal hlutar frá framseljanda, verðbréfamiðlara eða öðrum aðila og skal þess þá getið í hlutaskrá ásamt upplýsingum um nafn og heimilisfang þess sem talinn er vera eigandi.

Réttur nýs eiganda til arðs og annarra réttinda er hlut hans fylgja miðast við tilkynningardag, enda hafi hann fært sönnur á eign sína að hlutnum.

Þegar nafn nýs eiganda á samvinnuhlutabréfi er fært í hlutaskrá skal bréfið einnig áritað um færsluna.

Hlutaskrá B-deildar skal ætíð vera geymd á skrifstofu samvinnufélags og eiga stjórnvöld og eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs aðgang að skránni og mega kynna sér efni hennar.

46. gr.

Árita skal samvinnuhlutabréf um slit félags og niðurfærslu B-deildar stofnsjóðs.

47. gr.

Félagsfundur getur ákveðið að hækka fjárhæð hluta í B-deild hvort heldur með sölu nýrra hluta eða með afhendingu jöfnunarhluta án greiðslu. Sé ákveðið að bjóða aðeins nánar tilteknum aðilum til kaups nýja hluti í B-deild stofnsjóðs skal jafnframt kynna þeim nákvæmlega fjárhag félagsins á næstliðnu og yfirstandandi reikningsári ásamt umsögn stjórnar og löggilts endurskoðanda um stöðu félagsins.

Sé ákveðið að bjóða almenningi til kaups hluti í B-deild stofnsjóðs skal fara með það samkvæmt reglum um útgáfu markaðsverðbréfa, sbr. ákvæði laga nr. 20/1989, um verðbréfaviðskipti og verðbréfasjóði.

Sé um að ræða aukningu hluta í B-deild stofnsjóðs innan fyrir fram settra marka í samþykktum félagsins nægir einfaldur meiri hluti atkvæða á félagsfundi til ákvörðunar um aukningu, en sé um viðbótaraukningu að ræða skal með það fara sem breytingu á samþykktum félagsins.

Einfaldur meiri hluti atkvæða á félagsfundi er nægjanlegur til þess að taka ákvörðun um útgáfu jöfnunarhluta í B-deild stofnsjóðs samkvæmt ákvæði 51. gr.

48. gr.

Ákveða má í samþykktum samvinnufélags að félagsaðilar hafi forgang til kaupa á nýjum hlutum í B-deild stofnsjóðs. Þeir hlutir, sem félagsmenn óska ekki eftir að kaupa, skulu boðnir öðrum.

49. gr.

Í ákvörðun um stofnun B-deildar stofnsjóðs eða um aukningu hluta í henni skal taka fram:

1. Heildarfjárhæð hluta í B-deild stofnsjóðs eða hvað mikið skuli auka við þá.
2. Ákvæði um forgang einstakra aðila til kaupa á nýjum hlutum, ef þau er að finna í samþykktum félagsins, og frest til að nýta sér slíkan forgangsrétt.
3. Frest til áskriftar og greiðslu nýrra hluta ef hlutir eru boðnir til kaups nánar tilteknum aðilum. Slíkur frestur má eigi vera lengri en tveir mánuðir til áskriftar og sex mánuðir til greiðslu frá því að áskriftarfrestur rennur út.
4. Nafnverð hluta og útboðsgengi.

Verð hluta má eigi vera lægra en nafnverð þeirra að frádregnum sannanlegum kostnaði, sem ekki má þó vera hærri en 5%. Greiðsla skal fara fram í reiðufé eða með verðbréfum sem hafa almennt markaðsverð og sem taka skal sem greiðslu á því verði. Yfirverð hluta í B-deild stofnsjóðs skal renna í varasjóð félagsins.

Sé ákvörðun um að stofna B-deild stofnsjóðs eða auka hluti í henni eigi tilkynnt til samvinnufélagaskrár innan tveggja vikna frá því að hún er tekin fellur ákvörðunin úr gildi. Framlög vegna greiðslu hluta verða þá endurkræf og loforð óskuldbindandi.

50. gr.

Heildarfjárhæð greiddra hluta í B-deild stofnsjóðs skal tilkynna til skráningar í samvinnufélagaskrá um leið og fresti til greiðslu hluta lýkur. Tilkynningu skal fylgja yfirlýsing stjórnarmanna félagsins um móttöku greiðslu þeirrar fjárhæðar sem tilkynnt er.

Nýir hlutir í B-deild stofnsjóðs veita eigendum réttindi samkvæmt lögum þessum og samþykktum félagsins frá skráningardegi í samvinnufélagaskrá.

51. gr.

Útgáfa jöfnunarhluta án greiðslu í B-deild stofnsjóðs skal byggð á yfirfærslu fjárhæða, sem greiða má sem arð, sbr. 41. gr., eða á hlutfallslegum þætti B-deildar stofnsjóðs á fjárhæðum sem koma fram vegna færslna á endurmatsreikningi. Fjárhæðum á endurmatsreikningi má þó ávallt ráðstafa fyrst að því marki sem heimilt er samkvæmt lögum þessum. Eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs skulu einir eiga rétt til jöfnunarhluta og í réttum hlutföllum við hlutaeign sína í B-deild stofnsjóðs.

Í ákvörðun um útgáfu jöfnunarhluta skal koma fram hvað mikið B-deild stofnsjóðs skuli hækka og skal gefa út ný samvinnuhlutabréf í samræmi við það. Ákvörðunina skal tilkynna til samvinnufélagaskrár innan tveggja vikna frá því að hún er tekin, ella fellur hún úr gildi.

52. gr.

Aðalfundur getur ákveðið lækkun stofnsjóðs félagsins til jöfnunar taps sem ekki verður jafnað með frjálsum sjóðum félagsins og varasjóði. Eigi má þó lækka B-deild stofnsjóðs fyrr en A-deild stofnsjóðs er tæmd.

Tilkynna skal samvinnufélagaskrá lækkun stofnsjóðs eigi síðar en tveimur vikum frá því að ákvörðun um það er tekin.

VIII. KAFLI
Ráðstöfun tekjuafgangs.

53. gr.

Óheimilt er að úthluta af fjármunum félagsins til félagsmanna eða annarra á annan hátt en segir í lögum þessum.

Samvinnufélag skal ráðstafa hagnaði samkvæmt ársreikningi liðins árs eins og hann er skilgreindur í ákvæðum 41. gr. Í samþykktum félagsins má heimila úthlutun tekjuafgangs til félagsmanna í hlutfalli við viðskipti þeirra, að svo miklu leyti sem söluverð til félagsmanna hefur verið ofan við kostnaðarverð eða útborgað verð fyrir framleiðsluvörur eða þjónustu félagsmanna hefur reynst neðan við endanlegt fullnaðarverð. Þó skal ávallt tekið tillit til sanngjarnra greiðslna í stofnsjóð félagsins.

Með sömu skilyrðum og að framan greinir er framleiðslusamvinnufélagi heimilt að ráðstafa tekjuafgangi til félagsmanna í samræmi við vinnuframlag hvers og eins. Setja skal nánari ákvæði um slíka ráðstöfun í samþykktir félagsins.

54. gr.

Minnst tíu hundraðshluta þess hagnaðar, sem ekki fer til þess að jafna hugsanlegt tap fyrri ára og ekki er lagður í aðra lögbundna sjóði samvinnufélags, skal leggja í varasjóð félagsins uns varasjóður nemur tíu hundraðshlutum af fjárhæð stofnsjóðs eða samanlagðri fjárhæð A- og B-deilda stofnsjóðs þar sem um slíka skiptingu er að ræða. Þegar því marki hefur verið náð skulu framlög vera minnst fimm hundraðshlutar þar til sjóðurinn nemur einum fjórða hluta af fjárhæð stofnsjóðs. Í samþykktum félags er heimilt að mæla fyrir um skyldu til hærri framlaga í varasjóð.

Heimilt er að nota varasjóð til að jafna tap sem ekki er unnt að jafna með öðrum hætti.

Heimilt er að leggja af hagnaði félagsins samkvæmt ákvæðum samþykkta þess eða ákvörðun félagsfunda til sjóða innan þess eða stofnana utan þess, sem ætlað er að styrkja málefni sem teljast til almenningsheilla, mannúðarmála eða ætlað er að starfa í hliðstæðum tilgangi, að svo miklu leyti sem slíkt telst hæfilegt með hliðsjón af tilganginum með stofnun slíkra sjóða, fjárhagsstöðu félagsins, svo og atvikum að öðru leyti.

Félagsstjórn er heimilt að verja smávægilegum fjárhæðum miðað við fjárhagsstöðu félagsins í sama skyni og um getur í 3. mgr.

IX. KAFLI
Ársreikningur og ársskýrsla stjórnar.

55. gr.

Ársreikning skal semja fyrir hvert reikningsár og jafnframt samstæðureikning ef samvinnufélag er eigandi að öðrum félögum með þeim hætti að það getur haft úrslitaáhrif á töku ákvarðana þar. Ársreikningur skal hafa að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning og skýringar.

Ársreikningur og samstæðureikningur skal undirritaður af stjórn félags og framkvæmdastjóra. Hafi stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri mótbárur fram að færa gegn ársreikningi eða samstæðureikningi skulu þeir undirritaðir með fyrirvara og skal gera grein fyrir því í ársskýrslu stjórnar, sbr. 65. gr., hvers eðlis fyrirvarinn er.

Ársreikningur, og ef við á samstæðureikningur, skal lagður fyrir skoðunarmenn eigi síðar en einum mánuði fyrir aðalfund.

56. gr.

Reikningsár samvinnufélags skal vera tólf mánuðir. Við stofnun félags eða breytingu á reikningsári getur tímabilið verið skemmra eða lengra, þó ekki lengra en átján mánuðir.

Félög í sömu félagasamstæðu skulu hafa sama reikningsár nema sérstakar aðstæður gefi efni til annars.

57. gr.

Ársreikningur skal gerður samkvæmt lögum og góðri reikningsskilavenju, bæði að því er varðar mat á hinum ýmsu liðum, uppsetningu, sundurliðun og heiti liða.

Í ársreikningi skulu vera skýringar á einstökum liðum í samræmi við ákvæði þessa kafla, sbr. 64. gr.

58. gr.

Eignir, sem ekki eru ætlaðar til varanlegrar eignar eða notkunar fyrir félagið, þ.e. veltufjármunir, má ekki færa á hærra verði en kostnaðarverði eða raunvirði ef það er lægra. Veltufjármuni má þó færa á hærra verði en kostnaðarverði í þeim tilvikum sem það samræmist góðri reikningsskilavenju.

59. gr.

Eignir, sem ætlaðar eru til varanlegrar eignar eða notkunar fyrir félagið, þ.e. fastafjármunir, má ekki færa á hærra verði en kostnaðarverði. Til kostnaðarverðs telst kostnaður við endurbætur sem færður hefur verið sérstaklega á reikningsárinu eða eignfærður hefur verið á fyrri reikningsárum. Fastafjármuni má annars ekki, að undanteknum ákvæðum 4. og 6. mgr. þessarar greinar, færa á hærra verði en bókfærðu verði þeirra í efnahagsreikningi síðasta reikningsárs.

Fastafjármunir, sem rýrna að verðgildi vegna aldurs, slits eða af hliðstæðum ástæðum, skulu árlega afskrifaðir a.m.k. um þá fjárhæð er nemur verðrýrnuninni nema viðkomandi eign hafi þegar verið afskrifuð nægilega. Afskrifa skal þótt tap sé eða verði á rekstrarreikningi síðasta reikningsárs.

Ef raunvirði fastafjármuna er lægra en bókfært verð þeirra samkvæmt ákvæðum 1. og 2. mgr. þessarar greinar og ástæður þess verða ekki taldar skammvinnar ber að lækka verð viðkomandi eignar að því marki sem telja verður nauðsynlegt samkvæmt góðri reikningsskilavenju.

Ef raunvirði fastafjármuna er verulega hærra en bókfært verð þeirra í efnahagsreikningi síðasta reikningsárs má hækka bókfært verð þeirra þrátt fyrir ákvæði 1. og 2. mgr. þessarar greinar enda sé hækkunin talin varanleg. Þá fjárhæð, sem hækkuninni nemur, skal færa á endurmatsreikning. Í endurmatsreikningi skal og gerð mótbókun við gjaldfærslu vegna reiknaðra áhrifa verðlagsbreytinga á peningalegar eignir og skuldir. Endurmatsreikningi má aðeins ráðstafa til:

1. Nauðsynlegrar niðurfærslu á öðrum fastafjármunum.
2. Að mæta tekjufærslu vegna reiknaðra áhrifa verðlagsbreytinga á peningalegar eignir og skuldir.
3. Verðbóta og hækkunar á stofnsjóði.
4. Að verðbæta varasjóð, sbr. 54. gr., í samræmi við verðlagsbreytingar en þó aðeins að því marki sem svarar til verðbreytingafærslu á stofnsjóði.
5. Að verðbæta frjálst eigið fé í samræmi við verðlagsbreytingar.
6. Að verðbæta þau tillög í skattalega sjóði og aðrar hliðstæðar ráðstafanir, sbr. 6. tölul. 4. mgr. 63. gr., sem skylt er að verðbæta.

Þá lækkun fastafjármuna, sem ekki verður jöfnuð samkvæmt 1. tölul. hér að framan, má jafna með sérstakri afskrift.

Langtímakröfu má færa með áætluðu raunvirði enda þótt hún hafi verið færð með lægra verði í síðasta efnahagsreikningi sem vafasöm eða verðlaus.

60. gr.

Hafi samvinnufélag tekið við starfsemi eða fyrirtæki og kaupverðið er hærra en raunverð hinna fengnu eigna má færa það sem umfram er til eignar meðal fastafjármuna ef talið verður að um viðskiptavild sé að ræða. Viðskiptavild skal afskrifa árlega um hæfilega fjárhæð og ekki minna en nemur 10% á ári af kostnaðarverði.

Færa má sem fastafjármuni kostnað við tæknilega og viðskiptalega aðstoð, rannsóknar- og þróunarvinnu, tilraunavinnslu, markaðsrannsóknir o.þ.h. ef um er að ræða verulegt og varanlegt verðmæti fyrir félagið. Árleg afskrift skal nema hæfilegri fjárhæð og ekki lægri en 20% af eignfærðum kostnaði nema við þær sérstöku aðstæður að lægri afskrift verði talin eðlileg samkvæmt góðri reikningsskilavenju.

Þóknun og beinan kostnað við töku langtímalána, gengistap, svo og samsvarandi hækkun vegna verðtryggingar slíkra lána er óheimilt að eignfæra.

Kostnað við stofnun félags eða hækkun á B-deild stofnsjóðs má ekki eignfæra.

Verðbréf, sem opinber gengisskráning er til um, má ekki færa á hærra verði en síðasta skráðu kaupverði í lok reikningsársins.

Við mat á verkum, sem unnið er að fyrir aðra aðila, skal fara eftir góðri reikningsskilavenju varðandi áætlaðan hagnað eða tap af verkunum.

61. gr.

Efnahagsreikningur skal sýna eignir, skuldir og eigið fé félagsins í lok reikningsárs. Meðal skulda skal sérgreina óskattlagt fjármagn.

Eftirfarandi liðir skulu sérgreindir í efnahagsreikningi. Þó skal frekari greining gerð þar sem aðstæður gefa tilefni til þess. Víkja má frá uppsetningu þessari að því leyti sem það samræmist góðri reikningsskilavenju.

A. EIGNIR

1. Veltufjármunir.

1.1. Sjóður.
1.2. Innstæður í bönkum o.þ.h.
1.3. Viðskiptakröfur.
1.4. Viðskiptavíxlar.
1.5. Aðrar skammtímakröfur.
1.6. Fyrirframgreiðslur.
1.7. Vörubirgðir.
1.8. Verk í vinnu.

2. Fastafjármunir.

2.1. Eignarhlutar í öðrum félögum.
2.2. Skuldabréf og önnur verðbréf.
2.3. Aðrar langtímakröfur.
2.4. Fyrirframgreiðslur.
2.5. Vélar, áhöld og önnur varanleg rekstrartæki.
2.6. Skip og flugvélar.
2.7. Fasteignir.
2.8. Einkaleyfi og hliðstæð réttindi.
2.9. Viðskiptavild, sbr. 1. mgr. 60. gr.
2.10. Skipulagningarkostnaður og annar eignfærður stofnkostnaður, sbr. 4. og 5. mgr. 60. gr.

3. Aðrar eignir.
- 3.1. Ógreiddir en keyptir hlutir í B-deild stofnsjóðs.
- 3.2. Hlutir í B-deild stofnsjóðs sem félagið hefur eignast en enn eigi selt, sbr. 44. gr.

B. SKULDIR OG EIGIÐ FÉ

1. Skammtímaskuldir.
- 1.1. Skuldir í bönkum.
- 1.2. Viðskiptaskuldir.
- 1.3. Viðskiptavíxlar.
- 1.4. Aðrar víxlaskuldir.
- 1.5. Aðrar skammtímaskuldir.
- 1.6. Fyrirframgreiðslur.
- 1.7. Ógreiddur arður af hlutum í B-deild stofnsjóðs.
- 1.8. Ógreiddur tekju- og eignarskattur.
- 1.9. Ógreiddir aðrir skattar.

2. Langtímaskuldir.
- 2.1. Veðskuldir.
- 2.2. Aðrar langtímaskuldir.

3. Bundið óskattlagt fjármagn og aðrar hliðstæðar ráðstafanir.

4. Eigið fé.
- 4.1. Bundið eigið fé.
  - 4.1.1. Stofnsjóður (A- og B-deildir ef við á).
  - 4.1.2. Lögbundinn varasjóður.
  - 4.1.3. Endurmatssjóður.
- 4.2. Óbundið eigið fé.
  - 4.2.1. Bundnir sjóðir samkvæmt félagssamþykktum.
  - 4.2.2. Sjóðir til frjálsrar ráðstöfunar. Ójafnað tap færist sem frádráttarliður.

Í efnahagsreikningi eða í skýringum með honum skal enn fremur veita upplýsingar um:

1. Veðsetningar.
- 1.1. Skrá yfir veð í fasteignum félagsins.
- 1.2. Skrá yfir aðrar veðsetningar með upplýsingum um bókfært verð veðsins.

2. Ábyrgðarskuldbindingar.
- 2.1. Víxlaábyrgðir.
- 2.2. Aðrar ábyrgðar- og tryggingaskuldbindingar.

62. gr.

Kröfur á eða skuldir við félög, sem 1. mgr. 55. gr. á við, skal tilgreina sérstaklega í efnahagsreikningi. Heimilt er þó að gefa upplýsingar um fjárhæðir slíkra krafna eða skulda í texta í efnahagsreikningi eða í skýringum með honum. Á sama hátt skal gefa upplýsingar um veðsetningar og ábyrgðarskuldbindingar fyrir félög í eigu samvinnufélags.

Hafi samvinnufélag lánað verðmæti til stjórnarmanna eða framkvæmdastjóra þess (kaupfélagsstjóra) eða stjórnarmanns eða framkvæmdastjóra félags í þess eigu, og ekki er um sambærileg viðskipti félagsins að ræða og það á við aðra félagsmenn í daglegum rekstri, skal samanlögð fjárhæð þessara krafna færð sem sérstakur liður í efnahagsreikningi. Hafi félag sett veðtryggingu eða tekið á sig aðrar ábyrgðarskuldbindingar fyrir þá aðila, sem nefndir eru í þessari málsgrein, skal þess einnig sérstaklega getið í efnahagsreikningi eða í skýringum með honum.

Hafi félag sett veð eða tekið á sig ábyrgðarskuldbindingar fyrir þriðja aðila án þess að það falli undir ákvæði 1. og 2. mgr. þessarar greinar skal tilgreina heildarfjárhæð slíkra veðsetninga eða skuldbindinga á sama hátt.

63. gr.

Rekstrarreikningur skal gerður þannig að hann gefi, með hliðsjón af rekstri félagsins, skýra mynd af því hvernig hagnaður eða tap reikningsársins hefur myndast.

Í rekstrarreikningi skulu heildartekjur af rekstri félagsins á reikningsárinu koma fram og skulu tekjur og gjöld sundurliðuð eftir því sem rekstur félagsins gefur tilefni til.

Meðal tekna skal sérstaklega greina:

1. Tekjur af aðalstarfsemi.
2. Arð af eignarhlutum í öðrum félögum.
3. Vaxtatekjur.
4. Tekjufærslu vegna reiknaðra áhrifa verðlagsbreytinga á peningalegar eignir og skuldir.
5. Hagnað sem fram kemur við sölu, tjónsuppgjör, eignarnám eða aðra afhendingu fastafjármuna.
6. Óreglulegar tekjur.

Meðal gjalda skal sérstaklega greina:

1. Gjöld af aðalstarfsemi.
2. Vaxtagjöld, þó ekki reiknaða vexti af stofnsjóði.
3. Afskriftir og niðurfærslur á fastafjármunum.
4. Gjaldfærslu vegna reiknaðra áhrifa verðlagsbreytinga á peningalegar eignir og skuldir.
5. Tap sem verður við sölu, tjónsuppgjör, eignarnám eða aðra afhendingu fastafjármuna.
6. Óregluleg gjöld.
7. Tekjuskatt og eignarskatt reikningsársins.

Óreglulegar tekjur og gjöld skv. 6. lið 3. mgr. og 6. lið 4. mgr. skal sundurliða eftir tegundum.

Víkja má frá uppsetningu þessari að því leyti sem það samræmist góðri reikningsskilavenju.

64. gr.

Í skýringum í ársreikningi skal gefa upplýsingar um eftirfarandi atriði með vísun til viðeigandi liða í efnahagsreikningi og rekstrarreikningi komi þau ekki þar greinilega fram:

1. Eignarhluta í öðrum félögum og annað áhættufé skal sundurliða. Þar skal greina nafn hvers félags, nafnverð eignarhluta og bókfært verð í efnahagsreikningi.
2. Hafi við gerð ársreiknings verið tekið tillit til áhrifa verðlagsbreytinga á peningalegar eignir og skuldir skal gera grein fyrir þeirri aðferð sem beitt hefur verið.
3. Varanlega rekstrarfjármuni skal sundurliða. Þar komi fram kostnaðarverð hvers eignaflokks í ársbyrjun samkvæmt efnahagsreikningi fyrra árs ásamt eldri endurmatshækkunum. Þá skal greint heildarverð hækkunar og lækkunar þessara eigna á reikningsárinu ásamt afskriftum og niðurfærslum á reikningsárinu og samtölu þeirra til loka reikningsársins. Niðurstöður þessara skýringa skulu vera samanburðarhæfar við einstaka eignaliði í efnahagsreikningi og við afskriftir í rekstrarreikningi.
4. Gildandi fasteignamatsverð fasteigna og brunabótamatsverð þeirra.
5. Hafi einstakir veltufjármunir verið færðir á hærra verði en kostnaðarverði skal það upplýst ásamt fjárhæð mismunar.
6. Endurmatshækkun fastafjármuna, fjárhæð hennar og ráðstöfun. Gerð skal grein fyrir þeim reglum sem farið er eftir við endurmatið.

7. Eftirlauna- eða lífeyrisskuldbindingar félags skal færa í efnahagsreikning í samræmi við góða reikningsskilavenju.
8. Breytingar, sem orðið hafa á hinum ýmsu liðum eigin fjár frá efnahagsreikningi síðasta árs, skal sundurliða.
9. Ef gerðar hafa verið breytingar á mati veltufjármuna eða afskriftum fastafjármuna eða gerðar aðrar breytingar frá ársreikningi síðasta árs sem hafa veruleg áhrif á afkomu ársins eða hafa að öðru leyti verulega þýðingu, skal gera grein fyrir þeim.
10. Heildarfjárhæð eigna og skulda í erlendum gjaldeyri eða þeim liðum efnahagsreiknings sem háðir eru gengisáhættu eða verðtryggingu.
11. Ef gerðar eru verulegar breytingar á uppsetningu eða flokkun liða í rekstrarreikningi eða efnahagsreikningi sem haft geta veruleg áhrif á möguleika til samanburðar við ársreikning síðasta árs skal gera grein fyrir þeim breytingum.
12. Ef félagið hefur yfirtekið eignarhluti í B-deild stofnsjóðs skal geta þess í skýringum og hvernig þeim hlutum hafi verið ráðstafað. Ef félagið hefur keypt eða yfirtekið hluti í öðrum félögum skal upplýsa um kaupverð og önnur atriði sem máli skipta.
13. Hafi verið áætlaður hagnaður af verki í framkvæmd í samræmi við góða reikningsskilavenju skal það koma fram ásamt nánari upplýsingum um mat á hagnaðinum.
14. Þau atriði sem hafa eða geta haft veruleg áhrif á skattalega stöðu félagsins, svo sem ef um heimild til yfirfærslu á rekstrartapi frá fyrri árum er að ræða eða ef sala eða önnur afhending á eignum félagsins fyrir bókfært verð gæti leitt til skattlagningar.
15. Veðsetningar eða ábyrgðarskuldbindingar, sbr. 61. gr.
16. Kröfur á eða skuldir við önnur félög í eigu samvinnufélagsins skal sérgreina, sbr. 1. mgr. 62. gr.
17. Ábyrgðarskuldbindingar vegna hluthafa, stjórnarmanna o.fl. aðila, sbr. 2. og 3. mgr. 62. gr.

65. gr.

Í ársskýrslu stjórnar, sem lögð skal fram á aðalfundi, skal gefa, nema sérstakar ástæður séu til að ætla að slíkt gæti skaðað félagið, upplýsingar um atriði sem eru mikilvæg við mat á fjárhagslegri stöðu félagsins og afkomu þess á reikningsárinu og ekki koma fram í efnahags- eða rekstrarreikningi eða skýringum með þeim. Þetta á einnig við um mikilvæg atriði sem fram hafa komið eftir lok reikningsársins.

Ársskýrsla skal veita upplýsingar um fjölda starfsmanna að meðaltali á reikningsárinu, heildarfjárhæð launa, þóknana eða annarra greiðslna til starfsmanna, stjórnar, framkvæmdastjóra og annarra í þjónustu félagsins.

Í ársskýrslu skal einnig upplýst um fjölda félagsaðila í félaginu og fjölda eigenda að hlutum í B-deild stofnsjóðs ef stofnsjóður er þannig tvískiptur. Ef atkvæðagildi félagsaðila er ekki jafnt skal það skýrt í ársskýrslu.

Stjórnin skal í ársskýrslu gera tillögu um ráðstöfun á hagnaði félagsins eða jöfnun taps.

Ef félagið á eignarhluta í félagi með þeim hætti sem 1. mgr. 55. gr. fjallar um skal veita upplýsingar í ársskýrslunni um afkomu félagasamstæðunnar á reikningsárinu ásamt upplýsingum um frjálst eigið fé hennar eða ójafnað tap.

66. gr.

Í samvinnufélagi, sem á eignarhluta í öðru félagi með þeim hætti sem 1. mgr. 55. gr. tekur til, skal gera samstæðureikning sem ná skal til sama tímabils og ársreikningur þess.

Samstæðureikningurinn skal hafa að geyma samantekt á ársreikningum í samræmi við lög og góða reikningsskilavenju og með hliðsjón af öðrum ákvæðum þessa kafla. Við

gerð reikningsins skal fella brott innbyrðis tekjur og arðgreiðslur milli félaga í samstæðunni svo og innbyrðis eignir og skuldir.

Til innbyrðis tekna telst hluti samvinnufélags í tekjum af eignatilfærslum innan samstæðunnar svo framarlega sem eignin hefur ekki þegar verið afskrifuð um samsvarandi fjárhæð í því félagi sem aflaði hennar.

67. gr.

Þau samvinnufélög, sem hafa B-deild stofnsjóðs, skulu senda endurrit ársreikninga sinna til samvinnufélagaskrár eigi síðar en sjö mánuðum eftir lok reikningsárs.

Samvinnufélagaskrá er heimilt að kalla eftir ársreikningum annarra samvinnufélaga. Með ársreikningi skal fylgja yfirlýsing um hvenær hann var samþykktur og hvaða ákvörðun aðalfundur tók um ráðstöfun á hagnaði eða jöfnun á tapi.

Ef skylt er að gera samstæðureikning fyrir samvinnufélag og tengd félög skal enn fremur senda hann til samvinnufélagaskrár eftir því sem við á skv. 1. og 2. mgr.

X. KAFLI
Endurskoðun reikninga.

68. gr.

Á aðalfundi skal kjósa tvo skoðunarmenn reikninga og tvo til vara. Kosning þeirra gildir í tvö ár.

Í félögum, er hafa B-deild stofnsjóðs eða fleiri en 50 fasta starfsmenn, skal aðalfundur að auki kjósa árlega löggiltan endurskoðanda reikninga eða endurskoðunarfélag.

Skoðunarmaður eða löggiltur endurskoðandi getur hvenær sem er sagt af sér störfum. Hann verður einnig leystur frá störfum samkvæmt ákvörðun þeirra er kusu hann. Tilkynna skal ráðherra um slíka ákvörðun.

Ljúki starfi skoðunarmanns eða endurskoðanda áður en kjörtímabili er lokið eða uppfylli hann ekki lengur skilyrði til að vera endurskoðandi og enginn varamaður er til að koma í hans stað, þá skal stjórn félagsins annast um að kosinn verði nýr skoðunarmaður eða endurskoðandi í hans stað eins fljótt og unnt er.

69. gr.

Skoðunarmenn samvinnufélags skv. 1. mgr. 68. gr. skulu vera félagsmenn, lögráða og fjár síns ráðandi. Sé félag félagsaðili er heimilt að kjósa forráðamenn félagsaðila til þessara starfa. Skoðunarmenn skulu hafa þá reynslu í bókhaldi og viðskiptaháttum sem með hliðsjón af starfsemi og stærð félagsins er nauðsynleg til rækslu starfans. Ekki mega þeir sitja í stjórn eða fulltrúanefnd félags, gegna starfi framkvæmdastjóra eða öðru starfi á vegum félagsins eða forráðamanna þess. Þeir mega heldur ekki vera skuldugir félaginu eða öðru félagi í þess eign umfram það sem eðlilegt getur talist í viðskiptum milli félagsins og félagsmanna.

Kjósa skal annan af skoðunarmönnum samvinnufélags sem skoðunarmann í félagi, sem samvinnufélag á eignarhluta í, á þann hátt sem um er fjallað í 1. mgr. 55. gr. ef þess er nokkur kostur.

70. gr.

Ef skoðunarmenn eru ekki kosnir á aðalfundi eða kosning þeirra brýtur í bága við ákvæði 68.–69. gr., er andstæð ákvæðum í samþykktum félagsins eða ef starf þeirra verður annars laust skal ráðherra tilnefna skoðunarmann eða nýjan skoðunarmann í stað þess sem ólöglega var kosinn ef tilmæli um það koma fram frá stjórnarmanni, framkvæmdastjóra eða a.m.k. 10 félagsmönnum. Sama gildir ef löggiltur endurskoðandi er ekki kos-

inn þótt skylt sé skv. 2. mgr. 68. gr. eða ef hann annars fullnægir ekki lögmæltum skilyrðum til þess að gegna því starfi.

Kosning skoðunarmanns eða löggilts endurskoðanda skv. 68. gr. gildir þar til nýr skoðunarmaður eða endurskoðandi hefur verið kosinn í samræmi við ákvæði laga þessara og samþykktir félagsins.

71. gr.

Skoðunarmenn skulu í samræmi við góða endurskoðunarvenju endurskoða ársreikning félagsins og í því sambandi kanna bókhaldsgögn þess og aðra þætti er varða rekstur þess og stöðu.

Ef samvinnufélag á eignarhlut í félagi á þann hátt sem um getur í 1. mgr. 55. gr. skulu skoðunarmenn og endurskoðandi einnig endurskoða samstæðureikning og reikningsleg tengsl félaganna.

Skoðunarmenn skulu fylgja þeim kröfum sem settar hafa verið á aðalfundi um endurskoðun reikninga ef þær brjóta ekki í bága við lög eða samþykktir félagsins eða góða endurskoðunarvenju.

Ef aðalfundur kýs löggiltan endurskoðanda eða endurskoðunarfélag jafnframt skoðunarmönnum skal sú verkaskipting ríkja milli þeirra að löggiltur endurskoðandi annast endurskoðun reikninga félagsins í samræmi við lög þessi, góða reikningsskilavenju og lög nr. 67 31. maí 1976, um löggilta endurskoðendur, en skoðunarmenn skulu yfirfara rekstur félagsins og ársreikninga, fylgjast með því að innra eftirlit í rekstri félagsins sé í góðu lagi og fylgjast með framkvæmd samþykkta félagsfunda og stjórnar félagsins. Hinn löggilti endurskoðandi skal einnig athuga einstaka þætti í reikningshaldi félagsins að beiðni skoðunarmanna.

72. gr.

Félagsstjórn og framkvæmdastjóri (kaupfélagsstjóri) skulu veita skoðunarmönnum og endurskoðanda aðstöðu til að framkvæma þær athuganir sem þeir telja nauðsynlegar. Þá skulu sömu aðilar einnig sjá til þess að skoðunarmenn og endurskoðandi fái þau gögn, þær upplýsingar og þá aðstoð sem þeir álíta nauðsynleg til að framkvæma verk sitt.

Félagsstjórn og framkvæmdastjóri félags, sem samvinnufélag á eignarhlut í á þann hátt sem 1. mgr. 55. gr. nær til, hafa samsvarandi skyldur við skoðunarmenn og endurskoðanda samvinnufélagsins.

73. gr.

Skoðunarmenn og löggiltur endurskoðandi, ef hann er kosinn, skulu árita ársreikning sem leggja skal fyrir aðalfund. Áritaður ársreikningur skal vera kominn í hendur stjórnar í síðasta lagi tveimur vikum fyrir aðalfund.

Í áritun skoðunarmanna og endurskoðanda skal felast yfirlýsing um að ársreikningurinn hafi verið endurskoðaður. Þá skal koma fram skoðun skoðunarmanna og endurskoðanda á því hvort ársreikningur og samsvarandi samstæðureikningur séu samdir í samræmi við ákvæði laga og samþykkta félagsins, svo og greinargerð um niðurstöður endurskoðunarinnar að öðru leyti. Ef skoðunarmenn og endurskoðandi eru þeirrar skoðunar að ekki beri að samþykkja ársreikninginn skulu þeir taka það fram sérstaklega.

Séu ekki í ársreikningi þær upplýsingar, sem fram eiga að koma um rekstur félagsins og fjárhagslega stöðu þess að öðru leyti, eða ef skoðunarmenn eða endurskoðandi samvinnufélags telja vanta nauðsynlegar upplýsingar um viðskipti annars félags í eigu samvinnufélagsins skulu þeir geta þess og gefa nauðsynlegar viðbótarupplýsingar í skýrslu sinni ef kostur er. Ef ársskýrsla stjórnar hefur ekki að geyma þær upplýsingar, sem ber að veita, eða er ekki í samræmi við ársreikning skulu skoðunarmenn og endurskoðandi

vekja á því athygli í skýrslu sinni. Ef skoðunarmenn og endurskoðandi hafa komist að raun um við endurskoðun að atvik liggi fyrir sem haft geti ábyrgð í för með sér fyrir stjórnarmenn eða framkvæmdastjóra (kaupfélagsstjóra) skulu þeir geta þess í skýrslunni. Að öðru leyti geta skoðunarmenn og endurskoðandi skýrt frá þeim atriðum í skýrslu sinni sem þeir telja rétt að félagsmenn fái vitneskju um.

74. gr.

Ábendingar og athugasemdir, sem skoðunarmenn eða endurskoðandi vilja koma á framfæri við stjórn eða framkvæmdastjóra, skal skrá í sérstaka endurskoðunarbók eða færa fram skriflega á annan hátt. Stjórnin skal varðveita gögn þessi á öruggan hátt.

75. gr.

Skoðunarmenn og endurskoðandi hafa rétt til þess að sitja aðalfundi og aðra félagsfundi.

76. gr.

Skoðunarmönnum og endurskoðanda og samstarfsmönnum hans er ekki heimilt að gefa einstökum félagsaðilum eða óviðkomandi aðilum upplýsingar um hag félags. Skoðunarmanni og endurskoðanda, sem segir upp starfi, er þó heimilt að tilkynna þeim, sem kemur í hans stað, ástæðuna fyrir uppsögn sinni.

77. gr.

Félagsaðili getur á aðalfundi eða á öðrum félagsfundi, þar sem málið er á dagskrá, komið fram með tillögu um að fram fari rannsókn á stofnun félags, tilgreindum atriðum varðandi starfsemi þess eða ákveðnum þáttum bókhalds eða ársreiknings. Hljóti tillagan atkvæði minnst 25% atkvæðisbærra félagsmanna eða fulltrúa deilda getur félagsmaður í síðasta lagi einum mánuði frá lokum fundarins farið þess á leit við ráðherra að hann tilnefni rannsóknarmenn. Auk þess geta eigendur að a.m.k. 25% hluta í B-deild stofnsjóðs farið þess á leit við ráðherra að hann tilnefni slíka rannsóknarmenn. Tilmælin skal taka til greina svo framarlega sem ráðherra telur nægilegar ástæður til þeirra. Ráðherra skal gefa stjórn félagsins, skoðunarmönnum og endurskoðanda þess og, þegar við á, þeim sem málið varðar tækifæri til að láta í ljós álit sitt um kröfuna áður en hann tekur ákvörðun sína. Ráðherra ákveður fjölda rannsóknarmanna, en meðal þeirra skulu vera bæði löggiltur endurskoðandi og lögfræðingur.

Ákvæði 1. mgr. 69. gr., 72., 75. og 76. gr. gilda einnig um rannsóknarmenn eftir því sem við á.

Rannsóknarmennirnir skulu gefa skriflega skýrslu til félagsfunda. Þeir skulu fá greidda þóknun frá félaginu og skal hún ákveðin af ráðherra.

Skýrsla rannsóknarmanna skal liggja frammi til sýnis fyrir félagsmenn á skrifstofu félagsins í skemmsta lagi viku fyrir félagsfund.

XI. KAFLI
Samruni samvinnufélaga.

78. gr.

Samvinnufélag getur sameinast algerlega öðru samvinnufélagi með samningi um að hið síðarnefnda taki við eignum og skuldum hins fyrrnefnda án skuldaskila samkvæmt eftirfarandi ákvæðum. Telst þá fyrrnefnda félaginu slitið og félagsaðilar þess verða félagsaðilar í hinu síðarnefnda með fullum réttindum.

Samningur um sameiningu samvinnufélaga skal lagður fyrir félagsfundi (fulltrúafundi)

félaganna og öðlast hann eigi gildi nema hann sé þar samþykktur með minnst $^{2}/_{3}$ hluta atkvæða, sbr. ákvæði 92. gr. Ákvörðunin skal að öðru leyti uppfylla frekari fyrirmæli er félagssamþykktir kunna að kveða á um.

Félagsaðilar og eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs skulu eiga aðgang að eftirfarandi upplýsingum eigi síðar en viku fyrir fundi í báðum félögunum:

1. Endanlegum drögum að samningi milli félaganna.
2. Endurriti af ársreikningi beggja félaganna fyrir liðið ár og af reikningsyfirliti og rekstraráætlun fyrir yfirstandandi ár ef þess er kostur. Þá skulu félagsmenn einnig eiga aðgang að drögum að upphafsreikningi hins sameinaða félags.
3. Greinargerð um ástæður sem liggja að baki tillögu um sameiningu félaganna.
4. Tillögu að breytingu á samþykktum þess félags, sem eftir stendur, í samræmi við samningsuppkastið, sbr. 1. tölul.

Ákvörðun um samruna samvinnufélaga skal tilkynna til samvinnufélagaskrár innan viku frá því að hún er gerð. Hafi tilkynning ekki farið fram innan tveggja mánaða frá því að ákvörðunin er tekin fellur hún úr gildi.

79. gr.

Stjórn þess félags, sem sameinað er öðru með yfirtöku þess síðarnefnda á eignum og skuldum þess fyrrnefnda, skal láta birta tvisvar sinnum í Lögbirtingablaði áskorun til lánardrottna félagsins um að lýsa kröfum sínum innan þriggja mánaða frá fyrstu birtingu áskorunar talið. Eignum félagsins skal halda aðgreindum þar til fresturinn er útrunninn og lýstum kröfum fullnægt. Ekki þarf að halda eignunum aðgreindum ef allir lánardrottnar samþykkja eða þeim er sett fullnægjandi trygging. Ráðherra úrskurðar eftir kröfu aðila hvort trygging sú, sem fram er boðin, sé fullnægjandi. Sanni félag að það eigi fyrir skuldum er ráðherra heimilt að veita undanþágu frá innköllun samkvæmt framangreindu.

Ef það félag, sem við eignum og skuldum tekur, verður gjaldþrota meðan það hefur aðgreindar eignir þess félags, sem sameinað er, skulu kröfur á hendur síðarnefnda félaginu, svo og kröfur eigenda stofnsjóðs njóta forgangsréttar til greiðslu af eignum félagsins í þeirri röð sem kveðið er á um í 87. gr.

Þegar ekki er lengur skylt að halda eignum þess félags aðgreindum, sem sameinað er öðru, skal senda tilkynningu innan viku til samvinnufélagaskrár um sameiningu félaganna og slit þess félags sem sameinað var öðru. Félagsstjórnir beggja félaganna skulu undirrita tilkynninguna.

80. gr.

Eigendur hluta í B-deild stofnsjóða samvinnufélaga, sem sameinuð eru, skulu njóta fullra réttinda hjá hinu sameinaða samvinnufélagi og skal eign þeirra skráð í hlutaskrá þess, sbr. þó 3. mgr. 40. gr.

81. gr.

Ef samvinnufélag á meira en $^{9}/_{10}$ hluta hlutabréfa í hlutafélagi og fer með samsvarandi hluta atkvæðanna geta stjórnir félaganna tekið ákvörðun um innlausn samvinnufélagsins á þeim hluta hlutabréfanna í hlutafélaginu, sem ekki eru í eigu samvinnufélagsins, og ákveðið að samvinnufélagið taki við öllum eignum og skuldum hlutafélagsins. Tilkynna skal samvinnufélaga- og hlutafélagaskrám um ákvörðun hér að lútandi innan viku frá því að hún er gerð og hafi tilkynningin ekki borist innan tveggja mánaða fellur hún úr gildi. Ákvæði 78. og 79. gr. eiga við um samruna félaganna eftir því sem við getur átt.

Hluthafar í því félagi, sem sameinað er samvinnufélaginu, eiga rétt á því að hlutabréf þeirra verði innleyst innan mánaðar frá því að ákvörðun um sameiningu er tekin. Skal samvinnufélagið kaupa hlutina á því verði sem svarar til verðmætis þeirra. Náist ekki samkomulag um verðið skal það ákveðið af matsmönnum sem dómkvaddir eru af héraðsdómara á heimilisvarnarþingi hlutafélagsins. Hvor aðili um sig getur borið ákvörðun matsmanna undir dómstóla. Verður þá að höfða mál innan þriggja mánaða frá því að mat hefur farið fram.

XII. KAFLI
Samvinnusambönd.

82. gr.

Ef þrjú eða fleiri samvinnufélög með líku verksviði koma sér saman um að mynda samband samvinnufélaga sem sérstakt félag má ákveða að félagið verði einnig í formi samvinnufélags. Um stofnun þess, skrásetningu og skipulag gilda þá ákvæði laga þessara eftir því sem við getur átt.

Hvert það félag, sem fullnægir ákvæðum laga þessara og samþykktum samvinnusambands, hefur rétt til inngöngu í starfandi samvinnusamband, enda starfi það á sambærilegu verksviði og þau samvinnufélög sem fyrir eru í sambandinu.

Nánari ákvæði um samvinnusamband skal setja í samþykktir þess.

XIII. KAFLI
Slit samvinnufélaga.

83. gr.

Samvinnufélagi skal slíta ef:

1. Ályktun þar að lútandi er samþykkt af tveimur lögmætum félagsfundum í röð og henni eru fylgjandi eigi færri en $^2/_3$ atkvæðisbærra fundarmanna. Í félagi, sem skiptist í deildir, skal bera ályktunina undir deildarfundi milli félagsfunda og þarf hún að hljóta þar samþykkt með einföldum meiri hluta greiddra atkvæða.
2. Félagsaðilar verða færri en fimmtán eða færri en þrír ef um samvinnusamband er að ræða eða ef félagið fullnægir ekki ákvæðum laga þessara. Þetta gildir þó ekki ef ráðherra hefur veitt undanþágu frá lágmarkstölu félagsaðila, sbr. lokamálslið 5. mgr. 4. gr.
3. Félagsstjórn er skylt að afhenda bú félagsins til gjaldþrotaskipta samkvæmt ákvæðum gjaldþrotalaga.
4. Félagið vanrækir að senda samvinnufélagaskrá tilkynningar sem því er skylt samkvæmt ákvæðum laga þessara.
5. Félaginu skal slíta í samræmi við ákvæði samþykkta þess.

84. gr.

Þegar skilyrði 83. gr. eru fyrir hendi, en félagsstjórn vanrækir að óska eftir slitum félagsins skal héraðsdómari taka félagið til skipta að kröfu ráðherra, félagsaðila eða eigenda minnst 10% hluta í B-deild stofnsjóðs. Sá sem óskar eftir skiptum skal þó ávallt gefa félagi með sannanlegum hætti eins mánaðar frest til að bæta úr því sem ábótavant er ef slíkar úrbætur eru mögulegar. Um meðferð kröfu og bús skal fara eftir ákvæðum gjaldþrotalaga eftir því sem við á, sbr. þó 2. mgr.

Þegar félagsslit eru ákveðin skv. 1. og 5. tölul. 83. gr. getur félagsfundur annaðhvort afhent félagsbúið héraðsdómara til meðferðar eða kosið skilanefnd til þess að fara með mál félagsins meðan á félagsslitum stendur. Áður en skilanefnd er kosin skal félagsstjórn

þó láta gera efnahags- og rekstrarreikning fyrir félagið og skal fylgja honum álitsgerð löggilts endurskoðanda um það hvort eignir félagsins hrökkvi fyrir skuldum þess. Komi fram að eignir félagsins hrökkvi ekki svo víst sé fyrir skuldum þess skal félagsstjórn óska eftir skiptum á búi félagsins með þeim hætti sem segir í 1. mgr.

Sé skilanefnd kosin skulu í hana kosnir hlutfallskosningu hið minnsta tveir en hið mesta fimm menn. Ef í félaginu er B-deild stofnsjóðs skal gefa eigendum hluta í henni kost á því að tilnefna einn skilanefndarmann að auki.

Hið minnsta einn skilanefndarmaður skal vera héraðsdóms- eða hæstaréttarlögmaður eða löggiltur endurskoðandi.

Þegar kosin hefur verið skilanefnd skal hún tilkynna samvinnufélagaskrá um ákvörðun um slit félagsins og kosningu sína og óska eftir löggildingu ráðherra á starfa sínum. Er löggilding hefur fengist tekur skilanefnd við réttindum og skyldum félagsstjórnar og framkvæmdastjóra (kaupfélagsstjóra).

Ráðherra er rétt að synja um löggildingu skilanefndar ef fyrirliggjandi gögn bera ekki með sér að réttilega hafi verið staðið að ákvörðun um félagsslit eða kjöri skilanefndar eða vafasamt þykir að eignir félagsins hrökkvi fyrir skuldum þess.

Óski maður, sem hlotið hefur löggildingu til starfa í skilanefnd, lausnar frá starfi sínu eða andist skilanefndarmaður áður en skilanefnd hefur lokið störfum skal hún tafarlaust tilkynna það ráðherra og boða til félagsfundar innan eins mánaðar til þess að kjósa nýjan mann í hans stað. Sé ekki leitað löggildingar nýs skilanefndarmanns án ástæðulausrar tafar er ráðherra heimilt að fella löggildingu skilanefndar úr gildi.

Telji ráðherra að ástæðulaus dráttur hafi orðið á starfi skilanefndar eða hún hafi á annan hátt brugðist skyldum sínum skal hann veita henni áminningu og frest til úrbóta. Sé málum ekki komið í rétt horf innan slíks frests er ráðherra heimilt að fella löggildingu skilanefndar úr gildi.

Skilanefndarmenn ábyrgjast einn fyrir alla og allir fyrir einn félagsaðilum og lánardrottnum félagsins allt tjón er þeir kunna að baka þeim með störfum sínum af ásetningi eða stórfelldu gáleysi.

85. gr.

Þegar skilanefnd hefur verið löggilt skal hún láta birta tvívegis í Lögbirtingablaði auglýsingu um félagsslitin ásamt áskorun til lánardrottna um að þeir lýsi kröfum sínum á hendur félaginu til skilanefndar innan tveggja mánaða frá því að auglýsingin birtist fyrra sinni. Réttaráhrif slíkrar innköllunar skulu vera hin sömu og við gjaldþrotaskipti á búi samvinnufélags.

Í auglýsingu skv. 1. mgr. skal skilanefnd boða til fundar með lánardrottnum félags og félagsaðilum til þess að fjalla um kröfur á hendur félaginu og skal sá fundur haldinn innan mánaðar frá lokum kröfulýsingarfrests.

Löggilding skilanefndar og innköllun krafna breyta ekki rétti lánardrottna til að leita fullnustu krafna sinna samkvæmt almennum reglum.

Um kröfur á hendur félaginu og gagnkvæma samninga þess skulu gilda ákvæði gjaldþrotalaga eftir því sem við á.

86. gr.

Þegar kröfulýsingarfrestur er á enda skal skilanefnd gera skrá um þær kröfur sem henni hafa borist. Skal hún láta í ljós álit sitt á því hvort eða að hvað miklu leyti hún telji að viðurkenna skuli hverja kröfu. Telji skilanefnd ekki unnt að viðurkenna kröfu, að nokkru leyti eða öllu eins og henni hefur verið lýst, skal hún tilkynna hlutaðeigandi kröfuhafa um það á sannanlegan hátt og boða hann sérstaklega til þess fundar þar sem fjallað verður um lýstar kröfur.

Komi ekki fram andmæli gegn afstöðu skilanefndar til viðurkenningar á lýstum kröfum á fundi, sem haldinn er til umfjöllunar um þær, skal álit hennar teljast endanlega samþykkt af öllum hlutaðeigandi.

Andmæli lánardrottinn afstöðu skilanefndar til viðurkenningar kröfu sinnar eða sæti krafa andmælum af hendi annars lánardrottins eða félagsmanns og ekki er á fundinum leystur ágreiningur þeirra skal skilanefnd þegar í stað vísa honum til úrlausnar héraðsdómara á heimilisvarnarþingi félagsins sem kveður upp úrskurð um hann svo fljótt sem verða má. Um málskot gilda almennar reglur.

Berist skilanefnd krafa eftir lok kröfulýsingarfrests skulu um hana gilda ákvæði gjaldþrotalaga eftir því sem við á.

Telji skilanefnd orka tvímælis að eignir félagsins hrökkvi fyrir skuldum þess að loknum kröfulýsingarfresti skal hún án tafar afhenda bú þess til gjaldþrotaskipta.

Sé bú samvinnufélags tekið til gjaldþrotaskipta með þeim hætti er segir í 5. mgr. skal við búsmeðferð telja frestdag þann dag sem félagsfundur hefur ákveðið félagsslit skv. 1. tölul. 83. gr. eða þann dag sem félaginu skyldi slíta samkvæmt ákvæðum félagssamþykkta skv. 5. tölul. 83. gr., en úrskurðardag eða upphafsdag skipta þann dag sem skilanefnd hefur hlotið löggildingu ráðherra.

87. gr.

Þegar að loknum fundi skv. 86. gr. og þegar nægilegum eignum félagsins hefur verið komið í verð skal skilanefnd greiða viðurkenndar kröfur á hendur félaginu. Skal hún taka frá fé til greiðslu umdeildra krafna.

Skilanefnd skal eftir þörfum boða til félagsfunda um tilhögun á slitum félagsins.

Þegar lokið er greiðslu krafna og fé hefur verið sérgreint til greiðslu umdeildra krafna skv. 1. mgr. og þegar fram er komin afstaða félagsaðila til þess að hverju leyti eignum félagsins skuli komið í verð skal skilanefndin gera frumvarp til úthlutunargerðar til eigenda stofnsjóðs og lokareikninga félagsins. Eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs skulu hafa forgangsrétt til greiðslu fram yfir eigendur A-deildar þar til nafnverð hluta í B-deild er að fullu greitt. Ákveða má í samþykktum félags að auka þennan forgangsrétt. Í samþykktunum má einnig ákveða að fé í óskiptum stofnsjóði eða í A-deild skuli renna til annarra en félagsaðila við félagsslit.

Skilanefnd skal boða til félagsfundar (fulltrúafundar) til umfjöllunar um lokareikninga og frumvarp til úthlutunargerðar. Sé frumvarpi ekki andmælt eða athugasemdir gerðar við reikninga skal skilanefnd greiða félagsaðilum eða öðrum og eigendum B-deildar stofnsjóðs eða afsala þeim eignum í samræmi við frumvarpið.

88. gr.

Hafi skilanefnd ekki lokið störfum innan eins árs frá löggildingu skal hún gera ráðherra skriflega grein fyrir ástæðum þess og síðan tvívegis á ári hverju þar til hún lýkur störfum.

Rísi ágreiningur við meðferð skilanefndar, sem við gjaldþrotameðferð ætti undir dómsvald héraðsdómara, skal skilanefnd tafarlaust vísa ágreiningsefninu til úrlausnar héraðsdómara á heimilisvarnarþingi félagsins er kveður upp úrskurð um ágreininginn. Um málskot slíkra úrskurða gilda almennar reglur.

89. gr.

Ef lánardrottinn, félagsaðili, eigandi hlutar í B-deild stofnsjóðs eða aðrir vitja ekki fjár, sem í hlut þeirra koma við félagsslitin, eða ef ágreiningur um réttmæti kröfu skv. 3.

mgr. 86. gr. er óleystur við úthlutun skilanefndar skal skilanefnd leggja viðkomandi fjárhæð á geymslureikning við viðskiptabanka. Sé fjárins ekki vitjað innan tíu ára, eftir atvikum frá lyktum ágreinings um kröfu lánardrottins að telja, skal það renna til ríkissjóðs.

Þegar skilanefnd hefur lokið úthlutun eða lagt fé á geymslureikninga skv. 1. mgr. skal hún tilkynna samvinnufélagaskrá um lok starfa sinna og afhenda henni lokareikninga félagsins, úthlutunargerð sína, kvittanir þeirra er við greiðslum hafa tekið, skilríki fyrir geymslureikningum svo og öll skjöl og bækur félagsins.

Skilanefnd skal auglýsa í Lögbirtingablaði um lok starfa sinna og hver málalok hafi orðið.

90. gr.

Þegar lokið hefur verið greiðslu krafna á hendur félaginu eða fé til greiðslu umdeildra krafna hefur verið lagt á geymslureikning getur félagsfundur ákveðið að starfi skilanefndar skuli lokið og félagið taki upp starfsemi á ný. Skal sú ákvörðun tekin með sama hætti og ákvörðun um slit samvinnufélags, en eigendur hluta í B-deild stofnsjóðs eiga þá rétt á því að félagið innleysi hluti sína á því verði sem þeir mundu hafa við félagsslit. Tilkynna skal ákvörðunina til samvinnufélagaskrár, en ekki er heimilt að hefja á ný starfsemi fyrr en ákvörðunin hefur verið skráð og félagið fullnægir lögmæltum skilyrðum að öðru leyti.

91. gr.

Komi fram eignir félags eftir að skilanefnd hefur lokið störfum eða verði þau málalok á ágreiningi um réttmæti kröfu lánardrottins að fé, sem lagt hefur verið á geymslureikning vegna kröfunnar, notist ekki að öllu leyti til greiðslu hennar skal skilanefnd taka upp starf sitt á ný án innköllunar og úthluta eignum í samræmi við upphaflega úthlutunargerð sína. Um lok framhaldsskipta gilda ákvæði 2. og 3. mgr. 89. gr.

Sé þess ekki kostur að skilanefnd annist um framhaldsskipti skv. 1. mgr. skal ráðherra beina því til skiptaráðanda á varnarþingi því, sem félagið hafði, að hann annist um framhaldsskiptin í stað skilanefndar.

XIV. KAFLI
Breytingar á samþykktum o.fl.

92. gr.

Ákvörðun um breytingu á félagssamþykktum skal tekin á félagsfundi og verður hún því aðeins gild að breytingartillögu hafi verið getið í fundarboði og dagskrá fundarins og að hún hljóti samþykki minnst $^{2}/_{3}$ hluta greiddra atkvæða á fundinum. Ákvörðun skal að öðru leyti uppfylla frekari fyrirmæli er félagssamþykktir kunna að kveða á um, auk hinna sérstöku ákvæða 93. gr.

Samþykkt um breytingu á samþykktum samvinnufélags skal tilkynnt til samvinnufélagaskár þegar í stað og breytingin öðlast eigi gildi fyrr en hún hefur verið skráð.

93. gr.

Breyting á félagssamþykktum þarf samþykki tveggja lögmætra félagsfunda í röð og stuðning eigi færri en $^{2}/_{3}$ atkvæðisbærra félagsaðila á fundinum ef í henni felst röskun á því réttarsambandi, sem er milli félagsaðila, eða ef í henni felast auknar skuldbindingar félagsaðila gagnvart félaginu. Sé um deildaskipt félag að ræða skal bera breytinguna undir deildarfundi milli félagsfunda og hún hljóta þar samþykkt með meiri hluta atkvæða.

Breyting á félagssamþykktum, sem raskar réttarsambandinu milli eigenda í A- og B-deild stofnsjóðs eða rýrir hag eigenda hluta í B-deild stofnsjóðs, er því aðeins gild að eigi færri en $^{3}/_{4}$ eigenda í A-deild stofnsjóðs og allir eigendur í B-deild stofnsjóðs gjaldi breytingunni jáyrði.

94. gr.

Félagsfundur má ekki taka ákvörðun sem bersýnilega er fallin til þess að afla ákveðnum félagsaðilum eða öðrum ótilhlýðilegra hagsmuna á kostnað annarra félagsaðila eða félagsins.

95. gr.

Félagsaðili, stjórnarmaður, framkvæmdastjóri eða eigendur minnst 10% hluta í B-deild stofnsjóðs geta höfðað mál vegna ákvörðunar félagsfundar sem hefur verið tekin með ólögmætum hætti eða brýtur í bága við lög þessi eða samþykktir félagsins.

Mál skal höfða innan þriggja mánaða frá því að ákvörðunin var tekin, ella telst hún gild.

Ákvæði 2. mgr. eiga ekki við:

a. Þegar ákvörðunin er ólögleg, jafnvel með samþykki þess meiri hluta félagsmanna sem krafist er.
b. Þegar krafist er samþykkis aukins meiri hluta félagsaðila eða eigenda hluta í B-deild stofnsjóðs til þess að ákvörðunin öðlist gildi og slíkt samþykki er ekki fengið.
c. Þegar boðun til félagsfundar hefur ekki farið fram eða reglna þeirra, sem um fundarboðun gilda, hefur í verulegum atriðum ekki verið gætt.
d. Þegar aðili, sem höfðað hefur mál eftir að sá frestur sem tiltekinn er í 2. mgr. er útrunninn, en þó innan tveggja ára eftir að ákvörðun var tekin, hefur haft frambærilega ástæðu til að draga málshöfðun og beiting ákvæða 2. mgr. yrði bersýnilega ósanngjörn.

Nú verða úrslit í dómsmáli þau að ákvörðun félagsfundar telst ógild og skal þá ómerkja ákvörðunina eða breyta henni. Breytingu á ákvörðun félagsfundar er þó einungis unnt að gera sé þess krafist og sé það á færi dómsins að ákveða hvers efnis ákvörðunin hefði réttilega átt að vera. Dómur í slíku máli bindur einnig þá aðila er ekki hafa staðið að málshöfðun. Endurrit dóma í slíkum málum skal senda til samvinnufélagaskrár og þar skráð niðurstaða þeirra ef ástæða þykir til.

XV. KAFLI
Skaðabóta- og refsiákvæði.

96. gr.

Stofnendur, stjórnarmenn, framkvæmdastjórar (kaupfélagsstjóri), skoðunarmenn og endurskoðandi samvinnufélags eru skyldir að bæta félaginu það tjón sem þeir hafa valdið því í störfum sínum hvort sem er af ásetningi eða gáleysi. Sama gildir þegar félagsaðili eða aðrir verða fyrir tjóni vegna brota á ákvæðum laga þessara eða samþykktum félags.

Bótafjárhæð má færa niður með hæfilegu tilliti til þess hve mikil sökin var og tjónið, efnahags tjónvalds og annarra atvika.

97. gr.

Ákvörðun um að félag skuli hafa uppi skaðabótakröfu, sbr. 96. gr., skal tekin á félagsfundi.

Ákvörðun félagsfundar um ábyrgðarleysi eða um að beita ekki fébótaábyrgð er ekki bindandi fyrir þrotabú félagsins ef félagið telst hafa verið ógjaldfært þegar ákvörðunin var tekin eða gjaldþrotaskipti hefjast innan árs frá ákvörðuninni.

98. gr.

Skaðabótamál þau sem um ræðir í 97. gr. skal höfða nema krafan byggist á refsiverðum verknaði:

a. Gegn stofnendum innan þriggja ára frá því að ákvörðun um stofnun félags var tekin.
b. Gegn stjórnarmönnum og framkvæmdastjórum (kaupfélagsstjóra) innan þriggja ára frá lokum þess reikningsárs þar sem ákvörðunin eða athöfnin, sem málið byggist á, var samþykkt eða gerð.
c. Gegn skoðunarmönnum og endurskoðanda innan tveggja ára frá því að endurskoðun lauk og endurskoðunarskýrsla eða yfirlýsing var lögð fram.

Mál skv. 2. mgr. 97. gr. skal höfða síðast þremur mánuðum eftir að félagið hefur verið úrskurðað gjaldþrota.

99. gr.

Nú vanrækja stofnendur, stjórnarmenn, framkvæmdastjóri (kaupfélagsstjóri), skoðunarmenn, endurskoðandi eða skilanefndarmenn skyldur sínar samkvæmt lögum þessum, félagssamþykktum eða ályktunum félagsfundar og getur þá ráðherra boðið þeim, að viðlagðri ákveðinni dagsekt eða vikusekt, að inna skylduverk af hendi. Bera má lögmæti úrskurðar undir dómstóla innan mánaðar frá birtingu hans.

100. gr.

Það varðar sektum, varðhaldi eða fangelsi allt að tveimur árum:

1. Að skýra vísvitandi rangt eða villandi frá högum samvinnufélags eða öðru, er það varðar, í opinberri auglýsingu eða tilkynningu, í opinberu boði til þátttöku í stofnun félags eða í útboði hluta í B-deild stofnsjóðs, í skýrslum, ársreikningi eða yfirlýsingum til félagsfundar eða forráðamanna félags eða í tilkynningum til samvinnufélagaskrár.
2. Að brjóta vísvitandi ákvæði laga þessara um sölu hluta í B-deild stofnsjóðs og útgáfu samvinnuhlutabréfa, um hlutaskrá, tillög í varasjóð, úthlutun arðs og um greiðslu til félagsaðila og eigenda hluta í B-deild stofnsjóðs við slit félags og í öðrum tilvikum þegar slíkt er heimilt.

101. gr.

Hver sá, sem vísvitandi ber út rangar frásagnir eða með öðrum samsvarandi hætti skapar rangar hugmyndir um hag samvinnufélags eða annað er það varðar þannig að áhrif geti haft á sölu eða söluverð hluta í félaginu, skal sæta sektum, varðhaldi eða fangelsi allt að tveimur árum.

Ef sá sem stjórnar samvinnufélagi eða kemur að öðru leyti fram fyrir hönd þess hermir vísvitandi rangt eða villandi um efnahag félags eða eignir í skjölum, bréfum til viðskiptamanna, umburðarbréfum eða tilkynningum eða skýrslum til opinberra aðila þá varðar það sektum eða varðhaldi, enda taki ákvæði 100. gr. eða 1. mgr. þessarar greinar eigi þar til.

102. gr.

Sá maður skal sæta sektum, varðhaldi eða fangelsi allt að tveimur árum sem gerist sekur um eftirgreindar athafnir að því er varðar atkvæðagreiðslu á félagsfundi:

1. Aflar sér eða öðrum ólöglegs færis á að taka þátt í atkvæðagreiðslu eða ruglar atkvæðagreiðslu með öðrum hætti.
2. Leitast við með ólögmætri nauðung, frelsisskerðingu eða misneytingu aðstöðu yfirboðara að fá félagsaðila eða umboðsmann hans til þess að greiða atkvæði á ákveðinn hátt eða til þess að greiða ekki atkvæði.
3. Kemur því til leiðar með sviksamlegu atferli að félagsaðili eða umboðsmaður hans greiði ekki atkvæði, þó að hann hafi ætlað sér það, eða að atkvæði hans ónýtist eða hafi önnur áhrif en til var ætlast.

4. Greiðir, lofar að greiða eða býður félagsaðila eða umboðsmanni hans fé eða annan hagnað til þess að neyta ekki atkvæðisréttar síns eða til að greiða atkvæði félaginu í óhag.

103. gr.

Sá sem vanrækir tilkynningar til samvinnufélagaskrár samkvæmt lögum þessum skal sæta sektum eða varðhaldi.

104. gr.

Nú hefur stjórnanda félags eða öðrum, sem komið hefur fram fyrir hönd þess, verið dæmd sekt vegna brots í starfi sínu fyrir félagið og ber félagið þá ábyrgð á greiðslu sektar ef innheimta hefur orðið árangurslaus hjá sökunaut sjálfum. Ef ekki eru ákvæði í refsidómi um ábyrgð félagsins verður sektin því aðeins innheimt með aðför hjá því að dæmt sé um skyldu þess í sérstöku opinberu máli.

XVI. KAFLI
Gildistaka o.fl.

105. gr.

Ráðherra er heimilt að setja með reglugerð nánari reglur um framkvæmd laga þessara.

106. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1992. Jafnframt falla þá úr gildi lög nr. 46 13. júní 1937, um samvinnufélög, að undanskilinni 29. gr. þeirra laga.

Ákvæði til bráðabirgða.

Samvinnufélög og samvinnusambönd, sem starfandi eru við gildistöku laga þessara, skulu hafa breytt samþykktum sínum í samræmi við ákvæði laganna í síðasta lagi 1. janúar 1993 og skulu þau um leið fullnægja tilkynningarskyldu til samvinnufélagaskrár.

Viðskiptaráðherra skal eftir setningu laga þessara skipa nefnd sem hafi það hlutverk að gera tillögur um framtíðarskipan innlánsdeilda samvinnufélaga. Skal nefndin skila áliti í síðasta lagi 1. júlí 1992. Jafnframt skal nefndin gera tillögur um þær lagabreytingar sem nauðsynlegar kunna að verða til þess að fella reglur um rekstur innlánsdeilda að almennum reglum sem gilda um aðrar innlánsstofnanir og jafnframt taka tillit til sérstöðu starfandi innlánsdeilda og þýðingar þeirra fyrir hlutaðeigandi samvinnufélög.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Jón Sigurðsson.

LÖG

um breytingu á lagaákvæðum er varða fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri o.fl.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Lög um rétt til fiskveiða í landhelgi, nr. 33 19. júní 1922.

a. 1. gr. laganna orðist svo:

Fiskveiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands mega einir stunda íslenskir ríkisborgarar sem eiga lögheimili hérlendis og lögaðilar sem eiga heimili hér á landi og eru að öllu leyti í eigu íslenskra ríkisborgara.

b. 2. gr. laganna orðist svo:

Til fiskveiða í fiskveiðilandhelgi Íslands má aðeins hafa íslenska báta eða skip, en íslenskir nefnast í lögum þessum þeir bátar eða skip sem skráð eru hér á landi.

c. 8. gr. og 11. gr. laganna falla niður.

2. gr.

Lög um leiðsögu skipa, nr. 48 19. júní 1933.

Við 1. tölul. 3. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í að minnsta kosti eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

3. gr.

Lög um löggilta niðurjöfnunarmenn sjótjóns, nr. 74 11. júní 1938.

Við 1. tölul. 2. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

4. gr.

Lög um málflytjendur, nr. 61 4. júlí 1942.

Við 4. tölul. 9. gr. og 4. tölul. 14. gr. laganna bætist: eða hefur samfellt átt lögheimili hér á landi í að minnsta kosti eitt ár.

5. gr.

Lög um hvalveiðar, nr. 26 3. maí 1949.

a. 2. málsl. 1. mgr. 1. gr. laganna orðist svo: Slík leyfi má aðeins veita aðilum er fullnægja skilyrðum til að mega stunda fiskveiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands.

b. 2. mgr. 1. gr. laganna falli niður.

6. gr.

Lög um prentrétt, nr. 57 10. apríl 1956.

1. mgr. 10. gr. laganna orðist svo:

Útgefandi blaðs eða tímarits, sem gefið er út hér á landi, skal vera íslenskur ríkisborgari, fjárráða og með forræði á búi sínu og með lögheimili hér á landi, félag eða annar

lögaðili sem á heimili hér á landi. Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

7. gr.

Lög um loftferðir, nr. 34 21. maí 1964.

1. mgr. 7. gr. laganna orðist svo:

Rétt er að skrásetja loftfar hér á landi í eigu íslenskra ríkisborgara sem eiga lögheimili hér á landi eða íslenskra lögaðila sem eiga heimili hér á landi. Réttur til skrásetningar loftfars er þó háður því að fullnægt sé skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

8. gr.

Lög um eignarrétt og afnotarétt fasteigna, nr. 19 6. apríl 1966.

1. gr. laganna orðist svo:

Enginn má öðlast eignarrétt eða afnotarétt yfir fasteignum á landi hér, þar á meðal veiðirétt, vatnsréttindi eða önnur fasteignaréttindi, hvort sem er fyrir frjálsa afhendingu eða nauðungarráðstöfun, hjúskap, erfðir eða afsal, nema þeim skilyrðum sé fullnægt sem nú skal greina:

1. Ef einstakur maður er þá skal hann vera íslenskur ríkisborgari eða með lögheimili á Íslandi samfellt í a.m.k. fimm ár.
2. Ef fleiri menn eru með í félagi og ber hver fulla ábyrgð á skuldum félagsins þá skulu þeir allir vera íslenskir ríkisborgarar eða með lögheimili á Íslandi samfellt í a.m.k. fimm ár.
3. Ef félag er og bera sumir fulla en sumir takmarkaða ábyrgð á skuldum félagsins þá skulu þeir er fulla ábyrgð bera allir vera íslenskir ríkisborgarar eða með lögheimili á Íslandi samfellt í a.m.k. kosti fimm ár.
4. Ef félag er, þar sem enginn félaga ber fulla ábyrgð á skuldum félagsins, eða stofnun þá skal félagið eða stofnunin eiga hér heimilisfang og varnarþing og stjórnendur allir vera íslenskir ríkisborgarar eða með lögheimili á Íslandi samfellt í a.m.k. fimm ár. Í hlutafélögum skulu $^{4}/_{5}$ hlutar hlutafjár vera eign íslenskra ríkisborgara og íslenskir ríkisborgarar fara með meiri hluta atkvæða á hluthafafundum.

Þrátt fyrir ákvæði 1.–4. tölul. 1. mgr. er ráðherra heimilt að veita leyfi ef ástæða þykir til. Eigi þarf þó leyfi:

1. Ef um er að ræða leigu á fasteign eða réttindi yfir henni og leigutími eða annar réttindatími er þrjú ár eða skemmri eða uppsögn áskilin með eigi lengri en árs fyrirvara.
2. Ef um er að ræða aðila sem ekki fullnægir skilyrðum 1.–4. tölul. 1. mgr. en hefur rétt til þess að stunda atvinnurekstur hér á landi og vill öðlast eignarrétt eða afnotarétt yfir fasteign til eigin nota og/eða til notkunar í atvinnustarfsemi sinni, enda fylgi henni einungis venjuleg lóðarréttindi, en ekki önnur réttindi, svo sem veiðiréttur eða vatnsréttindi.

Leggja skal fyrir dómsmálaráðuneytið samninga, afsöl eða önnur heimildarskjöl vegna eignar- og afnotaréttinda erlendra aðila hér á landi og öðlast gerningurinn ekki gildi fyrr en ráðuneytið hefur staðfest hann með áritun sinni.

9. gr.

Lög um verslunaratvinnu, nr. 41 2. maí 1968.

a. Við 1. tölul. 4. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

b. 5. gr. laganna orðist svo:
Félag eða annar lögaðili á rétt á verslunarleyfi eða endurnýjun verslunarleyfis, enda uppfylli framkvæmdastjórar og stjórnarmenn lögaðila og, sé um að ræða félag þar sem allir eða sumir félagsmanna bera fulla ábyrgð á skuldbindingum félagsins, þeir félagsmanna, sem fulla ábyrgð bera á skuldbindingum félagsins, skilyrði 2. og 4. tölul. 4. gr. Þá skal einn stjórnarmanna og framkvæmdastjóri jafnframt fullnægja skilyrðum 3. tölul. 4. gr. Sé um að ræða erlendan aðila eða íslenskan lögaðila sem erlendur aðili á hlut í skal enn fremur fullnægt skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

c. 5. mgr. 10. gr. laganna orðist svo:
Heimilt er ráðherra að veita undanþágu frá ríkisfangsskilyrði 1. tölul. 4. gr.

10. gr.

Námulög, nr. 24 17. apríl 1973.

10. gr. laganna orðist svo:

Rétt er ráðherra að veita sérleyfi til leitar og vinnslu jarðefna hér á landi, enda sé fullnægt ákvæðum 7., 8. og 9. gr. laga þessara ef um einkaeign er að ræða. Sé um að ræða erlendan aðila eða íslenskan lögaðila sem erlendur aðili á hlut í skal enn fremur fullnægt skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

11. gr.

Lög um sjúkraþjálfun, nr. 58 31. maí 1976.

Við 2. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

12. gr.

Lög um iðjuþjálfun, nr. 75 31. desember 1977.

Við 2. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

13. gr.

Lög um hlutafélög, nr. 32 12. maí 1978.

2. mgr. 3. gr. laganna orðist svo:

Stofnendur hlutafélags skulu vera tveir hið fæsta. Meiri hluti stofnenda skal hafa haft heimilisfesti hér á landi í minnst eitt ár.

14. gr.

Lög um lyfjafræðinga, nr. 35 11. maí 1978.

Við 1. tölul. 1. mgr. 3. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

15. gr.

Iðnaðarlög, nr. 42 18. maí 1978.

a. Við 1. tölul. 3. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

b. Síðari málsliður 6. tölul. 3. gr. laganna orðist þannig: Iðnaðarráðherra getur veitt undanþágur frá ríkisfangsskilyrði 1. tölul. og ákvæðum 4. og 5. tölul.

c. 4. gr. laganna orðist svo:
Nú vill félag eða annar lögaðili reka iðnað og getur þá slíkur lögaðili fengið til þess leyfi, enda uppfylli framkvæmdastjórar og stjórnarmenn lögaðila og, sé um að ræða félag þar sem allir eða sumir félagsmanna bera fulla ábyrgð á skuldbindingum félagsins, þeir félagsmanna, sem fulla ábyrgð bera á skuldbindingum félagsins, skilyrði 2.–6. tölul. 3. gr. Sé um að ræða erlendan aðila eða íslenskan lögaðila, sem erlendur aðili á hlut í, skal enn fremur fullnægt skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

16. gr.

Lög um vátryggingarstarfsemi, nr. 50 16. maí 1978.

a. Við 2. mgr. 14. gr. laganna bætist: Enn fremur skal fullnægt skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.
b. Við 2. mgr. 34. gr. laganna bætist: Sé um að ræða íslenskan lögaðila sem erlendur aðili á hlut í er leyfisveiting háð því að fullnægt sé þeim skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

17. gr.

Lög um atvinnuréttindi útlendinga, nr. 26 14. apríl 1982.

a. Upphaf 1. mgr. 9. gr. laganna orðist svo:
Útlendingi, sem átt hefur lögheimili hér á landi skemur en eitt ár, er óheimilt o.s.frv.
b. 1. tölul. 2. mgr. 9. gr. laganna orðist svo: Umsækjandi eigi lögheimili á Íslandi.

18. gr.

Lög um sjóntækjafræðinga, nr. 17 24. apríl 1984.

Aftan við 1. málsl. 2. gr. laganna bætist nýr málsliður er verði 2. málsl. 2. gr., svohljóðandi: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

19. gr.

Lög um veitinga- og gististaði, nr. 67 28. júní 1985.

1. og 2. mgr. 2. gr. laganna orðist svo:
Til þess að öðlast leyfi samkvæmt lögum þessum þarf umsækjandi að:
a. Eiga lögheimili hér á landi samfellt í a.m.k. eitt ár.
b. Vera fjárráða og hafa forræði á búi sínu.

Leyfi samkvæmt lögum þessum má veita félagi eða öðrum lögaðila sem á heimili hér á landi, enda sé framkvæmdastjóri slíks lögaðila fjárráða og hafi forræði á búi sínu. Sé um að ræða erlendan aðila eða íslenskan lögaðila sem erlendur aðili á hlut í er leyfisveiting þó háð því að fullnægt sé þeim skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

20. gr.

Útvarpslög, nr. 68 27. júní 1985.

2. tölul. 2. mgr. 3. gr. laganna orðist svo: Um heimildir erlends aðila eða íslensks lögaðila, sem erlendur aðili á hlut í til að reka útvarpsstöð, fer samkvæmt lögum um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

21. gr.

Lög um skipulag ferðamála, nr. 79 2. júlí 1985, sbr. lög nr. 59/1988.

a. 1. mgr. 15. gr. laganna orðist svo:

Til að geta öðlast leyfi til reksturs ferðaskrifstofu þarf umsækjandi að uppfylla eftirtalin skilyrði:

a. Eigi lögheimili hér á landi samfellt í a.m.k. eitt ár.

b. Sé fjárráða og hafi forræði á búi sínu.

b. 3. mgr. 15. gr. laganna orðist svo:

Leyfi má veita félagi eða öðrum lögaðila sem á heimili hér á landi, enda sé framkvæmdastjóri slíks lögaðila fjárráða og hafi forræði á búi sínu. Sé um að ræða erlendan aðila eða íslenskan lögaðila, sem erlendur aðili á hlut í, er leyfisveiting þó háð því að fullnægt sé skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

22. gr.

Lög um viðskiptabanka, nr. 86 4. júlí 1985.

Í stað 1. málsl. 2. mgr. 5. gr. laganna komi tveir málsliðir, svohljóðandi:

Hlutafé í hlutafélagsbanka skal skiptast í a.m.k. 50 hluti og nema minnst 100.000.000 kr. Um heimildir erlends aðila til að eiga hlut í hlutafélagsbanka fer samkvæmt lögum um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

23. gr.

Lög um sparisjóði, nr. 87 4. júlí 1985.

Við 2. mgr. 5. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

24. gr.

Lög um skráningu skipa, nr. 115 31. desember 1985.

1. gr. laganna orðist svo:

Skráningarskylt eftir lögum þessum er sérhvert skip sem er 6 metrar á lengd eða stærra, mælt milli stafna. Rétt er að skrá skip hér á landi þegar íslenskir ríkisborgarar, sem eiga lögheimili hér á landi eða íslenskir lögaðilar, sem eiga heimili hér á landi, eiga það. Til fiskveiða hér á landi má aðeins skrá skip og báta sem eru í eigu íslenskra ríkisborgara sem eiga lögheimili hérlendis og lögaðila sem eiga heimili hér á landi og eru að öllu leyti eign íslenskra ríkisborgara sem eiga lögheimili hér á landi.

25. gr.

Lög um fasteigna- og skipasölu, nr. 34 5. maí 1986.

Við 1. tölul. 1. mgr. 2. gr. laganna bætist: Erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang.

26. gr.

Lög um verðbréfaviðskipti og verðbréfasjóði, nr. 20 4. apríl 1989.

Við 1. tölul. 1. mgr. 2. gr. laganna bætist: Ríkisborgari frá ríki utan Norðurlanda, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um norrænt ríkisfang.

27. gr.

Lög um uppboðsmarkað fyrir sjávarafla, nr. 123 28. desember 1989.

2. gr. laganna orðist svo:

Leyfi til reksturs uppboðsmarkaðar má einungis veita aðilum sem fullnægja eftirfarandi skilyrðum:

a. hafa íslenskan ríkisborgararétt og eiga lögheimili hér á landi; erlendur ríkisborgari, sem á lögheimili hér á landi og hefur átt það samfellt í a.m.k. eitt ár, skal þó vera undanþeginn skilyrði um íslenskt ríkisfang,
b. eru fjárráða,
c. hafa forræði á búi sínu.

Enn fremur má veita hlutafélögum eða öðrum lögaðilum, sem eiga heimili hér á landi, leyfi til reksturs, enda uppfylli stjórnarmenn og framkvæmdastjórar lögaðila skilyrði b- og c-liða 1. mgr. hér að framan. Sé um að ræða erlendan aðila eða íslenskan lögaðila sem erlendur aðili á hlut í skal auk þess fullnægt skilyrðum laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

28. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

27. mars 1991 Nr. 24

LÖG

um breytingu á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, með með síðari breytingum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Við 1. mgr. 68. gr. laganna bætist nýr málsliður, svohljóðandi: Heimilt er húsnæðismálastjórn að veita sérstök lán til allt að þriggja ára til þeirra sem eiga í verulegum erfiðleikum með útborgun við kaup á íbúð ef um er að ræða sérstaklega erfiðar fjölskyldu- eða fjárhagsaðstæður, enda sýni umsækjandi fram á greiðslugetu skv. c-lið 1. mgr. 80. gr.

2. gr.

Á eftir IX. kafla laganna komi nýr X. kafli, **Húsnæðissamvinnufélög og búseturéttur,** svohljóðandi:

a. (124. gr.)

Markmið húsnæðissamvinnufélaga er að byggja, eiga og hafa yfirumsjón með rekstri íbúðarhúsnæðis sem félagsmönnum þeirra er látið í té sem félagslegar eða almennar kaupleiguíbúðir með búseturétti er tryggir þeim ótímabundin afnot af íbúðunum gegn kaupum á eignarhlut í þeim, sbr. 92. gr.

Auk höfuðmarkmiða skv. 1. mgr. skulu húsnæðissamvinnufélög:

a. taka til ávöxtunar sparifé félagsmanna er þeir hyggjast síðar nota til kaupa á búseturétti,
b. eiga aðild að fyrirtækjum með takmarkaðri ábyrgð eins og samvinnusamböndum samkvæmt lögum um samvinnufélög og hlutafélögum enda starfi þau fyrirtæki að verkefnum sem teljast mikilvæg fyrir húsnæðissamvinnufélög,
c. útvega lán til byggingarframkvæmda og rekstrar sem félögin annast.

Félag, sem ákvæði þessa kafla taka til, skal hafa orðið *húsnæðissamvinnufélag* sem skammstafa má *hsf.* í nafni sínu. Jafnframt er öðrum óheimilt að bera slík heiti.

b. (125. gr.)

Um félagsstofnun, skráningu, félagsstjórn, endurskoðun og félagsslit húsnæðissamvinnufélags skal fara, eftir því sem við getur átt, eftir ákvæðum laga um samvinnufélög eins og þau eru á hverjum tíma.

Áður en skráning húsnæðissamvinnufélags fer fram skulu samþykktir þess staðfestar af félagsmálaráðuneytinu. Ráðuneytið skal gera fyrirmynd að samþykktum er miði m.a. að því að tryggja réttindi og skyldur einstakra félagsmanna og búsetufélaga. Í samþykktum þessum skulu einnig vera ákvæði sem stuðla að því að fjármál félagsins, tilhögun framkvæmda og rekstur verði sem skýrust.

c. (126. gr.)

Félagsmenn öðlast rétt til að fá keyptan búseturétt í þeirri röð sem þeir ganga í húsnæðissamvinnufélagið enda fullnægi þeir skilyrðum 80.–82. gr. laganna um rétt einstaklinga til félagslegra íbúða og greiði ákveðna fjárhæð í stofnsjóð félagsins.

Þegar félagsmaður notar rétt sinn til kaupa á búseturétti ber honum að inna búseturéttargjald af hendi, sbr. 127. gr. Geri hann það ekki innan tilskilins tíma gengur rétturinn til næsta félagsmanns, sbr. 1. mgr.

Búseturétt geta þeir einir keypt sem eru orðnir fjárráða.

d. (127. gr.)

Búseturétt kaupa menn með búseturéttargjaldi sem er tiltekið hlutfall af verðmæti þess húsnæðis sem búseti vill tryggja sér rétt til. Þetta hlutfall ákvarðast annars vegar af byggingarkostnaði og hins vegar af lánsfé til langs tíma.

Stjórn húsnæðissamvinnufélags ákveður fjárhæð búseturéttargjalds, sbr. 1. mgr., og hvenær það skuli innt af hendi.

Nú gengur búseturéttur kaupum til annars félagsmanns og skal þá ákveða endursöluverðið eftir upphaflegu verði að viðbættri hækkun samkvæmt lánskjaravísitölu. Þá skal bæta við kostnaði seljanda vegna endurbóta á húsnæðinu en draga frá kostnað við að bæta úr göllum á íbúðinni, allt samkvæmt samkomulagi eða mati.

e. (128. gr.)

Búseturéttur veitir félagsmanni ótímabundinn umráðarétt yfir íbúð enda standi hann skil á gjöldum til félagsins af íbúðinni. Brjóti félagsmaður gegn lögum, reglugerðum eða

samþykktum um húsnæðissamvinnufélög eða búsetufélög má svipta hann umráðarétti yfir íbúðinni. Gefa skal félagsmanni eina skriflega viðvörun áður en til slíks kemur.

Enginn einstaklingur getur átt nema einn búseturétt og enginn getur átt búseturétt nema hann búi jafnframt í því íbúðarhúsnæði sem búseturéttinum fylgir, sbr. þó ákvæði 129. gr. um rétt til afnota og 135. gr. um framleigu samkvæmt sérstökum reglum. Eigandi búseturéttar er að jafnaði einn nema um hjón sé að ræða eða einstaklinga sem hafa haft sameiginlegt heimilishald í a.m.k. tvö ár.

Nú óskar ríki, sveitarfélag eða almannasamtök eftir að fá að ráðstafa búseturétti yfir einni eða fleiri íbúðum húsnæðissamvinnufélags og skal þá erindi um slíka ráðstöfun koma frá félagsmálaráðuneytinu og þess gætt að með þeim hætti verði ekki ráðstafað meira en 20% íbúða félagsins.

f. (129. gr.)

Réttur búseturétthafa til íbúðar er ekki framseljanlegur og erfist ekki. Húsnæðissamvinnufélagið getur þó heimilað að réttur til afnota af íbúð færist yfir til maka við andlát félagsmanns, hjónaskilnað, kaupmála milli hjóna eða setu í óskiptu búi. Sá sem þannig eignast búseturétt eignast um leið aðild að húsnæðissamvinnufélaginu í stað fyrri búseta, enda notfæri hann sér réttinn og búi í íbúð hjá félaginu og fullnægi skilyrðum þessara laga til þess.

g. (130. gr.)

Búseturéttargjald stendur sem trygging fyrir skilvísri greiðslu búsetugjalds, sbr. 132. gr. Búseta er óheimilt að veðsetja búseturétt sinn.

Komi til meiri háttar vanskila félagsmanns missir hann rétt sinn til húsnæðisins enda hafi skil ekki borist þrátt fyrir ítrekaða viðvörun. Stjórn húsnæðissamvinnufélagsins tekur ákvörðun um að vísa félagsmanni úr húsnæðinu að fenginni tillögu frá búsetufélagi.

Nánari reglur um búseturétt skulu settar með reglugerð.

h. (131. gr.)

Þegar hafnar eru framkvæmdir við byggingu nýrra íbúða skal stjórn húsnæðissamvinnufélags sjá til þess að búseturétthafar geti fylgst með framkvæmdum á byggingarstigi og verið með í ráðum.

Þegar lokið er framkvæmdum við byggingu íbúða á ákveðnu svæði skulu þeir, sem þar hafa keypt sér búseturétt, mynda með sér sérstaka deild innan húsnæðissamvinnufélagsins sem nefnist *búsetufélag*. Einnig er heimilt að stofna búsetufélag fyrr eða fljótlega eftir úthlutun óski búseturétthafar í tilteknu húsi eða á tilteknu svæði eftir því. Stjórn húsnæðissamvinnufélags skal fjalla um og taka afstöðu til slíkra óska.

Óski búseturétthafar í tilteknum byggingaráfanga, þar sem íbúðir eru tíu eða færri, ekki eftir því að mynda sérstakt búsetufélag skulu þeir eigi að síður skoðast sem deild í húsnæðissamvinnufélaginu. Á meðan svo er fer stjórn húsnæðissamvinnufélagsins með þau verkefni sem annars væru í höndum búsetufélagsins, en deildin skal hafa sjálfstæðan fjárhag. Óski meiri hluti búseturétthafa í deild eftir stofnun sérstaks búsetufélags skal stjórn húsnæðissamvinnufélagsins verða við því.

Búsetufélag hefur aðskilinn fjárhag og setur sér við stofnun samþykktir um réttindi, fjármál og ábyrgð, bæði gagnvart félagsmönnum þess og gagnvart húsnæðissamvinnufélaginu. Þessar samþykktir þarf húsnæðissamvinnufélagið og félagsmálaráðuneytið að staðfesta. Félagsmálaráðuneytið setur reglur um form fyrir samþykktir búsetufélaga.

i. (132. gr.)

Búsetufélag ber ábyrgð á rekstri og viðhaldi mannvirkja og innheimtir öll gjöld hjá félagsmönnum sínum vegna rekstrarkostnaðar, viðhalds og fjármagnskostnaðar. Þessir gjaldaliðir eru sameinaðir í eitt gjald, búsetugjald.

Fjárhæð búsetugjalds hverju sinni ákveður stjórn búsetufélagsins á grundvelli áætlunar um þá gjaldaliði sem nefndir eru í 1. mgr. Ákvörðun um fjárhæð búsetugjalds getur hver félagsmaður skotið til úrskurðar stjórnar húsnæðissamvinnufélags.

Búsetufélag ábyrgist full skil til húsnæðissamvinnufélags á fjármagnskostnaði af íbúðum þar sem húsnæðissamvinnufélagið er eigandi þeirra.

j. (133. gr.)

Stjórn húsnæðissamvinnufélags getur, án samþykkis búsetufélags, veðsett íbúðir fyrir lánum úr Byggingarsjóði verkamanna sem tekin eru til byggingar á þeim.

Óheimilt er að veðsetja íbúðirnar fyrr en áhvílandi lán úr Byggingarsjóði verkamanna eru orðin lægri en 75% af uppfærðu verði þeirra, sbr. 87. gr.

Stjórn búsetufélags þarf að samþykkja veðsetningar vegna lána, sem tekin kunna að verða síðar, til endurbóta og viðhalds á fasteignum. Með reglugerð má takmarka þær veðsetningarheimildir.

k. (134. gr.)

Hver sá, sem hefur fengið keyptan búseturétt, skal gera búsetusamning við húsnæðissamvinnufélagið sem hann er félagsmaður í. Samningurinn er óuppsegjanlegur af hálfu húsnæðissamvinnufélagsins nema búseti geri sig sekan um grófar vanefndir á skyldum sínum, svo sem vegna áberandi vanhirðu eða endurtekinna vanskila. Uppsagnarfrestur af hálfu búseta er hins vegar sex mánuðir. Áður en sá tími er liðinn þarf að liggja fyrir nýr búsetusamningur við þann félagsmann sem næstur er í röðinni um endurúthlutun. Sé enginn slíkur félagsmaður hefur seljandi búseturéttar heimild til að benda á nýjan félagsmann sem fullnægir skilyrðum laganna. Takist hvorugt innan sex mánaða er húsnæðissamvinnufélaginu heimilt að endurgreiða seljanda andvirði búseturéttar á næstu sex mánuðum frá lokum uppsagnarfrests.

Búsetusamningur skal vera í samræmi við lög þessi og reglugerðir sem settar eru með heimild í þeim. Hann skal einnig samrýmast samþykktum búsetufélags sem félagsmaðurinn er í og húsnæðissamvinnufélagsins. Félagsmálaráðuneytið skal láta gera sérstök eyðublöð fyrir búsetusamninga.

Í búsetusamningi skal kveðið á um uppsögn og riftun, afhendingu íbúðar, viðhald og viðhaldssjóð, greiðslu rekstrarskostnaðar og fjármagnskostnaðar, umgengnisreglur og réttindi, tryggingu fyrir greiðslum, framleigu, ráðstöfun búseturéttar við andlát, hjúskaparslit o.fl. Í búsetusamningi skulu einnig vera ákvæði um úttekt og mat á íbúðinni.

l. (135. gr.)

Ekki er heimilt að framleigja íbúð með búseturétti nema með samþykki stjórnar húsnæðissamvinnufélags. Óski búseti eftir því að íbúðin verði framleigð öðrum skal stjórn húsnæðissamvinnufélags gefa svar innan 30 daga. Framleiga er ekki heimil nema búseti hafi brýna þörf fyrir það, svo sem vegna tímabundins starfs eða náms annars staðar. Leigutími skal þá vera í mesta lagi eitt ár í einu. Leigusamningur, sem eigi er áritaður af húsnæðissamvinnufélagi, er ógildur. Nú verður leigutaki fyrir tjóni sökum ógilds leigusamnings og er þá leigusali bótaskyldur.

Húsnæðissamvinnufélag getur rift leigusamningi sem er ógildur samkvæmt ákvæðum 1. mgr. og krafist útburðar leigutaka.

m. (136. gr.)

Félagsmenn í búsetufélagi skulu leggja reglulega fé í viðhaldssjóð sem aðalfundur ákveður gjöld til hverju sinni. Framlag í viðhaldssjóð er hluti búsetugjalds skv. 132. gr.

Með viðhaldssjóði skal standa straum af viðhaldi fasteignar utan húss, sem félagið annast, og viðhaldi íbúða sem búseti hverrar íbúðar annast og ber ábyrgð á. Félagsmaður fær fé úr viðhaldssjóðnum til viðhalds íbúðar sinnar samkvæmt nánari reglum þar um sem aðalfundur félagsins setur.

n. (137. gr.)

Húsnæðissamvinnufélagi skal aflað fjár sem hér segir:

a. Með árlegu gjaldi í rekstrarsjóð félagsins sem ákveðið skal á aðalfundi samkvæmt samþykktum þess. Sjóði þessum skal varið til að standa straum af rekstrarkostnaði félagsins. Kostnaður við að reisa nýjar byggingar, þar með talinn kostnaður af auknum rekstri meðan á undirbúningi byggingarframkvæmda og uppgjöri þeirra stendur, telst ekki rekstrarkostnaður í þessu sambandi.
b. Með lánum skv. 66. gr. þessara laga, sbr. 68. gr. varðandi lánskjör. Íbúðum, sem húsnæðissamvinnufélögum er veitt lán til samkvæmt þessum staflið, skal skila fullgerðum til félagsmanna.
c. Með varasjóðstillagi af byggingarkostnaði hverrar íbúðar er svarar til greiðslu í Tryggingasjóð, sbr. 97. gr. Í varasjóð skal einnig greiða árlegt fjárframlag af óskiptum tekjum félagsins samkvæmt ákvörðun aðalfundar.
d. Með inntökugjöldum félagsmanna sem leggjast í stofnsjóð félagsins, sbr. 126. gr. Stjórn félagsins getur ákveðið að framlög félagsmanna, eða hluti framlaga þeirra, til kaupa á búseturétti renni í stofnsjóð sem séreign hvers félagsmanns. Stofnsjóðsinnstæður félagsmanna skulu geymdar á reikningi hjá viðurkenndri innlánsstofnun. Stofnsjóðsinnstæður félagsmanns endurgreiðast að viðbættum vöxtum og verðbótum þegar búseturéttargjald er greitt. Stofnsjóðsinnstæður, sem ekki hafa verið endurgreiddar, falla til útborgunar við andlát félagsmanns, við gjaldþrot og við úrsögn úr félaginu eða brottflutning af félagssvæðinu enda hafi félagsmaður fullnægt öllum skuldbindingum við félagið.

o. (138. gr.)

Þegar húsnæðissamvinnufélag sækir um lán úr Byggingarsjóði verkamanna skal koma fram fjöldi, gerð og stærð fyrirhugaðra íbúða, framkvæmdartími, áætlaður byggingarkostnaður og annað það sem nauðsynlegt er til þess að Húsnæðisstofnun ríkisins geti tekið afstöðu til lánveitinga til framkvæmdanna. Einnig skal fylgja greinargerð um útvegun nauðsynlegs viðbótarfjár samkvæmt reglum um tryggingar sem húsnæðismálastjórn setur, sbr. 2. mgr. 74. gr.

p. (139. gr.)

Að lokinni athugun tekur húsnæðismálastjórn ákvörðun um hvort framkvæmdin falli undir 52. gr. þessara laga og skal sérstaklega hugað að hagkvæmni íbúða og leiðum til að tryggja sem lægst íbúðarverð, sbr. 75. gr.

Heimilt er Húsnæðisstofnun ríkisins að gera framkvæmdarlánssamning við húsnæðissamvinnufélög, sbr. 74. gr.

Húsnæðisstofnun ríkisins skal hafa eftirlit með framkvæmdum og húsbyggingum húsnæðissamvinnufélaga og hafa aðgang að bókhald þeirra. Skylt er húsnæðissamvinnufélögum að senda Húsnæðisstofnuninni ársreikninga sína.

q. (140. gr.)

Húsnæðissamvinnufélögum er heimilt að sækja um lán úr Byggingarsjóði verkamanna til kaupa á húsnæði sem síðan er ráðstafað með búseturétti skv. 92. gr. þessara laga. Húsnæðið þarf að fullnægja þeim almennu kröfum sem gerðar eru um íbúðarhúsnæði og kaupverð má eigi vera hærra en nemur byggingarkostnaði nýrrar íbúðar að frádregnum afskriftum.

Lánshlutfall má nema allt að 90% af byggingarkostnaði eða kaupverði, þó aldrei hærra en 90% af þeim kostnaðargrundvelli fyrir lánveitingu sem húsnæðismálastjórn hefur samþykkt, sbr. 68. gr.

Óheimilt er húsnæðissamvinnufélögum að selja íbúðir með búseturétti sem byggðar eru samkvæmt lögum þessum meðan á þeim hvíla lán úr Byggingarsjóði verkamanna.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Jóhanna Sigurðardóttir.

Nr. 25 27. mars 1991

LÖG

um skaðsemisábyrgð.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

Gildissvið.

1. gr.

Lög þessi gilda um skaðabótaábyrgð framleiðenda og dreifingaraðila á tjóni sem hlýst af ágalla á vöru sem þeir hafa framleitt eða dreift (skaðsemistjóni).

Tjón sem lögin taka til.

2. gr.

Samkvæmt lögum þessum skal greiða bætur vegna líkamstjóns og fyrir missi framfæranda.

Einnig skal greiða bætur fyrir tjón á hlut ef hann er samkvæmt gerð sinni venjulega ætlaður til einkanota, enda hafi sá er fyrir tjóni varð aðallega haft hlutinn til einkanota. Lögin taka ekki til skemmda á hinni gölluðu vöru sem tjón hlaust af.

Hugtakið vara.

3. gr.

Orðið vara í lögum þessum merkir hvers kyns lausafjármuni, þar á meðal afurðir náttúrunnar. Til vöru teljast einnig munir sem orðnir eru hluti annars lausafjárhlutar eða fasteignar. Reglur laga þessara gilda einnig um rafmagn.

Framleiðandi og dreifingaraðili.

4. gr.

Framleiðandi telst vera sá sem býr til fullunna vöru; einnig sá sem býr til hluta vöru eða lætur af hendi hráefni og sá er vinnur eða aflar afurða úr náttúrunni. Enn fremur hver sem lætur líta svo út að hann sé framleiðandi með því að setja nafn sitt á vöru, vörumerki eða annað auðkenni.

Auk þess skal hver sá teljast framleiðandi sem í atvinnuskyni flytur vöru til landsins í þeim tilgangi að selja hana, leigja eða versla með hana á annan hátt.

Dreifingaraðili telst hver sá sem í atvinnuskyni dreifir vöru án þess að teljast framleiðandi.

Geti tjónþoli ekki komist að því hver hefur búið til vöru sem framleidd er hér á landi eða flutt vöru til landsins skal sérhver dreifingaraðili hennar teljast framleiðandi.

Þetta á þó ekki við ef dreifingaraðili skýrir þeim sem fyrir tjóni varð án óþarfs dráttar frá nafni og heimilisfangi framleiðanda, innflytjanda eða þess sem afhent hefur dreifingaraðila vöruna, enda beri sá bótaábyrgð eftir lögum þessum og eigi varnarþing hér á landi.

Hugtakið ágalli.

5. gr.

Vara telst haldin ágalla þegar hún er ekki svo örugg sem með réttu mátti vænta eftir öllum aðstæðum, einkum eftirfarandi:

1. Hvernig hún var boðin og kynnt.
2. Notkun þeirri sem með sanngirni mátti gera ráð fyrir.
3. Hvenær vöru var dreift.

Vara telst eigi haldin ágalla þó að síðar komi betri vara á markað.

Grundvöllur bótaábyrgðar framleiðanda.

6. gr.

Framleiðandi skal greiða bætur fyrir tjón sem rakið verður til ágalla á vöru sem hann hefur framleitt eða dreift.

Tjónþola ber að sanna tjón sitt, ágalla vöru og orsakatengsl milli ágalla og tjóns.

Atvik sem leysa framleiðanda undan ábyrgð.

7. gr.

Framleiðandi ber ekki ábyrgð eftir lögum þessum ef hann sannar:

1. að hann hafi ekki dreift vöru þeirri sem tjón hlaust af,
2. að framleiðsla eða dreifing vöru hafi eigi verið í atvinnuskyni,
3. að ágalli vöru verður rakinn til ófrávíkjanlegra fyrirmæla hins opinbera um gerð hennar eða
4. að ekki var unnt að finna ágallann á grundvelli fræðilegrar eða tæknilegrar þekkingar sem völ var á þegar vöru var dreift.

Enn fremur ber framleiðandi ekki ábyrgð ef ætla má að ágalli sá, er tjón varð rakið til, hafi eigi verið fyrir hendi þegar hann dreifði vöru.

Framleiðandi einstaks hlutar, sem notaður er til annarrar framleiðslu, er ekki ábyrgur ef hann leiðir í ljós að ágallinn verður rakinn til gerðar hinnar fullunnu vöru eða fyrirmæla þess sem býr hana til.

Takmörkuð ábyrgð.

8. gr.

Samanlögð ábyrgð framleiðanda vegna líkamstjóns, þar á meðal dauðaslyss, er rakið verður til vöru sem er nákvæmlega eins og haldin sama ágalla, skal takmarkast við fjárhæð sem svarar til 70 milljóna Evrópureikningseininga (ECU).

Eigin sök tjónþola.

9. gr.

Heimilt er að lækka eða fella niður bætur ef tjónþoli er meðvaldur að tjóni af ásetningi eða gáleysi.

Ábyrgð dreifingaraðila.

10. gr.

Dreifingaraðili ber ábyrgð á skaðsemistjóni beint gagnvart tjónþola og síðari dreifingaraðilum.

Fleiri en einn bótaábyrgir. Framkröfur.

11. gr.

Nú eru tveir eða fleiri bótaskyldir eftir þessum lögum vegna sama tjóns og bera þeir þá óskipta ábyrgð.

Séu tveir eða fleiri ábyrgir sem framleiðendur skv. 1. mgr. 4. gr. skal ábyrgð þeirra innbyrðis skiptast eftir því hver orsök ágallans var, hverja aðstöðu hver framleiðandi hafði til að hafa eftirlit með vöru, ábyrgðartryggingum sem aðilar höfðu og atvikum að öðruleyti, enda leiði eigi annað af samningi.

Hafi dreifingaraðili eða framleiðandi skv. 2. eða 4. mgr. 4. gr. greitt tjónþola eða síðari dreifingaraðila bætur eignast hann kröfu tjónþola á hendur framleiðendum og dreifingaraðilum er áður dreifðu vöru. Framkröfuna má fella niður eða lækka ef sá er endurgreiðslu krefst var meðvaldur að tjóni af ásetningi eða gáleysi.

Bann við að víkja frá lögunum með samningi.

12. gr.

Eigi má, áður en tjón verður, víkja með samningi frá ákvæðum laga þessara tjónþola í óhag eða þeim sem öðlast rétt sinn frá honum.

Almennar skaðabótareglur.

13. gr.

Lög þessi takmarka eigi rétt tjónþola til bóta eftir almennum reglum um skaðabætur innan eða utan samninga eða samkvæmt reglum í öðrum lögum. Ákvæði 14. gr. eiga þó við um kröfur um bætur fyrir skaðsemistjón þótt krafa sé gerð á grundvelli almennra reglna um skaðabætur innan eða utan samninga.

Fyrning.

14. gr.

Kröfur um bætur fyrir skaðsemistjón eftir þessum lögum eða eftir almennum reglum um skaðabætur innan eða utan samninga, sbr. 13. gr., fyrnast þegar þrjú ár eru liðin frá þeim degi er tjónþoli fékk eða mátti fá vitneskju um tjón sitt, ágalla vörunnar og nafn og dvalarstað framleiðanda þess sem í hlut á.

Sé krafa ekki fyrnd eftir reglum 1. mgr. fellur hún niður þegar tíu ár eru liðin frá þeim degi er framleiðandi dreifði vöru þeirri sem tjón hlaust af.

Um slit fyrningar samkvæmt þessari grein fer eftir almennun réttarreglum um fyrningu.

Gildistaka.

15. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1992.

Lögin eiga ekki við um tjón er hlýst af vöru sem framleiðandi dreifir fyrir gildistöku þeirra.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Jón Sigurðsson.

2. apríl 1991 Nr. 26

LÁNSFJÁRLÖG

fyrir árið 1991.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

1. gr.

Fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs er heimilt að taka lán innan lands að fjárhæð allt að 14.700.000 þús. kr.

Fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs er heimilt að semja um kaup á björgunarþyrlu fyrir Landhelgisgæslu Íslands og taka til þess nauðsynleg lán vegna greiðslna sem kunna að falla á árið 1991, allt að 100.000 þús. kr.

Fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 735.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt og endurláni eftirtöldum aðilum á árinu 1991:

1. Fiskveiðasjóði Íslands, allt að 200.000 þús. kr. til handa sérstakri deild við sjóðinn sem hafi það hlutverk að stuðla að úreldingu loðnuverksmiðja.
2. Síldarverksmiðjum ríkisins, allt að 300.000 þús. kr.
3. Byggðastofnun, allt að 200.000 þús. kr. til að leysa vanda rækjuverksmiðja.
4. Lánasjóði sveitarfélaga, allt að 35.000 þús. kr. til umhverfisbótadeildar sjóðsins.

2. gr.

Lánsfé skv. 1. gr. skal ráðstafað í samræmi við ákvæði fjárlaga fyrir árið 1991 og þessara laga.

3. gr.

Landsvirkjun er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 3.400.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri eða innlendri mynt til fjármögnunar á raforkuframkvæmdum fyrirtækisins. Gætt skal ákvæða 14. gr. laga nr. 42/1983 við þessar lántökur og teljast lán, sem Landsvirkjun er heimilt að taka samkvæmt þeirri grein án samþykkis eignaraðila, hluti af ofangreindri fjárhæð.

Landsvirkjun er enn fremur heimilt að fengnu samþykki ríkisstjórnarinnar að taka að láni á árinu 1991 að fjárhæð allt að 800.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til undirbúnings Fljótsdalsvirkjunar, stækkunar Búrfellsvirkjunar, fimmta áfanga Kvíslaveitu og stofnlína eins og nauðsynlegt er til þess að unnt verði að sjá nýju álveri fyrir nægjanlegri raforku frá áramótum 1994–1995. Ákvörðun um þennan undirbúning og að nýta heimildir samkvæmt þessari málsgrein skal tekin í ljósi framvindu samninga um álver á Keilisnesi.

4. gr.

Heimilt er að taka lán vegna skuldbreytinga sveitarfélaga og fyrirtækja þeirra sem hér segir:

1. Hitaveita Akraness og Borgarfjarðar, lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 50.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.
2. Hitaveita Egilsstaða og Fella, lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 10.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.
3. Hitaveita Eyra, lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 17.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.
4. Bæjarveitur Vestmannaeyja, lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 28.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.
5. Aðrar skuldbreytingar, lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 50.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.

5. gr.

Hríseyjarhreppi er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 23.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til að búa ferjuna Sæfara farþegarými.

6. gr.

Herjólfi hf., Vestmannaeyjum, er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 500.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til smíði á nýrri ferju.

7. gr.

Djúpbátnum hf. á Ísafirði er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 45.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til kaupa á norsku ferjunni ms. Tufjord. Jafnframt er samgönguráðherra heimilt að leyfa fyrirtækinu innflutning á ferjunni, þó eldri sé en 12 ára, sbr. 2. mgr. 21. gr. laga nr. 51/1987, um eftirlit með skipum.

8. gr.

Flóabátnum Baldri hf., Stykkishólmi, er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 15.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til lúkningar á smíði nýrrar ferju.

9. gr.

Skallagrími hf., Akranesi, er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 11.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt vegna skuldbreytinga.

10. gr.

Hitaveitu Suðurnesja er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 200.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt til fjármögnunar á orkuframkvæmdum fyrirtækisins.

11. gr.

Byggðastofnun er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 900.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.

12. gr.

Iðnþróunarsjóði er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 400.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt. Milliganga Iðnþróunarsjóðs um erlend lán fyrir aðila út á auglýsingu viðskiptaráðuneytis, nú nr. 314/1990, eða aðrar heimildir veittar einstökum fyrirtækjum, skal rúmast innan þessarar heimildar.

13. gr.

Iðnlánasjóði er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 950.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt. Milliganga Iðnlánasjóðs um erlend lán fyrir aðila út á auglýsingu viðskiptaráðuneytis, nú nr. 314/1990, eða aðrar heimildir veittar einstökum fyrirtækjum, skal rúmast innan þessarar heimildar.

14. gr.

Útflutningslánasjóði er heimilt að taka lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 50.000 þús. kr. eða jafnvirði þeirrar fjárhæðar í erlendri mynt.

15. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að ábyrgjast með sjálfskuldarábyrgð eða taka lán að hluta eða öllu leyti í stað ríkisábyrgðar og endurlána þeim aðilum sem nefndir eru í 3.–14. gr. með þeim kjörum og skilmálum sem fjármálaráðherra ákveður.

Þeir aðilar, sem nefndir eru í 3.–14. gr., svo og allir aðrir sem njóta ábyrgðar ríkissjóðs á erlendum skuldbindingum sínum og taka erlend lán út á heimildir laga þessara eða annarra laga, skulu gæta ákvæða 2. mgr. 7. gr. laga nr. 43/1990.

16. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að ábyrgjast með sjálfskuldarábyrgð allt að fjórðungi skuldbreytinga loðnuverksmiðja hjá bönkum og sjóðum. Ábyrgð ríkissjóðs samkvæmt þessari grein skal að hámarki nema 200.000 þús. kr.

17. gr.

Fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs er heimilt með samþykki ríkisstjórnarinnar að ábyrgjast með sjálfskuldarábyrgð eða taka lán að hluta eða öllu leyti í stað ríkisábyrgðar og endurlána Vatnsleysustrandarhreppi til að fjármagna kaup á jörðinni Flekkuvík, ásamt mannvirkjum, og lönd úr jörðunum Stóru- og Minni-Vatnsleysu, ásamt mannvirkjum og til að fjármagna kostnað og sérfræðiráðgjöf vegna lóðaöflunar fyrir álver á Keilisnesi. Endurgreiðsla Vatnsleysustrandarhrepps á veittum lánum samkvæmt þessari grein skal háð því að af byggingu og rekstri álvers verði en að öðrum kosti skulu hinar keyptu eignir falla til ríkissjóðs.

Náist ekki samningar við eigendur landa eða mannvirkja getur fjármálaráðherra heimilað Vatnsleysustrandarhreppi að taka eignarnámi vatnsréttindi, land, aðstöðu og önnur réttindi sem nauðsynleg eru vegna byggingar álvers á Keilisnesi og hafnar vegna þess. Eignarnám samkvæmt þessu ákvæði skal framkvæmt samkvæmt lögum nr. 11/1973.

18. gr.

Lánasjóðum sem njóta ríkisábyrgðar á skuldbindingum sínum, öðrum en þeim sem tilgreindir eru í 8. og 9. gr., er óheimilt að hafa milligöngu um töku erlendra lána fyrir innlenda aðila á grundvelli auglýsingar viðskiptaráðuneytisins, nú nr. 314/1990, um erlendar lántökur og leigusamninga vegna innflutnings á vélum, tækjum og búnaði til atvinnurekstrar, eða annarra heimilda veittum einstaka fyrirtækjum, nema að fengnu samþykki fjármálaráðuneytis. Ákvæði 2. mgr. 11. gr. gilda jafnframt um tilvik samkvæmt þessari grein.

II. KAFLI

19. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. og 5. tölul. 4. gr. laga nr. 45/1971, sbr. 1. gr. laga nr. 41/1982, um Stofnlánadeild landbúnaðarins, skal framlag ríkissjóðs til Stofnlánadeildar landbúnaðarins eigi nema hærri fjárhæð en 53.680 þús. kr. á árinu 1991 og er framlagið vegna Lífeyrissjóðs bænda.

20. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. 25. gr. laga nr. 29/1963, um Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, og 21. gr. laga nr. 16/1965, um Lífeyrissjóð hjúkrunarkvenna, skal endurgreiðsla ríkissjóðs til sjóðanna vegna hækkunar á áður úrskurðuðum lífeyri eigi nema hærri fjárhæð en 700.000 þús. kr. á árinu 1991 og skiptast á milli sjóðanna í hlutfalli við óskertar endurgreiðslukröfur.

21. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. tölul. 31. gr. laga nr. 69/1984, hafnalaga, skal framlag ríkissjóðs til Hafnabótasjóðs eigi fara fram úr 50.000 þús. kr. á árinu 1991.

22. gr.

Þrátt fyrir ákvæði d-liðar 3. gr. laga nr. 44/1976, um Fiskveiðasjóð Íslands, skal framlag ríkissjóðs til Fiskveiðasjóðs falla niður á árinu 1991.

23. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 2. tölul. 5. gr. og 3. tölul. 9. gr. laga nr. 76/1987, sbr. og 31. gr. sömu laga, um Iðnlánasjóð, skal framlag ríkissjóðs til Iðnlánasjóðs falla niður á árinu 1991.

24. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. og 2. mgr. 8. gr. og 26. gr. laga nr. 79/1985, um skipulag ferðamála, skal framlag ríkissjóðs til Ferðamálasjóðs og til sérstakra verkefna Ferðamálaráðs samkvæmt fyrrnefndum lögum eigi nema hærri fjárhæð en 68.000 þús. kr. á árinu 1991.

25. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 2. gr. laga nr. 32/1979, um framlög ríkissjóðs til greiðslu kostnaðar af forfalla- og afleysingaþjónustu í sveitum, falla þær greiðslur niður á árinu 1991.

26. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 22. og 23. gr. laga nr. 68/1985, útvarpslaga, skulu tekjur á árinu 1991 vegna aðflutningsgjalda af hljóðvarps- og sjónvarpstækjum ásamt fylgihlutum renna í ríkissjóð.

27. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 13. gr. laga nr. 52/1957, um eyðingu refa og minka, með síðari breytingum, skal framlag ríkissjóðs vegna bóta fyrir eyðingu refa og minka eigi vera hærra en 19.640 þús. kr. á árinu 1991.

28. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 5. mgr. 9. gr. laga nr. 30/1966, um meðferð, skoðun og mat á sláturafurðum, og 7. gr. laga nr. 57/1990, um flokkun og mat á gærum og ull, er landbúnaðarráðherra heimilt að innheimta gjald af sláturleyfum til greiðslu kostnaðar sem af yfirmati samkvæmt lögunum leiðir.

29. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. tölul. 3. gr. laga nr. 34/1982, um Listskreytingasjóð ríkisins, skal framlag ríkissjóðs til sjóðsins eigi vera hærra en 12.000 þús. kr.

30. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 1. tölul. 35. gr. laga nr. 19/1964, skipulagslaga, með síðari breytingum, sbr. lög nr. 42/1974, skal mótframlag ríkissjóðs falla niður á árinu 1991.

31. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 46. gr. laga nr. 88/1989, þjóðminjalaga, skal framlag ríkissjóðs í Húsafriðunarsjóð eigi nema hærri fjárhæð en 10.500 þús. kr. á árinu 1991.

32. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 26. gr. laga nr. 21/1963, um kirkjugarða, með síðari breytingum, skal hlutdeild kirkjugarða í óskiptum tekjuskatti lækka um 20% á árinu 1991.

33. gr.

Þrátt fyrir ákvæði 42. gr. laga nr. 49/1978, lyfjalaga, með síðari breytingum, skal framlag ríkissjóðs til lyfsölusjóðs eigi nema hærri fjárhæð en 880 þús. kr. á árinu 1991.

34. gr.

Þrátt fyrir ákvæði til bráðabirgða í lögum nr. 83/1989, um Þjóðarbókhlöðu og endurbætur menningarbygginga, skal á árinu 1991 heimilt að ráðstafa 335.000 þús. kr. af sérstökum eignarskatti samkvæmt lögunum til framkvæmda við eftirtalin mannvirki: Þjóðleikhús, Þjóðminjasafn Íslands og Bessastaði.

35. gr.

Þrátt fyrir ákvæði í 2. gr. laga nr. 50/1988, um virðisaukaskatt, er fjármálaráðherra heimilt að fella niður eða endurgreiða virðisaukaskatt af gjöfum til björgunarsveita, svo og til mannúðar- og líknarstarfsemi. Jafnframt er heimilt að endurgreiða virðisaukaskatt af rannsóknartækjum sem vísindastofnunum eru gefin eða eru keypt fyrir styrki.

III. KAFLI

36. gr.

Fjármálaráðherra fyrir hönd ríkissjóðs er heimilt að samþykkja skulda- eða vaxtaskipti lána, sem tryggð eru með sjálfskuldarábyrgð ríkissjóðs, enda séu að mati fjármálaráðherra nægar tryggingar fyrir ábyrgð ríkissjóðs þegar til slíkra samninga er stofnað.

37. gr.

Aðilum, sem njóta ríkisábyrgðar á erlendum skuldbindingum sínum, er heimilt:

a. Að taka lán erlendis í því skyni að endurgreiða fyrir gjalddaga eftirstöðvar erlendra lána þegar hagstæðari kjör bjóðast.
b. Að stofna til skulda- eða vaxtaskipta þar sem mótaðili í slíkum viðskiptum tekur á sig gjaldeyriskvaðir eða vaxtaskilmála í lánum sem aðili, sem nýtur ríkisábyrgðar, tekur eða hefur tekið með heimild í þessum eða öðrum lögum. Slíkur aðili tekur á sig samsvarandi gjaldeyriskvaðir eða vaxtaskilmála mótaðilans í hverjum slíkum skulda- eða vaxtaskiptum.
c. Séu lántökuheimildir laga þessara að hluta til nýttar til töku skammtímalána eða veltilána er aðila, sem nýtur ríkisábyrgðar, heimilt að nýta sömu heimildir til töku á nýju láni til endurgreiðslu veltiláns eða skammtímaláns að hluta eða öllu leyti án þess að lánssamningur um þau falli úr gildi, enda sé ekki dregið á slíka lánssamninga að nýju nema lagaheimild liggi fyrir.
d. Að nýta möguleika sem bjóðast á markaði til þess að tryggja sig gegn verulegum vaxtabreytingum.

Hyggist aðilar, sem njóta ríkisábyrgðar á erlendum skuldbindingum sínum, nýta sér heimildir þessarar greinar skulu þeir gæta ákvæða 2. mgr. 7. gr. laga nr. 43/1990.

38. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að stofna til skuldbindinga með útgáfu skuldabréfa á árinu 1991 að upphæð allt að 1.700.000 þús. kr. vegna samnings landbúnaðarráðherra við bændur um fækkun fjár og aðlögun sauðfjárframleiðslu að innanlandsmarkaði, sbr. lög nr. 46/1985. Heimild þessi gildir þar til gerðar hafa verið nauðsynlegar lagabreytingar vegna framkvæmdar samningsins að öðru leyti.

39. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að yfirtaka skuldir Byggðastofnunar hjá Framkvæmdasjóði Íslands að fjárhæð allt að 1.200.000 þús. kr.

40. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að ábyrgjast nauðsynleg lán vegna kaupa Rafmagnsveitna ríkisins á eignum Hitaveitu Siglufjarðar og Rafveitu Siglufjarðar.

41. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs og að fengnu samþykki fjárveitinganefndar Alþingis að semja við Hitaveitu Hjaltadals og Hitaveitu Siglufjarðar um ráðstafanir til að bæta fjárhag veitnanna í framtíðinni.

42. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að ábyrgjast lán fyrir Dýpkunarfélagið hf. sem tekið var hjá Framkvæmdasjóði Íslands á árinu 1989, þá að fjárhæð 9.500 þús. kr.

43. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt að fella niður opinber gjöld sem tengjast fyrirhuguðum framkvæmdum Flugleiða við byggingu nýs viðhaldsflugskýlis á Keflavíkurflugvelli.

44. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt að ganga til samninga við Sláturfélag Suðurlands um kaup á húseigninni Laugarnesvegi 91 í Reykjavík til afnota fyrir Myndlista- og handíðaskóla Íslands, Listdansskóla Þjóðleikshússins og fleiri skóla og menningarstofnanir.

Heimildin er háð því að samkomulag takist um að Sláturfélag Suðurlands fallist á að taka við húseignum í eigu ríkissjóðs fyrir hluta af kaupverðinu.

45. gr.

Lántökuheimildir skv. I. kafla gilda á árinu 1991. Heimildir samkvæmt lögum þessum verða þó nýttar til 1. júlí 1992 standi sérstaklega á og samþykki fjármálaráðherra komi til.

46. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 2. apríl 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Ólafur Ragnar Grímsson.

2. apríl 1991 Nr. 27

LÖG

um ársreikninga og endurskoðun lífeyrissjóða.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Stjórn lífeyrissjóðs skal sjá um að saminn sé ársreikningur fyrir hvert almanaksár í samræmi við reglur sem bankaeftirlit Seðlabanka Íslands setur. Ársreikningur skal hafa að geyma ársskýrslu, efnahagsreikning, yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, sjóðstreymi og skýringar. Ársreikningur skal gerður samkvæmt lögum og góðri reikningsskilavenju, bæði að því er varðar mat á einstökum liðum og framsetningu.

Í ársskýrslu stjórnar skal koma fram yfirlit um starfsemi sjóðsins á árinu, svo og upplýsingar um atriði er mikilvæg eru við mat á fjárhagslegri stöðu sjóðsins og afkomu hans á reikningsárinu er ekki koma fram annars staðar í ársreikningnum.

Ársreikningur skal undirritaður af öllum stjórnarmönnum lífeyrissjóðs og forstöðumanni hans. Hafi einhver þeirra mótbárur fram að færa gegn ársreikningi skal hann undirrita með fyrirvara og gera skal grein fyrir því í ársskýrslu hvers eðlis fyrirvarinn er.

2. gr.

Endurskoðun hjá lífeyrissjóði skal framkvæmd af tveimur skoðunarmönnum sem valdir eru samkvæmt nánari ákvæðum í reglugerð sjóðsins og einum skoðunarmanni sem er löggiltur endurskoðandi.

3. gr.

Endurskoðun ársreikninga skal vera lokið eigi síðar en fjórum mánuðum eftir lok reikningsárs.

Skoðunarmenn skulu framkvæma endurskoðun í samræmi við góðar endurskoðunarvenjur og reglur bankaeftirlits Seðlabanka Íslands þar að lútandi. Með endurskoðun sinni skulu þeir komast að rökstuddri niðurstöðu um áreiðanleika þeirra upplýsinga sem ársreikningurinn veitir. Þeir skulu ganga úr skugga um að ársreikningurinn sé gerður í samræmi við góða reikningsskilavenju og fylgt hafi verið ákvæðum laga, reglna og samþykkta varðandi meðferð fjármuna, ráðstöfun fjár, ávöxtun og upplýsingaskyldu lífeyrissjóða.

Skylt er að veita skoðunarmönnum aðstöðu til að gera þær athuganir sem þeir telja nauðsynlegar. Þeir skulu fá aðgang að öllum eignum, bókum, fylgiskjölum og öðrum gögnum lífeyrissjóðsins og skulu stjórn sjóðsins og starfsmenn veita þeim allar þær upplýsingar sem þeir æskja og unnt er að láta í té.

Skoðunarmenn skulu árita ársreikninginn og greina frá niðurstöðum endurskoðunarinnar. Þeir skulu gefa upplýsingar um að ársreikningurinn hafi verið endurskoðaður og að hann hafi verið saminn í samræmi við ákvæði laga, reglna og samþykkta. Þeir skulu láta í ljósi álit á ársreikningnum og greina frá niðurstöðum endurskoðunarinnar að öðru leyti.

Telji skoðunarmenn að í ársreikningi séu ekki þær upplýsingar sem þar eiga að koma fram skulu þeir geta þess í áritun sinni og veita viðbótarupplýsingar, ef þess er kostur. Að öðru leyti geta skoðunarmenn greint frá þeim atriðum í áritun sinni sem þeir telja eðlilegt að fram komi í ársreikningi.

Ábendingar og athugasemdir, sem skoðunarmenn vilja koma á framfæri við stjórn eða framkvæmdastjóra, skal bera fram skriflega og skal veita þessum aðilum hæfilegan frest til svara. Ef skoðunarmönnum þykir ástæða til skulu þeir gera tillögur til stjórnar lífeyrissjóðs um endurbætur varðandi meðferð fjármuna, um breytingar á innra eftirliti og öðru því sem þeir telja að geti verið til bóta í rekstri lífeyrissjóðsins.

Senda skal bankaeftirliti Seðlabanka Íslands endurskoðaðan ársreikning lífeyrissjóðs þegar eftir undirritun hans og eigi síðar en fjórum mánuðum eftir lok reikningsárs. Meginniðurstöður ársreiknings skal birta opinberlega og í samræmdu formi sem bankaeftirlitið ákveður. Slíkar meginniðurstöður skulu liggja frammi í starfsstöð viðkomandi lífeyrissjóðs og vera aðgengilegar fyrir sjóðfélaga.

Skoðunarmenn hafa rétt til að sitja stjórnarfund þar sem fjallað er um ársreikning.

4. gr.

Ef endurskoðun leiðir í ljós verulega ágalla í rekstri lífeyrissjóðs varðandi innra eftirlit, iðgjaldainnheimtu, greiðslutryggingar útlána, meðferð fjármuna eða önnur atriði sem veikt geta fjárhagsstöðu lífeyrissjóðsins eða skaðað hann að öðru leyti skulu skoðunarmenn gera stjórn sjóðsins og bankaeftirliti Seðlabanka Íslands viðvart.

Er bankaeftirlitinu berst tilkynning að hætti 1. mgr. eða það telur af öðru tilefni ástæðu til að ætla að rekstri lífeyrissjóðs og fjárhagsstöðu sé ábótavant í verulegum atriðum skal það krefja stjórnendur og skoðunarmenn þegar í stað um nauðsynleg gögn sem þeim ber að afhenda innan tveggja vikna frá því þeim barst krafan.

Komi fram í gögnum að hætti 1. eða 2. mgr. að rekstur lífeyrissjóðs eða fjárhagsstaða sé ekki í samræmi við ákvæði laga þessara, reglur settar samkvæmt þeim, staðfestar reglugerðir lífeyrissjóða eða sé að öðru leyti óeðlileg eða ótraust getur bankaeftirlitið veitt viðkomandi sjóði hæfilegan frest til úrbóta nema brot séu alvarleg. Verði ekki orðið við kröfum bankaeftirlitsins innan tilskilins frests skal það vísa málinu til fjármálaráðherra til ákvörðunar.

5. gr.

Stjórnendum lífeyrissjóðs og skoðunarmönnum er skylt að veita bankaeftirliti Seðlabanka Íslands allar þær upplýsingar og gögn um málefni lífeyrissjóðs og framkvæmd endurskoðunar sem það kann að óska eftir og þeir geta látið í té.

Heimilt er bankastjórn Seðlabanka Íslands, að fengnum tillögum bankaeftirlitsins, að ákvarða viðurlög í formi dagsekta ef lífeyrissjóðir verða ekki við skyldu til afhendingar ársreikninga skv. 7. mgr. 3. gr., annarra gagna skv. 2. mgr. 4. gr. eða sé kröfum eða athugasemdum bankaeftirlitsins um úrbætur skv. 3. mgr. 4. gr. ekki sinnt.

Kröfur, athugasemdir og fyrirhugaðar aðgerðir bankaeftirlitsins samkvæmt lögum þessum skulu þegar í stað tilkynntar fjármálaráðherra, stjórn lífeyrissjóðs og skoðunarmönnum.

6. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglum settum samkvæmt þeim varða fésektum eða varðhaldi, nema þyngri refsing liggi við samkvæmt öðrum lögum.

Með brot á lögum þessum skal farið að hætti opinberra mála.

7. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og skulu gilda við gerð ársreiknings lífeyrissjóða í fyrsta sinn fyrir reikningsárið 1991.

Gjört í Reykjavík, 2. apríl 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Ólafur Ragnar Grímsson.

27. mars 1991 Nr. 28

LÖG

um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Tilgangur laga þessara er að koma á jafnrétti og jafnri stöðu kvenna og karla á öllum sviðum. Sérstaklega skal bæta stöðu kvenna til að ná því markmiði.

2. gr.

Konum og körlum skulu með stjórnvaldsaðgerðum tryggðir jafnir möguleikar til atvinnu, launa og menntunar.

3. gr.

Hvers kyns mismunun eftir kynferði er óheimil. Þó teljast sérstakar tímabundnar aðgerðir, sem ætlaðar eru til að bæta stöðu kvenna til að koma á jafnrétti og jafnri stöðu kynjanna, ekki ganga gegn lögum þessum. Það telst ekki mismunun að taka sérstakt tillit til kvenna vegna þungunar eða barnsburðar.

II. KAFLI
Atvinna.

4. gr.

Konum og körlum skulu greidd jöfn laun og skulu njóta sömu kjara fyrir jafnverðmæt og sambærileg störf.

Með launum í lögum þessum er átt við venjulegt grunn- eða lágmarkskaup og hvers konar frekari þóknun, beina eða óbeina, hvort heldur er með hlunnindagreiðslum eða með öðrum hætti, sem atvinnurekandi greiðir starfsmanni fyrir vinnu hans.

Með jöfnum launum karla og kvenna fyrir jafnverðmæt og sambærileg störf er í lögum þessum átt við launataxta sem samið er um án þess að gerður sé greinarmunur á kynjum.

Með kjörum í lögum þessum er átt við lífeyris-, orlofs- og veikindarétt og hvers konar önnur samningsréttindi.

5. gr.

Atvinnurekendur og stéttarfélög skulu vinna markvisst að því að jafna stöðu kynjanna á vinnumarkaði. Atvinnurekendur skulu sérstaklega vinna að því að jafna stöðu kynjanna innan fyrirtækis síns eða stofnunar og stuðla að því að störf flokkist ekki í sérstök kvenna- og karlastörf.

6. gr.

Atvinnurekendum er óheimilt að mismuna starfsfólki eftir kynferði og gildir það m.a. um:

1. Laun, launatengd fríðindi og hvers konar aðra þóknun fyrir vinnu.
2. Ráðningu, setningu eða skipun í starf.
3. Stöðuhækkun og stöðubreytingar.
4. Uppsögn úr starfi.
5. Vinnuaðstæður og vinnuskilyrði.
6. Veitingu hvers konar hlunninda.

Ef einhver telur rétt á sér brotinn samkvæmt ákvæðum þessarar greinar og vísar máli sínu til kærunefndar jafnréttismála, sbr. 19. gr., skal atvinnurekandi sýna kærunefnd fram á að aðrar ástæður en kynferði hafi legið til grundvallar ákvörðun hans.

7. gr.

Starf, sem laust er, skal standa opið jafnt konum sem körlum.

Óheimilt er að auglýsa eða birta auglýsingu um laust starf þar sem gefið er í skyn að fremur sé óskað starfsmanns af öðru kyninu en hinu.

Ákvæði þessarar greinar gildir ekki ef tilgangur auglýsandans er að stuðla að jafnari kynjaskiptingu innan starfsgreinarinnar og skal það þá koma fram í auglýsingunni.

8. gr.

Nú er umsækjandi um auglýst starf kona en það hefur verið veitt karlmanni og skal þá kærunefnd jafnréttismála, sé þess óskað, fara fram á það við hlutaðeigandi atvinnu-

rekanda að hann veiti nefndinni skriflegar upplýsingar um hvaða menntun, starfsreynslu og aðra sérstaka hæfileika umfram konuna sá hefur til að bera er ráðinn var í starfið.

Sama rétt skal karlmaður, sem er umsækjandi um starf, hafa ef konu er veitt starfið.

9. gr.

Konur og karlar skulu njóta sömu möguleika til framhaldsmenntunar og starfsþjálfunar og til að sækja námskeið er haldin eru til að auka hæfni í starfi eða til undirbúnings annarra starfa.

III. KAFLI
Menntun.

10. gr.

Í skólum og öðrum mennta- og uppeldisstofnunum skal kynjum ekki mismunað. Skylt skal að gæta þessa í námi og kennslu, starfsháttum og daglegri umgengni við nemendur. Á öllum skólastigum skal veita fræðslu um jafnréttismál, m.a. með því að leggja áherslu á að búa bæði kynin jafnt undir virka þátttöku í samfélaginu, fjölskyldulífi og atvinnulífi. Gæta skal þess sérstaklega að kennslutæki og kennslubækur séu þannig úr garði gerð að kynjum sé ekki mismunað.

Í náms- og starfsfræðslu og við ráðgjöf í skólum skal leitast við að kynna bæði piltum og stúlkum störf sem hingað til hefur verið litið á sem hefðbundin karla- eða kvennastörf.

Menntamálaráðuneytið ber ábyrgð á framkvæmd þessarar greinar í samráði við Jafnréttisráð. Ráðuneytið skal fylgjast með þróun jafnréttismála í skóla- og uppeldisstarfi, m.a. með reglubundnum rannsóknum.

IV. KAFLI
Önnur svið.

11. gr.

Auglýsandi, og sá sem hannar eða birtir auglýsingu, skal sjá til þess að auglýsingin sé öðru kyninu ekki til minnkunar, lítilsvirðingar eða stríði gegn jafnri stöðu og jafnrétti kynjanna á nokkurn hátt.

12. gr.

Í nefndum, stjórnum og ráðum á vegum ríkis, sveitarfélaga og félagasamtaka skulu, þar sem því verður við komið, sitja sem næst jafnmargar konur og karlar og skal ávallt á það minnt þegar óskað er tilnefningar í hlutaðeigandi stjórnir, nefndir og ráð.

13. gr.

Í sveitarfélögum með yfir 500 íbúa og annars staðar þar sem því verður við komið skal skipa jafnréttisnefndir og skulu þær hafa með höndum jafnréttismál innan síns sveitarfélags samkvæmt lögum þessum. Skulu nefndirnar fylgjast með og hafa frumkvæði að sérstökum tímabundnum aðgerðum til að bæta stöðu kvenna í sveitarfélaginu, taka við ábendingum vegna brota á lögum þessum og vera tengiliður við ráðuneyti og Jafnréttisráð. Enn fremur skulu nefndirnar vera ráðgefandi fyrir sveitarstjórn í málefnum er varða jafnrétti kvenna og karla.

V. KAFLI
Framkvæmd laganna.

14. gr.

Félagsmálaráðherra fer með framkvæmd laga þessara.

15. gr.

Eftir hverjar kosningar til Alþingis skal skipa sjö manna Jafnréttisráð. Félagsmálaráðherra skipar formann án tilnefningar, einn nefndarmann tilnefndan af Vinnuveitendasambandi Íslands, einn tilnefndan af Alþýðusambandi Íslands, einn tilnefndan af Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja, einn tilnefndan af Kvenréttindafélagi Íslands og einn nefndarmann tilnefndan af Kvenfélagasambandi Íslands. Varamenn þeirra eru tilnefndir á sama hátt. Jafnframt skal skipa formann kærunefndar jafnréttismála í ráðið, sbr. 19. gr., og er varaformaður kærunefndar varamaður hans.

Jafnréttisráð hefur skrifstofu og ræður framkvæmdastjóra og aðra starfsmenn. Einn starfsmanna skal hafa lokið embættisprófi í lögum og skal hann annast lögfræðiráðgjöf og önnur lögfræðistörf á vegum Jafnréttisráðs vegna ætlaðra brota á lögum þessum.

Kostnaður við Jafnréttisráð greiðist úr ríkissjóði.

16. gr.

Verkefni Jafnréttisráðs eru að:

1. Vinna að því að ákvæðum 2.–13. gr. laga þessara sé framfylgt.
2. Móta stefnu í jafnréttismálum hér á landi og hafa frumkvæði að sérstökum tímabundnum aðgerðum til að bæta stöðu kvenna. Skal ráðið vinna stefnumarkandi áætlun til fjögurra ára í senn og leggja fyrir félagsmálaráðherra. Þar skal kveðið á um aðgerðir til að koma á jafnrétti kynjanna. Áætlunina skal endurskoða á tveggja ára fresti, sbr. 17. gr.
3. Vera ráðgefandi gagnvart stjórnvöldum, stofnunum og félögum í málefnum er varða jafna stöðu og jafnrétti með konum og körlum.
4. Sjá um fræðslu og upplýsingastarfsemi til félagasamtaka og almennings.
5. Fylgjast með þjóðfélagsþróuninni sem m.a. varðar þetta lagaefni og gera tillögur til breytinga til samræmis við tilgang laganna.
6. Stuðla að góðri samvinnu við samtök atvinnurekenda og launafólks og önnur félagasamtök svo að stefnu og markmiði þessara laga verði náð með sem eðlilegustum hætti.
7. Taka til rannsóknar að eigin frumkvæði eða annarra stöðu kvenna og karla að því leyti er lög þessi varðar. Opinberum stofnunum, atvinnurekendum og félagasamtökum er skylt að veita Jafnréttisráði hvers konar upplýsingar hér að lútandi.
8. Hafa samvinnu við jafnréttisnefndir sveitarfélaga.
9. Fjalla um önnur mál sem ráðherra eða framkvæmdastjóri leggur fyrir ráðið.
10. Halda jafnréttisþing á a.m.k. þriggja ára fresti.

17. gr.

Félagsmálaráðherra leggur fyrir Alþingi tillögu til þingsályktunar um áætlun í jafnréttismálum til fjögurra ára í senn að fengnum tillögum einstakra ráðuneyta og Jafnréttisráðs. Í áætluninni komi fram sundurliðuð framkvæmdaáform og áætlaðar fjárveitingar til einstakra verkefna sem tengjast jafnréttismálum. Áætlun þessa skal endurskoða á tveggja ára fresti og í tengslum við það leggur félagsmálaráðherra fram á Alþingi skýrslu um stöðu og þróun jafnréttismála.

18. gr.

Félagsmálaráðherra er heimilt að ráða jafnréttisráðgjafa. Hann skal vinna í samvinnu við Jafnréttisráð að leiðréttingu á stöðu kvenna, m.a. í stofnunum og fyrirtækjum um land allt í samvinnu við starfsmenn og stjórnendur.

19. gr.

Félagsmálaráðherra skipar kærunefnd jafnréttismála til þriggja ára í senn og skulu nefndarmenn vera lögfræðingar. Félagsmálaráðherra skipar einn án tilnefningar og Hæstiréttur tilnefnir tvo, þar af annan sem formann nefndarinnar. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Þegar um er að ræða mál, sem ætla má að geti haft stefnumarkandi áhrif á vinnumarkaðinn í heild, skal kærunefnd leita umsagnar frá heildarsamtökum launþega og viðsemjendum þeirra.

Verkefni kærunefndar eru að taka við ábendingum um brot á ákvæðum þessara laga og rannsaka mál af því tilefni og senda að rannsókn lokinni niðurstöður til þeirra aðila sem málið snertir. Atvinnurekendum, opinberum stofnunum, félagasamtökum og öðrum þeim er upplýst geta málið er skylt að veita kærunefnd hvers konar upplýsingar hér að lútandi. Kærunefnd skal enn fremur í sérstökum tilvikum hafa frumkvæði um ábendingar varðandi framkvæmd ákvæða 2.–13. gr., sbr. þó 1. tölul. 16. gr. um hlutverk Jafnréttisráðs.

Skrifstofa kærunefndar jafnréttismála er jafnframt skrifstofa Jafnréttisráðs.

20. gr.

Nú telur kærunefnd jafnréttismála að ákvæði 2.–13. gr. laga þessara séu brotin og skal hún þá beina rökstuddum tilmælum um úrbætur til hlutaðeigandi aðila.

VI. KAFLI
Viðurlög og réttarfar.

21. gr.

Fallist aðili ekki á tilmæli kærunefndar jafnréttismála skv. 20. gr. er nefndinni heimilt að höfða mál til viðurkenningar á rétti kæranda í samráði við hann. Gildir það einnig þótt ekki sé um skaðabótakröfu að ræða.

22. gr.

Sá sem af ásettu ráði eða vanrækslu brýtur gegn lögum þessum er skaðabótaskyldur samkvæmt almennum reglum. Enn fremur má dæma hlutaðeigandi til að greiða þeim sem misgert er við, auk bóta fyrir fjártjón ef því er að skipta, fégjald fyrir hneisu, óþægindi og röskun á stöðu og högum.

VII. KAFLI
Önnur ákvæði.

23. gr.

Félagsmálaráðherra setur nánari reglur um framkvæmd þessara laga í reglugerð að fengnum tillögum Jafnréttisráðs.

24. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt eru numin úr gildi lög nr. 65/1985, um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla.

Ákvæði til bráðabirgða.

Við gildistöku laga þessara fellur niður skipun núverandi Jafnréttisráðs.

Skipa skal Jafnréttisráð, sbr. ákvæði 15. gr., og gildir skipunin þar til nýtt Jafnréttisráð hefur verið skipað að loknum næstu alþingiskosningum.

Skipuð skal kærunefnd jafnréttismála til þriggja ára.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Jóhanna Sigurðardóttir.

Nr. 29 27. mars 1991

LÖG

um breytingu á lögum um almannatryggingar, nr. 67/1971, með síðari breytingum.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Síðasta málgrein 51. gr. laganna hljóði svo:

Ef elli- eða örorkulífeyrisþegi dvelst lengur en í mánuð samfellt á stofnun eða vistheimili, sem er á föstum fjárlögum, eða þar sem sjúkratryggingar greiða fyrir hann fellur lífeyrir hans niður ef vistin hefur verið lengri en fjórir mánuðir undanfarna 24 mánuði. Tryggingaráði er þó heimilt að víkja frá þessum tímamörkum ef sérstaklega stendur á. Sé dvölin ekki greidd að fullu er heimilt að greiða lífeyri allt að því sem á vantar. Hafi hlutaðeigandi innan við 3.000 kr. í tekjur á mánuði er heimilt að greiða honum 10.000 kr. á mánuði í vasapeninga. Tekjur umfram 3.000 kr. skerða vasapeninga um 33% þeirra tekna sem umfram eru. Ef tekjur hlutaðeigandi eru af vinnu á stofnuninni og telja má vinnuna þátt í endurhæfingu eða föndur er heimilt að ákveða að tekjurnar hafi ekki skerðingaráhrif á vasapeningana. Nú dvelst lífeyrisþegi utan stofnunar nokkra daga í senn en útskrifast samt ekki og er þá heimilt að greiða honum dagpeninga sem eigi séu lægri en tvöfaldir sjúkradagpeningar hverju sinni.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Guðmundur Bjarnason.

LÖG

um breyting á lögum um Þroskaþjálfaskóla Íslands, nr. 40/1985.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Í 2. gr. laga nr. 40/1985, um Þroskaþjálfaskóla Íslands, komi: menntamálaráðherra í stað „heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra".

2. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1991.

Gjört í Reykjavík, 25. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Guðmundur Bjarnason.

19. mars 1991 Nr. 31

LÖG

um breyting á lögum um fangelsi og fangavist, nr. 48 19. maí 1988.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Við 4. mgr. 25. gr. bætist: Ákvörðun um einangrun sætir kæru til dómsmálaráðuneytisins og skal skýra fanga frá því um leið og ákvörðun er birt. Þegar ákvörðun er kærð skulu gögn málsins þegar send ráðuneytinu. Ráðuneytið skal taka ákvörðun innan tveggja sólarhringa frá því að kæra barst, ella fellur ákvörðun úr gildi.

2. gr.

26. gr. breytist þannig:

a. 1. málsl. 3. mgr. falli brott.
b. Við 5. mgr. bætist: Ákvörðun um agaviðurlög sætir kæru til dómsmálaráðuneytisins og skal skýra fanga frá því um leið og ákvörðun er birt. Þegar ákvörðun er kærð skulu gögn

málsins þegar send ráðuneytinu. Ráðuneytið skal taka ákvörðun innan tveggja sólarhringa frá því að kæra barst, ella fellur ákvörðun úr gildi.

c. 6. mgr. falli brott.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 19. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Óli P. Guðbjartsson.

Nr. 32 21. mars 1991

LÖG

um Héraðsskóga.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Tilgangur laga þessara er að stuðla að ræktun nytjaskóga á Fljótsdalshéraði og umhirðu þess skóglendis sem þar er fyrir og treysta með því byggð og efla atvinnulíf á Héraði.

Héraðsskógar merkja í lögum þessum sjálfstætt skógræktarverkefni um ræktun nytjaskóga á jörðum á Fljótsdalshéraði samkvæmt sérstakri áætlun.

2. gr.

Kostnaður við starfsemi Héraðsskóga greiðist úr ríkissjóði með sérstakri fjárveitingu sem færð er undir landbúnaðarráðuneytið.

Landbúnaðarráðherra skipar þriggja manna stjórn Héraðsskóga til tveggja ára í senn. Skal einn stjórnarmanna tilnefndur af Félagi skógarbænda á Fljótsdalshéraði, annar af Skógrækt ríkisins og sá þriðji skipaður án tilnefningar. Stjórnin hefur á hendi yfirstjórn Héraðsskóga og samþykkir starfs- og fjárhagsáætlanir verkefnisins. Hún ræður framkvæmdastjóra og setur honum erindisbréf.

3. gr.

Gera skal sérstaka áætlun, Héraðsskógaáætlun, um nýtingu þess lands á Fljótsdalshéraði sem er vel fallið til skógræktar. Áætlunin skal ná yfir 40 ár, skipt í 10 ára tímabil, og taka til allt að 15.000 ha. lands.

Gera skal samninga, sem landbúnaðarráðherra staðfestir, við alla þátttakendur í Héraðsskógum. Samningarnir skulu taka til afmörkunar lands sem tekið er undir ræktun í hverju tilviki, kveða á um kostnaðarþátttöku ríkisins, hlutdeild ríkissjóðs í væntanlegum afrakstri skógræktarinnar og annað sem þurfa þykir.

4. gr.

Ríkissjóður greiðir kostnað við Héraðsskóga sem hér segir: Undirbúnings- og rekstrarkostnað verkefnisins, laun stjórnar og fastra starfsmanna. Enn fremur 97% samþykkts kostnaðar við skógrækt á jörðum í ábúð og 75% á eyðijörðum. Landbúnaðarráðuneytið samþykkir skógræktarkostnað að fengnum tillögum Skógræktar ríkisins.

5. gr.

Af heildarframleiðsluverðmæti trjáviðar úr skógunum skulu allt að 5% lögð á endurnýjunarreikning í vörslu Héraðsskóga. Þeim fjármunum skal innan fimm ára frá skógarhöggi varið til endurnýjunar skóglendis á viðkomandi jörð. Þetta gjald skal nánar ákveðið í reglugerð með hliðsjón af kostnaði við endurnýjun skóglendis á hverjum tíma. Af hreinum hagnaði skulu 30% greidd í ríkissjóð og skal því fé varið til ræktunar nýrra skóga.

Undanþegin ákvæðum 1. mgr. er fyrsta grisjun, enda sé hún skóginum nauðsynleg að mati Skógræktar ríkisins og verði hagnaður af fyrstu grisjun skal hann renna óskiptur á endurnýjunarreikning jarðarinnar.

6. gr.

Ábúendur jarða, sem teknar eru til skógræktar samkvæmt samningi við Héraðsskóga, skulu hafa forgang að vinnu á vegum verkefnisins á þeim jörðum er þeir sitja. Forgang að annarri vinnu á vegum Héraðsskóga skulu þeir bændur hafa sem láta af sauðfjárrækt samhliða aðild sinni að Héraðsskógum. Að þeim frágengnum hafa aðrir bændur, sem aðild eiga að Héraðsskógum, forgang að vinnu við verkefnið.

Þá skulu ábúendur jarða, sem aðild eiga að Héraðsskógum, eftir því sem við verður komið, hafa forgang að vinnu sem tengist skógræktinni, svo sem ýmiss konar þjónustustörfum eða úrvinnslu úr afurðum skóganna.

Þá skulu þær jarðir, þar sem sauðfjárbúskapur dregst verulega saman eða er lagður niður, hafa forgang að verkefninu umfram aðrar jarðir.

Ef gerðir eru samningar milli ríkisvaldsins og sauðfjárbænda, sem aðild eiga að verkefninu, um að láta af sauðfjárrækt eða draga hana verulega saman til lengri tíma skulu slíkir bændur og jarðir þeirra hafa forgang að vinnu og þátttöku í verkefninu.

7. gr.

Stjórn Héraðsskóga eða framkvæmdastjóri í umboði hennar annast daglegan rekstur. Skógrækt ríkisins veitir Héraðsskógum aðstoð og faglegar leiðbeiningar samkvæmt samstarfssamningi er aðilar gera þar um.

8. gr.

Ársskýrsla og ársreikningar Héraðsskóga skulu samþykkt af stjórn og staðfest af landbúnaðarráðherra. Þar komi m.a. fram staða framkvæmda á hverjum tíma og yfirlit yfir ráðstöfun fjármuna.

Reikninga Héraðsskóga skal birta í Stjórnartíðindum, endurskoðaða af Ríkisendurskoðun.

9. gr.

Að öðru leyti en greinir í lögum þessum fer um ræktun og meðferð Héraðsskóga eftir ákvæðum skógræktarlaga, nr. 3/1955, eftir því sem við á.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði er nauðsynleg þykja um framkvæmd laga þessara.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Landbúnaðarráðherra skal láta fara fram endurskoðun á lögum þessum og leggja fram frumvarp til laga um Héraðsskóga fyrir Alþingi haustið 1992.

Gjört í Reykjavík, 21. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Steingrímur J. Sigfússon.

Nr. 33

LÖG

19. mars 1991

um Slysavarnaskóla sjómanna.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Slysavarnafélag Íslands skal starfrækja Slysavarnaskóla sjómanna og fer Slysavarnafélagið með yfirstjórn skólans er starfar á vegum þess og ábyrgð.

Markmið skólans er að auka öryggi sjómanna með fræðslu og þjálfun í meðferð björgunar- og öryggisbúnaðar og almennri fræðslu um slysavarnir á sjó.

2. gr.

Slysavarnaskóli sjómanna skal halda námskeið fyrir starfandi og verðandi sjómenn um öryggis- og björgunarmál á helstu útgerðarstöðum landsins og annast öryggis- og slysavarnafræðslu fyrir nemendur í skipstjórnar- og vélstjórnarnámi.

Aðalkennslugreinar skólans eru: Fræðsla um öryggismál, slysavarnir, björgunaraðferðir, skyndihjálp, flutningur sjúkra og slasaðra, meðferð björgunarbúnaðar, slökkvibúnaðar og reykköfunartækja.

3. gr.

Samgönguráðherra skipar fimm manna skólanefnd Slysavarnaskóla sjómanna til fjögurra ára í senn. Einn skal tilnefndur af Sjómannasambandi Íslands, einn af Farmanna- og fiskimannasambandI Íslands og þrír tilnefndir af Slysavarnafélagi Íslands. Ráðherra skipar einn fulltrúa Slysavarnafélags Íslands formann skólanefndar.

Meginhlutverk skólanefndar er að fjalla um málefni Slysavarnaskólans, einkum varðandi tækjakaup og búnað hans, viðhald, framkvæmdir og áframhaldandi uppbyggingu. Skólanefnd gerir, að fenginni umsögn öryggisfræðslunefndar sjómanna, tillögur til stjórnar Slysavarnafélags Íslands um námskeiðahald, námsskrá og lengd námskeiða á vegum skólans.

4. gr.

Skólanefnd ræður skólastjóra Slysavarnaskóla sjómanna en um mannaráðningar fer samkvæmt lögum Slysavarnafélags Íslands.

5. gr.

Kostnaður við rekstur skólans skal greiddur úr ríkissjóði. Slysavarnafélag Íslands gerir fjárhagsáætlun fyrir skólann og leggur fyrir samgönguráðuneytið til staðfestingar.

6. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Samgönguráðherra skal eigi síðar en 1. febrúar 1993 leggja fram frumvarp til laga um breyting á lögum um lögskráningu sjómanna sem m. a. kveði á um skyldu sjómanna, sem lögskráðir eru, til að hafa hlotið grundvallarfræðslu um öryggismál í Slysavarnaskóla sjómanna þegar lögskráning fer fram.

Gjört í Reykjavík, 19. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Steingrímur J. Sigfússon.

25. mars 1991 Nr. 34

LÖG

um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Lög þessi gilda um hvers kyns fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri hér á landi nema annað leiði af ákvæðum annarra laga eða reglum settum samkvæmt þeim.

2. gr.

Í lögum þessum hafa eftirfarandi orð merkingu sem hér segir:

Erlendur aðili: Einstaklingur, búsettur erlendis, án tillits til ríkisfangs, félag, stofnun, sjóður eða annar lögaðili, sem á heimili erlendis, erlent ríki og ríkisfyrirtæki, svo og atvinnufyrirtæki undir erlendum yfirráðum. Einstaklingur telst búsettur erlendis ef hann á lögheimili erlendis eða á þar heimili samkvæmt skilgreiningu lögheimilislaga. Lögaðili telst

eiga heimili erlendis ef hann er skráður til heimilis erlendis eða telur heimili sitt erlendis samkvæmt samþykktum sínum.

Íslenskt atvinnufyrirtæki: Atvinnufyrirtæki sem er með atvinnurekstur hér á landi og á heimili hér á landi, án tillits til þess hvernig rekstrarformi og eignarhaldi viðkomandi atvinnufyrirtækis er háttað. Atvinnufyrirtæki telst eiga heimili hér á landi ef það er skráð hér á landi, ef það telur heimili sitt hér á landi samkvæmt samþykktum sínum eða ef raunveruleg framkvæmdastjórn þess er hér á landi.

Atvinnufyrirtæki undir erlendum yfirráðum: Íslenskt atvinnufyrirtæki þar sem erlendur aðili eða aðilar eiga meiri hluta fyrirtækisins, svo sem meiri hluta hlutafjár eða stofnfjár, eða fara með meiri hluta atkvæðisréttar eða hafa með öðrum hætti raunveruleg yfirráð yfir viðkomandi atvinnufyrirtæki.

Fjárfesting: Fjárframlag eða annað framlag til eigin fjár atvinnufyrirtækis eða kaup á eignarhlut sem fyrir er í atvinnufyrirtæki.

Erlend fjárfesting: Fjárfesting erlends aðila í atvinnurekstri hér á landi, án tillits til þess hvort um er að ræða nýtt framlag eða endurfjárfestingu á úthlutuðum arði eða hlut eða söluandvirði vegna fyrri fjárfestingar hér á landi.

3. gr.

Erlendum aðilum er heimilt að fjárfesta í atvinnurekstri hér á landi með þeim takmörkunum sem í þessum lögum eða sérlögum greinir og að uppfylltum öðrum skilyrðum og að fengnum tilskildum leyfum lögum samkvæmt enda njóti íslenskir aðilar ekki lakari réttar til fjárfestingar í heimaríki hlutaðeigandi aðila.

4. gr.

Fjárfesting erlendra aðila í atvinnurekstri hér á landi er háð eftirfarandi takmörkunum:

1. Íslenskir ríkisborgarar sem eiga lögheimili hérlendis og lögaðilar sem eiga heimili hér á landi og eru að öllu leyti í eign íslenskra ríkisborgara sem eiga lögheimili hérlendis mega einir stunda fiskveiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands samkvæmt lögum nr. 33 19. júní 1922, um rétt til fiskveiða í landhelgi.
2. Íslenskir ríkisborgarar sem eiga lögheimili hérlendis og lögaðilar sem eiga heimili hér á landi og eru að öllu leyti í eigu íslenskra ríkisborgara sem eiga lögheimili hérlendis mega einir eiga og reka fyrirtæki til vinnslu sjávarafurða hér á landi, en með vinnslu sjávarafurða er hér átt við frystingu, söltun, herslu, reykingu, súrsun, niðursuðu, niðurlagningu og hverja aðra þá verkun sem ver fisk og aðrar sjávarafurðir skemmdum, þar með taldar bræðsla og mjölvinnsla. Til vinnslu í þessu sambandi telst hins vegar ekki umpökkun afurða í neytendaumbúðir eða frekari vinnsla afurða til að gera þær hæfari til dreifingar, neyslu eða matreiðslu.
3. Íslenska ríkið, sveitarfélög, íslenskir ríkisborgarar sem eiga lögheimili hérlendis og lögaðilar sem eiga heimili hér á landi og eru að öllu leyti í eigu íslenskra ríkisborgara sem eiga lögheimili hérlendis mega einir eiga virkjunarréttindi vatnsfalla og jarðhita önnur en til heimilisnota. Sama á við um fyrirtæki sem stunda orkuvinnslu og orkudreifingu.
4. Samanlagður eignarhluti erlendra aðila í íslensku atvinnufyrirtæki, sem stundar flugrekstur hér á landi, má á hverjum tíma ekki vera meiri en 49%.
5. Erlendir aðilar mega eiga 25% hlutafjár í íslenskum viðskiptabanka sem rekinn er af hlutafélagi.

   Frá 1. janúar 1992 er erlendum hlutafélagsbönkum, sem eru skráðir erlendis og eiga þar varnarþing, heimilt að starfrækja rekstur útibúa hér á landi að fengnu leyfi viðskiptaráðherra.
6. Fjárfesting erlends ríkis eða fyrirtækis í eigu erlends ríkis í atvinnurekstri hér á landi er óheimil nema með sérstöku leyfi viðskiptaráðherra.

7. Fari heildarfjárfesting erlends aðila eða samanlögð fjárfesting fjárhagslega tengdra erlendra aðila í atvinnurekstri hér á landi fram úr 250 milljónum króna á einu almanaksári skal fjárfesting umfram fyrrgreind viðmiðunarmörk háð sérstöku leyfi viðskiptaráðherra. Viðmiðunarmörkin miðast við lánskjaravísitölu í júní 1990, 2887 stig, og breytist í samræmi við breytingar sem verða á henni til hækkunar eða lækkunar. Fjárfesting erlends aðila telst eiga sér stað í skilningi þessa töluliðar þegar tilkynningarskylda stofnast, sbr. 5. gr. Heildarfjárfesting erlendra aðila í hverri atvinnugrein fyrir sig má ekki fara yfir 25% nema til komi leyfi viðskiptaráðherra. Með heildarfjárfestingu í atvinnugrein er átt við áætlaða fjárfestingu í iðnaði, öðrum en orkufrekum iðnaði, verslun og þjónustu, samgöngurekstri og fiskeldi samkvæmt mati Þjóðhagsstofnunar.
8. Nú vill erlendur aðili reka atvinnustarfsemi hér á landi í eigin nafni og skal þá svo með fara:
   a. Sé um að ræða einstakling sem búsettur er erlendis skal honum óheimilt að vinna sjálfstætt eða starfrækja eigið atvinnufyrirtæki eða taka þátt í fyrirtæki með ótakmarkaðri ábyrgð hér á landi, nema með sérstöku leyfi viðskiptaráðherra, enda sé lögheimili hér á landi ekki óundanþægt skilyrði samkvæmt lögum um viðkomandi atvinnugrein eða veiting undanþágu frá lögheimilisskilyrði falin öðrum.
   b. Um rétt hlutafélags, sem á heimili erlendis, til að starfa hér á landi fer samkvæmt ákvæðum laga um hlutafélög.
   c. Viðskiptaráðherra getur veitt öðrum lögaðilum sem heimili eiga erlendis leyfi til að starfa hér á landi, enda sé þá að því er varðar slíka lögaðila og starfsemi þeirra hér á landi fullnægt sömu skilyrðum og fylgt sömu meginreglum og að því er varðar erlend hlutafélög, sbr. b-lið hér að framan. Útibú slíks lögaðila skal skráð í firmaskrá á heimilisvarnarþingi útibúsins.
9. Erlendum aðila er heimilt að öðlast eignarrétt og afnotarétt yfir fasteign til beinnar notkunar í atvinnustarfsemi sinni samkvæmt ákvæðum laga nr. 19/1966, um eignarrétt og afnotarétt fasteigna.

   Ef erlendur aðili sem veðhafi eignast fasteign hér á landi við útgáfu uppboðsafsals eða með samningum til lúkningar veðskuldar og veðhafinn hefur eigi eignarhaldsrétt samkvæmt lögum nr. 19/1966 skal hann selja eignina svo fljótt sem verða má og eigi síðar en tólf mánuðum eftir að eignin komst í hans eigu. Sama gildir um erlendan veðhafa sem eignast á sama hátt eignarréttindi sem honum er óheimilt að eiga skv. 4. gr.

5. gr.

Tilkynna ber Seðlabanka Íslands, gjaldeyriseftirliti, alla erlenda fjárfestingu jafnskjótt og samningur eða ákvarðanir þar að lútandi liggja fyrir. Tilkynningarskyldan tekur bæði til fjárfestingar erlends aðila í atvinnufyrirtæki sem hann hefur ekki átt í áður og viðbótarfjárfestingar í slíku fyrirtæki. Tilkynningu skulu fylgja afrit eða ljósrit af skjölum eða gögnum sem málið varða og nauðsynleg teljast að mati Seðlabanka Íslands. Seðlabanki Íslands gerir viðskiptaráðherra jafnharðan grein fyrir þeim tilkynningum um erlenda fjárfestingu sem gjaldeyriseftirlitinu berast. Sé um að ræða erlenda fjárfestingu í íslensku atvinnufyrirtæki hvílir tilkynningarskyldan á viðkomandi atvinnufyrirtæki, en sé um að ræða fyrirhugaða atvinnustarfsemi hér á landi í eigin nafni erlends aðila hvílir tilkynningarskyldan á honum.

Seðlabanki Íslands skal fyrri hluta hvers árs birta opinberlega upplýsingar um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri hérlendis næsta ár á undan ásamt upplýsingum um heildarfjárfestingu erlendra aðila eftir atvinnugreinum.

Gjaldeyriseftirlit Seðlabanka Íslands hefur rétt til upplýsingaöflunar og athugana vegna fjárfestingar erlendra aðila.

6. gr.

Erlendum aðila, sem fjárfestir í atvinnurekstri hér á landi, skal frjálst að flytja í því skyni til landsins erlendan gjaldmiðil, enda sé slíkur fjármagnsflutningur tilkynntur gjaldeyriseftirliti Seðlabanka Íslands. Um skilaskyldu slíks gjaldmiðils skal fara samkvæmt almennum reglum. Sé um að ræða erlendan gjaldmiðil sem Seðlabanki Íslands annast reglubundna gengisskráningu á skal hinn erlendi aðili eiga rétt á að fá hinum erlenda gjaldmiðli skipt í íslenskar krónur.

7. gr.

Erlendur aðili, sem fjárfestir í atvinnurekstri hér á landi, skal eiga rétt á að fá yfirfært í hvern þann erlenda gjaldmiðil, sem Seðlabanki Íslands annast reglubundna skráningu á, móttekinn arð eða annan hagnaðarhlut og söluandvirði fjárfestingar.

8. gr.

Í íslenskum atvinnufyrirtækjum skulu framkvæmdastjórar og meiri hluti stjórnarmanna vera búsettir hér á landi óháð eignarhlut, atkvæðisrétti eða öðrum yfirráðum erlendra aðila. Viðskiptaráðherra getur veitt undanþágu frá þessu ákvæði.

9. gr.

Viðskiptaráðherra fer með leyfisveitingar samkvæmt lögum þessum og annast eftirlit með framkvæmd þeirra að svo miklu leyti sem tiltekið eftirlit eða leyfisveitingar eru ekki samkvæmt ákvæðum laganna faldar öðrum.

Viðskiptaráðherra getur bannað erlendum aðila fjárfestingu í atvinnurekstri hér á landi ef hann hefur verið sviptur réttindum til atvinnurekstrar með dómi í öðru ríki.

10. gr.

Sérstök fimm manna nefnd, nefnd um erlenda fjárfestingu, skal vera viðskiptaráðherra til ráðuneytis um leyfisveitingar samkvæmt lögum þessum og umsagnaraðili um einstök mál. Nefndin skal skipuð fimm mönnum kosnum hlutfallskosningu í sameinuðu Alþingi að afstöðnum almennum þingkosningum. Kosnir skulu jafnmargir varamenn. Viðskiptaráðherra skipar formann og varaformann úr hópi hinna þingkjörnu nefndarmanna. Formaður nefndarinnar boðar hana til funda. Viðskiptaráðherra ákveður þóknun nefndarinnar.

Nú telur nefndin að tiltekin erlend fjárfesting ógni öryggi landsins, skerði verulega samkeppni fyrirtækja í viðkomandi atvinnugrein eða sé á annan hátt til þess fallin að hafa óæskileg áhrif á atvinnulíf í landinu og getur viðskiptaráðherra þá stöðvað viðkomandi fjárfestingu enda kunngjöri hann þá slíka ákvörðun innan átta vikna frá því að Seðlabanka Íslands, gjaldeyriseftirliti, berst tilkynning um hlutaðeigandi fjárfestingu, sbr. 5. gr.

11. gr.

Viðskiptaráðherra getur með reglugerð sett nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

12. gr.

Brot gegn ákvæðum laga þessara og reglum settum samkvæmt þeim varða sektum eða fangelsi allt að tveimur árum.

Mál út af brotum á lögum þessum fara að hætti opinberra mála.

13. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Takmarkanir þær, sem lög þessi setja fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri hér á landi, skulu ekki ná til fjárfestingar erlends aðila sem átt hefur sér stað fyrir gildistöku laga þessara samkvæmt heimildum í eldri lögum. Tilkynna ber slíka fjárfestingu til Seðlabanka Íslands, gjaldeyriseftirlits, sbr. 5. gr., innan þriggja mánaða frá gildistöku laga þessara.

Gjört í Reykjavík, 25. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

27. mars 1991 Nr. 35

LÖG

um listamannalaun.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Alþingi veitir árlega fé á fjárlögum til að launa listamenn í samræmi við ákvæði laga þessara.

2. gr.

Almenn listamannalaun skulu veitt úr fjórum sjóðum:

a. Launasjóði rithöfunda,
b. Launasjóði myndlistarmanna,
c. Tónskáldasjóði,
d. Listasjóði.

Þrír hinna fyrstnefndu sjóða eru sérgreindir sjóðir en Listsjóður er almennur sjóður í þágu allra listgreina. Allir sjóðirnir veita starfslaun, svo og náms- og ferðastyrki.

3. gr.

Þriggja manna stjórn listamannalauna hefur yfirumsjón með sjóðum skv. 2. gr. Stjórnin skal skipuð af menntamálaráðherra til þriggja ára í senn, einum samkvæmt tilnefningu Bandalags íslenskra listamanna, einum tilnefndum af Háskóla Íslands, en af Listaháskóla ef stofnaður yrði, og loks einum án tilnefningar. Stjórn sjóðsins skal m.a. annast vörslu sjóðanna og sjá um bókhald þeirra.

Stjórnin úthlutar fé úr Listasjóði, en sérstakar úthlutunarnefndir fyrir hvern hinna sérgreindu sjóða veita fé úr þeim, sbr. 12. gr.

4. gr.

Starfslaun miðast við lektorslaun II við Háskóla Íslands eins og þau eru á hverjum tíma. Þeir sem taka starfslaun hverju sinni skulu vera á launaskrá hjá stjórn listamannalauna og greiðast laun til þeirra mánaðarlega. Þeir skulu eiga kost á aðild að Söfnunarsjóði lífeyrisréttinda og stendur þá launagreiðandi skil á iðgjaldshluta þeirra ásamt mótframlagi sínu. Þeir skulu ekki gegna öðru föstu starfi meðan þeir njóta starfslauna og skila skýrslu um störf sín. Fella má niður starfslaun sem veitt hafa verið til lengri tíma en sex mánaða ef talið er að viðkomandi listamaður sinni ekki list sinni.

5. gr.

Samanlögð starfslaun miðast við 900 mánaðarlaun, eða 75 árslaun, og síðan bætast við 60 mánaðarlaun á ári næstu fimm ár.

6. gr.

Launasjóður rithöfunda veitir árlega starfslaun sem svara til 360 mánaðarlauna og bætast við 24 mánaðarlaun á ári næstu fimm ár. Rétt til greiðslu úr sjóðnum hafa íslenskir rithöfundar og höfundar fræðirita. Heimilt er og að greiða úr sjóðnum fyrir þýðingar á íslensku.

Þriggja manna nefnd, sem menntamálaráðherra skipar árlega samkvæmt tillögum Rithöfundasambands Íslands, úthlutar fé úr Launasjóði rithöfunda. Ákvörðun úthlutunarnefndar er endanleg og verður ekki áfrýjað.

7. gr.

Launasjóður myndlistarmanna veitir árlega starfslaun sem svara til 240 mánaðarlauna og bætast við 16 mánaðarlaun á ári næstu fimm ár.

Þriggja manna nefnd, sem menntamálaráðherra skipar árlega samkvæmt tillögum Sambands íslenskra myndlistarmanna, úthlutar fé úr Launasjóði myndlistarmanna. Ákvörðun úthlutunarnefndar er endanleg og verður ekki áfrýjað.

8. gr.

Tónskáldasjóður veitir árlega starfslaun sem svara til 60 mánaðarlauna og bætast við átta mánaðarlaun á ári næstu fimm ár.

Þriggja manna nefnd, sem menntamálaráðherra skipar árlega samkvæmt tillögum Tónskáldafélags Íslands, úthlutar fé úr Tónskáldasjóði. Ákvörðun úthlutunarnefndar er endanleg og verður ekki áfrýjað.

9. gr.

Listasjóður veitir starfslaun og styrki er svara til 240 mánaðarlauna og bætast við 12 mánaðarlaun á ári næstu fimm ár. Listasjóður veitir einnig sérstök framlög til listamanna, m.a. til þeirra sem notið hafa listamannalauna undanfarin ár og náð hafa 60 ára aldri. Að minnsta kosti helmingur starfslauna úr Listasjóði skal veittur leikhúslistamönnum.

10. gr.

Starfslaun skulu veitt til hálfs eða eins árs, til þriggja eða fimm ára. Miða skal við að fjórðungur heildarstarfslauna verði að jafnaði veittur til listamanna sem taka laun í meira en eitt ár.

11. gr.

Stjórn listamannalauna skal vinna markvisst að því að sveitarfélög og fyrirtæki veiti listamönnum starfslaun eða leggi fram fé í Listasjóð.

12. gr.

Menntamálaráðherra setur nánari reglur um framkvæmd laga þessara að höfðu samráði við Rithöfundasamband Íslands, Samband íslenskra myndlistarmanna, Tónskáldafélag Íslands og Bandalag íslenskra listamanna.

13. gr.

Við gildistöku þessara laga falla eftirtalin lög úr gildi:
Lög nr. 29 29. apríl 1967, um listamannalaun.
Lög nr. 29 20. maí 1975, um Launasjóð rithöfunda.

14. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. september 1991 nema fjárhagsákvæði þeirra sem taka gildi 1. janúar 1992. Lögin skal endurskoða að fimm árum liðnum frá gildistöku þeirra.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Svavar Gestsson.

2. apríl 1991 Nr. 36

LÖG

um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

2. málsl. 1. mgr. 26. gr. laganna orðist svo: Stuðullinn skal miðast við breytingu á byggingarvísitölu frá upphafi til loka 12 mánaða tímabils, sbr. lög nr. 42/1987, um vísitölu byggingarkostnaðar, og skal miða breytingu við þann mun sem verður á byggingarvísitölu sem gildir fyrir janúarmánuð á tekjuári og byggingarvísitölu sem gildir fyrir janúarmánuð á álagningarári.

2. gr.

4. tölul. B-liðar 1. mgr. 30. gr. laganna orðist svo:

Fé það sem varið er til aukningar á fjárfestingu í innlendum atvinnurekstri á árinu samkvæmt lögum nr. 9/1984, um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna í atvinnurekstri. Frádráttur þessi skal þó aldrei vera hærri en 86.000 kr. hjá einstaklingi og 172.000 kr. hjá hjónum.

Fjárhæð umfram frádráttarmörk, sem lögð er í hlutafjáraukningu í hlutafélagi eða lögð til hlutafjárkaupa við stofnun hlutafélags, er heimilt að flytja milli ára og nýta á næstu fimm árum. Ónýtt frádráttarheimild tekur breytingu í samræmi við breytingar á verðbreytingarstuðli skv. 26. gr.

Frádráttur vegna hlutabréfakaupa miðast við kaup á hlutabréfum í innlendum hlutafélögum, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 2. gr., og er háður því skilyrði að maður eigi viðkomandi hlutabréf í a.m.k. tvö ár. Selji hann bréfin innan þess tíma færist nýttur frádráttur til tekna á söluári viðkomandi hlutabréfa. Skal hann framreiknaður samkvæmt ákvæðum 26. gr. frá því ári, þegar hann var dreginn frá tekjum, til söluárs. Ekki skal þó beita ákvæðum 2. og 3. málsl. um tekjufærslu frádráttar ef maður kaupir önnur hlutabréf í innlendu félagi staðfestu af ríkisskattstjóra í stað hinna seldu innan 30 daga frá söludegi þeirra og kaupverð keyptra hlutabréfa nemur a.m.k. sömu fjárhæð og hinna seldu. Sé kaupverðið lægra skulu ákvæði 2. og 3. málsl. eiga við um mismuninn.

Fjármálaráðherra getur með reglugerð sett nánari ákvæði um framkvæmd frádráttar samkvæmt þessum tölulið, þar með talið um millifærslu fjárhæðar umfram frádráttarmörk milli ára og meðferð hans þegar breyting verður á hjúskaparstöðu o.fl.

3. gr.

Í stað hundraðshlutans „15%“ í 2. málslið 1. mgr. 54. gr. laganna komi: 10%.

4. gr.

Í stað hundraðshlutans „50%“ í 72. gr. laganna komi: 45%.

5. gr.

Við 92. gr. laganna bætist ný málsgrein er verði 2. mgr. hennar og breytist röð annarra málsgreina sem af þessu leiðir:

Allir aðilar, þar með taldir bankar, sparisjóðir og aðrar peningastofnanir, verðbréfamarkaðir og aðrir sem annast kaup og sölu, umboðsviðskipti og aðra umsýslu með hlutabréf, skulu ótilkvaddir afhenda skattstjóra eða umboðsmanni hans skýrslu um slík viðskipti og aðila að þeim, ókeypis og í því formi sem ríkisskattstjóri ákveður.

6. gr.

Eftirtaldar breytingar verða á 106. gr. laganna:

a. Í stað 1. málsl. 1. mgr. komi þrír nýir málsl. er orðist svo: Telji framtalsskyldur aðili ekki fram til skatts innan tilskilins frests má skattstjóri bæta allt að 15% álagi við þá skattstofna sem hann áætlar. Þó skal skattstjóri taka tillit til að hve miklu leyti innheimta gjalda hefur farið fram í staðgreiðslu. Ríkisskattstjóri setur nánari reglur um þetta atriði.
b. Í stað „1%“ og „15%“ í 2. málsl. 1. mgr. komi: 0.5% og 10%.

7. gr.

Við lögin bætast við tvö ákvæði til bráðabirgða er orðist svo:

a. Við álagningu gjalda á árinu 1991 vegna tekna á árinu 1990 má fyrning samkvæmt ákvæði 2. málsl. 1. mgr. 44. gr. nema allt að 50% af þeirri fjárhæð sem færð er til tekna samkvæmt ákvæðum 53. gr.
b. Við sölu til ríkissjóðs á fullvirðisrétti í sauðfjárframleiðslu á tímabilinu 1. maí 1991 til 31. ágúst 1992 skal skattaðila, þrátt fyrir ákvæði 3. mgr. 14. gr., heimilt að telja sem söluhagnað 20% söluverðs í stað söluhagnaðar skv. 2. mgr. sömu greinar.

Skattaðilar skv. 1. mgr., sem hafa leigt fullvirðisrétt sinn Framleiðnisjóði landbúnaðarins eða orðið að sæta niðurskurði á sauðfé samkvæmt opinberum fyrirmælum, skulu undanþegnir skilyrði 3. málsl. 4. mgr. 14. gr. um aðalstarf.

8. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og koma til framkvæmda við álagningu gjalda á árinu 1991 vegna tekna á árinu 1990 og eigna í lok þess árs.

Ákvæði 2. gr. um fjárhæð frádráttar komi til framkvæmda við álagningu opinberra gjalda á árinu 1992 vegna tekna á árinu 1991.

Ákvæði 1. gr. um breytta aðferð til útreiknings á verðbreytingarstuðli skulu koma til framkvæmda frá og með útreikningi þess verðbreytingarstuðuls sem reiknaður skal fyrir árið 1991. Um þá stuðla, sem fyrir þann tíma giltu, eiga við eldri útreikningsaðferðir.

Gjört í Reykjavík, 2. apríl 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Ólafur Ragnar Grímsson.

27. mars 1991 Nr. 37

LÖG

um mannanöfn.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Eiginnöfn.

1. gr.

Hverju barni skal gefa eiginnafn, þó ekki fleiri en þrjú.

Þeir sem fara með forsjá barns hafa bæði rétt og skyldu til að gefa því eiginnafn eftir því sem greinir í lögum þessum.

2. gr.

Eiginnafn skal vera íslenskt eða hafa unnið sér hefð í íslensku máli. Það má ekki brjóta í bág við íslenskt málkerfi. Eiginnafn má ekki heldur vera þannig að það geti orðið nafnbera til ama.

Hvorki má gefa stúlku karlmannsnafn né dreng kvenmannsnafn.

Óheimilt er að gefa barni ættarnafn sem eiginnafn nema hefð sé fyrir því nafni.

3. gr.

Mannanafnanefnd skv. 17. gr. skal til viðmiðunar við nafngjafir semja skrá um þau eiginnöfn sem heimil teljast skv. 2. gr. og er hún nefnd mannanafnaskrá í lögum þessum. Hagstofa Íslands gefur skrána út, kynnir hana og gerir aðgengilega almenningi og sendir hana öllum sóknarprestum og forstöðumönnum skráðra trúfélaga. Skrána skal endurskoða eftir því sem þörf er á en hún skal gefin út í heild eigi sjaldnar en á þriggja ára fresti.

4. gr.

Barn getur öðlast nafn við skírn í þjóðkirkjunni eða í skráðu trúfélagi eða með tilkynningu um nafngjöf til Hagstofu Íslands, Þjóðskrár, prests eða forstöðumanns skráðs trúfélags.

Skylt er að gefa barni nafn innan sex mánaða frá fæðingu þess.

5. gr.

Eigi að gefa barni nafn við skírn sem prestur þjóðkirkjunnar, forstöðumaður eða prestur skráðs trúfélags á að annast skal forsjármaður þess skýra þeim, um leið og skírnar er óskað, frá nafni því eða nöfnum sem barnið á að hljóta. Sé nafn, sem barn á að hljóta, ekki á mannanafnaskrá skal prestur eða forstöðumaður trúfélags ekki samþykkja það að svo stöddu né gefa það við skírn heldur skal málið borið undir mannanafnanefnd.

Hafi barn verið skírt skemmri skírn má, þegar skírn er lýst eða hún tilkynnt skv. 1. mgr. 4. gr., gefa barni nýtt nafn í stað þess sem því var áður gefið eða annað nafn til viðbótar áður gefnu nafni.

Berist Þjóðskrá tilkynning um eiginnafn, sem er ekki á mannanafnaskrá, skal það ekki skráð að svo stöddu heldur skal málinu skotið til mannanafnanefndar.

6. gr.

Mannanafnanefnd kveður upp úrskurði í þeim málum sem til hennar er vísað skv. 5. gr. Úrskurðir skulu kveðnir upp svo fljótt sem við verður komið og ekki síðar en innan tveggja vikna frá því mál barst nefndinni. Ef felldur er synjunarúrskurður skal forsjármaður barns velja því annað eiginnafn. Skal nafn þá ekki fært á þjóðskrá fyrr en barninu hefur verið gefið eiginnafn sem er á mannanafnaskrá eða mannanafnanefnd samþykkir, sbr. enn fremur ákvæði til bráðabirgða II.

7. gr.

Hafi barni verið gefið eitt nafn við skírn eða með tilkynningu skv. 1. mgr. 4. gr. er forsjármönnum þess heimilt að gefa því annað eiginnafn til viðbótar áður gefnu nafni. Þetta skal gert með tilkynningu til Þjóðskrár eigi síðar en sex mánuðum eftir að frestur til nafngjafar rann út, sbr. 2. mgr. 4. gr.

Hafi barni verið gefið eitt nafn eða tvö við skírn eða með tilkynningu skv. 1. mgr. 4. gr. er dómsmálaráðuneyti heimilt að leyfa að eiginnafni/nöfnum barnsins sé breytt, enda sé ósk borin fram um það af forsjármönnum barnsins eigi síðar en sex mánuðum eftir að frestur til nafngjafar rann út, sbr. 2. mgr. 4. gr.

Dómsmálaráðuneyti er heimilt að leyfa manni nafnbreytingu, þar með talið að taka annað eiginnafn til viðbótar því sem hann ber, ef telja verður að gildar ástæður mæli með því. Beri forsjármaður barns fram ósk um breytingu á nafni þess samkvæmt þessari eða 2. mgr. og hafi orðið breyting á forsjánni frá því barninu var gefið nafn skal, ef unnt er, leita samþykkis þess foreldris sem með forsjána fór við fyrri nafngjöf áður en ákvörðun er tekin um nafnbreytingu. Þótt samþykki þess foreldris liggi ekki fyrir getur ráðuneytið engu að síður heimilað nafnbreytingu ef hagsmunir barns eða sérstakar ástæður mæla með því. Breytingar samkvæmt þessari málsgrein má aðeins heimila einu sinni nema sérstaklega standi á.

Sé barn ættleitt eftir að því var gefið nafn má í ættleiðingarbréfi gefa því nýtt eiginnafn í stað hins fyrra eða til viðbótar einu nafni sem það hefur áður hlotið. Sú ákvörðun skal jafnan háð samþykki barnsins sjálfs sé þess kostur.

Það er skilyrði viðbótarnafngjafar og nafnbreytingar skv. 1.–4. mgr. að hin nýju nöfn

séu á mannanafnaskrá eða samþykkt af mannanafnanefnd. Nafnbreyting barns samkvæmt þessari grein er enn fremur háð því skilyrði að séu forsjármenn þess tveir undirriti þeir báðir beiðni um nafnbreytinguna.

8. gr.

Ákvæði 1. og 2. gr. taka ekki til barns sem fætt er hér á landi ef bæði faðir og móðir skilgetins barns, eða móðir óskilgetins barns, hafa erlent ríkisfang.

Sé annað foreldri barns erlendur ríkisborgari eða hafi verið það er heimilt að barninu sé gefið erlent nafn sem eitt af eiginnöfnum þess. Heimild þessi er háð þeim skilyrðum að hið íslenska eiginnafn barnsins fullnægi ákvæðum 2. gr. og að unnt sé að sýna fram á að hið erlenda nafn sé gjaldgengt í heimalandi hins erlenda foreldris þess.

II. KAFLI
Kenninöfn.

9. gr.

Hver maður, sem hefur ekki ættarnafn, sbr. 2. mgr., skal kenna sig til föður eða móður þannig að á eftir eiginnafni eða eiginnöfnum komi nafn föður eða móður í eignarfalli, að viðbættu orðinu son ef karlmaður er en dóttir ef kvenmaður er.

Íslenskir ríkisborgarar, sem samkvæmt þjóðskrá bera ættarnöfn við gildistöku þessara laga, mega bera þau áfram. Sama gildir um niðja þeirra hvort heldur er í karllegg eða kvenlegg.

Ekki er manni heimilt að bera fleiri en eitt kenninafn, sbr. þó 2. mgr.

Óheimilt er að taka upp nýtt ættarnafn hér á landi.

10. gr.

Erlendur ríkisborgari, sem stofnar til hjúskapar við Íslending er ekki hefur ættarnafn, má kenna sig til föður eða móður maka síns á sama hátt og hann. Ekki tekur þetta til niðja slíkra hjóna.

Hafi íslensk hjón tekið sameiginlega upp kenninafn annars hvors við búsetu erlendis er þeim skylt, er breytti kenninafni sínu, að leggja það niður við flutning til landsins, sbr. 1. mgr. 9. gr. Sama gildir um börn slíkra hjóna.

Einstaklingur, sem við gildistöku þessara laga er kenndur til föður eða móður maka síns á þjóðskrá, má gera það áfram.

11. gr.

Barn erlends manns og íslenskrar konu má bera ættarnafn föður síns, kenna sig til móður sinnar eða hafa ættarnafn hennar ef til er. Þá er og heimilt, að fengnu samþykki mannanafnanefndar, að barnið beri íslenskt kenninafn sem lagað er að hinu erlenda eiginnafni föðurins.

12. gr.

Ófeðrað barn skal kennt til móður sinnar, föður hennar eða fá ættarnafn móður sinnar ef til er. Gangi móðir barnsins í hjónaband má kenna barnið til stjúpföður síns.

Heimilt er með leyfi dómsmálaráðuneytis að feðrað barn sé kennt til stjúpforeldris. Beiðni um breytingu á kenninafni skal undirrituð af kynforeldri, sem fer með forsjá barnsins, og stjúpforeldri. Leita skal samþykkis þess kynforeldris sem ekki fer með forsjá barnsins ef unnt er áður en ákvörðun er tekin um slíkt leyfi. Nú er kynforeldri ekki samþykkt breytingu á kenninafni og getur dómsmálaráðuneyti þá engu að síður leyft breytinguna ef sérstaklega stendur á og talið verður að breytingin sé barninu til verulegs hagræðis.

Þegar barn er ættleitt skal það kennt til kjörforeldris nema kjörforeldri óski eftir því að barnið haldi fyrra kenninafni sínu.

Ákvörðun samkvæmt þessari grein skal jafnan háð samþykki stjúpforeldris, svo og barnsins sjálfs sé það orðið tólf ára.

13. gr.

Eiginkonu eða eiginmanni er heimilt að bera ættarnafn maka síns meðan hjúskapur stendur og eftir að honum lýkur. Þó getur maður krafist þess að dómsmálaráðuneyti úrskurði að fyrri maka sé óheimilt að bera ættarnafn hans eftir að hann eða hún gengur í annan hjúskap. Sé viðkomandi maður látinn hefur eftirlifandi maki hans sama rétt til að gera þess háttar kröfu. Krafa skal gerð innan sex mánaða frá því að hlutaðeigandi gekk í hjúskap. Dómsmálaráðuneyti reisir úrskurð sinn á því hvort þyngra sé á metum hagsmunir fyrri maka af því að halda nafni eða þau rök sem fram eru flutt fyrir því að hann hætti að bera fyrra nafn.

14. gr.

Ekki er manni skylt að bera ættarnafn þótt hann hafi rétt til þess. Maður getur fellt niður ættarnafn sem hann hefur borið og kennt sig svo sem segir í 9., 11. og 12. gr., sbr. og 21. gr. Eins getur maður, sem hefur ekki borið ættarnafn en hefur rétt til þess, tekið það upp. Þó er manni óheimilt að gera slíkar breytingar oftar en einu sinni eftir að hann nær sextán ára aldri nema með leyfi dómsmálaráðuneytis, enda mæli sérstakar ástæður með henni. Þessi takmörkun tekur ekki til réttar maka til breytingar kenninafns skv. 2. og 3. mgr.

Þegar maður gengur í hjúskap er honum frjálst að bera áfram það kenninafn sem hann hafði þá, sbr. þó 13. gr., eða taka upp ættarnafn maka síns en óheimilt að bera bæði kenninöfnin.

Hafi maður tekið ættarnafn maka síns er honum frjálst að taka upp að nýju upprunalegt kenninafn sitt þegar hjúskap er lokið. Í öðrum tilvikum er manni, sem hefur eitt sinn hætt að bera ættarnafn, ekki heimilt að taka það upp aftur.

15. gr.

Nú fær maður, er heitir erlendu nafni, íslenskt ríkisfang með lögum og skulu þá börn hans fimmtán ára og yngri, sbr. 3. mgr. 6. gr. laga nr. 100/1952, taka upp íslenskt eiginnafn, sbr. þó 2. mgr. 8. gr., og kenninafn sem samþykkt er af mannanafnanefnd. Börnum hans sextán ára og eldri er þetta einnig heimilt. Maðurinn skal sjálfur taka sér íslenskt eiginnafn, ásamt nafni sem hann ber fyrir, er börn hans taka sem kenninafn. Honum skal þó heimilt, ef hann kýs heldur, að breyta eiginnafni sínu og/eða ættarnafni eftir ákvæðum þessara laga. Slík nafnbreyting skal ákveðin samtímis því að dómsmálaráðuneyti gefur út bréf um að hlutaðeigandi öðlist íslenskt ríkisfang. Barni, sem fæðist eftir að foreldri þess hefur fengið íslenskt ríkisfang með lögum, skal gefið íslenskt eiginnafn, sbr. þó 2. mgr. 8. gr., og það skal fá íslenskt kenninafn.

Ákvæði 1. mgr. taka á hliðstæðan hátt til útlendinga sem fá íslenskt ríkisfang skv. 2.–4. gr. laga nr. 100/1952.

16. gr.

Dómsmálaráðuneyti er heimilt að leyfa manni breytingu á kenninafni aðra en þá sem um getur í lögum þessum ef telja verður að gildar ástæður mæli með því.

III. KAFLI
Mannanafnanefnd.

17. gr.

Dómsmálaráðherra skipar mannanafnanefnd til fjögurra ára í senn. Nefndin skal skipuð þremur mönnum og jafnmörgum til vara. Skulu tveir nefndarmenn skipaðir eftir tilnefningu heimspekideildar Háskóla Íslands en einn eftir tilnefningu lagadeildar Háskóla Íslands. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Nefndin skiptir sjálf með sér verkum. Kostnaður af störfum nefndarinnar greiðist úr ríkissjóði.

18. gr.

Mannanafnanefnd hefur eftirtalin verkefni samkvæmt lögum þessum:

1. Að semja skrá um eiginnöfn sem heimil teljast, sbr. 3. gr.
2. Að vera prestum, forstöðumönnum skráðra trúfélaga, Hagstofunni, dómsmálaráðuneyti og forsjármönnum barna til ráðuneytis um nafngjafir og skera úr álita- og ágreiningsefnum um nöfn, sbr. 2., 5., 6., 7. og 15. gr.
3. Að skera úr öðrum álita- eða ágreiningsmálum sem upp kunna að koma um nafngjafir, nafnritun og fleira þess háttar.

Úrskurðir mannanafnanefndar eru fullnaðarúrskurðir. Nefndin skal árlega birta niðurstöður úrskurða sinna.

IV. KAFLI
Skráning og notkun nafna.

19. gr.

Breyting á eiginnafni eða kenninafni samkvæmt lögum þessum tekur ekki gildi fyrr en hún hefur verið færð á þjóðskrá.

Við skráningu kenninafns barns á þjóðskrá skal fara eftir ákvæðum 1. mgr. 9. gr. þessara laga nema fram sé tekið í tilkynningu til Þjóðskrár að barnið skuli bera ættarnafn, sbr. 2. mgr. 9. gr.

Maður, sem við giftingu óskar að taka upp ættarnafn maka síns eða annað kenninafn sem hann á rétt á, skal tilkynna það vígslumanni og færir hann þau tilmæli á hjónavígsluskýrslu til Þjóðskrár.

20. gr.

Fullt nafn manns er eiginnafn hans eða eiginnöfn að viðbættu kenninafni.

Á öllum opinberum skrám og öðrum opinberum gögnum skulu nöfn manna rituð eins og þau eru skráð á þjóðskrá á hverjum tíma.

Í skiptum við opinbera aðila, við samningsgerð, skriflega og munnlega, svo og í öllum lögskiptum skulu menn tjá nafn sitt eins og það er ritað á þjóðskrá á hverjum tíma.

21. gr.

Hagstofa Íslands, Þjóðskrá, getur heimilað að ritun nafns á þjóðskrá sé breytt án þess að um sé að ræða eiginlega nafnbreytingu. Slík breyting á nafnritun skal fara eftir reglum sem Hagstofan setur að höfðu samráði við mannanafnanefnd. Hver maður getur aðeins fengið slíka breytingu gerða einu sinni nema sérstakar ástæður séu fyrir hendi.

V. KAFLI

Ýmis ákvæði.

22. gr.

Geti maður fært sönnur að því að annar maður noti nafn hans eða nafn sem líkist því svo mjög að villu geti valdið getur hann krafist þess í dómsmáli að hinn sé skyldaður til að láta af notkun nafnsins.

23. gr.

Sé barni ekki gefið nafn innan þess tíma sem um getur í 2. mgr. 4. gr. skal Hagstofa Íslands, Þjóðskrá, vekja athygli forsjármanna barnsins á þessu ákvæði laganna og skora á þá að gefa barninu nafn án tafar. Sinni forsjármenn ekki þessari áskorun innan eins mánaðar og tilgreini ekki gildar ástæður fyrir drætti á nafngjöf er Hagstofu Íslands heimilt, að undangenginni ítrekaðri skriflegri áskorun, að leggja dagsektir allt að 1.000 kr. á forsjármenn barns og falla þær á þar til barni er gefið nafn. Hámarksfjárhæð dagsekta miðast við lánskjaravísitölu í janúar 1991 og breytist í samræmi við breytingar hennar. Dagsektir renna í ríkissjóð og má gera aðför til fullnustu þeirra.

Að öðru leyti varða brot gegn lögum þessum sektum nema þyngri viðurlög liggi við eftir öðrum lögum.

24. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt að gera samninga við önnur ríki um mörkin milli íslenskrar og erlendrar mannanafnalöggjafar.

Dómsmálaráðherra er enn fremur heimilt að kveða á með reglugerð um mörkin milli íslenskrar löggjafar um mannanöfn og löggjafar annarra Norðurlandaþjóða á því sviði.

25. gr.

Dómsmálaráðherra fer með mál er varða mannanöfn og er honum heimilt með reglugerð að kveða nánar á um framkvæmd þessara laga.

26. gr.

Lög þessi öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir að liðnir eru sex mánuðir frá birtingu þeirra.

Jafnframt falla þá úr gildi lög um mannanöfn, nr. 54 27. júní 1925, svo og 67. gr. laga nr. 10/1983.

Dómsmálaráðherra skal þegar eftir birtingu laga þessara gera ráðstafanir til að kynna almenningi efni þeirra.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Dómsmálaráðherra skal þegar eftir birtingu laga þessara leita eftir tilnefningum í mannanafnanefnd og skipa hana innan eins mánaðar. Nefndin skal þá þegar hefjast handa við að undirbúa starfsemi sína og framkvæmd laganna.

II.

Þar til mannanafnaskrá skv. 3. gr. hefur verið gefin út skulu prestar, forstöðumenn skráðra trúfélaga og Hagstofa Íslands skjóta öllum nafngjöfum, sem vafi er á að samrýmist ákvæðum 2. gr., til úrskurðar mannanafnanefndar, sbr. 6. gr.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Svavar Gestsson.

LÖG

um breyting á lögum nr. 114/1990, um Útflutningsráð Íslands.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

3. gr. laganna orðist svo:

Tekjur Útflutningsráðs eru:

1. sérstakt gjald sem lagt er á aðstöðugjaldsstofn gjaldskyldra aðila, sbr. 2. mgr.,
2. framlag ríkissjóðs,
3. þóknun fyrir veitta þjónustu,
4. sérstök framlög og aðrar tekjur.

Gjaldskyldir aðilar, sbr. 1. tölul. 1. mgr., eru allir þeir sem hafa með höndum rekstur á sviði eftirtalinna atvinnugreina samkvæmt því gjaldstigi er hér greinir:

a. fiskvinnslu og iðnaðar, þar með talin byggingarstarfsemi, 0,05% af gjaldstofni;
b. fiskveiða, 0,03% af gjaldstofni;
c. flutninga á sjó og flugrekstrar, 0,01% af gjaldstofni. Undanþeginn er þó gjaldstofn vegna strandflutninga og innanlandsflugs.

Einnig nær gjaldskyldan til þeirra aðila í öðrum atvinnugreinum sem kjósa sjálfir að gerast aðilar að Útflutningsráði og skal gjald þeirra vera 0,01% af gjaldstofni.

Um álagningu og innheimtu gjalds skv. 2. mgr. fer eftir ákvæðum VIII.–XIV. kafla laga nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum, eftir því sem við á. Innheimtuaðilar skulu skila mánaðarlega til Útflutningsráðs innheimtum gjöldum.

Gjald samkvæmt þessari grein má draga frá tekjum á sama hátt og aðstöðugjald.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og koma til framkvæmda við álagningu gjalda á árinu 1991 vegna rekstrar á árinu 1990.

Gjört í Reykjavík, 18. mars 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Jón Baldvin Hannibalsson.

LÖG

um breytingar á lögum nr. 64 1. júlí 1985, um Byggðastofnun.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

8. gr. laganna orðist svo:

Byggðastofnun gerir tillögu að stefnumótandi áætlun í byggðamálum til fjögurra ára í senn. Ráðherra leggur tillöguna fyrir Alþingi til afgreiðslu.

Í tillögunni komi fram stefna ríkisstjórnar í byggðamálum og tengsl hennar við almenna stefnu í efnahags- og atvinnumálum, svo og við áætlanir á sviði opinberrar þjónustu í landinu.

Í forsendum áætlunarinnar gerir Byggðastofnun grein fyrir ástandi og horfum í þróun byggðar í einstökum landshlutum og markmiðum sem æskileg eru talin og þjóðhagslega hagkvæmt að stefna að í þróun byggðar landsins í heild.

Við gerð áætlunarinnar hafi Byggðastofnun samráð við ráðuneyti, Þjóðhagsstofnun, sveitarfélög og samtök þeirra og aðra aðila sem þurfa þykir.

Byggðaáætlun skal endurskoða á tveggja ára fresti.

Byggðastofnun gerir einnig svæðisbundnar byggðaáætlanir í samráði við sveitarfélög, atvinnuþróunarfélög og aðra aðila sem málið varðar.

Hagstofu Íslands, Þjóðhagsstofnun og öðrum ríkisstofnunum eða sveitarfélögum er rétt að veita Byggðastofnun þær upplýsingar sem hún telur nauðsynlegar til slíkrar áætlunargerðar.

2. gr.

9. gr. laganna orðist svo:

Stjórn Byggðastofnunar fjallar um stefnumótandi hluta byggðaáætlunar við undirbúning hennar. Hún fylgist með framkvæmd þeirra þátta hennar sem henni er falið af Alþingi. Stjórn stofnunarinnar fylgist einnig með þeim svæðisbundnu byggðaáætlunum sem unnar hafa verið af Byggðastofnun í samstarfi við heimaaðila og stjórnin hefur samþykkt.

3. gr.

Ný grein, sem verði 10. gr., bætist við og breytist númer síðari greina í samræmi við það. Greinin orðist svo:

Byggðastofnun getur átt aðild að atvinnuþróunarfélögum á landsbyggðinni. Í slíkum félögum starfa sveitarfélög, samtök sveitarfélaga og launþega, atvinnufyrirtæki og aðrir aðilar sem vilja taka þátt í og láta sig varða alhliða þróun og nýsköpun í atvinnulífi á viðkomandi svæði.

Um stærð félagssvæðis atvinnuþróunarfélaga fer eftir aðstæðum í hverju héraði. Stjórn Byggðastofnunar veitir stuðning við stofnun og rekstur atvinnuþróunarfélaga á landsbyggðinni á grundvelli umsókna frá þeim.

Byggðastofnun er heimilt að taka þátt í atvinnuþróunarfélögum og á fulltrúi hennar að jafnaði sæti í stjórn þeirra.

4. gr.

Ný grein, sem verði 11. gr., bætist við og breytist númeraröð annarra greina í samræmi við það. Greinin orðist svo:

Byggðastofnun veitir að fenginni umsókn atvinnuþróunarfélaga styrki til verkefna á vegum þeirra á sviði þróunar og nýsköpunar í atvinnulífi á félagssvæðinu.

Byggðastofnun hefur samráð við tæknistofnanir atvinnuvega, stofnlánasjóði, háskóla og aðra aðila sem vinna að hliðstæðum verkefnum og beitir sér fyrir samstarfi um stuðning við framkvæmd þeirra verkefna sem hún metur styrkhæf. Stjórn stofnunarinnar setur nánari reglur um þessar styrkveitingar.

Í hverju kjördæmi skal starfa a.m.k. einn atvinnuráðgjafi. Hlutverk hans er að stunda almenna atvinnuráðgjöf á starfssvæði sínu. Komið skal á nánu samstarfi við aðra aðila sem vinna að ráðgjafar- og leiðbeiningarstarfi í kjördæminu. Byggðastofnun tekur þátt í kostnaði við starfsemi atvinnuráðgjafa.

Atvinnuráðgjafar kjördæmanna skulu einnig vinna að samstarfi atvinnuþróunarfélaga innan viðkomandi kjördæmis og er heimilt að fela þeim framkvæmdastjórn þeirra ef um semst.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

27. mars 1991 Nr. 40

LÖG

um félagsþjónustu sveitarfélaga.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Markmið laganna.

1. gr.

Markmið félagsþjónustu á vegum sveitarfélaga er að tryggja fjárhagslegt og félagslegt öryggi og stuðla að velferð íbúa á grundvelli samhjálpar. Skal það gert með því

a. að bæta lífskjör þeirra sem standa höllum fæti,
b. að tryggja þroskavænleg uppeldisskilyrði barna og ungmenna,
c. að veita aðstoð til þess að íbúar geti búið sem lengst í heimahúsum, stundað atvinnu og lifað sem eðlilegustu lífi,
d. að grípa til aðgerða til að koma í veg fyrir félagsleg vandamál.

Við framkvæmd félagsþjónustunnar skal þess gætt að hvetja einstaklinginn til ábyrgðar á sjálfum sér og öðrum, virða sjálfsákvörðunarrétt hans og styrkja hann til sjálfshjálpar.

2. gr.

Með félagsþjónustu er í lögum þessum átt við þjónustu, aðstoð og ráðgjöf í tengslum við eftirtalda málaflokka:

1. Félagslega ráðgjöf.
2. Fjárhagsaðstoð.
3. Félagslega heimaþjónustu.
4. Málefni barna og ungmenna.
5. Þjónustu við unglinga.
6. Þjónustu við aldraða.
7. Þjónustu við fatlaða.
8. Húsnæðismál.
9. Aðstoð við áfengissjúka og vímugjafavarnir.
10. Atvinnuleysisskráningu og vinnumiðlun.

II. KAFLI
Stjórn og skipulag.

Yfirstjórn.

3. gr.

Félagsþjónusta sveitarfélaga heyrir undir félagsmálaráðuneyti sem hefur eftirlit með því að sveitarfélögin veiti lögboðna þjónustu.

Sveitarstjórnir og félagsmálanefndir.

4. gr.

Sveitarfélag ber ábyrgð á félagsþjónustu innan sinna marka og skal með skipulagðri félagsþjónustu tryggja framgang markmiða skv. 1. gr. þessara laga.

5. gr.

Sveitarstjórn skal kjósa félagsmálanefnd eða félagsmálaráð, hér eftir í lögum þessum nefnd félagsmálanefnd, sem fer með stjórn og framkvæmd félagsþjónustu í sveitarfélaginu í umboði sveitarstjórnar.

Félagsmálanefnd skal skipuð þremur fulltrúum hið fæsta. Að öðru leyti ákveður sveitarstjórn fjölda nefndarmanna og setur um starfsemi nefndarinnar reglur sem sendar skulu félagsmálaráðuneyti.

Undirnefndir félagsmálanefnda.

6. gr.

Sveitarstjórn getur í sérstökum tilvikum skipað undirnefndir félagsmálanefndar að tilskildu samþykki hennar. Hver undirnefnd skal skipuð a.m.k. þremur fulltrúum og skal a.m.k. einn þeirra eiga sæti í félagsmálanefnd. Sveitarstjórn skal setja reglur um verksvið og starfshætti slíkra undirnefnda að fengnum tillögum félagsmálanefndar.

Undirnefnd fer með sérstök verkefni sem afmarkast við málaflokk eða ákveðinn hluta sveitarfélags. Heimilt er að fela undirnefnd ákvörðunarvald og ábyrgð sem félagsmálanefnd fer með samkvæmt lögum þessum og öðrum lagaákvæðum. Þó skal undirbúningur fjárhagsáætlunar og tillögugerð í sambandi við hana ætíð vera á ábyrgð félagsmálanefndar, svo og eftirlit með framkvæmd fjárhagsáætlunar.

Samvinna sveitarfélaga.

7. gr.

Sveitarstjórnir geta falið héraðsnefndum verkefni skv. 2. gr.

Sveitarstjórnir geta ákveðið að vinna saman að einstökum verkefnum á sviði félagsþjónustu á vettvangi byggðasamlaga eftir því sem henta þykir á hverjum stað. Enn fremur geta einstök sveitarfélög gert með sér sérstakt samkomulag um sameiginlega félagsþjónustu eða einstaka þætti hennar.

Hafi sveitarfélög falið héraðsnefnd öll verkefni félagsmálanefndar, sbr. 1. mgr., eða ákveðið að vinna saman að öllum verkefnum nefndarinnar samkvæmt sérstöku samkomulagi, sbr. 2. mgr., er viðkomandi sveitarfélögum heimilt að skipa sameiginlega félagsmálanefnd. Tekur sú nefnd þá við hlutverki félagsmálanefnda einstakra sveitarfélaga.

Félagsmálastofnanir og starfsmenn félagsmálanefnda.

8. gr.

Heimilt er að fela sérstakri félagsmálastofnun að sjá um framkvæmd félagsþjónustu undir stjórn félagsmálanefndar.

9. gr.

Í þeim sveitarfélögum, þar sem ekki er sérstök félagsmálastofnun, er heimilt að fela starfsmönnum að sjá um framkvæmd félagsþjónustu undir stjórn félagsmálanefndar.

10. gr.

Félagsmálanefnd er heimilt að fela starfsmönnum afgreiðslu ákveðinna mála og skulu um það settar reglur sem sveitarstjórn staðfestir. Ákvörðunum starfsmanna skal þó ætíð unnt að skjóta til félagsmálanefndar.

III. KAFLI
Hlutverk félagsmálanefnda.

11. gr.

Hlutverk félagsmálanefnda er

1. að fara með stjórn og framkvæmd félagsþjónustu í sveitarfélaginu í samræmi við reglur sem sveitarstjórn setur,
2. að leitast við að tryggja að félagsleg þjónusta verði sem mest í samræmi við þarfir íbúa,
3. að gera tillögur til sveitarstjórnar um stefnumörkun á sviði félagsþjónustu í sveitarfélaginu,
4. að gera tillögur að fjárhagsáætlun til sveitarstjórnar um útgjaldaliði félagsmála,
5. að vinna með öðrum opinberum aðilum, svo og félögum, félagasamtökum og einstaklingum, að því að bæta félagslegar aðstæður og umhverfi í sveitarfélaginu,
6. að veita upplýsingar um félagsþjónustu í sveitarfélaginu,
7. að veita einstaklingum og fjölskyldum aðstoð með ráðgjöf, fjárhagslegri fyrirgreiðslu og annarri þjónustu,
8. að hafa yfirumsjón með starfsemi og rekstri stofnana á sviði félagsþjónustu í umboði sveitarstjórnar,
9. að beita sér fyrir forvörnum sem eru til þess fallnar að tryggja stöðu einstaklinga og fjölskyldna,
10. að stuðla að þjálfun og menntun starfsliðs, m.a. með námskeiðum.

IV. KAFLI
Almenn ákvæði um rétt til félagsþjónustu á vegum sveitarfélaga.

12. gr.

Sveitarfélag skal sjá um að veita íbúum þjónustu og aðstoð samkvæmt lögum þessum og jafnframt tryggja að þeir geti séð fyrir sér og sínum.

Aðstoð og þjónusta skal jöfnum höndum vera til þess fallin að bæta úr vanda og koma í veg fyrir að einstaklingar og fjölskyldur komist í þá aðstöðu að geta ekki ráðið fram úr málum sínum sjálf.

13. gr.

Með íbúa sveitarfélags er í lögum þessum átt við hvern þann sem lögheimili á í viðkomandi sveitarfélagi.

Verði eigi upplýst um lögheimili manns er leitar aðstoðar skal honum veitt aðstoð þar sem hann dvelur.

Flytjist maður milli sveitarfélaga skal hann eiga rétt til þjónustu í því sveitarfélagi er hann flyst til þegar hann hefur tekið sér þar lögheimili. Enginn öðlast þó rétt til þjónustu eða aðstoðar í öðru sveitarfélagi með dvöl sem ekki er ígildi fastrar búsetu, sbr. lög um lögheimili.

14. gr.

Þurfi fólk á aðstoð að halda utan heimilissveitar sinnar sökum slysa, veikinda eða af öðrum brýnum orsökum er dvalarsveit skylt að veita tímabundna aðstoð. Skal um það haft samráð við heimilissveit sem endurgreiðir kostnað að fullu.

15. gr.

Aðstoð til erlendra ríkisborgara skal veitt í því sveitarfélagi þar sem þeir eiga lögheimili. Verði ekki upplýst um lögheimili skal aðstoð veitt í dvalarsveit.

Ríkissjóður skal endurgreiða sveitarfélagi veitta aðstoð til erlendra ríkisborgara ef þeir eiga ekki lögheimili hér á landi eða hafa dvalið hér skemur en tvö ár.

Veitt aðstoð til íslenskra ríkisborgara hjá umboðsmönnum ríkisins erlendis og kostnaður við heimflutning greiðist úr ríkissjóði.

Félagsmálaráðuneyti er heimilt að setja reglur um aðstoð til erlendra ríkisborgara.

V. KAFLI
Félagsleg ráðgjöf.

16. gr.

Félagsmálanefndir skulu leitast við að bjóða upp á félagslega ráðgjöf. Markmið hennar er að veita upplýsingar og leiðbeiningar um félagsleg réttindamál annars vegar og stuðning vegna félagslegs og persónulegs vanda hins vegar.

17. gr.

Félagsleg ráðgjöf tekur m.a. til ráðgjafar á sviði fjármála, húsnæðismála, uppeldismála, skilnaðarmála, þar með talinna forsjár- og umgengnismála, ættleiðingarmála o.fl. Henni skal ætíð beitt í eðlilegu samhengi við aðra aðstoð samkvæmt lögum þessum og í samvinnu við aðra þá aðila sem bjóða upp á slíka þjónustu, svo sem skóla og heilsugæslustöðvar eftir því sem við á.

18. gr.

Félagsmálanefndir skulu leitast við að hafa á að skipa menntuðu starfsfólki í félagsráðgjöf eða á hliðstæðu sviði til þess að annast félagslega ráðgjöf.

VI. KAFLI
Fjárhagsaðstoð.

19. gr.

Skylt er hverjum manni að framfæra sjálfan sig, maka sinn og börn yngri en 18 ára.

20. gr.

Um skyldur sveitarfélags til að veita fjárhagsaðstoð gilda almenn ákvæði um félagsþjónustu skv. IV. kafla.

21. gr.

Fjárhagsaðstoð á vegum sveitarfélags skal vera svo mikil sem nauðsyn krefur.

Sveitarstjórn setur reglur um framkvæmd fjárhagsaðstoðar að fengnum tillögum félagsmálanefndar.

22. gr.

Fjárhagsaðstoð sveitarfélags getur hvort heldur sem er verið lán eða styrkur. Fjárhagsaðstoð skal veitt sem lán ef umsækjandi óskar þess eða könnun á aðstæðum leiðir í ljós að eðlilegt er að gera kröfur um endurgreiðslu með tilliti til eigna og framtíðartekna.

Aðstoð er aldrei endurkræf nema það sé ákveðið þegar hún er veitt.

23. gr.

Fjárhagsaðstoð, veitt á grundvelli rangra eða villandi upplýsinga af hendi þess sem aðstoðina fær, er ætíð endurkræf.

24. gr.

Skylt er að veita félagsmálanefndum hverjar þær upplýsingar úr skattskýrslum þeirra sem leita fjárhagsaðstoðar eða hafa fengið hana. Sama gildir um upplýsingar úr skattskýrslum lögskylds framfæranda.

Atvinnurekendum er skylt að láta félagsmálanefndum í té upplýsingar um laun þess sem fjárhagsaðstoðar leitar og framfærenda hans.

25. gr.

Félagsmálaráðherra er heimilt að setja reglugerð um samskipti sveitarfélaga sín á milli og um uppgjör milli ríkisins og sveitarfélaga vegna veittrar fjárhagsaðstoðar skv. IV. kafla laga þessara.

VII. KAFLI
Félagsleg heimaþjónusta.

26. gr.

Sveitarfélag skal sjá um félagslega heimaþjónustu til handa þeim sem búa í heimahúsum og geta ekki séð hjálparlaust um heimilishald og persónulega umhirðu vegna skertrar getu, fjölskylduaðstæðna, álags, veikinda, barnsburðar eða fötlunar.

27. gr.

Með félagslegri heimaþjónustu skal stefnt að því að efla viðkomandi til sjálfsbjargar og gera honum kleift að búa sem lengst í heimahúsum við sem eðlilegastar aðstæður.

28. gr.

Með félagslegri heimaþjónustu er átt við hvers konar aðstoð við heimilishald, persónulega umhirðu, félagslegan stuðning, gæslu og umönnun barna og unglinga.

29. gr.

Áður en aðstoð er veitt skal sá aðili, sem fer með heimaþjónustu, meta þörf í hverju einstöku tilviki. Læknisvottorð skal liggja fyrir þegar um heilsufarsástæður er að ræða.

30. gr.

Sveitarstjórn setur nánari reglur um framkvæmd félagslegrar heimaþjónustu.

VIII. KAFLI
Málefni barna og ungmenna.

31. gr.

Félagsmálanefnd er skylt, í samvinnu við foreldra, forráðamenn og aðra þá aðila sem hafa með höndum uppeldi, fræðslu og heilsugæslu barna og ungmenna, að gæta velferðar og hagsmuna þeirra í hvívetna.

Félagsmálanefnd skal sjá til þess að börn fái notið hollra og þroskavænlegra uppvaxtarskilyrða, t.d. leikskóla og tómstundaiðju. Einnig skal félagsmálanefnd gæta þess að aðbúnaði barna sé ekki áfátt og ekki séu þær aðstæður í umhverfi barna sem þeim stafar hætta af.

32. gr.

Sveitarstjórn getur falið félagsmálanefnd verkefni barnaverndarnefndar og fer þá um framkvæmd og meðferð þeirra mála eftir lögum um vernd barna og ungmenna.

33. gr.

Sveitarfélög annast uppbyggingu og rekstur leikskóla og tekur sveitarstjórn ákvörðun um stjórn þeirra.

Leikskólar eru reknir samkvæmt sérstökum lögum.

34. gr.

Sveitarstjórnir skulu eftir föngum tryggja framboð á leikskólarými. Til þess að sú þjónusta verði í sem bestu samræmi við þarfir barna í sveitarfélaginu skal það láta fara fram mat á þörfinni eigi sjaldnar en á tveggja ára fresti.

Félagsmálaráðuneytið skal liðsinna sveitarfélögum í því skyni að sameinast um rekstur leikskóla á vettvangi héraðsnefnda eða með stofnun byggðasamlaga.

35. gr.

Félagsmálanefnd, eða önnur nefnd samkvæmt ákvörðun sveitarstjórnar, skal veita leyfi til daggæslu barna í heimahúsum og annast rekstur gæsluvalla fyrir börn. Félagsmálaráðherra setur reglugerð um starfsemi og rekstur gæsluvalla og daggæslu í heimahúsum.

IX. KAFLI
Þjónusta við unglinga.

36. gr.

Að tilhlutan sveitarfélaga skal vera skipulagt forvarnastarf í unglingamálum sem miðar að því að beina athafnaþörf æskufólks á heillavænlegar brautir.

37. gr.

Félagsmálanefnd skal sjá um þá þætti unglingaþjónustunnar sem varða málefni einstaklinga, t.d. ráðgjöf, útideildarstarfsemi (leitarstarf) og rekstur unglingaathvarfa eftir því sem þörf er á.

Heimilt er að fela félagsmálanefndum umsjón með æskulýðs- og íþróttamálum í umboði sveitarstjórna, þar á meðal rekstur félagsmiðstöðva, tómstundastarf í skólum og rekstur mannvirkja og aðstöðu fyrir íþróttastarfsemi.

38. gr.

Um önnur atriði, er lúta að þjónustu við unglinga, fer eftir lögum um æskulýðsmál, íþróttalögum, lögum um grunnskóla og lögum um vernd barna og ungmenna.

X. KAFLI
Þjónusta við aldraða.

39. gr.

Sveitarstjórn skal stuðla að því að aldraðir geti búið við eðlilegt heimilislíf í umgengni við aðra svo lengi sem verða má. Jafnframt verði tryggð nauðsynleg stofnanaþjónusta þegar hennar er þörf.

40. gr.

Félagsmálanefnd skal leitast við að tryggja framboð á hentugu húsnæði fyrir aldraða og jafnframt skipuleggja félagslega heimaþjónustu.

41. gr.

Sveitarstjórn skal sjá um að félagsþjónusta aldraðra sé fyrir hendi í sveitarfélaginu eftir þörfum. Hér er m.a. átt við heimaþjónustu, félagsráðgjöf og heimsendingu matar. Jafnframt skal tryggja öldruðum aðgang að félags- og tómstundastarfi við þeirra hæfi. Í því sambandi skal lögð sérstök áhersla á fræðslu og námskeiðahald um réttindi aldraðra og aðlögun að breyttum aðstæðum sem fylgja því að hætta þátttöku á vinnumarkaði.

42. gr.

Aldraðir eiga rétt á almennri þjónustu og aðstoð samkvæmt lögum þessum en að öðru leyti fer um málefni þeirra eftir sérlögum um málefni aldraðra.

XI. KAFLI
Þjónusta við fatlaða.

43. gr.

Félagsmálanefnd skal vinna að því að fötluðum, hvort sem heldur er af líkamlegum eða andlegum ástæðum, séu tryggð sambærileg lífskjör og jafnrétti á við aðra þjóðfélagsþegna. Jafnframt skulu fötluðum sköpuð skilyrði til að lifa sem eðlilegustu lífi miðað við getu hvers og eins.

44. gr.

Félagsmálanefnd skal skipuleggja félagslega heimaþjónustu fyrir fatlaða og leitast við að tryggja þeim hentugt íbúðarhúsnæði.

45. gr.

Fatlaðir eiga rétt á almennri þjónustu og aðstoð samkvæmt lögum þessum og skal þeim veitt þjónusta á almennum stofnunum eftir því sem unnt er og við á.

Að öðru leyti fer um málefni þeirra eftir sérlögum um málefni fatlaðra.

Samstarf skal vera sem víðtækast milli svæðisstjórna fatlaðra og einstakra sveitarfélaga um þjónustu við fatlaða.

XII. KAFLI
Húsnæðismál.

46. gr.

Sveitarstjórnir skulu, eftir því sem kostur er og þörf er á, tryggja framboð af leiguhúsnæði, félagslegu kaupleiguhúsnæði og/eða félagslegum eignaríbúðum handa þeim fjölskyldum og einstaklingum sem ekki eru á annan hátt færir um að sjá sér fyrir húsnæði sökum lágra launa, þungrar framfærslubyrðar eða annarra félagslegra aðstæðna.

47. gr.

Félagsmálanefndir skulu sjá til þess að veita þeim fjölskyldum og einstaklingum, sem ekki eru færir um það sjálfir, úrlausn í húsnæðismálum til að leysa úr bráðum vanda á meðan unnið er að varanlegri lausn.

48. gr.

Sveitarstjórn er heimilt að fela félagsmálanefnd umsjón með leiguíbúðum í eigu sveitarfélagsins og útleigu þeirra.

Þegar aðrar félagslegar íbúðir en leiguíbúðir eiga í hlut getur félagsmálanefnd gert tillögur til húsnæðisnefndar um úthlutun á íbúðum.

49. gr.

Sveitarstjórnum er heimilt að fela félagsmálanefndum verkefni húsaleigunefndar, sbr. lög um húsaleigusamninga.

XIII. KAFLI
Aðstoð við áfengissjúka og vímugjafavarnir.

50. gr.

Heimilt er sveitarstjórnum að fela félagsmálanefndum lögbundin verkefni áfengisvarnarnefndar, sbr. áfengislög, nr. 82/1969, að hluta til eða að öllu leyti.

51. gr.

Félagsmálanefndir skulu stuðla að forvörnum í áfengis- og vímugjafamálum í samstarfi við viðeigandi aðila, svo sem lögreglu, heilbrigðisþjónustu og skóla.

52. gr.

Félagsmálanefndir skulu hlutast til um að áfengissjúkir og þeir sem misnota áfengi eða aðra vímugjafa fái viðeigandi meðferð og aðstoð. Þá skal veita aðstandendum og fjölskyldum áfengissjúkra ráðgjöf og aðstoð eftir því sem við á.

53. gr.

Félagsmálanefndir skulu stuðla að því að áfengissjúkir og misnotendur vímugjafa, sem fengið hafa meðferð og læknishjálp, fái nauðsynlegan stuðning og aðstoð til að lifa eðlilegu lífi að meðferð lokinni.

XIV. KAFLI
Atvinnuleysisskráning og vinnumiðlun.

54. gr.

Sveitarstjórnum er skylt að annast atvinnuleysisskráningu og vinnumiðlun, sbr. lög um vinnumiðlun, nr. 18/1985.

Stjórn vinnumiðlunar og félagsmálanefnd skulu hafa náið samstarf um atvinnuleysisskráningu og vinnumiðlun.

55. gr.

Heimilt er sveitarstjórn að fela félagsmálanefnd skráningu atvinnulausra og framkvæmd vinnumiðlunar að hluta til, einkum þjónustu við atvinnuleitendur, þar á meðal unglinga og aldraða.

56. gr.

Að fengnu samþykki sveitarstjórnar er svæðisstjórn um málefni fatlaðra heimilt að fela félagsmálanefndum starfrækslu atvinnuleitar fyrir fatlaða þar sem það á við, sbr. lög um málefni fatlaðra, nr. 41/1983.

XV. KAFLI
Starfshættir félagsmálanefnda.

57. gr.

Um félagsmálanefndir og starfslið sveitarfélaga gilda ákvæði VI. og VII. kafla sveitarstjórnarlaga, nr. 8/1986, og ákvæði IV. og V. kafla sömu laga eftir því sem við á.

Að öðru leyti gilda ákvæði laga þessara og reglna sem sveitarstjórnir setja um félagsmálanefndir, starfssvið þeirra og meðferð mála.

XVI. KAFLI
Almennar reglur um meðferð einstakra mála.

58. gr.

Berist félagsmálanefnd umsókn um aðstoð samkvæmt lögum þessum skal nefndin kanna aðstæður umsækjanda eins fljótt og unnt er.

Fái félagsmálanefnd með öðrum hætti upplýsingar um nauðsyn á aðstoð eða aðgerðum skal mál kannað með sama hætti.

59. gr.

Öflun gagna og upplýsinga skal unnin í samvinnu við skjólstæðing og leitað eftir samþykki hans þar sem því verður við komið.

60. gr.

Við meðferð mála og ákvörðunartöku skal leitast við að hafa samvinnu og samráð við skjólstæðing eftir því sem unnt er, að öðrum kosti við talsmann ef hann er fyrir hendi.

Sé talið nauðsynlegt vegna almannahagsmuna eða velferðar viðkomandi einstaklings að hafa uppi þvingunaraðgerðir skal með þau mál farið eftir ákvæðum laga um lögræði, laga um vernd barna og ungmenna og annarra þeirra laga er slíkar heimildir veita.

Kynna skal niðurstöðu mála eins fljótt og unnt er. Ef niðurstaða er umsækjanda óhagstæð skal hún skýrð og rökstudd og tilkynnt honum tryggilega. Í slíku tilfelli getur umsækjandi eða talsmaður hans krafist skriflegs rökstuðnings. Sé um skerðingu á réttindum skjólstæðings að ræða skal niðurstaða ávallt rökstudd skriflega og tilkynnt með sérstökum tryggilegum hætti.

61. gr.

Skjólstæðingur á rétt á að kynna sér upplýsingar úr skráðum gögnum sem varða mál hans að svo miklu leyti sem það stangast ekki á við trúnað gagnvart öðrum.

62. gr.

Fulltrúar í félagsmálanefndum og starfsmenn skulu varðveita málsgögn, er varða persónulega hagi einstaklinga, með tryggilegum hætti þannig að óviðkomandi fái þar ekki aðgang. Hafi þeir kynnst einkamálum skjólstæðinga í starfi er þeim óheimilt að ræða þau mál við óviðkomandi aðila nema að fengnu samþykki skjólstæðings eða forráðamanna hans.

63. gr.

Kynna skal aðila sérstaklega rétt hans til málskots.

64. gr.

Opinberir aðilar, sem fást við verkefni eða reka stofnanir á sviði félagsþjónustu sveitarfélaga eða fara með verkefni sem tengjast henni, skulu hafa sem nánasta samvinnu bæði hvað varðar skipulag þjónustu og málefni einstakra skjólstæðinga.

Þegar málefni skjólstæðings er til meðferðar hjá fleiri en einni stofnun skal um það höfð samvinna milli þeirra og veittar gagnkvæmar upplýsingar eftir því sem nauðsynlegt er, þó þannig að gætt sé trúnaðar gagnvart skjólstæðingi.

XVII. KAFLI
Málskot.

65. gr.

Málsaðili getur skotið ákvörðun félagsmálanefndar til úrskurðarnefndar félagsþjónustu, sbr. 66. gr. Skal það gert innan fjögurra vikna frá því viðkomanda barst vitneskja um ákvörðun.

Málskot til nefndarinnar frestar ekki framkvæmd hinnar kærðu ákvörðunar nema nefndin ákveði annað.

66. gr.

Úrskurðarnefnd félagsþjónustu fjallar um eftirtalin atriði:

1. Málsmeðferð, sbr. XVI. kafla.
2. Rétt til aðstoðar, sbr. IV. kafla.
3. Hvort samþykkt þjónusta og upphæð fjárhagsaðstoðar er í samræmi við reglur viðkomandi sveitarstjórnar.

67. gr.

Þrír menn eiga sæti í úrskurðarnefnd félagsþjónustu, tilnefndir til fjögurra ára í senn. Hæstiréttur skipar oddamann nefndarinnar og varamann hans og skulu þeir hafa lokið embættisprófi í lögfræði. Félagsmálaráðherra skipar einn mann í nefndina og einn til vara. Sama gildir um Samband íslenskra sveitarfélaga.

Nefndin skal taka mál til meðferðar án tafar og kveða upp úrskurð sinn innan þriggja mánaða frá því nefndinni barst mál til úrskurðar. Ef ástæða þykir til getur nefndin mælt fyrir um munnlegan eða skriflegan málflutning.

Úrskurðir nefndarinnar eru fullnaðarúrskurðir á sviði stjórnsýslunnar.

Kostnaður af störfum úrskurðarnefndar félagsþjónustu greiðist úr ríkissjóði.

Gildistaka.

68. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Við gildistöku laga þessara eru úr gildi fallin framfærslulög, nr. 80/1947, með síðari breytingum, og lög um heimilishjálp í viðlögum, nr. 10/1952, með síðari breytingum.

Ákvæði til bráðabirgða.

Lög þessi skal endurskoða innan fimm ára frá gildistöku þeirra.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Jóhanna Sigurðardóttir.

27. mars 1991 Nr. 41

LÖG

um breytingu á lögum um greiðslujöfnun fasteignaveðlána til einstaklinga, nr. 63/1985.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

1. gr. laganna orðist þannig:

Tilgangur laga þessara er að jafna greiðslubyrði af fasteignaveðlánum einstaklinga sem tekin eru til öflunar íbúðarhúsnæðis til eigin nota. Skal misgengi, sem orsakast af hækkun lánskjaravísitölu eða annarrar viðmiðunarvísitölu lána umfram hækkun launa, ekki valda því að greiðslubyrði af lánum þyngist.

2. gr.

3. gr. laganna orðist þannig:

Við gerð lánssamnings skal ákveða greiðslumark fyrir lánið:

a. Greiðslumark af verðtryggðu láni með jöfnum afborgunum er gjaldfallin afborgun og vextir eins og þeir eru á hverjum gjalddaga á verðlagi við lántöku.
b. Greiðslumark af verðtryggðum jafngreiðslulánum er ársgreiðslan á verðlagi við lántöku miðað við vexti eins og þeir eru ákveðnir á hverjum tíma.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Jóhanna Sigurðardóttir.

LÖG

um breyting á lögum nr. 9 2. mars 1989, um efnahagsaðgerðir.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

2. mgr. 9. gr. orðist svo:

Stofna skal hinn 1. apríl 1991 hlutafjárdeild við Byggðastofnun og tekur deildin á stofndegi við öllum eignum og skuldbindingum Hlutafjársjóðs Byggðastofnunar. Deildin skal hafa sjálfstæðan fjárhag. Deildinni má fela að annast eftirlit með hlutafélögum sem Byggðastofnun á aðild að.

2. gr.

11. gr. laganna orðist svo:

Stofna skal hinn 1. janúar 1991 atvinnutryggingardeild við Byggðastofnun. Deildin skal hafa sjálfstæðan fjárhag og tekur á stofndegi við eignum og skuldbindingum Atvinnutryggingarsjóðs útflutningsgreina. Hlutverk deildarinnar er að innheimta skuldabréf í eigu deildarinnar en henni er óheimilt að veita ný lán. Stjórn Byggðastofnunar er heimilt að grípa til viðeigandi ráðstafana til að vernda eignir sínar, þar með talið að skuldbreyta, breyta skilmálum lána atvinnutryggingardeildar, breyta þeim í víkjandi lán eða fella þau niður, enda liggi fyrir samþykki forsætisráðherra og fjármálaráðherra. Að jafnaði skulu slíkar breytingar á skilmálum vera liður í aðgerðum sem miða að fjárhagslegri endurskipulagningu, meiri háttar skipulagsbreytingum, samruna fyrirtækja og öðru því sem til hagræðingar horfir.

3. gr.

12. gr. laganna orðist svo:

Forsætisráðherra setur reglugerð um framkvæmd laga þessara.

4. gr.

Umboð stjórnar Hlutafjársjóðs Byggðastofnunar skv. 9. gr. laga nr. 9 2. mars 1989, um efnahagsaðgerðir, fellur niður 1. apríl 1991.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Steingrímur Hermannsson.

LÖG

um breyting á þjóðminjalögum, nr. 88/1989.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verði á 3. gr. laganna:

a. Í stað orðsins „deildarstjóri fornleifadeildar" í síðasta málsl. 2. mgr. komi: fornminjavörður.

b. Í stað orðsins „deildarstjóra fornleifadeildar" í síðasta málsl. 5. mgr. komi: fornminjavarðar.

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verði á 5. gr. laganna:

a. 4. málsl. 3. mgr. orðist svo: Auk þess fornleifasvið sem skipta má í deildir eins og þurfa þykir og lýtur stjórn fornleifanefndar, sbr. 3. gr.

b. Í stað orðanna „Deildarstjóri fornleifadeildar og fornleifaverðir" í upphafi 5. málsl. 3. mgr. komi: Fornminjavörður og fornleifaverðir.

3. gr.

Í stað orðanna „Fornleifadeild lætur, eftir föngum," í upphafi 1. mgr. 17. gr. laganna komi: Fornminjavörður lætur.

4. gr.

Í stað orðsins „Fornleifadeild" í upphafi síðari málsliðar 19. gr. laganna komi: Fornminjavörður.

5. gr.

4. málsl. 22. gr. laganna orðist svo: Rannsóknir útlendinga skulu vera undir yfirumsjón fornminjavarðar og fornleifavarðar viðkomandi svæðis.

6. gr.

Í stað orðanna „Fornleifadeild eða" í upphafi 23. gr. laganna komi: Fornminjavörður og.

7. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. september 1991.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Svavar Gestsson.

LÖG

um breyting á lögum nr. 9/1984, um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna í atvinnurekstri, með síðari breytingum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað fjárhæðanna „115.000 kr." og „230.000 kr." í 2. gr. laganna komi: 86.000 kr. og 172.000 kr.

2. gr.

10. gr. laganna orðist svo:

Einstaklingar, sem kaupa hlutabréf í innlendum hlutafélögum er fullnægja skilyrðum 11. gr., geta dregið kaupverð þeirra hlutabréfa frá skattskyldum tekjum sínum innan þeirra marka sem um getur í 2. gr. og að svo miklu leyti sem um er að ræða aukningu á fjárfestingu í atvinnurekstri samkvæmt lögum þessum.

Frádráttur skv. 1. mgr. vegna hlutabréfakaupa miðast við kaup á hlutabréfum í innlendum hlutafélögum, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 75/1981, og er háður því skilyrði að maður eigi viðkomandi hlutabréf í a.m.k. tvö ár. Selji hann bréfin innan þess tíma færist nýttur frádráttur til tekna á söluári viðkomandi hlutabréfa. Skal hann framreiknaður samkvæmt ákvæðum 26. gr. laga nr. 75/1981 frá því ári þegar hann var dreginn frá tekjum til söluárs. Ekki skal þó beita ákvæðum um tekjufærslu frádráttar ef maður kaupir önnur hlutabréf í innlendu hlutafélagi staðfestu af ríkisskattstjóra í stað hinna seldu innan 30 daga frá söludegi þeirra og kaupverð keyptra hlutabréfa nemur a.m.k. sömu fjárhæð og hinna seldu. Sé kaupverðið lægra skulu ákvæði 2. og 3. málsl. eiga við um mismuninn.

Fjárhæð umfram frádráttarmörk, sem lögð er í hlutafjáraukningu í hlutafélagi eða lögð til hlutafjárkaupa við stofnun hlutafélags, er heimilt að flytja milli ára og nýta á næstu fimm árum. Ónýtt frádráttarheimild tekur hækkun samkvæmt verðbreytingarstuðli, sbr. 26. gr. laga nr. 75/1981.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og koma til framkvæmda við álagningu opinberra gjalda á árinu 1992.

Gjört í Reykjavík, 2. apríl 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Ólafur Ragnar Grímsson.

LÖG

um starfskjör presta þjóðkirkjunnar.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI

Um breyting á lögum nr. 94/1986, um kjarasamninga opinberra starfsmanna, með síðari breytingum.

1. gr.

1. tölul. 2. mgr. 1. gr. laganna orðist svo: Biskups Íslands, vígslubiskupa, prófasta, sóknarpresta og sérþjónustupresta, borgardómara, borgarfógeta, bæjarfógeta, flugmálastjóra, forstjóra Hafrannsóknastofnunar, forstjóra Landhelgisgæslu, forstjóra Ríkisspítala, héraðsdómara, hæstaréttardómara, landlæknis, lögreglustjórans á Keflavíkurflugvelli, lögreglustjórans í Reykjavík, orkumálastjóra, póst- og símamálastjóra, rafmagnsveitustjóra ríkisins, rannsóknarlögreglustjóra, ráðherra, ráðuneytisstjóra, rektors Háskóla Íslands, rektors Kennaraháskóla Íslands, rektors Tækniskóla Íslands, ríkislögmanns, ríkissaksóknara, ríkisskattanefndarmanna í fullu starfi, ríkisskattstjóra, sakadómara, sendiherra, skattrannsóknarstjóra, sýslumanna, tollgæslustjóra, tollstjórans í Reykjavík, vegamálastjóra, verðlagsstjóra, yfirborgardómara, yfirborgarfógeta, yfirdýralæknis og yfirsakadómara, en starfskjör þeirra skulu ákveðin af Kjaradómi.

II. KAFLI

Um breyting á lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 38/1954, með síðari breytingum.

2. gr.

3. tölul. 2. mgr. 29. gr. laganna orðist svo: Hæstaréttarritari og starfsmenn Hæstaréttar, héraðsdómarar, lögreglustjórar, fulltrúar lögreglustjórans í Reykjavík, tollstjóri, tollgæslustjóri, vígslubiskupar, prófastar, sóknarprestar og sérþjónustuprestar.

III. KAFLI

Um breyting á lögum um Kjaradóm, nr. 92/1986.

3. gr.

2. gr. laganna orðist svo:

Kjaradómur ákveður launakjör þeirra sem hér greinir:

Biskups Íslands, vígslubiskupa, prófasta, sóknarpresta og sérþjónustupresta, borgardómara, borgarfógeta, bæjarfógeta, flugmálastjóra, forstjóra Hafrannsóknastofnunar, forstjóra Landhelgisgæslu, forstjóra Ríkisspítala, héraðsdómara, hæstaréttardómara, landlæknis, lögreglustjórans á Keflavíkurflugvelli, lögreglustjórans í Reykjavík, orkumálastjóra, póst- og símamálastjóra, rafmagnsveitustjóra ríkisins, rannsóknarlögreglustjóra, ráðherra, ráðuneytisstjóra, rektors Háskóla Íslands, rektors Kennaraháskóla Íslands, rektors Tækniskóla Íslands, ríkisendurskoðanda, ríkislögmanns, ríkissaksóknara, ríkisskattanefndarmanna í fullu starfi, ríkisskattstjóra, sakadómara, sendiherra, skattrannsóknarstjóra, skrifstofustjóra Alþingis, sýslumanna, tollgæslustjóra, tollstjórans í Reykjavík, vegamálastjóra, verðlagsstjóra, yfirborgardómara, yfirborgarfógeta, yfirdýralæknis og yfirsakadómara.

IV. KAFLI
Um gildistöku.
4. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. september 1991.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Ólafur Ragnar Grímsson.

Nr. 46 25. mars 1991

LÖG
um búfjárhald.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Markmið og yfirstjórn.
1. gr.

Tilgangur laga þessara er að tryggja svo sem föng eru á góða meðferð og aðbúnað búfjár í samræmi við þarfir og að það hafi ætíð nægilegt fóður og drykk.

Tilgangur laganna er einnig að tryggja að við framleiðslu búfjárafurða sé eingöngu notað hraust og heilbrigt búfé.

2. gr.

Landbúnaðarráðherra hefur á hendi yfirstjórn þeirra mála er lúta að meðferð búfjár og eftirliti með búfjárhaldi sem kveðið er á um í lögum þessum.

Með búfé er í lögum þessum átt við alifugla, geitur, hross, kanínur, loðdýr, nautgripi, sauðfé og svín. Auk þess önnur dýr sem haldin verða til nytja. Rísi ágreiningur um hvað falla skuli undir hugtakið búfé sker landbúnaðarráðherra úr þeim ágreiningi.

Með vörslu búfjár er í lögum þessum átt við að búfjáreigandi haldi því búfé, sem varslan tekur til, innan ákveðins afmarkaðs svæðis, en með lausagöngu búfjár að búfé geti gengið á annars manns land í óleyfi.

II. KAFLI
Takmörkun búfjárhalds.
3. gr.

Sveitarstjórn er heimilt að setja samþykkt um búfjárhald. Landbúnaðarráðherra staðfestir slíka samþykkt að fenginni umsögn Búnaðarfélags Íslands.

4. gr.

Í samþykktum sveitarstjórna um búfjárhald má ákveða að tiltekið búfjárhald sé með öllu bannað í viðkomandi sveitarfélagi eða takmarkað við tiltekin svæði innan sveitarfélagsins. Í samþykktunum geta einnig verið ákvæði sem takmarka fjölda búfjár af hverri búfjártegund og fjölda búfjár einstakra búfjáreigenda. Ef búfjáreigandi verður fyrir atvinnutjóni vegna banns eða takmarkana á búfjárhaldi þannig að bótum varði skal greiða bætur úr sveitarsjóði.

Í samþykktunum má kveða á um að búfjárhald sé óheimilt án leyfis þar sem takmarka má fjölda búfjár hvers aðila. Slík leyfi skulu vera tímabundin og afturkallanleg með tilteknum fyrirvara.

Samþykktir skulu kveða á um að búfjáreigandi uppfylli skilyrði um aðstöðu fyrir bústofn sinn, fóðrun hans, vörslu og meðferð, sem og meðferð alls úrgangs sem fellur til.

III. KAFLI
Varsla búfjár.

5. gr.

Sveitarstjórnum, einni eða fleiri samliggjandi sveitarfélaga, er heimilt, til að koma í veg fyrir ágang búfjár, að ákveða að eigendum búfjár sé skylt að hafa það í vörslu allt árið eða tiltekinn hluta ársins.

Heimild þessi getur jafnt tekið til alls umdæmis viðkomandi sveitarstjórna eða afmarkaðs hluta þess, svo sem umhverfis þéttbýli eða fjölfarna vegi.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð almenn ákvæði um vörslu búfjár af hverri tegund þar sem einnig skal kveðið á um almennar reglur um framkvæmd þeirrar vörslu.

6. gr.

Graðpeningi skal haldið í öruggri vörslu sem hér segir:

1. Naut, 6 mánaða og eldri, allt árið.
2. Hrútar og hafrar á tímabilinu frá 1. nóvember til 1. maí ár hvert.
3. Graðhestar eða laungraðir hestar, 16 mánaða og eldri, allt árið. Óski hrossaræktarsamband og/eða sveitarstjórn eftir því getur ráðherra heimilað að færa aldursmörk að 12 mánaða aldri á viðkomandi svæði.
4. Aðrar búfjártegundir en að framan greinir, allt árið.

Sveitarstjórn skal hlutast til um að graðpeningur, sem ekki er í öruggri vörslu, sé handsamaður og afhentur hreppstjóra. Eigandi getur leyst til sín viðkomandi grip með greiðslu á áföllnum kostnaði. Við ítrekað brot skal graðhestur seldur á opinberu uppboði, en öðrum gripum slátrað og uppboðs- eða frálagsverð látið mæta áföllnum kostnaði.

IV. KAFLI
Aðbúnaður og meðferð búfjár.

7. gr.

Landbúnaðarráðherra er rétt að gefa út reglugerðir fyrir einstakar búfjártegundir þar sem nánar er kveðið á um atriði er lúta að aðbúnaði og meðferð gripa, gripahúsa, þar með talin ákvæði um innréttingar, rýmisþörf gripa, loftræstingu, birtu í húsi, fóðurgeymslur og fóðurútbúnað, svo og ákvæði um umhirðu gripa og eftirlit, skráningu á vanhöldum og heilbrigði búfjár og eftirlit með gripum sem ganga úti hluta ársins. Jafnframt er í reglugerð heimilt að kveða á um kröfur til reynslu og þekkingar þeirra sem búfé halda eða hirða.

Eftirlit með framkvæmd reglugerða samkvæmt fyrri málsgrein skal falið búfjáreftirliti, sbr. 9. gr.

8. gr.

Landbúnaðarráðuneytið skal beita sér fyrir því í samvinnu við Búnaðarfélag Íslands, viðkomandi búgreinafélag, yfirdýralækni og dýraverndarnefnd að fyrir hverja búfjártegund verði gefnar út leiðbeinandi reglur um sem flesta þætti er lúta að fóðrun, aðbúnaði, meðferð og heilbrigði búfjár af viðkomandi tegund. Tryggt skal að slíkar reglur séu endurskoðaðar reglulega í samræmi við bestu þekkingu á hverjum tíma.

V. KAFLI
Um forðagæslu, eftirlit og talningu búfjár.

9. gr.

Í hverju sveitarfélagi skal vera búfjáreftirlitsmaður, einn eða fleiri, sem hafi eftirlit með ásetningi búfjár, fóðrun og hirðingu. Sveitarstjórn ræður þá til starfa til fjögurra ára að loknum sveitarstjórnarkosningum hverju sinni. Til starfsins skal velja menn sem hafa haldgóða reynslu og þekkingu í fóðrun og meðferð búfjár. Heimilt er fyrir fleiri en eitt sveitarfélag að ráða sameiginlega búfjáreftirlitsmann (menn).

Búnaðarsambönd hafa á hendi umsjón með búfjáreftirliti hvert á sínu svæði. Ráðunautur viðkomandi búnaðarsambands annast slíkt eftirlit eða aðili sem það tilnefnir. Skulu búfjáreftirlitsmenn á svæðinu leita úrskurðar hans í vafaatriðum um framkvæmd eftirlits.

Eftirlit vegna ákvæða reglugerða skv. 7. gr. skal framkvæmt af búfjáreftirliti samkvæmt þessari grein.

Leita skal til héraðsdýralækna um eftirlit með þeim þáttum er snerta heilbrigði búfjár og tryggja hollustu afurða þess.

10. gr.

Búfjáreftirlitsmanni er skylt að fara minnst tvær ferðir um umdæmi sitt á hverjum vetri til eftirlits með fóðrun og ásetningi búfjár. Skal fyrri ferðinni lokið fyrir 1. desember og hinni síðari fyrir lok aprílmánaðar. Skal hann sannreyna tölur um fjölda ásetts búfjár og líta eftir húsakosti þess, fóðrun og hirðingu. Ákvæði reglugerða skv. 7. gr. geta samt mælt fyrir um aðrar dagsetningar fyrir skráningu á fjölda búfjár af einstökum tegundum. Búfjáreftirlitsmaður skal skrá magn, tegundir, gæði og geymsluaðstöðu alls fóðurs hjá hverjum búfjáreiganda og einnig áform hans um fóðuröflun. Jafnframt skulu gróffóðurbirgðir mældar og skráðar. Búfjáreftirlitsmaður skal einnig fylgjast með beitilandi í byggð á starfssvæði sínu.

Þar sem gripir eru í hagagöngu skal eigandi ætíð tilgreina aðila innan viðkomandi sveitarfélags, samþykktan af sveitarstjórn, sem er ábyrgur fyrir eftirliti og umsjá með þeim gripum.

Niðurstöður hausteftirlits um fjölda búfjár, fóðurforða, fyrningar og fóðurþörf skráir búfjáreftirlitsmaður á eyðublað sem Búnaðarfélag Íslands lætur í té ásamt reglum um framkvæmd forðagæslu. Skýrslu þessa skal senda Búnaðarfélagi Íslands strax að lokinni haustskoðun. Búnaðarfélag Íslands annast úrvinnslu á niðurstöðum um búfjárfjölda og fóðurforða og hefur yfirstjórn með framkvæmd forðagæslu. Upplýsingar úr skýrslum þessum skulu vera heimilar til afnota Framleiðsluráði landbúnaðarins, Hagstofu Íslands, Hagþjónustu landbúnaðarins og öðrum opinberum aðilum að fengnu leyfi landbúnaðarráðuneytisins.

Leiki rökstuddur grunur á að talningu búfjár hafi verið ábótavant er landbúnaðarráðherra heimilt að ákveða sérstaka talningu búfjár.

11. gr.

Þegar að lokinni skoðun skal búfjáreftirlitsmaður bera niðurstöður sínar undir eftirlitsmann búnaðarsambands. Komi í ljós að búfjáreiganda skorti hús, fóður eða beit fyrir fénað sinn, vanfóðri hann eða vanhirði skal búfjáreftirlitsmaður tilkynna það sveitarstjórn þegar í stað. Er þá sveitarstjórn skylt að vara þann er hlut á að máli þegar við og gefa honum einnar viku frest til úrbóta. Hafi honum að þeim tíma liðnum ekki tekist að gera þær ráðstafanir sem

sveitarstjórn og eftirlitsmaður búnaðarsambands telja fullnægjandi ber sveitarstjórn að útvega honum fóður, hlutast til um fóðrun og umhirðu eða ráðstafa fénaði hans til fóðrunar.

Sveitarstjórn eða búfjáreftirlitsmaður í umboði hennar eða aðrir, sem telja meðferð á skepnum brjóta í bága við gildandi lög eða reglur, skulu leita til héraðsdýralæknis. Héraðsdýralæknir skal þá í samráði við yfirdýralækni og innan tveggja sólarhringa meta ástand skepnanna og aðstæður á staðnum í samráði við eða ásamt trúnaðarmanni búnaðarsambands og gefa búfjáreiganda fyrirmæli um ráðstafanir telji þeir það nauðsynlegt. Þar skal veita mest einnar viku frest til úrbóta.

Vilji búfjáreigandi eigi hlíta ráðstöfunum búfjáreftirlitsmanns, sveitarstjórnar, trúnaðarmanns búnaðarsambands eða héraðsdýralæknis, eða hefur þær að engu, og fénaður hans líður sakir fóðurskorts, hirðuleysis eða harðýðgi að áliti tveggja eða fleiri þessara aðila er skylt að tilkynna lögreglustjóra það skriflega innan tveggja daga ásamt öllum málavöxtum. Skal hann þá innan viku sjá um að úrbætur fáist í samræmi við dýraverndarlög en búfénu lógað að höfðu samráði við yfirdýralækni ef ekki er annarra kosta völ.

Búfjáreigandi, er hlut á að máli, ber allan kostnað af þessum ráðstöfunum.

12. gr.

Búfjáreftirlitsmaður skal launaður af sveitarsjóði.

Sveitarfélögum, þar sem búfjárhald er óheimilt án leyfis, sbr. 2. mgr. 4. gr., er heimilt að innheimta leyfisgjald til að standa undir kostnaði við framkvæmd forðagæslu og búfjáreftirlits, sbr. 9. gr. Skiptist það í grunngjald og gjald fyrir fjölda búfjár hvers eiganda. Gjald þetta skal þó ekki lagt á búfjáreigendur sem halda búfé á lögbýli og eiga þar lögheimili.

Landbúnaðarráðherra skal gefa út gjaldskrá fyrir leyfisgjöld skv. 2. mgr. og birta í Stjórnartíðindum.

VI. KAFLI
Ýmis ákvæði.

13. gr.

Brot gegn lögum þessum eða reglugerðum og samþykktum, sem settar verða samkvæmt þeim, varða sektum eða fangelsi ef miklar sakir eru. Hafi búfjáreigandi gerst sekur um illa meðferð á skepnum skal hann sviptur leyfi til að eiga eða halda búfé. Með mál út af brotum skal farið að hætti opinberra mála.

14. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi 13., 19., 31.33. og 38. gr., svo og IX. X. og XI. kafli búfjárræktarlaga, nr. 31 24. apríl 1973, og lög nr. 57 25. maí 1989, um breytingu á þeim lögum, lög nr. 44 23. maí 1964, um búfjárhald í kaupstöðum og kauptúnum, og lög nr. 38 23. maí 1980, um breyting á þeim lögum, og lög nr. 53 29. maí 1981, um loðdýrarækt.

Gjört í Reykjavík, 25. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Steingrímur J. Sigfússon.

LÖG

um breyting á lögum um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86/1988, sbr. lög nr. 76/1989, 70/1990, 124/1990 og 130/1990.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

1. gr.

8. gr. laganna orðist þannig:

Hlutverk Byggingarsjóðs ríkisins er að annast lánveitingar og að sinna húsbréfaviðskiptum í samræmi við ákvæði laga þessara og reglugerða á grundvelli þeirra. Sjóðurinn annast einnig um lántökur og lánveitingar sem átt hafa sér stað úr sjóðnum eða ákveðið kann að verða að taka upp.

2. gr.

2. mgr. 9. gr. laganna falli niður.

3. gr.

11. gr. laganna orðist svo:

Úr Byggingarsjóði ríkisins er heimilt að veita lán skv. 1.–3. tölul. enda hafi verið gert ráð fyrir þessum lánaflokkum í fjárhagsáætlun sjóðsins fyrir það ár sem veiting láns fer fram:

1. Lán til bygginga heimila fyrir aldraða og dagvistarstofnana fyrir börn og aldraða.
2. Sérstök lán til einstaklinga með sérþarfir.
3. Lán eða styrk til tækninýjunga og annarra umbóta í byggingariðnaði.

Húsnæðismálastjórn er heimilt að ákveða nýja lánaflokka að fengnu samþykki félagsmálaráðherra.

4. gr.

Á eftir 11. gr. laganna komi nýr undirkafli með fjórum nýjum greinum, 12.–15. gr. Fyrirsögn kaflans verði: **Um lánveitingar Byggingarsjóðs ríkisins.** Hinn nýi undirkafli orðist svo:

a. (12. gr.)

Lán skv. 1. tölul. 11. gr. er heimilt að veita þeim sem byggja hjúkrunarheimili eða dagvistarstofnanir handa börnum eða öldruðum.

Sá sem hyggst hefjast handa um byggingu dvalarheimilis skal fyrst láta fara fram athugun á þörf fyrir slíkt heimili í samvinnu við sveitarstjórn.

Skilyrði lánveitingar er að umsókn um lán til byggingar dagvistarstofnunar eða dvalarheimilis fylgi umsögn heilbrigðisráðuneytis.

b. (13. gr.)

Lán skv. 2. tölul. 11. gr. er aðeins heimilt að veita ellilífeyrisþegum og öryrkjum sem búa við skerta starfsorku eða eru hreyfihamlaðir. Lánin eru veitt til byggingar eða kaupa á íbúðarhúsnæði vegna aukins kostnaðar af völdum sérþarfa umsækjanda og geta komið til viðbótar fasteignaveðlánum sem húsbréfadeild gefur út vegna byggingar eða kaupa á íbúð.

Lán þessi má enn fremur veita til endurbóta á húsnæði.

Lán samkvæmt þessari grein má einnig veita þeim sem hafa orðið fyrir meiri háttar röskun á högum og hafa vegna fráfalls maka eða af öðrum ástæðum lækkað svo í tekjum að þeir geta ekki haldið íbúðum sínum. Umsóknum um lán samkvæmt þessari málsgrein skal fylgja umsögn félagsmálastofnunar eða viðkomandi sveitarstjórnar.

c. (14. gr.)

Lán skv. 3. tölul. 11. gr. er heimilt að veita til þess að gera tilraunir með tækninýjungar eða aðrar umbætur sem leitt geta til lækkunar byggingarkostnaðar enda fylgi staðfesting á því að umsóknin sé ekki lánshæf hjá sérsjóðum iðnaðarins. Heimilt er að hafa fyrirgreiðsluna í formi styrks.

d. (15. gr.)

Húsnæðismálastjórn skal við gerð fjárhagsáætlunar hverju sinni ákveða hámarkshlutfall af byggingarkostnaði fyrir lán skv. 1. tölul. 11. gr.

Fjárhæð láns skv. 2. tölul. 11. gr. má nema allt að 80% af viðbótarkostnaði eða endurbótakostnaði enda séu framkvæmdir nauðsynlegar að mati húsnæðismálastjórnar.

Fjárhæð láns eða styrks skv. 3. tölul. 11. gr. svo og lánstíma skal ákveða hverju sinni af húsnæðismálastjórn með hliðsjón af kostnaði við að koma nýjungum í notkun, svo og mikilvægi þeirra fyrir byggingariðnaðinn.

Lánstími skv. 1.2. tölul. 11. gr. skal vera allt að 25 árum.

Að öðru leyti gilda ákvæði 30. gr. laganna um lán skv. 1.–3. tölul. 11. gr.

Í reglugerð skal kveðið nánar á um lánaflokka skv. 1.–3. tölul. 11. gr.

5. gr.

12. gr. laganna falli brott.

6. gr.

13. gr. laganna falli brott.

7. gr.

14. gr. laganna falli brott.

8. gr.

15.–17. gr. laganna falli brott.

9. gr.

18.–19. gr. lagann falli brott.

10. gr.

23.–24. gr. laganna falli brott.

11. gr.

25.–26. gr. laganna falli brott.

12. gr.

27.–28. gr. laganna falli brott.

13. gr.

29. gr. laganna falli brott.

14. gr.

30. gr. laganna (verður 16. gr.) orðist þannig:

Öll lán Byggingarsjóðs ríkisins skulu vera að fullu verðtryggð og miðast höfuðstóll lánsins við lánskjaravísitölu eins og hún er á hverjum tíma, sbr. 39. gr. laga nr. 13 frá 10. apríl 1979.

Hvert lán skal að jafnaði tryggt með 1. eða 2. veðrétti í þeirri íbúð sem lánað er til eins og nánar greinir í lögum þessum. Jafnframt má ákveða að veitt lán og áhvílandi megi ekki fara fram úr tilteknu hlutfalli af kaupverði, fasteignamati eða brunabótamati.

Vextir af lánum Byggingarsjóðs ríkisins frá og með 1. júlí 1984 skulu vera breytilegir. Ríkisstjórnin tekur ákvörðun um vexti af hverjum lánaflokki á hverjum tíma að fengnum tillögum húsnæðismálastjórnar og umsögn Seðlabankans. Selji lántakandi (skuldari) íbúð sína ber honum skylda til að tilkynna aðilaskipti að láni til Húsnæðisstofnunar ríkisins án tafar. Kaupanda og seljanda ber báðum að undirrita yfirlýsingu um þetta efni. Sé tilkynningarskylda vanrækt er húsnæðismálastjórn heimilt að gjaldfella þau lán er hvíla á fasteign frá Byggingarsjóði ríkisins.

Ríkisstjórninni er heimilt að ákveða breytt vaxtakjör á láni við aðilaskipti til samræmis við almenn vaxtakjör samkvæmt nánari ákvörðun hennar.

Lán skulu vera afborgunarlaus fyrstu tvö árin en endurgreiðast síðan að fullu með jöfnum greiðslum vaxta og afborgana (annuitet) að viðbættum verðbótum samkvæmt lánskjaravísitölu Seðlabanka Íslands á eftirstöðvum lánstímans. Heimilt skal þó lántakanda að greiða lán upp á skemmri tíma og skal þess getið í skuldabréfi.

Gjalddagar lána skulu eigi vera færri en fjórir á ári.

15. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Þrátt fyrir ákvæði 3. gr. og 5.–7. gr. laga þessara skulu 1.–2. tölul. 11. gr. og 12.–14. gr. laga nr. 86/1988, sbr. lög nr. 76/1989 og nr. 70/1990, halda gildi sínu fram til 1. mars 1994 gagnvart þeim umsækjendum sem:

1. þegar hafa fengið lánsloforð, þ.e. endanlegt svar Húsnæðisstofnunar ríkisins um fjárhæð og lánstíma,
2. eigi hafa fengið lánsloforð en fengið svar almenns eðlis frá Húsnæðisstofnun ríkisins um að þeir eigi rétt á láni.

Skilyrði lánsréttar samkvæmt þessum töluliðum eru:

a. Lífeyrissjóður, sem umsækjandi er félagi í, hafi fullnægt samningi við Húsnæðisstofnun ríkisins um ráðstöfunarfé til Byggingarsjóðs ríkisins.
b. Umsækjandi hafi staðfest umsókn sína innan þriggja mánaða frá því að tilkynning barst honum frá Húsnæðisstofnun um nauðsyn staðfestingar hennar.

Húsnæðisstofnun skal tilkynna umsækjendum, sem falla undir 2. tölul. þessa ákvæðis, eftirfarandi:

— Nauðsyn á staðfestingu umsóknar, sbr. b-lið þessa ákvæðis.
— Ekki sé hægt að nýta sér bæði húsbréfaviðskipti annars vegar og lánsrétt skv. 2. tölul. þessa ákvæðis hins vegar.

II.

Þrátt fyrir ákvæði 2. gr. laga þessara skal 2. mgr. 9. gr. stofnlaganna, sbr. lög nr. 76/1989 og nr. 70/1990, halda gildi sínu um þá samninga Húsnæðisstofnunar við lífeyrissjóði um skuldabréfakaup sem gerðir eru vegna lána sem veitt eru samkvæmt ákvæði til bráðabirgða I. Lánskjör af skuldabréfum skulu miðast við þau kjör sem ríkissjóður býður almennt á fjármagnsmarkaði.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Jóhanna Sigurðardóttir.

27. mars 1991 Nr. 48

LÖG

um leikskóla.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Gildissvið.

1. gr.

Lög þessi taka til starfsemi leikskóla. Leikskólinn annast að ósk foreldra uppeldi barna fram að skólaskyldualdri undir handleiðslu sérmenntaðs fólks í uppeldismálum. Leikskóli er samkvæmt lögum þessum fyrir börn frá þeim tíma að fæðingarorlofi lýkur til 6 ára aldurs.

II. KAFLI
Markmið.

2. gr.

Tilgangur laganna er að veita börnum góða umönnun og örugg uppeldisskilyrði.

Leikskólinn skal í samráði við foreldra eða aðra forráðamenn veita börnum á leikskólaaldri uppeldi og menntun.

Samkvæmt lögum þessum skal meginmarkmið með uppeldisstarfi í leikskóla vera:

— að búa börnum örugg leikskilyrði og hollt uppeldisumhverfi,
— að gefa börnum kost á að taka þátt í leik og starfi og njóta fjölbreyttra uppeldiskosta barnahópsins undir leiðsögn fóstra,
— að kappkosta í samvinnu við heimilin að efla alhliða þroska barna í samræmi við eðli og þarfir hvers og eins og leitast við að hlúa að þeim andlega og líkamlega svo að þau fái notið bernsku sinnar,
— að stuðla að umburðarlyndi og víðsýni barna og jafna uppeldisaðstöðu þeirra í hvívetna,

— að efla kristilegt siðgæði barna og leggja grundvöll að því að börn verði sjálfstæðir, hugsandi, virkir og ábyrgir þátttakendur í lýðræðisþjóðfélagi sem er í örri og sífelldri þróun,
— að rækta tjáningar- og sköpunarmátt barna í þeim tilgangi að styrkja sjálfsmynd þeirra, öryggi og getu til að leysa mál sín á friðsamlegan hátt.

III. KAFLI
Hlutverk sveitarfélaga. Stofnun og rekstur leikskóla.

3. gr.

Til að stuðla að framkvæmd þess markmiðs sem getið er um í 1. mgr. 2. gr. skal stofna leikskóla. Stofnun leikskóla og rekstur er á ábyrgð sveitarfélaga en fagleg yfirstjórn málaflokksins samkvæmt lögum þessum er á hendi menntamálaráðuneytis.

Sveitarfélag gerir árlega könnun á því hversu margir foreldrar óska eftir leikskólavistun. Á grundvelli þeirrar könnunar verði gerð áætlun um uppbyggingu leikskóla í viðkomandi sveitarfélagi til a.m.k. tveggja ára í senn. Sveitarfélögum er samkvæmt lögum þessum skylt að hafa forustu um að tryggja börnum þann lögvarða lágmarksrétt til þjónustu sem lög þessi gera ráð fyrir. Til þess að setja á stofn leikskóla þarf starfsleyfi frá menntamálaráðuneytinu. Heimilt er að veita leikskóla starfsleyfi þótt börnin dvelji þar ekki daglega eða einungis hluta úr ári.

4. gr.

Í samráði við hlutaðeigandi sveitarfélag er öðrum aðilum heimilt að reka leikskóla. Skilyrði þessa er að viðkomandi hafi fengið starfsleyfi og meðmæli sveitarfélags og reki leikskólann samkvæmt lögum þessum.

5. gr.

Bygging og rekstur leikskóla skal vera í umsjón sveitarstjórna og skulu þær sjá um framkvæmd þessara laga, hver í sínu sveitarfélagi. Skólanefnd eða sérstök leikskólanefnd fer með stjórn leikskóla, nema þar sem sveitarstjórn felur félagsmálanefnd að fara með málið.

Sé skólanefnd eða sérstakri leikskólanefnd falin stjórn leikskóla skal starfsfólk leikskóla kjósa einn fulltrúa til setu í nefndinni og skal hann hafa málfrelsi og tillögurétt. Enn fremur kjósa samtök foreldra einn fulltrúa til setu í nefndinni með málfrelsi og tillögurétt.

6. gr.

Menntamálaráðuneytið skal í samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga setja í reglugerð almenn ákvæði um húsnæði leikskóla: heildarrými, aðstöðu til einstaklingsþjálfunar, leikrými barna, búnað, vinnuaðstöðu starfsfólks, svo og útileiksvæði.

Í reglugerðinni skulu einnig vera viðmiðunarákvæði um barnafjölda og starfslið leikskóla.

Enn fremur skal kveða á um það í reglugerð hverjir skuli vera umsagnaraðilar um hönnun og byggingu leikskóla.

IV. KAFLI
Yfirstjórn.

7. gr.

Menntamálaráðuneytið fer með mál þau er lög þessi taka til. Það veitir leyfi til leikskólareksturs. Það hefur með höndum eftirlit með því að fullnægt sé ákvæðum sem lög þessi og reglugerð mæla fyrir um. Það mótar uppeldisstefnu leikskóla, sér um útgáfu uppeldisáætlunar, sbr. 13. gr., sinnir þróunar- og rannsóknarstarfi og er stjórnendum leikskóla til ráðuneytis um starfsemina.

8. gr.

Landinu skal skipt í leikskólaumdæmi. Leikskólaumdæmi skulu vera þau sömu og fræðsluumdæmi samkvæmt grunnskólalögum. Tengja skal starfsemi fræðsluskrifstofa grunnskóla og störf umdæmisfóstra leikskóla, þar með talin starfsemi kennslugagnamiðstöðva fyrir bæði skólastigin.

Leikskólinn skal stuðla að því í samráði við grunnskóla að eðlileg tengsl skapist á milli þessara skólastiga. Menntamálaráðuneytið setur með reglugerð nánari ákvæði um samstarf leikskóla og grunnskóla.

9. gr.

Í hverju leikskólaumdæmi skal starfa umdæmisfóstra. Umdæmisfóstra leikskóla skal í samvinnu við rekstraraðila og hlutaðeigandi nefndir sinna ráðgjöf og faglegu eftirliti með uppeldi og menntun í þeim leikskólum umdæmisins þar sem ekki eru aðrir leikskólafulltrúar eða umsjónarfóstrur á vegum sveitarfélaga. Umdæmisfóstra stuðlar að samstarfi leikskóla umdæmisins og samvinnu leikskóla og grunnskóla.

Umdæmisfóstra er starfsmaður ríkisins. Við ráðningu í starf umdæmisfóstru skal taka tillit til starfsreynslu í leikskóla og framhaldsmenntunar. Umsjónarfóstra getur verið starfsmaður fræðsluskrifstofu. Nánar skal kveðið á um störf umdæmisfóstra í erindisbréfi. Ráðning umdæmisfóstra er ákveðin í fjárlögum hverju sinni.

V. KAFLI
Starfsfólk og foreldrar.

10. gr.

Við hvern leikskóla skal vera leikskólastjóri. Leikskólastjóri, og starfslið er annast fóstrustörf, skal hafa fóstrumenntun, svo og þeir sem annast faglega umsjón og eftirlit með leikskólum á vegum rekstraraðila.

Leikskólastjóri stjórnar starfi leikskólans í umboði rekstraraðila eftir því sem nánar segir í lögum þessum og reglugerðum er settar verða samkvæmt þeim. Í samráði við rekstraraðila ber leikskólastjóri ásamt starfsfólki ábyrgð á að móta heildarstefnu í uppeldis- og menntamálum leikskólans og að áætlanir þar um séu gerðar í samræmi við 13. gr.

Ársskýrsla um starfsemi leikskóla skal send sveitarstjórn og umdæmisfóstru viðkomandi umdæmis. Sveitarstjórn skal setja starfsfólki erindisbréf í samræmi við lög þessi og reglugerð er sett verði samkvæmt þeim.

11. gr.

Leikskólastjóri skal halda reglulega fundi með starfsfólki um stjórn heimilisins og velferð hvers einstaks barns.

12. gr.

Skylt er rekstraraðila leikskóla að skipuleggja tengsl milli foreldra barnanna og leikskólans í því skyni að efla samstarf þessara aðila um velferð barnsins.

VI. KAFLI
Uppeldisáætlun.

13. gr.

Menntamálaráðuneytið setur leikskólum uppeldisáætlun þar sem m.a. skal kveðið á um uppeldis- og menntunarhlutverk leikskólans og meginstefnu varðandi starfshætti.

Í uppeldisáætlun verði gildi leiksins sem uppeldis- og kennslutækis leiðandi hugtak.

Menntamálaráðuneytið hefur uppeldisáætlun leikskóla stöðugt til endurskoðunar og gerir tillögur um breytingar þegar þörf er talin á.

VII. KAFLI
Réttur leikskólabarna til sérstakrar aðstoðar og þjálfunar.

14. gr.

Börn á leikskólaaldri, sem vegna fötlunar, tilfinningalegra eða félagslegra erfiðleika þurfa sérstaka aðstoð og þjálfun, eiga rétt á henni innan leikskólans, undir handleiðslu fóstra, þroskaþjálfa og annarra sérfræðinga. Þjálfunin getur verið einstaklingsbundin og í hópi innan almennrar leikskóladeildar eða á sérhæfðum deildum.

Markmið þjálfunarinnar er m.a. að auka færni barnsins miðað við þroskastig þess. Ákvörðun um þjálfun og tilhögun hennar skal tekin í samráði við foreldra barnsins og ráðgjafar- og sálfræðiþjónustu leikskólans, að undangenginni greiningu og mati sálfræðiþjónustunnar eða annarra lögboðinna greiningaraðila.

Stefnt skal að því að barnið sæki leikskóla í sínu skólahverfi. Þó skal gefinn kostur á að leita annarra úrræða sem henta barninu betur með tilliti til þjónustu. Fatlað barn, sem sækir skóla utan síns skólahverfis, á rétt á flutningsþjónustu sem greiðist af ríkinu, sbr. lög nr. 41/1983, um málefni fatlaðra.

15. gr.

Leikskólar skulu þannig byggðir og reknir að þeir geti sinnt fötluðum börnum á leikskólaaldri.

Heimilt er þó að veita undanþágu frá þessu ákvæði.

Í reglugerð skal kveðið nánar á um starfsemi, húsnæði og starfsmannahald almennra leikskóladeilda vegna veru fatlaðra barna, svo og sérhæfðra deilda.

VIII. KAFLI
Leikskólarannsóknir og þróunarstarf.

16. gr.

Menntamálaráðuneytið stuðlar að þróunar-, tilrauna- og rannsóknarstarfi innan leikskólanna. Í því skyni skal árlega varið fé í þróunarsjóð samkvæmt ákvörðun Alþingis með fjárlögum. Menntamálaráðuneytið afgreiðir umsóknir og ákveður skiptingu fjárins.

17. gr.

Til þess að sinna tímabundnum rannsóknar- og þróunarverkefnum á vegum menntamálaráðuneytisins má ráða sérstaka starfsmenn.

18. gr.

Í rannsókna-, þróunar- og tilraunaskyni er ráðuneytinu heimilt að veita undanþágu frá ákvæðum laga og reglugerða.

IX. KAFLI
Ráðgjafarþjónusta.

19. gr.

Allir leikskólar eiga rétt á sérhæfðri ráðgjafar- og sálfræðiþjónustu og skal hún að jafnaði skipulögð í tengslum við ráðgjafar- og sálfræðiþjónustu fræðsluumdæmisins, sbr. lög um grunnskóla.

Menntamálaráðuneytið gerir í samráði við umdæmisfóstrur heildaráætlun um framkvæmd þessarar þjónustu.

20. gr.

Hlutverk ráðgjafar- og sálfræðiþjónustunnar er:

— að annast sérfræðilega ráðgjöf og fræðslu fyrir starfsfólk leikskóla og foreldra leikskólabarna um uppeldi og umönnun barnanna,
— að annast frumgreiningu og/eða vísa í sérhæfðari greiningaraðila ef þess gerist þörf að mati ráðgjafarþjónustunnar; enn fremur að hafa umsjón og eftirlit með aðstoð og þjálfun barnanna,
— að annast ýmis rannsóknastörf og athuganir í sambandi við ráðgjafarþjónustuna.

21. gr.

Menntamálaráðuneytið setur í reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd og starfssvið ráðgjafar- og sálfræðiþjónustunnar.

X. KAFLI
Heilsuvernd og hollustuhættir.

22. gr.

Um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit á leikskólum fer eftir lögum nr. 81/1988, um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit, og lögum nr. 59/1983, um heilbrigðisþjónustu.

23. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og jafnframt falla úr gildi lög nr. 112/1976 að öðru leyti en því er lýtur að skóladagheimilum.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Uppeldisáætlun fyrir dagvistarheimili — markmið og leiðir, gefin út af menntamálaráðuneytinu 1985, tekur með lögum þessum gildi sem fyrsta uppeldisáætlun leikskóla.

II.

Stefnt skal að því að sveitarfélög nái markmiðum 3. gr. innan 10 ára.

III.

Heimilt er menntamálaráðuneytinu að fela fræðsluskrifstofum að annast þau svæðisbundnu stjórnunarverkefni sem gert er ráð fyrir í IV. kafla laganna þar til skipulag það, sem þar er gert ráð fyrir, er að fullu komið til framkvæmda.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**

(L. S.)

Svavar Gestsson.

LÖG

um grunnskóla.

HANDHAFAR VALDS FORSETA ÍSLANDS

samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar

forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar,

gjöra kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og vér staðfest þau með samþykki voru:

I. KAFLI
Markmið og skólaskylda.

1. gr.

Ríki og sveitarfélögum er skylt að halda skóla fyrir öll börn og unglinga á aldrinum 6 til 16 ára eftir því sem nánar segir í lögum þessum. Skóli þessi nefnist grunnskóli. Öllum börnum og unglingum á framangreindum aldri er skylt að sækja skóla, en frá því má þó veita undanþágu, sbr. 5., 7. og 8. gr.

Þegar tilgreindur er aldur nemanda í lögum þessum miðast hann við það almanaksár er nemandinn nær nefndum aldri.

2. gr.

Hlutverk grunnskólans, í samvinnu við heimilin, er að búa nemendur undir líf og starf í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun. Starfshættir skólans skulu því mótast af umburðarlyndi, kristilegu siðgæði og lýðræðislegu samstarfi. Skólinn skal temja nemendum víðsýni og efla skilning þeirra á kjörum fólks og umhverfi, á íslensku þjóðfélagi, sögu þess og sérkennum og á skyldum einstaklingsins við samfélagið.

Grunnskólinn skal leitast við að haga störfum sínum í sem fyllstu samræmi við eðli og þarfir nemenda og stuðla að alhliða þroska, heilbrigði og menntun hvers og eins.

Grunnskólinn skal veita nemendum tækifæri til að afla sér þekkingar og leikni og temja sér vinnubrögð sem stuðli að stöðugri viðleitni til menntunar og þroska. Skólastarfið skal því leggja grundvöll að sjálfstæðri hugsun nemenda og þjálfa hæfni þeirra til samstarfs við aðra.

3. gr.

Grunnskóli er tíu ára skóli.

Stefnt skal að því að hver grunnskóli sé einsetinn.

Hverjum grunnskóla má skipa í einingar með ákvörðun hlutaðeigandi sveitarstjórna að fenginni umsögn fræðslustjóra og samþykki menntamálaráðuneytisins.

4. gr.

Í strjálbýli skal stefnt að heimanakstri nemenda en ekki heimavist.

Stefnt skal að því að börn yngri en tíu ára dvelji ekki í heimavist nema sérstakar ástæður séu fyrir hendi að mati fræðslustjóra.

Í grunnskóla skulu nemendur eiga kost á málsverði á skólatíma.

Sveitarstjórn er heimilt að koma á fót skólaseljum frá aðalskóla, að fenginni umsögn fræðslustjóra og með samþykki menntamálaráðuneytisins.

5. gr.

Skólanefnd getur borið fram við fræðslustjóra rökstudda beiðni um tímabundna undanþágu frá því að uppfylla að fullu ákvæði 1. gr. þessara laga um skólaskyldu eða lágmarksákvæði 45. gr. um starfstíma skóla. Að fenginni tillögu fræðslustjóra úrskurðar menntamálaráðuneytið hvort eða að hve miklu leyti slík undanþága skuli veitt.

6. gr.

Forráðamaður skólaskylds barns ber ábyrgð á að það innritist í skóla, þegar það kemst á skólaskyldualdur, og sæki skólann. Verði verulegur misbrestur á skólasókn skólaskylds barns án þess að veikindi eða aðrar gildar ástæður hamli skal skólastjóri reyna að leysa málið. Takist það ekki skal málinu vísað til fræðslustjóra. Vilji forráðamaður barnsins ekki hlíta ákvörðun fræðslustjóra getur hvor aðili um sig vísað málinu til barnaverndarnefndar.

7. gr.

Undanþegin því að sækja grunnskóla skv. 1. gr. eru:

a. börn sem sækja viðurkennda einkaskóla, sbr. 73. gr.,
b. börn er búa í skólahverfum sem fengið hafa undanþágu skv. 5. gr. að því leyti sem undanþágan kveður á um.

8. gr.

Sæki forráðamaður skólaskylds barns um tímabundna undanþágu þess frá skólasókn er skólastjóra heimilt að veita slíka undanþágu, í samráði við umsjónarkennara, telji hann til þess gildar ástæður. Fræðslustjóra skal tilkynnt um slíkar undanþágur.

II. KAFLI
Stjórn grunnskóla.

9. gr.

Menntamálaráðuneytið fer með yfirstjórn þeirra málefna er lög þessi taka til.

Grunnskólaráð er samstarfsvettvangur menntamálaráðuneytisins og annarra aðila er starfa að málefnum grunnskólans. Verkefni þess eru m.a. að hafa yfirlit yfir lög og reglur sem varða grunnskóla, gefa ábendingar um lagfæringar á þeim og samræmi á milli þeirra. Grunnskólaráð fylgist með framkvæmd grunnskólalaga og aðalnámsskrár, gerir tillögur um úrbætur og stuðlar að samvinnu og samræmi í starfi þeirra sem vinna að málefnum grunnskólans.

Ráðið skal skipað 12 fulltrúum: Tveimur fulltrúum kennarasamtaka, einum fulltrúa skólastjórnenda, tveimur fulltrúum foreldrafélaga eða samtaka þeirra og skal annar þeirra vera fulltrúi foreldrafélaga í dreifbýli, einum fulltrúa Kennaraháskóla Íslands, einum fulltrúa Háskóla Íslands, einum fulltrúa Sambands íslenskra sveitarfélaga, einum fulltrúa Námsgagnastofnunar auk þriggja fulltrúa menntamálaráðuneytisins og skal einn þeirra vera fræðslustjóri og einn skólastjóri á framhaldsskólastigi.

Grunnskólaráð skal skipað til tveggja ára í senn.

Menntamálaráðuneytið setur grunnskólaráði erindisbréf, kveður nánar á um skipun þess, starfstilhögun og starfssvið.

10. gr.

Skipuð skal samstarfsnefnd menntamálaráðuneytisins og Sambands íslenskra sveitarfélaga um framkvæmd laga þessara.

Verkefni nefndarinnar skulu m.a. vera að gera áætlun um einsetinn skóla, lengdan og samfelldan skóladag og skólamáltíðir, sbr. bráðabirgðaákvæði laga þessara, skólasöfn, heimavistir og félagsstörf nemenda og aðstöðu vegna sérkennslu. Nefndin fær til umsagnar reglugerðir sem varða samskipti ríkis og sveitarfélaga samkvæmt lögum þessum

áður en þær eru gefnar út. Enn fremur fær hún til umsagnar ágreiningsatriði sem kunna að koma upp varðandi þessi samskipti áður en þau koma til úrskurðar.

Nefndin skal skipuð tveimur fulltrúum frá menntamálaráðuneytinu og tveimur frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga til fjögurra ára í senn að loknum sveitarstjórnarkosningum. Varamenn skulu skipaðir á sama hátt og aðalmenn.

11. gr.

Landið skiptist í fræðsluumdæmi sem hér segir:

1. Reykjavíkurumdæmi sem nær yfir Reykjavík.
2. Reykjanesumdæmi sem nær yfir Gullbringu- og Kjósarsýslu, Hafnarfjörð, Keflavík, Grindavík, Njarðvík, Garðabæ, Seltjarnarnes, Kópavog og Mosfellsbæ.
3. Vesturlandsumdæmi sem nær yfir Borgarfjarðarsýslu, Akranes og Borgarnes, Mýrasýslu, Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu, Ólafsvík, Stykkishólm og Dalasýslu.
4. Vestfjarðaumdæmi sem nær yfir Austur-Barðastrandarsýslu, Vestur-Barðastrandarsýslu, Vestur-Ísafjarðarsýslu, Ísafjörð, Bolungarvík, Norður-Ísafjarðarsýslu og Strandasýslu.
5. Norðurlandsumdæmi vestra sem nær yfir Vestur-Húnavatnssýslu, Austur-Húnavatnssýslu, Blönduós, Skagafjarðarsýslu, Sauðárkrók og Siglufjörð.
6. Norðurlandsumdæmi eystra sem nær yfir Eyjafjarðarsýslu, Akureyri, Ólafsfjörð, Dalvík, Suður-Þingeyjarsýslu, Húsavík og Norður-Þingeyjarsýslu.
7. Austurlandsumdæmi sem nær yfir Norður-Múlasýslu, Seyðisfjörð, Suður-Múlasýslu, Neskaupstað, Eskifjörð, Egilsstaði, Austur-Skaftafellssýslu og Höfn.
8. Suðurlandsumdæmi sem nær yfir Vestur-Skaftafellssýslu, Vestmannaeyjar, Rangárvallasýslu, Árnessýslu, Selfoss og Hveragerði.

Í hverju fræðsluumdæmi skal vera fræðsluskrifstofa.

12. gr.

Í hverju fræðsluumdæmi skal vera fræðsluráð.

Fræðsluráð er samstarfsvettvangur sveitarfélaga í viðkomandi umdæmi.

Hlutverk fræðsluráðs er m.a. að vinna í samráði við fræðsluskrifstofu að eflingu skólastarfs í fræðsluumdæminu, stuðla að samvinnu og hagræðingu milli skóla, fjalla um sameiginleg verkefni og styðja starf skólanefnda. Fræðsluráð fer að öðru leyti með þau mál sem hlutaðeigandi sveitarstjórnir fela því eða ákveðin kunna að verða í reglugerðum settum samkvæmt lögum þessum.

13. gr.

Fræðsluráð skal skipað fimm eða sjö mönnum sem kjörnir eru af sveitarstjórnum eða samtökum sveitarfélaga í hlutaðeigandi fræðsluumdæmi. Jafnmargir skulu kjörnir til vara. Um kosningu og starfshætti fer eftir meginreglum sveitarstjórnarlaga, nr. 8/1986.

Fræðslustjóri, fulltrúi skólastjóra, kennara og foreldra í umdæminu skulu hafa málfrelsi og tillögurétt á fræðsluráðsfundum og eru boðaðir á þá á sama hátt og fræðsluráðsfulltrúar.

Fræðsluráð getur falið fræðslustjóra að annast framkvæmdastjórn fyrir ráðið.

Kostnaður vegna fulltrúa sveitarfélaga greiðist af viðkomandi sveitarfélögum eða samtökum þeirra. Kostnaður vegna fundarsetu fulltrúa kennara, skólastjóra og foreldra greiðist úr ríkissjóði.

Heimilt er að stofna í hverju fræðsluumdæmi sérstakt samstarfsráð sem er samstarfsvettvangur sveitarstjórna, skólamanna og foreldra um umbætur og þróun í skólum umdæmisins.

14. gr.

Menntamálaráðuneytið ræður í stöðu fræðslustjóra að undangenginni auglýsingu. Við ráðningu fræðslustjóra er skylt að taka tillit til kennslufræðilegrar menntunar umsækjenda, stjórnunarreynslu innan skólakerfisins og þekkingar á skólamálum.

15. gr.

Fræðslustjóri er fulltrúi menntamálaráðuneytisins um skólamál í umdæmi sínu og skal búsettur sem næst fræðsluskrifstofu þess. Hann er forstöðumaður fræðsluskrifstofu og framkvæmdastjóri fræðsluráðs sé svo um samið.

Í umboði menntamálaráðuneytisins og í samvinnu við skólanefndir og fræðsluráð hefur fræðslustjóri umsjón og eftirlit með framkvæmd laga um grunnskóla í umdæmi sínu. Hann sér til þess að nemendur njóti kennslu og þjónustu samkvæmt lögum og öðrum fyrirmælum menntamálaráðuneytisins, hefur forgöngu um umbætur í skólamálum og eftirlit og umsjón með aðbúnaði, skipulagi og árangri skólastarfs.

Menntamálaráðuneytið samræmir störf fræðslustjóra og setur um þau reglugerð.

16. gr.

Menntamálaráðuneytið ákveður fræðsluskrifstofu stað í samráði við sveitarfélög í viðkomandi fræðsluumdæmi.

Starfsmenn fræðsluskrifstofu eru ríkisstarfsmenn. Um ráðningu og starfskjör þeirra fer eftir lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.

Verkefni fræðsluskrifstofu eru einkum þessi: áætlanagerð og eftirlit með námi og kennslu, sálfræðiþjónusta, kennsluráðgjöf, skólaþróun og nýbreytnistarf, endurmenntun og símenntun kennara í samráði við skóla sem veita kennaramenntun.

Fræðslustjóra er heimilt að semja svo við samtök sveitarfélaga, einstök skólahverfi og sveitarfélög að fræðsluskrifstofa taki að sér tiltekin verkefni fyrir þessa aðila, enda komi greiðsla fyrir. Á hliðstæðan hátt er fræðslustjóra heimilt að semja svo við samtök sveitarfélaga að skrifstofa þeirra eða einstakar starfsdeildir innan þeirra annist störf fyrir fræðsluskrifstofu, enda komi samþykki menntamálaráðuneytis til.

17. gr.

Skólahverfi er sú eining sem stendur að einum grunnskóla eða fleiri. Sveitarfélög geta sameinast um rekstur grunnskóla og mynda þá eitt skólahverfi. Sveitarfélag, sem rekur tvo eða fleiri grunnskóla, telst eitt skólahverfi. Sveitarfélag getur átt aðild að fleiri en einu skólahverfi ef börn og unglingar á skólaskyldualdri úr því sveitarfélagi eiga skólasókn til tveggja eða fleiri skólahverfa.

18. gr.

Í hverju skólahverfi skal vera skólanefnd sem fer með málefni grunnskóla eftir því sem lög þessi og reglugerðir ákveða og sveitarstjórn eða sveitarstjórnir kunna að fela henni.

Skólanefnd skal sjá um að öll skólaskyld börn í skólahverfinu njóti lögboðinnar fræðslu. Hún fylgist með og stuðlar að því að jafnan sé fyrir hendi fullnægjandi húsnæði og annar aðbúnaður, þar með talin útivistar- og leiksvæði nemenda. Í samráði við skólastjóra lítur nefndin eftir að uppfylltar séu kröfur laga og reglugerða á þessu sviði og gerir tillögur til sveitarstjórnar um úrbætur. Enn fremur getur skólanefnd lagt tillögur um umbætur í skólastarfi fyrir skólastjóra í skólahverfinu.

Skólanefnd er samráðsaðili um ráðningar starfsmanna hlutaðeigandi skóla, sbr. 31.–35. gr.

19. gr.

Skólanefnd skal kosin til fjögurra ára í senn af hlutaðeigandi sveitarstjórn eða sveitarstjórnum í upphafi hvers kjörtímabils. Um kosningu í skólanefnd og starfshætti fer samkvæmt sveitarstjórnarlögum, nr. 8/1986.

Varamenn í skólanefndum skulu jafnmargir aðalmönnum og kosnir á sama hátt.

Í sveitarfélagi þar sem skólahverfi eru tvö eða fleiri skulu fulltrúar í skólanefnd vera kosnir úr hópi íbúa í viðkomandi skólahverfi.

Þar sem fleiri en eitt sveitarfélag standa saman að rekstri grunnskóla eða hluta hans skulu aðilar setja í stofnsamning ákvæði um aðild hvers og eins að skólanefnd.

Fulltrúar kennara, skólastjóra og foreldra eiga rétt til setu á skólanefndarfundum með málfrelsi og tillögurétti.

Grunnskólakennarar í skólahverfinu kjósa úr sínum hópi fulltrúa til að starfa með skólanefnd. Þar sem stöðugildi við grunnskóla í skólahverfi eru 15 eða færri skal kjörinn einn kennarafulltrúi en tveir þar sem stöðugildi eru 16 eða fleiri. Varamenn kennarafulltrúa skulu vera jafnmargir aðalmönnum.

Skólastjórar, eða aðstoðarskólastjórar í forföllum þeirra, eiga rétt til setu á skólanefndarfundum.

Foreldrafélag eða samtök foreldra í skólahverfinu kjósa úr sínum hópi einn fulltrúa til starfa með skólanefnd.

20. gr.

Við hvern grunnskóla skal starfa skólaráð sem er stjórn skólans til ráðuneytis um innri mál hans, svo sem kennsluskipan, starfsáætlanir, skólatíma, slysavarnir og félagslíf í skólanum og fleira sem varðar daglega starfsemi skólans.

Skólaráð skal skipað þremur mönnum. Einn tilnefndur af kennurum og öðrum starfsmönnum skólans, einn tilnefndur af foreldrum (foreldrafélagi ef það er til) og einn tilnefndur af nemendum (nemendaráði ef það er til). Fulltrúar í skólaráði skulu valdir við upphaf skólaárs til eins árs í senn. Skólaráð skal koma saman til fundar eigi sjaldnar en þrisvar á ári. Skólastjóri eða staðgengill hans situr fundi skólaráðs. Skylt er fulltrúa skólanefndar, fræðslustjóra, fulltrúa hans eða fulltrúa fræðsluráðs að mæta á fundi skólaráðs ef ráðið óskar þess.

Menntamálaráðherra setur reglugerð um störf og starfshætti skólaráðs og setur skólaráði erindisbréf.

Heimilt er skóla að sækja um með rökstuddri greinargerð undanþágu frá ákvæði greinar þessarar til menntamálaráðuneytisins. Gildar ástæður þurfa að liggja fyrir undanþágu, svo sem ef skóli er mjög fámennur.

21. gr.

Skólastjóri er forstöðumaður grunnskóla, stjórnar og ber ábyrgð á starfi hans undir yfirstjórn menntamálaráðuneytisins. Hann hefur í starfi sínu samráð við kennara, skólanefnd og fræðslustjóra.

Skólastjóri boðar til kennarafundar svo oft sem þurfa þykir, en þó eigi sjaldnar en einu sinni í mánuði. Auk þess skal boða til slíks fundar ef þriðjungur kennara æskir þess.

Öllum föstum kennurum skólans er skylt að sækja kennarafund þá mánuði er skóli starfar ef fundurinn fer fram innan dagvinnumarka.

Í skólum, sem eiga rétt á 8 stöðugildum eða fleiri auk skólastjóra, skal almennur kennarafundur í upphafi hvers skólaárs kjósa þriggja manna kennararáð sem í umboði kennarafundar er skólastjóra til ráðuneytis um stjórn skólans. Í öðrum skólum fer almennur kennarafundur með hlutverk kennararáðs.

Ágreiningi milli skólastjóra og kennararáðs eða kennarafundar um meðferð tiltekins máls skal vísa til fræðslustjóra. Ef samkomulag tekst ekki, úrskurðar menntamálaráðu-

neytið um málið. Ákvörðun skólastjóra gildir uns úrskurður liggur fyrir, nema samkomulag hafi orðið um annað.

Nánar skal kveðið á um framkvæmd þessarar greinar í reglugerð.

22. gr.

Starfsmönnum skóla er skylt að efla sem mest samstarf skóla og heimila, m.a. með því að kennarar miðli fræðslu um skólamál til foreldra og veiti upplýsingar um starfið í skólanum.

Foreldrar barna í grunnskóla, skólastjóri eða almennur kennarafundur geta óskað eftir því að stofnuð séu samtök foreldra eða foreldra og kennara við skólann í þeim tilgangi að styðja skólastarfið og efla tengsl heimila og skóla. Skólastjóri skal þá boða til stofnfundar slíkra samtaka.

Fulltrúi foreldra á rétt til setu á kennarafundum, fundum skólanefnda og fræðsluráða með málfrelsi og tillögurétti nema þegar fjallað er um mál einstakra nemenda.

Samtökin setja sér starfsreglur.

23. gr.

Nemendum grunnskóla er heimilt að stofna nemendaráð sem vinnur m.a. að félags-, hagsmuna- og velferðarmálum nemenda. Skólastjóri felur einum af kennurum skólans að aðstoða nemendaráð.

Fulltrúi nemenda eða nemendaráðs á rétt til setu á fundum skólastjóra og kennararáðs, svo og á kennarafundum, með málfrelsi og tillögurétti, þegar rætt er um skipulag skólastarfsins.

Nemendaráð hvers skóla skal setja sér starfsreglur.

III. KAFLI
Skólahúsnæði.

24. gr.

Gerð skólamannvirkja er undirbúin heima í héraði af sveitarstjórn í samráði við skólanefnd.

Stofnkostnaður grunnskóla greiðist af sveitarfélögum. Í hverju skólahverfi skal vera skólahúsnæði sem fullnægir þörfum grunnskóla við þær aðstæður sem þar eru. Við gerð eða breytingar skólamannvirkja skal m.a. tekið tillit til hvort nemendur ganga til skóla, er ekið þangað daglega, búa þar í heimavist eða fyrirkomulag er blandað.

25 gr.

Eigi tvö sveitarfélög eða fleiri félag með sér um byggingu og rekstur grunnskóla skal miða skiptingu kostnaðar við eftirtalin meginatriði nema um annað semjist:

a. íbúafjölda,
b. útsvarsskyldar tekjur í sveitarfélaginu næstliðið ár,
c. fasteignamat skattskyldra fasteigna,
d. kennslustundafjölda í þeim bekkjum sem aðild sveitarfélags miðast við.

Eigi einungis hluti sveitarfélags aðild að skólahverfi skal miða liði a–c við þann hluta.

26. gr.

Í skólahúsi skal, auk kennsluaðstöðu fyrir allar kennslugreinar, gera ráð fyrir skólasafni; aðstöðu fyrir nemendur til náms, annarra starfa og hvíldar utan kennslustunda; aðgengi og aðstöðu fatlaðra; aðstöðu til að neyta málsverðar; snyrtiherbergjum; skrifstofu-

og vinnuherbergjum skólastjórnenda og kennara; aðstöðu til heilsugæslu í samræmi við lög um heilbrigðisþjónustu, íþróttaiðkana og almennrar félagsstarfsemi í þágu nemenda; húsnæði til sérkennslu og sálfræðiþjónustu og annars þess er lög þessi gera ráð fyrir. Ef henta þykir má ætla aðstöðu til íþrótta eða annarrar kennslu í öðru húsnæði í nágrenni skólans.

Við gerð heimavista skal kappkostað að þær minni sem mest á venjuleg heimili og þannig sé gengið frá að nemendur geti jafnan náð til umsjónarmanns heimavista.

27. gr.

Sveitarstjórnir ákveða í samráði við hlutaðeigandi skólanefnd hvaða sérfræðingar skuli annast hönnun skólabygginga, þ.e. undirbúningsvinnu og áætlanagerð, þar með gerð uppdrátta.

Tillöguuppdrættir að gerð skólamannvirkja skulu kynntir opinberlega í viðkomandi skólahverfi. Fulltrúar skólastjóra og kennara skulu vera með í ráðum við hönnun skólamannvirkja og fulltrúar heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytisins hvað varðar aðstöðu til heilsugæslu.

Áður en framkvæmdir hefjast skal leitað eftir samþykki menntamálaráðuneytisins fyrir viðkomandi skólamannvirki.

Skólanefnd ákveður nafn skóla að höfðu samráði við menntamálaráðuneytið.

28. gr.

Um listskreytingu skólamannvirkja fer eftir lögum nr. 71/1990, um Listskreytingasjóð ríkisins.

29. gr.

Sveitarfélög annast viðhald skólahúsa og búnaðar á fullnægjandi hátt, þar á meðal endurnýjun kennslutækja, sbr. 84. gr., og greiðist viðhaldskostnaður af sveitarfélögum.

30. gr.

Dagleg umsjón og umráð skólamannvirkja, þar á meðal skólastjóra- og kennarabústaða sem eru sameign ríkis og sveitarfélaga eða í eigu sveitarfélaga einna, skulu vera í höndum skólanefndar í umboði sveitarstjórnar og skólastjóra í umboði menntamálaráðuneytisins.

Sveitarstjórn er heimilt að ráðstafa skólahúsnæði eða hluta þess til æskulýðsstarfsemi, íþróttastarfsemi og almennrar félagsstarfsemi í þágu íbúa byggðarlagsins. Slíkt er þó aðeins heimilt að það raski í engu skólahaldi, félagslífi nemenda né annarri lögbundinni notkun húsnæðisins.

Að fenginni umsögn hlutaðeigandi skólanefndar getur sveitarstjórn ákveðið að skólahúsnæði sé utan venjulegs skólatíma notað til gistingar og veitingareksturs. Tekjur af eignum skóla renna til sveitarsjóða.

IV. KAFLI
Starfslið grunnskóla.

31. gr.

Við hvern skóla sem starfar samkvæmt lögum þessum skal vera skólastjóri.

Menntamálaráðuneytið ræður skólastjóra, að fengnum rökstuddum tillögum og umsögnum skólanefndar, kennararáðs og fræðslustjóra sem í hlut eiga.

32. gr.

Í grunnskóla sem á rétt á tíu kennurum eða fleiri í fullu starfi, auk skólastjóra, ræður menntamálaráðuneytið aðstoðarskólastjóra, að fengnum rökstuddum tillögum og umsögnum skólastjóra, skólanefndar og kennararáðs.

Menntamálaráðuneytinu er heimilt að ráða aðstoðarskólastjóra, að fenginni tillögu skólanefndar, skólastjóra og fræðslustjóra, enda þótt forsendur þær sem greindar eru í 1. mgr. séu ekki fyrir hendi. Einnig er menntamálaráðuneytinu heimilt að ráða fleiri en einn aðstoðarskólastjóra við einn og sama skóla vegna sérstakra aðstæðna, komi um það tillaga frá skólanefnd, skólastjóra og fræðslustjóra.

Aðstoðarskólastjóri er staðgengill skólastjóra. Í skólum þar sem starfa færri en tíu kennarar ákveður skólastjóri í upphafi skólaárs í samráði við kennarafund og skólanefnd hver af föstum kennurum skólans skuli annast skólastjórn í forföllum hans.

33. gr.

Í grunnskóla skal kennsla falin föstum kennurum eftir því sem við verður komið og stundakennurum að öðru leyti, sbr. þó 13. gr. laga nr. 48/1986. Heimilt er að ráða kennara í einni eða fleiri kennslugreinum fyrir tvö eða fleiri skólahverfi samtímis til þess að fullnægja kennsluþörf ef ekki er fullt verkefni fyrir kennarann í einu skólahverfi.

34. gr.

Skólastjóri ræður kennara og aðra starfsmenn skóla sem teljast ríkisstarfsmenn í samráði við skólanefnd og innan heimilda fjárlaga. Sé ekki völ á kennara með full kennsluréttindi getur skólastjóri sent undanþágunefnd grunnskóla beiðni um að lausráða umsækjanda til bráðabirgða í samræmi við ákvæði laga nr. 48/1986, um lögverndun á starfsheiti og starfsréttindum grunnskólakennara, framhaldsskólakennara og skólastjóra.

Fræðslustjóri staðfestir ráðningar þessara starfsmanna.

Skólastjóri ræður stunda- og forfallakennara við grunnskóla, sbr. þó lög nr. 48/1986.

Sveitarstjórn eða skólanefnd í umboði hennar ræður þá starfsmenn skóla er teljast starfsmenn sveitarfélaga í samráði við skólastjóra. Starfsmenn þessir lúta stjórn skólastjóra um dagleg störf í skólanum á starfstíma skóla.

35. gr.

Við einstaka grunnskóla eða fræðsluskrifstofur skulu starfa námsráðgjafar er annast náms- og starfsráðgjöf og persónulega ráðgjöf er snertir nám nemenda.

Námsráðgjafar annast náms- og starfsfræðslu í samvinnu við kennara.

Námsráðgjafar skulu ráðnir með sama hætti og kennarar. Starfssvið og menntun námsráðgjafa og umfang þjónustunnar skal nánar skilgreint í reglugerð.

36. gr.

Menntamálaráðuneytið skipar skólastjóra, aðstoðarskólastjóra og kennara við grunnskóla að fengnum tillögum umsagnaraðila.

37. gr.

Stefnt skal að því að ráðningar í stöður kennara og skólastjórnenda fari fram eigi síðar en 1. maí ár hvert.

Fræðslustjóri auglýsir stöður skólastjórnenda, kennara og annarra starfsmanna grunnskóla sem teljast ríkisstarfsmenn.

Þurfi að ráða skólastjórnendur eða kennara fyrirvaralítið má ráða í starfið án undan-

genginnar auglýsingar, en auglýsa skal slíkar stöður svo fljótt sem unnt er, sbr. þó 13. gr. laga nr. 48/1986, um lögverndun á starfsheiti og starfsréttindum grunnskólakennara, framhaldsskólakennara og skólastjóra.

38. gr.

Skólastjórar, aðstoðarskólastjórar, kennarar og aðrir starfsmenn ríkisins, sem ráðnir eru til starfa við grunnskóla, skulu gegna þeim samkvæmt lögum, reglugerðum og erindisbréfi er menntamálaráðuneytið setur.

Um vinnutíma og kjör starfsmanna grunnskóla fer eftir ákvæðum laga um kjarasamninga opinberra starfsmanna og kjarasamningum stéttarfélaga eftir því sem við á.

Um embættisgengi skólastjóra, aðstoðarskólastjóra og kennara við grunnskóla gilda ákvæði laga nr. 48/1986, um lögverndun á starfsheiti og starfsréttindum grunnskólakennara, framhaldsskólakennara og skólastjóra.

39. gr.

Fyrir hverja bekkjardeild eða námshóp í grunnskóla skal skólastjóri velja umsjónarkennara í samráði við kennararáð eða kennarafund. Umsjónarkennarinn fylgist sérstaklega með námi nemenda sinna og þroska, leiðbeinir þeim og leitast við að efla samstarf skóla og heimila, sbr. 22. gr.

Skólastjóra er heimilt að fela föstum kennurum árgangastjórn og fagstjórn, leiðsögn nýliða og leiðsögn kennaranema.

Menntamálaráðuneytið setur nánari reglur um hlutverk og starfssvið umsjónarkennara, árganga- og fagstjóra og leiðsögukennara.

40. gr.

Skólastjóri við heimavistarskóla er jafnframt heimavistarstjóri. Í heimavistum skal daglegt eftirlit og umsjón með nemendum jafnframt vera í höndum kennara, fóstra eða annarra starfsmanna sem menntamálaráðuneytið viðurkennir.

Kostnaður við gæslu á heimavist greiðist af hlutaðeigandi sveitarfélagi.

Menntamálaráðuneytið setur reglugerð um störf og starfslið í heimavistum og aðbúnað nemenda þar.

41. gr.

Þegar kennari nær 55 ára aldri minnkar kennsluskylda hans um $^1/_6$, og er hann nær 60 ára aldri minnkar kennsluskylda hans enn um $^1/_6$ af fullri kennsluskyldu. Til þess að öðlast þennan rétt þarf tíu ára kennsluferil.

42. gr.

Menntamálaráðuneytið getur veitt kennara námsleyfi á föstum launum í allt að eitt ár til að efla þekkingu sína og starfshæfni. Leyfistímann skal nota til:

a. reglulegs náms í viðurkenndri menntastofnun eða
b. a.m.k. tveggja mánaða námsferðar sem skipulögð er og/eða boðið til af aðila eða stofnun sem menntamálaráðuneytið viðurkennir.

Af því fé, sem veitt er á fjárlögum til að kosta námsleyfi kennara, má veita ferðastyrki og styrki til viðbótar námsleyfi. Menntamálaráðuneytinu er heimilt að auglýsa eftir umsækjendum til að leggja fyrir sig tiltekið nám gegn námsleyfi og/eða styrk.

Enginn kennari getur á starfsævi sinni fengið hærri fjárhæð í námsleyfi og styrki en nemur tveggja ára embættislaunum.

Að námsleyfi loknu er kennara skylt að senda ráðuneytinu skýrslu um nám sitt á leyfistímabilinu og er ráðuneytinu heimilt að birta hana.

Námsleyfi má binda því skilyrði að sá er það hlýtur starfi að skólamálum á Íslandi í minnst þrjú ár að námi loknu.

Ákvæði þessarar greinar gilda einnig um skólastjórnendur.

Setja skal reglugerð sem kveður nánar á um framkvæmd námsleyfis.

43. gr.

Til endurmenntunar skólastjórnenda og kennara á grunnskólastigi skal auk námsleyfa, sbr. 42. gr., verja fjárhæð sem til þess er ætluð á fjárlögum hverju sinni.

44. gr.

Hafi starfsmaður grunnskóla gerst brotlegur við lög þessi eða reglugerðir samkvæmt þeim má vísa málinu til fræðslustjóra ásamt nauðsynlegum upplýsingum. Telji fræðslustjóri að aðgerðir í málinu þoli enga bið getur hann gert tafarlausar ráðstafanir til úrbóta um stundarsakir, en gefur þegar í stað skýrslu til menntamálaráðuneytisins sem tekur ákvörðun í málinu.

Um meðferð slíkra mála fer að öðru leyti samkvæmt lögum nr. 38/1954, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, eftir því sem við á.

V. KAFLI
Starfstími grunnskóla.

45. gr.

Reglulegur starfstími grunnskóla skal vera níu mánuðir á hverju skólaári og hefjast 1. september en ljúka 31. maí.

Með hliðsjón af atvinnuháttum og aðstæðum í einstökum skólahverfum getur fræðslustjóri veitt tímabundna undanþágu frá framangreindum ákvæðum. Æski skólanefnd að hluta námsskyldu barna sé fullnægt með sumarskóla getur menntamálaráðuneytið heimilað það, að fenginni umsögn fræðslustjóra.

Nánar skal kveðið á um starfstíma grunnskóla og grunnskólanemenda í reglugerð og með skóladagatali sem ráðuneytið gefur út árlega.

46. gr.

Vikulegur kennslutími á hvern nemenda í grunnskóla skal að lágmarki vera þessi:

a. í 1. bekk 1000 mínútur,
b. í 2. bekk 1000 mínútur,
c. í 3. bekk 1000 mínútur,
d. í 4. bekk 1080 mínútur,
e. í 5. bekk 1280 mínútur,
f. í 6. bekk 1360 mínútur,
g. í 7. bekk 1440 mínútur,
h. í 8. bekk 1440 mínútur,
i. í 9. bekk 1480 mínútur,
j. í 10. bekk 1480 mínútur.

Við ákvörðun daglegs og vikulegs starfstíma nemenda í grunnskóla skal þess gætt að í heild fari hann (þ.e. kennslutími, stundahlé og sjálfsnám utan kennslustunda) ekki fram yfir hæfilegt vinnuálag miðað við aldur nemenda og þroska.

Daglegur kennslutími nemenda skal vera samfelldur með eðlilegum stundahléum og matartímum.

Stundahlé í grunnskóla skulu að jafnaði vera 15 mínútur á móti hverjum 100 mínútum sem kenndar eru.

Skólastjóri ákveður lengd kennslustunda í samráði við kennararáð/kennarafund. Meðallengd kennslustunda í grunnskóla telst vera 40 mínútur.

Komið skal á fót skólaathvörfum við hvern grunnskóla, þar sem þörf er á, þar sem nemendur geta dvalist utan kennslustunda. Til að standa straum af viðbótarkostnaði er heimilt að taka gjald fyrir dvöl nemenda í skólaathvörfum og skal upphæð gjaldsins ákveðin af skólastjóra í samráði við fræðslustjóra.

47. gr.

Í grunnskóla skal jólaleyfi vera frá og með 21. desember til og með 3. janúar og páskaleyfi frá pálmasunnudegi til og með þriðjudegi eftir páska. Að öðru leyti skulu leyfisdagar ákveðnir í reglugerð.

VI. KAFLI
Námsskrá og kennsluskipan.

48. gr.

Menntamálaráðuneytið setur grunnskólum aðalnámsskrá. Í henni er m.a. kveðið nánar á um uppeldishlutverk grunnskólans og meginstefnu í kennslu og kennsluskipan í samræmi við hlutverk grunnskólans, sbr. 2. gr.

Í öllu starfi skólans skal leggja áherslu á:

— að efla sjálfsvitund og félagsvitund nemenda,
— að stuðla að líkamlegri og andlegri velferð, heilbrigðum lífsháttum og ábyrgri umgengni við líf og umhverfi,
— þjálfun í íslensku í öllum námsgreinum og leikræna og listræna tjáningu,
— hæfni nemenda til að skilja orsakasamhengi og draga rökréttar ályktanir,
— skilning og frjótt, skapandi starf og jafnvægi milli bóklegs og verklegs náms,
— að námið nýtist nemendum í daglegu lífi, frekara námi og starfi,
— að búa bæði kynin jafnt undir virka þátttöku í samfélaginu, fjölskyldulífi og atvinnulífi,
— margvíslegar leiðir við öflun þekkingar með notkun tæknimiðla, upplýsingatækni, safna- og heimildavinnu,
— náms- og starfsfræðslu, kynningu á atvinnulífi og námsleiðum til undirbúnings náms- og starfsvals.

Við setningu aðalnámsskrár, skipulagningu náms og kennslu og við gerð og val námsgagna skal þess sérstaklega gætt að allir nemendur fái sem jöfnust tækifæri til náms, sbr. 2. gr.

Markmið náms og kennslu og starfshættir grunnskóla skulu vera þannig að komið sé í veg fyrir mismunun vegna uppruna, kyns, búsetu, stéttar, trúarbragða eða fötlunar.

Í öllu skólastarfi skal tekið mið af mismunandi persónugerð, þroska, getu og áhugasviðum nemenda.

49. gr.

Í aðalnámsskrá skal setja meginmarkmið og ákvæði um megininntak og skipulag náms og kennslu á þessum sviðum:

a. Notkun íslensku í ræðu og riti, lestur, íslenskar bókmenntir og umræða um mál og málnotkun.
b. Stærðfræði, hlutverk hennar í að lýsa fyrirbærum og leysa viðfangsefni, gildi röksemda, hlutfirringar og táknmáls.

c. Listgreinar, fagurskyn, listhneigð og hagleikur; mynd- og handmennt, tónmennt, leiklist og dans.
d. Heimilishald, heimilisrækt, neysla og hollusta.
e. Líkams- og heilsurækt, íþróttir, sund.
f. Eðli lifandi og lífvana náttúru, tækni og gagnkvæm áhrif manns og umhverfis.
g. Mannlegt samfélag, samfélagshættir, umheimur og umhverfi nær og fjær í fortíð og nútíð, einkum með hliðsjón af Íslandi.
h. Kristin trú og siður, önnur trúarbrögð og almenn lífsgildi.
i. Erlend tungumál, að skilja og tjá sig á einu Norðurlandamáli og ensku og kynnast menningu viðkomandi þjóða.

Í aðalnámsskrá skal nánar kveðið á um uppbyggingu, áherslur og skipan náms í grunnskóla, svo og hlutfallslega skiptingu tíma milli námssviða og námsgreina. Þess skal gætt að námið verði sem heildstæðast.

Menntamálaráðuneytið hefur aðalnámsskrá grunnskóla stöðugt til athugunar og endurskoðunar og gerir tillögur um breytingar þegar þörf er talin á. Menntamálaráðuneytið gefur aðalnámsskrá grunnskóla út eigi sjaldnar en fimmta hvert ár.

50. gr.

Í 8.–10. bekk mega námsgreinar vera að hluta frjálst val nemenda. Verja má allt að helmingi námstímans á hverju skólaári í valgreinar. Heimilt er að meta tímabundna þátttöku nemenda í atvinnulífinu á skólatíma sem nám, enda sé það skipulagt í samráði við skólann.

Menntamálaráðuneytið setur nánari reglur um valgreinar.

51. gr.

Kennsla er veitt ókeypis í öllum opinberum grunnskólum.

Ríkið sér nemendum í skyldunámi fyrir ókeypis námsgögnum. Námsgagnastjórn ákveður hvort þau eru afhent nemendum til eignar eða afnota.

Námsbækur og önnur námsgögn, sem skólar nota, skulu vera í samræmi við gildandi lög og aðalnámsskrá. Vafamálum um hvort námsgögn uppfylla skilyrði laga og aðalnámsskrár má skjóta til sérstakrar nefndar sem skipuð skal einum fulltrúa frá Kennaraháskóla Íslands, einum fulltrúa frá Háskóla Íslands og einum fulltrúa frá Landssamtökum foreldrafélaga. Nefndin gefur út fullnaðarúrskurð í málum sem til hennar er skotið.

Ekki er heimilt að krefja nemendur í skyldunámi um greiðslu fyrir kennslu, námsgögn og annað efni sem þeim er gert skylt að nota samkvæmt lögum þessum og ríki og sveitarfélög eiga að leggja til.

Menntamálaráðuneytið setur nánari reglur um framkvæmd þessarar greinar.

52. gr.

Í öllum grunnskólum skal nemendum gefinn kostur á að taka þátt í tómstunda- og félagsstarfi á vegum skólans. Tómstunda- og félagsstarf getur bæði verið liður í daglegu starfi og utan venjulegs skólatíma.

Í félagsstarfi skal m.a. að því stefnt að nemendur verði færir um að taka að sér félagsleg störf í þjóðfélaginu.

Kostnaður við félagsstörf greiðist af hlutaðeigandi sveitarfélagi.

VII. KAFLI
Réttindi og skyldur nemenda.

53. gr.

Börnum og unglingum er skylt að sækja grunnskóla fái þau ekki hliðstæða kennslu annars staðar, sbr. 7. og 73. gr. þessara laga.

Skólaskylda barns hefst við upphaf skólaárs á því almanaksári sem barnið verður sex ára. Foreldrar eða forráðamenn barns geta sótt um eða samþykkt að það hefji skólagöngu fyrr eða síðar en segir í lögum þessum um skólaskyldu sex ára barna. Skólastjóri getur veitt slíka heimild, að fengnum meðmælum hlutaðeigandi fræðsluskrifstofu.

Ljúki nemandi öllu námi grunnskóla með tilskyldum árangri á skemmri tíma en tíu árum telst hann hafa lokið skyldunámi.

Að höfðu samráði við foreldra eða forráðamenn, auk skólastjóra, getur fræðslustjóri heimilað nemanda að hverfa frá grunnskólanámi að loknum 9. bekk í allt að eitt ár vegna þátttöku í atvinnulífi og lýkur nemandi þá grunnskólanámi þeim mun síðar. Heimilt skal að meta þessa þátttöku nemandans í atvinnulífi til jafns við nám í tilteknum valgreinum 10. bekkjar.

54. gr.

Börn og unglingar, sem að dómi kennara og annarra sérfræðinga skóla og fræðsluskrifstofu þurfa sérkennslu vegna erfiðleika í námi, tilfinningalegra eða félagslegra örðugleika og/eða fötlunar, eiga rétt á kennslu við sitt hæfi, sbr. 2. gr.

Kennslan getur verið einstaklingsbundin eða farið fram í hópi innan eða utan almennra bekkjardeilda, í sérstökum deildum eða í sérskóla.

Meginstefnan skal vera sú að kennslan fari fram í heimaskóla.

Telji foreldrar barns eða forráðamenn, kennarar eða aðrir sérfræðingar skóla og fræðsluskrifstofu að barnið fái ekki notið kennslu við sitt hæfi í heimaskóla geta forráðamenn sótt um skólavist fyrir það í sérskóla. Heimilt er að fela sérskóla að annast kennslu fatlaðra barna undir skólaskyldualdri, enda verði kennsla við hæfi þeirra ekki tryggð með öðrum hætti.

Sérmenntaðir kennarar skulu annast kennsluna þar sem því verður við komið.

Menntamálaráðuneytið setur reglugerð um sérkennslu í grunnskólum.

Menntamálaráðuneytið skal gera heildaráætlun um skipulag og framkvæmd sérkennslu í landinu.

55. gr.

Í grunnskóla er heimilt að stofna nemendaverndarráð til að samræma störf þeirra sem sjá um málefni einstakra nemenda varðandi sérkennslu, námsráðgjöf, sálfræðiþjónustu og heilsugæslu.

Setja skal reglur um nemendaverndarráð.

56. gr.

Á starfstíma skólans má nemandi ekki stunda vinnu utan hans valdi hún því að nemandinn geti ekki rækt nám sitt sem skyldi eða notið nauðsynlegrar hvíldar að dómi skólastjóra og kennara. Í slíkum tilvikum skal skólastjóri gera nemandanum, forráðamanni hans og hlutaðeigandi vinnuveitanda viðvart. Verði ekki bót á ráðin skal vísa málinu til fræðslustjóra. Vilji forráðamaður barnsins ekki hlíta ákvörðun fræðslustjóra getur hvor aðili um sig vísað málinu til barnaverndarnefndar.

57. gr.

Nemendum ber að hlíta fyrirmælum kennara og starfsfólks skóla í öllu því er skólann varðar, fara eftir skólareglum og fylgja almennum umgengnisvenjum í samskiptum við starfsfólk og skólasystkin.

Ef nemanda reynist verulega áfátt í hegðun ber kennara hans að leita orsaka þess og reyna að ráða á því bót, m.a. með viðtölum við nemandann sjálfan og forráðamenn hans. Verði samt ekki breyting á til batnaðar skal kennari leita aðstoðar skólastjóra og sérfróðra ráðgjafa skólans.

Meðan mál skv. 2. mgr. eru óútkljáð getur skólastjóri vísað nemanda úr skóla um stundarsakir, enda tilkynni hann forráðamönnum nemanda og fræðslustjóra tafarlaust þá ákvörðun. Takist ekki að leysa málið innan skólans tekur fræðslustjóri það til meðferðar í samráði við skólanefnd.

Óheimilt er að víkja nemanda úr skóla nema honum hafi verið tryggt annað úrræði.

Í reglugerð skal mæla nánar fyrir um framkvæmd þessarar greinar.

VIII. KAFLI
Kennsluráðgjöf og sálfræðiþjónusta.

58. gr.

Fræðsluskrifstofa skal veita kennsluráðgjöf til leiðbeiningar kennurum í almennri kennslu og sérkennslu. Hún hefur faglega umsjón og eftirlit með nýbreytni- og þróunarstarfi og sérkennslu í grunnskólum umdæmisins.

59. gr.

Á fræðsluskrifstofu skal halda uppi sálfræðiþjónustu. Eftir ósk foreldra, kennara og heilsugæslu skóla skal hún annast athuganir á nemendum sem annaðhvort eiga í sálrænum, tilfinningalegum, félagslegum eða öðrum skyldum erfiðleikum og nýtast ekki hæfileikar sínir í námi og starfi. Sálfræðiþjónusta leiðbeinir foreldrum og starfsmönnum skóla um uppeldi þessara nemenda og tekur þá sem með þurfa til greiningar eða vísar þeim á viðeigandi meðferð. Hún skal annast rannsóknir og athuganir á þessu sviði, vinna að forvörnum og stuðla að því að sálfræðileg þekking nýtist í skólastarfi.

Menntamálaráðuneytinu er heimilt að fela fræðsluskrifstofu að annast sálfræðiþjónustu á öðrum skólastigum, enda sé veitt til þess fé í fjárlögum.

60. gr.

Á fræðsluskrifstofu eða í tengslum við hana er heimilt að reka kennslugagnamiðstöð og veita sérfræðilega ráðgjöf og þjónustu við stofnun og rekstur skólasafna.

61. gr.

Fræðslustjóri gerir heildaráætlun fyrir sérfræðiþjónustu í fræðsluumdæminu. Þjónustan skal ná til allra grunnskóla og skal skipulögð miðað við aðstæður á hverjum stað. Heimilt er að fella alla þessa þjónustu í eina heild. Einnig er heimilt að reka hluta hennar utan fræðsluskrifstofu.

Ákveða skal í reglugerð lágmarkssérfræðiþjónustu á fræðsluskrifstofum og fjölda starfsmanna og menntun þeirra.

62. gr.

Forstöðumaður kennsluráðgjafar skal vera kennari með framhaldsmenntun í uppeldisfræðum. Forstöðumaður sálfræðiþjónustu skal vera sálfræðingur. Aðrir starfsmenn sérfræðiþjónustu fræðsluskrifstofa geta verið: kennarar, sérkennarar, uppeldisfræðingar, sálfræðingar, félagsráðgjafar eða aðrir sérfræðingar.

Við ráðningu þess starfsfólks sem þessi grein tekur til skal taka tillit til reynslu og framhaldsmenntunar.

Kostnaður við kennsluráðgjöf og sálfræðiþjónustu greiðist úr ríkissjóði.

IX. KAFLI
Námsmat.

63. gr.

Megintilgangur námsmats er örvun nemenda og námshjálp.

Með námsmati í grunnskóla skal einnig reynt að afla sem öruggastrar og víðtækastrar vitneskju um það hver árangur hefur orðið af skólastarfinu. Hverjum kennara og skóla ber að fylgjast vandlega með því hvernig nemendum gengur að ná þeim námsmarkmiðum sem aðalnámsskrá og skólinn setja þeim, sbr. 48. og 49. gr. Námsmat fer ekki eingöngu fram í lok námstímans, heldur er það einn af föstum þáttum skólastarfsins, órjúfanlegt frá námi og kennslu.

64. gr.

Námsmat í grunnskóla skal að jafnaði framkvæmt af kennurum skólans, sbr. þó 65. gr., og skulu nemendur stöðugt fá glöggar upplýsingar um námsárangur. Kennarar skulu gefa vitnisburð a.m.k. í lok hvers námsáfanga.

Óheimilt er að veita upplýsingar um vitnisburði nemenda öðrum en þeim sjálfum og forráðamönnum þeirra, nema nauðsyn beri til vegna flutnings nemenda milli skóla. Þó skal heimilt að veita fræðsluyfirvöldum þessar upplýsingar og öðrum vegna fræðilegra rannsókna, enda sé krafist fullrar þagnarskyldu.

65. gr.

Menntamálaráðuneytið leggur grunnskólum til samræmd próf eða könnunarpróf. Skal einkum við það miðað að þessi próf veiti glögga vitneskju um árangur skólastarfsins.

Kveða skal nánar á um fyrirkomulag prófanna og leiðbeiningar með þeim í reglugerð.

66. gr.

Er grunnskólanámi lýkur skal nemandi fá skírteini er votti að hann hafi lokið skyldunámi samkvæmt lögum. Í skírteinið skal skrá vitnisburð í þeim námsgreinum er nemandi lagði stund á í 10. bekk.

67. gr.

Menntamálaráðuneytið skipar prófdómara við samræmt námsmat, svo og trúnaðarmenn til aðstoðar við framkvæmd samræmdra prófa.

Nánari ákvæði um tilhögun námsmats setur ráðuneytið í reglugerð. Þar skal og setja ákvæði um hvernig fylgst verði með námi þeirra nemenda á skólaskyldualdri sem eigi sækja almennan grunnskóla.

X. KAFLI
Skólaþróun, tilraunaskólar.

68. gr.

Menntamálaráðuneytið hefur með höndum gerð áætlana um umbætur í skólastarfi, hefur yfirumsjón með þróunar- og tilraunastarfi í skólum, sér um endurskoðun aðalnámsskrár og hefur með höndum mat á skólum, skólastarfi og námsgögnum. Það veitir upplýsingar og leiðbeiningar um skólamál.

Til þessara starfa skulu, auk fastráðinna starfsmanna, ráðnir sérfræðingar til allt að fjögurra ára í senn. Við ráðningu þeirra skal tekið tillit til kennslufræðilegrar menntunar og kennslureynslu.

69. gr.

Árlega skal veita fé á fjárlögum í Þróunarsjóð grunnskóla. Menntamálaráðuneytið hefur umsjón með sjóðnum og setur reglur um styrkveitingar.

70. gr.

Menntamálaráðuneytið getur veitt einstökum fræðsluumdæmum, skólahverfum og opinberum kennslustofnunum heimild til að reka tilraunaskóla eða gera tilraunir með ákveðna þætti skólastarfs með undanþágu frá ákvæðum laga og reglugerða, svo sem um nám, starfstíma skóla, kennslutilhögun, stundafjölda o.s.frv., enda brjóti slíkar undanþágur ekki í bága við 2. gr. þessara laga eða þrengi hlutverk grunnskóla frá því sem þar er gert ráð fyrir.

Menntamálaráðuneytinu er heimilt að styrkja tilraunaskóla og sérstakar nýjungar eftir því sem fjárlög heimila hverju sinni.

XI. KAFLI
Skólasöfn.

71. gr.

Í hverjum grunnskóla skal vera skólasafn. Heimilt er þó að sameina almenningsbókasafn og skólasafn ef það rýrir ekki gildi safnsins fyrir skólann, forstöðumenn beggja telja slíkt æskilegt og menntamálaráðuneytið samþykkir.

Að skólasöfnum skal þannig búið að því er varðar húsnæði, bókakost, önnur námsgögn og starfslið að þau geti gegnt því hlutverki að vera eitt af meginhjálpartækjum í skólastarfinu.

Nánari ákvæði um skólasöfn, starfshætti, starfslið og menntun þess setur menntamálaráðuneytið í reglugerð.

XII. KAFLI
Heilsugæsla.

72. gr.

Um heilsugæslu í grunnskólum fer eftir gildandi lögum um heilbrigðisþjónustu. Yfirlæknir heilsugæslustöðvar skólahverfis skal hafa samráð við skólanefnd og skólastjóra um skipulagningu og fyrirkomulag heilsugæslu.

Skólastjóra ber að fylgjast með því að nemendur njóti heilsugæslu í skólanum í samræmi við þá tilhögun sem ákveðin hefur verið skv. 1. mgr.

XIII. KAFLI
Einkaskólar.

73. gr.

Menntamálaráðuneytinu er heimilt að löggilda grunnskóla eða hluta grunnskóla, sbr. 3. gr., sem kostaðir eru af einstökum mönnum eða stofnunum, ef þeir starfa samkvæmt reglugerð eða skipulagsskrá sem ráðuneytið staðfestir, enda hlíti slíkir skólar sama eftirliti og reglum og aðrir grunnskólar. Börn, sem þessa einkaskóla sækja, hafa undanþágu skv. 7. gr., en forstöðumaður skal fyrir upphaf hvers skólaárs senda hlutaðeigandi skólanefnd og fræðslustjóra skrá um nemendur og tilkynna sömu aðilum allar breytingar á nemendaskrá jafnóðum og þær verða.

Einkaskólar eiga ekki kröfu til styrks af almannafé.

XIV. KAFLI
Fjármál.

74. gr.

Ríkissjóður greiðir launakostnað vegna almennrar kennslu í grunnskólum skv. 46., 48., 49. og 50. gr. með þeirri skólaskipan sem ákveðin er í hverju skólahverfi skv. 17. gr.

Fjölda kennslustunda sem ríkissjóður greiðir skal miða við heildarfjölda nemenda er stunda nám samtímis í grunnskólum hvers skólahverfis skv. 75. og 76. gr.

Að fengnu samþykki menntamálaráðuneytisins er heimilt að víkja frá þeim meginreglum, sem um getur í 1. og 2. mgr., þar sem fleiri en einn grunnskóli eða útibú eru í sama skólahverfi. Skal þá tekið mið af eðlilegri skólasókn eftir búsetu nemenda og staðsetningu skóla innan skólahverfis.

75. gr.

Að jafnaði skal við það miðað að nemendur í hverri bekkjardeild í grunnskóla séu ekki fleiri en 24 eftir að frá hafa verið taldir sérbekkir fyrir nemendur sem ekki stunda nám í almennum bekkjum grunnskóla.

Við ákvörðun fjölda kennslustunda, sem ríkissjóður greiðir í hverjum skóla, skal miða við að í 2.–3. bekk séu nemendur í einstökum bekkjardeildum ekki fleiri en 22 og í 4.–10. bekk ekki fleiri en 28. Í 1. bekk séu nemendur í einstökum bekkjardeildum ekki fleiri en 18.

76. gr.

Í fámennum skólum, þar sem aldursflokkar í 1.–8. bekk eru saman í deild, skal við það miðað að nemendur í bekkjardeild séu ekki fleiri en hér segir:

a. 8 nemendur ef aldursflokkar eru fleiri en fjórir,
b. 12 nemendur ef aldursflokkar eru fjórir,
c. 17 nemendur ef aldursflokkar eru þrír,
d. 22 nemendur ef aldursflokkar eru tveir.

Þegar sérstaklega stendur á getur fræðslustjóri ákveðið fjölgun um allt að fjóra nemendur í bekkjardeild gegn aukinni kennslu með fjölgun tíma.

Í 9. og 10. bekk skal miða við að deildir séu eigi færri en aldursflokkar þeir sem sækja þessa bekki skólans. Til þess að 9. og 10. bekk grunnskóla verði haldið uppi í skólahverfi mega nemendur í þessum deildum þó ekki vera færri en 12 að meðaltali, nema að fenginni heimild menntamálaráðuneytisins.

77. gr.

Heimilt er að blanda saman bekkjardeildum og aldurshópum ef skólinn telur sig þannig ná betur markmiðum aðalnámsskrár og sérstökum markmiðum skólans, enda sé kennslustundafjöldi innan samþykktra marka.

Menntamálaráðuneytið setur reglur um greiðslur vegna skiptingar bekkjardeilda, m.a. í verklegri kennslu og valgreinum í 8.–10. bekk, og um undanþágur sem veittar eru skv. 3. mgr. 76. gr.

78. gr.

Auk almennrar kennslu greiðir ríkissjóður kennslukostnað vegna viðurkenndrar forfallakennslu, sjúkrakennslu og sérkennslu samkvæmt nánari ákvæðum í reglugerð.

Samþykki viðkomandi skólanefnd og sveitarstjórn að kennslustundir og aðrar starfsstundir við skóla séu fleiri en samrýmist ákvæðum þessarar greinar, 74. og 79. gr. greiðist kostnaður vegna umframstundanna úr sveitarsjóði, nema menntamálaráðuneytið hafi heimilað annað.

79. gr.

Auk kostnaðar við kennslu skv. 74. og 78. gr. greiðir ríkissjóður launakostnað við stjórnun grunnskóla, námsráðgjöf og störf í skólasafni samkvæmt nánari ákvörðun í reglugerð, svo og þann launakostnað er stafar af lækkun kennsluskyldu kennara samkvæmt lagafyrirmælum eða ákvörðun menntamálaráðuneytis.

Ríkissjóður greiðir enn fremur laun stjórnskipaðra prófdómara og kostnað er leiðir af kjarasamningum ríkisins við kennara.

80. gr.

Sveitarfélög greiða allan annan rekstrarkostnað grunnskóla en laun vegna kennslu og stjórnunar eða kostnað vegna annarra þeirra rekstrarþátta sem greindir eru í lögum þessum sem verkefni ríkissjóðs.

Sveitarfélög greiða m.a. efni til verklegrar kennslu, svo og pappír og ritföng sem notuð eru í sameiginlegri starfsemi skólans og eru í hans vörslu.

81. gr.

Skólastjóri skal árlega gera áætlun fyrir skóla sinn um fyrirkomulag kennslu, kennslustundafjölda og annan kostnað sem ríkissjóður og sveitarsjóður bera. Áætlunina skal miða við komandi skólaár. Áætlun þessa skal leggja fyrir skólanefnd og skal hún að því er fjármál sveitarfélaga varðar hljóta samþykki sveitarstjórnar áður en hún er send fræðslustjóra fyrir 15. apríl ár hvert eða annan þann dag sem menntamálaráðuneytið ákveður. Áætlun þessa skal endurskoða við upphaf skólaárs ef þörf krefur.

Áætlun fyrir fræðsluumdæmið í heild sendir fræðslustjóri til menntamálaráðuneytisins á þeim tíma sem ráðuneytið ákveður.

82. gr.

Menntamálaráðuneytið hefur eftirlit með framkvæmd þessara laga.

Hlutaðeigandi sveitarfélög annast fjármál og reikningshald, en geta falið skólanefnd, skólastjóra eða sérstökum reikningshaldara að hafa á hendi reikningshald í umboði sínu.

Reikningar skólanna skulu endurskoðaðir á sama hátt og reikningar hlutaðeigandi sveitarfélaga. Þar sem fleiri sveitarfélög en eitt standa að rekstri grunnskóla skulu hlutaðeigandi sveitarstjórnir sameiginlega tilnefna til fjögurra ára í senn tvo fulltrúa til að endurskoða reikninga skólans og tvo til vara. Menntamálaráðuneytið og aðilar í umboði þess skulu eiga aðgang að öllu slíku reikningshaldi og upplýsingum um skólakostnað.

83. gr.

Ríkissjóður greiðir allan kostnað af rekstri fræðsluskrifstofu, þar með talinn allan kostnað við kennsluráðgjöf og sálfræðiþjónustu í þeim skólum sem lög þessi taka til. Fjárveitingar til þessara starfa skulu greiddar mánaðarlega til fræðsluskrifstofu.

Í reglugerð skal setja ákvæði um hvernig reikna skuli framlög til fræðsluskrifstofu.

84. gr.

Sveitarfélög greiða stofnkostnað grunnskóla, sbr. 24. gr. Jafnframt falla úr gildi að því er tekur til grunnskóla ákvæði laga nr. 49/1967, um skólakostnað. Þó skulu haldast ákvæði þeirra laga um verðtryggingu stofnkostnaðarframlaga ríkissjóðs að því er tekur til framkvæmda sem fullgerðar voru eða hafnar í árslok 1989.

Menntamálaráðuneytið setur reglur um lágmarksstærð grunnskólahúsnæðis og búnað þess.

XV. KAFLI
Gildistaka og reglugerð.

85. gr.

Menntamálaráðuneytið setur nánari ákvæði í reglugerðir og reglur um framkvæmd laga þessara.

86. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. ágúst 1991 og jafnframt falla úr gildi lög um grunnskóla, nr. 63/1974, með áorðnum breytingum, lög nr. 13/1962, um heyrnleysingjaskóla, og önnur lagaákvæði sem fara í bága við lög þessi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Ákvæði 46. gr. um lágmarks vikulegan kennslutíma á hvern nemenda komi til framkvæmda á næstu þremur árum frá gildistöku laga þessara.

Ákvæði 75. gr. um hámarksfjölda nemenda í 4.–10. bekk komi til framkvæmda á næstu þremur árum þannig að miðað verði við hámarkið 29 nemendur skólaárið 1991–92 og hámarkið 28 nemendur skólaárið 1992–93. Ákvæði 75. gr. um fjölda nemenda í 1.–3. bekk komi til framkvæmda á næstu þremur árum þannig að skólaárið 1991–92 verði miðað við hámark 22 nemendur í 1. og 2. bekk og skólaárið 1992–93 verði miðað við hámark 22 nemendur í 2.–3. bekk en 18 nemendur í 1. bekk.

Ákvæði 35. gr. um námsráðgjafa við einstaka grunnskóla eða fræðsluskrifstofu komi til framkvæmda á næstu fimm árum frá gildistöku laganna samkvæmt ákvörðun í fjárlögum hverju sinni.

Stefnt skal að því að ákvæði 3. gr. um einsetinn skóla komi að fullu til framkvæmda á næstu tíu árum frá gildistöku laganna samkvæmt áætlun sem unnin yrði í samstarfi við Samband íslenskra sveitarfélaga. Jafnframt verði á því árabili jafnt og þétt aukið við kennslutíma grunnskólanemenda þannig að við lok tímabilsins verði vikulegur stundafjöldi í samræmi við það sem segir í 46. gr., skóladagur samfelldur og nemendur eigi kost á skólamáltíðum.

Ákvæði 4. gr. um málsverði á skólatíma komi til framkvæmda á næstu þremur árum frá gildistöku laga þessara.

Til viðbótar því sem kveðið er á um í 78. og 79. gr. skulu þeir grunnskólar, sem ríkið rekur fyrir fötluð börn (sérskólar), vera reknir á vegum þess þar til grunnskólar geta veitt fötluðum nemendum sambærilega eða betri þjónustu.

Að fimm árum liðnum frá gildistöku laga þessara skal menntamálaráðherra gera Alþingi grein fyrir framkvæmd og undirbúningi þeirra bráðabirgðaákvæða sem hér eru talin.

Gjört í Reykjavík, 27. mars 1991.

Steingrímur Hermannsson. **Guðrún Helgadóttir.** **Guðrún Erlendsdóttir.**
(L. S.)

Svavar Gestsson.

Stjórnartíðindi A 6, nr. 15–49. Útgáfudagur 17. apríl 1990.

STJÓRNARTÍÐINDI A 7 - 1991

2. apríl 1991 309 Nr. 50

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 2. apríl 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

11. apríl 1991 Nr. 51

AUGLÝSING

um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum.

Forseti Íslands féllst hinn 10. þ.m. á tillögu menntamálaráðherra um að staðfesta eftirfarandi breyting á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum:

1. gr.

Á eftir 95. gr. komi ný grein, 95a, sem orðast svo:

Deildin skiptist í eftirtaldar skorir: Íslenskuskor, sagnfræðiskor, heimspekiskor, bókmenntafræði- og málvísindaskor, enskuskor, skor þýsku og Norðurlandamála, skor rómanskra og slavneskra mála, skor íslensku fyrir erlenda stúdenta.

Kennslugreinar deildarinnar skiptast milli skora og sker deildarráð úr um þá skiptingu. Hver skor fer í umboði deildarráðs með málefni kennslugreina sinna, ákveður námsefni og tilhögun kennslu og prófa, ákveður skiptingu kennslu milli einstakra kennara í skor og gerir tillögur til deildarráðs um ráðningu stundakennara, svo og um nauðsynlegar fjárveitingar og nýjar stöður.

Formaður skorar og formenn greina hafa eftirlit með ráðstöfun á fjárveitingum skorarinnar og ráða stundakennara. Þeir fylgjast með starfi námsnefnda, kennsluháttum, ráðstöfun fjárveitinga og öðru sem varðar kennslu og stjórnun í skorinni.

Á skorarfundi eiga sæti prófessorar, dósentar, lektorar og aðjúnktar í kennslugreinum skorar og enn fremur tveir fulltrúar stúdenta í skor þar sem tala annarra, sem rétt hafa til fundarsetu með atkvæðisrétt, er átta eða færri og síðan einn fulltrúi stúdenta fyrir hverja fimm til viðbótar. Fulltrúar stúdenta skulu kjörnir ár hvert af félagssamtökum þeirra, og taka þeir sæti á skorarfundum við upphaf næsta háskólaárs. Enginn getur átt sæti í tveimur skorum. Deildarráð ákveður, í hvaða skor kennari á sæti. Formaður skorar getur með samþykki hennar boðið öðrum kennurum í kennslugreinum skorarinnar fundarsetu um skeið án

A 21
Prentsmiðjan Gutenberg hf.

atkvæðisréttar. Deildarforseta er heimil þátttaka í meðferð mála í hverri skor, en atkvæðisrétt á hann þó aðeins í sinni skor.

Hver skor kýs eigi síðar en í apríl ár hvert formann úr hópi prófessora, dósenta og lektora skorarinnar. Varaformaður er kjörinn á sama hátt og formaður. Sé þörf annars varamanns, skal kveðja til skorarmenn eftir starfsaldri. Þar sem svo háttar til að fleiri en ein kennslugrein eru saman í skor skal hver þeirra auk þess kjósa sér formann úr hópi prófessora, dósenta og lektora í greininni. Nýkjörnir skorarformenn og formenn greina taka til starfa við upphaf háskólaárs.

Skor heldur fundi eftir þörfum. Skylt er að boða til fundar, ef deildarforseti eða þriðjungur atkvæðisbærra skorarmanna æskir þess. Skorarformaður boðar fundi bréflega með þriggja daga fyrirvara, ef unnt er, en einstakar skorir geta þó haft annan hátt á fundarboðun. Fundarefni skal greina í fundarboði. Fundur er ályktunarfær, ef hann sækir eigi minna en helmingur atkvæðisbærra skorarmanna. Gerðir skorarfunda skulu bókfærðar, og skal lesa fundargerð og staðfesta hana, áður en fundi er slitið. Verði ágreiningur á skorarfundi getur skorarformaður eða formaður greinar skotið ágreiningsmálinu til úrskurðar deildarráðs.

2. gr.

Reglugerð þessi er sett með skírskotun til 40. gr. laga nr. 131/1990, um Háskóla Íslands, og öðlast þegar gildi.

Menntamálaráðuneytið, 11. apríl 1991.

Svavar Gestsson.

Árni Gunnarsson.

Nr. 52 30. apríl 1991

AUGLÝSING

um skipting starfa ráðherra.

Samkvæmt tillögu forsætisráðherra og með skírskotun til 15. gr. stjórnarskrárinnar, laga nr. 73/1969 um Stjórnarráð Íslands, og reglugerðar samkvæmt þeim frá 31. desember 1969, er störfum þannig skipt með ráðherrum:

Davíð Oddsson fer með forsætisráðuneytið og Hagstofu Íslands.
Jón Baldvin Hannibalsson fer með utanríkisráðuneytið.
Eiður Guðnason fer með umhverfisráðuneytið.
Friðrik Sophusson fer með fjármálaráðuneytið.
Halldór Blöndal fer með landbúnaðarráðuneytið og samgönguráðuneytið.
Jóhanna Sigurðardóttir fer með félagsmálaráðuneytið.
Jón Sigurðsson fer með iðnaðarráðuneytið og viðskiptaráðuneytið.
Ólafur G. Einarsson fer með menntamálaráðuneytið.
Sighvatur Björgvinsson fer með heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið.
Þorsteinn Pálsson fer með dóms- og kirkjumálaráðuneytið og sjávarútvegsráðuneytið.

Með úrskurði þessum falla úr gildi eldri ákvæði um skipting starfa ráðherra.

Forsætisráðuneytið, 30. apríl 1991.

Davíð Oddsson.

Guðmundur Benediktsson.

STJÓRNARTÍÐINDI A 8 - 1991

3. maí 1991 311 Nr. 53

FORSETABRÉF

um að Alþingi skuli koma saman til fundar mánudaginn 13. maí 1991.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt:

Ég hef ákveðið, samkvæmt tillögu forsætisráðherra, að Alþingi skuli koma saman til fundar mánudaginn 13. maí 1991.

Um leið og ég birti þetta, er öllum, sem setu eiga á Alþingi, boðið að koma nefndan dag til Reykjavíkur, og verður þá Alþingi sett, að lokinni guðsþjónustu í Dómkirkjunni, sem hefst kl. 13.30.

Gjört í Reykjavík, 3. maí 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Davíð Oddsson.

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

Stjórnartíðindi A8, nr. 53. Útgáfudagur 10. maí 1991.

STJÓRNARTÍÐINDI A 9 - 1991

Nr. 54 312 8. maí 1991

AUGLÝSING

um þingsályktun um vegáætlun fyrir árin 1991–1994.

Alþingi hefur hinn 18. mars 1991 samþykkt þingsályktun þá, sem hér fer á eftir, um vegáætlun fyrir árin 1991–1994.

Alþingi ályktar samkvæmt III. kafla vegalaga nr. 6/1977, að árin 1991–1994 skuli framkvæmdum í vegamálum hagað og vegir flokkaðir samkvæmt eftirfarandi vegáætlun:

I. ÁÆTLUN UM FJÁRÖFLUN
(Fjárhæðir í m.kr.)

	1991	1992	1993	1994
1.1. Markaðar tekjur:				
1. Bensíngjald	3 570	4 470	4 580	4 677
2. Þungaskattur, árgjald	345	416	421	427
3. Þungaskattur, km-gjald	1 275	1 431	1 555	1 679
1.2. Framlag úr ríkissjóði	350			
Samtals	5 540	6 318	6 556	6 783

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

II. SKIPTING ÚTGJALDA
(Fjárhæðir í m.kr.)

	1991		1992		1993		1994	
2.1. Stjórn og undirbúningur:								
1. Skrifstofukostnaður	133		150		155		158	
2. Tæknilegur undirbúningur	102		115		119		122	
3. Umferðartalning og vegaeftirlit	33		38		39		41	
4. Eftirlaunagreiðslur	8		8		8		8	
		276		311		321		329
2.2. Viðhald þjóðvega:								
1. Almenn þjónusta								
1. Sameiginlegt	237		262		273		283	
2. Malarvegir	260		287		295		302	
3. Vegir með bundnu slitlagi	134		156		163		171	
4. Brýr	26		29		29		31	
		657		734		760		787
2. Vetrarþjónusta		573		634		651		669
3. Viðhald								
1. Endurnýjun bundins slitlags	285		335		371		390	
2. Endurnýjun malarslitlaga	133		156		184		249	
3. Styrkingar og endurbætur	140		205		245		326	
4. Viðhald brúa og varnargarða	65		81		97		97	
5. Vegmerkingar og öryggisaðgerðir	65		81		97		97	
6. Vatnaskemmdir	60		76		86		86	
		748		934		1 080		1 245
2.3. Til nýrra þjóðvega:								
1. Stofnbrautir								
1. Alm. verk. og bundin slitlög	768		1 049		824		862	
2. Sérstök verkefni	419		454		417		372	
3. Höfuðborgarsvæðið	301		417		634		631	
4. Stórverkefni	770		586		576		571	
	2 258		2 506		2 451		2 436	
2. Þjóðbrautir	276		355		435		432	
3. Bundin slitlög á þjóðvegi í kaupstöðum og kauptúnum	27		0		0		0	
4. Girðingar og uppgræðsla	26		34		38		43	
		2 587		2 895		2 924		2 911
2.4. Til brúagerða:								
1. Brýr 10 m og lengri	142		184		175		172	
2. Smábrýr	21		16		15		16	
		163		200		190		188
2.5. Til fjallvega o.fl.:								
1. Aðalfjallvegir	20		26		28		30	
2. Aðrir fjallvegir	12		14		16		16	
3. Þjóðgarðavegir o.fl.	10		18		20		24	
4. Vegir á Þingvöllum	5		3		2		0	
5. Reiðvegir	6		8		9		10	
		53		69		75		80
2.6. Til sýsluvega:	187		209		213		220	
2.7. Til vega í kaupstöðum og kauptúnum:	270		300		309		319	
2.8. Til tilrauna:	26		32		33		35	
Samtals		5 540		6 318		6 556		6 783

SUNDURLIÐUN
2.3. TIL NÝRRA ÞJÓÐVEGA
1. Stofnbrautir.
1.1. Almenn verkefni og bundin slitlög.

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
1	Suðurlandsvegur				
02	Um Djúpá			11	
11	Um Mýrdalssand	31	10	3	24
14	Vík-Hvammsá			23	22
18	Um Markarfljót	18			
1	Suðurlandsvegur				
05	Göngubrú á Ölfusá		43		
30	Skeiða- og Hrunamannavegur				
04	Þjórsárdalsvegur-Flúðir	30			
06	Um Flúðir			11	
07	Um Brúarhlöð				22
31	Skálholtsvegur				
01	Skeiðavegur-Hvítá		47		
34	Eyrarbakkavegur				
02	Lýsing við Selfoss		2		
05	Um Ölfusárós	9	2	3	2
36	Þingvallavegur				
01	Biskupstungnabr.-Grafningsvegur		17	22	21
37	Laugarvatnsvegur				
03	Laugarvatn-Reykjavegur			32	43
1	Suðurlandsvegur				
01	Klifurrein í Lækjarbotnum			12	
1	Vesturlandsvegur				
12	Vegamót við Víkurveg	4			
15	Grjótvörn			11	
19	Vegrið í Hvalfirði	3			
19	Botnsá				21
36	Þingvallavegur				
02	Lýsing í Mosfellsdal		7		
41	Reykjanesbraut				
03	Landbætur	8			
03	Undirgöng			5	
04–09	Endurbætur			66	38
05	Lýsing (1 km)		5		
06–07	Lýsing vegamóta	6			
12	Flugvallarvegur-Víknavegur		55		
46	Víknavegur				
01	Um Fitjar		32		
05	Lýsing (1 km)		5		
47	Flugvallarvegur Keflavík				
01	Lýsing (0,5 km)		3		

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
411	Arnarnesvegur				
04	Bæjarbraut-Reykjanesbraut	53			
415	Álftanesvegur				
04	Lýsing	6			
06	Landakot-Sviðholt (slitlag)	4			
06	Lýsing				12
416	Bessastaðavegur				
01	Lýsing að Bessastöðum	6			
422	Njarðvíkurvegur				
03	Njarðvíkurbraut-vestribyggð		5		
1	Vesturlandsvegur				
01	Botnsá			15	
01	Hvalstöð-Olíustöð	9			
12	Arnarbæli-Hvammshorn	45	16		
50	Borgarfjarðarbraut				
04	Deildartunga-Hvítá		11		
05	Hvítá-Kaðalstaðir		30	40	
54	Ólafsvíkurvegur				
02	Borg-Langá	19			
02–03	Brókarlækur-Hestlækur			22	
03	Fíflholtamelar-Hítará	8	43		
05–06	Núpá-Stóraþúfa	19	29		
07–08	Stórafura-Staðará		22		
57	Snæfellsnesvegur				
08–09	Helgafellssveitarvegur-Mjósund			12	26
60	Vestfjarðavegur				
09	Kjartanssteinn-Bessatunga				21
10	Klofningsvegur-Brunná	21			
10	Gilsfjörður				17
60	Vestfjarðavegur				
01	Gilsfjörður			6	11
03	Króksfjarðarnes-Kambur	23	9		
23	Grænanes-Næfranes	12			
27	Vestfjarðagöng	14	130	123	125
61	Djúpvegur				
16	Seljalandsós-Svarfhóll	12			
25	Óshlíð	12	11	12	11
62	Barðastrandarvegur				
05	Hlaðseyri-Raknadalur	6			
63	Bíldudalsvegur				
03	Hálfdán-Bíldudalur	31	31	26	29
68	Hólmavíkurvegur				
01	Fjarðarhorn-Laugarholt		29		
03–04	Borðeyri-Hróðmundará	5			

Vegnr.	Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
1		Norðurlandsvegur				
	01	Sýslumörk-Staðarskáli		7		
	06	Um Víðihlíð (lýsing)	1			
	09	Við Blönduós	1			
	14	Um Bólstaðarhlíðarbrekku			5	22
	19	Miklibær-Kjálkavegur	20			
	21	Valagilsá-Heiðarsporður			5	
	21	Heiðarsporður-Reiðgil			6	
	21	Reiðgil-Grjótá	8	13		
75		Sauðárkróksbraut				
	06	Um Vesturós			12	34
76		Siglufjarðarvegur				
	03–04	Kýrholt-Hlíðarendi	5	57		
	04	Hlíðarendi-Gröf			45	15
	09–10	Lambanesá-Sauðanes		21		
	10	Strákagöng		6		
1		Norðurlandsvegur				
	02	Öxnadalsá-Þverá	35	71		
	03	Þverá-Hörgárdalsvegur	39	34		
	04	Krossastaðir-Ólafsfjarðarvegur				18
	17	Fosshóll-Aðaldalsvegur		5		16
	20	Um Kráká			9	
	22	Múlavegur-Kísiliðja		8		
82		Ólafsfjarðarvegur				
	06	Um Ólafsfjarðarmúla	6			
85		Norðausturvegur				
	06	Húsavík-Hallbjarnarstaðir	4		17	37
	10	Vogar-Krossdalur			27	27
	27	Brekknaheiði		27	42	7
87		Kísilvegur				
	00	Kirkja-Mývatnsvegur	16	10		
829		Eyjafjarðarbraut eystri				
	01	Um Þverá	15	5		
845		Aðaldalsvegur				
	01	Norðurlandsvegur-Staðarbraut			6	39
	02	Staðarbraut-Syðra Fjall			17	
1		Austurlandsvegur				
	10	Jökulsá-Dimmidalur	18	9		
	11	Skóghlíð-Fellabær		16	32	33
	17	Um Haugahóla	12			
	21	Um Breiðdalsá			21	28
	21–23	Ós-Fagrihvammur	32	63		
	25–26	Fossá-Framnes	9			
	38	Mánagarður-Myllulækur	13	28		
	43	Reynivellir-Jökulsá	9	18	8	
	44	Jökulsá-austan Fjallsár	22			

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
44–45	Um Fjallsá			32	
45	Hrútá-Kvíá		15		
46	Kvíá-Fagurhólsmýri				29
85	Norðausturvegur				
01	Um Geysirófu			11	
03	Skeggjastaðir-Hafnarvegur	13	16		
04	Á Sandvíkurheiði	5	8		
04–05	Hafnarvegur-Hvammsgerði			11	22
93	Seyðisfjarðarvegur				
02	Borgarfjarðarvegur-Langahlíð				16
02	Langahlíð-Miðhúsaá	20			
02–03	Miðhúsaá-Efri Stafur			23	
96	Suðurfjarðavegur				
01	Norðfjarðarvegur-Handarhald	32			
03	Götuhjalli-Vattarnes	19	18		17
07	Um Selá				14
	Óráðstafað			40	43
	Samtals	768	1 049	824	862

1.2. Sérstök verkefni.

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
1	Suðurlandsvegur				
08	Um Kúðafljót				34
11	Um Mýrdalssand		39	26	4
18	Um Markarfljót	56	29	6	
1	Vesturlandsvegur				
13	Hellistungur		3		64
54	Ólafsvíkurvegur				
02–03	Brókarlækur-Hítará	61	79	43	
57	Snæfellsnesvegur				
13	Búlandshöfði	2		64	44
1	Vesturlandsvegur				
03	Hólmavíkurvegur-sýslumörk	35			
60	Vestfjarðavegur				
22	Dýrafjörður	36	16		
61	Djúpvegur				
01	Tenging Inndjúps	55	76	65	54
1	Norðurlandsvegur				
01	Sýslumörk-Staðarskáli	9	47		
14	Um Bólstaðarhlíðarbrekku				43
21	Heiðarsporður-Reiðgil			42	
21	Reiðgil-Grjótá	49			

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
1	Norðurlandsvegur				
01	Grjótá-Öxnadalsá	10	27	49	
02	Öxnadalsá-Þverá	40	39		
04	Krossastaðir-Ólafsfjarðarvegur			16	
17	Fosshóll-Aðaldalsvegur				50
92	Norðfjarðarvegur				
09	Ofan Eskifjarðar-Göng	17	17		
10	Göng-Skuggahlíð		28	32	10
917	Hlíðarvegur				
04–06	Vopnafjörður-Hérað	46	51	49	48
	Jarðgangarannsóknir	3	3	3	3
	Óráðstafað			22	18
	Samtals	419	454	417	372

1.3. Höfuðborgarsvæðið.

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
1	Suðurlandsvegur				
02	Rauðavatn-Vesturlandsvegur			109	100
12	Við Höfðabakka			3	
12	Höfðabakki-Suðurlandsvegur				140
12	Vegamót við Víkurveg		4		
13	Umferðarljós		3		
36	Þingvallavegur				
02	Lýsing í Mosfellsdal	5			
40	Hafnarfjarðarvegur				
03	Um Arnarneshæð	140			
04	Undirgöng í Garðabæ			33	
06	Undirgöng við Kaplakrika		19		
06	Engidalur-Flatahraun		76		
411	Arnarnesvegur				
04	Bæjarbraut-Reykjanesbraut		40		
07	Breiðholtsbraut-Elliðavatnsvegur		51	96	
07	Lýsing		7		
	Sæbraut	65	22		
	Kringlumýrarbraut	15			27
	Eiðsgrandi	15			
	Ánanaust	7			9
	Geirsgata		76		
	Bústaðavegur		27		
	Hlíðarfótur			24	
	Hringbraut			17	
	Miklabraut			130	

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
	Vesturlandsvegur				123
	Greiðsla skulda Reykjavík	18	46	126	147
	Vífilsstaðavegur	36	46		
	Fífuhvammsvegur			65	54
	Óráðstafað			31	31
	Samtals	301	417	634	631

1.4. Stórverkefni.

Stórbrýr.

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
1	Suðurlandsvegur				
08	Um Kúðafljót				56
18	Um Markarfljót	42	132	22	
60	Vestfjarðavegur				
10–01	Gilsfjörður			22	38
22	Dýrafjörður	78	19		
75	Sauðárkróksbraut				
06	Um Vesturós			26	52
1	Austurlandsvegur				
21	Breiðdalsá		2	78	
	Óráðstafað			6	6
	Samtals	120	153	154	152

Jarðgöng.

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
	Vestfjarðagöng	376	392	389	387
76	Siglufjarðarvegur				
10	Strákagöng	72	9		
82	Ólafsfjarðarvegur				
06	Um Ólafsfjarðarmúla	192	21		
	Austurlandsgöng	10	11	11	11
	Óráðstafað			22	21
	Samtals	650	433	422	419
	Stórverkefni samtals	770	586	576	571

2. Þjóðbrautir.

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
25	Þykkvabæjarvegur				
02	Hrafntóftir-Ásvegur				24
26	Landvegur				
01	Suðurlandsv.-Hagabraut nyrðri		2	22	
202	Prestbakkavegur				
01	Breiðabólsstaður-Prestbakki		1		
203	Geirlandsvegur				
01	Suðurlandsvegur-Stjórn			2	
204	Meðallandsvegur				
01	Suðurlandsvegur-Fossar				11
210	Ljótarstaðavegur				
01	Búlandsvegur-Snæbýli				2
211	Álftaversvegur				
01	Suðurlandsvegur-Herjólfsstaðir	5			
215	Reynishverfisvegur				
01	Suðurlandsvegur-Norðurfoss			4	
239	Eldfellsvegur			9	4
248	Markarvegur				
01	Suðurlandsvegur-Stóramörk				2
250	Dímonarvegur				
01	Suðurlandsvegur-Fljótshlíðarvegur				7
253	Gunnarshólmavegur				
01	Landeyjavegur-Landeyjavegur		5	4	2
255	Akureyjarvegur				
01	Suðurlandsvegur-Landeyjavegur		5	4	2
261	Fljótshlíðarvegur				
02	Kirkjulækur-Hlíðarendi	10		11	
262	Vallarvegur				
01	Um Efrahvol				2
264	Rangárvallavegur				
01	Suðurlandsvegur-Keldur				2
03	Þingskálavegur-Suðurlandsvegur	10	11		
268	Þingskálavegur				
02–03	Selsund-Næfurholt	5			
273	Bugavegur				
01	Suðurlandsvegur-Vetleifsholt			4	
275	Ásvegur				
02	Um Háfshverfi			6	
286	Hagabraut				
02	Um Saurbæ				7
30	Skeiða- og Hrunamannavegur				
07	Um Brúarhlöð	4			
32	Þjórsárdalsvegur				
01	Skeiðavegur-Árnes			4	
33	Gaulverjabæjarvegur				
01	Suðurlandsvegur-Holtsvegur	9	7	7	11

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
35	Biskupstungnabraut				
05	Skálholtsvegur-Reykjavegur	13	14		19
09	Kjalvegur við Gullfoss		8		
37	Laugarvatnsvegur				
03	Um Laugardalshóla		13		
304	Oddgeirshólavegur				
01	Suðurlandsvegur-Oddgeirshólar		4	4	
305	Villingaholtsvegur				
01	Suðurlandsvegur-Hróarsholt			17	
03	Krókur-Lækjarbakki		9		9
310	Votmúlavegur				
01	Eyrarbakkavegur-Gaulverjabæjarv.		1		
321	Skeiðháholtsvegur				
01	Um Blesastaði og Kílhraun			7	
324	Vorsabæjarvegur				
01	Um Vorsabæ	1			
326	Hælsvegur				
01	Ýmsir staðir				2
329	Mástunguvegur				
01	Ýmsir staðir		2	2	
345	Kaldbaksvegur				
01	Um Hruna		3		
350	Grafningsvegur neðri				
01	Alviðra-Stóri-Háls		4		
360	Grafningsvegur efri				
02	Grafningsv. neðri-Nesjavellir	11			
374	Hvammavegur				
01	Ýmsir staðir	2			
48	Kjósarskarðsvegur				
01	Um Laxá				5
431	Hafravatnsvegur				
01	Sólheimatjörn-Hafravatn				25
417	Bláfjallavegur				
01	Suðurlandsvegur-Bláfjöll		29	31	
425	Nesvegur				
02	Íslandslax-Grindavíkurvegur	23			
50	Borgarfjarðarbraut				
04	Deildartunga-Hvítá	17			
53	Hvítárvallavegur				
01–02	Vesturlandsvegur-Hvanneyri	24	14	4	61
59	Laxárdalsvegur				
02	Laxárdalsheiði	4			
504	Leirársveitarvegur				
01	Að Heiðarskóla		11		
508	Skorradalsvegur				
02	Hjá Vatnsenda		8		

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
515	Flókadalsvegur				
01	Snjóastaðir			8	
518	Hálsasveitarvegur				
04	Snjóastaðir				7
567	Kolviðarnesvegur				
01	Að Laugagerðisskóla	5	11		
574	Útnesvegur				
01	Um Klifhraun	2		43	
582	Hálsabæjavegur				
01	Snjóastaðir				4
586	Haukadalsvegur				
01	Vatn-Vatnshorn			16	
589	Sælingsdalsvegur		2		
590	Klofningsvegur				
07	Fagridalur-Hjallar		22		
607	Reykhólasveitarvegur				
01	Vestfjarðavegur-Reykhólar				12
612	Örlygshafnarvegur				
01	Barðastrandarvegur-Skápadalur	1		16	
614	Kollsvíkurvegur				
01	Örlygshafnarvegur-Tunga			7	
619	Ketildalavegur				
03	Bíldudalur-Hvesta		19		
624	Ingjaldssandsvegur				
01	Vestfjarðavegur-Núpur			5	
633	Vatnsfjarðarvegur				
01–03	Djúpvegur-Vatnsfjarðarnes	26		16	
634	Reykjanesvegur				
01	Vatnsfjarðarvegur-Reykjanes	3			
643	Strandavegur				
05–06	Kaldbaksvík-Kolbeinsvík		20		
645	Drangsnesvegur				
01	Strandavegur-Drangsnes				21
03	Drangsnes-Kaldrananes				11
711	Vatnsnesvegur				
01	Hvammstangi-Skarð	11		11	
722	Vatnsdalsvegur				10
723	Grímstunguvegur				10
726	Auðkúluvegur		11		
731	Svínvetningabraut				
01	Blönduós-Hnjúkahlíð	6			
733	Blöndudalsvegur		10		
734	Svartárdalsvegur			9	
745	Skagavegur				
01	Skagastrandarvegur-Örlygsstaðir	3			
04–05	Hafnaá-Keta			9	

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
751	Efribyggðarvegur		4		
752	Skagafjarðarvegur				
02	Héraðsdalsv.-Svartárdalsv.	7	4		30
03	Svartárdalsv.-Austurdalsv.	3			
758	Austurdalsvegur		3		
764	Hegranesvegur vestri	2			
765	Hegranesvegur eystri	2	11		
767	Hólavegur			21	
83	Grenivíkurvegur				
03	Gljúfurá-Grenivík	24	9		
805	Svarfaðardalsvegur				
01	Holt-Tjörn		17		
01	Þverá-Tunguvegur				10
807	Skíðadalsvegur				
01	Sakka-Hofsá		12		8
811	Hjalteyrarvegur				
02	Bakkavegur-Hjalteyri	5			
812	Bakkavegur				
01	Ólafsfjarðarv.-Hjalteyrarv.		4		
814	Staðarbakkavegur				
01	Hörgárdalsvegur-Flaga		4		
829	Eyjafjarðarbraut eystri				
02	Litli Hamar-Rútsstaðir				23
830	Svalbarðseyrarvegur				
02	Norðurlandsvegur-Svalbarðseyri	5			
833	Illugastaðavegur				
01	Norðurlandsvegur-Skógar			24	9
836	Vaglaskógarvegur				
01	Hróarsstaðir-Mörk			4	
848	Mývatnsvegur				
01	Norðurlandsvegur-Vagnbrekka			21	11
01	Neslandavík-Kísilvegur		4	13	
864	Hólsfjallavegur				
01–04	Norðurlandsv.-Norðausturv.	5			
85	Norðausturvegur				
10	Hlíðarvegur-Deildarlækur			21	15
94	Borgarfjarðarvegur				
01	Mýnes-Eiðar	13			
07	Um Vatnsskarð			11	11
08	Skriður-Framnes		22		
919	Sunnudalsvegur				
01	Hlíðarvegur-Refstaður				11
923	Jökuldalsvegur	1			
931	Upphéraðsvegur				
03	Hrafnsgerði-Parthús	4			
04	Brekkugerði-Hengifossá			11	11
08	Hafursá-Freyshólar	6	15		

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
951	Vestdalseyrarvegur				
02	Seyðisfjörður-Vestdalseyri			5	
953	Mjóafjarðarvegur	4			
	Óráðstafað			22	21
	Samtals	276	355	435	432

2.4. Til brúagerða.
Til brúa 10 m og lengri

Vegnr. Kaflanr.	Vegheiti Kaflaheiti	1991 m.kr.	1992 m.kr.	1993 m.kr.	1994 m.kr.
	Andakílsá (50)	23			
	Litla-Laxá (30)	26			
	Búrfellslækur (36)	9			
	Grjótá á Kjalvegi (F37)	9			
	Staðarhólsá (s. Dal.)	7			
	Hjaltadalsá (76)	20			
	Jökulsá eystri (F72)	7			
	Þverá (829)	18			
	Eyjafjarðará (823)	13	14		
	Eyrará (96)	10			
	Leirá og Jökulkvísl (Álftav.)		4		
	Reyðarvatnslækur (264)		9		
	Kolbeinsdalsá (76)		23		
	Gljúfurá (83)		13		
	Fnjóská (836)		14	14	
	Fjallsá (1)		67	27	
	Fjarðará (þþ)		40		
	Djúpá (1)			35	
	Kráká (1)			12	
	Laxá (848)			51	
	Eyvindará (93)			27	55
	Botnsá (1)				22
	Laxá (448)				19
	Mjósund (57)				24
	Ormarsstaðaá (931)				25
	Fjórðungskvísl (F28)				18
	Óráðstafað			9	9
	Samtals	142	184	175	172

III. FLOKKUN VEGA

3.1. ÞJÓÐVEGIR EFTIR KJÖRDÆMUM

Suðurlandskjördæmi.

1 Suðurlandsvegur: Frá sýslumörkum á Skeiðarársandi, um Fljótshverfi og Síðu, yfir Eldhraun og Skaftártungu, um Mýrdalssand, Mýrdal, Sólheimasand, Eyjafjöll, Rangárvelli, Holt, Þjórsá, Flóa, Ölfus, Hellisheiði að sýslumörkum við Sandskeið.

22 Dalavegur: Frá Básaskersbryggju í Vestmannaeyjum um Heiðarveg að flugstöð.

25 Þykkvabæjarvegur: Af Suðurlandsvegi vestan við Ytri-Rangá á Ásveg hjá Miðkoti í Þykkvabæ.

26 Landvegur: Af Suðurlandsvegi í Holtum upp Holt og Land um Galtalæk austan við Þjórsá hjá Búrfelli nálægt Tungnaá hjá Haldi að Sigölduvirkjun.

202 Prestbakkavegur: Af Suðurlandsvegi austan Breiðbalakvíslar, um Prestbakkavöll, að heimreið að Prestbakka.

203 Geirlandsvegur: Af Suðurlandsvegi austan Skaftárbrúar, um brú á Stjórn að heimreið að Geirlandi.

204 Meðallandsvegur: Af Suðurlandsvegi við Skaftárbrú, niður Landbrot austanvert, um Eldvatnsbrú hjá Syðri-Fljótum, um Langholt og Leiðvöll í Meðallandi, á Suðurlandsveg austan Eldvatns.

205 Klausturvegur: Af Suðurlandsvegi við Skaftárbrú að Kirkjubæjarklaustri.

208 Búlandsvegur: Af Suðurlandsvegi austan við Tungufljótsbrú í Skaftártungu að Skaftárdal.

210 Ljótarstaðavegur: Af Búlandsvegi nálægt Gröf, um Gröf og Borgarfell, um brú á Tungufljóti undan Snæbýli að vegamótum að Snæbýli.

211 Álftaversvegur: Af Suðurlandsvegi við Skálmarbrú á Mýrdalssandi, um Herjólfsstaði á Hryggjaveg hjá Þykkvabæjarklaustri.

212 Hryggjavegur: Af Álftaversvegi nálægt Holti um Jóvíkurhryggi á Álftaversveg hjá Þykkvabæjarklaustri.

214 Kerlingardalsvegur: Af Suðurlandsvegi að Kerlingardal.

215 Reynishverfisvegur: Af Suðurlandsvegi hjá Fossholtum að Presthúsum.

216 Reynisvegur: Af Reynishverfisvegi norðan Lækjarbakka, um Þórisholt á Reynishverfisveg hjá Reynisdal.

218 Dyrhólavegur: Af Suðurlandsvegi hjá Litla Hvammi í Mýrdal að heimreið að Dyrhólum.

219 Péturseyjarvegur: Af Suðurlandsvegi austan Péturseyjar, um Pétursey og Eyjarhóla, á Suðurlandsveg vestan Péturseyjar.

238 Fellavegur: Af Dalavegi í Vestmannaeyjum, sunnan Smáragötu, milli Fella að Flugstöð.

239 Eldfellsvegur: Af Fellavegi við Helgafellsbraut um Eldfellshraun og Páskahraun á Fellaveg sunnan Helgafells.

240 Stórhöfðavegur: Af Dalavegi (Skildinganesvegi) ofan Básaskersbryggju, meðfram vesturmörkum byggðar að Stórhöfðavita.

242 Raufarfellsvegur: Af Suðurlandsvegi vestan Kaldaklifsár, um Raufarfellsbæi, á Suðurlandsveg austan Svaðbælisár.

243 Leirnavegur: Af Suðurlandsvegi vestan Svaðbælisár, um Rauðsbakka og Leirnahverfi, á Suðurlandsveg austan við Steina.

245 Hverfisvegur: Af Suðurlandsvegi vestan Holtsár, um Holtahverfi, á Suðurlandsveg austan Írár.

246 Skálavegur: Af Suðurlandsvegi vestan Holtsár, um Skálabæi, á Suðurlandsveg austan við Hvamm.

247 Sandhólmavegur: Af Suðurlandsvegi við Hvamm, um Efraholt, á Suðurlandsveg hjá Fitjamýri.
248 Markarvegur: Af Suðurlandsvegi austan Markarfljóts að Stóru-Mörk.
249 Þórsmerkurvegur: Af Suðurlandsvegi austan Markarfljóts, um Merkurengjar í Húsadal í Þórsmörk.
250 Dímonarvegur: Af Suðurlandsvegi vestan Markarfljóts, norður Markarfljótsaura hjá Stóra-Dímon á Fljótshlíðarveg við Merkjaá.
251 Hólmabæjavegur: Af Suðurlandsvegi á Markarfljótsaurum um Dalsel og Borgareyrar á Landeyjaveg nálægt Sandtjörn.
252 Landeyjavegur: Af Suðurlandsvegi austan Affalls, um Miðey, Bergþórshvol, Púfu og Fróðholt á Suðurlandsveg austan Þverár.
253 Gunnarshólmavegur: Af Landeyjavegi hjá Votmúlastöðum um Sel á Landeyjaveg hjá Gunnarshólma.
254 Hólmavegur: Af Landeyjavegi sunnan Álftarhóls að Hólmum.
255 Akureyjarvegur: Af Suðurlandsvegi við Hemlu, um Strönd á Landeyjaveg nálægt Akurey.
261 Fljótshlíðarvegur: Af Suðurlandsvegi á Hvolsvelli inn Fljótshlíð um Múlakot að Háamúla.
262 Vallarvegur: Af Fljótshlíðarvegi hjá Sunnuhvoli um Efrahvol að Markarskarði.
264 Rangárvallavegur: Af Suðurlandsvegi vestan Eystri-Rangár upp Rangárvelli, um Keldur og Gunnarsholt niður Rangárvelli á Suðurlandsveg vestan Varmadals.
266 Oddavegur: Af Suðurlandsvegi vestan við Strönd að Odda.
267 Selalækjarvegur: Af Suðurlandsvegi við Varmadal að Selalæk.
268 Þingskálavegur: Af Rangárvallavegi vestan Gunnarsholts, um Þingskála og Hóla, um brú á Rangá ofan við Galtalæk á Landveg norðan Galtalækjarskógar.
271 Árbæjarvegur: Af Suðurlandsvegi vestan Ytri-Rangár, um Árbæ, Snjallsteinshöfða og Lækjarbotna á Landveg hjá Púfu.
273 Bugavegur: Af Suðurlandsvegi vestan við Lyngás að Vetleifsholti.
275 Ásvegur: Af Suðurlandsvegi að Landvegamót um Áshverfi, Sandhólaferju, Háfshverfi og Þykkvabæ að Húnakoti.
282 Ásmundarstaðavegur: Af Suðurlandsvegi við Áshól að Ásmundarstöðum.
284 Heiðarvegur: Af Suðurlandsvegi vestan við Einbúa um Heiði, Kamb og Gíslholt, á Hagabraut.
286 Hagabraut: Af Landvegi ofan Lýtingsstaða um Rafholt, Haga og Stúfholt á Landveg neðan við Köldukinn.
288 Kálfholtsvegur: Af Suðurlandsvegi hjá Einbúa um Hamra og Kálfholt á Suðurlandsveg á Lónsheiði.
30 Skeiða- og Hrunamannavegur: Af Suðurlandsvegi í Flóa, um Skeið, hjá Reykjum, um brú á Stóru-Laxá, hjá Hrepphólum, um Flúðir, Skipholt og yfir Hvítá hjá Brúarhlöðum á Biskupstungnabraut hjá Kjóastöðum.
31 Skálholtsvegur: Af Skeiða- og Hrunamannavegi hjá Reykjum um Laugarás og Skálholt á Biskupstungnabraut hjá Spóastöðum.
32 Þjórsárdalsvegur: Af Hrunamannavegi á Sandlækjarholti, um Þjórsárholt sunnan Miðfells, upp Þjórsárdal, um Skeljafell norðan Bjarnalóns, yfir Þjórsá hjá Sandafelli og á Landveg litlu austar.
33 Gaulverjabæjarvegur: Af Suðurlandsvegi í Flóa um Gaulverjabæ og Stokkseyri á Eyrarbakkaveg ofan Eyrarbakka.
34 Eyrarbakkavegur: Af Suðurlandsvegi austan Ölfusárbrúar á Selfossi um Eyrarbakka og Ölfusárós, á Þorlákshafnarveg.
35 Biskupstungnabraut: Af Suðurlandsvegi vestan Selfoss, um brú á Sogi, Svínavatn, brú á Brúará, Vatnsleysu, Múla og Geysi að Gullfossi.

36 Þingvallavegur: Af Biskupstungnabraut austan við Sog, um Ljósafoss, austan Þingvallavatns, um Gjábakka og Þingvöll, að sýslumörkum á Mosfellsheiði.
37 Laugarvatnsvegur: Af Biskupstungnabraut hjá Svínavatni, um Laugarvatn á Biskupstungnabraut hjá Múla.
38 Þorlákshafnarvegur: Af Suðurlandsvegi nálægt Hveragerði til Þorlákshafnar.
39 Þrengslavegur: Af Suðurlandsvegi í Svínahrauni, um Þrengsli á Þorlákshafnarveg í Ölfusi.
302 Urriðafossvegur: Af Suðurlandsvegi vestan Þjórsár, um Urriðafoss yfir Villingaholtsveg, um Gafl á Hamarsveg hjá Skógsnesi.
303 Ölvisholtsvegur: Af Suðurlandsvegi við Kjartansstaði um Miklaholtshelli að vegamótum við Ölvisholt.
304 Oddgeirshólavegur: Af Suðurlandsvegi hjá Hraungerði um Oddgeirshóla og Langholt á Suðurlandsveg nálægt Túni.
305 Villingaholtsvegur: Af Suðurlandsvegi í Flóa um Villingaholt, suður með Þjórsá um Fljótshóla, á Gaulverjabæjarveg norðan Loftsstaða.
308 Hamarsvegur: Af Gaulverjabæjarvegi hjá Gaulverjabæ, um Hamar og Skógsnes, á Villingaholtsveg hjá Sýrlæk.
309 Kolsholtsvegur: Af Villingaholtsvegi hjá Vatnsenda að vegamótum að Kolsholtshelli.
310 Votmúlavegur: Af Eyrarbakkavegi hjá Geirakoti um Votmúla á Gaulverjabæjarveg við Smjördali.
311 Önundarholtsvegur: Af Gaulverjabæjarvegi norðan Meðalholts, um Súluholt, á Villingaholtsveg norðan Önundarholts.
312 Vorsabæjarvegur í Flóa: Af Gaulverjabæjarvegi móts við Seljatungu um Vorsabæ á Hamarsveg við Syðri-Velli.
314 Holtsvegur: Af Gaulverjabæjarvegi nálægt Klængsseli um Holt á Gaulverjabæjarveg á Stokkseyri.
316 Kaldaðarnesvegur: Af Eyrarbakkavegi nálægt Sandvík að vegamótum að Hreiðurborg.
321 Skeiðháholtsvegur: Af Skeiðavegi við Kílhraun, um Skeiðháholt á Skeiðaveg móti Löngumýri.
322 Ólafsvallavegur: Af Skeiðavegi að Ólafsvöllum.
324 Vorsabæjarvegur: Af Skeiðavegi hjá Brautarholti að vegamótum að Fjalli.
325 Gnúpverjavegur: Af Þjórsárdalsvegi vestan Kálfár um Hamarsheiði á Þjórsárdalsveg vestan Þverár.
326 Hælsvegur: Af Gnúpverjavegi vestan Kálfár, hjá Hæl að heimreið að Lækjarbakka.
328 Stóra-Núpsvegur: Af Þjórsárdalsvegi hjá Minna-Núpi á Gnúpverjaveg við Ásaskóla.
329 Mástunguvegur: Af Gnúpverjavegi ofan við Ása um Stóru-Mástungu að Laxárdal.
340 Auðsholtsvegur: Af Hrunamannavegi austan Stóru-Laxár, um Syðra-Langholt að Auðsholti.
341 Langholtsvegur: Af Hrunamannavegi hjá Flúðum á Auðsholtsveg hjá Langholti.
343 Álfsstétt: Af Eyrarbakkavegi við hina gömlu Álfsstétt um Eyrarbakka á Eyrarbakkaveg á móts við Einarshöfn.
344 Hrunavegur: Af Hrunamannavegi við Flúðir um Hruna á Hrunamannaveg vestan Kirkjuskarðs.
345 Kaldbaksvegur: Af Hrunavegi hjá Hruna að heimreið að Þverspyrnu.
349 Tungufellsvegur: Af Hrunamannavegi við Dalsá að Tungufelli.
350 Grafningsvegur neðri: Af Biskupstungnabraut við Alviðru á Grafningsveg efri við Úlfljótsvatn.
351 Búrfellsvegur: Af Þingvallavegi hjá Ásgarði um Búrfell og Klausturhóla á Biskupstungnabraut austan Seyðishóla.

353 Kiðjabergsvegur: Af Biskupstungnabraut austan Seyðishóla að heimreið að Gelti.
354 Sólheimavegur: Af Biskupstungnabraut við Minni-Borg um Sólheima, á Biskupstungnabraut austan Svínavatns.
355 Reykjavegur: Af Biskupstungnabraut hjá Torfastöðum á Laugarvatnsveg hjá Brúará.
356 Tjarnarvegur: Af Biskupstungnabraut hjá Vatnsleysu á Reykjaveg hjá Tjörn.
358 Einholtsvegur: Af Biskupstungnabraut við Tungufljótsbrú, um Einholt á Hrunamannaveg sunnan Gýgjarhóls.
359 Bræðratunguvegur: Af Einholtsvegi norðan Tungufljóts að Ásakoti.
360 Grafningsvegur efri: Af Þingvallavegi við Írafoss, um Grafning á Þingvallaveg norðan Heiðarbæjar.
364 Eyjavegur: Af Laugarvatnsvegi norðan við Djúpin að heimreið að Útey.
365 Gjábakkavegur: Af Laugarvatnsvegi hjá Laugarvatni á Þingvallaveg við Gjábakka.
366 Böðmóðsstaðavegur: Af Laugarvatnsvegi undan Efstadalsfjalli að Böðmóðsstöðum.
374 Hvammsvegur: Af Suðurlandsvegi vestan Kögunarhóls um Nýbýlahverfi og Gljúfur á Suðurlandsveg vestan Kotstrandar.
375 Arnarbælisvegur: Af Suðurlandsvegi hjá Sandhóli að Auðsholti.
42 Krýsuvíkurvegur: Frá sýslumörkum í Herdísarvíkurhrauni, um Selvogsheiði á Þorlákshafnarveg við Þrengslaveg.
48 Kjósarskarðsvegur: Frá sýslumörkum vestan Stíflisdalsvatns, um Fellsenda á Þingvallaveg á Mosfellsheiði.
52 Uxahryggjavegur: Frá sýslumörkum á Sæluhúsahæðum, um Brunna og Tröllháls á Þingvallaveg á Þingvöllum.

Reykjaneskjördæmi.

1 Suðurlandsvegur: Frá sýslumörkum við Sandskeið um Lækjarbotna til Reykjavíkur.
1 Vesturlandsvegur: Frá Reykjavík um Mosfellssveit og Kjalarnes, inn Hvalfjörð, að sýslumörkum í Hvalfjarðarbotni.
36 Þingvallavegur: Frá sýslumörkum á Mosfellsheiði á Vesturlandsveg nálægt Köldukvísl.
40 Hafnarfjarðarvegur: Frá Reykjavík um Kópavog og Garða á Reykjanesbraut við Kaplakrika.
41 Reykjanesbraut: Frá Reykjavík, austan Kópavogs og Hafnarfjarðar, um Vatnsleysustrandarheiði ofan Keflavíkur um Miðnesheiði til Sandgerðis.
42 Krýsuvíkurvegur: Af Reykjanesbraut sunnan við Hafnarfjörð, um Krýsuvík að sýslumörkum í Herdísarvíkurhrauni.
43 Grindavíkurvegur: Af Reykjanesbraut á Vogastapa til Grindavíkur.
44 Hafnavegur: Af Reykjanesbraut í Njarðvík að Höfnum.
45 Garðskagavegur: Af Víknavegi norðan Keflavíkur um Gerðar og Sandgerði að heimreið að Nýlendu á Stafnesi.
46 Víknavegur: Af Reykjanesbraut í Njarðvík um Njarðvík og Keflavík á Reykjanesbraut á vestanverðri Miðneshseiði.
47 Flugvallarvegur Keflavík: Af Reykjanesbraut ofan Keflavíkur að flugstöð á Keflavíkurflugvelli.
48 Kjósarskarðsvegur: Af Vesturlandsvegi norðan Laxár, um Reynivelli og Kjósarskarð að sýslumörkum vestan Stíflisdalsvatns.
410 Elliðavatnsvegur: Af Arnarnesvegi við Dimmu um Vatnsenda á Reykjanesbraut ofan Hafnarfjarðar.
411 Arnarnesvegur: Af Suðurlandsvegi við Rauðavatn, um norðurhlíðar Vatnsendahvarfs og Rjúpnahæðar yfir Reykjanesbraut við Hnoðraholt á Hafnarfjarðarveg á Arnarneshæð.

412 Vífilsstaðavegur: Af Hafnarfjarðarvegi sunnan Silfurtúns, um Garða og Vífilsstaði á Elliðavatnsveg við Vífilsstaðavatn.
415 Álftanesvegur: Af Reykjanesbraut í Moldahrauni, um Engidal, út á Álftanes, um Landakot og Sviðholt og aftur á Álftanesveg gegnt vegamótum Bessastaðavegar.
416 Bessastaðavegur: Af Álftanesvegi nálægt Bessastöðum að Bessastöðum.
417 Bláfjallavegur: Af Suðurlandsvegi neðan Sandskeiðs, norðan Stóra-Kóngsfells og á Krýsuvíkurveg nálægt Óbrynnishólum.
420 Vatnsleysustrandarvegur: Af Reykjanesbraut við Kúagerði, um Vatnsleysuströnd að Vogum.
421 Vogavegur: Af Reykjanesbraut móti Vogum að Vogakauptúni.
422 Njarðvíkurvegur: Af Reykjanesbraut vestan Vogastapa um Innri-Njarðvík á Reykjanesbraut við Trésmiðjuna Ramma.
425 Nesvegur: Af Hafnavegi í Höfnum um Reykjanes á Grindavíkurveg ofan Grindavíkur.
427 Ísólfsskálavegur: Af Grindavíkurvegi í Grindavík um Ísólfsskála á Krýsuvíkurveg sunnan Krýsuvíkur.
430 Úlfarsárvegur: Af Vesturlandsvegi norðan brúar á Úlfarsá sunnan Úlfarsfells á Hafravatnsveg.
431 Hafravatnsvegur: Af Suðurlandsvegi norðan Hólmsár, um Miðdal, á Vesturlandsveg við Þverholt.
433 Reykjalundarvegur: Af Hafravatnsvegi að Reykjalundi.
458 Brautarholtsvegur: Af Vesturlandsvegi norðan Klébergs að Brautarholti.
460 Eyrarfjallsvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Kiðafelli, sunnan Eyrarfjalls á Vesturlandsveg hjá Felli.
461 Meðalfellsvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Skorá, norðan Meðalfellsvatns á Kjósarskarðsveg sunnan brúar á Laxá hjá Vindáshlíð.

Vesturlandskjördæmi.

1 Vesturlandsvegur: Frá sýslumörkum í Hvalfjarðarbotni, út fyrir Hafnarfjall, yfir Borgarfjörð hjá Borgarnesi, um Eskiholt, Norðurárdal, að sýslumörkum á Holtavörðuheiði.
50 Borgarfjarðarbraut: Af Vesturlandsvegi við Ferstiklu, um Draghála, Hestháls og Bæjarsveit, yfir brú á Hvítá hjá Kljáfossi, um Stafholtstungur á Vesturlandsveg hjá Haugum.
51 Akranesvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Lambhaga að Akranesi.
52 Uxahryggjavegur: Af Hvítárvallavegi við Hvítárvelli, um Hest, Götuás, Lundarreykjadal og Uxahryggi að sýslumörkum hjá Sæluhúsahæðum.
53 Hvítárvallavegur: Af Vesturlandsvegi hjá Seleyri um Andakíl, yfir brú á Hvítá hjá Hvítárvöllum á Vesturlandsveg norðan Eskiholts.
54 Ólafsvíkurvegur: Af Vesturlandsvegi við Borgarnes, um Mýrar, Vegamót og Fróðárheiði til Ólafsvíkur.
55 Heydalsvegur: Af Ólafsvíkurvegi hjá Kolbeinsstöðum, um Hnappadal og Heydal, á Snæfellsnesveg vestan Bíldhóls.
56 Kerlingarskarðsvegur: Af Ólafsvíkurvegi við Vegamót yfir Kerlingarskarð á Snæfellsnesveg á Kóngsbakkahæðum.
57 Snæfellsnesvegur: Af Vestfjarðavegi við Stóraskóg, um Hörðudal, Skógarströnd, Helgafellssveit og Grundarfjörð á Ólafsvíkurveg við Fróðá.
58 Stykkishólmsvegur: Af Snæfellsnesvegi innan Gríshólsár að Stykkishólmi.
59 Laxárdalsvegur: Af Vestfjarðavegi hjá Saurum, um Laxárdal, að sýslumörkum á Laxárdalsheiði.
502 Svínadalsvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Miðfelli, norður yfir Laxá hjá Hóli, um Eyri á Borgarfjarðarbraut gegnt Geitabergi.
503 Akrafjallsvegur: Af Grundartangavegi hjá Klafastöðum um Innra-Hólm að Akranesi.

504 Leirársveitarvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Leirárbrú, um Leirá á Svínadalsveg vestan við Hól.
505 Melasveitarvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Skorholti, um Melasveit á Vesturlandsveg hjá Belgsholti.
506 Grundartangavegur: Af Akranesvegi hjá Litlu-Fellsöxl að Grundartangahöfn.
507 Mófellsstaðavegur: Af Hvítárvallavegi sunnan Andakílsár, um Mófellsstaði á Borgarfjarðarbraut sunnan Skorradalsvatns.
508 Skorradalsvegur: Af Hvítárvallavegi norðan brúar á Andakílsá, um Fossabæi, með Skorradalsvatni að norðan að Fitjum.
510 Vatnshamravegur: Af Skorradalsvegi hjá Vatnshömrum um Heggsstaði á Uxahryggjavegi hjá Hatti.
511 Hvanneyrarvegur: Af Hvítárvallavegi að Hvanneyrarskóla.
512 Lundarreykjadalsvegur: Af Borgarfjarðarbraut hjá Fossatúni, um Lundarreykjadal norðanverðan og brú á Grímsá hjá Oddsstöðum á Uxahryggjaveg hjá Brautartungu.
513 Bæjarsveitarvegur: Af Borgarfjarðarbraut vestan við Varmalæk að Hvítárbakka.
514 Laugarholtsvegur: Af Bæjarsveitarvegi að Laugarholti.
515 Flókadalsvegur: Af Borgarfjarðarbraut norðan Varmalækjar um Múlastaði, Skóga, Brennistaði á Borgarfjarðarbraut hjá Litla-Kroppi.
516 Stóra-Kroppsvegur: Af Borgarfjarðarbraut um flugvöll á Kálfanesmelum, um Stóra-Kropp á Borgarfjarðarbraut á Hamramelum.
517 Reykdælavegur: Af Borgarfjarðarbraut hjá Kleppjárnsreykjum, um Reykholtsdal sunnanverðan, yfir brú á Reykjadalsá hjá Steindórsstöðum á Reykholtsdalsveg við Úlfsstaði.
518 Hálsasveitarvegur: Af Borgarfjarðarbraut hjá Gróf, um Reykholt og Úlfsstaðaháls, Stóra-Ás, Húsafell og Kalmanstungu á Hvítársíðuveg hjá Bjarnastöðum.
519 Reykholtsdalsvegur: Af Hálsasveitarvegi hjá Úlfsstöðum, inn Reykholtsdal og fram hjá Giljum á Hálsasveitarveg hjá Stóra- Ási.
522 Þverárhlíðarvegur: Af Borgarfjarðarbraut hjá Síðumúla um Norðtungu og Hjarðarholt á Borgarfjarðarbraut vestan Þverár.
523 Hvítársíðuvegur: Af Þverárhlíðarvegi hjá Síðumúla, um Hvítársíðu og brú á Hvítá hjá Bjarnastöðum á Hálsasveitarveg hjá Stóra-Ási.
524 Þverárvegur: Af Þverárhlíðarvegi sunnan Litlu-Þverár að Kvíum.
525 Grjóthálsvegur: Af Þverárhlíðarvegi norðan brúar á Litlu-Þverá um Grjót á Norðurárdalsveg hjá Hafþórsstöðum.
526 Stafholtsvegur: Af Borgarfjarðarbraut austan Arnarholts, um Stafholt að Svarfhóli.
527 Varmalandsvegur: Af Borgarfjarðarbraut austan Arnarholts, um Varmaland og Einifell á Norðurárdalsveg hjá Glitstöðum.
528 Norðurárdalsvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Brekku, um brýr á Norðurá hjá Glitstöðum, um sunnanverðan Norðurárdal á Vesturlandsveg hjá Króki.
530 Ferjubakkavegur: Af Vesturlandsvegi hjá Brennistöðum, um Ferjubakka, á Hvítárvallaveg vestan Ferjukotssíkis.
531 Borgarnesbraut: Af Vesturlandsvegi að Borgarnesi.
532 Þursstaðavegur: Af Ólafsvíkurvegi vestan Borgar að Rauðanesi.
533 Álftaneshreppsvegur: Af Ólafsvíkurvegi vestan Langár, suður fyrir Hólsvatn um Krossnes og Þverholt á Ólafsvíkurveg hjá Arnarstapa.
534 Álftanesvegur: Af Álftaneshreppsvegi hjá Kolviðarholti að heimreið að Miðhúsum.
535 Grímsstaðavegur: Af Ólafsvíkurvegi hjá Urriðaárbrú um Árbæ að vegamótum að Grenjum.
536 Laxholtsvegur: Af Vesturlandsvegi hjá Galtarholti um Laxholt og Stangarholt á Ólafsvíkurveg austan Langár.
537 Sauravegur: Af Ólafsvíkurvegi á Raftási á Hraunhreppsveg hjá Jaðri.

539 Staðarhraunsvegur: Af Ólafsvíkurvegi hjá Raftási að Staðarhrauni.
540 Hraunhreppsvegur: Af Ólafsvíkurvegi hjá Fíflholtum um Stóra-Kálfalæk, Akra og Þverholt á Álftaneshreppsveg hjá Hrafnkelsstöðum.
566 Hítarnesvegur: Af Ólafsvíkurvegi sunnan Kaldár að vegamótum við Krossholt.
567 Kolviðarnesvegur: Af Ólafsvíkurvegi vestan Gerðubergslækjar að Laugagerðisskóla.
568 Skógarnesvegur: Af Ólafsvíkurvegi vestan við Rauðkollsstaði að Hausthúsum.
571 Ölkelduvegur: Af Ólafsvíkurvegi hjá Ölkeldu að Hóli.
572 Lýsuhólsvegur: Af Ólafsvíkurvegi hjá Hraunsmúla, um Lýsudal og Lýsuhól á Ólafsvíkurveg vestan Vatnsholtsár.
574 Útnesvegur: Af Ólafsvíkurvegi sunnan Fróðárheiðar, um Breiðuvík, Hellissand og Rif að Ólafsvík.
575 Flugvallarvegur Rifi: Af Útnesvegi nálægt Rifi að flugvelli.
576 Framsveitarvegur: Af Snæfellsnesvegi hjá Vindási, um Setberg, út fyrir Eyrarfjall á Snæfellsnesveg hjá Eiði.
577 Helgafellssveitarvegur: Af Snæfellsnesvegi vestan Gríshólsár um Kóngsbakka á Snæfellsnesveg í Berserkjahrauni.
579 Flugvallarvegur Stykkishólmi: Af Stykkishólmsvegi við Nesvog að flugvelli.
580 Hörðudalsvegur vestri: Af Snæfellsnesvegi við Blönduhlíð að Seljalandi.
581 Hörðudalsvegur eystri: Af Snæfellsnesvegi hjá Hörðuból um Tungu að Seljalandi.
582 Hálsbæjavegur: Af Vestfjarðavegi sunnan brúar á Reykjadalsá, um Hundadal og Bæ á Snæfellsnesveg vestan Miðár.
585 Hlíðarvegur: Af Vestfjarðavegi hjá Fellsenda um Kolsstaði og Kringlu á Vestfjarðaveg norðan Tunguár.
586 Haukadalsvegur: Af Vestfjarðavegi sunnan Haukadalsárbrúar um Haukadal að Smyrlahóli.
587 Hjarðarholtsvegur: Af Vestfjarðavegi vestan Búðardals, um Hjarðarholt að Lambastöðum.
588 Gillastaðavegur: Af Laxárdalsvegi hjá Dönustöðum, um brú á Laxá, um Gillastaði að Lambastöðum.
589 Sælingsdalsvegur: Af Vestfjarðavegi norðan Leysingjastaða að Laugaskóla.
590 Klofningsvegur: Af Vestfjarðavegi norðan Ásgarðs um Fellsströnd, Klofning og Skarðsströnd á Vestfjarðaveg í Saurbæ.
593 Efribyggðarvegur: Af Klofningsvegi við Hellu, um Túngarð og Stóru-Tungu á Klofningsveg vestan Kjarlaksstaðaár.
594 Staðarhólsvegur: Af Klofningsvegi hjá Kirkjuhvoli, um Staðarhól, um brú á Staðarhólsá að vegamótum við Bjarnastaði.
60 Vestfjarðavegur: Af Vesturlandsvegi hjá Dalsmynni um Bröttubrekku, Búðardal og Svínadal að sýslumörkum í Gilsfjarðarbotni.
69 Steinadalsvegur: Af Vesturlandsvegi í Gilsfirði að sýslumörkum.

Vestfjarðakjördæmi.

1 Vesturlandsvegur: Frá sýslumörkum á Holtavörðuheiði að sýslumörkum við Hrútafjarðará.
59 Laxárdalsvegur: Frá sýslumörkum á Laxárdalsheiði á Hólmavíkurveg norðan Borðeyrar.
60 Vestfjarðavegur: Frá sýslumörkum í Gilsfjarðarbotni, um Þorskafjörð, Skálanes, Kletthás, Vattarfjörð, Litlanes, Hjarðarnes og fyrir Vatnsfjarðarbotn, um Helluskarð, Dynjandisheiði, Arnarfjörð, Hrafnseyrarheiði, Dýrafjörð, Gemlufallsheiði, Önundarfjörð, Breiðadalsheiði og á Djúpveg í Skutulsfirði.
61 Djúpvegur: Af Hólmavíkurvegi við Hólmavík um Staðardal, Steingrímsfjarðarheiði og

Lágadal, fyrir Ísafjörð, um Eyrarfjall og Ögur, fyrir Skötufjörð, Hestfjörð og Álftafjörð, um Súðavík, Ísafjörð og Óshlíð til Bolungarvíkur.

62 Barðastrandarvegur: Af Vestfjarðavegi hjá Flókalundi í Vatnsfirði, um Barðaströnd yfir Kleifaheiði að Patreksfirði.

63 Bíldudalsvegur: Af Barðastrandarvegi við Patreksfjörð, um Mikladal, fyrir Tálknafjarðarbotn, um Hálfdán til Bíldudals, um Suðurfirði til Trostansfjarðar, þaðan á Vestfjarðaveg rétt norðan við Helluskarð.

64 Flateyrarvegur: Af Vestfjarðavegi hjá Breiðadal til Flateyrar.

65 Súgandafjarðarvegur: Af Vestfjarðavegi á Botnsheiði um Suðureyri fyrir Spilli að heimreið að Bæ.

68 Hólmavíkurvegur: Af Vesturlandsvegi vestan Hrútafjarðarár, út með Hrútafirði yfir Stikuháls, fyrir Bitrufjörð um Ennisháls, Kollafjörð, inn með Steingrímsfirði til Hólmavíkur.

69 Steinadalsvegur: Frá sýslumörkum á Steinadalsheiði á Hólmavíkurveg í Kollafirði.

605 Tröllatunguvegur: Af Vestfjarðavegi sunnan Bakkaár, nálægt Bakka, hjá Valshamri, um Tröllatunguheiði á Hólmavíkurveg hjá Húsavík.

606 Karlseyjarvegur: Af Reykhólasveitarvegi hjá Reykhólum að höfn í Karlsey.

607 Reykhólasveitarvegur: Af Vestfjarðavegi í Berufjarðarbotni út Barmahlíð um Reykhóla að Hamarlandi.

608 Þorskafjarðarvegur: Af Vestfjarðavegi í Þorskafjarðarbotni yfir Þorskafjarðarheiði á Djúpveg á Steingrímsfjarðarheiði.

609 Fjarðarhlíðarvegur: Af Vestfjarðavegi á Eiði við Vattarfjörð að Firði.

611 Siglunesvegur: Af Barðastrandarvegi norðan Haukabergsárbrúar um Holt að Skriðnafelli.

612 Örlygshafnarvegur: Af Barðastrandarvegi hjá Ósum við Patreksfjörð um Hvalsker, Sauðlauksdalsvaðal, Örlygshöfn og Hafnarfjall að Hvallátrum.

614 Rauðasandsvegur: Af Örlygshafnarvegi hjá Hvalskeri að Saurbæ.

615 Kollsvíkurvegur: Af Örlygshafnarvegi hjá Geitagili um Gjögur, Hænuvík, Hænuvíkurháls og Kóngshæð á Örlygshafnarveg á Aurholti.

616 Flugvallarvegur Patreksfirði: Af Örlygshafnarvegi innan Sauðlauksdals að flugvelli.

617 Tálknafjarðarvegur: Af Bíldudalsvegi norðan Tálknafjarðar um Sveinseyri að Stóra-Laugardal.

619 Ketildalavegur: Af Bíldudalsvegi um Bíldudal, út með Arnarfirði um Bakka að Selárdal.

620 Flugvallarvegur Bíldudal: Af Bíldudalsvegi að flugvelli.

622 Svalvogavegur: Af Vestfjarðavegi við Þingeyri um Haukadal, Keldudal og Svalvoga að Lokinhömrum.

623 Flugvallarvegur Dýrafirði: Af Svalvogavegi utan Þingeyrar að flugvelli.

624 Ingjaldssandsvegur: Af Vestfjarðavegi hjá Gemlufalli um Núp, Alviðruvör og Sandsheiði að Sæbóli á Ingjaldssandi.

625 Valþjófsdalsvegur: Af Vestfjarðavegi nálægt Holti í Önundarfirði, um Hjarðardal að Kirkjubóli í Valþjófsdal.

626 Flugvallarvegur Önundarfirði: Af Valþjófsdalsvegi hjá Holti að flugvelli.

627 Önundarfjarðarvegur: Af Vestfjarðavegi á Mosvallahálsi að Vífilsmýrum.

631 Flugvallarvegur Ísafirði: Af Djúpvegi utan Kirkjubæjar í Skutulsfirði að flugvelli.

632 Laugardalsvegur: Af Djúpvegi hjá Hagakoti í Laugardal að Hrafnabjörgum.

633 Vatnsfjarðarvegur: Af Djúpvegi hjá Eyri við Ísafjörð um Vatnsfjörð, Skálavík og Hörgshlíð á Djúpveg í Mjóafjarðarbotni.

634 Reykjanesvegur: Af Vatnsfjarðarvegi utan Svansvíkur að Reykjanesskóla.

635 Snæfjallastrandarvegur: Af Djúpvegi um brú á Langadalsá utan við Neðri-Bakka, út með Langadalsströnd um Ármúla, fyrir Kaldalón út Snæfjallaströnd að Lyngholti.

638 Laugalandsvegur: Af Snæfjallastrandarvegi utan Melgraseyrar að heimreið að Laugarási.
641 Krossárdalsvegur: Af Hólmavíkurvegi sunnan Krossárbrúar að Gröf.
643 Strandavegur: Af Djúpvegi í botni Steingrímsfjarðar, um Bjarnarfjarðarháls, Bala, Veiðileysufjörð, Djúpuvík, fyrir Reykjarfjörð um Gjögur, Árnes, að bryggju í Norðurfirði.
645 Drangsnesvegur: Af Strandavegi hjá Hálsgötugili, sunnan við Bjarnarfjarðarháls, út Selströnd um Drangsnes og Kaldrananes á Strandaveg í Bjarnarfirði sunnan brúar á Bjarnarfjarðará.
646 Flugvallavegur Gjögri: Af Strandavegi í Reykjarfirði að flugvelli.
647 Munaðarnesvegur: Af Strandavegi í Norðurfirði að Munaðarnesi.

Norðurlandskjördæmi vestra.

1 Norðurlandsvegur: Frá sýslumörkum við Hrútafjarðará, um Hrútafjörð, yfir Hrútafjarðarháls, um Miðfjörð, Víðidal, Blönduós, Langadal, Stóra-Vatnsskarð, Vallhólm, Blönduhlíð, Norðurárdal að sýslumörkum á Öxnadalsheiði.
72 Hvammstangavegur: Af Norðurlandsvegi hjá Stóra-Ósi að Hvammstanga.
74 Skagastrandarvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Blönduósi að Skagaströnd.
75 Sauðárkróksbraut: Af Norðurlandsvegi við Varmahlíð, um Langholt, Sauðárkrók, Hegranes, á Siglufjarðarveg norðan Gljúfurár hjá Vatnsleysu.
76 Siglufjarðarvegur: Af Norðurlandsvegi austan Héraðsvatnabrúar hjá Syðstu-Grund, um Blönduhlíð, Viðvíkursveit, Óslandshlíð, hjá Hofsósi, um Sléttuhlíð, Fljót og Almenninga að Siglufirði.
77 Hofsósbraut: Af Siglufjarðarvegi norðan Grafarár um Hofsós á Siglufjarðarveg sunnan Hofsár.
702 Heggsstaðanesvegur: Af Norðurlandsvegi í Hrútafirði, nálægt Laugarstapa, um Mýrar, Bessastaði og Barð á Norðurlandsveg utan við Melstað.
703 Hálsbæjavegur: Af Norðurlandsvegi á Hrútafjarðarhálsi um Sveðjustaði á Miðfjarðarveg sunnan Melstaðar.
704 Miðfjarðarvegur: Af Norðurlandsvegi austast á Hrútafjarðarhálsi, fram Miðfjörð vestan Miðfjarðarár, um brú á Núpsá hjá Haugi, út Miðfjörð að austan á Norðurlandsveg hjá Laugarbakka.
705 Vesturárdalsvegur: Af Miðfjarðarvegi norðan við brú á Vesturá, sunnan Brekkulækjar fram Vesturárdal, að vegamótum gegnt Skeggjastöðum.
706 Núpsdalsvegur: Af Miðfjarðarvegi hjá Haugi að Torfastöðum.
711 Vatnsnesvegur: Frá Hvammstanga út Vatnsnes, um Hindisvík yfir Þórsá, suður Vesturhóp á Norðurlandsveg hjá Vatnshorni.
712 Þorgrímsstaðadalsvegur: Af Vatnsnesvegi hjá Tjörn að Ásbjarnarstöðum.
714 Fitjavegur: Af Norðurlandsvegi á móts við Stórhól, suður Fitjárdal um Ásland yfir Miðfjarðarháls á Miðfjarðarveg sunnan við brú á Urriðaá.
715 Víðidalsvegur vestri: Af Norðurlandsvegi hjá Deildarhóli, um Víðidalstungu, yfir brú á Víðidalsá hjá Hvarfi að Kolugili.
716 Síðuvegur: Af Norðurlandsvegi sunnan Víðidalsárbrúar á Steinsvaði, um Síðu á Vatnsnesveg hjá Grund.
717 Borgarvegur: Af Síðuvegi hjá Síðu, yfir Faxalæk um Stóru-Borg, á Vatnsnesveg hjá Þorfinnsstöðum.
718 Víðidalsvegur eystri: Af Norðurlandsvegi vestan Lækjamóta, austan Víðidalsár á Víðidalsveg vestri hjá Hvarfi.
721 Þingeyravegur: Af Norðurlandsvegi vestan við Sveinsstaði að vegamótum við Leysingjastaði.

722 Vatnsdalsvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Sveinsstöðum fram Vatnsdal, vestan ár um brú á Vatnsdalsá hjá Undirfelli og út austan ár á Norðurlandsveg nálægt Aralæk.
723 Grímstunguvegur: Af Vatnsdalsvegi hjá Undirfelli fram Vatnsdal, um Grímstungu og Marðarnúp á Vatnsdalsveg hjá Bakka.
724 Reykjabraut: Af Norðurlandsvegi fyrir norðan Giljá, um Reyki, norðan Svínavatns á Svínvetningabraut hjá Tindum.
725 Miðásavegur: Af Norðurlandsvegi nálægt Torfalæk að Hæl.
726 Auðkúluvegur: Af Reykjabraut við Reyki, vestan Svínavatns um Auðkúlu á Svínvetningabraut sunnan Svínavatns.
727 Svínadalsvegur: Af Auðkúluvegi hjá Grund að Ljótshólum.
728 Flugvallarvegur Blönduósi: Af Norðurlandsvegi vestan Blönduóss að flugvelli.
731 Svínvetningabraut: Af Norðurlandsvegi á Blönduósi, austan Laxárvatns og Svínavatns, um brú á Blöndu hjá Löngumýri á Norðurlandsveg norðan Svartárbrúar.
732 Kjalvegur: Af Svínvetningabraut hjá Syðri-Löngumýri að vegamótum Eiðsstaðavegar.
733 Blöndudalsvegur: Af Svínvetningabraut austan Blöndubrúar hjá Löngumýri að Austurhlíð.
734 Svartárdalsvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Bólstaðarhlíð, um Bergsstaði og Hvamm að Stafni.
741 Neðribyggðarvegur: Af Skagastrandarvegi hjá Enni, um Sölvabakka á Skagastrandarveg sunnan Neðri-Lækjardals.
742 Mýrarvegur: Af Skagastrandarvegi hjá Lækjardal um Mýrar og brú á Laxá og Norðurá á Þverárfjallsveg.
744 Þverárfjallsvegur: Af Skagastrandarvegi utan við brú á Laxá, um Norðurárdal og Þverárfjall á Skagaveg hjá Skíðastöðum.
745 Skagavegur: Af Skagastrandarvegi hjá Skagaströnd, um Kálfshamarsvík, Hafnir, Ketu, Laxárdal, Laxárdalsheiði og Gönguskörð á Sauðárkróksbraut á Sauðárkróki.
748 Reykjastrandarvegur: Af Skagavegi hjá Skarði að Hólakoti.
749 Flugvallarvegur Sauðárkróki: Af Sauðárkróksbraut á Borgarsandi að flugvelli.
751 Efribyggðarvegur: Af Skagafjarðarvegi hjá Álftagerði, um Efribyggð á Skagafjarðarveg norðan Mælifells.
752 Skagafjarðarvegur: Af Norðurlandsvegi sunnan Varmahlíðar, um Mælifell, Tungusveit og Vesturdal að Giljum.
753 Vallhólmsvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Völlum, um Stokkhólma að Vindheimum.
754 Héraðsdalsvegur: Af Skagafjarðarvegi vestan Svartárbrúar hjá Reykjum, um Stapa að Héraðsdal.
755 Svartárdalsvegur: Af Skagafjarðarvegi hjá Breiðagerði að Ánastöðum.
758 Austurdalsvegur: Af Skagafjarðarvegi í Vesturdal, austan við Jökulsá vestri um Bústaði að vegamótum hjá Skuggabjörgum.
759 Kjálkavegur: Af Norðurlandsvegi hjá Skeljungshöfða, um Kjálka að Keldulandi.
761 Fjallsvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Arnarstapa að Fjalli.
762 Sæmundarhlíðarvegur: Af Sauðárkróksbraut hjá Geitagerði, um Sæmundarhlíð að Fjalli.
764 Hegranesvegur vestri: Af Sauðárkróksbraut á vestanverðu Hegranesi um Helluland á Hegranesveg eystri við Ketu.
765 Hegranesvegur eystri: Af Sauðárkróksbraut hjá Garði að Eyhildarholti.
766 Brimnesvegur: Af Siglufjarðarvegi hjá Narfastöðum, um Brimnes á Siglufjarðarveg hjá Miklahóli.
767 Hólavegur: Af Siglufjarðarvegi hjá Miklahóli, um Viðvík og brú á Hjaltadalsá á Laufskálaholti, um Hóla og brú á Hjaltadalsá í Klukkuhvammi á Hjaltadalsveg.

768 Hjaltadalsvegur: Af Hólavegi sunnan brúar á Hjaltadalsá við Laufskálaholt að Hrafnhóli.
769 Ásavegur: Af Siglufjarðarvegi hjá Gálga á Hólaveg við brú á Hjaltadalsá á Laufskálaholti.
781 Deildardalsvegur: Af Siglufjarðarvegi hjá Gröf, yfir Grafará hjá Kambi á Siglufjarðarveg norðan Ártúns.
783 Höfðastrandarvegur: Af Siglufjarðarvegi sunnan Hofsár, yfir Hofsá hjá Enni, um Engihlíð á Siglufjarðarveg hjá Litlubrekku.
784 Bæjarvegur: Af Siglufjarðarvegi norðan Hofsár, um Bæ, á Siglufjarðarveg hjá Mýrarkoti.
786 Sléttuhlíðarvegur: Af Siglufjarðarvegi yfir Langalæk, um Skálá austan Sléttuhlíðarvatns á Siglufjarðarveg norðan Keldnakots.
787 Flókadalsvegur: Af Siglufjarðarvegi á Móshöfða, um Austarahól og Barð, á Siglufjarðarveg hjá Sólgörðum.
789 Sléttuvegur: Af Siglufjarðarvegi vestan Fljótaárbrúar um Sléttu og Skeiðfossvirkjun, á Ólafsfjarðarveg nálægt Hvammi.
792 Flugvallarvegur Siglufirði: Frá Siglufirði yfir Fjarðará að flugvelli.
82 Ólafsfjarðarvegur: Frá sýslumörkum á Lágheiði, um Stíflu, á Siglufjarðarveg á Ketilási.

Norðurlandskjördæmi eystra.

1 Norðurlandsvegur: Frá sýslumörkum á Öxnadalsheiði, um Öxnadal, Þelamörk og Kræklingahlíð til Akureyrar, um Svalbarðsströnd, Víkurskarð. Ljósavatnsskarð, Fljótsheiði, Reykjadal, Mývatnsheiði, Mývatnssveit norðan Mývatns, Mývatnsöræfi, Jökulsárbrú, Grímsstaði á Fjöllum, að sýslumörkum á Biskupshálsi.
82 Ólafsfjarðarvegur: Af Norðurlandsvegi á Moldhaugnahálsi, um Arnarneshrepp og Árskógsströnd, um Dalvík, gegnum Ólafsfjarðarmúla, um Ólafsfjörð að sýslumörkum á Lágheiði.
83 Grenivíkurvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Miðvík, um Dalsmynni, Höfðahverfi og Grenivík að Akurbakka.
85 Norðausturvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Krossi í Ljósavatnsskarði, um Köldukinn, Aðaldalshraun, Húsavík, Tjörnes, Kelduhverfi og Jökulsárbrú í Öxarfirði, um Kópasker, Melrakkasléttu og Raufarhöfn, um Þistilfjörð að sýslumörkum á Brekknaheiði.
87 Mývatnsvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Grímsstöðum í Mývatnssveit, um Hólssand, Hvammsheiði og Reykjahverfi, á Norðausturveg hjá Laxamýri.
802 Garðsvegur: Af Ólafsfjarðarvegi í Ólafsfjarðarkaupstað um brú á Ólafsfjarðarós, vestan Ólafsfjarðarvatns á Ólafsfjarðarveg hjá Kvíabekk.
803 Kleifavegur: Af Garðsvegi vestan Ólafsfjarðaróss meðfram flugvelli að Sólheimum.
804 Flugvallarvegur Ólafsfirði: Af Kleifavegi við Ós að flugvelli.
805 Svarfaðardalsvegur: Af Ólafsfjarðarvegi hjá Árgerði, um Urðir að Atlastöðum.
806 Tunguvegur: Af Svarfaðardalsvegi hjá Hreiðarsstöðum á Skíðadalsveg hjá Hvarfi.
807 Skíðadalsvegur: Af Ólafsfjarðarvegi hjá Hrísum, um brú á Skíðadalsá hjá Hvarfi, um Skíðadal að vestan og austur yfir Skíðadalsá á brú sunnan við Hnjúk að vegamótum Klængshóls- og Hlíðarvegar.
808 Árskógssandsvegur: Af Ólafsfjarðarvegi hjá Litla-Árskógi að Árskógssandshöfn.
809 Hauganesvegur: Af Ólafsfjarðarvegi hjá Stærra-Árskógi að Hauganesi.
811 Hjalteyrarvegur: Af Ólafsfjarðarvegi hjá Skriðulandi að Hjalteyri.
812 Bakkavegur: Af Ólafsfjarðarvegi hjá Hofi, um Ós, á Hjalteyrarveg hjá Ytri-Bakka.
813 Möðruvallavegur: Af Ólafsfjarðarvegi hjá Hofi, um Möðruvelli á Hörgárdalsveg hjá Björgum.

814 Staðarbakkavegur: Af Hörgárdalsvegi um brú á Hörgá hjá Skugga að Flögu.
815 Hörgárdalsvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Bægisá, um brú á Helguhyl og norður Hörgárdal að vestan á Ólafsfjarðarveg norðan Hörgárbrúar.
816 Dagverðareyrarvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Sólborgarhóli, um Dagverðareyri og Gásir á Ólafsfjarðarveg sunnan Hörgárbrúar.
817 Blómsturvallavegur: Frá brú á Lónslæk hjá Ásláksstöðum, norður hjá Syðsta-Samtúni, yfir Norðurlandsveg að Brávöllum.
820 Flugvallarvegur Akureyri: Af Norðurlandsvegi sunnan Akureyrar að flugvelli.
821 Eyjafjarðarbraut vestri: Af Norðurlandsvegi á Akureyri, um Grund og Saurbæ, að Hólsgerði.
822 Kristnesvegur: Af Eyjafjarðarbraut vestri norðan Kristness, um Kristnes á Eyjafjarðarbraut vestri sunnan Kristness.
823 Miðbraut: Frá Eyjafjarðarbraut vestri við Hrafnagil að Eyjafjarðarbraut eystri við Laugaland.
824 Finnastaðavegur: Af Eyjafjarðarbraut vestri skammt norðan Hólshúsa, um brýr á Finnastaðaá og Skjóldalsá á Dalsveg hjá Litla-Garði.
825 Dalsvegur: Af Eyjafjarðarbraut vestri hjá Samkomugerði að Ytra-Dalsgerði.
826 Hólavegur: Af Eyjafjarðarbraut vestri hjá Sandhólum, um brú á Eyjafjarðará, um Hóla á Eyjafjarðarbraut vestri á móts við Vatnsenda.
827 Sölvadalsvegur: Af Hólavegi hjá Gnúpufelli að Draflastöðum.
828 Veigastaðavegur: Af Norðurlandsvegi hjá Hallandi, um Veigastaði á Eyjafjarðarbraut eystri hjá Eyrarlandi.
829 Eyjafjarðarbraut eystri: Af Norðurlandsvegi á Leirum, um Laugaland og brú á Eyjafjarðará hjá Möðruvöllum, á Eyjafjarðarbraut vestri norðan Saurbæjar.
830 Svalbarðseyrarvegur: Af Norðurlandsvegi að Svalbarðseyri.
831 Höfðavegur: Af Grenivíkurvegi við Gljúfurá að Hóli.
832 Vaðlaheiðarvegur: Af Veigastaðavegi við Veigastaði, yfir Vaðlaheiði, Fnjóská, á Norðurlandsveg hjá Hálsi.
833 Illugastaðavegur: Af Norðurlandsvegi hjá Nesi, yfir Vaðlaheiðarveg suður að Illugastöðum.
834 Fnjóskadalsvegur vestri: Af Norðurlandsvegi hjá Víðivöllum að Grímsgerði.
835 Fnjóskadalsvegur eystri: Af Norðurlandsvegi austan brúar á Fnjóská, um Fnjóskadal austanverðan, á Grenivíkurveg á Dalsmynni.
836 Vaglaskógarvegur: Af Vaðlaheiðarvegi austan við brú á Fnjóská, um Vaglaskóg að Lundi II.
841 Fremstafellsvegur: Af Norðurlandsvegi vestan Kvíslarbrúar, um brú á Djúpá, hjá Fremstafelli, á Norðausturveg hjá Landamóti.
842 Bárðardalsvegur vestri: Af Norðurlandsvegi við Kvíslarbrú vestan Skjálfandafljóts að Mýri.
843 Lundarbrekkuvegur: Af Bárðardalsvegi eystri hjá Sandkvísl, að Víðikeri.
844 Bárðardalsvegur eystri: Af Norðurlandsvegi hjá Fosshóli, um brú hjá Stóruvöllum á Bárðardalsveg vestri.
845 Aðaldalsvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Einarsstöðum á Norðausturveg hjá Tjörn.
846 Austurhlíðarvegur: Af Norðurlandsvegi gengt Laugum, hjá Laugaskóla út Austurhlíð, yfir Reykjadalsá hjá Ökrum, á Aðaldalsveg móts við Hamra.
847 Stafnsvegur: Af Norðurlandsvegi sunnan og neðan við Narfastaði að Stafni.
848 Mývatnssveitarvegur: Af Norðurlandsvegi hjá Arnarvatni um Skútustaði á Norðurlandsveg hjá Reykjahlíð.
849 Baldursheimsvegur: Af Mývatnssveitarvegi skammt austan Arnarvatns að Baldursheimi.

850 Flugvallarvegur Mývatnssveit: Af Norðurlandsvegi við Reynihlíð að flugvelli.
851 Út-Kinnarvegur: Af Norðausturvegi hjá Ófeigsstöðum að Björgum.
852 Sandsvegur: Af Norðausturvegi norðan Knútsstaða að Sandi.
853 Hvammavegur: Af Aðaldalsvegi norðan Ytra-Fjalls, yfir Laxá hjá Hólmavaði, á Mývatnsveg austan Laxárvirkjunar.
854 Staðarbraut: Af Aðaldalsvegi sunnan Syðra-Fjalls, um Laxárvirkjun á Hvammaveg.
855 Fagranesvegur: Af Staðarbraut hjá Hellulandi að Fagranesi.
856 Laxárdalsvegur: Af Staðarbraut vestan Laxár, um brú á Laxá hjá Sogi að Kasthvammi.
858 Flugvallarvegur Aðaldal: Af Norðausturvegi í Aðaldalshrauni að flugvelli.
862 Uppsveitarvegur: Af Norðausturvegi norðan við Meiðavelli að Tóvegg.
863 Kröfluvegur: Af Norðurlandsvegi austan Námaskarðs um Hlíðardal að Kröfluvirkjun.
864 Hólsfjallavegur: Af Norðurlandsvegi hjá Grímsstöðum á Fjöllum, um Hólssand á Norðausturveg austan Jökulsárbrúar í Öxarfirði.
865 Gilsbakkavegur: Af Norðausturvegi hjá Lundi að Gilsbakka.
866 Austursandsvegur: Af Norðausturvegi skammt vestan Klifshaga, um Sandárbrú að Skógum.
867 Öxarfjarðarheiðarvegur: Af Norðausturvegi hjá Klifshaga, um Hrauntanga, á Norðausturveg austan Stóra-Viðarvatns.
868 Laxárdalsvegur: Af Norðausturvegi vestan Garðár í Þistilfirði, að Holti.
869 Langanesvegur: Af Norðausturvegi við Þórshöfn um Þórshöfn og Sauðanes að flugvelli.
870 Kópaskersvegur: Af Norðausturvegi um Kópasker að flugvelli.
873 Flugvallarvegur Raufarhöfn: Af Norðausturvegi norðan Ormarslóns að flugvelli.

Austurlandskjördæmi.

1 Austurlandsvegur: Frá sýslumörkum á Biskupshálsi, um Möðrudal, Jökuldalsheiði, Jökuldal, yfir Jökulsárbrú hjá Fossvöllum, um Hróarstungu yfir Lagarfljótsbrú hjá Egilsstöðum, um Velli, Skriðdal, Breiðdalsheiði, Breiðdal, Berufjörð, Geithellnahrepp, Hvalnesskriður, Lón, Almannaskarð, yfir Hornafjarðarfljótsbrú, hjá Gildraskeri, um Mýrar, Suðursveit, Breiðamerkursand, Öræfi og Skeiðarársand að sýslumörkum Vestur-Skaftafellssýslu.
85 Norðausturvegur: Frá sýslumörkum á Brekknaheiði, um Bakkafjörð, Sandvíkurheiði, Vopnafjörð, Hofsárdal og Langadal á Austurlandsveg hjá Möðrudal.
91 Hafnarvegur í Bakkafirði: Af Norðausturvegi hjá Bakkaá að Hafnarkauptúni.
92 Norðfjarðarvegur: Af Austurlandsvegi hjá Egilsstöðum um Fagradal, Búðareyri við Reyðarfjörð, Hólmaháls, Eskifjörð, Oddsskarð og til Neskaupstaðar.
93 Seyðisfjarðarvegur: Af Norðfjarðarvegi hjá Egilsstöðum, um Fjarðarheiði til Seyðisfjarðar.
94 Borgarfjarðarvegur: Af Seyðisfjarðarvegi við Eyvindará, um Eiðaþinghá, Hjaltastaðarþinghá, yfir Selfljótsbrú hjá Heyskálum, Vatnsskarð og Njarðvík að Bakkagerði.
96 Suðurfjarðavegur: Af Norðfjarðarvegi í Reyðarfirði um suðurströnd Reyðarfjarðar fyrir Vattarnes, um Fáskrúðsfjörð, Gvendarnes, Stöðvarfjörð, Kambanes og á Austurlandsveg nálægt Heydölum.
97 Breiðdalsvíkurvegur: Af Suðurfjarðavegi hjá Þverhamri til Breiðdalsvíkur.
98 Djúpavogsvegur: Af Austurlandsvegi til Djúpavogskauptúns.
99 Hafnarvegur: Af Austurlandsvegi að Höfn.
913 Strandhafnarvegur: Af Norðausturvegi við Borgarlæk að Ljósalandi.
914 Torfastaðavegur: Af Vesturárdalsvegi innan Skógalóns um brú á Vesturá að Torfastöðum.
915 Vesturárdalsvegur: Af Norðausturvegi við Vopnafjarðarkauptún að Búastöðum.
916 Flugvallarvegur Vopnafirði: Af Hlíðarvegi norðan Hofsár að flugvelli.

917 Hlíðarvegur: Af Austurlandsvegi hjá Fossvöllum, um Jökulsárhlíð, yfir Hellisheiði á Norðausturveg hjá Vatnsdalsgerði.
919 Sunnudalsvegur: Af Hlíðarvegi austan við Hofsá, um brú á Sunnudalsá norðan Sunnudals og á Norðausturveg nálægt Teigi.
923 Jökuldalsvegur: Af Austurlandsvegi við Gilsá um Hákonarstaði að Vaðbrekku.
924 Jökuldalsvegur eystri: Af Austurlandsvegi hjá Hjarðarhaga yfir Jökulsá og út Jökuldal austan Jökulsár á Austurlandsveg í Dimmadal.
925 Hróarstunguvegur: Af Austurlandsvegi við Jökulsárbrú, um Litla-Bakka og Kirkjubæ, yfir Rangá á Austurlandsveg hjá Urriðavatni.
926 Húseyjarvegur: Af Hróarstunguvegi hjá Litla-Bakka að Geirastöðum.
927 Brekkubæjavegur: Af Hróarstunguvegi hjá Þórisvatni um Brekku á Hróarstunguveg hjá Litla-Steinsvaði.
929 Fellavegur: Af Austurlandsvegi hjá Urriðavatni að Staffelli.
931 Upphéraðsvegur: Af Austurlandsvegi norðan Lagarfljótsbrúar um Fell, Fljótsdal, yfir Jökulsá í Fljótsdal, um Skóga og á Austurlandsveg hjá Úlfsstöðum á Völlum.
933 Norðurdalsvegur í Fljótsdal: Af Upphéraðsvegi nálægt Valþjófsstað að Þuríðarstöðum.
934 Múlavegur í Fljótsdal: Af Upphéraðsvegi austan Jökulsár um brú á Kelduá um Langhús að Glúmsstöðum.
935 Suðurdalsvegur í Fljótsdal: Af Upphéraðsvegi austan brúar á Kelduárkvísl að Víðivöllum fremri.
937 Skriðdalsvegur: Af Upphéraðsvegi vestan Grímsár inn Skriðdal um brýr á Geitdalsá og Múlaá á Austurlandsveg sunnan Jóku.
938 Múlavegur syðri: Af Skriðdalsvegi við Múlabrú að Birkihlíð.
939 Axarvegur: Af Austurlandsvegi í Víðigróf í Skriðdal um Öxi og á Austurlandsveg í Berufjarðarbotni.
941 Flugvallarvegur Egilsstöðum: Af Austurlandsvegi austan Lagarfljótsbrúar að flugvelli.
943 Hjaltastaðarvegur: Af Borgarfjarðarvegi sunnan við Bóndastaði um Hjaltastað að Dölum.
944 Lagarfossvegur: Af Borgarfjarðarvegi nálægt Ásgrímsstöðum um Ekru, yfir Lagarfljót hjá Fossi á Hróarstunguveg.
946 Hólalandsvegur: Af Borgarfjarðarvegi í Bakkagerði um Hólaland að Vegamótum við Hvannstóð.
947 Desjarmýrarvegur: Af Borgarfjarðarvegi í Bakkagerði um brú á Fjarðará að heimreið að Sólbakka norðan við Hrafnárbrú.
951 Vestdalseyrarvegur: Af Seyðisfjarðarvegi í Seyðisfjarðarkaupstað um Vestdalseyri að Sunnuholti.
953 Mjóafjarðarvegur: Af Norðfjarðarvegi nálægt Köldukvíslarbrú um Mjóafjarðarheiði og norðurströnd Mjóafjarðar að Brekku.
954 Helgustaðavegur: Af Norðfjarðarvegi í Eskifjarðarkaupstað að Stóru-Breiðuvík.
955 Flugvallarvegur Norðfirði: Af Norðfjarðarvegi hjá Þrastarlundi að flugvelli.
956 Dalavegur: Af Suðurfjarðavegi norðan Dalsár að Hólagerði.
961 Flugvallarvegur Breiðdal: Frá Breiðdalsvík að flugvelli vestan kauptúns.
962 Norðurdalsvegur í Breiðdal: Af Austurlandsvegi í Breiðdal um Norðurdal að vegamótum við brú á Norðurdalsá.
964 Breiðdalsvegur: Af Austurlandsvegi innan Ásunnarstaða, yfir Breiðdalsá hjá Flögu, um Randversstaði á Austurlandsveg sunnan Breiðdalsárbrúar.
966 Flugvallarvegur Djúpavogi: Frá Djúpavogi að flugvelli sunnan kauptúns.
982 Flugvallarvegur Hornafirði: Af Austurlandsvegi hjá Laxá að flugvelli.
986 Rauðabergsvegur: Af Austurlandsvegi austan Djúpár að vegamótum að Holtaseli.
988 Flugvallarvegur Öræfum: Af Austurlandsvegi hjá Fagurhólsmýri að flugvelli.

3.2. FLOKKUN ÞJÓÐVEGA SAMKVÆMT 3.1. Í UNDIRFLOKKA

3.2.1. Stofnbrautir.

1 Suðurlandsvegur.
22 Dalavegur.
205 Klausturvegur
240 Stórhöfðavegur.
30 Skeiða- og Hrunamannavegur.
31 Skálholtsvegur.
33 Gaulverjabæjarvegur:
Stokkseyri – Eyrarbakkavegur.
34 Eyrarbakkavegur
35 Biskupstungnabraut:
Suðurlandsvegur – Skálholtsvegur og
Laugarvatnsvegur – Hrunamannavegur.
36 Þingvallavegur.
37 Laugarvatnsvegur.
38 Þorlákshafnarvegur.
39 Þrengslavegur.
343 Álfsstétt.
1 Vesturlandsvegur.
40 Hafnarfjarðarvegur.
41 Reykjanesbraut.
42 Krýsuvíkurvegur:
Reykjanesbraut – Vatnsskarð.
43 Grindavíkurvegur.
44 Hafnavegur:
Reykjanesbraut – Keflavíkurflugvöllur.
45 Garðskagavegur:
Reykjanesbraut – Sandgerði.
46 Víknavegur.
47 Flugvallarvegur Keflavík
410 Elliðavatnsvegur.
411 Arnarnesvegur.
412 Vífilsstaðavegur.
415 Bessastaðavegur:
Hafnarfjarðarvegur – Álftanesvegur.
416 Álftanesvegur.
421 Vogavegur.
422 Njarðvíkurvegur.
427 Ísólfsskálavegur:
Grindarvíkurvegur – Þórkötlustaðir.
431 Hafravatnsvegur:
Úlfarsárvegur – Vesturlandsvegur.
433 Reykjalundarvegur.
50 Borgarfjarðarbraut:
Uxahryggjavegur – Vesturlandsvegur.
51 Akranesvegur.
52 Uxahryggjavegur:
Hvítárvallavegur – Borgarfjarðarbraut.
53 Hvítárvallavegur:
Vesturlandsvegur – Uxahryggjavegur.
54 Ólafsvíkurvegur.
55 Heydalsvegur.
56 Kerlingarskarðsvegur.
58 Stykkishólmsvegur.
57 Snæfellsnesvegur.
574 Útnesvegur:
Hellissandur – Ólafsvík.
60 Vestfjarðavegur.
61 Djúpvegur.
62 Barðastrandarvegur.
63 Bíldudalsvegur.
64 Flateyrarvegur.
65 Súgandafjarðarvegur:
Vestfjarðavegur – Suðureyri.
68 Hólmavíkurvegur.
617 Tálknafjarðarvegur:
Bíldudalsvegur – Tálknafjörður.
1 Norðurlandsvegur.
72 Hvammstangavegur.
74 Skagastrandarvegur.
75 Sauðárkróksbraut.
76 Siglufjarðarvegur.
77 Hofsósbraut.
744 Þverárfjallsvegur.
745 Skagavegur:
Þverárfjallsvegur – Sauðárkróksbraut.
82 Ólafsfjarðarvegur.
85 Norðausturvegur.
87 Kísilvegur.
808 Árskógssandsvegur.
820 Flugvallarvegur Akureyri.
821 Eyjafjarðarbraut vestri:
Norðurlandsvegur – Miðbraut.
823 Miðbraut.
829 Eyjafjarðarbraut eystri:
Norðurlandsvegur – Miðbraut.
845 Aðaldalsvegur.
1 Austurlandsvegur.
92 Norðfjarðarvegur.
93 Seyðisfjarðarvegur.
96 Suðurfjarðavegur.
97 Breiðdalsvíkurvegur.
98 Djúpavogsvegur.
99 Hafnarvegur.
917 Hlíðarvegur.

3.2.2. Þjóðbrautir.
Aðrir þjóðvegir eru þjóðbrautir.

3.3. AÐALFJALLVEGIR

F22 Fjallabaksleið nyrðri:
Af Landvegi (26) við Sigöldu, yfir Jökulgilskvísl hjá Landmannalaugum, Eldgjá og Skaftártungu á Búlandsveg (208) hjá Búlandi (84 km).

F28 Sprengisandsleið:
Af Landvegi (26) við Sigölduvirkjun vestan Þórisvatns, um Þveröldu, Tómasarhaga, hjá Fjórðungsvatni, um Kiðagilsdrög á Bárðardalsveg vestri (842) hjá Mýri í Bárðardal (197 km).

F35 Kaldadalsvegur:
Af Uxahryggjavegi (52) í Brunnum, um Kaldadal á Hálsasveitarveg (518) hjá Húsafelli (40 km).

F37 Kjalvegur:
Af Biskupstungnabraut (35) hjá Gullfossi, um Bláfellsháls og Hveravelli á Kjalveg (732) hjá Eiðsstöðum í Blöndudal (165 km).

F72 Skagafjarðarleið:
Af Skagafjarðarvegi (752) hjá Giljum í Vesturdal, yfir brú á Jökulsá eystri á Austari-Bug, um Laugafell á Sprengisandsveg (F28) við Fjórðungsvatn (81 km).

F78 Vegur af Eyjafjarðarleið (F82) 4 km austan Laugafellsskála á Sprengisandsleið (F28) í Kiðagilsdrögum (18 km).

F82 Eyjafjarðarleið:
Af Eyjafjarðarbraut vestri (821) við Hólsgerði, um Eyjafjarðardal á Skagafjarðarleið (F72) vestan Laugafellsskála (42 km).

F98 Gæsavatnaleið:
Af Sprengisandsleið (F28) í Tómasarhaga um Urðarháls, yfir Jökulsá hjá Upptyppingum, yfir brú á Kreppu, um Grjót og á Austurlandsveg (1) austan Möðrudals (178 km).

Samgönguráðuneytið, 8. maí 1991.

Halldór Blöndal.

Ólafur S. Valdimarsson.

LÖG

um þingsköp Alþingis.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. ÞINGSKIPUN

1. gr.

Þegar Alþingi kemur saman við þingsetningu skal sá þingmaður, sem hefur lengsta fasta þingsetu að baki, stjórna umræðunum þangað til forseti þingsins er kosinn og standa fyrir kosningu hans. Hafi tveir þingmenn eða fleiri setið jafnlengi á þingi skal sá teljast aldursforseti sem eldri er.

Á fyrsta fundi þingsins eftir kosningar til Alþingis skal kjósa níu þingmenn í nefnd eftir reglum 68. gr. til þess að prófa kjörbréf og kosningu nýkjörinna þingmanna og varaþingmanna. Nefndin kýs sér formann og framsögumann og gerir tillögu til þingsins um hvort kosning og kjörgengi þingmanns skuli talin gild. Tillögurnar má bera upp munnlega, án nokkurs fyrirvara, og ræður afl atkvæða um gildi kosninga og kjörgengi, svo og hvort fresta skuli úrskurði þar um, sbr. 46. gr. stjskr.

Umræður á þingsetningarfundum fara fram eftir fyrirmælum 55. gr.

2. gr.

Sérhver nýr þingmaður skal vinna drengskaparheit að stjórnarskránni undireins og búið er að viðurkenna að kosning hans sé gild skv. 47. gr. stjskr.

3. gr.

Þá skal kjósa forseta Alþingis. Í kjöri eru þeir einir sem tilnefndir eru og eigi hreyfa andmælum við því.

Rétt kjörinn forseti er sá er hefur meira en helming greiddra atkvæða. Verði þeim atkvæðafjölda eigi náð við fyrstu kosningu skal kosið að nýju um þá tvo þingmenn er flest fengu atkvæði; hafi við þá kosningu fleiri fengið jafnmörg atkvæði ræður hlutkesti um hverja tvo skuli kjósa. Ef þeir fá báðir jafnmörg atkvæði ræður hlutkesti hvor þeirra verður forseti. Berist aðeins ein tilnefning skv. 1. mgr. skal kosning eigi að síður fara fram um þann sem tilnefndur er.

Forseti gengst fyrir kosningu fjögurra varaforseta skv. 68. gr. Ef ekki er samkomulag milli þingflokka um einn lista skal kosning fara eftir reglum 5. mgr. þeirrar greinar.

Þegar þessum kosningum er lokið skal hluta um sæti þingmanna.

4. gr.

Kjörbréfanefnd skv. 1. gr. skal einnig prófa kjörbréf er síðar koma fram, svo og rannsaka kosningar og kjörgengi, er þingið hefur frestað að taka gild, og kærur yfir kosningum eða kjörgengi er þegar eru tekin gild.

Ef nefnd þessi lætur uppi skriflega tillögu eða ef hún leggur til að kosning skuli teljast ógild skulu tillögur hennar ræddar eftir reglunum um 2. umr. lagafrumvarpa skv. 1. mgr. 39. gr. Ella fer um tillögur nefndarinnar eftir því sem ákveðið er um tillögur hennar í 1. gr.

5. gr.

Þingið getur við rannsókn þá, er ræðir um í 1. gr., úrskurðað kosningu ógilda þótt eigi hafi hún kærð verið og einnig frestað að taka kosningu gilda til þess að fá skýrslur. Svo er og um kosningu þingmanns er eigi er kominn, eða kjörbréf hans, þá er þing er sett.

Sama er um kjörgengi.

Að öðru leyti tekur þingið eigi upp hjá sjálfu sér að rannsaka kosningar eða kjörgengi en gerir það því aðeins að kært sé yfir þeim.

Kæru yfir kosningu þingmanns eða kjörgengi skal því aðeins taka til greina að hún sé komin til Alþingis í byrjun þings næst á eftir kosningu eða áður en kosning þingmanns er tekin gild á Alþingi.

Við prófun kosninga og kjörgengis hefur sérhver þingmaður fullan þingmannsrétt. En fresti þingið úrskurði um kjörbréf þingmanns þá tekur hann engan þátt í störfum þingsins uns það mál er útkljáð og kosning hans og kjörgengi viðurkennd.

6. gr.

Kosning forseta og varaforseta gildir þangað til nýtt þing er sett. Kosning kjörbréfanefndar er fyrir allt kjörtímabilið.

Þó er hverjum forseta þingsins heimilt að leggja niður störf ef meiri hluti leyfir; svo getur og Alþingi vikið forseta frá en þó þarf til þess samþykki tveggja þriðju hluta þingmanna. Skal þá þegar kjósa nýjan forseta í sæti það er losnaði.

7. gr.

Aldursforseti, sbr. 1. gr., hefur, meðan hann skipar forsetasæti, allan sama rétt og skyldur sem forseti.

8. gr.

Forseti stjórnar umræðum og sér um að allt fari fram með góðri reglu. Forseti tekur við öllum erindum til Alþingis og annast um afgreiðslu þeirra mála er frá þinginu eiga að fara. Forseti skýrir á fundi frá erindum sem send eru þinginu og því sem útbýtt er á þingfundi.

Nú vill forseti taka þátt í umræðum frekar en forsetastaða hans krefur og víkur hann þá á þingmannabekk en varaforseti tekur forsetasæti á meðan.

Forseti hefur umsjón með starfi þingnefnda, sbr. II. kafla.

Í forföllum forseta ganga varaforsetar að öllu leyti í hans stað.

9. gr.

Forseti ber ábyrgð á rekstri Alþingis og hefur æðsta vald í stjórnsýslu þess.

10. gr.

Með forseta starfa varaforsetar og mynda ásamt honum forsætisnefnd. Forseti stjórnar fundum hennar.

Forsætisnefnd skipuleggur þinghaldið og hefur umsjón með alþjóðasamstarfi sem Alþingi á aðild að. Hún fjallar um fjárhagsáætlanir þingsins og stofnana sem undir Alþingi heyra. Nefndin setur almennar reglur um rekstur þingsins og stjórnsýslu. Auk þess fjallar forsætisnefnd um þau mál sem forseti leggur fyrir hana eða varaforsetar óska að ræða. Verði ágreiningur í nefndinni sker forseti úr.

Forsætisnefnd fer með þau verkefni sem forsetum Alþingis hafa verið falin í öðrum lögum.

11. gr.

Forsætisnefnd ræður skrifstofustjóra til sex ára í senn. Hann stjórnar skrifstofu Alþingis og framkvæmdum á vegum þingsins, hefur umsjón með fjárreiðum þess og eignum í umboði forseta.

Skrifstofustjóri situr fundi forsætisnefndar og er forseta og nefndinni til aðstoðar í öllu er varðar stjórn þingsins.

Skrifstofustjóri gerir tillögur til forseta um ráðningu annarra starfsmanna þingsins.

12. gr.

Skrifstofustjóri, eða fulltrúi hans, situr þingfundi og heldur gerðabók, undir umsjón forsetans, og getur í henni mála þeirra, er rædd eru á fundum, og úrslita þeirra.

Í byrjun fundar skal gerðabók frá síðasta fundi samþykkt og undirskrifuð af forseta. Þingmenn skulu eiga kost á að kynna sér gerðabók í skrifstofunni að minnsta kosti tveimur tímum áður en næsti fundur byrjar.

Forseta er heimilt að kveðja til tvo þingmenn til að telja saman atkvæði við atkvæðagreiðslur og kosningar.

Skrifstofustjóri skal ásamt forseta sjá um að samþykktir þingsins séu skrásettar og rita forsetinn og skrifstofustjórinn undir þær.

II. NEFNDIR

13. gr.

Á Alþingi starfa þessar fastanefndir:

1. Allsherjarnefnd.
2. Efnahags- og viðskiptanefnd.
3. Félagsmálanefnd.
4. Fjárlaganefnd.
5. Heilbrigðis- og trygginganefnd.
6. Iðnaðarnefnd.
7. Landbúnaðarnefnd.
8. Menntamálanefnd.
9. Samgöngunefnd.
10. Sjávarútvegsnefnd.
11. Umhverfisnefnd.
12. Utanríkismálanefnd.

Fastanefndir skal kjósa á fyrsta fundi hvers þings og skal kosið hlutbundinni kosningu, sbr. 68. gr. Kosning fastanefnda gildir til upphafs næsta þings.

14. gr.

Í fjárlaganefnd skulu kosnir ellefu þingmenn en í aðrar fastanefndir níu þingmenn. Til utanríkismálanefndar skal að auki kjósa níu varamenn. Þingflokki, sem ekki á fulltrúa í fastanefnd skv. 13. gr., er heimilt, með samþykki nefndarinnar, að tilnefna áheyrnarfulltrúa til setu á fundum hennar.

Fastanefnd kýs sér formann og varaformann er gegnir störfum formanns í forföllum hans. Skulu þeir kosnir á fyrsta fundi nefndarinnar er boða skal til innan viku frá kosningu hennar.

Sá kveður þingnefnd saman til fyrsta fundar er fyrstur var kosinn og lætur hann kjósa formann og varaformann nefndarinnar. Forseti skal tilkynna kjör þeirra á þingfundi.

Formanni og varaformanni nefndar er heimilt að leggja niður störf ef nefnd leyfir; svo getur og nefnd vikið formanni og varaformanni frá en þó þarf til þess samþykki tveggja þriðju hluta nefndarmanna.

15. gr.

Formaður, eða varaformaður í forföllum hans, boðar til fundar í nefnd og stýrir fundum hennar. Ef formaður og varaformaður eru forfallaðir, eða varaþingmenn sitja fyrir þá, felur nefnd öðrum að gegna formannsstörfum.

16. gr.

Heimilt er þingflokkum að hafa mannaskipti í nefndum. Ósk um slík mannaskipti skal lögð fyrir forseta er tilkynnir um hana á þingfundi. Sé óskað atkvæðagreiðslu um mannaskiptin skal forseti láta ganga til atkvæða um þau á þingfundi.

17. gr.

Um skyldu nefndarmanna til að sækja nefndarfund gilda almennar reglur um fundarsókn þingmanna, sbr. 53. gr. Forföll skulu tilkynnt formanni.

Varaþingmaður, sem tekur sæti á Alþingi í forföllum þingmanns, skal eiga sæti í þeim nefndum sem aðalmaður var kjörinn í.

Í forföllum nefndarmanns er þingflokki hans heimilt að tilnefna annan þingmann sem varamann um stundarsakir til setu í nefnd og skal tilkynna formanni nefndar um það. Staðgengill nýtur allra sömu réttinda og aðrir nefndarmenn.

18. gr.

Forseti ákveður í samráði við formenn fastanefnda fundatíma nefnda, starfsáætlun þeirra og starfshætti að svo miklu leyti sem ekki er kveðið á um þá í þingsköpum.

Forseti skal gera áætlun um afgreiðslu mála úr nefndum í samráði við formenn þeirra þannig að unnt sé að skipa málum niður á dagskrá þingsins í hagkvæmri tímaröð og dreifa þeim sem jafnast á þingtímann.

19. gr.

Fundir nefnda skulu lokaðir öðrum en nefndarmönnum og starfsmönnum þeirra nema nefnd ákveði annað.

20. gr.

Nefndarfundi skal ekki halda þegar þingfundur stendur yfir. Frá þessu má þó víkja ef nefndarmenn samþykkja og forseti hreyfir ekki andmælum.

21. gr.

Nefndir skulu halda gerðabók um það sem fram fer á fundum. Starfsmaður nefndar, nefndarritari, ritar fundargerð og skal fundargerðin undirrituð af formanni og nefndarritara. Forseti setur nánari reglur um frágang fundargerða nefnda.

22. gr

Formanni er heimilt að setja nefndarfund ef til hans hefur verið boðað með dagskrá. Fundurinn er þó því aðeins ályktunarbær að meiri hluti nefndarmanna sé staddur á fundi.

23. gr.

Til fastanefnda getur þingið vísað þeim þingmálum sem lögð eru fram og þörf þykir að nefnd íhugi. Vísa skal frumvörpum, þingsályktunartillögum og skýrslum til nefnda eftir efni þeirra og hafa um það hliðsjón af skiptingu málefna í Stjórnarráðinu. Til allsherjarnefndar skal vísa dómsmálum, kirkjumálum, byggðamálum og öðrum þeim málum sem þingið ákveður. Vísa má máli til nefndar á hverju stigi þess. Sé það gert áður en umræðu er lokið þá skal henni frestað.

Áður en 1. umr. fer fram um stjórnarfrumvörp eða fyrri umræða um tillögur frá ríkisstjórninni getur forseti heimilað, ef ósk berst um það frá níu þingmönnum, að nefnd athugi mál í því skyni að afla frekari upplýsinga um það eða skýringa á efni þess. Slíkt er og heimilt að gera að lokinni framsöguræðu um málið. Forseti ákveður hve lengi athugun nefndarinnar má standa.

Nefnd, sem fengið hefur mál til athugunar, skal heimilt að vísa því til annarrar fastanefndar telji hún við nánari athugun að málið eigi frekar heima í þeirri nefnd. Áður skal þó liggja fyrir samþykki þeirrar nefndar sem málinu er vísað til.

24. gr.

Utanríkismálanefnd skal vera ríkisstjórninni til ráðuneytis um meiri háttar utanríkismál enda skal ríkisstjórnin ávallt bera undir hana slík mál jafnt á þingtíma sem í þinghléum. Nefndarmenn eru bundnir þagnarskyldu um þá vitneskju sem þeir fá í nefndinni ef formaður eða ráðherra kveður svo á.

25. gr.

Til fjárlaganefndar skal m.a. vísa frumvarpi til fjárlaga, fjáraukalaga, lánsfjárlaga og laga um samþykkt á ríkisreikningi er 1. umr. um þau er lokið. Frumvarpi til fjárlaga skal að nýju vísað til fjárlaganefndar að lokinni 2. umr.

Fjárlaganefnd getur vísað til annarra fastanefnda þeim þáttum fjárlagafrumvarpsins sem fjalla um málefnasvið þeirra. Með sama hætti geta aðrar fastanefndir ákveðið að fjalla um einstaka þætti fjárlagafrumvarpsins. Til efnahags- og viðskiptanefndar vísar fjárlaganefnd frumvarpi til lánsfjárlaga og tekjugrein fjárlagafrumvarps. Nefndirnar skila fjárlaganefnd áliti og tillögum svo tímanlega fyrir 2. umr. fjárlaga sem fjárlaganefnd ákveður. Efnahags- og viðskiptanefnd skal gera grein fyrir áhrifum skattalagabreytinga á tekjur ríkissjóðs fyrir 3. umr. Álit og tillögur nefndanna skal prenta sem fylgiskjöl með nefndaráliti fjárlaganefndar eða meiri hluta hennar. 3. umr. um frumvarp til fjárlaga skal hefjast eigi síðar en 15. desember.

Fjárlaganefnd á rétt á að fá þær upplýsingar sem hún telur nauðsynlegar um rekstur og fjárhagsáætlanir fyrirtækja og stofnana sem óska eftir framlögum úr ríkissjóði. Enn fremur er þeim stofnunum ríkisins, er fást við efnahagsmál, skylt að veita nefndinni upplýsingar og aðstoð sem hún þarf á að halda við afgreiðslu þingmála.

26. gr.

Heimilt er nefnd að eigin frumkvæði að fjalla um önnur mál en þau sem þingið vísar til hennar. Um slík mál getur nefnd gefið þinginu skýrslu, sbr. 31. gr.

27. gr.

Þegar máli hefur verið vísað til nefndar til athugunar tekur hún ákvörðun um málsmeðferð og getur þá jafnframt falið einum nefndarmanni að vera framsögumaður málsins. Framsögumaður skal þá fyrir hönd nefndarinnar vinna að athugun málsins, gera tillögu um afgreiðslu þess og drög að nefndaráliti þegar hann hefur lokið athugun sinni.

28. gr.

Nefnd getur við umfjöllun máls óskað skriflegra umsagna um það frá aðilum utan þings. Á sama hátt geta þeir er mál varðar komið skriflegum athugasemdum sínum að eigin frumkvæði á framfæri við nefnd. Sömuleiðis getur nefnd samþykkt að taka við gestum og hlýða á mál þeirra.

Forseti setur nánari reglur um meðferð erinda og umsagna sem berast nefndum.

29. gr.

Þá er nefnd hefur lokið athugun máls og kosið framsögumann fyrir það, sbr. þó fyrri málsl. 27. gr., lætur hún uppi álit sitt er skal prentað og útbýtt meðal þingmanna á fundi. Ef nefnd er ekki einhuga um afgreiðslu máls og hver hluti hennar skilar áliti skal hann tilnefna framsögumann. Eigi má taka málið til umræðu fyrr en að minnsta kosti einni nóttu síðar en áliti nefndar eða meiri hluta hennar var útbýtt.

Fái nefnd mál til umfjöllunar á nýjan leik eftir útgáfu nefndarálits getur hún gefið út framhaldsnefndarálit.

30. gr.

Nefnd getur látið uppi álit á tveimur eða fleiri málum saman ef þau fjalla um skyld efni.

Mæli nefnd með samþykkt lagafrumvarps eða þingsályktunartillögu skal hún láta prenta með áliti sínu áætlun um þann kostnað sem hún telur ný lög eða ályktun hafa í för með sér fyrir ríkissjóð.

Forseti skal setja nánari reglur um frágang nefndarálita, m.a. um hvað koma skuli fram í þeim, og um prentun fylgiskjala.

31. gr.

Nefnd getur með skýrslu gert þinginu grein fyrir athugun sinni á þingmáli sem hún hefur ekki lokið athugun á að fullu telji hún sérstaka ástæðu til þess. Á sama hátt getur nefnd enn fremur gefið þinginu skýrslu um störf sín.

32. gr.

Heimilt er að kjósa sérnefndir til að íhuga einstök mál. Um sérnefndir gilda sömu reglur og um fastanefndir eftir því sem við á.

33. gr.

Heimilt er þingnefnd að afla sér sérfræðilegrar aðstoðar við afgreiðslu þingmála frá stofnunum eða einstaklingum utan skrifstofu Alþingis. Forseti setur nánari reglur um þetta efni.

34. gr.

Hver fastanefnd skal hafa nefndarritara er ritar fundargerðir, aðstoðar við gerð nefndarálita og breytingartillagna, aflar upplýsinga, er nefnd óskar eftir, og hefur á hendi önnur þau verkefni sem nefnd ákveður.

35. gr.

Á Alþingi starfa þessar alþjóðanefndir:

1. Íslandsdeild Alþjóðaþingmannasambandsins.
2. Íslandsdeild Evrópuráðsþingsins.

3. Íslandsdeild þingmannanefndar Fríverslunarsamtaka Evrópu.
4. Íslandsdeild Norður-Atlantshafsþingsins.
5. Íslandsdeild Norðurlandaráðs.
6. Íslandsdeild Vestnorræna þingmannaráðsins.

Til hverrar alþjóðanefndar skal velja samkvæmt starfsreglum sem um hana gilda. Þó er þingflokkum heimilt að tilnefna þingmenn í alþjóðanefndir ef um það er samkomulag milli þeirra. Tilnefningu skal þá lýst á þingfundi.

Hver alþjóðanefnd skal hafa ritara sem er nefndinni til aðstoðar.

Um aðrar alþjóðanefndir, er Alþingi kann að koma á fót, gilda ákvæði 2. og 3. mgr.

Forseti setur almennar reglur um störf alþjóðanefnda þingmanna.

III. ÞINGMÁL

36. gr.

Lagafrumvörp skulu vera samin með lagasniði og skal prenta þau og útbýta þeim meðal þingmanna á fundi. Hverju frumvarpi skal fylgja greinargerð um tilgang þess yfirleitt og skýring á höfuðákvæðum. Eigi má, nema með samþykki þingsins, taka frumvarp til umræðu fyrr en liðnar eru að minnsta kosti tvær nætur frá því er því var útbýtt.

Lagafrumvörp, sem útbýtt er sex mánuðum eftir þingsetningu, verða því aðeins tekin á dagskrá að meiri hluti þingmanna samþykki það.

37. gr.

Ekki er lagafrumvarp samþykkt til fullnaðar fyrr en það hefur verið rætt við þrjár umræður.

38. gr.

Við fyrstu umræðu skal ræða frumvarpið í heild sinni. Þá er þeirri umræðu er lokið er leitað atkvæða um hvort það eigi að ganga til annarrar umræðu og nefndar.

39. gr.

Önnur umræða fer eigi fram fyrr en einni nóttu eftir fyrstu umræðu eða útbýtingu nefndarálits og skal þá ræða greinar frumvarpsins og breytingartillögur við þær. Síðan skal greiða atkvæði um hverja grein og breytingartillögur við hana, ef fram hafa komið, og loks um það hvort frumvarpið eigi að ganga til þriðju umræðu.

Breytist frumvarp við aðra umræðu á annan hátt en þann er nefnd leggur til skal hún fjalla um það áður en þriðja umræða hefst ef einhver þingmaður eða ráðherra óskar þess.

40. gr.

Þriðja umræða má eigi fara fram fyrr en einni nóttu eftir aðra umræðu. Þá skal ræða breytingartillögur og greinar er þær eiga við, svo og frumvarpið í heild. Þá er umræðum er lokið skal leita atkvæða um breytingartillögur og síðan um frumvarpið í heild sinni eins og það þá er orðið.

Hafi breytingartillaga verið samþykkt við 3. umr. en umræðunni verið frestað áður en atkvæðagreiðsla fór fram um frumvarpið í heild og því vísað á ný til nefndar, sbr. 23. gr., er ráðherra, þingnefnd, sem haft hefur málið til athugunar, eða einstökum nefndarmönnum heimilt að leggja fram nýjar breytingartillögur við frumvarpið. Við framhald umræðunnar gilda ákvæði 55. gr. að nýju ef breytingartillögur hafa komið fram. Þegar umræðum er lokið skal fyrst greiða atkvæði um breytingartillögurnar og síðan frumvarpið í heild eins og það þá er orðið.

41. gr.

Þá er frumvarp hefur þannig verið samþykkt við þrjár umræður sendir forseti það ríkisstjórninni sem lög frá Alþingi.

42. gr.

Lagafrumvarpi, er felur í sér tillögu um breytingu á stjórnarskránni eða viðauka við hana, skal vísa til sérnefndar skv. 32. gr. Í fyrirsögn skal það nefnt frumvarp til stjórnarskipunarlaga. Hafi það eigi þá fyrirsögn vísar forseti því frá.

Breytingartillögu, sem felur í sér tillögu um breytingu á stjórnarskránni eða viðauka við hana, má aðeins gera við frumvarp til stjórnarskipunarlaga. Sé hún gerð við annað frumvarp vísar forseti henni frá.

43. gr.

Lagafrumvarp, er hefur verið fellt, má eigi bera upp aftur á sama þingi.

44. gr.

Tillögur til þingsályktunar skulu vera í ályktunarformi. Skal prenta þær og útbýta þeim meðal þingmanna á þingfundi. Tillögu til þingsályktunar skal að jafnaði fylgja greinargerð með skýringu á efni hennar. Umræða má eigi fara fram fyrr en í fyrsta lagi tveimur nóttum eftir að tillögunni var útbýtt.

Ekki er þingsályktunartillaga samþykkt til fullnaðar fyrr en hún hefur verið rædd við tvær umræður. Tillögur um vantraust og um frestun á fundum Alþingis skulu þó afgreiddar við eina umræðu.

Við fyrri umræðu má hver ræðumaður tala tvisvar, flutningsmaður allt að fimmtán mínútum og aðrir þingmenn og ráðherrar allt að átta mínútum í senn. Þá er þessari umræðu er lokið er leitað atkvæða um hvort tillagan eigi að ganga til síðari umræðu og nefndar. Forseti getur ákveðið frávik frá þessari málsmeðferð ef fyrir liggur rökstudd beiðni þingflokks þar að lútandi. Hver þingflokkur hefur rétt til að bera slíka beiðni fram við forseta einu sinni á hverju þingi.

Síðari umræða fer eigi fram fyrr en einni nóttu eftir fyrri umræðu eða útbýtingu nefndarálits. Skal þá ræða tillögugreinar og breytingartillögur við þær. Þá er umræðu er lokið skal greiða atkvæði um hverja tillögugrein og breytingartillögur við þær og loks tillöguna í heild sinni. Við umræðuna gilda ákvæði 55. gr.

Forseta er heimilt að láta ákvæði 55. gr. gilda við fyrri umræðu um þingsályktunartillögur, er fjalla um stjórnskipun, utanríkis- eða varnarmál, staðfestingu framkvæmdaáætlana, alþjóðasáttmála eða milliríkjasamninga, liggi fyrir ósk um það.

Þingsályktunartillögur, sem útbýtt er sex mánuðum eftir þingsetningu, verða því aðeins teknar á dagskrá að meiri hluti þings samþykki það.

45. gr.

Ef ráðherra óskar að gera grein fyrir opinberu málefni gerir hann það með skýrslu til Alþingis er skal prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi.

Ef ráðherra óskar skal skýrslan tekin til umræðu. Sama gildir ef níu þingmenn óska þess. Ráðherrann gerir þá grein fyrir skýrslunni.

Ef ekki verður við komið að prenta og útbýta skýrslu skv. 1. mgr. eða ekki þykir ástæða til getur ráðherra gert grein fyrir opinberu málefni með munnlegri skýrslu til Alþingis. Fer þá um umræðu sem um skriflega skýrslu, sbr. 48. gr.

46. gr.

Níu þingmenn geta óskað skýrslu ráðherra um opinbert málefni. Skal beiðnin vera skrifleg og beint til forseta og má fylgja henni stutt greinargerð. Skal beiðnin prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi. Á næsta þingfundi ber forseti það undir atkvæði umræðulaust hvort beiðnin skuli leyfð. Forseti tilkynnir hlutaðeigandi ráðherra um beiðni um skýrslu sem leyfð hefur verið.

Er ráðherra hefur lokið skýrslugerðinni skal skýrslan prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi.

Ef ráðherra eða skýrslubeiðendur, einn eða fleiri, óska þess skal skýrslan tekin til umræðu. Ráðherra gerir þá grein fyrir henni.

47. gr.

Alþjóðanefnd getur lagt skýrslu fyrir þingið. Skýrslan skal tekin til umræðu ef nefndin óskar þess eða beiðni kemur um það frá þingmanni.

48. gr.

Við umræður um skýrslur skv. 45.–47. gr. mega þingmenn og ráðherrar tala tvisvar nema sá ráðherra er leggur skýrsluna fram, hann má tala svo oft sem honum þykir þurfa. Sama gildir um framsögumenn nefnda sem flytja skýrslur.

Vísa má skýrslu til nefndar. Sé það gert skal fresta umræðunni og henni eigi fram haldið fyrr en einni nóttu eftir útbýtingu nefndarálits.

49. gr.

Óski alþingismaður upplýsinga ráðherra eða svars um opinbert málefni eða einstakt atriði þess gerir hann það með fyrirspurn er afhent skal forseta. Fyrirspurn skal vera skýr, um afmörkuð atriði og mál sem ráðherra ber ábyrgð á og sé við það miðað að hægt sé að svara henni í stuttu máli. Alþingismaður segir til um það hvort hann óskar skriflegs eða munnlegs svars. Stutt greinargerð má fylgja fyrirspurn ef óskað er skriflegs svars.

Forseti ákveður svo fljótt sem hann telur sér unnt hvort fyrirspurn skuli leyfð eða ekki. Ef vafi er getur forseti þó borið málið umræðulaust undir atkvæði á þingfundi. Skal það einnig gert ef fyrirspyrjandi óskar þess er forseti synjar fyrirspurn.

Fyrirspurn skal prentuð og útbýtt meðal þingmanna á fundi. Fyrirspurn, sem leyfð hefur verið, skal send hlutaðeigandi ráðherra eða ráðherrum.

Á sérstökum þingfundi skal forseti taka á dagskrá fyrirspurnir er útbýtt hefur verið í síðasta lagi þremur virkum dögum fyrir fundinn. Fyrirspurn skal þó að jafnaði ekki tekin á dagskrá síðar en átta virkum dögum eftir að henni var útbýtt.

Fyrirspyrjandi eða framsögumaður fyrirspyrjenda mælir fyrir fyrirspurn. Ráðherra, er hlut á að máli, svarar síðan fyrirspurn. Hvor um sig, fyrirspyrjandi og ráðherra, má ekki tala oftar en tvisvar, fyrirspyrjandi eigi lengur en þrjár mínútur og ráðherra eigi lengur en fimm mínútur í senn. Öðrum þingmönnum er heimilt að gera einu sinni stutta athugasemd, eina mínútu hverjum.

Ef óskað er skriflegs svars sendir ráðherra forseta það að jafnaði eigi síðar en tíu virkum dögum eftir að fyrirspurn var leyfð. Forseti sendir fyrirspyrjanda svarið og skal það prentað og útbýtt meðal þingmanna á fundi.

Í allt að hálftíma á fyrir fram ákveðnum fundi getur forseti heimilað þingmönnum að bera fram munnlegar fyrirspurnir til ráðherra. Um ræðutíma gilda ákvæði 5. mgr.

Við umræður um fyrirspurnir má engar ályktanir gera.

50. gr.

Í allt að hálftíma á venjulegum fundartíma geta þingmenn fengið tekið fyrir mál utan dagskrár, hvort heldur er í formi yfirlýsingar eða fyrirspurnar til ráðherra. Skal þá þingmaður bera fram við forseta ósk sína hér um eigi síðar en tveimur klukkustundum áður en þingfundur hefst. Í upphafi þingfundar skal forseti tilkynna hvaða mál fyrirhugað er að taka til umræðu utan dagskrár. Málshefjandi hvers máls má eigi tala lengur en þrjár mínútur og aðrir eigi lengur en tvær mínútur í senn. Enginn má tala oftar en tvisvar.

Forseti getur leyft að tekið sé fyrir mál utan dagskrár sem í senn er svo mikilvægt að ekki rúmast innan ramma 1. mgr. og svo aðkallandi að ekki geti beðið meðferðar formlegra þingmála. Málshefjandi og ráðherra, sem hlut á að máli, mega eigi tala lengur en þrjátíu mínútur og aðrir þingmenn og ráðherrar eigi lengur en fimmtán mínútur í senn. Enginn má tala oftar en tvisvar. 2. og 3. málsl. fyrri mgr. gilda einnig um umræður samkvæmt þessari málsgrein.

51. gr.

Breytingartillögur við lagafrumvörp og þingsályktunartillögur skulu vera prentaðar og þeim útbýtt ekki síðar en einni nóttu áður en þær koma til umræðu. Breytingartillögu má fylgja stutt greinargerð. Ráðherra og hver þingmaður má koma fram með breytingartillögur við hverja umræðu sem er.

Breytingartillögu við breytingartillögu má þingmaður bera upp við upphaf þess fundar er hún skal tekin til umræðu. Þó skal þá vera búið að útbýta henni. Nefnd getur einnig borið upp breytingartillögu við frumvarp eða þingsályktunartillögu með jafnstuttum fresti.

Breytingartillögu um atriði, sem búið er að fella, má eigi bera upp aftur á sama þingi. Forseti úrskurðar hvort það er sama atriði sem gerð er tillaga um og áður hefur verið fellt og er þingmönnum skylt að hlíta þeim úrskurði.

52. gr.

Þingmál, sem ekki hafa hlotið lokaafgreiðslu við þinglok, falla niður.

IV. FUNDARSKÖP

53. gr.

Skylt er þingmönnum að sækja alla þingfundi nema nauðsyn banni. Forföll skal tilkynna forseta svo fljótt sem unnt er og metur hann nauðsynina. Ákvæði þessarar málsgreinar gilda þó ekki um fyrirspurnafundi.

Ef þingmaður forfallast svo að nauðsyn krefji að varamaður hans taki sæti hans á meðan skal hann tilkynna forseta það bréflega og jafnframt gera grein fyrir í hverju forföllin eru fólgin og hversu lengi þau muni vara. Forseti kynnir þinginu bréfið. Þegar varamaður tekur sæti í forföllum þingmanns skal hann ekki sitja skemur en tvær vikur nema þingið hafi áður verið rofið eða því frestað. Þingmaður nýtur ekki þingfararkaups meðan varamaður hans situr á þingi nema fjarvist sé vegna veikinda eða þingmaður sé fjarverandi í opinberum erindum.

Þegar fundur er settur skal samþykkja gerðabók frá síðasta fundi, sbr. 12. gr. Þar næst skýrir forseti frá erindum þeim sem honum hafa borist eða þingskjölum sem útbýtt hefur verið. Þá er gengið til dagskrár.

54. gr.

Þingmaður, sem hefur óskað að taka til máls og fengið leyfi til þess, skal mæla úr ræðustól. Þó getur forseti heimilað ræðumanni að tala úr sæti sínu ef nauðsyn krefur.

Sama gildir um ráðherra. Ræðumaður skal jafnan víkja ræðu sinni til forseta eða fundarins en eigi ávarpa nokkurn einstakan þingmann. Kenna skal þingmann við kjördæmi hans eða nefna hann fullu nafni.

55. gr.

Framsögumaður meiri og minni hluta nefndar, svo og flutningsmaður máls, en eigi nema einn þótt fleiri flytji, mega við hverja umræðu um mál tala þrisvar, sbr. þó 3. mgr. 44. gr. Ef tveir eða fleiri eru flutningsmenn skal sá er fyrstur stendur á skjalinu teljast framsögumaður nema annar sé tilnefndur. Aðrir mega ekki tala oftar en tvisvar. Ráðherrar, er hlut eiga að máli, mega tala svo oft sem þeim þykir þurfa.

Jafnan er heimilt að gera stutta athugasemd um atkvæðagreiðslu, um gæslu þingskapa og til þess að bera af sér sakir. Enginn má þó tala lengur en fimm mínútur í senn.

Þegar útvarpað er umræðum um þingmál skal farið eftir reglum VI. kafla.

56. gr.

Forseti gefur þingmönnum venjulega færi á að taka til máls í þeirri röð er þeir beiðast þess þá er dagskrármálið er tekið fyrir. Þó getur hann vikið frá þeirri reglu við ráðherra, sem hlut á að máli, og framsögumann, svo og til þess að ræður með og móti málefni skiptist á, eða til þess að þingmaður geti gert stutta leiðréttingu eða athugasemd er snertir sjálfan hann.

Forseti getur leyft þingmönnum að veita stutt andsvar við einstökum ræðum strax og þær hafa verið fluttar. Skal þá sá er vill svara bera fram ósk um það við forseta. Andsvari má einungis beina að máli ræðumanns en ekki öðru andsvari. Hvert andsvar má ekki taka lengri tíma en tvær mínútur og skal ræðumanni heimilt að svara því á tveimur mínútum. Heimilt er forseta að stytta ræðutíma hvers ræðumanns í þessum umræðum. Enginn má veita andsvar oftar en tvisvar sinnum hverju sinni. Orðaskipti í andsvörum mega ekki standa lengur en í fimmtán mínútur í einu.

57. gr.

Ef umræður dragast úr hófi fram getur forseti úrskurðað að ræðutími hvers þingmanns skuli ekki fara fram úr ákveðinni tímalengd.

Forseti getur stungið upp á að umræðum sé hætt og einnig getur forseti lagt til, hvort heldur í byrjun umræðu eða síðar, að umræðum um mál skuli lokið að liðnum ákveðnum tíma. Eigi má þó, meðan nokkur þingmaður kveður sér hljóðs, takmarka ræðutíma við nokkra umræðu svo að hún standi skemur en þrjár klukkustundir alls. Tillögur forseta skulu umræðulaust bornar undir atkvæði og ræður afl atkvæða úrslitum.

Sömuleiðis geta níu þingmenn krafist þess að greidd séu atkvæði um það umræðulaust hvort umræðu skuli lokið, umræðutími eða ræðutími hvers þingmanns takmarkaður. Nöfn þeirra þingmanna skulu lesin upp og rituð í gerðabókina.

Nú hefur verið samþykktur takmarkaður umræðutími eða ákveðinn ræðutími hvers þingmanns og skal þá forseti skipta umræðutímanum í heild sem jafnast á milli fylgismanna og andstæðinga máls þess sem er til umræðu, án þess að hann sé bundinn við í hvaða röð þingmenn hafa kvatt sér hljóðs, eða milli flokka ef hentara þykir.

Ákvæði þessarar greinar ná einnig til ræðutíma ráðherra.

58. gr.

Eigi má, nema með leyfi forseta, lesa upp prentað mál.

59. gr.

Skylt er þingmanni að lúta valdi forseta í hvívetna er að því lýtur að gætt sé góðrar reglu. Skyldi almenn óregla koma upp er það skylda forseta að gera hlé á fundinum um stundarsakir eða, ef nauðsyn ber til, slíta fundinum.

60. gr.

Frumvörp, hvort heldur eru frá ríkisstjórn eða þingmönnum, svo og tillögur til þingsályktunar og breytingartillögur, má kalla aftur á hverju stigi umræðu sem vill. En heimilt er hverjum þingmanni að taka það jafnskjótt upp aftur á sama fundi, sbr. þó 2. mgr. Fyrirspurn má og afturkalla.

Breytingartillögu, sem er á dagskrá við 2. umr. um lagafrumvarp, má flutningsmaður kalla aftur, að hluta eða í heild, til 3. umr. og kemur hún þá til afgreiðslu við þá umræðu.

61. gr.

Þyki eigi ástæða til að gera ályktun um eitthvert málefni sem á dagskrá er getur þingið vísað því til ríkisstjórnarinnar eða einstakra ráðherra.

62. gr.

Heimilt er þingmanni að krefjast þess að gengið sé til atkvæða um eitthvert þingmál umræðulaust, en það skal því aðeins gert að tveir þriðju hlutar fundarmanna séu því samþykkir.

Meðan á umræðum stendur má gera rökstudda tillögu um að taka skuli fyrir næsta mál á dagskránni og skal þá afhenda forseta tillöguna um það skrifaða. Slíka tillögu má og gera í prentuðu þingskjali.

63. gr.

Forseti ákveður dagskrá hvers fundar. Þó má ákveða dagskrá næsta fundar eftir ályktun þingsins.

Forseti getur breytt röðinni á þeim málum sem eru á dagskrá og einnig tekið mál út af dagskrá.

Forseti getur heimilað, ef ósk berst um það frá flutningsmanni eða flutningsmönnum og enginn þingmaður andmælir því, að umræður fari fram um tvö eða fleiri dagskrármál í einu ef þau fjalla um skyld efni eða það þykir hagkvæmt af öðrum ástæðum.

64. gr.

Eigi má gera neina ályktun nema meira en helmingur þingmanna sé á fundi og taki þátt í atkvæðagreiðslunni, sbr. 53. gr. stjskr. Þingmaður, sem er á fundi en greiðir ekki atkvæði við nafnakall, telst taka þátt í atkvæðagreiðslunni.

Engin ályktun er lögmæt nema meira en helmingur fundarmanna, þeirra sem atkvæði greiða, greiði atkvæði með henni.

Skylt er þingmanni að vera viðstaddur og taka þátt í atkvæðagreiðslu nema hann hafi lögmæt forföll eða fararleyfi.

Enginn þingmaður má greiða atkvæði með fjárveitingu til sjálfs sín.

65. gr.

Forseti ræður því hvernig atkvæðagreiðslu er skipt og hvernig hún fer fram. Þó getur þingið, ef níu þingmenn krefjast þess, breytt ákvörðun forseta.

66. gr.

Þá er forseti hefur ástæðu til að ætla að allir séu á einu máli má hann lýsa yfir því að gert sé út um atriði án atkvæðagreiðslu ef enginn þingmaður krefst þess að hún fari fram og skal þá sú yfirlýsing forseta koma í stað atkvæðagreiðslu. Um lagafrumvörp og þingsályktunartillögur verður forseti þó jafnan að hafa atkvæðagreiðslu við allar umræður, sbr. 38.–40. og 44. gr.

Atkvæðagreiðslan fer fram á þann hátt að hver þingmaður réttir upp hönd hvort sem hann greiðir atkvæði með eða móti máli. Teljarar telja atkvæðin en forseti skýrir frá úrslitum atkvæðagreiðslunnar eftir að atkvæða hefur verið leitað með og móti. Hafi atkvæðagreiðslan fallið þannig að málið sé hvorki samþykkt né fellt lætur forseti nafnakall fara fram. Sömuleiðis er forseta heimilt að láta atkvæðagreiðslu fara fram með nafnakalli annaðhvort þegar í stað eða ef atkvæðagreiðsla hefur áður farið fram en verið óglögg. Komi fram ósk um nafnakall skal við henni orðið.

Við nafnakall skal farið eftir tölusettri nafnaskrá í stafrófsröð og hluta um í hvert sinn á hverri raðtölunni skuli byrja nafnakallið.

Forseti skal jafnan greiða atkvæði síðastur.

Atkvæðagreiðsla með rafeindabúnaði, þar sem staðfest er hverjir taka þátt í henni og hvernig hver þingmaður greiðir atkvæði, jafngildir nafnakalli. Atkvæði hvers þingmanns við lokaafgreiðslu lagafrumvarpa og þingsályktunartillagna skal skrásetja í þingtíðindunum. Sama gildir við aðrar atkvæðagreiðslur ef einhver þingmaður óskar þess á fundinum.

67. gr.

Afl atkvæða ræður um úrslit mála og málsatriða nema öðruvísi sé ákveðið í stjórnarskránni eða þingsköpum.

68. gr.

Um kosningar fer eftir því sem fyrir er mælt í 2. mgr. 3. gr. að því viðbættu að þegar kjósa á um tvo menn eða fleiri, hvort heldur er til starfa innan þings eða utan, skal forseti beita hlutfallskosningu með aðferð þeirri er kennd er við d'Hondt (listakosning). Aðferðin er svo sem greinir í 2.–4. mgr.

Þeir þingmenn, er komið hafa sér saman um að kjósa allir sömu menn í sömu röð, afhenda forseta, þegar til kosninga kemur, lista yfir þá í þeirri röð. Þegar hann hefur tekið við listunum merkir hann hvern þeirra bókstaf, A, B, C o.s.frv., eftir því sem sjálfur hann ákveður eða ákveðið hefur verið með samkomulagi eitt skipti fyrir öll þann þingtíma. Síðan les forseti upphátt stafnafn hvers lista og nöfn þau er á honum standa. Þá kjósa þingmenn þannig að hver ritar á kjörmiða aðeins stafnafn (A, B o.s.frv.) þess lista er hann vill kjósa eftir. Kjörmiðarnir eru afhentir forseta og nefnir hann upphátt bókstaf hvers miða en teljarar rita jafnóðum og telja saman hve mörg atkvæði hafa fallið á hvern lista, hve mörg á A, hve mörg á B o.s.frv. Tölu þeirri, sem hver listi fær þannig, er svo skipt, fyrst með 1, síðan 2, síðan með 3 o.s.frv. eftir því sem með þarf. Hlutatölur hvers lista eru ritaðar í röð, hver niður undan annarri, og yfir dálkinum er ritaður bókstafur þess lista.

Kosning fer eftir hlutatölunum þannig að sá listi fær fyrsta mann er hæsta á hlutatöluna, sá listi næsta mann er á næsthæsta hlutatölu o.s.frv. þar til fullskipað er. Ef jafnháar hlutatölur koma á tvo eða fleiri lista skal varpa hlutkesti um hvor eða hver listanna skuli koma að manni.

Af hverjum lista skulu menn hljóta kosningu í þeirri röð sem þeir standa á listanum.

Þegar kosnir eru varaforsetar samkvæmt síðari málsl. 3. mgr. 3. gr. skal fella niður hæstu hlutatölu þess lista sem þingflokkur forsetans á aðild að. Að öðru leyti gilda ákvæði 3. og 4. mgr. um kjör varaforseta og röð þeirra.

Ef kjósa skal einnig varamenn skal listi, sem hlotið hefur mann eða menn, eiga rétt til jafnmargra varamanna í þeirri röð sem þeir standa á listanum.

69. gr.

Þingfundir skulu haldnir í heyranda hljóði. Þó getur forseti lagt til eða þingmaður óskað þess að öllum utanþingsmönnum sé vísað á braut og sker þá þingið úr því hvort svo skuli gert og umræður fara fram í heyranda hljóði eða fyrir luktum dyrum, sbr. 57. gr. stjskr.

70. gr.

Forseti skipar fyrir um hvernig mönnum skuli gefinn kostur á að vera við fundi þá er haldnir eru í heyranda hljóði. Áheyrendur eru skyldir til að vera kyrrir og hljóðir. Brjóti nokkur móti því getur forseti látið vísa honum á braut og, ef þörf er á, öllum áheyrendum.

V. ÞINGFLOKKAR OG ALMENNAR STJÓRNMÁLAUMRÆÐUR

71. gr.

Skipi þingmenn sér í þingflokka skulu þeir velja sér formann er komi fram fyrir þeirra hönd gagnvart forseta og öðrum þingflokkum og þingmönnum.

Í þingflokki skulu vera a.m.k. tveir þingmenn og má enginn þingmaður eiga aðild að fleiri en einum þingflokki.

72. gr.

Forseti skal hafa reglulega samráð við formenn þingflokka, eða fulltrúa þeirra, um skipulag þingstarfa og leggja fyrir þá til umfjöllunar starfsáætlun þingsins og áætlanir um þingstörf hverrar viku.

Enn fremur skal forseti hafa samráð við formenn þingflokka um fyrirkomulag umræðna um mikilvæg mál ef ætla má að umræður verði miklar.

Forseti skal sjá um að þingflokkum og einstökum þingmönnum innan þeirra sé búin starfsaðstaða og hafa um það samráð við formenn þingflokkanna. Sama gildir um þingmenn utan flokka.

73. gr.

Innan tíu daga frá setningu Alþingis skal forsætisráðherra flytja stefnuræðu fyrir hönd ríkisstjórnarinnar, en eftirrit af ræðunni skal afhent þingmönnum sem trúnaðarmál eigi síðar en viku áður en hún er flutt.

Útvarpa skal stefnuræðunni og umræðu um hana. Umferðir skulu vera tvær. Í fyrri umferð hefur forsætisráðherra til umráða allt að hálfri klukkustund og fulltrúar annarra þingflokka en forsætisráðherrans 20 mínútur hver. Í annarri umferð hefur hver flokkur 10 mínútur til umráða.

74. gr.

Á síðari hluta þings skal fara fram almenn stjórnmálaumræða. Umræðunni skal útvarpað og fer um þessa umræðu eins og þegar útvarpað er umræðu um þingmál, sbr. 79. gr.

VI. ÚTVARP UMRÆÐU

75. gr.

Útvarpa skal frá þingsetningu.

76. gr.

Útvarpa skal umræðu um vantraust ef níu þingmenn krefjast þess.

77. gr.

Nú óskar þingflokkur að umræðu um þingmál verði útvarpað og beinir formaður þingflokksins tilmælum sínum til forseta. Skal forseti þegar tilkynna það formönnum annarra þingflokka en þeir leita samþykkis flokks síns svo fljótt sem auðið er. Útvarpa skal umræðu þegar samþykki allra flokka liggur fyrir. Sama gildir ef þingflokkur óskar að útvarpað verði umræðum á þingfundi eða hluta af þingfundi.

78. gr.

Nú næst ekki samkomulag milli þingflokka um útvarp umræðu og skal forseti þá tilkynna það þeim sem kröfuna átti. Ef þingflokkur ítrekar kröfu sína skal umræðunni útvarpað. Réttur til útvarps án samþykkis annarra þingflokka gildir þó aðeins um tvær umræður umfram þann flokk sem sjaldnast hefur neytt þess réttar.

79. gr.

Þegar útvarpað er umræðu um þingmál skulu þingflokkar hafa rétt til jafnlangs ræðutíma og forsetar gefa þingmönnum færi á að taka til máls þannig að flokkarnir skiptist á. Við útvarpsumræðu gilda ekki ákvæði 55. gr. um málfrelsi ráðherra. Rétt skal þingmönnum utan flokka að eiga þátt í útvarpsumræðum, þó þannig að enginn þeirra fái lengri tíma en helming þess er hver þingflokkur hefur til umráða og ekki skulu þingmenn utan flokka, ef fleiri eru en tveir, fá lengri tíma samanlagt við útvarpsumræðu en hver einstakur þingflokkur.

80. gr.

Þegar útvarpað er umræðu um þingmál fær hver þingflokkur til umráða þrjátíu mínútur. Forseti getur, með samþykki allra þingflokka, ákveðið að ræðutími skuli vera annar.

Þegar útvarpsumræðu um þingmál er lokið getur umræða haldið áfram eftir venjulegum reglum.

Forseti ákveður í samráði við þingflokka tölu umferða og ræðutíma í einstökum umferðum. Það er umferð þegar fulltrúar allra þingflokka hafa tekið til máls og þeir þingmenn utan flokka sem þátt taka í umræðum.

81. gr.

Óski útvarps- eða sjónvarpsstöð að útvarpa umræðu um þingmál beinir hún tilmælum sínum til forseta. Ef um er að ræða umræðu skv. 79. gr. ákveður forseti í samráði við þingflokkana hvort orðið skuli við tilmælunum.

Ef útvarps- og sjónvarpsstöð óskar hins vegar að útvarpa venjubundinni umræðu eða hluta af umræðu ákveður forseti hvort það skuli leyft. Þegar útvarpað er umræðu á þennan hátt skal þess gætt að ræðutími skiptist sem jafnast milli flokka eða mismunandi sjónarmiða.

82. gr.

Dag og stund útvarpsumræðu skal tilkynna í útvarpi og á þingfundi svo fljótt sem unnt er.

83. gr.

Umræðum skal útvarpa í sömu röð og kröfur um útvarp bárust forseta enda sé að öðru leyti fullnægt ákvæðum þingskapa. Forseti getur þó vikið frá þessari röð ef sérstakar ástæður liggja til.

84. gr.

Formenn þingflokka eru réttir aðilar gagnvart forseta og þingmönnum flokksins um allt það er að útvarpi umræðu lýtur.

85. gr.

Forseti sker úr ágreiningi sem verður um skilning á reglum þessum um útvarp umræðu eða framkvæmd þeirra.

86. gr.

Í þessum kafla er orðið útvarp notað um hljóðvarp og enn fremur um sjónvarp eftir því sem við á.

Þar sem segir að útvarpa skuli, sbr. 73.–78. gr., er skyldan bundin við Ríkisútvarpið, hljóðvarp.

VII. ÝMISLEG ÁKVÆÐI

87. gr.

Alþingi má ekki taka við neinu málefni nema einhver þingmanna eða ráðherra taki það að sér til flutnings, sbr. 55. gr. stjskr.

88. gr.

Umræður á Alþingi, ásamt þingskjölum og atkvæðagreiðslum, skal prenta í Alþingistíðindum.

Í Alþingistíðindunum má ekkert undan fella, það er þar á að standa og fram hefur komið í þinginu og gerðabækur þingsins og handrit af umræðum í þinginu bera með sér. Engar breytingar má gera á hvorugu þessu nema leiðrétta þurfi auðsæjar og sannanlegar villur. Engu má bæta inn í Alþingistíðindin, hvort sem það varðar menn eða málefni, nema þess sé óhjákvæmilega þörf eða í því felist sjálfsögð leiðrétting. Forseti getur sett nánari reglur um útgáfu Alþingistíðinda, frágang þingskjala o.fl.

89. gr.

Ef þingmaður talar óvirðulega um forseta Íslands eða ber þingið eða ráðherra eða einhvern þingmann brigslyrðum eða víkur með öllu frá umtalsefninu skal forseti kalla til hans: „Þetta er vítavert“, og nefna þau ummæli sem hann vítir. Nú er þingmaður víttur tvisvar á sama fundi og má þá forseti, með samþykki fundarins, svipta þingmanninn málfrelsi á þeim fundi.

90. gr.

Eftir uppástungu forseta eða formanns þingflokks má bregða út af þingsköpum þessum ef tveir þriðju hlutar þeirra þingmanna, er um það greiða atkvæði, samþykkja.

91. gr.

Lög þessi öðlast gildi samtímis stjórnarskrárbreytingu þeirri sem samþykkt er á Alþingi sumarið 1991 og falla þá jafnframt úr gildi lög nr. 52 1985, um þingsköp Alþingis. Enn fremur falla úr gildi 3. og 4. mgr. 130. gr. laga um kosningar til Alþingis, nr. 80/1987.

Ákvæði til bráðabirgða.

Þegar lög þessi, ásamt stjórnarskipunarlögum um breytingu á stjórnarskrá lýðveldisins Íslands, nr. 33/1944, með síðari breytingum, hafa öðlast gildi fellur niður umboð embættismanna þingsins og þingnefnda. Skal þá aldursforseti Alþingis boða til þingfundar og standa fyrir kosningu kjörbréfanefndar og forseta Alþingis sem gengst síðan fyrir kosningu varaforseta og fastanefnda samkvæmt ákvæðum laga þessara.

Gjört í Reykjavík, 31. maí 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Davíð Oddsson.

31. maí 1991 Nr. 56

STJÓRNARSKIPUNARLÖG

um breyting á stjórnarskrá lýðveldisins Íslands, nr. 33/1944, með síðari breytingum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í 1. og 2. málsl. 8. gr. falli brott orðið „sameinaðs".

2. gr.

Í 3. mgr. 11. gr. falli brott orðin „í sameinuðu þingi".

3. gr.

22. gr. orðist svo:

Forseti lýðveldisins stefnir saman Alþingi eigi síðar en tíu vikum eftir almennar alþingiskosningar. Forsetinn setur reglulegt Alþingi ár hvert.

4. gr.

Við 23. gr. bætist ný málsgrein svohljóðandi:

Hafi Alþingi verið frestað getur forseti lýðveldisins eigi að síður kvatt Alþingi saman til funda ef nauðsyn ber til. Forseta er það og skylt ef ósk berst um það frá meiri hluta alþingismanna.

5. gr.

Eftirtaldar breytingar verði á 24. gr.:

a. Í stað orðanna „áður en 2 mánuðir séu liðnir, frá því að það var rofið" komi: áður en 45 dagar eru liðnir frá því er gert var kunnugt um þingrofið.
b. Í stað orðanna „8 mánuðum" komi: tíu vikum.
c. Við bætist nýr málsliður: Alþingismenn skulu halda umboði sínu til kjördags.

6. gr.

Eftirtaldar breytingar verði á 28. gr.:

a. Í stað orðanna „milli þinga" í 1. málsl. 1. mgr. komi: er Alþingi er ekki að störfum.
b. Í stað orðanna „fyrir næsta Alþingi á eftir" í 3. málsl. 1. mgr. komi: fyrir Alþingi þegar er það er saman komið á ný.
c. 2. mgr. greinarinnar orðist svo:
Samþykki Alþingi ekki bráðabirgðalög, eða ljúki ekki afgreiðslu þeirra innan sex vikna frá því að þingið kom saman, falla þau úr gildi.

7. gr.

32. gr. orðist svo:
Alþingi starfar í einni málstofu.

8. gr.

Síðari mgr. 34. gr. orðist svo:
Hæstaréttardómarar eru þó ekki kjörgengir.

9. gr.

35. gr. orðist svo:
Reglulegt Alþingi skal koma saman ár hvert hinn fyrsta dag októbermánaðar eða næsta virkan dag ef helgidagur er og stendur til jafnlengdar næsta árs hafi kjörtímabil alþingismanna ekki áður runnið út eða þing verið rofið.
Samkomudegi reglulegs Alþingis má breyta með lögum.

10. gr.

38. gr. orðist svo:
Rétt til að flytja frumvörp til laga og tillögur til ályktana hafa alþingismenn og ráðherrar.

11. gr.

Eftirtaldar breytingar verði á 39. gr.:

a. Í stað orðanna „Hvor þingdeild" í upphafi greinarinnar komi: Alþingi.
b. Í stað orðsins „innandeildarþingmönnum" í fyrri málslið komi: alþingismanna.
c. Í stað orðsins „Þingdeildin" í upphafi síðari málsliðar komi: Alþingi.

12. gr.

2. mgr. 42. gr. falli brott.

13. gr.

Í upphafi fyrri málsgreinar 43. gr. falli brott orðið „Sameinað".

14. gr.

44. gr. orðist svo:

Ekkert lagafrumvarp má samþykkja fyrr en það hefur verið rætt við þrjár umræður á Alþingi.

15. gr.

45. gr. orðist svo:

Reglulegar alþingiskosningar skulu fara fram eigi síðar en við lok kjörtímabils. Upphaf og lok kjörtímabils miðast við sama vikudag í mánuði, talið frá mánaðamótum.

16. gr.

Orðin „eið eða“ í 47. gr. falli brott.

17. gr.

2. mgr. 48. gr. falli brott.

18. gr.

49. gr. orðist svo:

Meðan Alþingi er að störfum má ekki setja neinn alþingismann í gæsluvarðhald eða höfða mál á móti honum án samþykkis þingsins nema hann sé staðinn að glæp.

Enginn alþingismaður verður krafinn reikningsskapar utan þings fyrir það sem hann hefur sagt í þinginu nema Alþingi leyfi.

19. gr.

52. gr. orðist svo:

Alþingi kýs sér forseta og stýrir hann störfum þess.

20. gr.

53. gr. orðist svo:

Eigi getur Alþingi gert samþykkt um mál nema meira en helmingur þingmanna sé á fundi og taki þátt í atkvæðagreiðslu.

21. gr.

54. gr. orðist svo:

Heimilt er alþingismönnum, með leyfi Alþingis, að óska upplýsinga ráðherra eða svars um opinbert málefni með því að bera fram fyrirspurn um málið eða beiðast um það skýrslu.

22. gr.

55. gr. orðist svo:

Eigi má Alþingi taka við neinu málefni nema einhver þingmanna eða ráðherra flytji það.

23. gr.

56. gr. orðist svo:
Þyki Alþingi ekki ástæða til að gera aðra ályktun um eitthvert mál getur það vísað því til ráðherra.

24. gr.

Í upphafi 57. gr. falli brott orðin „beggja þingdeilda og sameinaðs".

25. gr.

58. gr. orðist svo:
Þingsköp Alþingis skulu sett með lögum.

26. gr.

3. málsl. 61. gr. orðist svo: Þó má veita þeim dómara, sem orðinn er fullra 65 ára gamall, lausn frá embætti, en hæstaréttardómarar skulu eigi missa neins í af launum sínum.

27. gr.

a. Í 2. málsl. 1. mgr. 79. gr. falli brott orðin „beggja þingdeilda".
b. Í stað orðanna „báðar deildir" í 3. málsl. 1. mgr. 79. gr. komi: Alþingi.

28. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 31. maí 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Davíð Oddsson.

STJÓRNARTÍÐINDI A 10 – 1991

30. maí 1991 361 Nr. 57

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 30. maí 1991.

Davíð Oddsson.

Guðmundur Benediktsson.

31. maí 1991 Nr. 58

FORSETABRÉF

um frestun á fundum Alþingis.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt: Að ég, að tilskildu samþykki Alþingis, veiti forsætisráðherra umboð til þess að fresta fundum Alþingis, 114. löggjafarþings, frá 31. maí 1991 og standi sú frestun til septemberloka nema kveðja þurfi Alþingi saman skv. síðari mgr. 23. gr. stjórnarskrárinnar.

Gjört í Reykjavík, 31. maí 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Davíð Oddsson.

30. júlí 1991 Nr. 59

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.
Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 30. júlí 1991.

Davíð Oddsson.

Guðmundur Benediktsson.

A 25

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 10. ágúst 1991.

Davíð Oddsson.

Guðmundur Benediktsson.

Nr. 61 9. september 1991

AUGLÝSING

frá forsætisráðuneytinu.

Í fjarveru Davíðs Oddssonar forsætisráðherra hefur Friðrik Sophussyni fjármálaráðherra verið falið að gegna störfum forsætisráðherra um stundarsakir.

Forsætisráðuneytið, 9. september 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

Nr. 62 11. september 1991

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.
Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti sameinaðs Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 11. september 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

Nr. 63 16. september 1991

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 16. september 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

FORSETABRÉF

um að Alþingi skuli koma saman til fundar þriðjudaginn 1. október 1991.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Ég hef ákveðið, samkvæmt tillögu forsætisráðherra, að Alþingi skuli koma saman til fundar þriðjudaginn 1. október 1991.

Um leið og ég birti þetta, er öllum, sem setu eiga á Alþingi, boðið að koma nefndan dag til Reykjavíkur, og verður þá Alþingi sett, að lokinni guðsþjónustu í Dómkirkjunni, sem hefst kl. 13.30.

Gjört í Reykjavík, 16. september 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Friðrik Sophusson.

STJÓRNARTÍÐINDI A 11 – 1991

Nr. 65 364 30. september 1991

AUGLÝSING

um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum.

Forseti Íslands féllst hinn 27. þ.m. á tillögu menntamálaráðherra um að staðfesta eftirfarandi breyting á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands með áorðnum breytingum:

1. gr.

Á eftir orðinu „efnafræði" í 1. tölul. 1. mgr. 116. gr. bætist: lífefnafræði.

2. gr.

Reglugerðarbreyting þessi öðlast þegar gildi.

Menntamálaráðuneytið, 30. september 1991.

Ólafur G. Einarsson.

Árni Gunnarsson.

Nr. 66 2. október 1991

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.

Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 2. október 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

Nr. 67 4. október 1991

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 4. október 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.
Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 7. október 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

20. október 1991 Nr. 69

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 20. október 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

7. nóvember 1991 Nr. 70

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.
Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 7. nóvember 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

12. nóvember 1991 Nr. 71

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 12. nóvember 1991.

F. h. r.
Helga Jónsdóttir.

AUGLÝSING

um meðferð forsetavalds í fjarveru forseta Íslands.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, fór í dag til útlanda.
Í fjarveru hennar fara forsætisráðherra, forseti Alþingis og forseti Hæstaréttar með vald forseta Íslands, samkvæmt 8. gr. stjórnarskrárinnar.

Forsætisráðuneytið, 2. desember 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

Nr. 73 4. desember 1991

AUGLÝSING

um að forseti Íslands sé kominn heim og tekinn við stjórnarstörfum.

Forseti Íslands, Vigdís Finnbogadóttir, er komin úr för sinni til útlanda og hefur á ný tekið við stjórnarstörfum.

Forsætisráðuneytið, 4. desember 1991.

F. h. r.
Guðmundur Benediktsson.

Nr. 74 20. desember 1991

LÖG

um breyting á lánsfjárlögum fyrir árið árið 1991, nr. 26/1991.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Eftirfarandi breyting verði á 1. gr. laganna:
Á eftir 1. mgr. komi ný málsgrein sem hljóði svo:
Jafnframt er fjármálaráðherra heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að taka erlent lán á árinu 1991 að fjárhæð allt að 12.800.000 þús.kr.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 20. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Friðrik Sophusson.

FJÁRAUKALÖG

fyrir árið 1991.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Eftirtaldar breytingar verða á greiðsluyfirliti A-hluta ríkissjóðs 1991 frá 1. gr. fjárlaga fyrir árið 1991:

Greiðsluyfirlit ríkissjóðs

Rekstrarreikningur	Þús. kr.	Þús. kr.
Tekjur		**206 000**
Beinir skattar	–821 000	
Óbeinir skattar	1 035 000	
Aðrar tekjur	–8 000	
Gjöld		**6 482 800**
Samneysla	1.002 200	
Rekstrargjöld	991 500	
Viðhald	10 700	
Neyslu- og rekstrartilfærslur	3 638 900	
Fjárfesting	1 841 700	
Stofnkostnaður	1 111 200	
Fjármagnstilfærslur	730 500	
Gjöld umfram tekjur		**6 276 800**
Lánahreyfingar		
Veitt lán, nettó		460 000
Veitt lán	310 000	
– Innheimtar afborganir af veittum lánum	150 000	
Viðskiptareikningar		900 000
Hrein lánsfjárþörf A-hluta ríkissjóðs		**7 636 800**
Afborganir af teknum lánum		0
Heildarlánsfjárþörf A-hluta ríkissjóðs		**7 636 800**
Lántökur		7 650 000
Innlend verðbréfaútgáfa	–6 700 000	
Erlend verðbréfaútgáfa	14 350 000	
Greiðslujöfnuður, sjóðsbreyting		**13 200**

2. gr.

Útgjöld ríkissjóðs breytast frá ákvæðum 2. gr. fjárlaga fyrir árið 1991 sem hér segir, sbr. sundurliðun í 3. gr.:

	Þús. kr.	Þús. kr.
00 Æðsta stjórn ríkisins	37 700	
01 Forsætisráðuneyti	367 800	
02 Menntamálaráðuneyti	1 390 500	
03 Utanríkisráðuneyti	140 900	
04 Landbúnaðarráðuneyti	961 500	
05 Sjávarútvegsráðuneyti	1 000	
06 Dóms- og kirkjumálaráðuneyti	71 800	
07 Félagsmálaráðuneyti	430 900	
08 Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti	1 383 700	
09 Fjármálaráðuneyti	1 158 100	
10 Samgönguráðuneyti	197 700	
11 Iðnaðarráðuneyti	228 500	
12 Viðskiptaráðuneyti	–1 500	
13 Hagstofan	–1 500	
14 Umhverfisráðuneyti	115 700	
Samtals		6 482 800

3. gr.

Sundurliðun gjalda skv. 2. gr. á stofnanir og viðfangsefni er þessi:

00 Æðsta stjórn ríkisins

		Þús. kr.	Þús. kr.
00–101	**Embætti forseta Íslands**		
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			2 500
6 02	Endurbætur fasteigna	2 500	
	Gjöld samtals		2 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	2 500	
5	Gjöld samtals		**2 500**
00–201	**Alþingi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 500
1 01	Alþingiskostnaður	4 600	
1 02	Aðalskrifstofa	5 100	
1 03	Þingmálaskrifstofa	1 400	
1 04	Rekstrarskrifstofa	1 400	
1 05	Alþjóðasamstarf þingmanna	−6 000	
Viðhaldsverkefni:			10 700
5 20	Fasteignir	10 700	
Stofnkostnaður:			18 000
6 01	Tæki og búnaður	18 000	
	Gjöld samtals		35 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 500	
52–58	Önnur gjöld	22 700	
5	Gjöld samtals		**35 200**
	Samtals		37 700

01 Forsætisráðuneyti

	Þús. kr.	Þús. kr.
01–101 Forsætisráðuneyti, aðalskrifstofa		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		7 500
1 90 Ýmis verkefni	7 500	
Stofnkostnaður:		3 300
6 01 Bifreið	3 300	
Gjöld samtals		10 800
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	10 800	
5 Gjöld samtals		**10 800**
01–172 Atvinnutryggingardeild Byggðastofnunar		
Viðfangsefni:		
Stofnkostnaður:		357 000
6 01 Atvinnutryggingardeild, framlag	357 000	
Gjöld samtals		357 000
Tegundasundurliðun:		
59 Tilfærslur:		
5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	357 000	
5 Gjöld samtals		**357 000**
Samtals		367 800

02 Menntamálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–101 Menntamálaráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 000
1 01	Yfirstjórn	17 000	
	Gjöld samtals		17 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 000	
52–58	Önnur gjöld	10 000	
5	Gjöld samtals		**17 000**
02–201 Háskóli Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			35 800
1 06	Kennslu- og vísindadeildir	35 800	
	Gjöld samtals		35 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	35 800	
5	Gjöld samtals		**35 800**
02–202 Tilraunastöð Háskólans að Keldum			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			35 000
1 01	Tilraunastöð Háskólans að Keldum	35 000	
Stofnkostnaður:			4 000
6 01	Tæki og búnaður	4 000	
	Gjöld samtals		39 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	39 000	
5	Gjöld samtals		**39 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–203 Raunvísindastofnun Háskólans			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 100
1 03	Rannsóknastofur	1 100	
	Gjöld samtals		1 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 100	
5	Gjöld samtals		**1 100**
02–207 Íslensk málstöð			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 800
1 01	Íslensk málstöð	1 800	
	Gjöld samtals		1 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 800	
5	Gjöld samtals		**1 800**
02–221 Kennaraháskóli Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 500
1 01	Yfirstjórn	3 500	
1 05	Kennsla	14 000	
	Gjöld samtals		17 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	14 000	
52–58	Önnur gjöld	3 500	
5	Gjöld samtals		**17 500**
02–318 Almennir framhaldsskólar, viðhald og stofnkostnaður			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			−13 000
6 09	Flensborgarskóli, fjölbraut	2 000	
6 11	Menntaskólinn á Laugarvatni	5 000	
6 14	Menntaskólinn á Egilsstöðum, mötuneyti o.fl.	5 000	

		Þús. kr.	Þús. kr.
6 31	Framhaldsskólinn á Húsavík, nýbygging	5 000	
6 35	Menntaskólinn á Ísafirði, íþróttahús	10 000	
6 90	Stofnkostnaður, óskipt	−40 000	
	Gjöld samtals		−13 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−13 000	
5	Gjöld samtals		**−13 000**

02–319 Framhaldsskólar, almennt

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			200 000
1 40	Framhaldsskólar, óskipt	200 000	
	Gjöld samtals		200 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	200 000	
5	Gjöld samtals		**200 000**

02–501 Tækniskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 000
1 01	Tækniskóli Íslands	6 000	
	Gjöld samtals		6 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 000	
5	Gjöld samtals		**6 000**

02–507 Stýrimannaskólinn í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			22 000
6 01	Tæki og búnaður	22 000	
	Gjöld samtals		22 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	22 000	
5	Gjöld samtals		**22 000**

	Þús. kr.	Þús. kr.
02–720 Grunnskólar, almennt		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		−20 000
1 90 Grunnskólar, óskipt	−20 000	
Gjöld samtals		−20 000
Tegundasundurliðun:		
51 Laun	−20 000	
5 Gjöld samtals		**−20 000**
02–870 Meðferðarheimili fyrir unga fíkniefnaneytendur		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		4 000
1 01 Meðferðarheimili fyrir unga fíkniefnaneytendur	4 000	
Stofnkostnaður:		26 000
6 01 Fasteignir	26 000	
Gjöld samtals		30 000
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	30 000	
5 Gjöld samtals		**30 000**
02–872 Lánasjóður íslenskra námsmanna		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		700 000
1 01 Lánasjóður íslenskra námsmanna	700 000	
Gjöld samtals		700 000
Tegundasundurliðun:		
59 Tilfærslur:		
5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	700 000	
5 Gjöld samtals		**700 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–903	**Þjóðskjalasafn Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 000
1 01	Þjóðskjalasafn Íslands	4 000	
	Gjöld samtals		4 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	4 000	
5	Gjöld samtals		**4 000**
02–972	**Íslenski dansflokkurinn og Listdansskólinn**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			7 700
1 01	Íslenski dansflokkurinn og Listdansskólinn	7 700	
	Gjöld samtals		7 700
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	7 700	
5	Gjöld samtals		**7 700**
02–973	**Þjóðleikhús**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			47 000
1 01	Þjóðleikhús	47 000	
Stofnkostnaður:			250 000
6 50	Endurbætur	250 000	
	Gjöld samtals		297 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	250 000	
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	47 000	
5	Gjöld samtals		**297 000**
02–981	**Kvikmyndasjóður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 000
1 01	Kvikmyndasjóður	14 000	
	Gjöld samtals		14 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	14 000	
5	Gjöld samtals		**14 000**

02–982 Listir, framlög

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 000
1 30	Íslenska óperan	10 000	
	Gjöld samtals		10 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	10 000	
5	Gjöld samtals		**10 000**

02–999 Ýmislegt

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 600
1 98	Félög, styrkir	20 600	
	Gjöld samtals		20 600
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	20 600	
5	Gjöld samtals		**20 600**
	Samtals		1 390 500

03 Utanríkisráðuneyti

	Þús. kr.	Þús. kr.
03–101 Utanríkisráðuneyti, aðalskrifstofa		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		26 600
1 50 Viðskiptaskrifstofa	26 600	
Stofnkostnaður:		1 500
6 01 Tæki og búnaður	1 500	
Gjöld samtals		28 100
Tegundasundurliðun:		
51 Laun	4 600	
52–58 Önnur gjöld	23 500	
5 Gjöld samtals		**28 100**
03–102 Varnarmálaskrifstofa		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		1 500
1 01 Varnarmálaskrifstofa	−1 000	
1 04 Hreinsun Sraumnesfjalls	2 500	
Gjöld samtals		1 500
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	1 500	
5 Gjöld samtals		**1 500**
03–103 Skrifstofa staðgengils ráðherra norrænna samstarfsmála		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		−500
1 01 Skrifstofa staðgengils ráðherra norrænna samstarfsmála	−500	
Gjöld samtals		−500

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−500	
5	Gjöld samtals		**−500**

03–201 Lögreglustjórinn á Keflavíkurflugvelli

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			7 100
1 20	Ríkislögregla á Keflavíkurflugvelli	7 100	
	Gjöld samtals		7 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 100	
5	Gjöld samtals		**7 100**

03–391 Þróunarmál og alþjóðleg hjálparstarfsemi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			75 000
1 25	Aðstoð við kúrdíska flóttamenn	70 000	
1 26	Neyðaraðstoð við Kína	5 000	
	Gjöld samtals		75 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	75 000	
5	Gjöld samtals		**75 000**

03–399 Ýmis utanríkismál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 000
1 20	Kynningarátak um Leif Eiríksson	25 000	
	Gjöld samtals		25 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	25 000	
5	Gjöld samtals		**25 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
03–401	**Alþjóðastofnanir**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 700
1 42	Fríverslunarsamtök Evrópu, EFTA	1 500	
1 51	Gæslulið Sameinuðu þjóðanna, V-Sahara	3 200	
1 52	Gæslulið Sameinuðu þjóðanna fyrir botni Persaflóa	1 100	
1 58	Eftirlitssveitir Sameinuðu þjóðanna í Angólu, UNAVEM	900	
	Gjöld samtals		6 700
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	6 700	
5	Gjöld samtals		**6 700**
03–998	**Ráðstöfunarfé**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−2 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	−2 000	
	Gjöld samtals		−2 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	−2 000	
5	Gjöld samtals		**−2 000**
	Samtals		140 900

04 Landbúnaðarráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
04–101 Landbúnaðarráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 100
1 01	Yfirstjórn	4 100	
	Gjöld samtals		4 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 100	
52–58	Önnur gjöld	3 000	
5	Gjöld samtals		**4 100**
04–206 Rannsóknastofnun landbúnaðarins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 000
1 01	Aðalstöðvar	1 000	
Stofnkostnaður:			1 300
6 02	Skriðuklaustur, framkvæmdir	1 300	
	Gjöld samtals		2 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 000	
52–58	Önnur gjöld	1 300	
5	Gjöld samtals		**2 300**
04–232 Rannsóknastöð Skógræktar ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 20	Tilraunir með ræktun iðnviðar	3 000	
	Gjöld samtals		3 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**

04–235 Landgræðsla ríkisins

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			2 200
6 02	Óveðurstjón, tjónabætur	2 200	
	Gjöld samtals		2 200
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	2 200	
5	Gjöld samtals		**2 200**

04–244 Verðlagsnefnd landbúnaðarafurða

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 500
1 01	Verðlagsnefnd landbúnaðarafurða	1 500	
	Gjöld samtals		1 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 500	
5	Gjöld samtals		**1 500**

04–245 Laxeldisstöðin í Kollafirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 400
1 10	Laxeldisstöðin í Kollafirði	6 400	
	Gjöld samtals		6 400
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	6 400	
5	Gjöld samtals		**6 400**

		Þús. kr.	Þús. kr.
04–246 Veiðimálastofnunin			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 200
1 01	Veiðimálastofnunin	6 200	
	Gjöld samtals		6 200
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	6 200	
5	Gjöld samtals		**6 200**
04–272 Einangrunarstöð í Hrísey			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 000
1 01	Einangrunarstöð holdanauta í Hrísey	1 000	
	Gjöld samtals		1 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	1 000	
5	Gjöld samtals		**1 000**
04–288 Jarðræktar- og búfjárræktarlög, framlög			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			42 500
6 20	Jarðræktar- og búfjárræktarframlög	42 500	
	Gjöld samtals		42 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	42 500	
5	Gjöld samtals		**42 500**
04–289 Endurgreiðsla gjalda í landbúnaði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−20 000
1 10	Endurgreiðsla gjalda	−20 000	
	Gjöld samtals		−20 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	−20 000	
5	Gjöld samtals		**−20 000**

04–290 Uppbætur á útfluttar landbúnaðarafurðir

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			890 000
1 01	Uppbætur á útfluttar landbúnaðarafurðir	890 000	
	Gjöld samtals		890 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	890 000	
5	Gjöld samtals		**890 000**

04–299 Landbúnaðarmál, ýmis starfsemi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 300
1 22	Ýmis verkefni	15 300	
1 26	Skógræktarátak	6 000	
	Gjöld samtals		21 300
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	21 300	
5	Gjöld samtals		**21 300**

04–501 Bændaskólinn á Hvanneyri

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			1 000
6 03	Stofnframlag til hitaveitu	1 000	
	Gjöld samtals		1 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	1 000	
5	Gjöld samtals		**1 000**
	Samtals		961 500

05 Sjávarútvegsráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
05–101 Sjávarútvegsráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 500
1 01	Yfirstjórn	1 500	
	Gjöld samtals		1 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	1 500	
5	Gjöld samtals		**1 500**
05–201 Fiskifélag Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−500
1 90	Fiskifélag Íslands	−500	
	Gjöld samtals		−500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	−500	
5	Gjöld samtals		**−500**
05–202 Hafrannsóknastofnun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−1 000
1 01	Yfirstjórn	−1 000	
	Gjöld samtals		−1 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−1 000	
5	Gjöld samtals		**−1 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
05–203	**Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−800
1 01	Yfirstjórn	−800	
	Gjöld samtals		−800
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−800	
5	Gjöld samtals		**−800**
05–216	**Ríkismat sjávarafurða**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−700
1 01	Ríkismat sjávarafurða	−700	
	Gjöld samtals		−700
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−700	
5	Gjöld samtals		**−700**
05–299	**Sjávarútvegsmál, ýmis starfsemi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 500
1 31	Stjórn fiskveiða	4 500	
1 32	Gæðaátak, starfsmenntun, markaðsöflun og tilraunir í sjávarútvegi	−2 000	
	Gjöld samtals		2 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	4 500	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	−2 000	
5	Gjöld samtals		**2 500**
	Samtals		1 000

06 Dóms- og kirkjumálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–101 Dóms- og kirkjumálaráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 01	Yfirstjórn	3 000	
	Gjöld samtals		3 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**
06–103 Kosningar			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 000
1 01	Kosningar	11 000	
	Gjöld samtals		11 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	11 000	
5	Gjöld samtals		**11 000**
06–204 Borgarfógetinn í Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 000
1 01	Borgarfógetinn í Reykjavík	4 000	
	Gjöld samtals		4 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 000	
5	Gjöld samtals		**4 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–211 Sýslumenn og bæjarfógetar			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			38 000
1 10	Ýmis sameiginlegur kostnaður	38 000	
	Gjöld samtals		38 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 000	
52–58	Önnur gjöld	18 000	
5	Gjöld samtals		**38 000**
06–235 Sýslumaður og bæjarfógeti Keflavík			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			3 000
6 21	Lögreglustöð Grindavík	3 000	
	Gjöld samtals		3 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**
06–251 Landhelgisgæsla Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−9 600
1 30	Fluggæsla	−9 600	
	Gjöld samtals		−9 600
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−9 600	
5	Gjöld samtals		**−9 600**
06–281 Dómsmál, ýmis starfsemi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			23 000
1 10	Málskostnaður	20 000	
1 12	Setu- og varadómarar	3 000	
	Gjöld samtals		23 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 000	
52–58	Önnur gjöld	20 000	
5	Gjöld samtals		**23 000**

06–282 Ýmis löggæslukostnaður

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			7 000
1 20	Ýmis löggæslukostnaður	7 000	
	Gjöld samtals		7 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 000	
5	Gjöld samtals		**7 000**

06–283 Fangamál, ýmis kostnaður

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−10 400
1 20	Vistun fanga	−10 400	
	Gjöld samtals		−10 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	−3 200	
52–58	Önnur gjöld	−7 200	
5	Gjöld samtals		**−10 400**

06–301 Biskup Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 800
1 01	Yfirstjórn	1 400	
1 02	Biskupsbústaður	400	
1 13	Alþjóðasamvinna	1 000	
	Gjöld samtals		2 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 400	
52–58	Önnur gjöld	1 400	
5	Gjöld samtals		**2 800**
	Samtals		71 800

07 Félagsmálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
07–700 Málefni fatlaðra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			15 000
1 04	Kostnaður skv. 10. gr. laga um málefni fatlaðra	15 000	
	Gjöld samtals		15 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	15 000	
5	Gjöld samtals		**15 000**
07–701 Málefni fatlaðra, Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 300
1 31	Tæknivinnustofa Öryrkjabandalagsins	4 300	
	Gjöld samtals		4 300
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	4 300	
5	Gjöld samtals		**4 300**
07–706 Málefni fatlaðra, Norðurlandi eystra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 70	Vistheimilið Sólborg	3 000	
	Gjöld samtals		3 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**

07–710 Meðferðarheimili og sambýli einhverfra barna

	Þús. kr.	Þús. kr.
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		1 000
1 70 Meðferðarheimili fyrir einhverf börn, Sæbraut 2	1 000	
Gjöld samtals		1 000
Tegundasundurliðun:		
51 Laun	1 000	
5 Gjöld samtals		**1 000**

07–795 Framkvæmdasjóður fatlaðra

Viðfangsefni:		
Stofnkostnaður:		35 000
6 01 Framkvæmdasjóður fatlaðra	35 000	
Gjöld samtals		35 000
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	35 000	
5 Gjöld samtals		**35 000**

07–951 Brunamálastofnun ríkisins

Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		−5 000
1 01 Brunamálastofnun ríkisins	−5 000	
Gjöld samtals		−5 000
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	−5 000	
5 Gjöld samtals		**−5 000**

07–954 Vinnueftirlit ríkisins

Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		30 700
1 01 Vinnueftirlit ríkisins	30 700	
Gjöld samtals		30 700
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	30 700	
5 Gjöld samtals		**30 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
07–972 Bjargráðasjóður Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			60 000
1 01	Bjargráðasjóður	60 000	
	Gjöld samtals		60 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	60 000	
5	Gjöld samtals		**60 000**
07–982 Ríkisábyrgð á launum			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			286 900
1 01	Ríkisábyrgð á launum vegna gjaldþrota	248 000	
1 10	Ríkisábyrgð á orlofslaunum	38 900	
	Gjöld samtals		286 900
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	286 900	
5	Gjöld samtals		**286 900**
	Samtals		430 900

08 Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–271 Tryggingastofnun ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 005 000
1 01	Yfirstjórn	45 000	
1 10	Lífeyristryggingar	400 000	
1 20	Sjúkratryggingar	440 000	
1 30	Slysatryggingar	120 000	
	Gjöld samtals		1 005 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	45 000	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	960 000	
5	Gjöld samtals		**1 005 000**
08–273 Atvinnuleysistryggingasjóður, framlag			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			80 000
1 01	Framlag til Atvinnuleysistryggingasjóðs	80 000	
	Gjöld samtals		80 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	80 000	
5	Gjöld samtals		**80 000**
08–301 Landlæknir			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		2 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	2 000	
5	Gjöld samtals		**2 000**

08–327 Geislavarnir ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur·			1 100
1 01	Geislavarnir ríkisins	1 100	
	Gjöld samtals		1 100
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	1 100	
5	Gjöld samtals		**1 100**

08–355 Héraðshæli Austur-Húnvetninga, Blönduósi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 700
1 01	Héraðshæli Austur-Húnvetninga, Blönduósi	6 700	
	Gjöld samtals		6 700
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	6 700	
5	Gjöld samtals		**6 700**

08–367 Sjúkrahúsið Keflavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 01	Sjúkrahúsið Keflavík	3 000	
	Gjöld samtals		3 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**

08–371 Ríkisspítalar

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			150 000
1 01	Ríkisspítalar	150 000	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			152 000
6 60	Stjórnarnefnd, stofnkostnaður	125 000	
6 70	Yfirstjórn mannvirkjagerðar á landspítalalóð	27 000	
	Gjöld samtals		302 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	110 000	
52–58	Önnur gjöld	192 000	
5	Gjöld samtals		**302 000**

08–373 St. Jósefsspítali, Landakoti

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 000
1 01	St. Jósefsspítali, Landakoti	8 000	
	Gjöld samtals		8 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 000	
5	Gjöld samtals		**8 000**

08–381 Sjúkrahús og læknisbústaðir

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			−21 000
6 90	Bygging sjúkrahúsa, heilsugæslustöðva og læknisbústaða	−21 000	
	Gjöld samtals		−21 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	−21 000	
5	Gjöld samtals		**−21 000**

08–408 Sunnuhlíð Kópavogi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 01	Sunnuhlíð Kópavogi	3 000	
	Gjöld samtals		3 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**

08–500 Heilsugæslustöðvar, almennt

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−15 000
1 10	Heilsugæslustöðvar, almennt	−15 000	
	Gjöld samtals		−15 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	−15 000	
5	Gjöld samtals		**−15 000**

08–510 Heilsuverndarstöðin í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 500
1 01	Heilsuverndarstöðin í Reykjavík	2 500	
	Gjöld samtals		2 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	2 500	
5	Gjöld samtals		**2 500**

08–511 Heilsugæslustöðvar í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			−15 000
6 01	Tæki og búnaður	−15 000	
	Gjöld samtals		−15 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−15 000	
5	Gjöld samtals		**−15 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–553 Heilsugæslustöðin Akureyri			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 400
1 01	Heilsugæslustöðin Akureyri	1 400	
	Gjöld samtals		1 400
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	1 400	
5	Gjöld samtals		**1 400**
08–621 Bindindisstarfsemi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 000
1 60	Meðferð hf.	20 000	
	Gjöld samtals		20 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	20 000	
5	Gjöld samtals		**20 000**
	Samtals		1 383 700

09 Fjármálaráðuneyti

	Þús. kr.	Þús. kr.
09–101 Fjármálaráðuneyti, aðalskrifstofa		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		5 000
1 01 Yfirstjórn	5 000	
Gjöld samtals		5 000
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	5 000	
5 Gjöld samtals		**5 000**
09–104 Ríkisfjárhirsla		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		5 500
1 01 Ríkisfjárhirsla	5 500	
Gjöld samtals		5 500
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	5 500	
5 Gjöld samtals		**5 500**
09–201 Ríkisskattstjóri		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		10 300
1 10 Sameiginleg útgjöld ríkisskattstjóra og skattstofa	10 300	
Gjöld samtals		10 300
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	10 300	
5 Gjöld samtals		**10 300**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–251	**Gjaldheimtur og innheimtukostnaður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			53 000
1 01	Gjaldheimtan í Reykjavík	8 000	
1 02	Gjaldheimta Suðurnesja	6 000	
1 10	Ýmis innheimtukostnaður	39 000	
	Gjöld samtals		53 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	53 000	
5	Gjöld samtals		**53 000**
09–261	**Ríkistollstjóri**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 500
1 01	Ríkistollstjóri	2 500	
	Gjöld samtals		2 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	2 500	
5	Gjöld samtals		**2 500**
09–262	**Tollstjórinn í Reykjavík**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 900
1 01	Tollstjórinn í Reykjavík	5 900	
	Gjöld samtals		5 900
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	5 900	
5	Gjöld samtals		**5 900**
09–381	**Uppbætur á lífeyri**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			120 000
1 01	Uppbætur á lífeyri	120 000	
	Gjöld samtals		120 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	120 000	
5	Gjöld samtals		**120 000**

09–481 Útgjöld samkvæmt heimildarákvæðum

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			805 000
6 01	Útgjöld samkvæmt heimildarákvæðum	805 000	
	Gjöld samtals		805 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	805 000	
5	Gjöld samtals		**805 000**

09–901 Framkvæmdadeild Innkaupastofnunar ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 100
1 01	Framkvæmdadeild Innkaupastofnunar ríkisins	6 100	
	Gjöld samtals		6 100
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	6 100	
5	Gjöld samtals		**6 100**

09–971 Ríkisábyrgðir og tjónabætur

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			9 800
6 10	Tjónabætur	9 800	
	Gjöld samtals		9 800
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	9 800	
5	Gjöld samtals		**9 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–981	**Ýmsar fasteignir ríkissjóðs**		
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			−16 000
6 02	Arnarhvoll, mötuneyti	−16 000	
	Gjöld samtals		−16 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−16 000	
5	Gjöld samtals		**−16 000**
09–989	**Launa- og verðlagsmál**		
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			−19 000
6 01	Stofnkostnaður	−19 000	
	Gjöld samtals		−19 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−19 000	
5	Gjöld samtals		**−19 000**
09–995	**Skýrsluvélakostnaður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			130 000
1 01	Launagreiðslukerfi	8 000	
1 02	Tekjubókhaldskerfi	45 000	
1 03	Skattavinnslukerfi	46 000	
1 04	Bókhalds- og áætlanakerfi ríkisins	31 000	
	Gjöld samtals		130 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	130 000	
5	Gjöld samtals		**130 000**
09–999	**Ýmislegt**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 000
1 10	Símakostnaður og burðargjöld fyrir Stjórnarráðið	30 000	
1 14	Tryggingabætur samkvæmt kjarasamningum	10 000	
	Gjöld samtals		40 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	40 000	
5	Gjöld samtals		**40 000**
	Samtals		1 158 100

10 Samgönguráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
10–101 Samgönguráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			7 000
1 01	Yfirstjórn	7 000	
	Gjöld samtals		7 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	7 000	
5	Gjöld samtals		**7 000**
10–211 Vegagerð ríkisins			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			−180 000
6 10	Nýframkvæmdir	170 000	
6 11	Jarðgöng á Vestfjörðum	−350 000	
	Gjöld samtals		−180 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−180 000	
5	Gjöld samtals		**−180 000**
10–321 Skipaútgerð ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			100 000
1 10	Rekstrarframlag	100 000	
	Gjöld samtals		100 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	100 000	
5	Gjöld samtals		**100 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
10–322 Flóabátar og vöruflutningar			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			94 900
1 20	Stofn- og rekstrarstyrkir	94 900	
	Gjöld samtals		94 900
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	94 900	
5	Gjöld samtals		**94 900**
10–333 Hafnamál			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			153 000
6 30	Hafnarmannvirki	−10 000	
6 31	Hafnarmannvirki, Þorlákshöfn	18 000	
6 40	Sjóvarnargarðar	130 000	
6 80	Lóðsbátur, Höfn í Hornafirði	15 000	
	Gjöld samtals		153 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	15 000	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	138 000	
5	Gjöld samtals		**153 000**
10–485 Ýmis framlög			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 800
1 26	Ýmislegt	2 300	
1 30	Rannsóknanefnd flugslysa	1 500	
	Gjöld samtals		3 800
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 800	
5	Gjöld samtals		**3 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
10–651 Ferðamálaráð			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			19 000
6 20	Hótel, framlög	19 000	
	Gjöld samtals		19 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	19 000	
5	Gjöld samtals		**19 000**
	Samtals		197 700

11 Iðnaðarráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
11–201	**Iðntæknistofnun Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−300
1 01	Iðntæknistofnun Íslands	−300	
	Gjöld samtals		−300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 400	
52–58	Önnur gjöld	−2 700	
5	Gjöld samtals		**−300**
11–203	**Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−1 300
1 01	Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins	−1 300	
	Gjöld samtals		−1 300
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−1 300	
5	Gjöld samtals		**−1 300**
11–240	**Iðnaðarrannsóknir**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 600
1 01	Iðnaðarrannsóknir	6 600	
	Gjöld samtals		6 600
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	6 600	
5	Gjöld samtals		**6 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
11–299 Iðja og iðnaður, framlög			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−6 000
1 14	Iðnþróun og tækninýjungar	−6 000	
	Gjöld samtals		−6 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	−6 000	
5	Gjöld samtals		**−6 000**
11–301 Orkustofnun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−6 000
1 01	Orkustofnun	−6 000	
	Gjöld samtals		−6 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−6 000	
5	Gjöld samtals		**−6 000**
11–321 Rafmagnsveitur ríkisins			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			200 000
6 01	Óveður, tjónabætur	200 000	
	Gjöld samtals		200 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	200 000	
5	Gjöld samtals		**200 000**
11–371 Orkusjóður			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			−5 000
6 21	Styrking dreifikerfis í sveitum	−5 000	
	Gjöld samtals		−5 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	−5 000	
5	Gjöld samtals		**−5 000**

11–399 Ýmis orkumál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 500
1 15	Niðurgreiðsla á rafhitun	35 000	
1 18	Ýmis framlög	5 500	
	Gjöld samtals		40 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	40 500	
5	Gjöld samtals		**40 500**
	Samtals		228 500

12 Viðskiptaráðuneyti

	Þús. kr.	Þús. kr.
12–101 Viðskiptaráðuneyti, aðalskrifstofa		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		2 500
1 01 Yfirstjórn	2 500	
Gjöld samtals		2 500
Tegundasundurliðun:		
51 Laun	2 500	
5 Gjöld samtals		**2 500**
12–301 Löggildingarstofan		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		−4 000
1 01 Löggildingarstofan	−4 000	
Gjöld samtals		−4 000
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	−4 000	
5 Gjöld samtals		**−4 000**
Samtals		−1 500

13 Hagstofa Íslands

		Þús. kr.	Þús. kr.
13–102 Þjóðskráin			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−1 500
1 01	Þjóðskráin	−1 500	
	Gjöld samtals		−1 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−1 500	
5	Gjöld samtals		**−1 500**
	Samtals		−1 500

14 Umhverfisráðuneyti

	Þús. kr.	Þús. kr.
14–101 Umhverfisráðuneyti, aðalskrifstofa		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		5 200
1 01 Yfirstjórn	5 200	
Gjöld samtals		5 200
Tegundasundurliðun:		
51 Laun	2 000	
52–58 Önnur gjöld	3 200	
5 Gjöld samtals		**5 200**
14–201 Náttúruverndarráð		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		−600
1 40 Rannsóknastörf við Mývatn	−600	
Stofnkostnaður:		−400
6 01 Endurbætur fasteigna	−400	
Gjöld samtals		−1 000
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	−1 000	
5 Gjöld samtals		**−1 000**
14–210 Veiðistjóri		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		67 500
1 01 Veiðistjóri	67 500	
Gjöld samtals		67 500

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	900	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	66 600	
5	Gjöld samtals		**67 500**

14–301 Skipulagsstjóri ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			36 400
1 01	Skipulagsstjóri ríkisins	36 400	
	Gjöld samtals		36 400
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	36 400	
5	Gjöld samtals		**36 400**

14–310 Landmælingar Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 500
1 01	Landmælingar Íslands	−3 500	
1 10	Sérstök verkefni í kortagerð	5 000	
	Gjöld samtals		1 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	1 500	
5	Gjöld samtals		**1 500**

14–401 Náttúrufræðistofnun Íslands

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			1 000
6 01	Tæki og búnaður	1 000	
	Gjöld samtals		1 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	1 000	
5	Gjöld samtals		**1 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
14–410	**Veðurstofa Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			−1 500
1 01	Yfirstjórn	−2 500	
1 65	Alþjóðasamvinna	1 000	
	Gjöld samtals		−1 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	−1 500	
5	Gjöld samtals		**−1 500**
14–999	**Ýmis verkefni**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 600
1 11	Undirbúningur að umhverfisráðstefnu Sameinuðu þjóðanna	600	
1 12	Uppgræðsla og gróðurvernd	−500	
1 13	Sérfræðirannsóknir við Mývatn	6 300	
1 15	Geysir í Haukadal	−500	
1 17	Gróðurkortagerð	−500	
1 19	Gerð heilbrigðisreglna	1 200	
	Gjöld samtals		6 600
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	800	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	5 800	
5	Gjöld samtals		**6 600**
	Samtals		115 700

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 6. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Friðrik Sophusson.

AUGLÝSING

um breyting á viðauka I við tollalög nr. 55 31. mars 1987, með síðari breytingum.

1.gr.

Á einstökum köflum tollskrár í viðauka I eru gerðar eftirfarandi breytingar:

1. Við b-lið 5. almennrar reglu um túlkun tollskrárinnar bætist nýr málsliður er orðist svo:
   Ákvæði þetta er þó ekki bindandi þegar greinilega er um að ræða margnota umbúðaefni eða ílát til pökkunar.

2. Við 3. kafla:
   a. Í fyrirsögn við kaflann og b-lið 1. athugasemdar komi í stað orðsins *vatnahryggleysingjar*: vatna- og sjávarhryggleysingjar.
   b. Athugasemd við 3. kafla verði athugasemd nr. 1 jafnframt því sem ný athugasemd nr. 2 bætist við kaflan og orðist svo:
      2. Sem **kögglar** í þessum kafla teljast vörur sem mótaðar hafa verið annað hvort beint með þjöppun eða með lítils háttar íblöndun bindiefna.
   c. Aftan við orðið *fiskimjöl* í vörulið nr. 0305 og tollskrárnúmeri 0305.1000 komi orðin: , fín- eða grófmalað, og kögglar.
   d. Aftan við orðið *saltlegi* í lok vöruliðs nr. 0306 komi orðin:; mjöl, fín- eða grófmalað, og kögglar úr krabbadýrum, hæft til manneldis.
   e. Tollskrárnúmerið 0306.1900 orðist svo:
      0306.1900 - - Annað, þar með talið mjöl, fín- eða grófmalað, og kögglar úr krabbadýrum, hæft til manneldis 0
   f. Tollskrárnúmerið 0306.1900 orðist svo:
      0306.2900 - - Annað, þar með talið mjöl, fín- eða grófmalað, og kögglar úr krabbadýrum, hæft til manneldis 0
   g. Aftan við orðið *saltlegi* í lok vöruliðs nr. 0307 komi orðin: ; mjöl, fín- eða grófmalað, og kögglar úr vatna- og sjávarhryggleysingjum, þó ekki krabbadýrum, hæft til manneldis.
   h. Aftan við orðið *Annað* á eftir tollskrárnúmerinu 0307.6000 komi orðin: ; mjöl, fín- eða grófmalað, og kögglar úr vatn- og sjávarhryggleysingjum, þó ekki krabbadýrum, hæft til manneldis.

3. Við 4. kafla:
   a. Við 4. kafla bætist ný athugasemd, er orðist svo:
      3. Til þessa kafla telst ekki:
         a) Vörur fengnar úr mysu sem innihalda miðað við þyngd þurrefnis meira en 95% af laktósa og nefndar eru vatnsfrír laktósi; eða
         b) Albúmín (þar með talið kirni tveggja eða fleiri mysupróteína sem innihalda miðað við þyngd þurrefnis meira en 80% af mysupróteínum) (nr. 3502) eða glóbúlín (nr. 3504).
   b. Við 4. kafla bætist ný athugasemd við undirliði er orðist svo:
      Athugasemd við undirlið:
      Sem **umbreytt mysa** í nr. 0404.10 teljast vörur úr mysuefnum, þ.e. mysu, sem laktósi, prótein eða steinefni hafa verið fjarlægð úr að nokkru eða öllu leyti, mysu,

sem náttúrlegum mysuefnum hefur verið bætt í og vörur, sem fengnar eru með blöndun náttúrlegra mysuefna.

c. Aftan við orðið *Mysa* í tollskrárnúmeri 0404.1000 bætist orðin: og umbreytt mysa.

d. Tollskrárnúmerið 0406.1000 orðist svo:

0406.1000 - Nýr ostur (óþroskaður eða ógerjaður), einnig mysuostur, og ystingur 0

4. Við 6. kafla:

Tollskrárnúmerið 0602.9100 orðist svo:

0602.9100 - - Sveppaþræðir (Mycelium) 0

5. Við 7. kafla:

a. C-liður 3. athugasemdar við 7. kafla orðist svo:

Mjöl, fínmalað og gróft, flögur, kurl og kögglar úr kartöflum (nr. 1105).

b. Vöruliður nr. 0703 og tollskrárnúmerið 0703.9000 orðist svo:

0703 Laukur, skalottlaukur, hvítlaukur, blaðlaukur og aðrar skyldar matjurtir, nýjar eða kældar:

0703.9000 - Blaðlaukur og aðrar skyldar matjurtir 30

c. Vöruliður nr. 0706 orðist svo:

0706 Gulrætur, næpur, rauðrófur, hafursrót, seljurót, radísur og áþekkar ætar rætur, nýjar eða kældar:

d. Tollskrárnúmerið 0709.4000 orðist svo:

0709.4000 - Selja, önnur en seljurót 30

e. Tollur af eftirtöldum tollskrárnúmerum falli brott: 0713.1000, 0713.2000, 0713.3100, 0713.3200, 0713.3300, 0713.3900, 0713.4000, 0713.5000 og 0713.9000.

6. Við 8. kafla:

a. Ný athugasemd bætist við 8. kafla og orðist svo:

3. Þurrkaða ávexti eða þurrkaðar hnetur í þessum kafla má endurvæta að hluta eða meðhöndla í þeim tilgangi:

a) að auka geymsluþol þeirra eða stöðugleika (t.d. með vægri hitameðferð, með því að bæta í þá brennisteinssamböndum, sorbínsýru eða kalínsorbati),

b) að bæta eða viðhalda útliti þeirra, t.d. með því að bæta í þá jurtaolíu eða lítils háttar af gúklósasíropi,

enda haldi þeir óbreyttum einkennum sínum sem þurrkaðir ávextir eða hnetur.

b. Tollskrárnúmerið 0810.3000 orðist svo:

0810.3000 - Sólber, hvítar og rauðar kúrennur (ribsber) og garðaber (stikilsber) 0

c. 2. undirliður við vörulið nr. 0811 orðist svo:

- Hindber, brómber, mórber, lóganber, sólber, hvítar og rauðar kúrennur (ribsber) og garðaber (stikilsber):

7. Við 9. kafla:

Vöruliður nr. 0902 orðist svo:

0902 Te, einnig bragðbætt:

8. Við 11. kafla:

a. Vöruliður 1105 orðist svo:

1105 Mjöl, fín- eða grófmalað, flögur, kurl og kögglar úr kartöflum:

b. Undirliður nr. 110520 orðist svo:

- Flögur, kurl og kögglar:

9. Við 12. kafla:
   a. Tollskrárnúmerið 1209.9900 skiptist upp og orðist svo:
   - - Annars:
   1209.9901 - - - Sveppagró 0
   1209.9909 - - - Annað 0
   b. Vöruliður nr. 1212 og tollskrárnúmerið 1212.1000 orðist svo:
   1212 Fuglatrésbaunir (jóhannesarbrauð), sjávargróður og aðrir þörungar, sykurrófur og sykurreyr, nýtt eða þurrkað, einnig mulið; aldinsteinar og -kjarnar og aðrar vörur úr jurtaríkinu (þar með taldar óbrenndar síkoríurætur af afbrigðinu Cichorium intybus sativum) sem aðallega er notað til manneldis, ót.a.:
   1212.1000 - Fuglatrésbaunir (jóhannesarbrauð), þar með talin fuglatrésfræ 0

10. Við 13. kafla:
   Vöruliður nr. 1301 orðist svo:
   1301 Kvoðulakk; náttúrlegar gúmkvoður; resín, gúmmíharpixar og balsöm:

11. Við 15. kafla:
   a. Undirliður nr. 1519.11 orðist svo:
   - Einbasískar karboxyfitusýrur frá iðnaði; sýruolía frá hreinsun:
   b Tollskrárnúmerið 1519.2000 falli niður jafnframt því sem tollskrárnúmerið 1519.3000 verði 1519.2000.

12. Við 17. kafla:
   Tollskrárnúmerið 1704.9002 orðist svo:
   1704.9002 - - Möndlumassi, blandaður sykri, og persipan (eftirlíking af möndlumassa), í 5 kg blokkum eða þyngri 0

13. Við 18. kafla:
   a. Vöruliður nr. 1806 orðist svo:
   1806 Súkkulaði eða önnur matvæli sem innihalda kakaó:
   b. 2. undirliður vöruliðs nr. 1806 orðist svo:
   - Önnur framleiðsla í blokkum, plötum eða stöngum, sem vega meira en 2 kg, eða er lögur, deig, duft , korn eða önnur heild í umbúðum, sem innihalda meira en 2 kg:
   c. Tollskrárnúmerið 1806.2001 orðist svo:
   1806.2001 - - Núggatmassi í 5 kg blokkum eða þyngri 0
   d. Tollskrárnúmerið 1806.3100 skiptist upp og orðist svo:
   - - Fyllt:
   1806.3101 - - - Fyllt súkkulaði, í plötum eða stöngum 20 0 0
   1806.3109 - - - Annað 20 0 0
   e. Tollskrárnúmerið 1806.3201 orðist svo:
   1806.3201 - - - Súkkulaði sem í eru einungis kakaódeig, sykur og ekki yfir 30% af kakaósmjöri, í plötum eða stöngum 20 0 0
   f. Við skiptiliði fyrir ófyllt súkkulaði bætist tvö ný tollskrárnúmer, 1806.3202 og 1806.3203, er orðist svo:
   1806.3202 - - - Súkkulaði sem í er kakaódeig, sykur, kakaósmjör og mjólkurþurrefni, í plötum eða stöngum 20 0 0
   1806.3203 - - - Súkkulíki í plötum eða stöngum 20 0 0

g. Við undirlið nr. 1806.90 bætist þrjú ný tollskrárnúmer, 1806.9004, 1806.9005 og 1806.9006, er orðist svo:

1806.9004 - - Íssósur og ídýfur 20 0 0
1806.9005 - - Húðað eða hjúpað svo sem rúsínur, hnetur, belgt korn, lakkrís, karamellur og hlaup 20 0 0
1806.9006 - - Konfekt 20 0 0

14. Við 19. kafla:

Athugasemd 2 við kaflann orðist svo:

2. Sem **mjöl, fín- eða grófmalað**, í nr. 1901 telst:
   a. mjöl úr korni, fín- eða grófmalað, í 11. kafla, og
   b. mjöl, fín- eða grófmalað, og duft úr matjurtum í hvaða kafla sem er, þó ekki mjöl, fín- eða grófmalað, eða duft úr þurrkuðum matjurtum (nr. 0712), úr kartöflum (nr. 1105) eða úr þurrkuðum belgávöxtum (nr. 1106).

15. Við 20. kafla:

Tollskrárnúmerin 2009.1101, 2009.1901, 2009.2001, 2009.3001, 2009.4001, 2009.5001 og 2009.9001 orðist svo:

2009.1101 - - - Ógerjaður og ósykraður, í 50 kg umbúðum eða stærri 0
2009.1901 - - - Ógerjaður og ósykraður, í 50 kg umbúðum eða stærri 0
2009.2001 - - Ógerjaður og ósykraður, í 50 kg umbúðum eða stærri 0
2009.3001 - - Ógerjaður og ósykraður, í 50 kg umbúðum eða stærri 0
2009.4001 - - Ógerjaður og ósykraður, í 50 kg umbúðum eða stærri 0
2009.5001 - - Ógerjaður og ósykraður, í 50 kg umbúðum eða stærri 0
2009.9001 - - Ógerjaðar og ósykraðar, í 50 kg umbúðum eða stærri 0

16. Við 21. kafla:

Við 1. athugasemd 21. kafla bætist ný athugsemd, c-liður, er orðist á eftirfarandi hátt jafnframt því sem röð núgildandi athugasemda c til g verði d til h:

c. Bragðbætt te (nr. 0902).

17. Við 22. kafla:

a. Við 1. athugasemd 22. kafla bætist ný athugasemd, a-liður, er orðist á eftirfarandi hátt jafnframt því sem röð núgildandi athugasemda a til e verði b til f:
   a. Vörur í þessum kafla (þó ekki vörur í nr. 2209) framleiddar sem matvæli og þannig gerðar óhæfar til neyslu sem drykkjarvörur (venjulega nr. 2103).
b. Á eftir orðunum *(t.d. eplavín, peruvín, mjöður)* í tollskrárnúmeri 2206.0000 komi orðin: ; blöndur gerjaðra drykkjarvara svo og blöndur gerjaðra drykkjarvara og óáfengra drykkjarvara, ót. a.

18. Við 25. kafla:

a. Á eftir orðinu *vatnsupplausn* í vörulið nr. 2501 komi orðin: eða með viðbættu efni til að hindra kekkjun eða tryggja flæði.
b. Tollskrárnúmerið 2512.0001 orðist svo:
   2512.0001 - Kísilgúr 0
c. Við tollskrárnúmerið 2528.1000 bætist orðin: og kirni þess (einnig brennt).

19. Við 27. kafla:
Í stað orðanna *er svari til meira* í 2. athugasemd við undirliði 27. kafla komi orðin: sem sé jafnmikil eða meiri.

20. Við 28. kafla:
a. Í stað *(0,002 mCi/g)* í d-lið 6. athugasemdar við 28. kafla komi: (0,002_ _ Ci/g).
b. Vöruliður nr. 2818 ásamt tollskrárnúmerunum 2818.1000 og 2818.2000 orðist svo:
2818 Gervikórund, einnig kemískt skýrgreind; áloxíð; álhydroxíð:
2818.1000 - Gervikórund, einnig kemískt skýrgreind 0
2818.2000 - Áloxíð, þó ekki gervikórund 0
c. Á eftir orðinu *skýrgreind* í tollskrárnúmerinu 2850.0000 komi: , þó ekki sambönd sem einnig eru karbíð í nr. 2849.

21. Við 29. kafla:
Tollskrárnúmerið 2915.6000 orðist svo:
2915.6000 - Bútansýrur (smjörsýrur), valerínsýrur, og sölt og esterar þeirra 0

22. Við 32. kafla:
a. 5. athugasemd kaflans orðist svo:
5. **Litunarefni** í þessum kafla tekur ekki til efna sem notuð eru sem íblöndunarefni (extenders) í olíumálningu, enda þótt einnig sé hægt að nota þau til litunar á límmálningu (distemper).
b. Vöruliður nr. 3205 orðist svo: **Litlögur (colour lakes); framleiðsla, sem tilgreind er í 3. athugasemd við þennan kafla, að meginstofni úr litlegi.**
c. Tollskrárnúmerin 3208.1001, 3208.1002, 3208.1003 og 3208.1004 orðist svo:
3208.1001 - - Með litunarefnum 5 0 0
3208.1002 - - Án litunarefna 5 0 0
3208.1003 - - Viðarvörn 5 0 0
3208.1004 - - Alkyð- og olíumálning, með eða án litunarefna 5 0 0
d. Tollskrárnúmerin 3208.2001 og 3208.2002 orðist svo
3208.2001 - - Með litunarefnum 5 0 0
3208.2002 - - Án litunarefna 5 0 0
e. Tollskrárnúmerið 3208.2003 falli brott.
f. Tollskrárnúmerin 3208.9001, 3208.9002 og 3208.9003 orðist svo:
3208.9001 - - Með litunarefnum (t.d. epoxíð, pólyúretan, klórgúm, sellulósi o.fl.) 5 0 0
3208.9002 - - Án litunarefna 5 0 0
3208.9003 - - Upplausnir sem skýrgreindar eru í 4. athugasemd við þennan kafla 5 0 0
g. Tollskrárnúmerið 3208.9004 falli brott.
h. Tollskrárnúmerin 3209.1001 og 3209.1002, orðist svo:
3209.1001 - - Með litunarefnum 5 0 0
3209.1002 - - Án litunarefna 5 0 0
i. Tollskrárnúmerin 3209.9001 og 3209,9002 orðist svo:
3209.9001 - - Með litunarefnum 5 0 0
3209.9002 - - Án litunarefna 5 0 0
j. Vöruliður nr. 3210 ásamt skiptiliðum og tollskrárnúmerunum 3210.0011, 3210.0012, 3210.0019, 3210.0021 og 3210.0029 orðist svo:

3210 Önnur málning og lökk (þar með talin smeltlökk, lakkmálning og límmálning (distemper)); unnir vatnsdreifulitir notaðir við lokavinnslu á leðri:

- Málning og lökk:

3210.0011 - - Blakkfernis, asfalt- og tjörumálning 5 0 0
3210.0012 - - Önnur málning og lökk, (t.d. epoxy- eða pólyúretan lökk o.fl.), með eða án leysiefna, einnig í samstæðum með herði 5 0 0
3210.0019 - - Annað 5 0 0

- Annað:

3210.0021 - - Bæs 5 0 0
3210.0029 - - Annars 5 0 0

k. Fyrri undirliður vöruliðs nr. 3214 orðist svo:

- Þéttiefni; spartl:

l. Tollskrárnúmerin 3214.1002, 3214.1003, 3214.1004, 3214.1005 og 3214.1006 bætist við fyrri undirlið vöruliðs nr. 3214 og orðist svo:

3214.1002 - - Kítti 5 0 0
3214.1003 - - Önnur þéttiefni 5 0 0
3214.1004 - - Þurrspartl 5 0 0
3214.1005 - - Blautspartl 5 0 0
3214.1006 - - Önnur viðgerðarefni, ót.a. 5 0 0

m. Tollskrárnúmerið 3214.9000 skiptist upp og orðist svo:

- Annað:

3214.9001 - - Raufafyllir (fúgufyllir) 5 0 0
3214.9009 - - Annars 5 0 0

23. Við 34. kafla:

a. Á eftir orðinu *einnig* í b-lið 5. athugasemdar við 34. kafla komi orðin: hreinsað eða.

b. Tollskrárnúmerin 3402.1101, 3402.1109, 3402.1201, 3402.1209, 3402.1301, 3402.1309 og 3402.1901 orðist svo:

3402.1101 - - - Í 25 kg umbúðum eða stærri 0
3402.1109 - - - Annars 10 0 0
3402.1201 - - - Í 25 kg umbúðum eða stærri 0
3402.1209 - - - Annars 10 0 0
3402.1301 - - - Í 25 kg umbúðum eða stærri 0
3402.1309 - - - Annars 10 0 0
3402.1901 - - - Í 25 kg umbúðum eða stærri 0

c. 1. skiptiliður við 2. undirlið vöruliðs nr. 3402 og tollskrárnúmerin 3402.2011, 3402.2012 og 3402.2013 orðist svo:

- - Þvottaduft í allt að 25 kg umbúðum:

3402.2011 - - - Þvottaduft fyrir spunavörur sem inniheldur fosfat 10 0 0
3402.2012 - - - Þvottaduft fyrir spunavörur sem ekki inniheldur fosfat 10 0 0
3402.2013 - - - Uppþvottaduft 10 0 0

d. 2. skiptiliður við 2. undirlið vöruliðs nr. 3402 og tollskrárnúmerin 3402.2021, 3402.2022, 3402.2023, 3402.2024 og 3402.2029 orðist svo:

- - Þvottalögur í allt að 25 kg umbúðum:

3402.2021 - - - Þvottalögur fyrir spunavörur 10 0 0
3402.2022 - - - Mýkingarefni 10 0 0
3402.2023 - - - Uppþvottalögur 10 0 0

3402.2024 - - - Þvottalögur fyrir yfirborðsfleti 10 0 0
3402.2029 - - - Annar 10 0 0

e. Tollskrárnúmerið 3402.9000 orðist svo:
3402.9000 - Önnur 10 0 0

24. Við 35. kafla:
Á eftir orðinu *Albúmín* í vörulið nr. 3502 komi: (þar með talið kirni tveggja eða fleiri mysupróteína, sem innihalda miðað við þyngd þurrefnis meira en 80% af mysupróteínum).

25. Við 37. kafla:
a. Tollskrárnúmerið 3701.9101 orðist svo:
3701.9101 - - - Plötur og filmur til prentiðnaðar 0
b. Tollur af tollskrárnúmerunum 3701.9109 og 3701.9909 falli brott.

26. Við 38. kafla:
a. Á eftir orðinu *Rósín* í tollskrárnúmeri 3806.1000 komi: og resínsýrur.
b. Við tollskrárnúmer 3809.9100 og 3809.9200 bætist orðin: eða skyldum iðnaði.
c. Tollskrárnúmer 3809.9900 orðist svo:
3809.9900 - - Til nota í leðuriðnaði eða skyldum iðnaði 0
d. Vöruliður 3814 með þremur nýjum tollskrárnúmerum, 3814.0001, 3814.0002 og 3814.0009 orðist svo:

3814 Lífræn samsett upplausnarefni og þynnar, ót.a.; unnir málningar- eða lakkeyðar:

3814.0001 - Þynnar 5 0 0
3814.0002 - Málningar- eða lakkeyðar 5 0 0
3814.0009 - Annað 5 0 0

27. Við 39. kafla:
a. Tollskrárnúmer 3916.1000 til 3916.9000 orðist svo:
- Úr etylenfjölliðum:
3916.1001 - - Til einangrunar 0
3916.1009 - - Annað 0
- Úr vinylklóríðfjölliðum:
3916.2001 - - Til einangrunar 0
3916.2009 - - Annað 0
- Úr öðru plasti:
3916.9001 - - Til einangrunar 0
3916.9009 - - Annars 0

b. Tollskrárnúmerin 3917.2100 til 3917.2900 og 3917.3200 orðist svo:
- Slöngur, pípur og hosur, stíft:
- - Úr etylenfjölliðum:
3917.2101 - - - Til einangrunar 0
3917.2109 - - - Annað 0
- - Úr própylenfjölliðum:
3917.2201 - - - Til einangrunar 0
3917.2209 - - - Annað 0

- - Úr vinylklóríðfjölliðum:
3917.2301 - - - Til einangrunar 0
3917.2309 - - - Annað 0
- - Úr öðru plasti:
3917.2901 - - - Til einangrunar 0
3917.2909 - - - Annars 0
- - Aðrar, ekki styrktar eða á annan hátt í sambandi við önnur efni, án tengihluta:
3917.3201 - - - Til einangrunar 0
3917.3209 - - - Annars 0

c. Tollskrárnúmerið 3918.9001 skiptist upp og orðist svo:
- - Gólfefni:
3918.9011 - - - Úr vúlkanfíber, rétthyrnt eða ferningslaga 0
3918.9019 - - - Annað 5 0 0

d. Tollskrárnúmerið 3918.9002 skiptist upp og orðist svo:
- - Veggfóður:
3918.9021 - - - Úr vúlkanfíber, rétthyrnt eða ferningslaga 0
3918.9029 - - - Annað 5 0 0

e. Tollskrárnúmerið 3919.9009 skiptist upp og orðist svo:
- - Annað:
3919.9011 - - - Úr vúlkanfíber 0
3919.9019 - - - Annars 5 0 0

f. Tollskrárnúmerin 3920.1002 - 3920.9902, að báðum meðtöldum, orðist svo:
3920.1002 - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.1009 - - Annars 5 0 0
- Úr própylenfjölliðum:
3920.2001 - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.2009 - - Annars 5 0 0
- Úr styrenfjölliðum:
3920.3001 - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.3009 - - Annars 5 0 0
- Úr Vinylklóríðfjölliðum:
- - Stíft:
3920.4101 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.4109 - - - Annars 5 0 0
- - Sveigjanlegt:
3920.4201 - - - Efni í færibönd 0
3920.4202 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.4209 - - - Annars 5 0 0
- Úr akrylfjölliðum:
- - Úr pólymetylmetakrylati:
3920.5101 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.5109 - - - Annars 5 0 0
- - Annað:
3920.5901 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.5909 - - - Annars 5 0 0

- - Úr pólykarbónötum:
3920.6101 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.6109 - - - Annars 5 0 0
- - Úr pólyetylenterefþalati:
3920.6201 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.6209 - - - Annars 5 0 0
- - Úr ómettuðum pólyesterum:
3920.6301 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.6309 - - - Annars 5 0 0
- - Úr öðrum pólyesterum:
3920.6901 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira. 5 0 0
3920.6909 - - - Annars 5 0 0
- - Úr endurunnum sellulósa:
3920.7101 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.7109 - - - Annars 5 0 0
3020.7200 - - Úr vúlkanfíber 0
- - Úr sellulósaacetati:
3920.7301 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.7309 - - - Annars 5 0 0
- - Úr öðrum afleiðum sellulósa:
3920.7901 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.7909 - - - Annars 5 0 0
- Úr öðru plasti:
- - Úr pólyvinylbútyrali:
3920.9101 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.9109 - - - Annars 5 0 0
- - Úr pólyamíðum:
3920.9201 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.9209 - - - Annars 5 0 0
- - Úr amínóresínum:
3920.9301 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.9309 - - - Annars 5 0 0
- - Úr fenólresínum:
3920.9401 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
3920.9409 - - - Annars..... 5 0 0
- - Úr öðru plasti:
3920.9901 - - - Efni í færibönd 0
3920.9902 - - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0

e. Tollskrárnúmerið 3921.1100 skiptist upp og orðist svo:
- - Úr styrenfjölliðum:
3921.1101 - - - Til hitaeinangrunar 5 0 0
3921.1109 - - - Annars 5 0 0

f. Tollskrárnúmerið 3921.1201 orðist svo:
3921.1201 - - - Til klæðningar eða hitaeinangrunar 5 0 0

g. Tollskrárnúmerið 3921.1202 falli brott.

h. Tollskrárnúmerið 3921.1902 orðist svo:
3921.1902 - - - Til klæðningar eða hitaeinangrunar..... 5 0 0

i. Tollskrárnúmerið 3921.9001 orðist svo:
3921.9001 - - Efni í færibönd 0

j. Tollskrárnúmerið 3921.9002 orðist svo:
3921.9002 - - 0,2 mm á þykkt eða meira 5 0 0
k. Tollskrárnúmerið 3921.9003 orðist svo:
3921.9003 - - Úr vúlkanfíber 0
l. Tollur í A - dálki í tollskrárnúmerinu 3923.1001 verði 4%.
m. Tollskrárnúmerið 3923.9002 bætist við vörulið nr. 3923 og orðist svo:
3923.9002 - - Vörubretti 4 0 0
n. Tollur af tollskrárnúmerinu 3926.3001 verði 15%.
o. Tollskrárnúmerið 3926.9024 orðist svo:
3926.9024 - - Tengikassar og tengidósir fyrir raflagnir, þó ekki vörur sem teljast til nr. 8538 ..... 5 0 0

28. Við 40. kafla:
a. Tollskrárnúmerin 4008.1101, 4008.1109 og 4008.2101 orðist svo:
4008.1101 - - - Gólfefni og veggfóður 5 0 0
4008.1109 - - - Annað 0
4008.2101 - - - Gólfefni og veggfóður 5 0 0
b. Tollskrárnúmerið 4014.1000 orðist svo:
4014.1000 - Getnaðarverjur 0
c. Við vörulið nr. 4016 bætast tvö ný tollskrárnúmerin 4016.9923 og 4016.9924, er orðist svo:
4016.9923 - - - Hlutar og fylgihlutir til tækja í nr. 8601 til 8606, 8608 og 8713 0
4016.9924 - - - Hlutar og fylgihlutir til ökutækja í nr. 8716.2000 og 8716.3100 0
d. Tollskrárnúmerið 4017.0001 orðist svo:
4017.0001 - Vörur úr harðgúmmíi, fullunnar. 10 0 0
e. Tollur í tollskránúmerinu 4017.0009 verði 0%.

29. Við 42. kafla:
Á eftir orðunum *hjúpað slíkum efnum* í vörulið nr. 4202 komi: eða pappír.

30. Við 44. kafla:
a. Orðasambandið - - *Úr eik (Fagus spp.)* við undirlið nr. 4407.91 orðist svo:
- - Úr eik (Quercus spp.).
b. Tollskrárnúmerið 4409.1000 skiptist upp og orðist svo:
- Úr barrviði:
4409.1001 - - Gólfklæðning unnin til samfellu 5 0 0
4409.1009 - - Annað 5 0 0
c. Tollskrárnúmerið 4409.2000 skiptist upp og orðist svo:
- Úr öðrum viði:
4409.2001 - - Gófklæðning unnin til samfellu 5 0 0
4409.2009 - - Annað 5 0 0
d Tollskrárnúmerið 4410.1001 skiptist í tvö tollskránúmer, sem orðist svo:
4410.1001 - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4410.1002 - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0
e. Tollskrárnúmerið 4410.9001 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4410.9001 - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4410.9002 - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

f. Tollskrárnúmerið 4411.1101 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.1101 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.1102 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar..... 5 0 0

g. Tollskrárnúmerið 4411.1901 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.1901 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.1902 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

h. Tollskrárnúmerið 4411.2101 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.2101 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.2102 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

i. Tollskrárnúmerið 4411.2901 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.2901 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.2902 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

j. Tollskrárnúmerið 4411.3101 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.3101 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.3102 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

k. Tollskrárnúmerið 4411.3901 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.3901 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.3902 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

l. Tollskrárnúmerið 4411.9101 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.9101 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.9102 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

m. Tollskrárnúmerið 4411.9901 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4411.9901 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4411.9902 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

n. Tollskrárnúmerið 4412.1101 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4412.1101 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4412.1102 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

o.Tollskrárnúmerið 4412.1201 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4412.1201 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4412.1202 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

p. Tollskrárnúmerið 4412.1901 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4412.1901 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4412.1902 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

q. Tollskrárnúmerið 4412.2101 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4412.2101 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4412.2102 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

r. Tollskrárnúmerið 4412.2901 skiptist í tvö tolskrárnúmer, sem orðist svo:
4412.2901 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4412.2902 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

s. Tollskrárnúmerið 4412.9101 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
44129101 - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4412.9102 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

t. Tollskrárnúmerið 4412.9901 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4412.9901 - - - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4412.9902 - - - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

u. Tollskrárnúmerið 4413.0001 skiptist í tvö tollskrárnúmer, sem orðist svo:
4413.0001 - Unnar til samfellu sem gólfklæðningarefni 5 0 0
4413.0002 - Unnar til samfellu sem annað klæðningarefni, listar hvers konar 5 0 0

v. Tollskrárnúmerið 4418.1000 orðist svo:
4418.1000 - Gluggar, dyragluggar og karmar til þeirra 5 0 0

w. Tollskrárnúmerið 4418.4000 orðist svo:
4418.4000 - Steinsteypumót 5 0 0

x. Tollskrárnúmerið 4418.9002 bætist við vörulið nr. 4418 og orðist svo:
4418.9002 - - Holplötur, einnig lagðar ódýrum málmum 0

y. Tollskrárnúmerið 4421.9022 bætist við vörulið nr. 4421 og orðist svo:
4421.9022 - - Hnakkvirki og klafar 0

31. Við 45. kafla:

a. Tollskrárnúmerin 4504.1003, 4504.1004, 4504.1005 og 4504.1006 bætist við vörulið nr. 4504 og orðist svo:
4504.1003 - - Korkvörur til skógerðar, ót.a 0
4504.1004 - - Þynnur í flöskuhettur 0
4504.1005 - - Einangrunarefni 0
4504.1006 - - Vörur sem almennt eru notaðar í vélbúnaði eða verksmiðjum 0

b. Tollskrárnúmerin 4504.9003 og 4504.9004 bætist við vörulið nr. 4504 jafnframt því sem tollskrárnúmerið 4504.9001 orðist svo:
4504.9001 - - Stengur, prófílar, pípur o.þ.h., ót. a 0
4504.9003 - - Einangrunarefni 0
4504.9004 - - Vörur sem almennt eru notaðar í vélbúnaði eða verksmiðjum 0

32. Við 46. kafla:

a. Tollskrárnúmerið 4602.1002 bætist við vörulið nr. 4602 og orðist svo:
4602.1002 - - Handföng og höldur úr jurtaefnum 0

b. Tollskrárnúmerið 4602.9002 orðist svo:
4602.9002 - - Handföng og höldur, ót.a. 0

33. Við 48. kafla:

a. Tollskrárnúmerið 4814.2000 skiptist upp og orðist svo:

- Veggfóður og áþekk veggklæðning, úr pappír húðuðum eða hjúpuðum á framhlið með æðóttu, upphleyptu, lituðu eða mynsturprentuðu plastlagi, eða skreyttu á annan hátt:

4814.2001 - - Húðað eða hjúpað með plasti, 60 - 160 cm á breidd 0
4814.2009 - - Annað 5 0 0

b. Tollskrárnúmerið 4814.9000 skiptist upp og orðist svo:

- Annað:

4814.9001 - - Upphleypt veggfóður, ekki áprentað eða skreytt, 60 - 160 cm á breidd 0
4814.9002 - - Veggfóður gegndreypt plasti, 60 - 160 cm á breidd 0
4814.9009 - - Annars 5 0 0

c. Á eftir orðinu *Skjalabindi* í tollskrárnúmeri 4820.3000 komi: (þó ekki bókahlífar).

d. Tollskrárnúmerin 4823.9006 og 4823.9007 bætist við vörulið nr. 4823 og orðist svo:

4823.9006 - - Umbúðapappír, prentaður og skorinn í stærðir eða form 5 0 0
4823.9007 - - Fatasnið 0

34. Við 49. kafla:

Tollur í A - dálki í tollskrárnúmeri 4910.0000 verði 5%.

35. Við flokk XI:

Við A-lið 2. athugasemdar við flokk XI bætist ný málsgrein sem orðist svo:

Þegar ekki er meira af einu spunaefni en öðru í vöru miðað við þyngd skulu þær flokkaðar eins og þær væru eingöngu úr því spunaefni sem telst til þess vöruliðar sem síðastur er þeirra vöruliða sem að jöfnu koma til álita.

36. Við 55. kafla:

Í stað orðsins *viskósa* í tollskrárnúmeri 5504.1000 komi: viskósarayon.

37. Við 59. kafla:

Vöruliður nr. 5905 skiptist upp og orðist svo:

5905 Veggfóður úr spunaefni:

5905.0001 - Úr baðmull, jútu eða flóka 0
5905.0009 - Annað 5 0 0

38. Við 61. kafla:

Athugasemd nr. 8 við 61. kafla orðist svo:

8. Fatnaður í þessum kafla, sem þannig er hannaður að vinstri boðangur er festur eða hnepptur yfir hægri boðang, skal teljast fatnaður karla eða drengja, en sé hann þannig að hægri boðangur er festur eða hnepptur yfir þann vinstri skal hann teljast fatnaður kvenna eða telpna. Þessi ákvæði eiga ekki við þegar snið fatnaðar gefur greinilega til kynna að hann henti aðeins öðru kyninu en ekki hinu.

Fatnaður sem ekki ber það með sér að vera annað hvort karla- eða drengjafatnaður eða telpnafatnaður skal flokkast í vörulið fyrir kven- eða telpnafatnað.

39. Við 62. kafla:

a. Athugasemd nr. 8 við 62. kafla orðist svo:

8. Fatnaður í þessum kafla, sem þannig er hannaður að vinstri boðangur er festur eða hnepptur yfir hægri boðang, skal teljast fatnaður karla eða drengja, en sé hann þannig að hægri boðangur er festur eða hnepptur yfir þann vinstri skal hann teljast fatnaður kvenna eða telpna. Þessi ákvæði eiga ekki við þegar snið fatnaðar gefur greinilega til kynna að hann henti aðeins öðru kyninu en ekki hinu.

Fatnaður sem ekki ber það með sér að vera annað hvort karla- eða drengjafatnaður eða telpnafatnaður skal flokkast í vörulið fyrir kven- eða telpnafatnað.

b. Tollskrárnúmerið 6209.1000 skiptist upp og orðist svo:

- Úr ull eða fíngerðu dýrahári:

6209.1001 - - Fylgihlutir	10	0	0
6209.1009 - - Annað	15	0	0

c. Tollskrárnúmerið 6209.2000 skiptist upp og orðist svo:

- Úr baðmull:

6209.2001 - - Fylgihlutir	10	0	0
6209.2009 - - Annað	15	0	0

d. Tollskrárnúmerið 6209.3000 skiptist upp og orðist svo:

- Úr syntetískum trefjum:

6209.3001 - - Fylgihlutir	10	0	0
6209.3009 - - Annað	15	0	0

e. Tollskrárnúmerið 6209.9000 skiptist upp og orðist svo:

- Úr öðrum spunaefnum:

6209.9001 - - Fylgihlutir	10	0	0
6209.9009 - - Annað	15	0	0

f. Tollur í A-dálki í tollskrárnúmerunum 6217.1000 og 6217.9000 verði 10%.

40. Við 63. kafla:

Tollskrárnúmerin 6307.9002 og 6307.9003 bætist við vörulið nr. 6307 og orðist svo:

6307.9002 - - Skóskraut	0
6307.9003 - - Lóðabelgir	0

41. Við 64. kafla:

a. Tollskrárnúmerin 6401.9901 og 6401.9909 falli brott en í þeirra stað komi tollskrárnúmerið 6401.9900, er orðist svo:

6401.9900 - - Annars	15	0	0

b. Á eftir orðinu *skófatnaðar* í vörulið nr. 6406 komi: (þar með taldir yfirhlutar, einnig festir við sóla, þó ekki ytri sóla).

42. Við 68. kafla:

Tollskrárnúmerið 6806.1000 orðist svo:

- Gjallull, steinull og áþekk ull úr jarðefnum (þ.m.t. blöndur þeirra) í lausu, þynnum eða rúllum:

6806.1001 - - Með rúmþyngd 20-50 kg/m^3	0
6806.1009 - - Annað	0

43. Við 71. kafla:
N-liður 3. athugasemdar við 71. kafla orðist svo:
n. Vörur sem flokkast í 96. kafla samkvæmt 4. athugasemd við þann kafla.

44. Við 73. kafla:
a. Tollskrárnúmer 7308.4000 orðist svo:
7308.4000 - Búnaður í vinnupalla, tálma, stoðvirki eða námagöng 5 0 0
b. Tollskrárnúmerið 7326.2000 skiptist upp og orðist svo:
- Vörur úr járn- eða stálvír:
7326.2001 - - Fiskikörfur 4 0 0
7326.2009 - - Annað 10 0 0
c. Tollskrárnúmerið 7326.9903 orðist svo:
7326.9003 - - Til burstagerðar 0
d. Tollskrárnúmerið 7326.9011 orðist svo:
7326.9011 - - Tengikassar og tengidósir fyrir raflagnir, þó ekki vörur sem teljast til nr. 8538 ..... 5 0 0

45. Við 74. kafla:
a. Tollskrárnúmerið 7419.9902 falli brott jafnframt því sem töluröð annarra tollskrárnúmera breytist til samræmis.
b. Tollskrárnúmerið 7419.9907, sem verður númer 7419.9906, orðist svo:
7419.9907 - - - Tengikassar og tengidósir fyrir raflagnir, þó ekki vörursem teljast til nr. 8538 ..... 5 0 0

46. Við 75. kafla:
Tollskrárnúmerið 7508.0002 bætist við vörulið nr. 7508 og orðist svo:
7508.0002 - Forskaut 0

47. Við 76. kafla:
a. Orðasambandið *en hærra* í athugasemd 2) neðanmáls við töflu í a-lið athugasemdar við undirlið í 76. kafla orðist: en ekki hærra.
b. Tollskrárnúmerið 7616.9004 orðist svo:
7616.9004 - - Til burstagerðar o.þ.h. 0
c. Tollskrárnúmerið 7616.9008 orðist svo:
7616.9008 - - Tengikassar og tengidósir fyrir raflagnir, þó ekki vörur sem teljast til nr. 8538 ..... 5 0 0
d. Tollskrárnúmerið,7616.9012 bætist við vörulið nr. 7616 og orðist svo:
7616.9012 - - Grófmótaðar vörur, ót.a. 0

48. Við 81. kafla:
Á eftir orðinu *rusl* í tollskrárnúmeri 8108.1000 komi: ; duft.

49. Við 84. kafla:
a. Tollskrárnúmerið 8418.5000 orðist svo:
8418.5000 - Aðrar kæli- eða frystikistur, -skápar, -sýningarborð, -sýningarkassar og áþekk húsgögn með kæli- eða frystibúnaði 0

b. Tollskrárnúmerið 8418.9100 skiptist upp og orðist svo:

- - Húsgögn hönnuð fyrir kæli- eða frystibúnað:

8418.9101 - - - Í nr. 8418.1001, 8418.2100 til 8418.2900, 8418.3001, 8418.4001, 8418.6101 og 8418.6901 ..... 10 0 0

8418.9109 - - - Önnur 0

c. Tollur í tollskrárnúmeri 8419.8901 verði 0%.

d. Vöruliður nr. 8425 og 1. undirliður, auk tollskrárnúmeranna 8425.1100 og 8425.1900, orðist svo:

8425 **Blakkalyftibúnaður og talíur, þó ekki skúffubönd; vindur og koppvindur; tjakkar:**

- Blakkalyftibúnaður og talíur, þó ekki skúffubönd eða talíur til að lyfta ökutækjum:

8425.1100 - - Knúið rafhreyfli 0

8425.1900 - - Annað 0

e. 2. undirliður vöruliðs nr. 8425 orðist svo:

- Aðrar vindur; koppvindur:

f. Í stað orðsins *Hegrar* í vörulið nr. 8426 komi: Skipabómur.

g. Tollskrárnúmerið 8428.9000 skiptist upp og orðist svo:

- Annar vélbúnaður:

8428.9001 - - Lyftibúnaður framan á almennar hjóladráttarvélar 0

8428.9009 - - Annar 0

h. Tollskrárnúmerið 8430.6901 orðist svo:

8430.6901 - - - Moksturs- og graftarbúnaður framan á almennar hjóladráttarvélar 0

i. Tollskrárnúmerið 8433.2000 orðist svo:

8433.2000 - Aðrar sláttuvélar, þar með taldar sláttugreiður á dráttarvélar .. 0

j. Tollskrárnúmerið 8448.5100 orðist svo:

8448.5100 - - Sökkur (platínur), nálar og aðrir hlutir, notaðir til að mynda lykkjur 0

k. Vöruliður nr. 8470 orðist svo:

8470 **Reiknivélar; bókhaldsvélar, frímerkjavélar, aðgöngumiðavélar og áþekkar vélar, með reikniútbúnaði; stimpilpeningakassar:**

l. Vöruliður nr. 8483 og tollskrárnúmerið 8483.5000 orðist svo:

8483 **Drifásar (kambásar og sveifarásar) og -sveifar; leghús og ásleg; tannhjól og tannhjólasamstæður; kúluspindlar (ball screws); gírkassar og aðrir hraðabreytar, þar með taldir átaksbreytar; kasthjól og reimhjól, þar með taldar blakkir; tengsl og ástengsl (þar með taldir hjöruliðir):**

8483.5000 - Kasthjól og reimhjól, þar með taldar blakkir 0

50. Við 85. kafla:

a. Tollur í tollskrárnúmerinu 8507.9000 verði 0%

b. Vöruliður nr. 8516 orðist svo:

8516 **Hrað- eða geymavatnshitarar og hitastautar (hitöld) fyrir rafmagn; raftækjabúnaður til hitunar á rými (space) og jarðvegi; rafmagnshituð hársnyrtitæki (t.d. hárþurrkur, hárliðunartæki, hitunartæki fyrir hárliðunarjárn) og rafmagnsstraujárn; önnur rafmagnshitunartæki til heimilisnota; rafmagnshitamótstöður, þó ekki í nr. 8545:**

c. 2. undirliður vöruliðs nr. 8516 orðist svo:
- Raftækjabúnaður til rýmis- og jarðvegshitunar:

d. Tollskrárnúmerið 8516.2100 orðist svo:
8516.2100 - - Rafmagnshitaðir varmageymar 5 0 0

e Tollskrárnúmerið 8516.2901 orðist svo:
8516.2901 - - - Aðrir rafmagnsofnar og rafmagnsbúnaður til hitunar á rými, einnig íverustöðum í farartækjum, vinnuvélum og víðar 5 0 0

f. Á eftir orðinu *(video)* í vörulið nr. 8521 komi: , einnig með innbyggðum myndmóttakara (video tuner).

g. Í stað orðanna *myndvörpur (video projectors), einnig sambyggð, í sama hylki, útvarpsviðtæki* í vörulið nr. 8528 komi: myndvörpur (video projectors)), einnig með útvarpsviðtæki.

h. Vöruliður nr. 8533 orðist svo:
8533 Rafmagnsviðnám (þar með talin renniviðnám (rheostats) og spennudeilar (breytiviðnám)), þó ekki hitamótstöður:

i. Tollskrárnúmerin 8535.9001 og 8535.9009 falli brott, en í þeirra stað komi tollskrárnúmerið 8535.9000, er orðist svo:
8535.9000 - Annar 0

51. Við 87. kafla:

a. 3. athugasemd við 87. kafla falli brott jafnframt sem töluröð annarra athgusemda breytist til samræmis.

b. Vöruliður 8702 orðist svo:
8702 Vélknúin ökutæki til flutnings á tíu farþegum eða fleiri að meðtöldum ökumanni:

c Tollskrárnúmerið 8703.1012 orðist svo:
8703.1012 - - - Sjúkrabifreiðar, eftir nánari skýrgreiningu og ákvörðun fjármálaráðuneytisins 0

d. Tollskrárnúmerið 8703.1013 falli brott.

e. Tollskrárnúmerið 8703.1090 skiptist upp og orðist svo:
- - Önnur:
8703.1091 - - - Fjórhjól eftir nánari skýrgreiningu og ákvörðun fjármálaráðuneytisins 10
8703.1099 - - - Önnur 10

f. Tollskrárnúmerin 8704.2222 og 8704.3222 falli brott.

g. Tollskrárnúmerið 8711.9000 skiptist upp og orðist svo:
- Annað:
8711.9001 - - Hliðarvagnar 10
8711.9002 - - Bifhjól, ót.a. 10
8711.9009 - - Annað 10

52. Við 90. kafla:

a. Við 1. athugasemd 90. kafla bætist ný athugasemd b með eftirfarandi orðalagi jafnframt því sem núgildandi athugasemdir b til l verði athugasemdir c til m:
b. Aðhaldsbelti eða aðrar vörur til aðhalds úr spunaefni, enda byggist áhrif þeirra á lífæri þau sem þær halda að eða styðja við, eingöngu á teygjanleika þeirra (t.d. meðgöngubelti, brjóstholsbindi, magabindi og liðamóta- eða vöðvabindi) (flokkur XI).

b. Á eftir orðinu *Hitamælar* í undirlið nr. 9025.11 komi: og háhitamælar.

c. Í stað tilvitnunarinnar *nr. 9015* í vörulið nr. 9029 komi: nr. 9014 eða 9015.

53 Við 92. kafla:
F-liður 1. athugasemdar við 92. kafla falli brott.

54. Við 94. kafla:
a. E-liður 1. athugasemdar við 94. kafla orðist svo:
e. Húsgögn sérhönnuð sem hlutar til kæli- og frystitækja í nr. 8418.
b. Tollskrárnúmerið 9401.2000 skiptist upp og orðist svo:
- Sæti til nota í ökutækjum:
9401.2001 - - Sæti í dráttarvélar 5 0 0
9401.2009 - - Önnur 10 0 0
c. Tollskrárnúmerið 9405.9201 orðist svo:
9405.9201 - - - Lampaskermar, ót. a. 10 0 0
d. Tollskrárnúmerið 9405.9202 bætist við vörulið nr. 9405 og orðist svo:
9405.9202 - - - Skermar og hjálmar fyrir götuljósker og flúrskinsljós fyrir útisvæði 0

55. Við 95. kafla:
Í stað orðanna *búnaður til filmleika* í vörulið nr. 9506 og tollskrárnúmeri 9506.9100 komi: búnaður til almennrar líkamsræktar, fimleika.

56. Við 96. kafla:
a. Á eftir orðinu *Tannburstar* í tollskrárnúmeri 9603.2100 komi: , þar með taldir burstar fyrir gervitennur.
b. Tollur af tollskránúmerinu 9603.5000 falli brott.

57. Við 97. kafla:
Í stað orðanna *skoðast sem hlutar af* í 5. athugasemd við 97. kafla komi: skulu flokkaðir með. Jafnframt bætist svohljóðandi málsliður við 5. athugasemd: Rammar sem ekki eru að gerð eða verðmæti í eðlilegu samræmi við vörur þær, sem vitnað er til í þessari athugasemd, skulu flokkaðir sérstaklega.

2. gr.

Auglýsing þessi, sem sett er samkvæmt heimild í 6. og 143. gr. tollalaga nr. 55 30. mars 1987, sbr. lög nr. 96 31. desember 1987, um breyting á þeim, og auglýsingu nr. 12 15. mars 1988, auglýsingu nr. 96 23. desember 1988, auglýsingu nr. 95 21. júní 1989 og auglýsingu nr. 96 10. júlí 1989, öðlast gildi 1. janúar 1992.

Fjármálaráðuneytið, 18. desember 1991.

Friðrik Sophusson.

Guðrún Ásta Sigurðardóttir.

STJÓRNARTÍÐINDI A 12 – 1991

27. desember 1991 431 Nr. 77

LÖG

um breyting á lögum nr. 78 23. desember 1980, um jöfnunargjald, sbr. lög nr. 108/1990.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað orðanna „31. desember 1991“ í 2. málsl. 1. mgr. 1. gr. laganna komi: 30. september 1992.

2. gr.

2. gr. laga nr. 108/1990 falli brott.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1992.

Frá og með 1. október 1992 falla lög nr. 78/1980, um jöfnunargjald, með síðari breytingum, úr gildi.

Gjört í Reykjavík, 27. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Friðrik Sophusson.

23. desember 1991 Nr. 78

LÖG

um viðauka við lög nr. 39 15. maí 1990, um Verðjöfnunarsjóð sjávarútvegsins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Við lögin bætist nýtt ákvæði sem orðist svo:

Þrátt fyrir ákvæði 4. gr. laganna skal ekki inna af hendi greiðslur til Verðjöfnunarsjóðs sjávarútvegsins vegna útflutnings á tímabilinu 1. janúar 1992 til 31. ágúst 1992.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Þorsteinn Pálsson.

A 30

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

LÖG

um breytingu á lögum nr. 67/1971, um almannatryggingar, með síðari breytingum o.fl.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

10. gr. laganna, eins og henni var síðast breytt með 2. gr. laga nr. 59/1978, orðast svo:

Lífeyristryggingar taka til ellilífeyris, örorkulífeyris, umönnunarbóta, makabóta, barnalífeyris, mæðralauna, ekkjubóta og ekkjulífeyris.

2. gr.

3. mgr. 12. gr. laganna, eins og henni var síðast breytt með 2. gr. laga nr. 30/1981, orðast svo:

Heimilt er Tryggingastofnuninni að veita örorkustyrk þeim sem skortir a.m.k. helming starfsorku sinnar og uppfyllir skilyrði 1. mgr. að öðru leyti en því er örorkustig varðar. Örorkustyrkþegi, sem náð hefur 62 ára aldri, skal njóta örorkustyrks sem jafnan svarar til fulls örorkulífeyris (grunnlífeyris án bóta tengdra honum). Örorkustyrk má enn fremur veita þeim sem stundar fullt starf, en verður fyrir verulegum aukakostnaði sökum örorku sinnar. Tryggingaráð setur reglur um örorkustyrki og skulu þær staðfestar af ráðherra.

3. gr.

a. Á eftir 12. gr. laganna komi ný grein er verði 13. gr. og orðist svo:

Greiða skal framfærendum fatlaðra og sjúkra barna, sem dveljast í heimahúsi, styrk, allt að 9.092 kr., eða umönnunarbætur, allt að 47.111 kr. á mánuði ef andleg eða líkamleg hömlun barns hefur í för með sér tilfinnanleg útgjöld eða sérstaka umönnun eða gæslu. Tryggingastofnun ríkisins úrskurðar og annast greiðslu styrks og umönnunarbóta, að fengnum tillögum svæðisstjórna, samkvæmt lögum um málefni fatlaðra. Greiðsla styrks skal miðuð við 10–40 klst. þjónustu á mánuði en greiðsla umönnunarbóta 40–175 klst. þjónustu á mánuði, sem tryggingaráði er heimilt að hækka í allt að 200 klst., mæli sérstakar ástæður með því að mati svæðisstjórna. Dagleg þjónusta við barn utan heimilis skerðir umönnunarbætur. Um framkvæmd greinarinnar fer eftir reglugerð sem heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra setur í samráði við félgsmálaráðherra að fengnum tillögum tryggingaráðs.

b. 13.–22. gr. verða 14. og 23. gr.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1992. Frá sama tíma fellur úr gildi 3.–5. mgr. 10. gr. laga um málefni fatlaðra, nr. 41/1983.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Sighvatur Björgvinsson.

LÖG

um breyting á lögum um eftirlaun til aldraðra, nr. 2 14. febrúar 1985, sbr. lög nr. 130/1989.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað lokamálsliðar 6. gr. laganna komi þrír nýir málsliðir er orðist svo: Frá 1. janúar 1992 skal í stað grundvallarlauna miða við grundvallarfjárhæð sem tengist lánskjaravísitölu þeirri sem Seðlabanki Íslands auglýsir með heimild í 39. gr. laga nr. 13/1979, með síðari breytingum. Grundvallarfjárhæð í janúar 1992 er 45.602 kr. miðað við þá lánskjaravísitölu sem gildir í þeim mánuði og tekur fjárhæðin sömu hlutfallsbreytingu í mánuði hverjum og lánskjaravísitalan. Verði gerð breyting á grundvelli eða útreikningi lánskjaravísitölu skal ráðherra, að fengnum tillögum umsjónarnefndar eftirlauna, ákveða hvernig stigagrundvelli og breytingum hans skuli háttað þaðan í frá.

2. gr.

12. gr. laganna orðist svo:

Eftirlaun skv. I. og II. kafla skiptast í ellilífeyri, örorkulífeyri og makalífeyri.

Fjárhæð ellilífeyris í hverjum mánuði er hundraðshluti af grundvallarlaunum — frá 1. janúar 1992 grundvallarfjárhæð — eins og þau eru í byrjun hvers mánaðar og nemur hundraðshluti þessi samanlögðum stigafjölda sem hlutaðeigandi hefur áunnið sér skv. 11. gr., margfölduðum með 1,8. Aldrei skal þó reiknað með færri stigum en 5. Til frádráttar ofangreindum stigafjölda skulu koma þau stig sem maðurinn hefur áunnið sér með greiðslum iðgjalda til lífeyrissjóðs, reiknuðum á sama hátt og segir í 2. mgr. 11. gr.

Fjárhæð örorkulífeyris, miðað við 100% örorku, reiknast á sama hátt og ellilífeyrir með þeirri breytingu að auk áunninna stiga skal reikna þau stig sem ætla má að öryrkinn hefði áunnið sér fram til 70 ára aldurs, miðað við meðaltal stiga þrjú síðustu almanaksárin áður en hann varð öryrki. Sé orkutap minna en 100% greiðist örorkulífeyrir í hlutfalli við orkutapið. Örorkulífeyrir fellur niður við 70 ára aldur. Reiknast þá ellilífeyrir í samræmi við þann stigafjölda sem örorkulífeyrir miðast við.

Fjárhæð makalífeyris í hverjum mánuði er hundraðshluti af grundvallarlaunum — frá 1. janúar 1992 grundvallarfjárhæð — eins og þau eru í byrjun hvers mánaðar og nemur hundraðshluti þessi samanlögðum stigafjölda sem hinum látna var reiknaður að viðbættum 5 stigum. Falli maður frá áður en hann nær 70 ára aldri skal auk áunninna stiga reikna þau stig sem ætla má að hann hefði áunnið sér fram til 70 ára aldurs, miðað við meðaltal stiga þrjú síðustu almanaksárin áður en hann féll frá. Til frádráttar ofangreindum stigafjölda skulu koma þau stig sem maðurinn hefur áunnið sér með greiðslum iðgjalda til lífeyrissjóðs, reiknuðum á sama hátt og segir í 2. mgr. 11. gr.

Verði það þriggja ára meðaltal stiga, sem um ræðir í 3. og 4. mgr., talið óhagstætt vegna sjúkdómsforfalla eða atvinnuleysis er heimilt að leggja til grundvallar meðaltal stiga fleiri ár aftur í tímann og sleppa úr meðaltalinu því almanaksári sem lakast er.

Maður getur notið samtímis makalífeyris og elli- eða örorkulífeyris samkvæmt lögum þessum, enda sé heildarfjárhæð eftirlauna eigi hærri en sem svarar fjárhæð ellilífeyris fyrir 20 áunnin stig.

Þrátt fyrir ákvæði 2. og 4. mgr. er umsjónarnefnd eftirlauna heimilt að ákveða að í sérstökum tilvikum skuli stig, sem eftirlaunaþegi hefur áunnið sér með greiðslum iðgjalds til lífeyrissjóðs, ekki dregin frá heildarstigafjölda hans eða frádráttur þeirra takmarkaður. Með sérstökum tilvikum er átt við að lífeyrissjóður sá, sem veitti iðgjaldi viðtöku, sé gjaldþrota eða gjaldþol hans svo rýrt að hann hafi gripið til skerðingar á lífeyrisgreiðslum til sjóðfélaga.

3. gr.

1. málsl. 14. gr. laganna orðist svo: Greiðslur eftirlauna úr ríkissjóði eða öðrum opinberum sjóðum koma til frádráttar greiðslum skv. 12. gr.

4. gr.

16. gr. laganna orðist svo:

Umsjónarnefnd eftirlauna úrskurðar eftirlaun samkvæmt lögum þessum. Hlutaðeigandi lífeyrissjóðir annast greiðslu eftirlauna skv. I. kafla, en umsjónarnefnd eftirlauna skv. II. kafla.

Eftirlaun skulu ekki greidd lengra aftur en tvö ár, reiknuð frá lokum næsta mánaðar áður en umsókn barst umsjónarnefnd eftirlauna.

5. gr.

4. mgr. 17. gr. laganna orðist svo:

Kostnaði við störf nefndarinnar skal skipt á kostnaðaraðila í hlutfalli við útgjöld til greiðslu eftirlauna.

6. gr.

Í stað „samkvæmt 14. gr.“ í 2. mgr. 18. gr. laganna komi: skv. 12. gr.

7. gr.

19. gr. laganna orðist svo:

Tryggingastofnun ríkisins innir af hendi greiðslur til lífeyrissjóða og annarra aðila samkvæmt úthlutun og úrskurðum umsjónarnefndar eftirlauna, færir þau á viðskiptareikning nefndarinnar hjá Atvinnuleysistryggingasjóði og krefur ríkissjóð og Jöfnunarsjóð sveitarfélaga um útgjaldahluta þeirra.

8. gr.

20. gr. laganna orðist svo:

Eftirlaunagreiðslur samkvæmt lögum þessum falla niður eigi síðar en 1. janúar 1997.

9. gr.

Í stað IV. og V. kafla laganna, 21.–26. gr., komi nýr kafli, IV. KAFLI, **Fjárhagsákvæði**:

a. (21. gr.)

Kostnaður af eftirlaunum skv. I. kafla greiðist að ¾ hlutum úr Atvinnuleysistryggingasjóði og að ¼ hluta úr ríkissjóði.

b. (22. gr.)

Kostnaður af eftirlaunum skv. II. kafla greiðist að hálfu úr ríkissjóði og að ¼ hluta af Atvinnuleysistryggingasjóði og Jöfnunarsjóði sveitarfélaga hvorum um sig.

c. (23. gr.)

Þeim eftirlaunaþegum, sem njóta réttar skv. I. kafla laga þessara, skal greidd viðbót sem nemur þremur stigum umfram þann stigafjölda sem önnur ákvæði þessara laga kveða á um. Viðbót þessi skal greidd úr Atvinnuleysistryggingasjóði.

Viðbót samkvæmt þessari grein skerðir ekki þann rétt sem kveðið er á um í 6. mgr. 12. gr.

Þegar um er að ræða rétt skv. 13. gr. laga þessara skal veita viðbót samkvæmt þessari grein í hlutfalli við þann rétt sem reiknaður er skv. I. kafla laganna.

10. gr.

27. gr. laganna verði 24. gr. svohljóðandi:

Lög þessi gilda frá 1. janúar 1992.

Þegar lög þessi hafa hlotið staðfestingu skal fella meginmál þeirra inn í lög um eftirlaun til aldraða, nr. 2 14. febrúar 1985, með síðari breytingum, og gefa þau út svo breytt.

Ákvæði til bráðabirgða.

Við endanlegt uppgjör á framlagi lífeyrissjóða til greiðslu sérstakrar uppbótar skv. I. kafla og greiðslur eftirlauna skv. II. kafla fyrir árið 1991 skal farið eftir áður gildandi reglum, sbr. lög nr. 2/1985 og 130/1989.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Sighvatur Björgvinsson.

27. desember 1991 Nr. 81

LÖG

um vatnsveitur sveitarfélaga.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í kaupstöðum og bæjum skal bæjarstjórn starfrækja vatnsveitu í þeim tilgangi að fullnægja vatnsþörf almennings, heimila og atvinnufyrirtækja, þar á meðal hafna, eftir því sem kostur er.

Í hreppum er hreppsnefnd heimilt að starfrækja vatnsveitu, sbr. 1. mgr., og leggja í framkvæmdir við gerð hennar enda sýni rannsóknir og kostnaðaráætlanir að hagkvæmt sé að leggja veituna og reka hana.

2. gr.

Sveitarstjórn fer með stjórn vatnsveitu í sveitarfélagi.

Sveitarstjórn er heimilt að kjósa sérstaka stjórn til að hafa yfirumsjón með starfsemi vatnsveitunnar og fara með þau verkefni, sem sveitarstjórn eru falin með lögum þessum, í umboði hennar. Sveitarstjórn getur ráðið sérstakan vatnsveitustjóra til að annast daglegan rekstur vatnsveitunnar.

3. gr.

Sveitarstjórnum er heimilt að leggja og reka sameiginlega vatnsveitu. Sveitarstjórnir skulu gera með sér samkomulag um með hvaða hætti veitan skuli lögð og rekin. Um samvinnu sveitarstjórna á þessu sviði skulu gilda ákvæði IX. kafla sveitarstjórnarlaga, nr. 8/1986, um byggðasamlög, nema um annað sé sérstaklega samið.

4. gr.

Sveitarstjórn er eigandi vatnsveitu sveitarfélags og sér um lagningu allra vatnsæða hennar, þ.e. aðalæða, götuæða og heimæða. Sveitarstjórn annast og kostar viðhald vatnsæðanna.

5. gr.

Sveitarstjórn, sem lagt hefur vatnsveitu, hefur einkarétt á rekstri hennar og sölu vatns á því svæði sem vatnsveitan nær yfir og hún getur fullnægt innan staðarmarka sveitarfélagsins.

6. gr.

Eigandi fasteignar við veg eða opið svæði, þar sem götuæð liggur, á rétt á að fá heimæð lagða frá götuæð. Beiðni um lagningu heimæðar skal send til sveitarstjórnar. Eiganda ber að greiða gjald fyrir lagningu heimæðar. Sveitarstjórn ákveður fjárhæð heimæðargjalds og skal það miðað við rúmmál fasteignar. Gjalddagi þess skal vera 30 dögum eftir lagningu heimæðar.

Vatn, sem tekið er úr stofnkrana innan húss, er eingöngu heimilt að nota til venjulegra heimilisþarfa. Að öðrum kosti þarf leyfi sveitarstjórnar. Réttur eiganda til að nota vatn til heimilisþarfa skuldbindur ekki sveitarstjórn til þess að tryggja að þrýstingur í götuæðum sé ávallt nægjanlegur. Hvers konar tenging dælubúnaðar við heimæð af hálfu eiganda, m.a. til að auka þrýsting vatns, er óheimil nema sveitarstjórn leyfi annað.

Þurfi að gera breytingar á heimæð vegna framkvæmda á vegum eiganda sjálfs skal hann sækja um leyfi til sveitarstjórnar. Eigandi ber sjálfur kostnað við breytingar sem þessar.

Ef vatnsæðar hafa ekki verið lagðar þar sem eigandi óskar eftir vatnsnotkun getur sveitarstjórn sett það skilyrði fyrir lagningu vatnsæða að fyrir fram ákveðinn hluti kostnaðar við lagningu þeirra skuli endurgreiddur af eiganda fasteignarinnar.

7. gr.

Sveitarstjórn er heimilt að heimta vatnsgjald af öllum fasteignum er vatnsins geta notið og skal við það miðað að gjaldið standi straum af stofnkostnaði og rekstri vatnsveitu. Álagningarstofn vatnsgjalds skal vera afskrifað endurstofnverð húss og mannvirkis margfaldað með markaðsstuðli fasteigna í Reykjavík samkvæmt matsreglum Fasteignamats ríkisins, sbr. 3. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 90/1990. Stofn til álagningar vatnsgjalds á aðrar fasteignir skal vera fasteignamat þeirra.

Sveitarstjórn ákveður upphæð vatnsgjalds sem má nema allt að 0,3 hundraðshlutum af álagningarstofni. Gjalddagar vatnsgjalds skulu vera þeir sömu og sveitarstjórn ákveður fyrir fasteignaskatt og skal innheimtu vatnsgjalds hagað á sama hátt og innheimtu fasteignaskatts, sbr. 4. gr. laga nr. 90/1990.

8. gr.

Af þeim fasteignum, þar sem vatn er notað til annars en venjulegra heimilisþarfa, vegna atvinnu sem í þeim er rekin eða af öðrum ástæðum, skal sveitarstjórn auk vatns-

gjalds, sbr. 7. gr., heimilt að innheimta sérstakt aukavatnsgjald er miðast við notkun mælda í rúmmetrum.

Sveitarstjórn lætur þeim er greiða skulu aukavatnsgjald í té löggilta vatnsmæla. Sveitarstjórn er eigandi vatnsmælanna og ákveður upphæð gjalds fyrir leigu á þeim. Aukavatnsgjald skal að jafnaði greiða samkvæmt mældri notkun, en verði því eigi við komið ákveður sveitarstjórn aukavatnsgjaldið samkvæmt áætlaðri notkun. Aukavatnsgjald skal innheimta eftir á eftir nánari ákvörðun sveitarstjórnar og skal hámark gjaldsins tilgreint í reglugerð sem félagsmálaráðherra setur.

Endurgjald hafnarsjóðs til sveitarsjóðs vegna vatnssölu til skipa, báta og annarra úr vatnsdreifikerfi hafnar skal miðast við mælda notkun og ákveður sveitarstjórn gjald fyrir hvern rúmmetra. Hafnarstjórn/sveitarstjórn ákveður verð fyrir hvern rúmmetra vatns sem seldur er til skipa og báta.

Í þeim tilvikum, þegar um óvenjumikil kaup á vatni er að ræða eða vatn er keypt til sérstakrar framleiðslu, er sveitarstjórn heimilt að gera sérstakt samkomulag við kaupanda um endurgjald fyrir vatnið.

9. gr.

Selji sveitarstjórn annarri sveitarstjórn vatn skal endurgjald fyrir það ákveðið með samkomulagi aðila eða mati dómkvaddra matsmanna náist eigi samkomulag. Við mat skal þess gætt að endurgjaldið verði aldrei minna en sannanlegur kostnaður vatnsveitunnar af vatnsvinnslu og dreifingu vegna vatnssölunnar, ásamt allt að 5% álagi af bundnu fjármagni.

10. gr.

Skráður eigandi fasteignar ber ábyrgð á greiðslu vatnsgjalds og heimæðargjalds en notandi, ef hann er annar en fasteignareigandi, ber ábyrgð á greiðslu aukavatnsgjalds.

Vatnsgjald og heimæðargjald eru, ásamt áföllnum kostnaði, tryggð með lögveðsrétti í fasteigninni næstu tvö ár eftir gjalddaga með forgangsrétti fyrir hvers konar samningsveði og aðfararveði. Ef hús brennur eftir að vatnsgjald eða heimæðargjald fellur í gjalddaga er sami forgangsréttur í brunabótafjárhæð fasteignarinnar.

Heimilt er að loka fyrir heimæðar hjá þeim sem vanrækja að greiða aukavatnsgjald að undangenginni skriflegri aðvörun. Aukavatnsgjald og leigugjald fyrir vatnsmæli, ásamt áföllnum kostnaði, má taka fjárnámi.

Heimilt er að loka fyrir heimæðar hjá þeim sem eyða vatni óhóflega og einnig þegar gera þarf við bilanir á vatnsæðum.

11. gr.

Sveitarstjórn skal setja sér sérstaka gjaldskrá þar sem kveðið er nánar á um greiðslu og innheimtu gjalda skv. 7., 8. og 9. gr. laga þessara, sbr. og reglugerð fyrir vatnsveitur sveitarfélaga. Sveitarstjórn skal auglýsa gjaldskrána og breytingar á henni á þann hátt sem venja er að birta opinberar auglýsingar í sveitarfélaginu.

12. gr.

Brot gegn lögum þessum og reglugerð samkvæmt þeim varða sektum sem renna skulu í sveitarsjóð nema þyngri refsing liggi við samkvæmt almennum hegningarlögum.

13. gr.

Félagsmálaráðherra skal setja reglugerð fyrir vatnsveitur sveitarfélaga þar sem nánar skal kveðið á um framkvæmd vatnsveitumála, m.a. um stjórn og fjármál vatnsveitu, gjaldtökur, vatnsæðar o.fl.

14. gr.

Lög þessi skulu taka gildi 1. janúar 1992. Við gildistöku þeirra falla úr gildi lög um aðstoð til vatnsveitna, nr. 93/1947, svo og 20., 21., 23. og 28. gr. vatnalaga, nr. 15/1923.

Þær heimæðar, sem fasteignaeigendur eiga við gildistöku laga þessara, sbr. ákvæði vatnalaga nr. 15/1923, skulu vera eign þeirra áfram nema samkomulag verði um að sveitarstjórn yfirtaki þær. Næstu fimm ár frá gildistöku laga þessara skal sveitarstjórn annast á eigin kostnað viðhald heimæða, sbr. 1. málsl., og að þeim tíma loknum ber sveitarstjórn að yfirtaka framangreindar heimæðar sé þess óskað af fasteignaeiganda. Sveitarstjórn skal kynna fasteignaeiganda ákvæði þessarar greinar.

Gjört í Reykjavík, 27. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Jóhanna Sigurðardóttir.

Nr. 82 20. desember 1991

LÖG

um sérstakan skatt á verslunar- og skrifstofuhúsnæði.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Eigendur fasteigna, sem nýttar eru við verslunarrekstur eða til skrifstofuhalds, skulu á árinu 1992 greiða sérstakan eignarskatt til ríkissjóðs.

2. gr.

Skattskylda hvílir á aðilum sem skattskyldir eru samkvæmt ákvæðum I. kafla laga nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, auk þess á bönkum og sparisjóðum og innlánsstofnunum.

3. gr.

Stofn til sérstaks eignarskatts skal vera fasteignamatsverð í árslok 1991 á fasteign sem nýtt er við verslunarrekstur eða til skrifstofuhalds, ásamt tilheyrandi lóð, enda þótt um leigulóð sé að ræða, þó að frádregnu afgjaldskvaðarverðmæti leigulóðar sem skal telja sem stofn hjá eiganda hennar.

Ef fasteignamatsverð er ekki fyrir hendi skal miða við kostnaðar- eða kaupverð eignar eða áætlað fasteignamatsverð.

4. gr.

Við ákvörðun á því hvaða eignir myndi stofn til sérstaks eignarskatts skal miða við raunverulega notkun fasteignanna í árslok 1991.

Sé sama eignin notuð við verslunarrekstur eða til skrifstofuhalds, en einnig til annars, skal við ákvörðun á skattstofni skipta verðmæti eignarinnar hlutfallslega.

5. gr.

Með skattframtali 1992 skal fylgja skrá yfir eignir sem falla undir lög þessi ásamt upplýsingum um heildarfasteignamatsverð þeirra, eða eftir atvikum kostnaðarverð í árslok 1991. Enn fremur skal skrá þar upplýsingar um notkun þeirra, svo og upplýsingar um rúmmál eigna sem um er getið í 2. mgr. 4. gr.

Aðilar, sem skattskyldir eru skv. 2. gr. laga þessara en undanþegnir eru tekjuskatts- og eignarskattsskyldu, skulu fyrir 31. maí 1992 skila skrám skv. 1. mgr. til skattstjóra í því umdæmi þar sem þeir eiga lögheimili.

6. gr.

Sérstakur eignarskattur skal nema 1,5% af skattstofni skv. 3. gr. Skattinn skal leggja á í heilum tugum króna þannig að lægri fjárhæð en 10 kr. sé sleppt.

Sérstakan eignarskatt, sem ekki nær 4.000 kr., skal fella niður við álagningu.

7. gr.

Ákvæði VIII.–XIV. kafla laga nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum, skulu gilda um álagningu og innheimtu sérstaks eignarskatts eftir því sem við á nema öðruvísi sé ákveðið í lögum þessum.

8. gr.

Skatt samkvæmt lögum þessum má draga frá tekjum rekstrarársins 1991 sem rekstrarútgjöld við álagningu tekjuskatts og útsvars á árinu 1992. Þá er skatturinn til frádráttar eignum við ákvörðun eignarskatts samkvæmt lögum nr. 75/1981, eftir reglum lokaákvæðis 1. mgr. 76. gr. þeirra laga.

9. gr.

Ráðherra er heimilt að kveða nánar á um framkvæmd laga þessara með reglugerð.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og skulu koma til framkvæmda við álagningu opinberra gjalda á árinu 1992.

Gjört í Reykjavík, 20. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Friðrik Sophusson.

23. desember 1991 Nr. 83

LÖG

um veitingu ríkisborgararéttar.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Ríkisborgararétt skulu öðlast:

1. Abu-Samra, Bassam Kemal Ghali Ali, matsveinn í Kópavogi, f. 1. janúar 1965 í Ísrael.

2. Andreasen, Olga, húsmóðir í Gnúpverjahreppi, f. 19. mars 1956 í Stykkishólmi.
3. Andy, Ruby Sheila Kumari, húsmóðir í Reykjavík, f. 3. maí 1958 í Singapúr.
4. D'Arcy, Julian Meldon, dósent í Reykjavík, f. 9. mars 1949 í Wales.
5. Browne, George Stuard, verkamaður í Vestmannaeyjum, f. 5. júní 1938 á Írlandi.
6. Carteciano, Ana Bejec, húsmóðir á Egilsstöðum, f. 19. júlí 1958 á Filippseyjum.
7. Cashman, Mary Michelle, húsmóðir í Reykjavík, f. 14. apríl 1961 í Bandaríkjum Norður-Ameríku.
8. Dunn, Charlotta Maria Madelaire, bókari á Blönduósi, f. 10. ágúst 1960 í Danmörku.
9. Eichmann, Charlotte Lido, nemi í Keflavík, f. 19. september 1975 í Hafnarfirði.
10. Eichmann, Guðlaug Hanna, nemi í Keflavík, f. 30. nóvember 1980 í Keflavík.
11. Frederiksen, Inge Margrethe, afgreiðslukona í Reykjavík, f. 5. október 1934 í Danmörku.
12. Fors, Karen Margaret, verkakona í Vestmannaeyjum, f. 20. september 1951 í Kanada.
13. Groeneweg, Adriaan Dick, verslunarstjóri í Garðabæ, f. 16. mars 1944 í Hollandi.
14. Groiss, Helmut, vefmeistari á Akureyri, f. 27. september 1941 í Austurríki.
15. Grytvik, Samúel, nemandi í Reykjavík, f. 21. maí 1963 í Vestmannaeyjum.
16. Guberska, Zofia, nemandi í Reykjavík, f. 2. ágúst 1955 í Póllandi.
17. Hanneck, Björn Sindri, barn í Reykjavík, f. 10. mars 1980 í Þýskalandi.
18. Hannigan, Nicholas Peter John, kennari í Reykjavík, f. 26. desember 1957 í Kanada.
19. Hansen, Sigurður Peter, verslunarmaður í Mosfellsbæ, f. 4. desember 1967 í Reykjavík.
20. Hinrichsen, Helmut, kennari í Mosfellsbæ, f. 23. ágúst 1953 í Þýskalandi.
21. Hockett, Allan Örn, nemi í Reykjavík, f. 3. júlí 1973 í Bandaríkjum Norður-Ameríku.
22. Hockett, Stephanie Sunna, nemi í Reykjavík, f. 2. október 1970 í Bandaríkjum Norður-Ameríku.
23. Ivanova, Olga Pavlovna, húsmóðir í Vestmannaeyjum, f. 13. apríl 1962 í Sovétríkjunum.
24. Ivanovic, Uros, afgreiðslumaður í Reykjavík, f. 19. maí 1939 í Júgóslavíu.
25. Johannsen, Hrönn, nemi í Borgarnesi, f. 27. febrúar 1975 í Reykjavík.
26. Kale, Mahesh Madhavrao, rafsuðumaður í Hafnarfirði, f. 8. júlí 1953 á Indlandi.
27. Kampp, Anne, leiðbeinandi á Egilsstöðum, f. 12. júlí 1955 í Danmörku.
28. Karl Bernhard Mýrdal, fjarskiptasérfræðingur í Reykjavík, f. 2. apríl 1954 í Reykjavík.
29. Khalifeh, Mohamad Farid, rafmagnsverkfræðingur á Seltjarnarnesi, f. 25. desember 1936 í Jórdaníu.
30. Kwaszenko, Soffia Kristin, ritari í Reykjavík, f. 26. febrúar 1953 í Englandi.
31. Labandero, Pinafrancia, póstmaður í Reykjavík, f. 17. september 1968 á Filippseyjum.
32. Macdonald, Mary Allyson, kennslufræðingur á Hólum í Hjaltadal, f. 29. október 1952 í Suður-Afríku.
33. Margrét Svava Jörgensdóttir, hárskeri í Reykjavík, f. 23. nóvember 1965 í Reykjavík.
34. Martinez, Rafael Vias, atvinnurekandi í Reykjavík, f. 11. október 1956 á Spáni.
35. Mondejar, Antonio Penalver, hafnarverkamaður í Keflavík, f. 1. september 1956 á Spáni.
36. Morales, Gabriela Rosa Escobar, sjúkraliði á Þórshöfn, f. 4. apríl 1965 í Síle.
37. Paran, Alma Unabia, iðnverkakona í Kópavogi, f. 13. júní 1971 á Filippseyjum.
38. Perry, Will Harrison, fyrrv. framkvæmdastjóri í Garðabæ, f. 7. mars 1926 í Bandaríkjum Norður-Ameríku.

39. Pettypiece, Victoria Ayn, verkakona í Vestmannaeyjum, f. 21. september 1954 í Englandi.
40. Silud, Merlita Maguicay, iðnverkakona í Reykjavík, f. 8. maí 1957 á Filippseyjum.
41. Smith, Marlisa Jean, aðstoðarmaður í Reykjavík, f. 21. janúar 1963 í Bandaríkjum Norður-Ameríku.
42. Telli, Elife, verkakona í Hafnarfirði, f. 15. maí 1965 í Tyrklandi.
43. Ulloa, Jose Gregorio Cruz, myndlistarmaður í Reykjavík, f. 27. nóvember 1961 í Kólumbíu.
44. Vaca, Eduardo Perez, aðstoðarmatsveinn í Reykjavík, f. 3. desember 1965 á Spáni.
45. Villegas, Helen Santasingh, húsmóðir í Austur-Landeyjum, f. 23. apríl 1959 á Filippseyjum.
46. Þórdís Súna Pétursdóttir, verkakona í Keflavík, f. 16. júlí 1967 í Keflavík.
47. Þórhildur Sylvía Magnúsdóttir, húsmóðir í Keflavík, f. 18. febrúar 1971 í Þýskalandi.

2. gr.

Þeir sem heita nöfnum sem ekki fullnægja reglum laga um mannanöfn, nr. 37 27. mars 1991, skulu ekki öðlast íslenskt ríkisfang samkvæmt lögum þessum fyrr en fullnægt er ákvæðum 15. gr. laga um mannanöfn. Sama gildir um börn þeirra.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Þorsteinn Pálsson.

23. desember 1991 Nr. 84

LÖG

um breyting á lögum nr. 43 4. júní 1985, um Verðlagsráð sjávarútvegsins.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

6. gr. laganna orðist svo:

Verð á öllum tegundum fersks sjávarafla, úrgangsfiski og fiskúrgangi, sem seldur er hér á landi, skal ákveðið með frjálsum samningum milli kaupenda og seljenda eða með sölu á uppboðsmarkaði, sbr. lög nr. 123 28. desember 1989.

Verðlagsráði er þó heimilt með meiri hluta atkvæða að ákveða lágmarksverð einstakra tegunda sjávarafla fyrir tiltekið tímabil.

2. gr.

2. mgr. 8. gr. laganna orðist svo:

Verðlagsráð kveður sjálft á um verðlagstímabil.

3. gr.

10. gr. laganna falli niður og breytist töluröð annarra greina til samræmis við það.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1993, sbr. þó ákvæði til bráðabirgða.

Ákvæði til bráðabirgða.

Á tímabilinu frá birtingu laga þessara og til 31. desember 1992 er Verðlagsráði, þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. 6. gr. laga nr. 43 4. júní 1985, með meirihlutaákvörðun heimilt að gefa verðlagningu á tilteknum fisktegundum frjálsa. Á þessu tímabili skal yfirnefnd ákveða lágmarksverð á tegundum sem vísað hefur verið til hennar og er yfirnefndinni ekki heimilt að gefa verðlagningu frjálsa.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Þorsteinn Pálsson.

Nr. 85 27. desember 1991

LÖG

um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í stað fjárhæðarinnar „300.000“ í 3. mgr. 17. gr. laganna kemur: 328.500.

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 27. gr. laganna:

a. Á eftir 1. málsl. 1. mgr. kemur nýr málsliður er orðast svo: Þó fellur þessi heimild niður ef skuldaviðurkenning er seld á þeim tíma sem heimilt er að dreifa söluhagnaði.

b. 2. mgr. orðast svo:

Þegar skattskyldum söluhagnaði er dreift samkvæmt þessari grein skal hækka hann eða lækka samkvæmt verðbreytingastuðli, sbr. 26. gr., fram til þess árs sem hann er tekjufærður.

3. gr.

Eftirtaldar breytingar verða á 30. gr. laganna:

a. Í stað fjárhæðanna „115.000“ og „230.000“ í 1. málsl. 2. tölul. B-liðar 1. mgr. kemur: 126.000 og 252.000.

b. Í stað fjárhæðanna „86.000“ og „172.000“ í 2. málsl. 4. tölul. B-liðar 1. mgr. kemur: 94.000 og 188.000.

c. Í stað fjárhæðanna „18.200.000“ og „36.400.000“ í 3. málsl. 2. mgr. kemur: 21.000.000 og 42.000.000.

4. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 31. gr. laganna:

a. 7. tölul. orðast svo: Eftirstöðvar rekstrartapa frá síðustu fimm árum á undan tekjuári, framreiknaðar samkvæmt ákvæðum 26. gr., enda hafi fullnægjandi grein verið gerð fyrir rekstrartapinu og eftirstöðvum þess á því tekjuári þegar tapið myndaðist.
b. 8. tölul. fellur brott.

5. gr.

Eftirtaldar breytingar verða á 38. gr. laganna:

a. Í stað „8%“ í 1. tölul. kemur: að lágmarki 6%, að hámarki 8%.
b. Í stað „8%“ í 2. tölul. kemur: að lágmarki 6%, að hámarki 8%.
c. Í stað „12%“ í 3. tölul. kemur: að lágmarki 9%, að hámarki 12%.
d. Í stað „20%“ í a-lið og „15%“ í b-lið 4. tölul. kemur: að lágmarki 15%, að hámarki 20% og að lágmarki 11%, að hámarki 15%.
e. Í stað „2%“ í 5. tölul. kemur: að lágmarki 1,5%, að hámarki 2%.
f. Í stað „20%“ í 7. tölul. kemur: að lágmarki 15%, að hámarki 20%.

6. gr.

Í stað fjárhæðarinnar „100.000“ í 41. gr. laganna kemur: 115.000.

7. gr.

2. mgr. 56. gr. laganna orðast svo:

Þegar samvinnufélög sameinast, sbr. 78. gr. laga nr. 22/1991, um samvinnufélög, eða hlutafélag sameinast samvinnufélagi, sbr. 81. gr. sömu laga, skal hið sameinaða félag taka við öllum skattaréttarlegum skyldum og réttindum hinna fyrri félaga.

8. gr.

57. gr. A laganna orðast svo:

Þrátt fyrir ákvæði 56. og 57. gr. skal rekstrartap, þar með taldar eftirstöðvar rekstrartaps frá fyrri árum, sbr. 7. tölul. 31. gr., hjá því félagi sem slitið var ekki flytjast til þess félags sem við tekur nema uppfyllt séu öll skilyrði þessarar greinar. Félag það sem við tekur skal hafa með höndum skyldan rekstur eða starfsemi og það félag sem slitið var. Tap flyst ekki milli félaga þegar það félag sem slitið var átti fyrir slitin óverulegar eignir eða hafði engan rekstur með höndum. Sameining félaganna verður og að vera gerð í venjulegum og eðlilegum rekstrartilgangi. Hið yfirfærða tap verður að hafa myndast í sams konar rekstri og það félag sem við tekur hafði með höndum.

9. gr.

Í stað fjárhæðarinnar „250.200“ í 1. mgr. A-liðar 68. gr. laganna kemur: 287.064.

10. gr.

B-liður 68. gr. laganna orðast svo:

Maður, sem stundar sjómennsku á íslensku skipi eða skipi sem gert er út af íslensku skipafélagi, skal njóta sérstaks afsláttar, sjómannaafsláttar, sem koma skal til frádráttar reiknuðum tekjuskatti af þeim launum sem hann hafði fyrir sjómannsstörf.

Rétt til sjómannaafsláttar hafa þeir sem stunda sjómennsku, sbr. 4. mgr., og lögskráðir eru í skipsrúm á fiskiskipi. Sama rétt skulu þeir menn eiga sem ráðnir eru sem fiskimenn eða stunda fiskveiðar á eigin fari þó ekki sé skylt að lögskrá þá, enda uppfylli þeir skilyrði 4. mgr.

Enn fremur eiga rétt til sjómannaafsláttar lögskráðir sjómenn sem starfa, sbr. 4. mgr., á varðskipi, rannsóknaskipi, sanddæluskipi, ferju eða farskipi sem er í förum milli landa eða er í strandsiglingum innan lands.

Sjómannaafsláttur skal vera 660 kr. á hvern dag. Við ákvörðun dagafjölda, sem veitir rétt til sjómannaafsláttar, skal miða við þá daga sem skylt er að lögskrá sjómenn skv. 4. og 5. gr. laga nr. 43/1987, um lögskráningu sjómanna. Séu dagar þessir 245 á ári eða fleiri skal sjómaður njóta afsláttar alla daga ársins og hlutfallslega séu lögskráningardagar færri en 245, þó aldrei fleiri daga en hann er ráðinn hjá útgerð. Hlutaráðnir beitningarmenn skulu eiga rétt á sjómannaafslætti þá daga sem þeir eru ráðnir við slík störf samkvæmt skriflegum samningi um hlutaskipti. Hjá mönnum á fiskiskipum undir 12 rúmlestum brúttó, sem ekki er skylt að lögskrá á samkvæmt framangreindum lögum, skal miða við almenna vinnudaga (mánudaga til föstudaga) á úthaldstímabili í stað lögskráningardaga, sbr. framangreint. Réttur þessara manna er þó háður því að laun fyrir sjómennsku séu a.m.k. 30% af tekjuskattsstofni þeirra. Þeir dagar á ráðningartíma hjá útgerð, sem sjómaður getur ekki stundað vinnu vegna veikinda eða slysa en tekur laun samkvæmt kjarasamningi, skulu veita rétt til sjómannaafsláttar. Komi upp ágreiningur um þá daga, sem veita rétt til sjómannaafsláttar, má staðreyna dagafjöldann með staðfestingu stéttarfélags á greiddum stéttarfélagsgjöldum.

Um ráðstöfun sjómannaafsláttar skulu ákvæði A-liðar gilda eftir því sem við getur átt.

Réttur til sjómannaafsláttar er háður því að útgerðaraðili haldi nákvæma skráningu yfir þá daga sem veita sjómanni rétt til sjómannaafsláttar.

Setja skal í reglugerð ákvæði um framkvæmd þessa stafliðar. Í henni skal m.a. kveða á um með hvaða hætti skuli ákvarða dagafjölda sem veitir rétt til afsláttar, skráningu, sbr. 6. mgr., og hvaða gagna megi krefjast í því sambandi.

11. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á A-lið 69. gr. laganna:

a. Í stað 2. málsl. 1. mgr. koma tveir nýir málsliðir er orðast svo: Barnabætur skulu árlega nema 8.886 kr. með fyrsta barni en 27.564 kr. með hverju barni umfram eitt. Fyrir börn yngri en sjö ára skulu barnabætur vera 28.917 kr. hærri en framangreindar fjárhæðir.
b. Í stað 1. og 2. málsl. 2. mgr. koma tveir nýir málsliðir er orðast svo: Barnabætur með börnum einstæðra foreldra skulu vera 66.723 kr. með fyrsta barni. Með börnum umfram eitt skulu barnabæturnar vera 70.941 kr., en þó 28.917 kr. hærri sé það yngra en 7 ára.

12. gr.

Eftirtaldar breytingar verða á B-lið 69. gr. laganna:

a. Í stað fjárhæðarinnar „59.860“ í 2. mgr. kemur: 89.284.
b. Í stað fjárhæðanna „920.000“ og „613.000“ í 3. mgr. kemur: 1.098.000 og 732.000.
c. Í stað fjárhæðanna „3.350.000“ og „5.025.000“ í 4. mgr. kemur: 3.900.000 og 5.850.000.

13. gr.

Eftirtaldar breytingar verða á C-lið 69. gr. laganna:

a. Í stað fjárhæðarinnar „2.555.000“ í 3. málsl. 2. mgr. kemur: 2.965.000.
b. Í stað fjárhæðarinnar „4.235.000“ í 4. málsl. 2. mgr. kemur: 4.915.000.
c. Í stað fjárhæðanna „107.000“, „140.000“ og „174.000“ í 6. málsl. 2. mgr. kemur: 123.000, 161.000 og 200.000.
d. Í stað fjárhæðanna „400.000“, „525.000“ og „650.000“ í 2. málsl. 3. mgr. kemur: 438.000, 575.000 og 712.000.

14. gr.

Í stað fjárhæðanna „1.080.000“ og „2.160.000“ í 1. mgr. 78. gr. laganna kemur: 1.183.000 og 2.366.000.

15. gr.

Í stað fjárhæðanna „2.940.000“, „8.235.000“, „1.680.000“ og „840.000“ í 83. gr. laganna kemur: 3.412.000, 9.550.000, 2.000.000 og 1.000.000.

16. gr.

Í stað ártalsins „1991“ í 122. gr. laganna kemur: 1993.

17. gr.

Við lögin bætist ný grein, er verður 124. gr., og orðast svo:

Ákvæði laga þessara um hlutabréf og jöfnunarhlutabréf skulu gilda með sama hætti um samvinnuhlutabréf, sbr. lög nr. 22/1991, um samvinnufélög, eftir því sem við á. Jafnframt skulu ákvæði laga nr. 9/1984, um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna í atvinnurekstri, um hlutabréf gilda með sama hætti um samvinnuhlutabréf.

18. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1992 og gilda við staðgreiðslu opinberra gjalda á árinu 1992 og við álagningu tekjuskatts og eignarskatts á árinu 1993 vegna tekna á árinu 1992 og eigna í lok þess árs.

Þó skulu ákvæði 1., 3., 6., 12., 13., 14. og 15. gr. koma til framkvæmda við álagningu tekjuskatts og eignarskatts og ákvörðun bóta á árinu 1992 vegna tekna á árinu 1991 og eigna í lok þess árs og ákvæði 11. gr. vegna ákvörðunar barnabóta á árinu 1992.

Ákvæði b-liðar 4. gr. öðlast gildi 1. janúar 1993 og koma til framkvæmda við álagningu opinberra gjalda á árinu 1994 vegna tekjuársins 1993 enda taki gildi frá sama tíma lög um skattskyldu fjármagnstekna og arðs af hlutafé er komi í veg fyrir tvísköttun arðs.

Við gildistöku laga þessara fellur úr gildi 2. málsl. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 9/1984, um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna í atvinnurekstri, með síðari breytingum, svo og sá hluti 1. mgr. 25. gr. þeirra laga sem hefst á orðunum „en fjárhæðir“.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Húsnæðisbætur, sbr. ákvæði til bráðabirgða I í lögum nr. 79/1989, skulu vera 61.600 kr. miðað við lánskjaravísitölu sem er í gildi 1. desember 1991, þ.e. 3.198 stig.

II.

Þrátt fyrir ákvæði a-liðar 4. gr. er heimilt að draga eftirstöðvar rekstrartapa, eins og þær voru 31. desember 1990, frá skattskyldum tekjum næstu fimm ára talið frá gildistöku laga þessara.

Gjört í Reykjavík, 27. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Friðrik Sophusson.

LÖG

um breytingu á lögum nr. 97/1990, um heilbrigðisþjónustu.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

1. tölul. ákvæða til bráðabirgða í lögum nr. 97/1990, um heilbrigðisþjónustu, orðast svo: Heilsuverndarstarf í Reykjavík samkvæmt lögum nr. 44/1955 skal haldast óbreytt til ársloka 1992 en þá skulu heilsugæslustöðvar hafa verið skipulagðar til þess að annast það. Sérstök þriggja manna stjórn, skipuð af heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra, skal í umboði hans annast rekstur Heilsuverndarstöðvar Reykjavíkur og vinna að endanlegri gerð áætlunar um framtíðarhlutverk stöðvarinnar. Í stjórninni skulu eiga sæti einn fulltrúi ráðherra, sem skal vera formaður, einn skipaður samkvæmt tilnefningu Reykjavíkurborgar og einn samkvæmt tilnefningu tryggingaráðs. Áætlunin skal koma til framkvæmda frá og með 1. janúar 1993. Frá þeim tíma falla heilsuverndarlög, nr. 44/1955, sbr. lög nr. 28/1957, úr gildi.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Sighvatur Björgvinsson.

Nr. 87 21. desember 1991

FORSETABRÉF

um frestun á fundum Alþingis.

FORSETI ÍSLANDS
gjörir kunnugt: að ég, að tilskildu samþykki Alþingis, veiti forsætisráðherra umboð til þess að fresta fundum Alþingis, 115. löggjafarþings, frá 22. desember 1991 og standi sú frestun til 6. janúar 1992 nema kveðja þurfi Alþingi saman skv. síðari mgr. 23. gr. stjórnarskrárinnar.

Gjört í Reykjavík, 21. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Davíð Oddsson.

Stjórnartíðindi A 12, nr. 77–87. Útgáfudagur 30. desember 1991.

STJÓRNARTÍÐINDI A 13 – 1991

31. desember 1991 447 Nr. 88

LÖG

um aukatekjur ríkissjóðs.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI
Dómsmálagjöld.

1. gr.

Við meðferð einkamáls í héraði skal greiða eftirfarandi gjöld í ríkissjóð:

1. Fyrir útgáfu stefnu	1.000 kr.
2. Fyrir þingfestingu	3.000 kr.
3. Fyrir dómkvaðningu matsmanns	3.000 kr.
4. Fyrir endurrit og ljósrit á hverja síðu	100 kr.

Við meðferð einkamáls fyrir Hæstarétti skal greiða eftirfarandi gjöld í ríkissjóð:

1. Fyrir kæru	10.000 kr.
2. Fyrir áfrýjunarleyfi	10.000 kr.
3. Fyrir útgáfu áfrýjunarstefnu	10.000 kr.
4. Fyrir þingfestingu	3.000 kr.
5. Útivistargjald	10.000 kr.

Fyrir sjópróf og aðra sönnunarfærslu fyrir héraðsdómi án tengsla við rekstur máls fyrir hlutaðeigandi dómi skal greiða 5.000 kr. í ríkissjóð.

Gjöld skv. 1. og 2. mgr. skal einnig greiða fyrir sakaukasök, gagnsök, meðalgöngusök og framhaldssök.

Gjöld skv. 1.–3. mgr. greiðast ekki í eftirfarandi málum:

1. Málum til heimtu vinnulauna.
2. Barnsfaðernismálum.
3. Málum til vefengingar á faðerni barns.
4. Lögræðissviptingarmálum.
5. Kjörskrármálum.
6. Einkarefsimálum.
7. Gjafsóknarmálum að því leyti sem gjald yrði lagt á gjafsóknarhafa.

2. gr.

Í málum vegna aðfarargerða, kyrrsetningargerða, lögbannsgerða, löggeymslu og nauðungarsölu skal greiða gjöld skv. 1. gr. fyrir héraðsdómi og Hæstarétti eftir því sem átt getur við.

Fyrir meðferð aðfararbeiðni fyrir héraðsdómi, án þess að gerðarþoli verði kvaddur fyrir dóm, skal greiða 3.000 kr. í ríkissjóð. Gjald þetta skal greitt um leið og beiðni er afhent héraðsdómi, en ef gerðarþoli er síðan kvaddur fyrir dóm fellur gjaldið niður en fénu verður þá varið þess í stað til greiðslu gjalds fyrir þingfestingu máls.

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

3. gr.

Í málum, sem eru rekin fyrir héraðsdómi og Hæstarétti eftir ákvæðum laga um skipti á dánarbúum o.fl. og laga um gjaldþrotaskipti, skal greiða gjöld skv. 1. gr. eftir því sem átt getur við.

Þá skal greiða 3.000 kr. í ríkissjóð fyrir eftirfarandi málefni fyrir héraðsdómi:

1. Fyrir kröfu um opinber skipti á dánarbúi.
2. Fyrir kröfu um opinber skipti til fjárslita milli hjóna eða við slit óvígðrar sambúðar.
3. Fyrir kröfu um opinber skipti til slita á félagi.
4. Fyrir beiðni um heimild til greiðslustöðvunar, þar á meðal um framlengingu hennar.
5. Fyrir kröfu um niðurfellingu heimildar til greiðslustöðvunar.
6. Fyrir beiðni um heimild til að leita nauðasamnings.
7. Fyrir kröfu um niðurfellingu heimildar til að leita nauðasamnings.
8. Fyrir kröfu um staðfestingu nauðasamnings.
9. Fyrir kröfu um gjaldþrotaskipti.

Gjald skv. 2. mgr. skal greitt um leið og beiðni eða krafa er afhent héraðsdómi. Komi til rekstrar máls til að leysa úr ágreiningi um beiðni eða kröfu fellur gjaldið niður en fénu verður þá varið þess í stað til greiðslu gjalds fyrir þingfestingu máls.

Að því leyti sem héraðsdómari lætur birta kvaðningar vegna málefna skv. 2. mgr. með öðrum hætti en í pósti eða símskeyti skal sá sem beiðni eða krafa stafar frá bera kostnaðinn af því.

Gjöld skv. 1. mgr. og 2. mgr. verða ekki greidd ef um mál er að ræða sem ákvæði 5. mgr. 1. gr. taka til.

II. KAFLI
Gjöld fyrir fullnustugerðir og búskipti fyrir sýslumanni.

4. gr.

Þegar beiðni um fjárnám er afhent sýslumanni skal um leið greiða í ríkissjóð 1% þeirrar fjárhæðar sem fjárnáms er krafist fyrir, að meðtöldum vöxtum og kostnaði, þó aldrei minna en 3.000 kr. eða meira en 10.000 kr. Gjald skal reiknað í heilum hundruðum króna þannig að það sem er umfram fellur niður. Ef fjárnáms er krafist hjá fleiri en einum gerðarþola í sömu beiðni skal greiða þetta gjald vegna hvers þeirra.

Þegar beiðni um kyrrsetningu eða löggeymslu er afhent sýslumanni skal um leið greiða gjald skv. 1. mgr. sem tekur mið af fjárhæðinni sem gerðar er krafist fyrir.

Við lögbannsgerð eða aðfarargerð til fullnustu á öðru en skyldu til peningagreiðslu skal greiða 5.000 kr. í ríkissjóð um leið og beiðni um gerðina er afhent sýslumanni.

Gjöld skv. 1.–3. mgr. eru ekki endurkræf þótt beiðni sé afturkölluð eða ekki verði af framkvæmd gerðar af öðrum sökum. Sérstakt gjald verður ekki tekið við endurupptöku gerðar.

Gjöld skv. 1.–3. mgr. verða hvorki greidd vegna mála sem 5. mgr. 1. gr. tekur til né vegna fullnustu sektar eða kröfu um sakarkostnað í opinberu máli.

5. gr.

Þegar beiðni um nauðungarsölu til fullnustu peningakröfu er afhent sýslumanni skal um leið greiða í ríkissjóð 1% þeirrar fjárhæðar sem er krafist fullnustu á, að meðtöldum vöxtum og kostnaði. Þegar beiðni er um nauðungarsölu á fasteign eða eign sem verður ráðstafað eftir sömu reglum og fasteign skal þetta gjald aldrei vera minna en 9.000 kr. eða meira en 30.000 kr. Þegar beiðni er um nauðungarsölu á lausafé skal gjaldið aldrei

vera minna en 3.000 kr. eða meira en 10.000 kr. Ákvæði 4. og 5. mgr. 4. gr. gilda um skyldu til greiðslu þessa gjalds.

Þegar beiðni um nauðungarsölu í öðru skyni en til fullnustu peningakröfu er afhent sýslumanni skal um leið greiða gjald í ríkissjóð. Ef beiðnin er um nauðungarsölu á fasteign eða annarri eign sem verður ráðstafað með sama hætti og fasteign er gjaldið 15.000 kr., en ef beiðnin varðar annars konar eign 5.000 kr.

Þegar fasteign er seld á uppboði greiðist 1% söluverðs sem sölulaun í ríkissjóð. Það sama á við um aðrar eignir sem eru seldar eftir sömu reglum og gilda um nauðungarsölu fasteigna.

Þegar aðrar eignir en getur í 3. mgr. eru seldar á uppboði greiðast 5% söluverðs sem sölulaun í ríkissjóð.

Gjöld skv. 1.–4. mgr. skulu reiknuð í heilum hundruðum króna þannig að það sem er umfram fellur niður.

6. gr.

Þegar einkaskiptum á dánarbúi er lokið skal greiða 5.000 kr. sem skiptagjald í ríkissjóð samhliða greiðslu erfðafjárskatts. Skiptagjald greiðist þó ekki ef arfur rennur að öllu leyti til erfingja sem er undanþeginn skyldu til greiðslu erfðafjárskatts.

7. gr.

Við framkvæmd aðfarargerða, kyrrsetningargerða, lögbannsgerða, löggeymslu, nauðungarsölu og skipti dánarbúa fyrir sýslumanni verður ekki krafist frekari greiðslna en segir í 4.–6. gr. nema fyrir:

1. Óhjákvæmilegan akstur sem sá sem krefst aðgerðar býður ekki fram með viðunandi hætti. Sé notað ökutæki starfsmanns sýslumanns reiknast aksturskostnaður eftir almennum reglum um afnot ríkisstarfsmanna á eigin ökutæki við rækslu starfa sinna.
2. Útlagðan kostnað úr ríkissjóði vegna óhjákvæmilegrar ferðar og dvalar sýslumanns eða starfsmanns hans utan umdæmis hans.
3. Þóknun eftir ákvörðun sýslumanns handa öðrum en starfsmönnum sínum sem eru kvaddir til að leysa af hendi nauðsynleg störf.
4. Ljósritun, en fyrir hana skal greiða með sama hætti og segir í 1. gr.

Greiðslur skv. 1. mgr. renna í ríkissjóð og verður þeirra krafist um leið og tilefni gefst til þeirra. Sýslumanni er heimilt að áskilja fyrirframgreiðslu þannig að frekari framkvæmd umbeðinnar aðgerðar falli niður ef hún verður ekki innt af hendi.

III. KAFLI
Gjöld fyrir þinglýsingar og lögbókandagerðir.

8. gr.

Fyrir þinglýsingu skjala skal greiða 1.000 kr.

Eigi skal greiða gjald fyrir þinglýsingu úrskurða um sviptingu sjálfræðis eða fjárræðis né úrskurða um brottnám lögræðissviptingar.

9. gr.

Fyrir afsagnargerðir, stefnubirtingar og aðrar slíkar gerðir er lögbókandi framkvæmir skal greiða 1.000 kr.

Fyrir lögbókandavottorð á erfðaskrá og á samninga skal greiða 2.000 kr.

Fyrir drátt í happdrætti skal greiða 3.000 kr.

IV. KAFLI
Gjöld fyrir veitingu atvinnuréttinda og tengdra réttinda.

10. gr.

Fyrir útgáfu eftirfarandi leyfa og skírteina skal greiða sem hér segir:

1.	Leyfi til málflutnings fyrir Hæstarétti	75.000 kr.
2.	Leyfi til málflutnings fyrir héraðsdómi	50.000 kr.
3.	Leyfi til að stunda almennar lækningar	5.000 kr.
4.	Leyfi til að stunda sérfræðilækningar	75.000 kr.
5.	Leyfi til að stunda almennar tannlækningar	50.000 kr.
6.	Leyfi til að stunda sérfræðitannlækningar	75.000 kr.
7.	Lyfsöluleyfi	75.000 kr.
8.	Leyfi til tæknifræðinga, verkfræðinga, arkitekta, lyfjafræðinga, viðskiptafræðinga og hagfræðinga	25.000 kr.
9.	Löggilding endurskoðenda	75.000 kr.
10.	Löggilding manns um ævitíð (dómtúlkar, skjalaþýðendur, endurskoðendur o.fl.)	25.000 kr.
11.	Löggilding manns um óákveðinn tíma	5.000 kr.
12.	Meistarabréf	25.000 kr.
13.	Sveinsbréf	5.000 kr.
14.	Atvinnuskírteini skipstjórnarmanna A	11.000 kr.
15.	Atvinnuskírteini skipstjórnarmanna B	13.000 kr.
16.	Atvinnuskírteini skipstjórnarmanna C	14.000 kr.
17.	Vélstjórnarskírteini	13.000 kr.
18.	Fyrir endurnýjun leyfa skv. 14.–17. tölul.	3.000 kr.
19.	Undanþáguleyfi til skipstjórnar- eða vélstjórnarstarfa	3.000 kr.
20.	Flugnema- og svifflugmannsskírteini	5.000 kr.
21.	Einkaflugmannsskírteini	6.000 kr.
22.	Atvinnuflugmannsskírteini III. fl.	15.000 kr.
23.	Atvinnuflugmannsskírteini II. fl.	20.000 kr.
24.	Atvinnuflugmannsskírteini I. fl.	25.000 kr.
25.	Flugvéltækna-, flugvélstjóra- og flugumferðarstjóraskírteini	25.000 kr.
26.	Skírteini til kvikmyndasýninga	
	a. staðbundin skírteini	5.000 kr.
	b. sveinsskírteini	5.000 kr.
	c. meistaraskírteini	5.000 kr.
27.	Naglabyssuskírteini	5.000 kr.
28.	Skírteini fyrir suðumenn	5.000 kr.
29.	Önnur leyfi af svipuðum toga er valdsmenn eða Stjórnarráð gefa út nema gjald sé ákveðið í sérstökum lögum eða stjórnvaldsfyrirmælum	5.000 kr.

V. KAFLI
Leyfi fyrir atvinnustarfsemi og tengd leyfi.

11. gr.

Fyrir útgáfu eftirfarandi leyfa skal greiða sem hér segir:

1.	Heildsöluleyfi	70.000 kr.
2.	Umboðssöluleyfi	50.000 kr.

3.	Smásöluleyfi	50.000 kr.
4.	Lausaverslunarleyfi	50.000 kr.
5.	Endurnýjun verslunarleyfis	20.000 kr.
6.	Leyfisbréf fyrir verðbréfafyrirtæki	100.000 kr.
7.	Leyfi til verðbréfamiðlunar	50.000 kr.
8.	Bráðabirgðaleyfi til verðbréfamiðlunar	10.000 kr.
9.	Leyfi til fasteignasölu	100.000 kr.
10.	Leyfi starfrækslu uppboðsmarkaða fyrir sjávarafla	50.000 kr.
11.	Endurnýjun leyfis skv. 10. tölul.	5.000 kr.
12.	Leyfi til starfrækslu rækju- og hörpudiskvinnslu	50.000 kr.
13.	Hótelleyfi, veitingahúsaleyfi, leyfi fyrir skemmtistað	50.000 kr.
14.	Leyfi fyrir gistiheimili, veitingastofuleyfi, greiðasöluleyfi	20.000 kr.
15.	Leyfi til að selja gistingu á einkaheimilum, gistiskálaleyfi, veisluþjónustuleyfi, veitingaverslunarleyfi	15.000 kr.
16.	Gjald fyrir endurnýjun leyfis skv. 13.–15. tölul.	3.000 kr.
17.	Leyfi til tækifærisveitinga	3.000 kr.
18.	Leyfi fyrir áfengisveitingastað	
	a. til sex mánaða eða skemur	20.000 kr.
	b. til eins árs eða skemur	30.000 kr.
	c. til lengri tíma en árs og til og með tveggja ára	50.000 kr.
	d. til lengri tíma en tveggja ára	100.000 kr.
19.	Leyfi til áfengisveitinga (tækifærisveitinga)	5.000 kr.
20.	Leyfi til að framleiða áfenga drykki	100.000 kr.
21.	Almennt skemmtanaleyfi fyrir veitingastað	
	a. til eins árs eða skemur	100.000 kr.
	b. til lengri tíma en eins árs	300.000 kr.
22.	Iðju- og iðnaðarleyfi	25.000 kr.
23.	Önnur leyfi af svipuðum toga er valdsmenn eða Stjórnarráð gefa út nema gjald sé ákveðið í sérstökum lögum eða stjórnvaldsfyrirmælum	5.000 kr.

VI. KAFLI
Ýmis leyfi varðandi heimild til að selja, kaupa og fara með hættuleg efni og tæki.

12. gr.

Greiða skal gjald fyrir útgáfu eftirfarandi leyfa sem hér segir:

1.	Eiturbeiðni (leyfi til kaupa á takmörkuðu magni)	3.000 kr.
2.	Leyfisskírteini til kaupa og notkunar á eiturefnum	5.000 kr.
3.	Endurnýjun leyfisskírteina skv. 2. tölul.	3.000 kr.
4.	Leyfi til að framleiða skotelda, skotvopn, skotfæri eða sprengiefni	25.000 kr.
5.	Leyfi til að versla með skotvopn, skotfæri eða skotelda, hvort sem er í heildsölu eða smásölu, auk gjalds fyrir verslunarleyfi	15.000 kr.
6.	Endurnýjun leyfis skv. 5. tölul.	3.000 kr.
7.	Tímabundið leyfi til sölu skotelda í smásölu	3.000 kr.
8.	Leyfi til kaupa á sprengiefni	6.000 kr.

9.	Leyfi til þess að fara með sprengiefni og annast sprengingar	6.000 kr.
10.	Önnur sambærileg leyfi nema gjald sé ákveðið í sérstökum lögum eða reglugerðum	3.000 kr.

VII. KAFLI
Gjöld fyrir ýmsar skráningar.

13. gr.

Fyrir eftirfarandi skráningar skal greiða gjald sem hér segir:

1.	Skráning hlutafélags og samvinnufélags	100.000 kr.
2.	Skráning erlendra félaga	50.000 kr.
3.	Skráning firma eins manns	40.000 kr.
4.	Skráning firma tveggja manna eða fleiri	50.000 kr.
5.	Aukatilkynningar og skráning breytinga	1.000 kr.
6.	Skráning loftfars til atvinnuflugs	60.000 kr.
7.	Skráning loftfars til einkaflugs	30.000 kr.
8.	Skráning breytinga á eldri skráningu loftfars (eigendaskipti, nafnbreyting o.fl.)	5.000 kr.
9.	Skráning kaupmála	4.000 kr.
10.	Lögskráning sjómanna	500 kr.
11.	Aðrar skráningar sem framkvæmdar eru af stjórnvöldum	4.000 kr.

VIII. KAFLI
Ýmis vottorð og leyfi.

14. gr.

1.	Fyrir vegabréf til útlanda (18–66 ára)	4.000 kr.
2.	Fyrir vegabréf til útlanda fyrir aðra	1.500 kr.
3.	Fyrir borgaralega hjónavígslu	4.000 kr.
4.	Lögskilnaðarleyfi	2.500 kr.
5.	Leyfi til skilnaðar að borði og sæng	2.000 kr.
6.	Ættleiðingarleyfi	2.000 kr.
7.	Fyrir vottorð er einstakir menn æskja í þágu verslunar eða atvinnu	1.000 kr.
8.	Fyrir löggildingu leiðarbókar eða véladagbókar	1.000 kr.
9.	Fyrir sakavottorð gefin út samkvæmt beiðni einstakra manna	1.000 kr.
10.	Fyrir veðbókarvottorð	800 kr.
11.	Fyrir önnur embættisvottorð	1.000 kr.

IX. KAFLI
Ljósrit og endurrit.

15. gr.

Fyrir endurrit eða ljósrit skal greiða 100 kr. fyrir hverja vélritaða síðu. Fyrir staðfestingu dómsgerða skal greiða 1.000 kr.

Í ritlaunum skv. 1. mgr. er innifalið staðfestingargjald, nema af dómsgerðum og lögbókandastaðfestingum.

X. KAFLI
Um innheimtu gjaldanna, gildistöku o.fl.

16. gr.

Gjöld samkvæmt lögum þessum skulu renna í ríkissjóð.

Innheimtu gjalda samkvæmt lögum þessum annast sýslumenn, héraðsdómarar og hliðstæðir embættismenn, svo og fjármálaráðuneyti eða önnur ráðuneyti í umboði þess.

Þegar innheimtumaður afgreiðir skjal sem gjaldið er tekið fyrir að gefa út eða rita á ber honum að rita hið greidda gjald á skjalið.

17. gr.

Fjármálaráðuneytið ákveður hvort ríkissjóður eða innheimtuaðilar opinberra gjalda skuli greiða gjald samkvæmt lögum þessum af gerðum og skjölum er þessa aðila varða.

18. gr.

Gjöld samkvæmt lögum þessum eru grunngjöld og er heimilt að hækka þau um hver áramót í samræmi við þær breytingar sem orðið hafa á árinu á vísitölu vöru og þjónustu, í fyrsta sinn 1. janúar 1993. Grunnvísitalan er 161,1 stig.

Þegar gjald hefur verið reiknað út skv. 1. mgr. skal það hækkað eða eftir atvikum lækkað í næsta hundrað.

Fjármálaráðherra skal með auglýsingu í Stjórnartíðindum tilkynna breytingar skv. 1. mgr.

19. gr.

Fjármálaráðherra er heimilt með reglugerð að kveða nánar á um framkvæmd laga þessara.

20. gr.

Lög þessi öðlast gildi þann 1. janúar 1992. Frá sama tíma falla úr gildi lög nr. 79/1975, um aukatekjur ríkissjóðs, með síðari breytingum, og reglugerðir sem settar voru samkvæmt heimild í þeim lögum.

Ákvæði til bráðabirgða.

Ákvæði þessara laga, er varða sýslumenn, gilda um bæjarfógeta og borgarfógeta eftir því sem við á til 1. júlí 1992.

Gjört að Bessastöðum, 31. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Friðrik Sophusson.

LÖG

um breyting á lögum nr. 50/1984, um Lífeyrissjóð bænda, með síðari breytingum.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

3. mgr. 18. gr. laganna fellur brott.

2. gr.

19. gr. laganna orðast svo:

Útgjöld vegna lífeyrisgreiðslna skv. 17. og 18. gr., sbr. 2. mgr. 24. gr., skulu til ársloka 1996 borin af ríkissjóði, Stofnlánadeild landbúnaðarins og Lífeyrissjóði bænda. Skal Lífeyrissjóður bænda greiða þann hluta lífeyris sem bóndi hefur áunnið sér með greiðslu iðgjalds skv. I. kafla til sjóðsins. Að öðru leyti skal ríkissjóður og Stofnlánadeild landbúnaðarins standa undir greiðslum þannig að ríkissjóður greiði 62,5% og Stofnlánadeild landbúnaðarins 37,5%. Frá 1. janúar 1997 skal Lífeyrissjóður bænda standa undir lífeyrisgreiðslum þessum.

3. gr.

24. gr. laganna orðast svo:

Árin 1992 til 1996 skal lífeyrir skv. I. kafla hvert ár miðast við viðmiðunarlaun undanfarandi fimm almanaksára.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. 18. gr. skal lífeyrir skv. II. kafla frá 1. janúar 1992 miðast við 80,1% af þágildandi viðmiðunarlaunum. Hinn 1. júlí 1992 hækki lífeyrir síðan í hlutfalli við hækkun viðmiðunarlauna frá 1. janúar til 1. júlí og eftir það með sama hætti hvern 1. janúar og 1. júlí til ársloka 1996.

Elli-, örorku- og makalífeyrir þeirra lífeyrisþega, sem ekki eiga rétt skv. II. kafla, skal reiknaður á sama hátt og segir í 2. mgr., þó þannig að miðist lífeyrir við fleiri stig en 40 verði einungis sá lífeyrir, er svarar til 40 stiga, reiknaður á þennan hátt, en um afganginn fer eftir ákvæðum 1. mgr. og 25. gr. Nú á lífeyrisþegi rétt skv. II. kafla, en mundi engu að síður fá hærri lífeyri ef farið væri eftir reglu 1. málsl. og skal þá sjóðurinn greiða honum mismuninn.

4. gr.

Ákvæði til bráðabirgða í lögunum fellur brott.

5. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1992.

Gjört að Bessastöðum, 31. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Friðrik Sophusson.

Stjórnartíðindi A 13, nr. 88–89. Útgáfudagur 2. janúar 1992.

STJÓRNARTÍÐINDI A 14 – 1991

23. desember 1991 455 Nr. 90

LÖG

um nauðungarsölu.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. ÞÁTTUR
Almennar reglur um nauðungarsölu.
I. KAFLI
Almenn ákvæði.

1. gr.

Eftir ákvæðum laga þessara verður eign ráðstafað án tillits til vilja eiganda hennar á uppboði, með sölu á almennum markaði eða með því að innheimta eða innleysa andvirði hennar, sbr. þó 7. gr. og 1. mgr. 8. gr.

Hugtakið nauðungarsala er notað í lögum þessum sem samheiti þeirra ráðstafana sem er getið í 1. mgr.

2. gr.

Aðilar að nauðungarsölu eru:

1. gerðarbeiðandi, en hann er sá sem krefst hennar,
2. gerðarþoli, en hann er sá sem verður eftir almennum reglum talinn eigandi að þeirri eign sem nauðungarsalan tekur til,
3. þeir sem njóta annars þinglýstra réttinda yfir eigninni eða réttinda sem er ekki þinglýst en gefa sig fram,
4. aðrir sem gefa sig fram og hafa uppi kröfur varðandi eignina eða andvirði hennar eða mótmæli gegn kröfu gerðarbeiðanda, enda hafi þeir lögvarða hagsmuni af því að gætt verði að kröfum þeirra eða mótmælum við nauðungarsöluna.

3. gr.

Sýslumenn og löglærðir fulltrúar þeirra fara með framkvæmd nauðungarsölu. Sýslumanni er þó heimilt að fela ólöglærðum starfsmanni sínum eða umboðsmanni að bjóða upp lausafjármuni eftir ákvæðum XI. kafla.

Um hæfi til að fara með framkvæmd nauðungarsölu fer eftir reglum um hæfi dómara til að fara með einkamál í héraði eftir því sem átt getur við. Ekki veldur það þó vanhæfi sýslumanns að hann fari samkvæmt lögum eða stjórnvaldsfyrirmælum með innheimtu kröfu sem leiðir til aðildar kröfueigandans að nauðungarsölunni.

Ef sýslumaður er vanhæfur til að annast störf samkvæmt lögum þessum skipar dómsmálaráðherra annan löghæfan mann til að leysa þau af hendi. Þóknun hans greiðist samkvæmt ákvörðun dómsmálaráðherra úr ríkissjóði.

Að því leyti sem málefni samkvæmt þessum lögum koma til kasta héraðsdómstóla skal þeim beint til dómstólsins sem hefur dómsvald í umdæmi sýslumannsins sem fer með nauðungarsöluna.

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

4. gr.

Sýslumenn færa málaskrár og gerðabækur um nauðungarsölur eftir því sem er nánar mælt í lögum þessum. Dómsmálaráðherra setur reglur um form og efni málaskráa og form gerðabóka.

Um varðveislu sýslumanna á gögnum um nauðungarsölur og heimildir til aðgangs að þeim eða afhendingar þeirra fer eftir reglum um dómskjöl í einkamálum eftir því sem átt getur við.

Við héraðsdómstóla skal halda skrá um þau mál sem þeir fá til meðferðar eftir ákvæðum þessara laga. Dómsmálaráðherra setur reglur um form og efni þeirra málaskráa.

5. gr.

Ekki er þörf á votti við athafnir eftir lögum þessum.

Að því leyti sem þarf að virða eign við nauðungarsölu verður það gert af einum manni eða tveimur sem sýslumaður kveður til í því skyni með bókun í gerðabók. Þá eina má kveðja til að leysa slík störf af hendi sem hafa nægilega sérþekkingu og yrðu taldir hæfir til að gegna matsstörfum í einkamáli þar sem sömu aðilar ættu í hlut. Sýslumaður ákveður þóknun virðingarmanna.

II. KAFLI
Heimildir til að krefjast nauðungarsölu.

6. gr.

Til fullnustu gjaldfallinni peningakröfu má krefjast nauðungarsölu á eign samkvæmt eftirfarandi heimildum:

1. fjárnámi í eigninni,
2. þinglýstum samningi um veðrétt í eigninni fyrir tiltekinni peningakröfu, ef berum orðum er tekið fram í samningnum að nauðungarsala megi fara fram til fullnustu kröfunni án undangengins dóms, sáttar eða fjárnáms,
3. samningi um handveð í eigninni fyrir tiltekinni peningakröfu,
4. ákvæðum laga sem veita lögveðrétt í eigninni og heimila nauðungarsölu hennar án undangengins dóms, sáttar eða fjárnáms,
5. ákvæðum laga sem veita lögveðrétt í eigninni fyrir kröfu ríkisins, sveitarfélaga, stofnana þeirra eða fyrirtækja, ef fjárhæð kröfunnar er ákveðin í lögum, reglugerð eða gjaldskrá staðfestri af ráðherra,
6. haldsrétti í eigninni.

Til peningakröfu skv. 1. mgr. teljast eftir því sem átt getur við verðbætur, vextir, dráttarvextir og önnur samnings- eða lögbundin vanskilaálög, málskostnaður eða innheimtukostnaður, og kostnaður af kröfu, undanfarandi fullnustuaðgerðum, nauðungarsölunni sjálfri og aðgerðum í tengslum við hana.

Þegar nauðungarsölu er krafist á grundvelli heimildar skv. 1. mgr. verða skjöl fyrir kröfunni, sem er leitað fullnustu á, að bera með sér að gerðarbeiðandi sé rétthafi hennar eða njóti handveðréttar í henni.

7. gr.

Eftir því sem átt getur við verður ákvæðum þessara laga beitt til að koma eign þrotabús í verð ef þess er krafist af þeim sem fer með skipti á því. Það sama á við um eign dánarbús sem er skipt eftir ákvæðum laga um gjaldþrotaskipti.

8. gr.

Eftir því sem átt getur við verður ákvæðum þessara laga beitt til að ráðstafa eign ef þess er krafist af eiganda hennar eða eigendum báðum eða öllum, séu þeir fleiri en einn.

Ákvæðum þessara laga verður beitt eftir því sem átt getur við til að ráðstafa eign sem er í óskiptri sameign ef þess er krafist af einum eða fleiri eigendum að henni, en þó ekki þeim öllum, og sýnt er að eigninni verði ekki skipt milli eigenda án verulegs tjóns eða kostnaðar, enda standi hvorki fyrirmæli annarra laga né samnings í vegi fyrir að slík krafa nái fram að ganga.

Þá verður ákvæðum þessara laga beitt eftir því sem á við til að fullnægja dómi þar sem réttur dómhafans er viðurkenndur til að krefjast slita á óskiptri sameign með nauðungarsölu.

Ráðstöfun eignar á grundvelli 1.–3. mgr. hefur ekki áhrif á réttindi yfir henni umfram það sem mundi almennt gæta við sölu hennar.

9. gr.

Áður en nauðungarsölu verður krafist til fullnustu peningakröfu á grundvelli heimildar skv. 2.–6. tölul. 1. mgr. 6. gr. og eftir að krafan er komin í gjalddaga skal gerðarbeiðandi beina greiðsluáskorun til gerðarþola með minnst fimmtán daga fyrirvara. Í henni skal tekið fram að nauðungarsölu á tiltekinni eign verði krafist til fullnustu tilgreindri peningaskuld ef áskoruninni verður ekki sinnt.

Greiðsluáskorun skal send gerðarþola með ábyrgðarbréfi eða símskeyti eða birt honum af einum stefnuvotti. Frestur skv. 1. mgr. telst frá þeim degi sem gerðarþoli eða sá sem er löghæfur til að taka við stefnubirtingu fyrir hans hönd fær eintak greiðsluáskorunar í hendur eða birting hennar á sér stað.

10. gr.

Áður en nauðungarsölu verður krafist á grundvelli 2. mgr. 8. gr. skal gerðarbeiðandi skora á gerðarþola með minnst eins mánaðar fyrirvara að ganga til samninga við sig um slit á sameign. Skal tekið fram í áskoruninni að nauðungarsölu verði krafist á eigninni að liðnum þessum fresti ef samningar hafa þá ekki tekist um sameignarslit.

Ákvæði 2. mgr. 9. gr. gilda um áskorun skv. 1. mgr.

III. KAFLI
Beiðni um nauðungarsölu og frummeðferð hennar.

11. gr.

Beiðni um nauðungarsölu skal vera skrifleg. Í henni skal koma fram, svo ekki verði um villst, hverjir gerðarbeiðandi og gerðarþoli eru, hver heimilisföng þeirra eru og við hverja heimild hún styðst. Einnig skal tiltaka nákvæmlega eignina sem nauðungarsölu er krafist á. Ef nauðungarsölu er krafist til fullnustu peningakröfu skal sundurliða fjárhæð hennar svo sem þá er kostur. Eftir þörfum skal enn fremur greina frá atvikum að baki beiðninni og röksemdum sem gerðarbeiðandi telur leiða til að hún verði tekin til greina.

Þegar nauðungarsölu er krafist sem á undir ákvæði 3. þáttar skal tiltaka eftir því sem unnt er í beiðni hver fari með umráð eignarinnar og hvar hún sé niður komin.

Með beiðni skulu fylgja gögn um heimild til að krefjast nauðungarsölu og að áskorun hafi verið beint til gerðarþola skv. 9. eða 10. gr. ef við á. Ef nauðungarsölu er krafist á grundvelli veðskuldabréfs er gerðarbeiðanda þó rétt að láta myndrit þess fylgja beiðni

sinni, en sýslumaður getur hvenær sem er krafið hann með hæfilegum fyrirvara um frumrit skjalsins og skal krefja hann um það ekki síðar en þegar sala fer fram.

Ef nauðungarsölu er krafist á skipi eða loftfari sem er skráð erlendis skulu staðfest gögn frá erlendri réttindaskrá fylgja til upplýsinga um réttindi yfir því.

Jafnmörg afrit af beiðninni skulu fylgja henni og nemur fjölda gerðarþola. Eitt afrit skal að auki fylgja ef krafist er nauðungarsölu sem ákvæði 3. þáttar taka til.

12. gr.

Beiðni um nauðungarsölu skal beint til sýslumannsins í því umdæmi sem á við hverju sinni eftir ákvæðum 18. og 58. gr.

Fyrningu peningakröfu er slitið gagnvart gerðarþola ef beiðni um nauðungarsölu til að fullnægja henni berst sýslumanni fyrir lok fyrningartíma, beiðnin reynist fullnægja skilyrðum 1. mgr. 13. gr. og fullnusta fæst á kröfunni við söluna. Ef beiðnin fellur niður án fullnustu kröfunnar getur hún fyrst fyrnst þegar sex mánuðir eru liðnir frá því það gerðist. Falli beiðnin ekki niður en fullnusta fæst ekki á kröfunni við nauðungarsöluna getur hún fyrst fyrnst þegar sex mánuðir eru liðnir frá þeim tíma sem úthlutunargerð söluverðs verður endanleg skv. 52. gr. Eftir því sem á við hefur beiðni sömu áhrif á forgangsrétt veðhafa fyrir vöxtum.

Gerðarbeiðandi ábyrgist greiðslu kostnaðar sem leiðir af meðferð beiðni hans og nauðungarsölunni sjálfri. Að því leyti sem kostnaður er ekki greiddur fyrir fram getur sýslumaður krafið gerðarbeiðanda um tryggingu fyrir kostnaði eða greiðslu áfallins kostnaðar.

13. gr.

Þegar beiðni hefur borist kannar sýslumaður eftir því sem á við hvort beiðnin og sá grundvöllur, sem hún byggist á, séu í lögmætu formi, augljósir efnislegir annmarkar séu á rétti gerðarbeiðanda, réttilega sé greint frá gerðarþola ef heimild yfir eigninni er þinglýst eða skráð með samsvarandi hætti, réttilega hafi verið staðið að áskorun til gerðarþola og beiðnin sé komin fram í réttu umdæmi.

Telji sýslumaður atvik vera fyrir hendi sem valda því að beiðni verði hafnað vegna ákvæða 1. mgr. eða af öðrum sambærilegum ástæðum endursendir hann beiðnina þegar í stað ásamt stuttum rökstuðningi fyrir ákvörðun sinni. Gerðarbeiðandi getur leitað úrlausnar héraðsdómara um ákvörðun sýslumanns eftir ákvæðum XIII. kafla.

Hafi beiðni borist sýslumanni í umdæmi sem heimild stendur til, en hann telur nærtækara að hún hljóti meðferð í öðru umdæmi, má hann framsenda hana sýslumanni í því umdæmi að fengnu samþykki gerðarbeiðanda.

14. gr.

Nú berst sýslumanni beiðni um nauðungarsölu á eign sem beiðni liggur þegar fyrir um og þær styðjast báðar annaðhvort við heimild skv. 6. eða 8. gr., og skal þá sameina meðferð beiðnanna og telja báða þá sem þær bárust frá gerðarbeiðendur.

Ákvæðum 1. mgr. skal beitt þótt sá sem ný beiðni berst frá krefjist einnig nauðungarsölu á fylgifé með eigninni sem eldri beiðni tók ekki til, en upp frá því tekur nauðungarsalan til allra eignanna í senn. Ákvæðum 1. mgr. verður enn fremur beitt þótt ný beiðni gangi skemur en eldri í þessum efnum.

Nú koma fram tvær eða fleiri beiðnir um nauðungarsölu á eign sem er í óskiptri sameign, þær beinast ýmist hver að sínum hluta eignarinnar eða henni í heild og styðjast báð-

ar eða allar við heimild skv. 6. gr. Má sýslumaður þá sameina meðferð þeirra ef hann telur það haganlegra, enda verði það aðilunum ekki til tjóns. Upp frá því nær nauðungarsalan til þeirra eigna sem beiðnirnar gefa til samans tilefni til.

Ef meðferð tveggja eða fleiri beiðna hefur verið sameinuð skv. 2. eða 3. mgr. og ein þeirra fellur niður ræðst umfang nauðungarsölunnar upp frá því af þeim sem standa eftir. Eins skal farið að ef gerðarbeiðandi, sem fer með beiðni sem gengur lengra en beiðnir annarra, vill fresta sölu fyrir sitt leyti meðan aðrir krefjast hennar þegar.

Nú hafa aðgerðir eftir beiðni um nauðungarsölu verið stöðvaðar vegna ákvæða 22. gr. og ný beiðni berst sem varðar sömu eign, og má þá sýslumaður þrátt fyrir ákvæði 1. og 2. mgr. taka nýju beiðnina til sjálfstæðrar meðferðar. Meðferð beiðnanna verður þá sameinuð á síðari stigum ef skilyrði verða á ný til aðgerða eftir þeirri eldri.

15. gr.

Gerðarbeiðandi getur fellt beiðni sína niður hvenær sem er fram að því að boð er samþykkt í eignina við nauðungarsölu.

Beiðni um nauðungarsölu telst að auki fallin niður ef eitthvað eftirfarandi gerist fram að því að boð er samþykkt í eignina:

1. ekki er mætt af hálfu gerðarbeiðanda þegar sýslumaður tekur málefnið fyrir, enda hafi gerðarbeiðandi ekki tilkynnt sýslumanni um lögmæt forföll sem hamli að mætt sé,
2. gerðarbeiðandi verður ekki við kröfu sýslumanns um að láta í té frumrit veðskuldabréfs til stuðnings beiðni sinni, sbr. 3. mgr. 11. gr.,
3. gerðarbeiðandi setur ekki tryggingu eða greiðir ekki áfallinn kostnað skv. 3. mgr. 12. gr. innan frests sem sýslumaður hefur sett honum í því skyni,
4. sýslumaður hefur ákveðið að stöðva að öllu leyti aðgerðir við nauðungarsölu á grundvelli beiðni, sbr. 22. gr., og sú ákvörðun hefur ekki verið borin undir héraðsdómara skv. ákvæðum XIII. kafla innan þess frests sem á við eftir 2. mgr. 73. gr.,
5. lögð er fram sönnun fyrir greiðslu á þeirri kröfu sem gerðarbeiðandi krefst nauðungarsölu til að fá fullnægt.

Gerðarbeiðandi getur leitað úrlausnar héraðsdóms samkvæmt ákvæðum XIII. kafla um ákvörðun sýslumanns um að fella niður beiðni hans skv. 2. mgr.

Falli beiðnir allra gerðarbeiðenda niður verður ekki frekar af nauðungarsölunni.

16. gr.

Þegar staðreynt hefur verið að beiðni fullnægi skilyrðum 1. mgr. 13. gr. skal sýslumaður ákveða svo fljótt sem auðið er fyrirtöku hennar og senda gerðarþola afrit hennar í ábyrgðarbréfi eða með öðrum tryggum hætti, ásamt tilkynningu um hvar og hvenær sýslumaður taki hana fyrir. Ef farið verður með beiðni í sameiningu við eldri beiðni, sbr. 14. gr., skal þess getið sérstaklega.

Fallist sýslumaður á að gerðarbeiðanda sé ófært að afla vitneskju um dvalarstað gerðarþola eða hver hann sé stendur það ekki í vegi frekari aðgerða eftir lögum þessum þótt ekki verði af tilkynningu skv. 1. mgr.

Sýslumaður skal senda gerðarbeiðanda afrit tilkynningar eða veita honum á annan hátt þær upplýsingar sem ella kæmu þar fram.

2. ÞÁTTUR
Nauðungarsala á fasteignum o.fl.
IV. KAFLI
Fyrstu aðgerðir við nauðungarsölu á fasteign o.fl.

17. gr.

Auk fasteigna taka ákvæði þessa þáttar til nauðungarsölu á lóðarleiguréttindum, kaupleiguréttindum, erfðafesturéttindum, erfðaábúðarréttindum og öðrum samsvarandi réttindum yfir fasteign, að því leyti sem þau geta gengið kaupum og sölu, svo og mannvirkjum sem eru skeytt við land annars manns.

Þá gilda ákvæði þessa þáttar um nauðungarsölu á skrásettum skipum, sem eru fimm rúmlestir eða stærri, og skrásettum loftförum.

Ef gerðarbeiðandi krefst í senn nauðungarsölu á eign sem á undir 1. eða 2. mgr. og lausafé sem fylgir henni verður ákvæðum þessa þáttar einnig beitt um fylgifé.

18. gr.

Beiðni um nauðungarsölu á fasteign eða öðrum réttindum skv. 1. mgr. 17. gr. skal beint til sýslumannsins í því umdæmi þar sem réttindum yfir eigninni verður þinglýst.

Beiðni um nauðungarsölu á skipi, sem er skrásett hér á landi, skal beint til sýslumannsins í því umdæmi þar sem skipið er skráð. Aðgerðum við nauðungarsölu verður fram haldið þar þótt skipið sé flutt milli umdæma síðar nema gerðarbeiðendur æski annars. Ef framkvæmd nauðungarsölu flyst milli umdæma þarf ekki að endurtaka þær athafnir sem hafa þegar farið fram.

Beiðni um nauðungarsölu á loftfari, sem er skrásett hér á landi, skal beint til sýslumannsins í Reykjavík.

Sé um að ræða skip eða loftfar sem er skrásett erlendis má krefjast nauðungarsölu í því umdæmi þar sem það er statt, en nauðungarsalan frestast þá sjálfkrafa ef það fer síðar úr umdæminu.

19. gr.

Þegar tilkynnt hefur verið um beiðni skv. 16. gr. gefur sýslumaður út auglýsingu um nauðungarsöluna, sbr. þó 3. mgr. Í auglýsingunni skal eftirfarandi koma fram eftir því sem á við:

1. heiti eignar sem nauðungarsölu er krafist á,
2. nöfn gerðarbeiðanda og gerðarþola,
3. á hverri fjárhæð sé krafist fullnustu við nauðungarsöluna,
4. hvar og hvenær beiðnin verði tekin fyrir.

Hafi sýslumanni borist tvær eða fleiri beiðnir um nauðungarsölu á sömu eign áður en auglýsing er gefin út er rétt að geta beggja eða allra gerðarbeiðenda í henni og samanlagðrar fjárhæðar sem þeir krefjast fullnustu á. Ef beiðnirnar varða ekki að öllu leyti sömu eignir, en meðferð þeirra verður þó sameinuð skv. 2. eða 3. mgr. 14. gr., skal heiti eignar tiltekið í einu lagi eins og beiðnirnar gefa til samans tilefni til.

Ekki er þörf auglýsingar vegna beiðni ef farið verður með hana í sameiningu við eldri beiðni skv. 1. eða 2. mgr. 14. gr. og auglýsing um nauðungarsöluna hefur þegar verið gefin út. Það sama á við ef meðferð beiðna verður sameinuð eftir 3. mgr. 14. gr. og áður útgefin auglýsing nær til þess eignarhluta sem nauðungarsölu er krafist á með nýrri beiðni. Breytir engu þótt beiðni, sem auglýst var út af, falli niður eða henni verði hrundið ef ný beiðni, sem verður farið með í sameiningu við hana, er áður komin fram og staðið var réttilega að auglýsingu um nauðungarsöluna.

20. gr.

Auglýsing um nauðungarsölu skal birt einu sinni í Lögbirtingablaði minnst fjórum vikum áður en beiðnin verður tekin fyrir skv. 21. gr. Þó skal birt með sex vikna fyrirvara ef um skrásett loftfar er að ræða.

Ef gerðarþoli er erlendur ríkisborgari eða félag sem á ekki heimilisvarnarþing hér á landi og ekki hefur orðið af tilkynningu til hans, sbr. 2. mgr. 16. gr., skal sýslumaður senda utanríkisráðuneytinu afrit auglýsingarinnar, en það sendir síðan afritið svo fljótt sem verða má utanríkisráðuneyti í heimalandi gerðarþola.

Ef nauðungarsölu er krafist á loftfari sem er skrásett í öðru ríki skal gerðarbeiðandi fá auglýsingu birta um hana með minnst eins mánaðar fyrirvara á þeim stað sem loftfarið er skrásett, en um birtinguna fer að öðru leyti eftir reglum þess ríkis um auglýsingu nauðungarsölu.

Ef nauðungarsölu er krafist á skipi eða loftfari sem er skrásett í öðru ríki skal gerðarbeiðandi tilkynna þeim rétthöfum í skipinu eða loftfarinu, sem eiga heimilisvarnarþing erlendis og verður náð til á grundvelli framkominna gagna, um þau atriði sem koma fram í auglýsingu skv. 19. gr. Tilkynningin skal send í ábyrgðarbréfi.

21. gr.

Sýslumaður tekur fyrir beiðni um nauðungarsölu á starfstofu sinni á áður auglýstum tíma ef hún hefur ekki þegar fallið niður. Beiðnin og gögn um heimild og kröfu gerðarbeiðanda skulu lögð fram ásamt öðrum framkomnum gögnum sem geta skipt máli um eignina, réttindi aðila að nauðungarsölunni og framgang hennar. Skjölum um hverja nauðungarsölu skulu gefin númer í áframhaldandi röð.

Ef gerðarþoli mætir eða einhver fyrir hans hönd kynnir sýslumaður honum framlögð gögn og veitir nauðsynlegar leiðbeiningar um réttarstöðu hans og kröfu gerðarbeiðanda á sama hátt og dómara í einkamáli ber að leiðbeina ólöglærðum málsaðila. Gerðarþola er skylt að segja satt og rétt frá öllu sem sýslumaður krefur hann svara um og skiptir máli um framgang nauðungarsölunnar.

22. gr.

Sýslumaður skal gæta þess af sjálfsdáðum að fyrirmælum þessara laga um undirbúning og framkvæmd nauðungarsölunnar hafi verið fylgt. Nú verður sýslumaður þess var við fyrirtöku skv. 21. gr. að teljandi annmarkar eru á þeim atriðum sem er mælt fyrir um í 16., 19. eða 20. gr. eða með réttu hefði átt að synja um nauðungarsölu skv. 2. mgr. 13. gr., og skal hann þá stöðva frekari aðgerðir við nauðungarsöluna. Séu annmarkar aðeins í öðrum efnum getur sýslumaður ef með þarf frestað frekari aðgerðum meðan bætt verður úr þeim.

Ef ágreiningur verður við fyrirtöku skv. 21. gr. um hvort nauðungarsalan fari fram eða hvernig verði staðið að henni tekur sýslumaður ákvörðun um ágreiningsefnið þegar í stað. Að jafnaði skulu mótmæli af hendi gerðarþola eða þriðja manns ekki stöðva nauðungarsölu nema þau varði atriði sem sýslumanni ber að gæta af sjálfsdáðum eða sýslumaður telur þau annars valda því að óvíst sé að gerðarbeiðandi eigi rétt á að nauðungarsalan fari fram. Taki sýslumaður ekki til greina mótmæli gerðarþola eða þriðja manns stöðvar það ekki frekari aðgerðir að hlutaðeigandi lýsi yfir að hann muni bera gildi nauðungarsölunnar undir héraðsdóm eftir ákvæðum XIV. kafla.

Fallist gerðarbeiðandi ekki á ákvörðun sýslumanns skv. 1. eða 2. mgr. getur hann leitað úrlausnar héraðsdóms um hana eftir ákvæðum XIII. kafla. Stöðvast þá um leið frekari aðgerðir við nauðungarsöluna að því leyti sem þær geta verið háðar ákvörðuninni.

Aðrir en gerðarbeiðendur geta leitað úrlausnar héraðsdóms um ákvörðun sýslumanns eftir ákvæðum XIII. kafla ef gerðarbeiðendur eru allir samþykkir því eða ef ákvörðunin varðar aðeins einn gerðarbeiðenda, þá hann fyrir sitt leyti. Stöðvast þá frekari aðgerðir við nauðungarsöluna með sama hætti og segir í 3. mgr. Öðrum en gerðarbeiðendum er þó jafnan heimilt að fá leyst úr sínum kröfum um ákvörðun sýslumanns, ef gerðarbeiðandi leitar úrlausnar um hana skv. 3. mgr.

Hafi aðgerðir við nauðungarsölu verið stöðvaðar að öllu leyti vegna ákvæða 1.–4. mgr. tekur sýslumaður beiðni um hana fyrir á ný af sjálfsdáðum ef og þegar honum verður kunnugt um að skilyrðum sé fullnægt til þess. Eins skal farið að ef sýslumanni berst ný beiðni um nauðungarsölu á eigninni áður en skilyrði eru til að taka fyrri beiðni fyrir á ný, enda varði ekki hindrun gagnvart fyrri beiðninni framgang nauðungarsölu eftir nýju beiðninni. Sýslumaður tilkynnir gerðarbeiðendum og gerðarþola um fyrirtökuna með þeim hætti sem segir í 16. gr. nema hún hafi þegar verið ákveðin við fyrri fyrirtöku.

Ákvæðum 1.–5. mgr. verður beitt á síðari stigum nauðungarsölu fram að því að aðgerðum við hana er lokið.

23. gr.

Við fyrirtöku skv. 21. gr. getur gerðarþoli eða gerðarbeiðandi óskað eftir því að nauðungarsala á eigninni fari fram á almennum markaði eftir ákvæðum VI. kafla. Sýslumanni ber að verða við þeirri ósk ef eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

1. gerðarþoli og gerðarbeiðendur, aðrir en sá sem hefur óskina uppi, lýsa sig allir samþykka henni,
2. sá sem hefur óskina uppi sannar að hann hafi tilkynnt þeim aðilum að nauðungarsölunni skv. 3. og 4. tölul. 2. gr., sem verður náð til á grundvelli fyrirliggjandi gagna, að hann muni bera þessa ósk upp við fyrirtökuna á tilteknum stað og tíma, minnst vika er liðin frá því þeir fengu tilkynninguna í hendur eða hún var birt þeim af stefnuvotti eða þeir mæta við fyrirtökuna án undangenginnar tilkynningar og enginn þeirra mælir þar gegn óskinni,
3. sá sem hefur óskina uppi setur tryggingu eftir ákvörðun sýslumanns fyrir kostnaði sem kann að stafa af aðgerðum vegna hennar ef þær leiða ekki til sölu eignarinnar.

Sýslumaður getur orðið við ósk skv. 1. mgr. þótt gerðarbeiðandi samþykki hana ekki eða aðili skv. 3. eða 4. tölul. 2. gr. mæli gegn henni, ef sýslumaður telur raunhæft að ráðstöfun skv. VI. kafla geti tekist og að það muni engu breyta um líkindi fyrir að hlutaðeigandi fái fullnustu af andvirði eignarinnar á hvorn veginn verði staðið að sölu hennar.

Ákvæðum 1.–3. mgr. verður beitt þótt ósk þessa efnis komi fyrst fram á síðari stigum, ef hún kemur þó fram áður en byrjað er að leita boða í eignina á uppboði skv. 32. gr.

24. gr.

Nú kemur ekki fram ósk um sölu á almennum markaði og ákvæði 22. gr. tálma ekki frekari aðgerðir við nauðungarsölu, og skal þá sýslumaður ákveða við fyrirtöku skv. 21. gr. hvenær uppboð byrji á eigninni. Eftir því sem er unnt skal tekið tillit til óska gerðarbeiðanda í þeim efnum.

Komi fram ný beiðni um nauðungarsölu á eigninni eftir að tími til að byrja uppboð hefur verið ákveðinn skv. 1. mgr. getur sýslumaður án sérstakrar fyrirtöku orðið við ósk nýja gerðarbeiðandans um að þeirri ákvörðun verði breytt, ef tafir eru meiri en hann hefði orðið að sæta með því að vera eini gerðarbeiðandinn. Fyrri gerðarbeiðanda og gerðarþola skal tilkynnt um slíka breytingu með þeim hætti sem segir í 1. mgr. 26. gr.

25. gr.

Í gerðabók skal greint frá því hvar og hvenær beiðni er tekin fyrir og hverjir aðilar að nauðungarsölunni séu mættir eða hverjir fyrir þeirra hönd, auk annarra atriða sem ákvæði 21.–24. gr. gefa tilefni til. Aðilar skulu eiga kost á að kynna sér meginefni bókunar og fá bókaðar athugasemdir sínar.

V. KAFLI
Nauðungarsala á uppboði.

26. gr.

Hafi uppboð verið ákveðið á eign, sbr. 24. gr., og ekki var mætt af hálfu gerðarþola þegar sú ákvörðun var tekin, tilkynnir sýslumaður honum svo fljótt sem verða má bréflega um það hvar og hvenær uppboðið byrji. Ef ekki er kunnugt um gerðarþola eða hvert tilkynning verði send, stendur það ekki í vegi frekari aðgerðum að ekki verði af henni.

Sýslumaður skal fá birta auglýsingu um byrjun uppboðs á eign með minnst þriggja daga fyrirvara í dagblaði eða á annan samsvarandi hátt. Í auglýsingunni skal koma fram heiti eignarinnar, nöfn gerðarþola og gerðarbeiðenda, og hvar og hvenær uppboðið byrji.

27. gr.

Ef allir gerðarbeiðendur óska skal sýslumaður slá því á frest að uppboð byrji og verður þá ekki af fyrirtöku á uppboðinu þótt tilkynnt hafi verið um það og auglýst, nema aðili að nauðungarsölunni hafi áður tjáð sýslumanni að hann vilji koma þar fram mótmælum gegn henni eða neyta heimildar skv. 3. mgr. 23. gr. Eins skal farið að ef aðgerðir við nauðungarsölu geta ekki farið fram vegna búskipta eða heimildar til greiðslustöðvunar eða nauðasamningsumleitana. Þegar afráðið er að frestað verði ákveður sýslumaður aftur svo fljótt sem verða má hvenær uppboðið byrji og tilkynnir um það og auglýsir eftir því sem segir í 26. gr. Sýslumaður kynnir gerðarbeiðendum ákvörðunina á þann hátt sem honum þykir til hlýða með hæfilegum fyrirvara.

Hafi uppboð ekki byrjað á eigninni innan eins árs frá fyrirtöku skv. 21. gr. teljast allar framkomnar beiðnir um nauðungarsöluna sjálfkrafa fallnar niður án tillits til þess hvenær þær bárust sýslumanni, sbr. þó 3. mgr. Þetta gildir þó ekki ef aðgerðir við nauðungarsöluna hafa verið stöðvaðar með öllu vegna meðferðar dómsmáls og uppboðið byrjar innan þriggja mánaða frá því ágreiningurinn var leiddur til lykta eða ef aðgerðum var varnað með heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og uppboðið byrjar innan sama tíma frá því heimildin leið undir lok.

Ef nauðungarsala fer fram í sameiningu eftir beiðnum tveggja eða fleiri gerðarbeiðenda og orðið hefur að auglýsa skv. 19. gr. um beiðni fleiri en eins þeirra telst eins árs frestur skv. 2. mgr. frá því síðari eða síðasta beiðnin var tekin fyrir skv. 21. gr.

28. gr.

Dómsmálaráðherra setur almenna skilmála fyrir uppboðssölu á eignum sem ákvæði þessa þáttar taka til. Í þeim skilmálum skal meðal annars kveðið á um eftirfarandi:

1. að eignin sé seld svo farin sem hún er þegar uppboði lýkur,
2. að þeir sem geri boð í eignina séu bundnir við þau um tiltekinn tíma frá því uppboði lýkur,
3. að sýslumaður þurfi ekki að taka hæsta boði og hafni öllum framkomnum boðum ef svo er ástatt sem segir í 5. mgr. 36. gr.,

4. að kaupanda beri að greiða visst hlutfall boðs síns innan tiltekins frests frá því sýslumaður tilkynnir honum að boðið verði samþykkt að fenginni greiðslunni, en eftirstöðvar verðsins skuli greiddar í einum áfanga eða fleirum innan ákveðins tíma frá samþykki boðs sem má krefja kaupanda um tryggingu fyrir,
5. að verði vanefndir af hendi kaupanda geti sýslumaður haldið kaupunum upp á hann eða rift þeim og haldið uppboð á ný á eigninni eða tekið öðru boði sem kom fram í hana, en ef rift verði ábyrgist kaupandinn allt tjón sem hlýst af vanefndunum og megi sýslumaður halda því eftir sem kann að hafa greiðst af boðinu fyrir bótum,
6. að kaupandi beri áhættu af eigninni frá því boð hans er samþykkt og njóti réttar til umráða yfir henni frá sama tíma, sbr. þó 55. gr.,
7. að kaupandi greiði dráttarvexti og innheimtukostnað af söluverði ef hann vanefnir boð sitt, en að öðru leyti greiði hann ekki vexti af boði, sbr. þó 2. og 3. mgr. 40. gr.,
8. hvort kaupandi greiði tiltekinn kostnað af sölunni umfram fjárhæð boðs síns eða ekki,
9. að kaupandi eigi rétt til afsals fyrir eigninni eftir því sem er mælt í 56. gr.,
10. að kaupandi greiði gjöld af eigninni sem falla til eftir að uppboði lýkur, svo og vexti og verðbætur frá þeim tíma af veðskuldum sem hvíla áfram á henni, en eigi rétt til arðs af eigninni frá sama tíma,
11. að kaupanda beri að hlíta kvöðum og höftum á eigninni að því leyti sem söluverð hennar hrekkur til greiðslu upp í réttindi sem standa að baki þeim kvöðum og höftum í réttindaröð,
12. að kaupandi geti ekki krafist riftunar kaupanna, afsláttar af söluverði eða greiðslu skaðabóta af því eftir að greiðslum er lokið samkvæmt úthlutunargerð.

Auglýsing um almenna uppboðsskilmála skal birt í Stjórnartíðindum. Teljast þeir alltaf gilda ef annað er ekki ákveðið sérstaklega vegna uppboðs á tiltekinni eign.

29. gr.

Eftir kröfu aðila að nauðungarsölunni getur sýslumaður ákveðið með bókun í gerðabók að víkja í tilteknum atriðum frá almennum uppboðsskilmálum. Krafa um slíka breytingu skal að jafnaði koma fram við fyrirtöku skv. 21. gr. Breytingu má þó gera allt þar til lokið er að leita boða í eignina, en raski hún þá forsendum fyrir þegar framkomnum boðum verða bjóðendur ekki bundnir við þau.

Ef um uppboð er að ræða á eign, sem almennir uppboðsskilmálar hæfa ekki, ákveður sýslumaður ótilkvaddur í hverjum atriðum verði vikið frá þeim svo viðeigandi sé. Ákvörðun um þetta skal bókuð í gerðabók.

Ekki verður vikið frá almennum uppboðsskilmálum ef telja má hættu á að það torveldi að mun sölu á eigninni, horfi aðila að nauðungarsölunni eða þriðja manni ólöglega til tjóns, leiði til mismununar á rétthöfum yfir eigninni eða tefji óhæfilega að gerðarbeiðendur fái fullnustu, nema hlutaðeigendur lýsi sig samþykka því.

30. gr.

Nú nær nauðungarsala í senn til fasteignar eða skrásetts skips eða loftfars og fylgifjár með slíkri eign, og má þá sýslumaður ákveða að bjóða eignina upp eina sér og svo fylgifé út af fyrir sig ef hann telur sennilegt að hærri boð fáist samanlagt með þeim hætti. Eins má fara að þegar nauðungarsala tekur annars í einu lagi til eigna sem mætti ráðstafa hverri fyrir sig.

Þegar nauðungarsala tekur til eigna með þeim hætti sem segir í 1. mgr. má sýslumaður einnig ákveða að leita boða í þær þannig að annars vegar verði boðið í þær allar

í senn og hins vegar hverja fyrir sig. Slíkt má ákveða þótt þegar sé lokið að leita boða á annan hvorn veginn.

Ef boða er leitað sérstaklega í hverja eign fyrir sig verður aðeins ráðstafað þeim fjölda þeirra sem þarf til að veita gerðarbeiðendum fullnustu. Séu horfur á að ekki þurfi að ráðstafa öllum eignunum er sýslumanni rétt að taka tillit til óska gerðarþola um það í hverri röð boða verði leitað í þær.

31. gr.

Sýslumaður byrjar uppboð á starfstofu sinni á þeim tíma sem auglýst var ef því hefur ekki áður verið frestað eða nauðungarsalan fallið niður. Skulu þá lögð fram ný gögn sem hafa borist og þau kynnt gerðarþola ef mætt er fyrir hans hönd.

Áður en boða verður leitað í eignina skal sýslumaður greina frá eftirfarandi að því leyti sem er unnt og getur átt við:

1. hvort og þá hvernig sé vikið frá almennum uppboðsskilmálum, en eintak almennra skilmála skal að jafnaði liggja fyrir og meginefni þeirra kynnt viðstöddum ef þeim má ekki vera það kunnugt að fyrra bragði,
2. upplýsingum um eignina, svo sem um staðsetningu hennar, stærð og aldur, að því leyti sem er þinglýst um slíkt eða upplýst með áreiðanlegum hætti,
3. veðböndum, kvöðum og öðrum eignarhöftum sem er þinglýst eða upplýst um með öðrum hætti, svo og fjárhæðum krafna sem hefur verið krafist nauðungarsölu til að fá fullnægt eða lýst fyrir sýslumanni, en sérstök athygli skal vakin á kvöðum og höftum sem kunna að geta hvílt áfram á eigninni án tillits til sölu hennar,
4. kostnaði af nauðungarsölunni sem greiðist á undan öðrum kröfum af söluandvirði,
5. hvort eignir sem nauðungarsalan tekur í einu lagi til verði boðnar upp saman eða hver fyrir sig eða leitað verði boða á báða vegu, sbr. 30. gr.,
6. öðru sem sýslumaður telur skipta máli fyrir fjárhæð boða eða réttindi aðila að nauðungarsölunni.

Að þessu búnu gefur sýslumaður kost á að koma fram athugasemdum við undirbúning og framkvæmd nauðungarsölunnar til þessa.

32. gr.

Að því gerðu sem er mælt fyrir um í 31. gr. leitar sýslumaður boða í eignina.

Óheimilt er sýslumanni sjálfum að gera boð í eignina, fulltrúa hans sem heldur uppboðið, starfsmanni hans sem er þar við störf eða öðrum manni fyrir hönd einhvers þessara.

Boð í eignina skal virt að vettugi ef það er gert í nafni gerðarþola og nauðungarsölunnar hefur verið krafist á grundvelli 6. gr.

Samningur, sem horfir til takmörkunar á rétti manns til að gera boð í eignina, skuldbindur hann ekki.

Kaupréttur, forkaupsréttur, endurkaupsréttur eða innlausnarréttur veitir ekki rétt til að ganga inn í boð sem annar maður gerir í eignina nema svo sé sérstaklega mælt í lögum.

Sýslumaður getur krafist að sá sem gerir boð í eignina leiði þegar að því rök að hann geti staðið við það, að því viðlögðu að boð hans verði virt að vettugi. Sýslumaður getur einnig sett það skilyrði fyrir að boð verði tekið til álita að trygging verði sett fyrir því innan frests og í því formi sem hann mælir fyrir um.

33. gr.

Sýslumaður getur ákveðið minnsta mun boða, hvort heldur áður en þeirra er leitað eða eftir að þau byrja að koma fram.

Boð í eignina skal vera tiltekinnar fjárhæðar og hverju sinni ljóst hver geri það og eftir atvikum fyrir hvers hönd. Þannig skal hvert boð bókað í gerðabók og ekki lýst eftir öðru fyrr en að því búnu.

Þegar sýslumaður hefur lýst þrívegis eftir hærri boðum án þess að nokkuð komi fram lætur hann hamar falla til marks um að ekki verði tekið við frekari boðum. Áður getur hann þó gefið viðstöddum kost á að gera frekari boð í eignina þótt lægri séu en hæsta boð.

34. gr.

Fáist ekkert boð í eignina skal telja beiðnir um nauðungarsöluna fallnar niður.

Nú hefur fengist boð í eignina, allir aðilar að nauðungarsölunni eru viðstaddir eða einhver fyrir þeirra hönd þegar hamar fellur skv. 3. mgr. 33. gr. og þeir lýsa því yfir að þeir uni við að ekki verði leitað meira eftir boðum í eignina, og er þá uppboði lokið. Uppboði verður einnig lokið þótt veðhafi sé ekki viðstaddur eða gefi ekki slíka yfirlýsingu, ef sýnt er að það megi taka einhverju framkomnu boði og það nægi til fullnustu þeim kröfum sem hann getur gert í söluverðið.

35. gr.

Ef uppboði lýkur ekki samkvæmt því sem segir í 34. gr. verður því fram haldið eftir ákvörðun sýslumanns innan fjögurra vikna frá því lokið er að leita boða skv. 3. mgr. 33. gr. Framhaldi uppboðs verður ekki frestað nema óviðráðanleg atvik komi í veg fyrir framkvæmd þess, en þá ákveður sýslumaður án sérstakrar fyrirtöku um framhald uppboðs innan fjögurra vikna frá því honum verður kunnugt um að slík hindrun sé úr vegi.

Sýslumaður skal að jafnaði ákveða hvar og hvenær uppboði verði fram haldið um leið og lokið er að leita boða í eignina skv. 3. mgr. 33. gr. Þá ákvörðun þarf ekki að tilkynna frekar þeim sem voru viðstaddir þegar hún var kynnt.

Þegar ákvörðun hefur verið tekin um framhald uppboðs skal sýslumaður svo fljótt sem verða má tilkynna öllum aðilum að nauðungarsölunni sem verður náð til um hana, sbr. þó 2. mgr. Tilkynningin skal send í ábyrgðarbréfi eða símskeyti eða með öðrum sambærilegum hætti.

Sýslumaður skal jafnframt fá birta auglýsingu um framhald uppboðs í Lögbirtingablaði með minnst viku fyrirvara ef ekki er vitað hvert megi senda gerðarþola tilkynningu skv. 3. mgr.

Þá skal sýslumaður auglýsa framhald uppboðs með þeim hætti sem segir í 2. mgr. 26. gr. Skal tekið fram í auglýsingunni að um framhald uppboðs sé að ræða.

36. gr.

Eftir því sem á við skal farið eftir ákvæðum 30.–33. gr. við framhald uppboðs að því gættu sem segir í 2.–5. mgr.

Uppboði á fasteign eða réttindum yfir fasteign, sem ákvæði 1. mgr. 17. gr. taka til, skal fram haldið á eigninni sjálfri. Uppboði á skrásettu skipi eða loftfari verður að jafnaði fram haldið á starfstofu sýslumanns, en sýslumaður má þó flytja uppboð þaðan að eigninni sjálfri ef hún er þá í umdæmi hans og hann telur að hærri boð kunni að fást með þeim hætti.

Þegar uppboði er fram haldið á eigninni sjálfri eða við hana er umráðamanni hennar skylt að veita þeim sem eru við uppboðið aðgang að henni til skoðunar áður en leitað er boða í hana. Sé enginn viðstaddur til að veita aðgang að eigninni eða reynt að hindra aðgang er sýslumanni rétt að láta þegar í stað brjóta upp læsingar eða vinna á annan hátt bug á hindrun, en lögreglumönnum er skylt að verða við tilmælum hans um að framfylgja ákvörðun í þeim efnum og mega þeir beita valdi í því skyni.

Þegar boða er leitað í eignina við framhald uppboðs skal byrjað þar sem frá var horfið þegar hætt var að taka við frekari boðum skv. 3. mgr. 33. gr. Eftir að boð hafa komið fram að þessu sinni og sýslumaður hefur þrívegis lýst eftir öðrum boðum án þess að þau komi fram lætur hann hamar falla til marks um að uppboðinu sé lokið.

Ef nauðungarsölunnar var krafist á grundvelli 6. gr. og ekki er boðið meira í eignina en svo að enginn gerðarbeiðenda geti fengið neitt í sinn hlut af söluverðinu skal telja beiðnir um nauðungarsöluna fallnar niður.

37. gr.

Nú hefur verið leitað boða í eignina skv. 4. mgr. 36. gr. og sýslumaður telur þau sem koma til álita svo lág að fari fjarri líklegu markaðsverði eignarinnar þótt tekið yrði tillit til ákvæða 57. gr. Ef sýslumaður telur mega rekja þetta til sérstakra aðstæðna og hann hefur rökstudda ástæðu til að ætla að mun hærri boð geti enn fengist í eignina, getur hann ákveðið að uppboðinu verði fram haldið eitt skipti enn, enda séu ekki gerðarþoli og aðrir viðstaddir aðilar á einu máli um annað. Ákvörðun um þetta skal að jafnaði kynnt áður en lokið er að leita boða skv. 4. mgr. 36. gr. Sýslumanni er þó heimilt að ákveða þetta innan einnar viku frá þeim tíma, en þá skal gerðarþola, öðrum aðilum sem voru viðstaddir uppboðið og hæstbjóðanda tafarlaust tilkynnt um ákvörðunina. Skal litið svo á að hamar hafi þá fallið til marks um að ekki yrði leitað frekari boða í það sinn.

Ef uppboði er fram haldið skv. 1. mgr. skal farið eftir ákvæðum 35. og 36. gr., en frestur til framhalds uppboðsins skal þó vera svo skammur sem verða má.

Ákvörðun sýslumanns um hvort uppboði verði fram haldið skv. 1. mgr. verður ekki borin undir héraðsdóm.

38. gr.

Þegar uppboð er haldið skal bókað í gerðabók hvar og hvenær það gerist, hverjir aðilar að nauðungarsölunni séu viðstaddir og um önnur atriði sem leiðir af ákvæðum 30.–37. gr.

39. gr.

Þegar uppboði er lokið ákveður sýslumaður hverju boði verði tekið svo tímanlega að bjóðendur séu enn bundnir við boð sín samkvæmt uppboðsskilmálum.

Jafnan skal taka því boði sem kom hæst fram ef sýslumaður telur ekki sérstaka ástæðu til að draga í efa að það verði efnt, enda hafi þá trygging verið sett fyrir því með fullnægjandi hætti, hafi hún verið áskilin. Verði hæsta boði ekki tekið skal það næsta metið með sama hætti. Hafi tvö boð eða fleiri verið jöfn skal sýslumaður taka því sem honum þykir líklegra að verði efnt.

Þegar ákveðið hefur verið hverju boði verði tekið tilkynnir sýslumaður þeim sem gerði boðið með tryggum hætti um að það verði samþykkt ef greiðsla berst í samræmi við uppboðsskilmála á tilteknum tíma. Þegar sú greiðsla er komin fram telst boðið sjálfkrafa samþykkt. Sýslumanni er þó rétt að krefjast um leið tryggingar fyrir frekari efndum boðsins og telst það þá ekki samþykkt nema hún sé sett.

Nú berst ekki greiðsla með þeim hætti sem segir í 3. mgr., og skal þá sýslumaður taka önnur boð til álita á ný og ákveða hverju þeirra verði tekið í staðinn. Ef ekkert annað boð þykir koma til álita skal uppboð haldið á ný samkvæmt ákvæðum 35. og 36. gr. Krefja má þann sem vanefnir boð sitt um mismuninn á boðinu og því sem fæst endanlega fyrir eignina, en við málshöfðun í því skyni gilda ákvæði 3. mgr. 46. gr.

Þeim sem hefur gert boð í eignina er heimilt að framselja réttindi og skyldur sem fylgja því. Frá því framsal er tilkynnt sýslumanni kemur framsalshafi í stað framseljanda, en þó þannig að þeir ábyrgjast báðir fyrir annan og annar fyrir báða efndir boðsins.

40. gr.

Sé ekki kveðið á annan veg í uppboðsskilmálum ber kaupanda að greiða söluverðið með peningum að því leyti sem því verður ekki varið til fullnustu kröfu hans sjálfs. Sem ígildi peningagreiðslu getur kaupandi þó lagt fyrir sýslumann staðfestingu af hendi þess, sem á rétt til greiðslu af söluverðinu, fyrir því að kaupandi hafi greitt kröfu hans að einhverju leyti eða öllu eða tekið að sér greiðslu kröfunnar gegn því að hún hvíli áfram á eigninni. Kaupanda ber þó alltaf að greiða með peningum þann hluta söluverðs sem verður varið til greiðslu kostnaðar af nauðungarsölunni.

Þótt kaupandi neyti heimildar 1. mgr. til að efna boð sitt með öðru en peningagreiðslu til sýslumanns losnar hann ekki á þann hátt undan skyldum sínum nema að því leyti sem kröfurnar, sem hann greiðir öðrum, tekur að sér eða tekur undir sjálfum sér, verða viðurkenndar í endanlegri úthlutunargerð söluverðs. Nú telur sýslumaður óvíst að hverju marki slíkar kröfur verði viðurkenndar, og getur hann þá krafið kaupanda um tryggingu fyrir samsvarandi greiðslu með peningum og vöxtum sem greiðslan hefði ella borið. Verði slík trygging ekki sett í því formi og innan þess frests sem sýslumaður ákveður skal litið svo á að vanefndir hafi orðið á greiðslu.

Nú er ákveðið í uppboðsskilmálum að kaupandi greiði tiltekinn hluta söluverðs við samþykki boðs en eftirstöðvar þess á síðari tíma, og getur hann þá efnt skyldu sína til greiðslu við samþykki boðs að nokkru eða öllu með öðru en peningum. Liggi ekki þegar fyrir að söluverðið greiðist að fullu með öðru en peningum skal sú fjárhæð dregin frá söluverði sem er þó þegar sýnt að verði greidd þannig, en kaupanda ber þá að greiða með peningum það hlutfall mismunarins sem er mælt í uppboðsskilmálum að beri að greiða við samþykki boðs. Komi síðar í ljós að of mikið hafi verið greitt með peningum í það sinn eða of lítið skal það sem ber á milli greitt með þeim innlánsvöxtum sem vinnast að öðru leyti af söluverðinu.

Að því leyti sem gerðarþoli kann að eiga rétt til greiðslu af söluverðinu er kaupanda heimilt, með sömu skilyrðum og segir í 1.–3. mgr., að standa skil á því með því að lýsa yfir skuldajöfnuði með kröfu sinni á hendur gerðarþola ef almennum skilyrðum skuldajafnaðar er fullnægt og kaupandi hefur eignast kröfuna áður en uppboðinu var lokið.

Ef annað er ekki ákveðið í uppboðsskilmálum greiðir kaupandi ekki vexti af söluverði nema vanefndir verði af hans hendi, sbr. þó 2. og 3. mgr.

VI. KAFLI
Nauðungarsala á almennum markaði.

41. gr.

Hafi sýslumaður tekið til greina ósk skv. 23. gr. boðar hann svo fljótt sem verða má alla aðila að nauðungarsölunni, sem er vitað hvar verði náð til, til fyrirtöku á starfstofu sinni. Boðunin skal send í ábyrgðarbréfi sem er borið út, í símskeyti eða með öðrum sambærilegum hætti.

Við fyrirtöku skv. 1. mgr. leitar sýslumaður tillagna aðilanna um þau atriði sem er getið í 42. gr. Sýslumaður tekur þar ákvörðun í þeim efnum.

Bókað skal í gerðabók um það sem fer fram við fyrirtökur eftir ákvæðum þessa kafla.

42. gr.

Þegar eign er boðin til sölu eftir ákvæðum þessa kafla skal það að jafnaði gert með söluskilmálum sem svara til ákvæða 1., 3., 5., 7. og 9.–12. tölul. 1. mgr. 28. gr. Frá þessu má víkja eftir reglum 29. gr. Þess skal gætt þegar tilboða er leitað í eignina að skilmálum um greiðslu söluverðs verði að jafnaði hagað með þeim hætti að greiðslur fáist á áþekkum tíma og ella hefði verið mælt í uppboðsskilmálum, eftir atvikum með afhendingu verðbréfa sem megi koma greiðlega í verð.

Ákvæðum 30. gr. skal beitt eftir því sem átt getur við.

Sýslumaður skal að jafnaði fela einum eða fleiri löggiltum fasteignasala, héraðsdómseða hæstaréttarlögmanni að leita tilboða í eignina eins og ef um frjálsa sölu hennar væri að ræða.

Óski aðili að nauðungarsölunni eftir því getur sýslumaður látið virða eignina, en kostnað af því skal sá sem óskar virðingar bera um sinn. Ef síðar kemur fram að réttmæt ástæða hafi verið til að leita virðingar má sýslumaður fallast á endurkröfu fyrir kostnaði af henni eins og um sölulaun vegna eignarinnar væri að ræða, enda hafi henni þá verið komið í verð.

43. gr.

Frá því nauðungarsalan er tekin fyrir skv. 41. gr. og meðan aðgerðir samkvæmt þessum kafla standa yfir er sýslumaður einn bær um að ráðstafa eigninni og stofna til réttinda yfir henni. Geri sýslumaður löggerning varðandi eignina hefur það sömu áhrif og ef hann hefði umboð gerðarþola til þess.

Á því tímabili, sem um ræðir í 1. mgr., verður ekki gert fjárnám í eigninni, hún kyrrsett eða tekin í löggeymslu. Ekki stendur þetta í vegi fyrir að slíkri gerð verði beint að rétti sem gerðarþoli kann sjálfur að geta notið til að fá greiddan hluta söluverðs.

44. gr.

Við fyrirtöku skv. 41. gr. getur aðili lýst því yfir að hann uni við að sýslumaður taki afstöðu án frekara samráðs við sig til tilboða sem kunna að berast í eignina. Slíka yfirlýsingu má takmarka með þeim hætti að hún gildi aðeins um boð sem nemi tiltekinni lágmarksfjárhæð.

Berist sýslumanni tilboð í eignina sem hann telur mega taka boðar hann til fyrirtöku með tryggum hætti þá aðila sem hafa ekki gefið yfirlýsingu skv. 1. mgr. Í boðun skal greina meginefni tilboðs nema afrit þess fylgi með.

Við fyrirtöku, sem er boðað til skv. 2. mgr., kynnir sýslumaður framkomið tilboð og gefur aðilum kost á að tjá sig um það. Vilji þeir ekki allir una við tilboðið skal sýslumaður leita eftir boðum í eignina hjá þeim sem eru viðstaddir. Að því gerðu skal þeim sem fá ekki kröfum sínum fullnægt með framkomnum boðum gefinn kostur á að ganga inn í hæsta boð. Sýslumaður ákveður síðan hvort hann taki framkomnu boði og eftir atvikum hvaða.

45. gr.

Aðgerðum eftir fyrirmælum þessa kafla skal að jafnaði þegar hætt ef sá sem óskaði þeirra mætir ekki til fyrirtöku skv. 1. mgr. 41. gr.

Þá skal aðgerðum eftir ákvæðum þessa kafla hætt ef:

1. meira en þrír mánuðir eru liðnir frá fyrirtöku skv. 1. mgr. 41. gr. og aðili að nauðungarsölunni krefst þess, enda telji sýslumaður ekki fyrirsjáanlegt að viðunandi tilboð komi fram í eignina innan skamms tíma, eða
2. sex mánuðir eru liðnir frá fyrirtöku skv. 1. mgr. 41. gr. án þess að tilboð hafi verið samþykkt í eignina.

Sýslumaður getur enn fremur ákveðið að aðgerðum eftir fyrirmælum þessa kafla verði hætt ef gerðarþoli eða annar umráðamaður eignarinnar verður ekki við tilmælum þess, sem hefur verið falið að leita boða í hana, um að veita aðgang að henni til sýningar eða leitast á annan hátt við að spilla fyrir sölutilraunum.

Telji sýslumaður efni til að hætta aðgerðum vegna ákvæða 1.–3. mgr. kynnir hann ákvörðun um það við fyrirtöku sem hefur verið boðað til af því eða öðru tilefni. Um leið skal ákveðið um byrjun uppboðs eftir ákvæðum 24. gr.

Hafi aðgerðum eftir ákvæðum þessa kafla verið hætt verður ekki gripið til þeirra öðru sinni við sömu nauðungarsölu.

VII. KAFLI
Innheimta söluverðs og vanefndir.

46. gr.

Sýslumaður annast innheimtu söluverðs, en honum er þó heimilt að fela það öðrum á sína ábyrgð ef vanefndir verða af hendi kaupanda.

Sýslumaður varðveitir það sem er innheimt af söluverði á reikningi við banka eða sparisjóð þar til því er ráðstafað við úthlutun.

Við rekstur dómsmáls eða fullnustugerð til heimtu söluverðs, afsláttar af því, skaðabóta eða riftunar kaupa við nauðungarsölu kemur sýslumaður fram í embættisnafni sem aðili máls í stað þeirra sem kunna að eiga tilkall til hlutdeildar í söluverði, enda hafi útborgun þess ekki verið lokið. Skyldu sem kann að vera lögð á embætti hans af því tilefni verður aðeins fullnægt af söluverðinu.

47. gr.

Verði dráttur á greiðslu söluverðs ber kaupanda að greiða dráttarvexti og kostnað af innheimtu þess.

Verði verulegar vanefndir af hendi kaupanda skal sýslumaður kveðja hann með sannanlegum hætti til fyrirtöku, svo og þá sem hafa gert kröfur um greiðslu af söluverðinu. Þar ákveður sýslumaður að fengnu áliti þeirra hvort kaupunum verði haldið uppi á kaupanda eða rift. Vilji kaupandi eða aðili að nauðungarsölunni, sem hefur hagsmuna að gæta, ekki una ákvörðun um riftun kaupanna getur hann leitað úrlausnar héraðsdóms samkvæmt ákvæðum XIII. kafla. Aðgerðum skv. 3. mgr. verður þá ekki framfylgt fyrr en ágreiningurinn hefur verið leiddur til lykta.

Nú er ákveðið að rifta kaupum sem hafa átt sér stað á uppboði, og má þá hvort heldur taka öðru boði sem kom fram í eignina eða bjóða hana upp á ný eftir ákvæðum 35. og 36. gr. Hafi eigninni upphaflega verið ráðstafað eftir reglum VI. kafla má taka öðru boði sem liggur fyrir í hana eða reyna sams konar ráðstöfun á ný, en að öðrum kosti skal hún boðin upp eftir reglum V. kafla.

Eigi riftun sér stað má krefja upphaflegan kaupanda um mismun milli boðs hans sem var samþykkt og þess sem síðan fæst fyrir eignina, svo og um bætur vegna kostnaðar sem vanefndir hans hafa leitt til. Upphaflegum kaupanda verður ekki endurgreitt það sem hann hefur greitt af boði nema að því leyti sem er sýnt að ekki sé tilefni til að hafa slíka kröfu uppi á hendur honum.

48. gr.

Telji kaupandi sig eiga rétt til að rifta kaupum eða æskja afsláttar eða greiðslu skaðabóta af söluverði verður krafa hans að koma fram áður en greiðslum er lokið eftir úthlutunargerð nema mælt sé á annan veg í uppboðs- eða samningsskilmálum.

Komi fram krafa af hendi kaupanda skv. 1. mgr. skal sýslumaður boða hann til fyrirtöku, svo og þá sem kynnu að fara á mis við greiðslur ef krafa hans yrði tekin til greina. Verði ágreiningur um kröfuna tekur sýslumaður ákvörðun um hana, en kaupandi eða aðili að nauðungarsölunni, sem hefur hagsmuna að gæta, má leita úrlausnar héraðsdóms um hana samkvæmt ákvæðum XIII. kafla.

VIII. KAFLI
Úthlutun söluverðs.

49. gr.

Þeir sem telja sig eiga rétt til greiðslu af söluverði eignar skulu lýsa kröfum sínum fyrir sýslumanni áður en uppboði er lokið á henni, ef sá háttur er hafður á ráðstöfun hennar, en við fyrirtöku skv. 2. mgr. 44. gr. ef henni er ráðstafað eftir ákvæðum VI. kafla.

Kröfulýsing skal vera skrifleg og tekið fram í hvers þágu hún sé gerð, við hverja heimild tilkall til greiðslu sé stutt og hverrar rétthæðar sé krafist við úthlutun söluverðs. Þá skal koma fram hverrar fjárhæðar sé krafist og hún sundurliðuð nákvæmlega. Þau gögn skulu fylgja kröfulýsingu sem hún er studd við.

Kröfulýsing slítur fyrningu kröfu á hendur gerðarþola ef hún berst sýslumanni fyrir lok fyrningartíma og krafan fæst greidd af söluverðinu. Fáist krafan ekki greidd að fullu af söluverðinu getur hún fyrst fyrnst þegar sex mánuðir eru liðnir frá þeim tíma sem úthlutunargerð er orðin endanleg skv. 52. gr., enda hafi lýsing hennar fullnægt því sem segir í 2. mgr.

Nú hvíla önnur réttindi á eigninni en veðréttindi og þau fá ekki að standa óhögguð vegna nauðungarsölunnar, og getur þá rétthafinn lýst greiðslukröfu í söluverðið sem miði við það tjón sem hann bíði af því að réttindi hans falli niður.

Lýsi gerðarbeiðandi ekki kröfu í söluverðið skal litið svo á að hann krefjist greiðslu þeirrar fjárhæðar sem kemur fram í beiðni hans.

Gerðarþoli þarf ekki að lýsa kröfu um greiðslu þess sem kann að standa eftir af söluverði að fullnægðum kröfum annarra.

50. gr.

Þegar boð hefur verið samþykkt í eignina gerir sýslumaður frumvarp til úthlutunar á söluverði. Í frumvarpi skal miðað við að söluverðið sé til ráðstöfunar í samræmi við samþykkt boð án tillits til þess hvort það sé enn greitt. Söluverðinu skal skipt þannig að fyrst komi til greiðslu sölulauna vegna nauðungarsölunnar, nema kaupandi hafi greitt þau samkvæmt söluskilmálum, en að því búnu skal kveðið á um hvað hver aðili fái í sinn hlut eftir því sem söluverðið hrekkur til og rétthæð krafna þeirra leiðir til.

Nú hafa tvær eða fleiri eignir verið seldar í einu lagi og réttindi yfir þeim báðum eða öllum eru ekki þau sömu að því leyti sem er unnt að fullnægja þeim, og skal þá skipta söluverðinu á eignirnar. Hafi boða verið leitað í eignirnar skv. 2. mgr. 30. gr. skal skiptingin að jafnaði ráðast af hlutföllum milli hæstu boða í hverja eða hvora þeirra. Að öðrum kosti aflar sýslumaður virðingar á eignunum og skiptir söluverðinu hlutfallslega eftir henni, en kostnaður af virðingu greiðist þá jafnhliða sölulaunum.

Þegar ákveðið er í frumvarpi hvað greiðist af einstökum kröfum skal miðað við að vextir, verðbætur og gengistrygging reiknist af þeim til þess dags sem uppboði lauk á eigninni. Ef eign var ráðstafað eftir ákvæðum VI. kafla miðast útreikningur við þann dag sem tilboð, sem hefur verið samþykkt, var gert.

Nú hefur kröfu verið lýst um greiðslu af söluverðinu eða hún kemur fram í beiðni um nauðungarsölu og sýnt er að hún fáist greidd að nokkru eða öllu, og skal þá sýslumaður leggja mat á það af sjálfsdáðum við gerð frumvarps með hverri fjárhæð og hvar í réttindaröð krafan verði viðurkennd að lögum á grundvelli framkominna gagna. Ef krafa er fyrnd eða hefur glatað réttarvernd að einhverju marki skal sýslumaður færa niður fjárhæð hennar í frumvarpi sem því nemur af sjálfsdáðum. Ef kröfu hefur ekki verið lýst fyrr en eftir þann tíma sem segir í 1. mgr. 49. gr. verður ekki úthlutað af söluverðinu til greiðslu málskostnaðar eða annars innheimtukostnaðar af henni.

Nú hefur réttindum verið þinglýst á eignina en kröfu er ekki lýst í skjóli þeirra og réttháð þeirra er slík að greiðsla ætti að koma í hlut rétthafans af söluverðinu. Skal þá sýslumaður gera ráð fyrir greiðslu kröfu í frumvarpinu með þeirri fjárhæð sem hún gæti hæst orðið eftir hljóðan þinglýsts skjals um réttindin ef henni yrði síðar lýst.

Í frumvarpi verður ekki tekið tillit til óþinglýstra réttinda yfir eigninni nema kröfu hafi verið lýst í skjóli þeirra.

Ef til álita kemur að greiða kröfu sem er skilyrt eða umdeild skal gera ráð fyrir henni í frumvarpi með þeirri fjárhæð sem má ætla að hún geti hæst numið.

51. gr.

Þegar frumvarp hefur verið gert til úthlutunar söluverðs sendir sýslumaður öllum aðilum að nauðungarsölunni, sem er vitað hvar verði náð til, eintak af frumvarpinu með tryggum hætti. Í frumvarpinu skal tekið fram að andmæli gegn því þurfi að berast sýslumanni innan tiltekins frests sem skal ekki vera skemmri en tvær vikur frá því frumvarpið er sent.

Nú kemur krafa um greiðslu af söluverði fyrst fram eftir gerð frumvarps en áður en fresti skv. 1. mgr. er lokið og hún gengur framar kröfum sem var ætlað að greiða eftir því, og skal þá sýslumaður gera breytingar á frumvarpinu eftir því sem efni standa til. Slíkar breytingar skulu tilkynntar þeim sem verða að sæta röskun á fyrirhugaðri úthlutun sinni, og skal sýslumaður ákveða sérstakan frest handa þeim til að koma fram andmælum gegn breytingunum ef þurfa þykir. Eins skal farið að ef kröfu er fyrst lýst á þessum tíma í skjóli veðréttar sem sýslumaður hefur gert ráð fyrir greiðslu á skv. 5. mgr. 50. gr.

52. gr.

Komi fram mótmæli gegn frumvarpi innan frests skv. 51. gr. skal sýslumaður boða þá sem mótmælin varða á sinn fund. Þegar hlutaðeigendum hefur gefist kostur á að tjá sig um mótmælin bókar sýslumaður ákvörðun í gerðabók um hvort hann taki þau til greina og breyti frumvarpi því til samræmis. Aðili að nauðungarsölunni má að svo búnu leita úrlausnar héraðsdóms á ágreiningi um ákvörðunina samkvæmt ákvæðum XIII. kafla.

Ef mótmæli koma ekki fram gegn frumvarpi telst það endanleg úthlutunargerð söluverðs við lok frests skv. 51. gr. Hafi ágreiningur staðið um frumvarp telst það endanleg úthlutunargerð söluverðs þegar hann hefur verið leiddur til lykta, eftir atvikum með þeim breytingum sem það hefur þá sætt fyrir dómi.

Nýjum kröfum um greiðslu af söluverði eða hækkun á greiðslu frá því sem greinir í úthlutunargerð verður því aðeins komið fram eftir lok frests skv. 51. gr. að fyrir liggi

samþykki allra sem slík breyting getur varðað, enda hafi greiðslum samkvæmt úthlutunargerð ekki enn verið lokið þannig að girt sé fyrir breytingu.

Komi til lækkunar á kröfu frá því sem segir í úthlutunargerð skal gerður viðauki við hana um ráðstöfun á viðeigandi fjárhæð. Slíkan viðauka þarf sýslumaður ekki að bera undir aðila nema hann telji óvíst um réttindi til greiðslu.

53. gr.

Ekki verður greitt samkvæmt úthlutunargerð fyrr en frestur til að bera gildi nauðungarsölunnar undir héraðsdóm skv. 1. mgr. 80. gr. er liðinn. Þegar sá frestur er liðinn má heldur ekki greiða eftir úthlutunargerð ef dómsmál vegna nauðungarsölunnar skv. XIII. eða XIV. kafla hefur ekki enn verið leitt til lykta, nema að því leyti sem er sýnt að niðurstaða þess geti ekki breytt réttindum til greiðslna. Sé söluverð aðeins greitt að hluta þegar sá tími er kominn að það megi greiða eftir úthlutunargerð má sýslumaður verja því sem er þegar fengið til að fullnægja kröfum eftir rétthæð þeirra.

Þegar komið er að greiðslu skv. 1. mgr. skal fundið hvað hafi unnist í vexti af söluverði. Vöxtum skal jafnað niður á þá sem hafa ekki enn fengið greitt samkvæmt úthlutunargerð í hlutfalli við fjárhæð kröfu hvers þeirra. Hlutdeild í vöxtum greiðist síðan hverjum fyrir sig samhliða því sem honum ber eftir úthlutunargerð.

54. gr.

Nú hefur greiðsla verið ákveðin í úthlutunargerð skv. 5. mgr. 50. gr. og sá tími er kominn að það megi inna hana af hendi án þess að neinn hafi lýst tilkalli til hennar, og skal þá sýslumaður leggja hana á sérgreindan reikning við banka eða sparisjóð. Sé fjárins ekki vitjað hjá sýslumanni innan árs frá þeim tíma skal hann fá birta auglýsingu í Lögbirtingablaði þar sem skorað er á þann sem á rétt til greiðslunnar að gefa sig fram innan mánaðar frá birtingu auglýsingarinnar að því viðlögðu að fénu verði þá ráðstafað skv. 3. mgr.

Hafi greiðsla skv. 7. mgr. 50. gr. verið ákveðin í úthlutunargerð skal sýslumaður leggja hana á sérgreindan reikning við banka eða sparisjóð, þar sem féð skal varðveitt þar til ráðið er um tilkall til þess.

Að því leyti sem geymslufé skv. 1. eða 2. mgr. verður ekki ráðstafað samkvæmt úthlutunargerð skal sýslumaður taka úthlutunina upp á ný og verja fénu til greiðslu handa þeim sem stóðu næstir þegar úthlutun var ráðin í byrjun. Sýslumaður getur farið svo að sem segir í 51. og 52. gr. ef hann telur ágreining geta staðið um tilkall til fjárins, en ekki verður þá hreyft við því sem var áður slegið föstu í úthlutunargerð. Ef ekki er kunnugt um neinn sem getur gert tilkall til fjárins greiðir sýslumaður það í ríkissjóð, en gefi sá sig síðar fram sem átti rétt til fjárins skal honum greitt það úr ríkissjóði ef krafa hans er ekki fyrnd.

IX. KAFLI
Réttur til umráða yfir eign, afsal við nauðungarsölu o.fl.

55. gr.

Ef ekki er mælt fyrir um á annan veg í uppboðsskilmálum nýtur kaupandinn réttar til umráða yfir eigninni frá því boð hans er samþykkt.

Um umráðarétt kaupanda við nauðungarsölu skv. VI. kafla fer eftir því sem hefur samist.

Nú hefur gildi nauðungarsölu verið borið undir dóm eftir ákvæðum XIV. kafla áður en kaupandi tekur við umráðum eignarinnar, og getur þá gerðarþoli krafist þess að leyst verði úr því með úrskurði undir rekstri þess máls, hvort honum eða öðrum umráðamanni verði vikið af eigninni fyrr en lyktir þess eru fengnar.

56. gr.

Þegar kaupandi hefur efnt skyldur samkvæmt uppboðs- eða söluskilmálum gefur sýslumaður honum út afsal fyrir eigninni. Þetta skal þó ekki gert fyrr en frestur til að bera gildi nauðungarsölunnar undir héraðsdóm skv. 1. mgr. 80. gr. er liðinn eða lyktir máls sem er borið undir dóm innan þess frests eru fengnar.

Hafi nauðungarsölu verið krafist eftir heimild í 6. eða 7. gr. falla niður öll veðbönd, umráðaréttindi, kvaðir, höft og önnur réttindi yfir eigninni við útgáfu afsals nema annað leiði beinlínis af lögum, eignin hafi verið seld með þeim skilmálum að þau standi í tilteknum atriðum óhögguð eða kaupandinn hafi síðar tekið þau að sér. Í afsali skal tekið fram hver réttindi yfir eigninni falli brott.

Að því leyti sem réttindum sem falla brott skv. 1. mgr. hefur verið þinglýst skulu þau afmáð við þinglýsingu afsals.

57. gr.

Nú hefur einhver sá, sem hefur notið réttinda yfir eigninni, gerst kaupandi að henni við nauðungarsölu án þess að réttindum hans hafi verið fullnægt með öllu af söluverðinu og hann krefur síðan gerðarþola eða annan um greiðslu þess sem stendur eftir af skuldbindingunni. Getur þá sá sem kröfunni er beint að krafist þess að hún verði færð niður um fjárhæð sem nemur mismun á því verði sem eignin var seld fyrir og því sem þykir sýnt að hafi verið markaðsverð eignarinnar við samþykki boðs miðað við þau greiðslukjör sem eignin var seld gegn.

Rétt er þeim sem kann að verða krafinn um eftirstöðvar skuldbindingar að höfða mál á hendur kaupanda til að fá þær færðar niður samkvæmt því sem segir í 1. mgr.

3. ÞÁTTUR
Nauðungarsala á öðrum eignum og réttindum.

X. KAFLI
Umdæmi, vörslutaka o.fl.

58. gr.

Ákvæði þessa þáttar taka til nauðungarsölu á eignum og réttindum sem falla ekki undir fyrirmæli 17. gr. en geta gengið kaupum og sölu.

Beiðni um nauðungarsölu samkvæmt þessum þætti skal beint til sýslumannsins í einhverju eftirfarandi umdæma:

1. þar sem eignin er staðsett eða geymd,
2. þar sem gerðarþoli á heimilisvarnarþing,
3. þar sem gert var fjárnám sem nauðungarsölu er síðan krafist eftir.

Gerðarbeiðanda er einnig heimilt að krefjast nauðungarsölu í öðru umdæmi en leiðir af ákvæðum 2. mgr. ef sýslumaður, sem beiðni er beint til, fellst á að líkur séu fyrir að þar fáist hærra verð fyrir eignina. Gerðarbeiðandi ber áhættu af rýrnun eða spjöllum á eign sem hljótast við flutning hennar milli umdæma.

Hafi beiðnir komið fram um nauðungarsölu á sömu eign í fleiri umdæmum en einu skal sameina meðferð þeirra svo fljótt sem verður uppvíst um það. Komi gerðarbeiðendur sér ekki saman um annað skal það gert í því umdæmi sem getur fyrst átt við eftir talningu þeirra í 2. mgr.

59. gr.

Nú er krafist nauðungarsölu á eign sem gerðarþoli hefur umráð yfir eða þriðji maður fyrir hans atbeina, og má þá gerðarbeiðandi óska í beiðni um nauðungarsöluna eftir heimild sýslumanns til að taka vörslur eignarinnar í því skyni að fá henni ráðstafað, enda

sé ekki um eign að ræða sem verður seld samkvæmt ákvörðun sýslumanns þar sem hún er niður komin.

Þegar sýslumaður kannar beiðni eftir ákvæðum 13. gr. skal hann um leið leggja mat á það hvort skilyrði séu til að heimila gerðarbeiðanda vörslutöku ef þess er krafist. Telji sýslumaður þeim fullnægt ritar hann þá ákvörðun á beiðnina, svo og hvar og hvenær eigninni verði ráðstafað. Afrit af beiðninni sem verða send skv. 16. gr. skulu bera þessa áritun. Áritun sýslumanns má hljóða þannig að gerðarbeiðandi njóti þessarar heimildar fyrst frá tilteknum tíma.

60. gr.

Gerðarþola er skylt að afhenda eignina gerðarbeiðanda eða öðrum sem hann felur að vitja hennar fyrir sína hönd, enda sé þá framvísað heimild skv. 2. mgr. 59. gr. Sama skylda hvílir á þriðja manni sem hefur vörslur eignarinnar ef réttur hans til umráða gengur ekki fyrir rétti gerðarbeiðanda yfir henni. Handveðréttur eða haldsréttur þriðja manns stendur þó ekki í vegi fyrir heimild gerðarbeiðanda til að krefjast afhendingar eignarinnar, enda verði slíkur réttur þá virtur við nauðungarsöluna.

Nú neitar gerðarþoli eða annar vörslumaður að verða við skyldu sinni skv. 1. mgr. eða ekki tekst að ná til hans, og getur þá gerðarbeiðandi leitað atbeina sýslumanns til að fá eignina afhenta. Til að framfylgja rétti gerðarbeiðanda getur sýslumaður krafist aðgangs að húsakynnum eða hirslum vörslumanns og má beita valdi sé aðgangur ekki veittur. Lögreglumönnum er skylt að verða við tilmælum sýslumanns um að framfylgja ákvörðun hans í þessum efnum. Bókað skal í gerðabók um þessar aðgerðir.

Ákvæðum 22. gr. skal beitt við aðgerðir skv. 2. mgr. eftir því sem átt getur við.

Gerðarbeiðandi ber áhættu af eigninni frá því hann fær vörslur hennar þar til henni er ráðstafað. Gerðarbeiðandi skal sjá til þess að eigninni verði komið tímanlega á þann stað sem sýslumaður hefur ákveðið til að ráðstafa henni.

XI. KAFLI
Nauðungarsala á lausafjármunum.

61. gr.

Nauðungarsala á lausafjármunum fer fram á uppboði nema annar háttur sé ákveðinn skv. 62. gr. Á sama uppboði má selja lausafjármuni samkvæmt fleiri beiðnum en einni.

Sýslumaður ákveður hvar og hvenær uppboð verður haldið eftir því sem beiðnir liggja fyrir um slíkt hverju sinni.

Ekki er þörf að taka fyrir beiðnir um nauðungarsölu á lausafjármunum fyrr en við uppboð. Sýslumaður getur ákveðið aðra fyrirtöku á beiðni ef svo stendur á sem segir í 2. mgr. 62. gr. eða 1. mgr. 63. gr., en þá skal bókað í gerðabók um það sem fer fram.

Um framlagningu gagna og leiðbeiningar við gerðarþola gilda ákvæði 21. gr.

62. gr.

Eftir ósk gerðarþola eða gerðarbeiðanda getur sýslumaður ákveðið að lausafjármunum verði ráðstafað með sölu á almennum markaði ef skilyrðum 23. gr. er fullnægt. Sýslumanni er þó rétt að hafna slíkri ósk ef hann telur munina illseljanlega eða verðmæti þeirra svo lítið að ekki sé vert að standa þannig að sölunni.

Ósk skv. 1. mgr. skal koma á framfæri við sýslumann ekki síðar en við upphaf uppboðs. Komi óskin fram með nægum fyrirvara getur sýslumaður tekið hana sérstaklega fyrir áður en komið er að uppboði að undangenginni boðun til hlutaðeigenda.

Ef orðið er við ósk skv. 1. mgr. skal ákvæðum VI. kafla beitt við ráðstöfun munanna að gættu eftirfarandi:

1. að gerðarþoli eigi ekki rétt á að halda vörslum eða fá aftur vörslur munanna meðan ráðstöfun er reynd nema gerðarbeiðandi samþykki,
2. að söluskilmálar verði ákveðnir hverju sinni með hliðsjón af ákvæðum 65. gr.,
3. að ákveðið verði hverju sinni eftir eðli munanna hverjum verði falið að leita tilboða í þá,
4. að aðili að nauðungarsölunni geti krafist að tilraunum til sölu munanna verði hætt eftir að mánuður er liðinn frá því óskin var tekin til greina.

63. gr.

Gerðarþoli eða þriðji maður sem hefur lögvarinna hagsmuna að gæta getur komið á framfæri mótmælum gegn nauðungarsölunni við sýslumann fram að því að leitað er boða í munina. Berist mótmælin með nægum fyrirvara getur sýslumaður tekið nauðungarsöluna sérstaklega fyrir að undangenginni boðun til hlutaðeigenda til að fjalla um þau áður en komið er að uppboði.

Eftir því sem átt getur við skal ákvæðum 22. gr. beitt við nauðungarsölu eftir þessum kafla.

64. gr.

Þegar uppboð hefur verið ákveðið fær sýslumaður auglýsingu um það birta í dagblaði eða með öðrum samsvarandi hætti minnst einu sinni með viku fyrirvara. Sýslumaður getur ákveðið að auglýsing verði birt oftar og þá með öðrum hætti og á þeim tíma sem honum þykir eiga við.

Í auglýsingunni skal koma fram hvar og hvenær uppboðið byrji. Skal lýst með almennum hætti um hverja muni sé að ræða, en verðmætra muna skal getið sérstaklega með viðeigandi lýsingu. Ekki er þörf að greina frá nöfnum gerðarbeiðenda eða gerðarþola, en sýslumaður getur ákveðið að það verði gert ef það þykir horfa til sérstakra upplýsinga um þá muni sem á að selja.

Gerðarbeiðanda er frjálst að auglýsa uppboðið á eigin kostnað hvað sig varðar.

Nú er upplýst að þriðji maður njóti réttinda í eign og vitað er hvar verði náð til hans, og skal þá sýslumaður tilkynna honum um uppboð á henni með hæfilegum fyrirvara og sannanlegum hætti.

65. gr.

Dómsmálaráðherra setur almenna skilmála fyrir uppboðssölu á lausafjármunum, sem skulu birtir í auglýsingu í Stjórnartíðindum, en í þeim skal meðal annars kveðið á um eftirfarandi:

1. að munirnir séu seldir í því ástandi sem þeir eru þegar hamar fellur,
2. að sýslumanni sé óskylt að taka neinu framkomnu boði, sbr. 5. og 6. mgr. 67. gr.,
3. hvort kaupandi greiði kostnað og opinber gjöld af af nauðungarsölunni til viðbótar við boð sitt eða hvort slíkt skuli talið innifalið í fjárhæð boðs,
4. að kaupanda beri að greiða söluverðið þegar í stað eftir að munirnir eru slegnir honum, en það megi þó ákveða áður en boða er leitað, að ósk eða með samþykki gerðarbeiðanda, að gjaldfrestur verði veittur við sölu tiltekinna muna,
5. að kaupandi beri áhættu af mununum frá því hamar fellur,
6. að kaupanda sé rétt og skylt að taka munina í sínar vörslur um leið og söluverðið sé greitt, en sé ekki annað ákveðið verði þeir varðveittir fram að því á hans kostnað ef gjaldfrestur er veittur,

7. að engin ábyrgð sé tekin á ástandi munanna eða heimild yfir þeim og geti kaupandi ekki krafist riftunar kaupanna, afsláttar eða skaðabóta eftir að söluverðinu hefur verið ráðstafað.

Sýslumaður getur ákveðið að víkja frá almennum uppboðsskilmálum við sölu á tilteknum munum eða uppboðið í heild sinni eftir ákvæðum 29. gr., en að öðrum kosti teljast almennir skilmálar gilda.

66. gr.

Ef gerðarbeiðendur æskja þess og gerðarþoli mótmælir því ekki skal frestað að selja munina á uppboði. Verður þá ekki af fyrirtöku á uppboði nema tilefni sé til hennar vegna ákvæða 62. eða 63. gr. Það sama á við ef ekki reynist unnt að koma mununum á uppboðsstað í tæka tíð.

Ef uppboði er frestað skv. 1. mgr. ákveður sýslumaður nýjan tíma til þess. Ákvörðunin skal tilkynnt gerðarþola bréflega en gerðarbeiðanda með þeim hætti sem sýslumanni þykir til hlýða. Uppboðið skal auglýst á ný skv. 1. og 2. mgr. 64. gr.

Hafi munir ekki verið seldir innan eins árs frá þeim degi sem sýslumanni barst beiðni um nauðungarsöluna telst hún sjálfkrafa fallin niður. Þetta gildir þó ekki ef uppboðinu hefur verið frestað vegna meðferðar dómsmáls eða varnað með heimild til greiðslustöðvunar eða til að leita nauðasamnings og uppboðið fer fram svo fljótt sem verða má frá því slík hindrun er úr vegi.

67. gr.

Áður en byrjað er að leita boða í muni við uppboð skal sýslumaður kynna uppboðsskilmála í heyranda hljóði. Ef skilmálar verða ekki þeir sömu við sölu allra muna má kynna í byrjun þá sem gilda varðandi flesta munina en greina síðan jafnharðan og leitað er boða frá þeim sem gilda um aðra.

Sýslumaður ákveður í hverri röð munirnir verði boðnir upp, en rétt er að taka tillit til óska gerðarþola í þeim efnum ef óvíst er hvort það þurfi að bjóða upp alla munina til að fullnægja kröfum gerðarbeiðanda. Leita má boða í tvo eða fleiri muni í senn ef gerðarþoli er sá sami og sýslumaður telur að boð verði ekki lægri með þeim hætti en fengjust til samans í hvern hlut fyrir sig. Einnig má leita boða eftir ákvæðum 2. mgr. 30. gr.

Þegar kemur að því að leita boða í tiltekinn hlut skal sýslumaður gefa ótvírætt til kynna um hvern hlut sé að ræða, svo sem með því að hluturinn sé tekinn fram til sýnis eða bent sé greinilega á hann. Upplýsingar skulu veittar um hlutinn eftir því sem vitneskja liggur fyrir og sýslumaður telur ástæðu til. Að því gerðu lýsir sýslumaður eftir boðum.

Ákvæði 2.–6. mgr. 32. gr. og 1. mgr. 33. gr. gilda um boðin.

Komi ekkert boð fram í hlut getur sýslumaður ákveðið að bæta öðrum við og leita boða í þá í einu lagi. Sé þetta ekki unnt skv. 2. mgr. eða beri það ekki árangur telst beiðni um nauðungarsöluna fallin niður hvað þann hlut varðar. Það sama á við ef nauðungarsölu er krafist á grundvelli 6. gr. og ekki kemur fram boð sem nægir til þess að gerðarbeiðandi fái eitthvað í sinn hlut af söluverði.

Þegar sýslumaður hefur skorað þrívegis á viðstadda að gera frekari boð í hlutinn án þess að þau komi fram lætur hann hamar falla og getur þess um leið hvort boði sé tekið og þá hvaða. Ef sýslumaður telur boðin óhæfilega lág með hliðsjón af líklegu markaðsverði hlutar getur hann orðið við kröfu aðila um að hafna þeim öllum og frestað til annars uppboðs að reyna sölu á ný. Að öðrum kosti skal hæsta boði jafnan tekið, en séu tvö eða fleiri hæst og jöfn ákveður sýslumaður hvoru eða hvaða verði tekið.

Ef ekki er staðið við boð í kjölfar þess að því er tekið má sýslumaður lýsa þegar yfir að næsta boði sé tekið eða bjóða hlutinn upp á ný. Krefja má þann sem vanefnir boð sitt um mismuninn á boðinu og því sem fæst síðan fyrir hlutinn, en við málshöfðun í því skyni gilda ákvæði 3. mgr. 46. gr.

Bókað skal í gerðabók hverjir munir séu seldir á uppboði og gegn hverju verði, eftir kröfu hvers það hafi verið gert og hver hafi verið gerðarþoli.

68. gr.

Nú er gerðarbeiðandi einn, annarri kröfu hefur ekki verið lýst um greiðslu af söluverði og öðrum kröfum en gerðarbeiðanda hefur ekki verið þinglýst á eignina, og skal þá sýslumaður úthluta söluverðinu svo fljótt sem verða má eftir greiðslu þess, enda hafi gildi nauðungarsölunnar ekki áður verið borið undir héraðsdóm samkvæmt ákvæðum XIV. kafla. Eins má fara að þótt fleiri kröfur en gerðarbeiðanda liggi fyrir ef ekki er ástæða til að ætla að ágreiningur standi um tilkall til söluverðs.

Ef söluverði verður ekki úthlutað skv. 1. mgr. skal ákvæðum 50.–54. gr. beitt eftir því sem átt getur við.

69. gr.

Ef þörf krefur gefur sýslumaður kaupanda út heimildarbréf fyrir eignarrétti hans.

Nauðungarsala samkvæmt ákvæðum þessa kafla hefur sömu áhrif og er mælt fyrir um í 2. mgr. 56. gr.

Beita má ákvæðum 57. gr. um kröfu þess sem gerist kaupandi við nauðungarsölu samkvæmt reglum þessa kafla.

XII. KAFLI
Nauðungarsala á verðbréfum, kröfuréttindum o.fl.

70. gr.

Ef nauðungarsölu er krafist á réttindum, sem önnur ákvæði þessara laga ná ekki til en geta þó gengið kaupum og sölu, tekur sýslumaður beiðni um hana fyrir að undangengnum tilkynningum skv. 16. gr. til að taka ákvörðun um aðgerðir vegna hennar skv. 71. gr. Aðrir sem geta talist aðilar að nauðungarsölunni og er vitað um skulu einnig kvaddir til fyrirtökunnar með sannanlegum hætti.

Bókað skal í gerðabók um það sem fer fram við fyrirtökur eftir ákvæðum þessa kafla.

71. gr.

Við fyrirtöku á beiðni um nauðungarsöluna skal farið eftir því sem segir í 21. gr. Þar ákveður sýslumaður hvernig verði staðið að nauðungarsölunni að fengnum tillögum þeirra sem eru mættir.

Ef nauðungarsölu er krafist á ógjaldföllnu verðbréfi skal að jafnaði ákveða við fyrirtöku að fela tilteknum verðbréfamiðlara að selja það gegn verði sem sýslumaður samþykkir og standa síðan sýslumanni skil á söluverðinu. Ef um verðbréf er að ræða sem má þegar eða bráðlega fá greitt eða innleyst með peningagreiðslu má ákveða að sýslumaður fari þá leið. Sýslumaður áritar verðbréf um framsal eða greiðslu eða til innlausnar með sömu áhrifum og ef hann hefði umboð til þess.

Ef nauðungarsölu er krafist á öðrum kröfuréttindum eða annars konar tilkalli til peningagreiðslu skal að jafnaði ákveða við fyrirtöku að fela gerðarbeiðanda eða tilteknum hæstaréttar- eða héraðsdómslögmanni að fylgja réttindunum eftir gegn ábyrgð gerðarbeiðanda á greiðslu kostnaðar og standa síðan sýslumanni skil á andvirði þeirra. Réttindin verða þá sótt í umboði sýslumanns sem kemur fram í embættisnafni sem aðili að þeim. Þó má ákveða að sýslumaður leitist fyrst við að fá andvirði réttindanna greitt.

Ef um annars konar réttindi er að ræða skal ákveða ráðstöfun þeirra við uppboð skv. XI. kafla nema ákvæðum 2. eða 3. mgr. verði beitt um þau með sambærilegum hætti og þar er mælt.

Nú er krafist nauðungarsölu á réttindum sem ákvæði 2. eða 3. mgr. taka til og það þykir ósennilegt að aðgerðir samkvæmt þeim ákvæðum muni bera árangur eða svara kostnaði eða það er þegar reynt, og skal þá ráðstafa réttindunum við uppboð eftir fyrirmælum XI. kafla.

72. gr.

Við ráðstöfun réttinda skv. 2. eða 3. mgr. 71. gr. skal að öðru leyti farið eftir reglum XI. kafla eftir því sem þær geta átt við.

4. ÞÁTTUR
Málsmeðferð fyrir dómstólum.

XIII. KAFLI
Úrlausn ágreinings um hvort nauðungarsala fari fram o.fl.

73. gr.

Eftir því sem er mælt fyrir um í öðrum ákvæðum þessara laga má leita úrlausnar héraðsdómara samkvæmt fyrirmælum þessa kafla um ágreining sem rís við nauðungarsölu.

Sá sem vill leita úrlausnar héraðsdómara skal lýsa því yfir við fyrirtöku sýslumanns á nauðungarsölunni, þar sem sú ákvörðun kemur fram sem leita á úrlausnar um. Hafi hlutaðeigandi ekki verið staddur við fyrirtökuna og ekki mátt fá boðun til hennar eða haft lögmæt forföll eða ákvörðunin kom ekki fram við fyrirtöku, má hann þó koma yfirlýsingu sinni bréflega fram við sýslumann innan viku frá því honum varð kunnugt um ákvörðunina, ef henni hefur ekki þegar verið framfylgt með aðgerðum við nauðungarsöluna.

Þegar yfirlýsing skv. 2. mgr. hefur komið fram skal sýslumaður þegar í stað stöðva frekari aðgerðir við nauðungarsöluna að því leyti sem þær geta verið háðar umdeildri ákvörðun hans, nema bersýnilegt þyki að skilyrði skorti til að leita úrlausnar héraðsdómara um hana. Komi yfirlýsing fram við fyrirtöku skal bókað um hana í gerðabók ásamt því sem hlutaðeigandi kveðst munu krefjast fyrir dómi. Einnig skal bókað um viðhorf annarra til ágreiningsins og kröfur þeirra að því leyti sem hann getur varðað þá. Sýslumaður skal síðan svo fljótt sem er unnt afhenda þeim sem hyggst leita úrlausnar héraðsdómara staðfest eftirrit framlagðra gagna og endurrit úr gerðabók að því leyti sem þau varða ágreiningsefnið.

Sýslumaður skal tilkynna þeim aðilum sem ágreiningurinn getur varðað og voru ekki viðstaddir þegar yfirlýsing skv. 2. mgr. kom fram um málavexti.

Sá sem leitar úrlausnar héraðsdómara skal tafarlaust senda honum málsgögn skv. 3. mgr.

Sýslumanni er heimilt að senda héraðsdómara athugasemdir sínar um málefnið ef hann kemur ekki til með að eiga aðild að dómsmálinu, sbr. 3. mgr. 46. gr.

74. gr.

Þegar héraðsdómara hafa borist gögn varðandi nauðungarsöluna kannar hann hvort skilyrðum þessara laga til að leita úrlausnar hans sé fullnægt. Ef svo er ekki vísar hann málinu frá dómi með úrskurði án þess að kveðja til aðila þess eða taka það að öðru leyti fyrir á dómþingi.

Ef máli verður ekki þegar vísað frá skv. 1. mgr. ákveður héraðsdómari hvernig aðild að því verði hagað. Að öðru jöfnu skal sá sem leitar úrlausnarinnar talinn sóknaraðili máls. Ef leitað er úrlausnar vegna ágreinings sem hefur risið milli þess sem leitar hennar og annars eða annarra aðila að nauðungarsölunni skulu þeir sem standa gegnt honum taldir varnaraðilar, sbr. þó 3. mgr. 46. gr. Ella skal gerðarþoli að jafnaði talinn varnaraðili, en það skal hann einnig annars vera ef ágreiningsefnið varðar hagsmuni hans. Ráðist aðild að málinu ekki með þessum hætti ákveður héraðsdómari um hana eftir eðli þess.

Að því gerðu sem segir í 2. mgr. ákveður héraðsdómari stað og stund til þinghalds og tilkynnir það málsaðilum með sannanlegum hætti og hæfilegum fyrirvara.

75. gr.

Ef sættir takast ekki um ágreininginn í þinghaldi sem er boðað til skv. 3. mgr. 74. gr. skulu aðilar gera grein fyrir þeim kröfum sem þeir hafa uppi.

Kröfur verða ekki hafðar uppi í máli samkvæmt ákvæðum þessa kafla um annað en þá ákvörðun sýslumanns sem varð tilefni málsins, svo og málskostnað, sbr. þó 3. mgr. Frá þessu má þó víkja ef aðilarnir eru á einu máli um að fá leyst úr öðrum ágreiningi varðandi nauðungarsöluna, sem varðar ekki aðra en þá, og héraðsdómari fellst á að þeir hafi lögvarða hagsmuni af því að fá úrlausn þá um þann ágreining.

Ef málið varðar riftun kaupa við nauðungarsölu eða rétt til afsláttar eða skaðabóta, sbr. 47. og 48. gr., má krefjast að mælt verði fyrir um réttindi og skyldur aðila í þeim efnum. Í slíku máli má einnig hafa uppi gagnkröfu með eða án gagnsakar sé almennum skilyrðum til þess fullnægt, enda sæki sá þing sem slíkri kröfu er beint að. Gagnsök telst höfðuð án frekari aðgerða ef krafa í henni kemur fram á dómþingi.

Þegar kröfur aðila hafa komið fram skal þeim veittur skammur frestur til að skila skriflegum greinargerðum og afla sýnilegra sönnunargagna ef þörf krefur. Málið skal síðan sótt og varið munnlega, en í sama þinghaldi má taka munnlegar skýrslur ef þeirra er þörf, sbr. þó 76. gr.

76. gr.

Ef sóknaraðili er einn og hann sækir ekki þinghald skv. 1. mgr. 75. gr. eða ekki verður síðar af þingsókn af hans hálfu skal fella málið niður ef varnaraðili hefur ekki haft uppi sjálfstæðar kröfur. Hafi varnaraðili gert slíkar kröfur skal fella málið niður hvað varðar kröfur sóknaraðila og leysa úr kröfum varnaraðila samkvæmt reglum 3. mgr. eftir því sem þær eiga við að breyttu breytanda. Falli mál með öllu niður má úrskurða varnaraðila ómaksþóknun eða málskostnað ef hann sækir þing og krefst slíks.

Ákvæðum 1. mgr. skal beitt ef sóknaraðilar eru tveir eða fleiri og hvorugur eða enginn þeirra sækir þing. Að öðrum kosti skal málið aðeins fellt niður varðandi þann eða þá sóknaraðila sem sækja ekki þing.

Ef varnaraðili er einn og hann sækir ekki þing skulu gagnkröfur hans felldar niður ef um þær er að ræða og skal sóknaraðila gefinn kostur á að leggja fram greinargerð af sinni hálfu og sönnunargögn hafi þau ekki þegar komið fram. Að því búnu skal málið tekið til úrskurðar án frekari málflutnings. Hafi greinargerð komið fram af hálfu varnaraðila áður en þingsókn hans féll niður skal sóknaraðila þó gefinn kostur á að leggja fram stutt skriflegt svar við röksemdum varnaraðila áður en málið verður tekið til úrskurðar.

Ákvæðum 3. mgr. verður beitt ef varnaraðilar eru tveir eða fleiri og hvorugur eða enginn þeirra sækir þing. Að öðrum kosti falla aðeins niður sjálfstæðar kröfur þess varnaraðila sem sækir ekki þing.

77. gr.

Í úrskurði héraðsdómara skal á grundvelli framkominna sönnunargagna og málflutnings aðilanna kveðið á um staðfestingu, breytingu eða ómerkingu ákvörðunar sýslumanns. Á sama grundvelli skal lagt mat á kröfur sem lúta að öðru en ákvörðun sýslumanns að því leyti sem þær verða hafðar uppi skv. 2. eða 3. mgr. 75. gr.

Almennum reglum um meðferð einkamála í héraði verður beitt að öðru leyti við meðferð mála samkvæmt þessum kafla, eftir því sem þær geta átt við.

78. gr.

Aðgerðum við nauðungarsölu má þegar fram halda þegar úrskurður héraðsdómara samkvæmt þessum kafla hefur gengið ef lyktir úrskurðar leiða til þess og annað er ekki ákveðið í honum.

79. gr.

Úrskurðir og ákvarðanir héraðsdómara í málum samkvæmt þessum kafla sæta kæru til Hæstaréttar. Þó verður ekki skotið til æðra dóms úrskurði eða ákvörðun héraðsdómara sem er kveðin upp eða tekin undir rekstri máls og mundi ekki sæta kæru ef um einkamál væri að ræða sem væri rekið eftir almennum reglum. Þá verður heldur ekki skotið til æðra dóms úrskurði héraðsdómara sem felur í sér lokaákvörðun um ágreiningsefni nema fullnægt sé almennum skilyrðum til áfrýjunar dómi í einkamáli.

Um kærufresti, kæruna sjálfa og meðferð hennar í héraði og fyrir Hæstarétti gilda sömu reglur og um kæru í almennu einkamáli.

Kæra úrskurðar samkvæmt ákvæðum þessa kafla frestar ekki aðgerðum á grundvelli hans við nauðungarsölu nema fallist hafi verið á kröfu þess efnis í honum.

XIV. KAFLI
Úrlausn um gildi nauðungarsölu.

80. gr.

Þegar uppboði hefur verið lokið skv. V. eða XI. kafla, tilboði hefur verið tekið í eign skv. VI. kafla eða andvirði réttinda hefur verið greitt sýslumanni eftir ráðstöfun skv. 2. eða 3. mgr. 71. gr., getur hver sá sem hefur lögvarinna hagsmuna að gæta leitað úrlausnar héraðsdómara um gildi nauðungarsölunnar, en krafa þess efnis skal þá berast héraðsdómara innan fjögurra vikna frá því fyrrgreinda tímamarki sem á við hverju sinni.

Þegar frestur skv. 1. mgr. er liðinn verður því aðeins leitað úrlausnar héraðsdómara um gildi nauðungarsölu að það sé samþykkt af hendi allra aðila að henni, sem hafa haft uppi kröfur fyrir sýslumanni og úrlausnin gæti varðað, svo og kaupanda að eigninni ef um hann er að ræða.

Ákvæði 1. og 2. mgr. breyta því ekki að annars má hafa uppi kröfu um skaðabætur eða aðra peningagreiðslu sem byggist á því að ekki hafi verið skilyrði fyrir nauðungarsölu eða ranglega hafi verið staðið að henni.

81. gr.

Sá sem leitar úrlausnar um gildi nauðungarsölu skal tilkynna það héraðsdómara skriflega. Í tilkynningunni skal eftirfarandi koma fram:

1. um hverja nauðungarsölu sé að ræða, hvenær hún fór fram, hvers konar ráðstöfun hafi átt sér stað og á hverju, og hverjir verði taldir aðilar að málinu skv. 3. mgr. 82. gr.,
2. hvers sé krafist fyrir héraðsdómara,
3. á hverjum málsástæðum og lagarökum kröfur séu reistar.

Með tilkynningunni skulu að jafnaði fylgja staðfest eftirrit gagna sem hafa verið lögð fram við nauðungarsöluna og endurrit úr gerðabók sýslumanns. Hafi þessi gögn ekki verið til reiðu í tæka tíð skulu þau send héraðsdómara svo fljótt sem verða má eftir að tilkynning berst honum. Þá skulu fylgja yfirlýsingar um samþykki fyrir rekstri málsins skv. 2. mgr. 80. gr. ef við á.

Sýslumanni skal sent afrit tilkynningar með sannanlegum hætti. Honum er heimilt að senda héraðsdómara athugasemdir sínar um málefnið.

Leiti tveir eða fleiri úrlausnar um gildi sömu nauðungarsölu skal farið með málið í einu lagi, en þó þannig að leyst verði sjálfstætt úr kröfum hvers um sig ef þörf krefur.

82. gr.

Þegar héraðsdómara hafa borist tilkynning og gögn skv. 1. og 2. mgr. 81. gr. kannar hann hvort skilyrðum þessara laga til að leita úrlausnar hans sé fullnægt. Ef svo er ekki vísar hann málinu frá dómi með úrskurði án þess að kveðja til aðila þess eða taka það að öðru leyti fyrir á dómþingi.

Ef máli verður ekki þegar vísað frá skv. 1. mgr. ákveður héraðsdómari hvernig aðild að því verði hagað. Að öðru jöfnu skal sá sem leitar úrlausnar talinn sóknaraðili máls, en aðrir varnaraðilar. Komi síðar í ljós þegar aðilar greina frá kröfum sínum fyrir dómi að einhverjir varnaraðila eigi samleið með sóknaraðila skal aðild að málinu breytt því til samræmis.

Til aðila að máli samkvæmt ákvæðum þessa kafla teljast gerðarþoli, gerðarbeiðandi og aðrir þeir sem hafa gert kröfur fyrir sýslumanni í tengslum við nauðungarsöluna og hafa ekki fallið frá þeim, kaupandi að eigninni ef um hann er að ræða, svo og aðrir sem gefa sig fram við héraðsdómara með kröfur um gildi nauðungarsölunnar og hann fellst á að hafi lögvarða hagsmuni af því að fá leyst úr kröfum sínum.

Þegar aðild að málinu hefur verið ráðin ákveður héraðsdómari stað og stund til þinghalds og kveður málsaðila til þess með tilkynningu sem verður birt með sama hætti og stefna í einkamáli. Tilkynningu skal birta með minnst þriggja sólarhringa fyrirvara nema héraðsdómari telji brýna hagsmuni krefjast skemmri fyrirvara.

83. gr.

Ef sættir takast ekki um ágreininginn í þinghaldi sem er boðað til skv. 4. mgr. 82. gr. skulu aðilar gera grein fyrir þeim kröfum sem þeir hyggjast hafa uppi.

Kröfur verða ekki hafðar uppi í máli samkvæmt ákvæðum þessa kafla um annað en ógildingu nauðungarsölunnar eða viðurkenningu á gildi hennar að öllu leyti eða nánar tilteknu marki, svo og málskostnað, sbr. þó 3. mgr. 55. gr. Þó má einnig hafa uppi kröfu um greiðslu sem réttur getur stofnast til með úrlausn um ógildingu nauðungarsölunnar, enda sæki sá þing sem slíkri kröfu er beint að.

Þegar kröfur aðila hafa komið fram skal þeim veittur skammur frestur til að skila skriflegum greinargerðum og afla sýnilegra sönnunargagna ef þörf krefur. Málið skal síðan sótt og varið munnlega en áður má þó taka munnlegar skýrslur ef þeirra er þörf, sbr. þó 1. mgr. 84. gr.

84. gr.

Ef útivist verður af hálfu aðila skal farið eftir ákvæðum 76. gr. eftir því sem átt getur við.

Í úrskurði héraðsdómara skal á grundvelli framkominna sönnunargagna og málflutnings aðilanna kveðið á um gildi nauðungarsölu eftir því sem kröfur þeirra gefa tilefni til.

Ef nauðungarsala er ógilt að einhverju leyti skal skýrlega kveðið á um það í hverjum atriðum það sé gert.

Frekari aðgerðir við nauðungarsöluna á grundvelli úrskurðar héraðsdómara mega ekki fara fram fyrr en að liðnum fresti til að kæra hann, nema málsaðilar hafi lýst yfir að þeir uni við úrskurðinn.

Almennum reglum um meðferð einkamála í héraði verður beitt að öðru leyti við meðferð mála samkvæmt þessum kafla, eftir því sem þær geta átt við.

85. gr.

Um málskot gilda ákvæði 1. og 2. mgr. 79. gr.

Kæra úrskurðar samkvæmt ákvæðum þessa kafla frestar frekari aðgerðum við nauðungarsöluna.

5. ÞÁTTUR
Ýmis ákvæði.

XV. KAFLI
Ábyrgð á nauðungarsölu.

86. gr.

Hafi gerðarbeiðandi krafist nauðungarsölu sem síðar er leitt í ljós að skilyrði skorti til ber honum að bæta allt tjón sem aðrir hafa beðið af þeim sökum.

Hafi nauðungarsala annars farið fram með þeim hætti að hún hafi eða gæti sætt ógildingu á sá sem hefur orðið fyrir tjóni af henni rétt til bóta úr hendi gerðarbeiðanda eftir almennum skaðabótareglum.

Dæma má skaðabætur skv. 1. eða 2. mgr. eftir álitum ef ljóst þykir að fjárhagslegt tjón hafi orðið en ekki er unnt að sanna fjárhæð þess.

87. gr.

Þeim sem á tilkall til bóta skv. 86. gr. er heimilt að beina málsókn til heimtu þeirra að ríkinu óskipt með gerðarbeiðanda ef sá sem hafði framkvæmd nauðungarsölunnar með höndum sýndi af sér gáleysi við þá athöfn sem leiddi til tjóns.

Um ábyrgð héraðsdómara fer eftir sérreglum laga.

88. gr.

Mál til heimtu bóta skv. 86. gr., sbr. 1. mgr. 87. gr., ber að höfða fyrir héraðsdómi áður en þrír mánuðir eru liðnir frá því sá sem hefur orðið fyrir tjóni átti þess fyrst kost að hafa kröfu sína uppi.

XVI. KAFLI
Gildistaka, brottfallin lög o.fl.

89. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1992.

90. gr.

Við gildistöku laga þessara falla brott eftirfarandi lög og ákvæði laga:

1. Lög um nauðungaruppboð, nr. 57 25. maí 1949, með áorðnum breytingum.
2. Tilskipun um uppboðsþing í Danmörku og Noregi, 19. desember 1693.
3. 9. gr. laga um siglingar og verzlun á Íslandi, 15. apríl 1854.
4. 1. gr. laga um veð, nr. 18 4. nóvember 1887.

5. 17. gr. laga um stofnun veðdeildar í Landsbankanum í Reykjavík, nr. 1 12. janúar 1900.
6. 12. gr. laga um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda, nr. 14 20. október 1905.
7. 2. málsl. 2. mgr. 10. gr. laga um áveitu á Flóann, nr. 68 14. nóvember 1917.
8. 5. mgr. 39. gr. laga um meðferð einkamála í héraði, nr. 85 23. júní 1936.
9. Lög um sölu lögveða án undangengins lögtaks, nr. 49 16. mars 1951.
10. Í 1. mgr. 29. gr. laga um skógrækt, nr. 3 6. mars 1955, með áorðnum breytingum, orðin „á uppboði, þar með talin útlagning til veðhafa".
11. Í 4. mgr. 14. gr. laga um varnir gegn útbreiðslu næmra sauðfjársjúkdóma og útrýmingu þeirra, nr. 23 10. mars 1956, með áorðnum breytingum, orðin „uppboð eða".
12. Lög um viðauka við lög nr. 57 25. maí 1949, um nauðungaruppboð, nr. 20 16. apríl 1966.
13. 12. gr. laga um Stofnlánadeild verzlunarfyrirtækja (verzlunarlánasjóð), nr. 48 10. maí 1966.
14. 3. mgr. 5. gr. laga um Framleiðnisjóð landbúnaðarins, nr. 89 17. desember 1966.
15. 14. og 15. gr. laga um Stofnlánadeild landbúnaðarins, landnám, ræktun og byggingar í sveitum, nr. 45 16. apríl 1971.
16. 12. gr. laga um Stofnlánadeild samvinnufélaga, nr. 45 24. maí 1972.
17. 4. tölul. 1. mgr. 21. gr. laga um Hæstarétt Íslands, nr. 75 21. júní 1973. Enn fremur í 17. gr. laganna orðin „svo og aðfarargerðum og uppboðsgerðum bæði í sambandi við aðalmálið og án þess. Þegar slík mál eru sjálfstæð mál, fer um heimild til að áfrýja þeim samkvæmt 13.–16. gr., eftir því sem við á", og í 1. mgr. 20. gr. þeirra orðin „11. gr. uppboðslaga nr. 57 25. maí 1949".
18. Í 11. gr. laga um aukatekjur ríkissjóðs, nr. 79 23. desember 1975, orðin „samkvæmt II. kafla laga um nauðungaruppboð, nr. 57 25. maí 1949".

    Í 12. gr. sömu laga orðin „en í II. kafla uppboðslaganna greinir".
19. 22. gr. laga um Fiskveiðasjóð Íslands, nr. 44 25. maí 1976.
20. Í 38. gr. laga um hlutafélög, nr. 32 12. maí 1978, orðin „eða opinberu uppboði".
21. 16. gr. laga um veðdeild Búnaðarbanka Íslands, nr. 34 29. maí 1979.
22. 7. gr. laga um landflutningasjóð, nr. 62 31. maí 1979.
23. 17. gr. laga um Byggðastofnun, nr. 64 1. júlí 1985.
24. 3. mgr. 30. gr. útvarpslaga, nr. 68 27. júní 1985.
25. 7. gr. laga um Framkvæmdasjóð Íslands, nr. 70 1. júlí 1985.
26. 27. og 28. gr. laga um Iðnlánasjóð, nr. 76 19. ágúst 1987.

91. gr.

Við gildistöku laga þessara breytast eftirtalin ákvæði laga sem hér segir:

1. Í 4. mgr. 12. gr. laga um skipströnd og vogrek, nr. 42 15. júní 1926, falla niður orðin „að undantekinni skýrslu um stranduppboð".

    17. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Lögreglustjóra er heimilt að krefjast nauðungarsölu á strönduðu skipi eða því sem hefur bjargast úr því án undangenginnar áskorunar til eiganda ef aðilar sammælast ekki um annars konar sölu.

    Í 1. mgr. 18. gr. sömu laga fellur niður orðið „uppboðsbók", en í stað þess kemur: gerðabók um nauðungarsölur.

    Í 2. mgr. 18. gr. sömu laga fellur niður orðið „Uppboðsandvirði", en í stað þess kemur: Söluverð.

    2. málsl. 1. mgr. 19. gr. sömu laga fellur niður.

    27. gr. sömu laga fellur niður.

Í 1. málsl. 1. mgr. 29. gr. sömu laga falla niður orðin „á opinberu uppboði“, en í stað þeirra kemur: með nauðungarsölu. Þá falla niður 2., 3. og 4. málsl. sama ákvæðis.

2. málsl. 2. mgr. 29. gr. sömu laga fellur niður.

Í 2. mgr. 30. gr. sömu laga falla niður orðin „á opinberu uppboði“, en í stað þeirra kemur: með nauðungarsölu.

2. Í 3. gr. laga um birtingu laga og stjórnvaldserinda, nr. 64 16. desember 1943, falla niður orðin „nauðungaruppboð og uppboð á fasteignum búa“, en í stað þeirra kemur: nauðungarsölur, þar á meðal á fasteignum búa.

3. 2. mgr. 5. gr. laga um brunatryggingar utan Reykjavíkur, nr. 59 24. apríl 1954, verður svohljóðandi: Séu gjöldin ekki greidd innan sex mánaða frá gjalddaga er heimilt að krefjast nauðungarsölu á vátryggðri eign án undangengins dóms, sáttar eða fjárnáms.

3. mgr. 5. gr. sömu laga fellur niður.

4. Í 1. mgr. 18. gr. laga um Brunabótafélag Íslands, nr. 9 23. mars 1955, falla niður orðin „á uppboði án undanfarins dóms, sáttar eða lögtaks, en tilkynna skal vátryggjanda í ábyrgðarbréfi eða á annan öruggan hátt, að sölu hafi verið beiðzt. Á sama hátt skal uppboðshaldari aðvara eiganda með tveggja vikna fyrirvara, áður en hann sendir söluauglýsingu til birtingar“, en í stað þeirra kemur: með nauðungarsölu án undangengins dóms, sáttar eða fjárnáms.

2. mgr. 18. gr. sömu laga fellur niður.

5. Í 5. gr. laga um eignarrétt og afnotarétt fasteigna, nr. 19 6. apríl 1966, falla niður orðin „á nauðungaruppboði á kostnað fasteignareiganda og er hann bundinn við þá sölu og heimildarmaður hans og allir þeir, er réttindi eiga í eigninni. Um uppboðið fer eftir fyrirmælum laga um nauðungaruppboð, nr. 57 25. maí 1949, eftir því sem á við. Uppboðsauglýsingin skal í þessum málum birt fasteignareiganda í stað skuldunauts, og sé hann eigi fyrir á fasteigninni, má birta hana, svo að nægir, hverjum manni öðrum, er þar er fyrir, og sé enginn þar fyrir, þá næstu grönnum. Eigandi fær borgaðan þann hlut uppboðsverðsins“, en í stað þeirra kemur: með nauðungarsölu án undangenginnar áskorunar til eiganda. Eigandi fær það greitt af söluverðinu.

6. Í 1. mgr. 11. gr. laga um skrásetningu réttinda í loftförum, nr. 21 16. apríl 1966, falla niður orðin „á nauðungaruppboði eða tekið með beinni fógetagerð, og ber fógeta að senda skrásetjara tilkynningu um það til skrásetningar“, en í stað þeirra kemur: með nauðungarsölu, og skal þá sýslumaður sjá til þess að það verði skrásett.

7. Í 1. mgr. 6. gr. jarðalaga, nr. 65 31. maí 1976, falla niður orðin „á uppboði, þar með talinni útlagningu til veðhafa“.

Í 3. tölul. 4. mgr. 6. gr. sömu laga falla niður orðin „lögtakshafar vegna opinberra gjalda kaupa eða fá útlagða eign á nauðungaruppboði“, en í stað þeirra kemur: fjárnámshafar vegna opinberra gjalda kaupa eign við nauðungarsölu.

31. gr. sömu laga, sbr. lög nr. 90/1984, verður svohljóðandi: Ef fasteignarréttindi eru seld við nauðungarsölu getur forkaupsréttarhafi skv. 30. gr. gengið inn í hæsta boð, enda tilkynni hann það áður en lokið er að leita boða í eignina við uppboð eða innan fimm sólarhringa frá því honum er kynnt kauptilboð sem er aflað við nauðungarsölu á almennum markaði.

8. Í 1. mgr. 16. gr. laga um stimpilgjald, nr. 36 10. maí 1978, með áorðnum breytingum, falla niður orðin „fógetagerðir, skipti og uppboð“, en í stað þeirra kemur: aðfarargerðir, búskipti og nauðungarsölur.

4. mgr. 16. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Ef fasteign eða skip er selt veðhafa við nauðungarsölu greiðist hálft gjald.

9. Í 2. málsl. 2. mgr. 24. gr. þinglýsingalaga, nr. 39 10. maí 1978, falla niður orðin „Afsal (útlagning), er stafar frá nauðungaruppboði, verður og fært í fasteignabók, þótt grundvöllur uppboðs", en í stað þeirra kemur: Afsal sem er gefið út vegna nauðungarsölu verður og fært í fasteignabók þótt grundvöllur sölunnar.

Í 3. mgr. 24. gr. sömu laga falla niður orðin „en þetta gildir þó ekki um skiptaafsal samkvæmt nauðungaruppboði".

Í 3. mgr. 25. gr. sömu laga falla niður orðin „á nauðungaruppboði eða lögð út veðhöfum, og skal þá uppboðsráðandi", en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu, og skal þá sýslumaður.

1. málsl. 4. mgr. 39. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Nú er fasteign seld við nauðungarsölu, og skal þá má eignarhöft úr þinglýsingabók eftir því sem mælt er fyrir um í afsali vegna nauðungarsölunnar þegar því er þinglýst.

Í 2. málsl. 4. mgr. 39. gr. sömu laga fellur niður orðið „veðskjöl", en í stað þess kemur: skjöl.

10. Í 5. mgr. 8. gr. laga um Viðlagatryggingu Íslands, nr. 88 8. nóvember 1982, falla niður orðin „uppboði eða lögtaki", en í stað þeirra kemur: nauðungarsölu eða fjárnámi.

11. Í 39. gr. lögræðislaga, nr. 68 30. maí 1984, falla niður orðin „bjóða veðið upp án dóms eða sáttar eða aðfarar", en í stað þeirra kemur: krefjast nauðungarsölu á veðinu án undangengins dóms, sáttar eða aðfarar.

12. Í 1. mgr. 9. gr. laga um erfðafjárskatt, nr. 83 25. maí 1984, falla niður orðin „á opinberu uppboði", en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu.

13. Í 1. mgr. 53. gr. siglingalaga, nr. 34 19. júní 1985, falla niður orðin „á opinberu uppboði eða með öðrum jafntryggilegum hætti", en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu án þess að þörf sé undangenginnar áskorunar til farmeiganda.

Í 66. gr. sömu laga falla niður orðin „selja á opinberu uppboði eða með öðrum jafntryggilegum hætti svo mikið af henni sem þarf til lúkningar á kröfum sem á henni hvíla", en í stað þeirra kemur: fá selda svo mikið af henni sem þarf til lúkningar kröfum sem á henni hvíla við nauðungarsölu án þess að þörf sé undangenginnar áskorunar til eiganda hennar.

Í 131. gr. sömu laga falla niður orðin „á opinberu uppboði eða með öðrum jafntryggum hætti svo mikið af farangrinum sem nægir til lúkningar kröfu hans og kostnaði", en í stað þeirra kemur: svo mikið af farangrinum sem nægir til lúkningar kröfu hans og kostnaði við nauðungarsölu án þess að þörf sé undangenginnar áskorunar til eiganda hans.

Í 2. mgr. 202. gr. sömu laga falla niður orðin „á opinberu uppboði eftir reglum réttarfarslaga", en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu.

Í 3. mgr. 202. gr. sömu laga falla niður orðin „þeim sem dómur hefur úrskurðað".

Í 1. mgr. 206. gr. sömu laga falla niður orðin „á nauðungaruppboði", en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu.

14. Í 34. gr. laga um afréttamálefni, fjallskil o.fl., nr. 6 21. mars 1986, falla niður orðin „hreppstjóri (bæjarfógeti) selja fé á opinberu uppboði. Uppboðsandvirðið, að frádregnu uslagjaldi og öðrum kostnaði, greiðir hreppstjóri", en í stað þeirra kemur: krefjast nauðungarsölu á fénu án þess að frekari áskorunar til eiganda sé þörf. Söluverð þess að frádregnu uslagjaldi og kostnaði greiðist.

Í 4. mgr. 59. gr. sömu laga falla niður orðin „skal hreppstjóri selja á opinberu uppboði með 12 vikna innlausnarfresti“, en í stað þeirra kemur: má selja að kröfu hreppstjóra við nauðungarsölu með 12 vikna innlausnarfresti án þess að sérstakrar áskorunar sé þörf til eiganda.

15. Í 1. mgr. 9. gr. laga um Stofnfjársjóð fiskiskipa, nr. 93 31. desember 1986, falla niður orðin „sölu á nauðungaruppboði“, en í stað þeirra kemur: nauðungarsölu.

16. 3. mgr. 109. gr. umferðarlaga, nr. 50 30. mars 1987, verður svohljóðandi: Verði gjaldið ekki greitt innan frests skv. 2. mgr. og engar mótbárur eða varnir hafa verið hafðar uppi má krefjast nauðungarsölu á lögveðinu til lúkningar gjaldinu án undangengins fjárnáms. Einnig má krefjast fjárnáms hjá þeim sem ber ábyrgð á greiðslu gjaldsins skv. 1. mgr. án undangengins dóms eða sáttar.

Í 4. mgr. 110. gr. sömu laga falla niður orðin „á opinberu uppboði“, en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu.

17. Í d-lið 2. mgr. 1. gr. tollalaga, nr. 55 30. mars 1987, falla niður tvívegis orðin „á uppboði“, en í báðum tilvikum kemur í stað þeirra: við nauðungarsölu.

Í 4. mgr. 6. gr. sömu laga falla niður orðin „á opinberu uppboði“, en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu án undangenginnar áskorunar til eiganda.

Í 108. gr. sömu laga falla niður orðin „á uppboði“, en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu.

Fyrirsögn á undan 111. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Lögveðréttur o.fl.

4. mgr. 111. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Tollstjórar mega krefjast nauðungarsölu á ótollafgreiddum vörum án undanfarins fjárnáms eða áskorunar til eiganda til lúkningar aðflutningsgjöldum, dráttarvöxtum, sektum og kostnaði og er haldsréttur farmflytjanda því ekki til fyrirstöðu.

5. mgr. 111. gr. sömu laga verður svohljóðandi: Náist ekki til þeirrar vöru sem átti að greiða af má gera fjárnám fyrir aðflutningsgjöldum, dráttarvöxtum, sektum og kostnaði hjá þeim aðilum sem um ræðir í 1.–3. mgr. án undangengins dóms eða sáttar.

Í 6. mgr. 111. gr. sömu laga falla niður orðin „á uppboði“, en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu.

Í 7. mgr. 111. gr. sömu laga falla brott í 1. málsl. orðin „uppboðsandvirði eða“ og „uppboðs- eða“, í 3. málsl. orðin „uppboðsandvirði eða“, og í 4. málsl. orðin „uppboðsdegi eða“.

Í 1. mgr. 137. gr. sömu laga falla brott orðin „á opinberu uppboði til lúkningar framangreindum gjöldum og kostnaði án undangenginnar aðfarargerðar“, en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu til lúkningar framangreindum gjöldum og kostnaði án undangenginnar aðfarargerðar eða áskorunar til eiganda.

18. Í 100. gr. laga um Húsnæðisstofnun ríkisins, nr. 86 28. september 1988, sbr. lög nr. 70/1990, falla niður orðin „á nauðungaruppboði og skal sveitarstjórn þá neyta forkaupsréttar síns, sbr. þó 99. gr., og krefjast þess á uppboðsþingi að eignin verði lögð henni út til eignar á því verði sem hæst hefur verið boðið í eignina eða á söluverði“, en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu og skal sveitarstjórn þá neyta forkaupsréttar síns, sbr. þó 99. gr., með því að ganga inn í hæsta boð sem kemur fram í eignina og greiða það verð eða með því að greiða söluverð.

19. Í 1. mgr. 60. gr. laga um aðför, nr. 90 1. júní 1989, fellur niður orðið „héraðsdómara“, en í stað þess kemur: sýslumanni.

20. Í 2. mgr. 4. gr. laga um fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri, nr. 34 25. mars 1991, fellur niður orðið „uppboðsafsals“, en í stað þess kemur: afsals við nauðungarsölu.
21. Í 2. mgr. 6. gr. laga um búfjárhald, nr. 46 25. mars 1991, falla niður orðin „á opinberu uppboði, en öðrum gripum slátrað og uppboðs-“, en í stað þeirra kemur: við nauðungarsölu án undangenginnar áskorunar til eiganda, en öðrum gripum slátrað og sölu-.

XVII. KAFLI
Ákvæði til bráðabirgða.

92. gr.

Frá 15. júní 1992 og fram að gildistöku laga þessara skulu uppboðshaldarar eftir lögum nr. 57/1949 ekki taka við nýjum beiðnum um nauðungaruppboð að hætti eldri laga. Á því tímabili er heimilt að taka við beiðnum um nauðungarsölu eftir ákvæðum þessara laga, en aðgerðir vegna þeirra fara þá ekki fram fyrr en eftir gildistöku laganna og skoðast þær fram komnar 1. júlí 1992.

93. gr.

Auglýsingar um nauðungaruppboð skv. 22. gr. laga nr. 57/1949 skulu ekki gefnar út frá og með 15. júní 1992. Ekki haggar það gildi slíkrar auglýsingar sem er gefin út fyrr að hún birtist eftir þann tíma.

Heimilt er að auglýsa nauðungaruppboð skv. 40. gr. laga nr. 57/1949 frá 15. júní 1992 og fram að gildistöku laga þessara ef uppboðið verður haldið á því tímabili, enda hafi beiðni um uppboðið borist svo tímanlega sem segir í 92. gr. Ekki má auglýsa nauðungaruppboð eftir nefndu ákvæði eldri laga í því skyni að það fari fram eftir gildistöku laga þessara.

Fyrir gildistöku laga þessara skulu beiðnir um nauðungaruppboð eftir ákvæðum eldri laga, sem berast fyrir 15. júní 1992 en næst ekki að auglýsa um skv. 1. eða 2. mgr., sæta þeirri athugun uppboðshaldara sem er kveðið á um í 13. gr. laga nr. 57/1949. Teljist uppboðsheimild fullnægjandi eftir reglum eldri laga skal beiðnin hljóta frekari meðferð eftir ákvæðum 2. eða 3. þáttar þessara laga eftir gildistöku þeirra.

Ef tvær eða fleiri beiðnir um nauðungaruppboð á sömu eign liggja fyrir 15. júní 1992 skulu þær beiðnir, sem stafa frá öðrum en uppboðsbeiðendum eftir fyrirmælum laga nr. 57/1949, sæta þeirri athugun sem er mælt fyrir um í 3. mgr. Teljist uppboðsheimild fullnægjandi eftir reglum eldri laga skal meðferð beiðnanna sameinuð eftir ákvæðum 14. gr. þessara laga við gildistöku þeirra, enda sé þargreindum skilyrðum fullnægt til þess.

94. gr.

Við gildistöku laga þessara taka sýslumenn við meðferð nauðungarsala sem hafa byrjað í umdæmum þeirra fyrir þann tíma sem nauðungaruppboð að hætti eldri laga og er þá enn ólokið, sbr. þó 2. og 3. mgr. Skulu nauðungarsölur, sem þannig er ástatt um, sæta meðferð samkvæmt reglum þessara laga upp frá því eftir því sem er nánar mælt í 95.–97. gr.

Að því leyti sem mörk milli umdæma sýslumanna breytast 1. júlí 1992 frá þeim mörkum sem voru milli umdæma uppboðshaldara eftir eldri lögum skulu þeir uppboðshaldarar, sem það getur átt við um, framsenda skjöl vegna nauðungaruppboða sem eiga undir ákvæði 1. mgr. í viðeigandi umdæmi svo fljótt sem má verða eftir 15. júní 1992, enda hafi þá ekki verið ákveðin fyrirtaka á uppboðinu áður en lög þessi taka gildi.

Farið skal að með sama hætti og segir í 2. mgr. ef nauðungaruppboð hefur verið til meðferðar eftir reglum eldri laga í umdæmi sem nauðungarsalan getur ekki átt undir eftir ákvæðum 18. eða 58. gr. þessara laga.

95. gr.

Nú hefur auglýsing verið gefin út um nauðungaruppboð skv. 22. gr. laga nr. 57/1949 fyrir 15. júní 1992 og ákveðið í henni að það verði fyrst tekið fyrir eftir gildistöku þessara laga, og hefur hún þá sömu áhrif og auglýsing eftir 19. gr. þessara laga og verður nauðungarsalan tekin fyrir í samræmi við hana skv. 21. gr.

Nú hefur nauðungaruppboð verið tekið fyrir á dómþingi fyrir gildistöku laga þessara og ákveðið þar að fresta því í öðru skyni en til að selja eign til tiltekins tíma 1. júlí 1992 eða síðar, og skal þá nauðungarsalan tekin fyrir eftir reglum 21., 61. eða 70. gr. þessara laga á áður ákveðnum tíma.

Hafi nauðungaruppboð verið tekið fyrir á dómþingi en því verið frestað um óákveðinn tíma fyrir gildistöku þessara laga skal sýslumaður taka nauðungarsöluna fyrir skv. 21. gr. að undangengnum boðunum eftir 16. gr. Hafi uppboðinu verið frestað vegna meðferðar dómsmáls skal þó farið svo að sem segir í 5. mgr. 22. gr.

Þótt skilmálar hafi verið ákveðnir fyrir nauðungaruppboð eftir reglum eldri laga skal farið eftir fyrirmælum 28., 29. og 65. gr. þessara laga við uppboð sem fer fram eftir gildistöku þeirra.

96. gr.

Hafi verið ákveðið að halda fyrsta nauðungaruppboð á eign eftir fyrirmælum eldri laga á tíma sem ber upp eftir gildistöku þessara laga jafngildir það ákvörðun um byrjun uppboðs á eigninni, sbr. 24. gr.

Nú hefur fyrsta nauðungaruppboð farið fram á eign og ákveðið hefur verið að annað nauðungaruppboð skv. 1. mgr. 29. gr. laga nr. 57/1949 fari fram á tíma sem ber upp eftir gildistöku þessara laga, og telst það þá jafngilda ákvörðun um byrjun uppboðs á eigninni eftir 24. gr. Hefur þá fyrsta nauðungaruppboðið ekki önnur áhrif en þau að þeir sem gerðu þar boð í eignina teljast bundnir við þau á sama hátt og ella hefði verið að óbreyttum lögum.

Hafi annað nauðungaruppboð farið fram á eign og ákveðið hefur verið að þriðja uppboð fari fram á henni skv. 3. mgr. 29. gr. laga nr. 57/1949 á tíma sem ber upp eftir gildistöku þessara laga jafngildir það ákvörðun um framhald uppboðs skv. 1. mgr. 35. gr. Þeir sem gerðu boð við fyrsta eða annað uppboð teljast bundnir við þau á sama hátt og ella hefði verið að óbreyttum lögum.

Hafi nauðungaruppboð skv. II. kafla laga nr. 57/1949 verið tekið fyrir í fyrsta sinn fyrir 1. október 1991 skal farið eftir ákvæðum 2. og 3. mgr. 27. gr. þessara laga ef uppboð hefur ekki byrjað á eigninni fyrir 1. október 1992. Ef fyrsta fyrirtaka að hætti eldri laga átti sér stað eftir þann tíma gilda ákvæði 2. og 3. mgr. 27. gr. þessara laga eftir hljóðan sinni. Í þessum efnum skal ekki litið svo á að uppboð hafi byrjað á eign þótt fyrsta nauðungaruppboð að hætti eldri laga hafi eitt út af fyrir sig farið fram.

Ef beiðni um nauðungaruppboð skv. III. kafla laga nr. 57/1949 hefur borist uppboðshaldara fyrir 1. janúar 1992 skal farið eftir ákvæðum 3. mgr. 66. gr. þessara laga ef sala hefur ekki átt sér stað fyrir 1. janúar 1993. Um beiðnir sem berast 1. janúar 1992 eða síðar gilda ákvæði 3. mgr. 66. gr. eftir hljóðan sinni.

Nú hefur endanlegt uppboð farið fram eftir ákvæðum eldri laga fyrir gildistöku þessara laga en boð hefur ekki enn verið samþykkt, uppboðsverð ekki innheimt eða því ekki úthlutað eða uppboðsafsal ekki gefið út, og skulu þá aðgerðir til að ráða málefninu til

lykta fara fram eftir ákvæðum þessara laga. Þó skal farið eftir eldri reglum um réttindi og skyldur aðila og kaupanda, þar á meðal um útlagningu eignar til ófullnægðs veðhafa, að því leyti sem reglur þessara laga eru á annan veg.

97. gr.

Nú kemur í ljós eftir að nauðungaruppboð, sem byrjaði að hætti eldri laga, hefur verið tekið til meðferðar sem nauðungarsala eftir reglum þessara laga að skilyrði hafi ekki verið fyrir nauðungaruppboði eða annmarkar hafi verið á framkvæmd þess eftir eldri lögum, en framgangi uppboðs hefur ekki áður verið mótmælt af þessum sökum. Skal þá tekin afstaða til framgangs nauðungarsölunnar eftir ákvæðum 22. gr. og 4. þáttar laga þessara, en þó þannig að ráðið verði eftir reglum eldri laga hvort skilyrði hafi verið fyrir nauðungaruppboði eða réttilega staðið að aðgerðum meðan þau giltu enn.

Hafi uppboði verið mótmælt eða ágreiningur risið um það að öðru leyti fyrir gildistöku laga þessara án þess að ágreiningnum hafi þá verið ráðið til lykta fyrir uppboðsrétti skal halda rekstri slíks ágreiningsmáls áfram fyrir þeim héraðsdómstól sem tekur við lögsögu í hlutaðeigandi umdæmi 1. júlí 1992. Ákvæðum 4. þáttar þessara laga skal beitt um málsmeðferðina upp frá því, en það sem hefur þegar verið gert í málinu skal standa óhaggað.

Hafi úrskurður gengið í uppboðsrétti eða nauðungaruppboð farið fram fyrir 1. júlí 1992, sem hefði sætt áfrýjun til æðra dóms eftir reglum eldri laga, og aðili vill skjóta úrskurðinum eða uppboðinu til Hæstaréttar eftir þann tíma skal það gert með kæru, enda hafi áfrýjunarfrestur ekki verið liðinn þann dag og öðrum skilyrðum áfrýjunar verið fullnægt. Kærufrestur í þessu skyni byrjar þá að líða 1. júlí 1992.

Hafi úrskurði uppboðsréttar eða uppboði verið áfrýjað fyrir 1. júlí 1992 en málið hefur þá ekki verið munnlega flutt fyrir Hæstarétti skal farið með það þar sem kærumál upp frá því. Öðrum áfrýjunarmálum skal lokið að hætti eldri laga.

Hafi ákvörðun eða athöfn uppboðshaldara, sem átti sér stað fyrir 1. júlí 1992, verið kærð til Hæstaréttar skal ljúka málinu þar fyrir rétti eftir ákvæðum eldri laga þótt héraðsdómari hafi ekki vald til slíkrar ákvörðunar eða athafnar eftir ákvæðum þessara laga.

98. gr.

Hafi lögtak verið gert í eign fyrir 1. júlí 1992 má krefjast nauðungarsölu á grundvelli þess, en lögtak verður þá talið ígildi fjárnáms skv. 1. tölul. 1. mgr. 6. gr.

Nú hefur skuldabréf með veðrétti í fasteign verið gefið út fyrir gildistöku laga þessara og þar er tekið fram að það megi krefjast uppboðs eða nauðungaruppboðs á veðinu til fullnustu skuldar án undangengins dóms, sáttar eða fjárnáms, og skal þá litið svo á að slíkt skuldabréf geymi áskilnað um heimild til nauðungarsölu skv. 2. tölul. 1. mgr. 6. gr. þótt orðalag í skuldabréfinu svari ekki til þess sem þar er mælt fyrir um.

99. gr.

Nú varðveitir uppboðshaldari uppboðsandvirði við gildistöku laga þessara vegna þess að ekki hefur verið lýst tilkalli til greiðslu þess eftir reglum eldri laga, og skal þá farið með það samkvæmt ákvæðum 54. gr.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Þorsteinn Pálsson.

LÖG

um meðferð einkamála.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. ÞÁTTUR
Almennar reglur um meðferð einkamála.
I. KAFLI
Gildissvið laganna og dómendur í héraði.

1. gr.

1. Lög þessi taka til dómsmála sem hvorki sæta sérstakri meðferð eftir fyrirmælum annarra laga né eiga undir sérdómstóla lögum samkvæmt.

2. Í héraði eiga mál samkvæmt lögum þessum undir hina reglulegu héraðsdómstóla eftir löggjöf um skipan dómsvalds í héraði.

2. gr.

1. Einn dómari skipar dóm í hverju máli nema hann kveðji til meðdómsmenn skv. 2. eða 3. mgr.

2. Ef deilt er um staðreyndir sem eru bornar fram sem málsástæður og dómari telur þurfa sérkunnáttu í dómi til að leysa úr getur hann kvatt til tvo meðdómsmenn sem hafa slíka sérkunnáttu.

3. Ef mál er umfangsmikið eða sakarefni mjög mikilvægt frá almennu sjónarmiði er dómara rétt, að fengnu samþykki forstöðumanns dómstólsins, að kveðja til héraðsdómara til setu í dómi með einum sérfróðum meðdómsmanni eða tvo héraðsdómara.

3. gr.

1. Þá eina má kveðja til setu í dómi sem sérfróða meðdómsmenn sem hafa nægilegan þroska og andlegt og líkamlegt heilbrigði, njóta íslensks ríkisborgararéttar, eru lögráða og orðnir 25 ára, hafa forræði á búi sínu og hafa hvorki gerst sekir um refsivert athæfi sem má telja svívirðilegt að almenningsáliti né sýnt af sér háttsemi sem getur rýrt það traust sem dómarar verða almennt að njóta.

2. Hverjum þeim sem fullnægir skilyrðum 1. mgr. er skylt að verða við kvaðningu til starfa meðdómsmanns. Þetta gildir þó ekki um hæstaréttardómara, hæstaréttarritara, ráðherra, ráðuneytisstjóra, biskupa, presta og forstöðumenn í viðurkenndum trúfélögum, umboðsmann Alþingis, ríkissaksóknara, sýslumenn, tollstjóra og lögreglustjóra og löglærða starfsmenn þeirra eða lögmenn og fulltrúa þeirra. Forstöðumanni ríkisstofnunar eða starfsmanni í heilbrigðisþjónustu verður heldur ekki gert að taka sæti meðdómsmanns ef sakarefnið varðar stofnun sem hann starfar við.

3. Héraðsdómari verður því aðeins kvaddur til setu í dómi utan þess dómstóls sem hann starfar við að bæði hann og forstöðumaður þess dómstóls séu því samþykkir.

4. gr.

1. Meðdómsmenn skulu ekki taka sæti í dómi síðar en við upphaf aðalmeðferðar máls. Dómari skal að öðru jöfnu greina aðilum frá því með fyrirvara hverja hann hyggist kveðja til setu í dómi, þannig að aðilum gefist kostur á að gera athugasemdir ef þeir telja efni til.

2. Bókað skal um kvaðningu meðdómsmanna í máli þegar þeir taka fyrst sæti í dómi. Sé maður að gegna starfi sérfróðs meðdómsmanns í fyrsta sinn skal hann um leið undirrita bókun þar sem kemur fram drengskaparheit hans um að hann muni jafnan gegna slíkum störfum af samviskusemi og óhlutdrægni og fara í öllu að lögum.

3. Meðdómsmenn taka þátt í málsmeðferð og dómsuppsögu og hafa sömu réttindi og bera sömu skyldur og dómsformaður í því máli. Dómsformaður stýrir þó dómi, kveður einn upp úrskurði um annað en frávísun máls, þar á meðal um hæfi meðdómsmanns, gefur út kvaðningar og tilkynningar, annast gerð og staðfestingu dómsgerða og kemur fram út á við fyrir hönd dómsins.

4. Dómsformaður ákveður þóknun sérfróðra meðdómsmanna. Þegar héraðsdómari tekur sæti meðdómsmanns ákveður dómsmálaráðherra þóknun hans.

5. gr.

Dómari, þar á meðal meðdómsmaður, er vanhæfur til að fara með mál ef:

a. hann er aðili að málinu eða fyrirsvarsmaður aðila,
b. hann hefur gætt réttar aðila varðandi sakarefnið eða veitt aðila ólögskyldar leiðbeiningar um það,
c. hann hefur borið eða verið kvaddur til að bera vitni um atvik málsins af réttmætu tilefni eða verið mats- eða skoðunarmaður um sakarefnið,
d. hann er eða hefur verið maki aðila, skyldur eða mægður aðila í beinan legg eða að öðrum lið til hliðar eða tengdur aðila með sama hætti vegna ættleiðingar,
e. hann tengist eða hefur tengst fyrirsvarsmanni eða málflytjanda aðila með þeim hætti sem segir í d-lið,
f. hann tengist eða hefur tengst vitni í málinu með sama hætti og segir í d-lið, mats- eða skoðunarmanni eða manni sem neitar að láta af hendi sönnunargagn,
g. fyrir hendi eru önnur atvik eða aðstæður sem eru fallnar til þess að draga óhlutdrægni hans með réttu í efa.

6. gr.

1. Dómari gætir að hæfi sínu og meðdómsmanna til að fara með mál af sjálfsdáðum, en aðili getur einnig krafist að hann eða þeir víki sæti.

2. Dómari kveður sjálfur upp úrskurð um kröfu aðila um að hann víki sæti, svo og ef hann víkur sæti af sjálfsdáðum.

3. Dómarafulltrúi er óhæfur án sérstakrar skipunar til að fara með mál sem forstöðumaður dómstóls er vanhæfur til að fara með skv. 5. gr.

4. Þótt dómari hafi vikið sæti ber honum að gera ráðstafanir sem eru nauðsynlegar til að halda máli í réttu horfi þar til annar dómari tekur við því. Á þeim tíma getur hann einnig látið af hendi endurrit af málsskjölum og staðfest dómsgerðir.

II. KAFLI
Þinghöld, þingbækur o.fl.

7. gr.

1. Dómari stýrir þinghaldi og gætir þess að það sé háð eftir réttum reglum. Hann ákveður í hverri röð mál verða tekin fyrir. Enginn má taka til máls nema með leyfi dómara og getur hann tekið orðið af manni sem heldur sig ekki við efni máls.

2. Þegar einn maður situr í dómi skal að jafnaði vera einn þingvottur. Hann skal fullnægja almennum vitnaskilyrðum og má ekki vera svo venslaður dómara, aðila, fyrirsvarsmanni eða málflytjanda sem segir d-lið 5. gr. Ef þingvottur er ekki starfsmaður dómstólsins ákveður dómari þóknun hans úr hendi aðila.

8. gr.

1. Þinghöld skulu háð í heyranda hljóði. Hvort sem aðili krefst þess eða ekki getur dómari þó ákveðið að þinghald fari fram fyrir luktum dyrum ef það er háð utan reglulegs þingstaðar eða hann telur það nauðsynlegt:

a. til hlífðar aðila, vandamanni aðila, vitni eða öðrum sem málið varðar,
b. vegna nauðsynjar aðila, vitnis eða annars sem málið varðar á því að halda leyndum atriðum varðandi hagsmuni í viðskiptum eða samsvarandi aðstöðu,
c. vegna hagsmuna almennings eða ríkisins,
d. af velsæmisástæðum,
e. til að halda uppi þingfriði.

2. Bókað skal um ákvörðun dómara um lokun þinghalds og greint frá því af hverri ástæðu hún hafi verið tekin.

3. Þótt þinghald sé háð í heyranda hljóði er dómara rétt að takmarka fjölda áheyrenda við þá sem rúmast á þingstað með góðu móti. Dómari getur einnig meinað þeim aðgang sem eru yngri en 15 ára eða þannig á sig komnir að návist þeirra samræmist ekki góðri reglu við þinghald.

9. gr.

1. Óheimilt er að hljóðrita eða taka myndir í þinghaldi. Dómari getur veitt undanþágu frá þessu banni ef sérstaklega stendur á.

2. Óheimilt er að skýra opinberlega frá því sem gerist í lokuðu þinghaldi án leyfis dómara. Þótt þinghald sé háð í heyranda hljóði getur dómari bannað að skýrt verði opinberlega frá því sem gerist þar, enda kynni hann ákvörðun sína um það viðstöddum og bóki um hana. Brot gegn þessu varðar sektum nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum.

3. Dómara er rétt að vísa manni úr þinghaldi ef návist hans horfir til truflunar þingfriði eða framkoma hans er óviðeigandi í orði eða verki. Ef um aðila er að ræða, fyrirsvarsmann hans eða málflytjanda skal dómari þó að jafnaði áminna hann og gefa honum kost á að bæta ráð sitt áður en af brottvísun verður. Ákvörðun dómara um að víkja manni úr þinghaldi má framfylgja með lögregluvaldi ef með þarf. Bókað skal um brottvikningu manns ef aðili, fyrirsvarsmaður hans eða málflytjandi á í hlut.

10. gr.

1. Þingmálið er íslenska.

2. Nú gefur maður skýrslu fyrir dómi sem kann ekki íslensku nægilega vel, og skal þá aðilinn sem hlutast til um skýrslugjöfina kalla til löggiltan dómtúlk. Dómari kveður þó til löggiltan dómtúlk ef það leiðir af samningi við erlent ríki. Sé ekki kostur á löggiltum dómtúlki er dómara rétt að samþykkja að annar hæfur maður annist þýðingu, en sá skal þá undirrita heit í þingbók um að hann muni rækja starfann eftir bestu getu og ber honum að staðfesta þýðingu sína fyrir dómi ef hún er vefengd. Aðilinn greiðir kostnað af starfa túlks, en kostnaðurinn skal þó greiddur úr ríkissjóði í einkarefsimálum og málum um faðerni barna og lögræðissviptingar, svo og ef dómari kveður til dómtúlk vegna ákvæða samnings við erlent ríki.

3. Skjali á erlendu tungumáli skal að jafnaði fylgja þýðing á íslensku að því leyti sem er byggt á efni þess í máli nema dómari telji sér fært að þýða það. Komi aðilar sér ekki sjálfir saman um rétta þýðingu skjals skal hún gerð af löggiltum skjalaþýðanda. Sé ekki kostur á löggiltum skjalaþýðanda má leggja fram þýðingu annars hæfs manns, en honum ber að staðfesta hana fyrir dómi ef hún er vefengd. Um kostnað af starfa þýðanda fer sem segir í 2. mgr.

4. Ef maður, sem á að gefa skýrslu fyrir dómi, er ekki fær um að eiga orðaskipti á mæltu máli skal aðilinn sem hlutast til um skýrslugjöfina kalla til kunnáttumann til aðstoðar. Um heit slíks manns, staðfestingu og kostnað af starfa fer eftir ákvæðum 2. mgr. Dómari getur þó ákveðið í stað þess að eftir atvikum verði spurningar lagðar fyrir hlutaðeiganda eða hann svari þeim skriflega fyrir dómi.

11. gr.

1. Við hvern héraðsdómstól skulu vera þingbækur til afnota í einkamálum. Dómara er rétt að láta vélrita eða rita á tölvu það sem væri ella fært í slíka bók, en það sem er skráð með þeim hætti skal þá varðveitt í prentuðu formi með áritun dómara um staðfestingu og síðan heft eða bundið saman sem þingbók.

2. Þegar dómþing er háð skal rita skýrslu í þingbók um það sem fer fram. Þar skal jafnan skráð hvar og hvenær þinghald fer fram, nafn dómara sem fer með mál sem er tekið fyrir, gögn sem eru lögð fram, hverjir mæta í máli og koma fyrir dóm og hvað hafi verið afráðið um rekstur máls, svo og ákvarðanir dómara og úrskurði sem hann kveður upp jafnharðan undir rekstri máls. Einnig er rétt að bóka um yfirlýsingar af hendi aðila sem hafa ekki komið fram skriflega. Ef önnur ákvæði þessara laga mæla ekki fyrir um að bókað verði um tiltekin atriði ákveður dómari að öðru leyti hvað verði skráð í þingbók og undirritar það sem hefur verið bókað að loknu þinghaldi. Ef dómari telur ástæðu til er honum rétt að kynna þeim sem mæta í þinghaldi efni bókunar í heild eða að hluta og gefa hlutaðeigendum kost á að undirrita hana.

3. Það sem kemur fram við munnlega sönnunarfærslu skal hljóðritað, tekið upp á myndband eða ritað í þingbók eftir ákvörðun dómara. Dómari getur einnig ákveðið að taka upp eða skrá útdrátt sinn af framburði, en hlutaðeiganda skal þá gefinn kostur á að koma að athugasemdum um það sem er haft eftir honum og um framkvæmd skýrslutökunnar.

12. gr.

1. Við hvern héraðsdómstól skal haldin dómabók sem hefur að geyma dóma, svo og úrskurði sem fela í sér niðurstöðu máls, undirritaða af dómara.

2. Enn fremur skal halda skrá við hvern héraðsdómstól yfir þau mál sem koma til úrlausnar eftir þessum lögum.

13. gr.

1. Skjöl, sem eru lögð fram í dómi, skulu vera í frumriti séu þau tiltæk. Þau skulu merkt í áframhaldandi töluröð og vottuð um framlagningu. Sá sem leggur fram skjal skal láta í té þann fjölda eftirrita af því sem dómari mælir fyrir um og afhendir jafnframt öðrum aðilum máls eftirrit.

2. Framlögð skjöl skulu varðveitt í skjalasafni hlutaðeigandi dómstóls þar til þau verða afhent Þjóðskjalasafni. Ef aðili, sem hefur lagt fram skjal, þarf á því að halda þegar máli er lokið skal afhenda honum frumrit þess eða myndrit, en sé frumrit látið af hendi skal myndrit varðveitt í þess stað. Meðan máli er ólokið verður frumrit skjals ekki afhent nema aðilar séu því samþykkir eða ekkert eða óverulega er byggt á efni þess og dómari telur mega láta það af hendi gegn því að myndrit komi í stað þess.

3. Öðrum en aðila máls verður ekki afhent frumrit skjals nema með samþykki þess sem lagði það fram, sbr. þó 3. mgr. 69. gr.

4. Hljóðritanir og myndbönd skv. 3. mgr. 11. gr. skulu varðveitt í minnst þrjú ár frá lokum dómsmáls.

14. gr.

1. Dómara er skylt gegn greiðslu gjalds að láta þeim sem hafa lögvarinna hagsmuna að gæta í té staðfest eftirrit af málsskjölum og úr þingbók eða dómabók, þar á meðal dómsgerðir í heild sinni, svo fljótt sem við verður komið og ekki síðar en innan mánaðar frá því þess er óskað.

2. Meðan mál er rekið í héraði, unnt er að skjóta því til æðra dóms eða mál er rekið fyrir æðra dómi er dómara skylt gegn greiðslu gjalds að láta viðkomendum í té eftirrit af því sem hefur verið hljóðritað eða tekið á myndband skv. 3. mgr. 11. gr. eða leyfa þeim að hlýða á slíkar upptökur, svo fljótt sem við verður komið eftir að þess er óskað. Eftir þann tíma má verða við ósk þess efnis ef sérstakar ástæður mæla með því.

3. Dómara er heimilt að krefjast fyrirframgreiðslu áætlaðs gjalds skv. 1. og 2. mgr.

4. Telji dómari óheimilt eða óskylt að verða við ósk um eftirrit eða leyfi til að hlýða á upptöku kveður hann upp úrskurð um það ef þess er krafist.

15. gr.

Dómsmálaráðherra setur nánari ákvæði í reglugerð um:

a. málaskrár,
b. þingbækur, þar á meðal færslu þeirra með ritvél og á tölvu,
c. búnað til hljóðritunar og myndbandsupptöku í þinghöldum,
d. dómabækur,
e. dómsgerðir,
f. varðveislu málsskjala, hljóðritana og myndbanda.

III. KAFLI
Aðild og fyrirsvar.

16. gr.

1. Aðili dómsmáls getur hver sá verið, einstaklingur, félag eða stofnun, sem getur átt réttindi eða borið skyldur að landslögum. Dómstólar hafa vald til að dæma mál allra þeirra sem geta verið aðilar nema undantekningar séu gerðar í lögum eða samkvæmt þjóðarétti.

2. Varnir byggðar á aðildarskorti leiða til sýknu ef fallist er á þær.

17. gr.

1. Maður kemur sjálfur fram í máli sínu ef hann er hæfur að lögum til að ráðstafa sakarefninu.

2. Ef maður búsettur erlendis telst hæfur til að koma sjálfur fram í dómsmáli eftir lögum heimalands síns skal honum talið það heimilt hér á landi. Ef hann telst hæfur til þess að íslenskum lögum skiptir ekki máli hvort svo sé að lögum heimalands hans.

3. Lögráðamaður kemur fram sem fyrirsvarsmaður ólögráða manns sem á aðild að máli og brestur hæfi til að ráðstafa sakarefninu.

4. Stjórnendur félaga, stofnana eða samtaka koma fram einir eða fleiri í sameiningu sem fyrirsvarsmenn slíkra aðila eftir því sem leiðir af almennum reglum.

5. Þegar ríkið eða sveitarfélag á aðild að máli, stofnun eða fyrirtæki þess eða einstök stjórnvöld, kemur sá fram sem fyrirsvarsmaður sem hefur ákvörðunarvald um þá hagsmuni aðilans sem sakarefnið varðar, nema mælt sé á annan veg í lögum.

6. Nú flytur aðili mál sitt sjálfur eða fyrirsvarsmaður og dómari telur hann ófæran um að gæta þannig hagsmuna sinna, og skal þá dómari leggja fyrir hann að ráða sér hæfan umboðsmann til að flytja málið. Hafi hlutaðeigandi ekki orðið við því þegar mál er tekið næst fyrir má fara með það eins og hann hefði ekki sótt þing.

18. gr.

1. Nú eiga fleiri en einn óskipt réttindi eða bera óskipta skyldu, og eiga þeir þá óskipta aðild.

2. Ef þeim sem bera óskipta skyldu er ekki öllum veittur kostur á að svara til sakar skal vísa máli frá dómi. Það sama á við ef þeir sem eiga óskipt réttindi sækja ekki mál í sameiningu, að því leyti sem krafa er höfð uppi um hagsmuni einhvers þeirra sem á ekki aðild að því.

3. Ef þeir sem eiga óskipta aðild sækja ekki allir þing skulu þeir sem gera það teljast hafa heimild til að skuldbinda hina.

4. Nú eru kröfur eða yfirlýsingar þeirra sem eiga óskipta aðild ósamrýmanlegar, og skal þá telja aðilana alla bundna við þá kröfu eða yfirlýsingu sem er gagnaðila hagkvæmust, nema sýnt sé að hún sé röng eða þann sem setti hana fram hafi sér að ósekju skort vitneskju um málsatvik eða stöðu sína að lögum.

19. gr.

1. Fleiri en einum er heimilt að sækja mál í félagi ef dómkröfur þeirra eiga rætur að rekja til sama atviks, aðstöðu eða löggernings. Með sömu skilyrðum má sækja fleiri en einn í sama máli. Ella skal vísa máli frá dómi að kröfu varnaraðila að því er hann varðar.

2. Sækja má fleiri en einn í sama máli með þeim hætti að kröfum sé aðallega beint að einum þeirra en að öðrum til vara ef skilyrðum 1. mgr. er fullnægt. Ella skal vísa frá dómi kröfum á hendur þeim sem eru sóttir til vara ef þeir krefjast þess.

3. Nú vill sóknaraðili stefna nýjum aðila eftir þingfestingu máls til að svara til sakar með þeim sem hann hefur þegar stefnt, og er það þá því aðeins heimilt að skilyrðum 1. mgr. sé fullnægt og sóknaraðila verði ekki metið til vanrækslu að hann hafi ekki stefnt nýja aðilanum áður en málið var þingfest.

20. gr.

Þriðja manni er heimilt að ganga inn í mál annarra ef úrslit þess skipta hann máli að lögum. Skal hann þá stefna báðum eða öllum upphaflegu aðilunum og gera kröfu um að honum verði leyfð meðalgangan og dæmt sakarefnið eða dómur annars felldur þannig að réttur hans verði verndaður.

21. gr.

1. Ef úrslit máls geta skipt þriðja mann máli að lögum getur aðili stefnt honum og skorað þannig á hann að veita sér styrk í málinu eða gæta þar annars réttar síns.

2. Mæti þriðji maður í máli en gerist ekki aðili að því verða kröfur ekki gerðar á hendur honum og getur hann ekki gert kröfu um annað en málskostnað sér til handa. Honum er allt að einu rétt að afla gagna í máli og flytja það af sinni hendi að því leyti sem það varðar hann að lögum.

22. gr.

1. Ef sóknaraðili framselur þau réttindi sem dómkrafa hans varðar eftir að mál er höfðað en áður en það er tekið til dóms tekur nýi eigandinn í hans stað við aðild að málinu í því horfi sem það er.

2. Ef sóknaraðili deyr á þeim tíma sem segir í 1. mgr. tekur dánarbú hans við aðild að málinu ef þau réttindi, sem dómkrafan varðar, áskotnast því. Að öðrum kosti fellur málið niður en dæma má dánarbúið til greiðslu málskostnaðar.

3. Ef bú sóknaraðila er tekið til gjaldþrotaskipta á þeim tíma sem segir í 1. mgr. tekur þrotabú hans við aðild að málinu ef þau réttindi, sem dómkrafan varðar, áskotnast því. Falli réttindi niður vegna gjaldþrotaskipta fellur mál jafnframt niður.

23. gr.

1. Nú afhendir varnaraðili hlut eða réttindi sem hann er sóttur til að láta af hendi eftir að mál er höfðað, og má þá sóknaraðili allt að einu halda málinu áfram gegn upphaflegum varnaraðila. Verður sá sem leiðir rétt sinn frá varnaraðila þá bundinn af dómi í málinu nema hann hafi eignast hlut eða réttindi með þeim hætti að réttur annarra glatist gagnvart honum.

2. Ef varnaraðili deyr á þeim tíma sem segir í 1. mgr. tekur dánarbú hans við aðild að málinu ef þær skyldur, sem dómkrafan varðar, falla á það. Að öðrum kosti fellur málið niður en dæma má dánarbúið til greiðslu málskostnaðar.

3. Ef bú varnaraðila er tekið til gjaldþrotaskipta á þeim tíma sem segir í 1. mgr. tekur þrotabú hans við aðild að málinu ef þær skyldur, sem dómkrafan varðar, falla á það. Sóknaraðili getur þó krafist að dómur gangi aðeins á hendur þrotamanni eða bæði á hendur honum og þrotabúinu.

IV. KAFLI
Sakarefni.

24. gr.

1. Dómstólar hafa vald til að dæma um hvert það sakarefni sem lög og landsréttur ná til nema það sé skilið undan lögsögu þeirra samkvæmt lögum, samningi, venju eða eðli sínu. Eigi sakarefni ekki undir dómstóla vísar dómari máli frá dómi.

2. Nú telur dómari að mál eigi undir annan dómstól eða það beri að reka eftir reglum um meðferð opinberra mála eða meðferð ágreiningsmála vegna fullnustugerða eða búskipta, og vísar hann þá máli frá dómi.

25. gr.

1. Dómstólar verða ekki krafðir álits um lögfræðileg efni eða hvort tiltekið atvik hafi gerst nema að því leyti sem er nauðsynlegt til úrlausnar um ákveðna kröfu í dómsmáli.

2. Nú hefur sóknaraðili lögvarða hagsmuni af því að skorið sé úr um tilvist eða efni réttinda eða réttarsambands, og getur hann þá leitað viðurkenningardóms um kröfur sínar í þeim efnum. Gildir þetta án tillits til þess hvort honum væri þess í stað unnt að leita dóms sem mætti fullnægja með aðför.

3. Félag eða samtök manna geta í eigin nafni rekið mál til viðurkenningar á tilteknum réttindum félagsmanna eða lausnar undan tilteknum skyldum þeirra, enda samrýmist það tilgangi félagsins eða samtakanna að gæta þeirra hagsmuna sem dómkrafan tekur til.

26. gr.

1. Ef mál er höfðað til úrlausnar um rétt eða skyldu sem sóknaraðili játar eða sýnt er á annan hátt að sé ekki enn orðin til skal vísa máli frá dómi.

2. Nú er krafist dóms um skyldu, sem mætti fullnægja með aðför, og hún reynist hvíla eða geta hvílt á varnaraðila, en sá tími er ókominn sem hann verður krafinn um efndir hennar þegar mál er dómtekið, og skal þá sýkna varnaraðila að svo stöddu.

27. gr.

1. Í einu máli má sækja allar kröfur á hendur sama aðila sem eru samkynja eða eiga rætur að rekja til sama atviks, aðstöðu eða löggernings. Öðrum kröfum verður vísað frá dómi ef varnaraðili krefst.

2. Hafi aðili ekki sótt allar kröfur sínar í máli, sem hann mátti skv. 1. mgr., er honum heimilt að sækja afgang þeirra í öðru máli, en ekki má þá dæma varnaraðila til að greiða málskostnað í nýja málinu nema sýnt þyki að ekki hafi verið unnt að höfða mál í upphafi um allar kröfurnar eða það hefði leitt til tilfinnanlegra tafa eða óhagræðis.

28. gr.

1. Varnaraðila er rétt að hafa uppi gagnkröfu til skuldajafnaðar í máli án þess að gagnstefna ef skilyrði fyrir skuldajöfnuði eru fyrir hendi. Gagnkrafan skal þá höfð uppi í greinargerð en sjálfstæður dómur getur ekki gengið um hana.

2. Með gagnstefnu er varnaraðila heimilt að hafa uppi gagnkröfu í máli til sjálfstæðs dóms og eftir atvikum skuldajafnaðar ef gagnkrafan er samkynja aðalkröfunni eða þær eiga báðar rætur að rekja til sama atviks, aðstöðu eða löggernings eða samið hefur verið um að sækja mætti gagnkröfuna í máli um aðalkröfuna. Gagnsök verður að höfða innan mánaðar frá þingfestingu aðalsakar.

3. Gagnkröfu má hafa uppi eftir þann tíma sem segir í 1. og 2. mgr. ef það er gert fyrir aðalmeðferð máls og það verður ekki metið varnaraðila til vanrækslu að hafa ekki gert gagnkröfu sína í tæka tíð.

29. gr.

Með framhaldsstefnu er heimilt að auka við fyrri kröfu eða hafa uppi nýja kröfu í máli eftir þingfestingu en fyrir aðalmeðferð þess ef skilyrðum 1. mgr. 27. gr. er fullnægt og það verður ekki metið aðilanum til vanrækslu að hafa ekki gert kröfur sínar í einu lagi í öndverðu.

30. gr.

1. Þyki dómara það til skýringar eða hagræðis getur hann ákveðið að ósk eins eða fleiri aðila að sameina tvö eða fleiri mál:

a. ef þau eru rekin milli sömu aðila og unnt hefði verið að höfða eitt mál um allar kröfurnar skv. 1. mgr. 27. gr.,
b. ef þau eru rekin milli sömu aðila og unnt hefði verið að höfða annað málið sem gagnsök í hinu skv. 2. mgr. 28. gr.,
c. ef höfða hefði mátt eitt mál um kröfurnar skv. 1. mgr. 19. gr.

2. Dómari getur ekki sameinað mál eftir ákvæðum 1. mgr. gegn mótmælum aðila ef það hefði varðað frávísun eftir kröfu hans að höfða mál þannig í öndverðu.

3. Þyki dómara það nauðsynlegt til skýringar eða hagræðis getur hann ákveðið af sjálfsdáðum að aðskilja kröfur sem eiga ekki rætur að rekja til sama atviks, aðstöðu eða löggernings en eitt mál er rekið um, þannig að farið verði með hvora eða hverja þeirra í sjálfstæðu máli.

31. gr.

1. Eftir ósk annars eða beggja aðila getur dómari ákveðið að skipta sakarefni þannig að fyrst verði dæmt sérstaklega um tiltekin atriði máls meðan önnur atriði þess hvíla og bíða þess að verða dæmd.

2. Ef sakarefni er skipt í máli um skaðabætur þannig að fyrst sé dæmt um bótaskyldu getur dómari orðið við kröfu sóknaraðila um það að í dómi um þá skyldu verði kveðið á um hæfilega fjárhæð sem varnaraðila beri þegar að greiða upp í væntanlegar bætur.

V. KAFLI
Varnarþing.

32. gr.

1. Sækja má mann fyrir dómi í þinghá þar sem hann á skráð lögheimili. Eigi maður fasta búsetu í annarri þinghá en þar sem lögheimili hans er skráð má einnig sækja hann í þeirri þinghá.

2. Mann, sem á hvergi skráð lögheimili, má sækja í þinghá þar sem hann hefur fasta búsetu. Sé ókunnugt um fastan búsetustað má sækja hann í þinghá þar sem hann dvelst eða ella þar sem hann er staddur þegar stefna er birt.

3. Íslenskan ríkisborgara, sem er búsettur erlendis en verður ekki sóttur þar, má sækja fyrir dómi í Reykjavík ef hann á ekki skráð lögheimili í annarri þinghá.

4. Sækja má mann, sem er búsettur erlendis, í þeirri þinghá þar sem hann er staddur við birtingu stefnu ef mál varðar fjárskyldu hans við mann sem er búsettur hér á landi eða félag, stofnun eða samtök sem eiga varnarþing hér.

5. Ólögráða maður verður sóttur í þinghá þar sem sækja mætti lögráðamann hans skv. 1.–4. mgr. ef hann hefur ekki sjálfur forræði á sakarefninu.

33. gr.

1. Skrásett félag eða firma má sækja í þeirri þinghá þar sem varnarþing þess er skráð. Ef stjórnarstöð þess er í annarri þinghá en þar sem varnarþing er skráð má einnig sækja það í þeirri þinghá. Ef mál varðar skrásett útibú félags eða firma má sækja það í þeirri þinghá þar sem útibúið er.

2. Óskrásett félag eða firma má sækja í þeirri þinghá þar sem heimili þess telst vera samkvæmt samþykktum þess eða stjórnarstöð þess er. Einnig má sækja það í þeirri þinghá þar sem fyrirsvarsmaður þess yrði sjálfur sóttur skv. 32. gr. Það sama á við um annars konar óskrásett samtök eða stofnanir sem ákvæði 3. og 4. mgr. taka ekki til.

3. Ríkið verður sótt fyrir dómi í Reykjavík. Sé máli beint að stjórnvaldi fyrir ríkisins hönd og það hefur stjórnarstöð í annarri þinghá má þó sækja það í þeirri þinghá. Sveitarfélag verður með sama skilorði sótt í þeirri þinghá sem það heyrir til.

4. Stofnun eða fyrirtæki ríkisins eða sveitarfélags eða stjórnvald þess má sækja í þeirri þinghá þar sem það hefur stjórnarstöð.

34. gr.

1. Ef skoðun fasteignar getur orðið nauðsynleg í máli sem varðar hana má sækja það í þeirri þinghá þar sem hún er. Það sama á við um önnur mál um réttindi yfir fasteign, svo og mál þar sem sóttar eru kröfur sem rísa af slíkum réttindum.

2. Ef fasteign er í fleiri þinghám en einni eða mál varðar fleiri fasteignir en eina sem eru ekki í sömu þinghá má sækja mál skv. 1. mgr. í einhverri þeirra.

35. gr.

1. Mál til efnda á eða lausnar undan löggerningi eða vegna vanefnda eða rofa á löggerningi má sækja í þeirri þinghá þar sem átti að efna hann eftir hljóðan hans, tilætlun aðila eða réttarreglum.

2. Víxil- og tékkamál má sækja í þeirri þinghá þar sem greiðslustaður víxilsins eða tékkans er. Hafi greiðslustaður víxils eða tékka verið erlendis má sækja mál um hann í þeirri þinghá, þar sem sá sem innheimtir hann hefur stjórnar- eða starfstöð, enda sé um banka að ræða, sparisjóð eða annan þann sem hefur skuldheimtu að atvinnu.

36. gr.

1. Mál til greiðslu á andvirði vöru eða þjónustu, sem hefur verið fengin eða þegin í verslun eða annarri fastri starfstöð, má sækja í þeirri þinghá þar sem verslunin eða starfstöðin er ef það er atvinna upphaflega skuldareigandans að láta slíka vöru eða þjónustu í té.

2. Hafi vara eða þjónusta verið látin í té í útibúi upphaflegs skuldareiganda hér á landi verður heimildar skv. 1. mgr. aðeins neytt til að sækja mál í þeirri þinghá þar sem útibúið er.

3. Nú hefur vara eða þjónusta verið látin í té erlendis með þeim hætti sem segir í 1. mgr., og má þá höfða mál til greiðslu á andvirði hennar í þeirri þinghá þar sem sá sem hefur kröfuna til innheimtu hér á landi hefur starfstöð, enda hafi hann skuldheimtu að atvinnu.

37. gr.

Mál vegna kaupa á vöru eða þjónustu hér á landi má kaupandi sækja í þinghá þar sem hann yrði sjálfur sóttur skv. 32. eða 33. gr.

38. gr.

1. Mál til greiðslu vinnulauna má sækja í þeirri þinghá þar sem vinnan var leyst af hendi eða í einhverri þeirra hafi verið unnið víðar.

2. Sjómenn mega sækja mál til greiðslu fyrir vinnu sína í þeirri þinghá þar sem skip er skráð.

3. Þeir sem leysa störf sín af hendi um borð í loftfari mega sækja mál til greiðslu vinnulauna í þeirri þinghá þar sem loftfarið er skráð.

39. gr.

1. Útgerðarmann má sækja í máli varðandi útgerðina í þeirri þinghá þar sem skip er skráð. Það sama á við um mál á hendur skipstjóra eða skipshöfn vegna skyldustarfa þeirra.

2. Mál um björgunarlaun má höfða í þeirri þinghá þar sem bjargað var eða það sem var bjargað var flutt í land.

3. Ef krafa er tryggð með sjóveði í skipi, farmi eða farmgjaldi og sjóveðið hefur verið kyrrsett má höfða mál um kröfuna í þeirri þinghá þar sem kyrrsetning fór fram.

40. gr.

Ef mál á rætur að rekja til fjárvörslu eða reikningshalds má sækja það í þeirri þinghá þar sem fjárvarslan eða reikningshaldið fór fram.

41. gr.

Mál til skaðabóta, refsingar eða annarrar fullnustu vegna réttarbrots utan samninga má sækja í þeirri þinghá þar sem brot var framið eða í einhverri þeirra ef brot var framið víðar.

42. gr.

1. Ef kröfum er beint að fleiri en einum aðila í sama máli má sækja það á varnarþingi hvers þeirra sem er.

2. Gagnkrafa og gagnsök skal jafnan sótt á varnarþingi aðalsakar.

3. Aðilum er rétt að semja um meðferð máls í hverri þinghá sem er.

43. gr.

1. Ákvæðum 34.–42. gr. verður beitt til að sækja mann sem er búsettur erlendis, svo og félag, firma, stofnun eða samtök sem er eins ástatt um, nema annað leiði af samningi við erlent ríki.

2. Ákvæði þessa kafla raska ekki gildi sérreglna um varnarþing eftir öðrum lögum.

2. ÞÁTTUR
Sönnun og sönnunargögn.

VI. KAFLI
Almennar reglur um sönnun.

44. gr.

1. Dómari sker úr því hverju sinni eftir mati á þeim gögnum sem hafa komið fram í máli hvort staðhæfing um umdeild atvik teljist sönnuð, enda bindi fyrirmæli laga hann ekki sérstaklega um mat í þessum efnum.

2. Sá sem ber fyrir sig venju eða erlenda réttarreglu verður að leiða tilvist og efni hennar í ljós.

3. Ekki þarf að sanna það sem er alkunnugt á þeim stað og tíma sem dómur eða úrskurður gengur.

45. gr.

Yfirlýsing aðila, sem er gefin fyrir dómi og felur í sér ráðstöfun á sakarefni, bindur hann eftir reglum um gildi loforða ef hann hefur forræði á því.

46. gr.

1. Aðilar afla sönnunargagna ef þeir fara með forræði á sakarefni.

2. Eftir því sem dómari telur nauðsynlegt til skýringar á máli er honum rétt að beina því til aðila að afla gagna um tiltekin atriði þess.

3. Ef dómari telur bersýnilegt að atriði, sem aðili vill sanna, skipti ekki máli eða að gagn sé tilgangslaust til sönnunar getur hann meinað aðila um sönnunarfærslu.

47. gr.

1. Öflun sönnunargagna skal að jafnaði fara fram fyrir þeim dómara sem fer með málið. Ef þessu verður ekki komið við nema með verulegum kostnaði eða óhagræði getur dómari ákveðið eftir ósk aðila að gagnaöflun megi fara fram fyrir öðrum dómi samkvæmt ákvæðum XI. kafla, enda leiði það ekki til óþarfra tafa á rekstri máls.

2. Ákvæði 1. mgr. girða ekki fyrir að byggt verði á sönnunargagni sem er aflað eftir ákvæðum XII. kafla áður en mál er höfðað.

VII. KAFLI
Skýrslugjöf aðila.

48. gr.

1. Aðila er jafnan heimilt að gefa skýrslu um málsatvik fyrir dómi í máli sínu nema dómari telji sýnilegt að hún sé þarflaus eða tilgangslaus.

2. Eftir kröfu gagnaðila og með sama skilorði og segir í 1. mgr. er dómara rétt að kveðja aðila fyrir dóm til að gefa skýrslu um málsatvik.

3. Dómari getur af sjálfsdáðum kvatt aðila fyrir dóm til að gefa skýrslu ef hann telur þess þörf til skýringar á máli.

4. Sem aðili eftir ákvæðum þessa kafla skoðast fyrirsvarsmaður sem kemur fram fyrir aðila hönd, sbr. 3.–5. mgr. 17. gr.

49. gr.

1. Aðila er rétt sér að meinalausu að færast undan því að svara spurningum fyrir dómi ef honum væri óheimilt að svara þeim sem vitni í málinu.

2. Þegar aðili gefur skýrslu fyrir dómi fer um framkvæmd skýrslugjafar eftir ákvæðum 3. og 4. mgr. 51. gr., 56. gr. og 1. mgr. 59. gr. eftir því sem átt getur við.

50. gr.

1. Nú hefur aðili forræði á sakarefni og hann viðurkennir fyrir dómi tiltekið atvik sem er honum óhagstætt, og skal þá viðurkenning hans að jafnaði lögð til grundvallar, enda þyki dómara hún hafa verið gefin af nægilegri þekkingu og skilningi og ekkert kemur fram sem hnekkir henni eða veikir hana verulega.

2. Ef aðili verður ekki við kvaðningu um að koma fyrir dóm til að gefa skýrslu eða svarar ekki nægilega spurningu sem honum er ekki rétt að færast undan getur dómari skýrt vanrækslu hans, óljós svör eða þögn á þann hátt sem er gagnaðila hagfelldast.

VIII. KAFLI
Vitni.

51. gr.

1. Hverjum manni, sem er orðinn 15 ára, lýtur íslenskri lögsögu og er ekki aðili máls eða fyrirsvarsmaður aðila, er skylt að koma fyrir dóm sem vitni til að svara munnlega spurningum sem er beint til hans um málsatvik.

2. Dómari metur með hliðsjón af atvikum hverju sinni hvort yngri manni en getur í 1. mgr. verði gert skylt að gefa skýrslu sem vitni. Sama hátt hefur dómari á um geðveika menn og þroskahefta.

3. Ef vitni kemst ekki á þingstað vegna veikinda eða svipaðra ástæðna má dómari ákveða að það gefi skýrslu á öðrum stað þar sem þess er kostur.

4. Nú er vitni statt fjarri þingstað eða það hefði annars sérstakt óhagræði af því að koma fyrir dóm, og getur þá dómari ákveðið að skýrsla verði tekin af því á dómþingi gegnum síma eða annað fjarskiptatæki, enda verði skýrslutöku hagað þannig að allir sem eru staddir á dómþingi heyri orðaskipti við vitnið.

5. Ef þess er krafist getur dómari lagt fyrir vitni í kvaðningu skv. 2. mgr. 54. gr. að hafa með sér gögn til sýningar fyrir dómi eða að athuga bækur sínar, skjöl og aðra muni og gera útdrátt úr tilteknum atriðum í þeim til skýringar á málsatvikum.

52. gr.

1. Eftirtaldir geta skorast undan því að gefa vitnaskýrslu að öllu leyti eða einhverju:

a. sá sem er eða hefur verið maki aðila,
b. skyldmenni aðila í beinan legg, systkin hans og þeir sem tengjast honum þannig vegna ættleiðingar,
c. stjúpforeldri aðila og stjúpbarn,
d. tengdaforeldri aðila og tengdabarn.

2. Dómari getur leyst aðra sem eru eða hafa verið nákomnir aðila undan vitnaskyldu ef honum virðist samband þeirra mjög náið.

3. Vitni er rétt að skorast undan því að svara spurningu ef ætla má að í svari þess geti falist játning eða bending um að það hafi framið refsiverðan verknað eða atriði sem valdi því siðferðislegum hnekki eða tilfinnanlegu fjárhagstjóni. Það sama á við ef ætla má að svar hefði sömu afleiðingar fyrir einhvern þann sem tengist vitni með þeim hætti sem segir í 1. eða 2. mgr.

4. Dómari getur undanþegið vitni frá því að upplýsa um leyndarmál varðandi viðskipti þess, uppgötvanir eða önnur slík verk ef hann telur hagsmuni vitnis af leyndinni verulega ríkari en hagsmuni aðila af vættinu.

5. Embættis- og sýslunarmönnum er óskylt að koma fyrir dóm til að vitna um atvik sem hafa gerst í embætti þeirra eða sýslan og má leiða nægilega í ljós með vottorði úr embættisbók eða öðru opinberu skjali.

53. gr.

1. Án leyfis hlutaðeigandi ráðherra er vitni óheimilt að svara spurningum um leynilegar ráðagerðir, ályktanir eða samninga handhafa ríkisvalds um málefni sem varða öryggi, réttindi eða heill ríkisins eða skipta mjög miklu fyrir viðskipti eða fjárhag þjóðarinnar.

2. Vitni er óheimilt án leyfis þess sem á í hlut að svara spurningum um:

a. hver sé höfundur eða heimildarmaður að riti, grein, frásögn eða tilkynningu sem hefur birst án þess að hann væri nafngreindur, ef vitnið ber ábyrgð að lögum á efni prentaðs rits eða öðru efni sem birtist opinberlega eða það hefur öðlast vitneskju um höfund eða heimildarmann í starfi hjá ábyrgðarmanni,
b. einkahagi manns sem því hefur verið trúað fyrir eða það hefur komist að á annan hátt í starfi sem endurskoðandi, félagsráðgjafi, lögfræðingur, lyfsali, læknir, prestur, sálfræðingur eða aðstoðarmaður einhvers þessara, eða í öðru starfi sem viðlíka trúnaðarskylda fylgir,
c. atriði sem það hefur komist að í opinberu starfi og á að fara leynt,
d. leyndarmál um viðskipti, uppgötvanir eða önnur slík verk sem það hefur komist að í starfi.

3. Nú telur dómari hagsmuni aðila verulega meiri af því að upplýst verði um atriði skv. b- til d-lið 2. mgr. en hagsmuni hlutaðeiganda af því að leynd verði haldið, og getur hann þá eftir kröfu aðila lagt fyrir vitni að svara spurningu þótt leyfi sé ekki veitt til þess, enda feli þá svarið ekki í sér frásögn af einkahögum manns sem á ekki aðild að máli. Ef dómari telur óvíst hvort þessum skilyrðum sé fullnægt getur hann lagt fyrir vitni að tjá sér fyrst í trúnaði hvers efnis svar þess yrði.

54. gr.

1. Aðili, sem óskar eftir að leiða vitni, annast boðun þess á dómþing.

2. Aðila er rétt að boða vitni á dómþing með skriflegri kvaðningu sem hann gefur út sjálfur eða leggur fyrir dómara til útgáfu. Í kvaðningu skal greint nafn og heimili vitnis, tilefni boðunar í aðalatriðum, nafn dómstóls, hvar og hvenær vitnaleiðslan fer fram og hverjar afleiðingar það geti haft að vitni mæti ekki. Kvaðningu skal birta með sama hætti og fyrirvara og stefnu.

3. Ef vitni er statt á dómþingi er því skylt að bera þegar vætti þótt það hafi ekki verið boðað í því skyni.

55. gr.

1. Nú kemur vitni ekki fyrir dóm samkvæmt löglega birtri kvaðningu án þess að um lögmæt forföll sé að ræða, og getur þá dómari orðið við kröfu aðila um að leita til lögreglu um að sækja vitnið. Lögreglu er skylt að verða við slíkum fyrirmælum dómara.

2. Ef vitni kemur fyrir dóm en fullnægir annars ekki vitnaskyldu sinni getur dómari að kröfu aðila gert því sekt með úrskurði. Viðurlög eftir úrskurðinum falla niður ef vitni fullnægir síðan skyldu sinni eða aðili hverfur frá því að krefja það vættis.

3. Ef vitni kemur fyrir dóm en getur ekki fullnægt vitnaskyldu sinni vegna ástands síns, svo sem vegna ölvunar eða geðshræringar, getur dómari gert nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að það geti leyst skyldu sína af hendi síðar.

56. gr.

1. Þegar vitni kemur fyrir dóm lætur dómari það fyrst gera grein fyrir nafni sínu, kennitölu og heimili, en prófar svo eftir þörfum hvort því sé rétt eða skylt að bera vætti. Síðan brýnir dómari alvarlega fyrir vitni skyldu þess til að skýra satt og rétt frá og draga ekkert undan, og leiðir athygli þess að þeirri refsiábyrgð sem er samfara vísvitandi eða gáleysislega röngum framburði.

2. Að svo búnu verða spurningar lagðar fyrir vitni. Dómara er rétt að láta aðila um að spyrja vitni, en þá skal sá sem kvaddi vitni leggja spurningar fyrir það fyrst og síðan gagnaðili. Dómara er rétt að umorða, laga og skýra spurningar aðila áður en vitni svarar og koma í veg fyrir að spurningar séu lagðar fyrir vitni sem eru óákveðnar, tvíræðar, veiðandi, óþarflega móðgandi eða særandi, lagaðar til að villa um fyrir vitni eða sýnilega tilgangslausar. Dómari getur svipt aðila, sem brýtur gegn þessu, rétti til að leggja spurningar fyrir vitni og tekið skýrslutöku í sínar hendur. Dómara er og rétt að krefja vitni frekari skýringa á svari þannig að efni þess komi skýrt fram, svo og að leggja spurningar sjálfstætt fyrir vitni.

3. Hvert vitni skal að jafnaði prófa sér án þess að önnur vitni hlýði á. Að kröfu aðila getur dómari þó ákveðið að vitni verði samprófað við annað vitni eða aðila.

4. Nú er dómþing háð fyrir opnum dyrum og spurningu til vitnis er þannig háttað að svar við henni varðar einkahagi þess eða annarra, og getur þá dómari látið vitnið svara skriflega. Skal þá bókað um svarið og aðilum og vitninu gefinn kostur á að ganga úr skugga um að bókun sé rétt án þess að hún sé lesin upp.

5. Dómari leiðbeinir vitni um atriði sem lúta að skyldu og heimild þess til vitnisburðar. Ef vitni telur sér óskylt að gefa skýrslu eða svara einstökum spurningum eða heldur fram heimildarskorti ber því að leiða líkur að staðreyndum sem veltur á í þeim efnum. Dómari getur leyft vitni að leiða aðra fyrir dóm til skýrslugjafar í því skyni.

57. gr.

1. Við skýrslugjöf vitnis leitar dómari eftir þörfum vitneskju um atriði sem varða mat á trúverðugleika þess. Í þeim efnum skal dómari jafnan leitast við að ganga úr skugga um hvort skýrsla vitnis sé reist á skynjun þess sjálfs eða sögusögn annarra. Þá skal dómari gera sér far um að leiða í ljós hvort horf vitnis til máls eða aðila sé með einhverjum þeim hætti að það geti haft áhrif á sönnunargildi framburðar þess.

2. Eftir kröfu aðila skal dómari láta vitni staðfesta framburð sinn með eiði eða drengskaparheiti þegar það hefur lokið skýrslugjöf. Vitni verður þó ekki látið staðfesta framburð sinn ef:

a. það hefur ekki náð 15 ára aldri,
b. því er svo vitsmuna vant eða geðbilað að það beri ekki skyn á eða er ófært um að meta helgi eða þýðingu staðfestingar,
c. það er undir ákæru fyrir rangan framburð eða hefur verið sakfellt fyrir slíkt brot,
d. það færist undan staðfestingu og ákvæði 1.–3. mgr. 52. gr. eiga við,
e. dómari telur það svo tengt aðila eða hafa slíka hagsmuni af málsúrslitum að staðfesting sé óviðeigandi.

3. Áður en vitni staðfestir framburð sinn brýnir dómari fyrir því helgi og þýðingu staðfestingar, bæði fyrir úrslit máls og vitnið sjálft lagalega og siðferðislega.

4. Ef vitni lýsir því yfir að gefnu tilefni frá dómara að það samrýmist afstöðu þess í trúarefnum að vinna eið og að það trúi á guð fer staðfesting þannig fram að vitnið lyftir upp hægri hendi og hefur þessi orð eftir dómara: Ég sver það og vitna til guðs míns að ég hef sagt það sem ég veit sannast og réttast og ekkert dregið undan.

5. Ef ekki eru skilyrði til eiðvinningar skv. 4. mgr. vinnur vitni heit og fer staðfesting þannig fram að vitnið lyftir upp hægri hendi og hefur þessi orð eftir dómara: Ég lýsi því yfir og legg við drengskap minn og heiður að ég hef sagt það sem ég veit sannast og réttast og ekkert dregið undan.

6. Eiður og heitvinning hafa sömu þýðingu að lögum.

58. gr.

1. Þeim aðila, sem leiðir vitni, er skylt að sjá því fyrir fram fyrir fé til greiðslu kostnaðar af ferð og dvöl á þingstað.

2. Ef vitni krefst þess að fullnægðum skyldum sínum ákveður dómari því greiðslu vegna útlagðs kostnaðar af rækslu vitnaskyldu og þóknun fyrir atvinnumissi sem má telja skipta það máli miðað við efnahag þess og aðstæður. Sá sem kveður vitni greiðir einn kostnað og þóknun um sinn, en hafi báðir aðilar krafist vættis eða haft not af því getur dómari ákveðið að skipta greiðslu milli þeirra sem þeir ábyrgjast þó í sameiningu. Greiðslu skal þegar inna af hendi.

59. gr.

Dómari metur sönnunargildi vitnisburðar við úrlausn máls. Í því sambandi skal meðal annars hugað að afstöðu vitnis til aðila, hagsmunum þess af málsúrslitum, þroska þess, áreiðanleika skynjunar þess á atvikum, minni, ástandi og hegðun þess við skýrslugjöf, öryggi þess og skýrleika í svörum og samræmi í frásögn.

IX. KAFLI
Matsgerðir.

60. gr.

1. Skoðunar- og matsgerðir, lýsingar á hlutum og aðrar rannsóknargerðir kallast hér einu nafni matsgerðir eða mat og athafnir sem lúta að þeim að meta.

2. Dómari leggur sjálfur mat á atriði sem krefjast almennrar þekkingar og menntunar eða lagaþekkingar.

3. Ef opinber starfsmaður er skipaður í eitt skipti fyrir öll til að meta tiltekin atriði getur aðili snúið sér beint til hans ef honum er skylt að framkvæma matið eða hann er fús til þess án dómkvaðningar, enda sé það í verkahring hans.

61. gr.

1. Ef ekki verður farið svo að sem segir í 2. eða 3. mgr. 60. gr. kveður dómari einn eða tvo matsmenn til að framkvæma mat eftir skriflegri beiðni aðila. Í beiðni skal koma skýrlega fram hvað eigi að meta, hvar það er sem meta á og hvað aðili hyggst sanna með mati.

2. Aðilar skulu kvaddir á dómþing þar sem matsbeiðni er tekin fyrir. Ef þeir koma sér saman um hæfan matsmann skal kveðja hann til starfans nema sérstakar ástæður mæli gegn því. Annars greinir dómari aðilum að öðru jöfnu frá því hvern hann hafi í hyggju að kveðja til matsstarfa.

3. Þann einn má dómkveðja til að framkvæma mat sem er orðinn 20 ára að aldri, er að öllu leyti óaðfinnanlegt vitni um það atriði sem á að meta og hefur nauðsynlega kunn-

áttu til að leysa starfann af hendi eða annars þá kunnáttu sem bestrar er kostur. Maður getur ekki skorast undan að verða við kvaðningu ef honum væri skylt og heimilt að bera vitni um matsatriði og breytir engu þótt nauðsyn beri til að hann fari í aðra þinghá en þar sem hann á heimili til að rækja starfann. Dómara er þó rétt að taka rökstudda undanfærslu til greina, enda sé þá kostur jafnhæfs manns til starfans.

4. Dómari getur dómkvatt matsmann sem er búsettur utan lögsagnarumdæmis hans.

5. Dómkvaðning skal bókuð í þingbók. Í henni skal greina skýrt hvað skuli metið, hvenær mati skuli lokið og hverjum eigi að gefa kost á að gæta hagsmuna sinna við framkvæmd þess. Þá skal tekið fram að matsmanni beri að vinna verk sitt af bestu vitund og semja rökstudda matsgerð sem hann megi vera viðbúinn að þurfa að gefa skýrslu um fyrir dómi.

6. Ef matsmaður deyr, forfallast, reynist óhæfur til starfans eða vanrækir það kveður dómari annan í hans stað að kröfu matsbeiðanda.

62. gr.

1. Matsbeiðandi tilkynnir matsmanni um dómkvaðningu og lætur honum í té endurrit af bókun um hana.

2. Matsmaður tilkynnir aðilum svo fljótt sem verða má og með sannanlegum hætti hvar og hvenær verði metið. Aðilum og dómara ber að veita matsmanni leiðbeiningar eftir föngum um matsatriði. Matsmanni er rétt að afla sér gagna til afnota við matið, en aðilum, sem eru viðstaddir, skal þá gefinn kostur á að tjá sig um þau eftir þörfum. Ef vitnaleiðsla reynist nauðsynleg til skýringar á matsatriði er dómara rétt að láta hana þegar fara fram.

3. Þeim sem hefur umráð þess sem matsgerð lýtur að er skylt að veita matsmanni aðgang að því nema hann megi skorast undan vitnaskyldu um matsatriði eða sé óheimilt að bera vitni um það.

4. Matsmaður framkvæmir starf sitt þótt aðilar mæti ekki þegar metið er, nema upplýsingar vanti sem þeir hefðu mátt veita.

63. gr.

1. Matsmaður skal semja rökstudda matsgerð þar sem þau sjónarmið eru greind sem álit hans er reist á. Matsgerð skal fengin matsbeiðanda í hendur, en matsmanni er þó rétt að krefjast áður greiðslu skv. 2. mgr.

2. Matsmaður á rétt á hæfilegri þóknun fyrir störf sín samkvæmt reikningi og endurgreiðslu útlagðs kostnaðar úr hendi matsbeiðanda. Matsmanni er rétt að krefjast greiðslu fyrir fram vegna ferðakostnaðar, svo og tryggingar samkvæmt ákvörðun dómara fyrir þóknun sinni ef með þarf.

64. gr.

Aðili getur krafist yfirmats þar sem tekin verði til endurmats þau atriði sem hafa áður verið metin. Yfirmatsmenn skulu vera fleiri en matsmenn voru, en að öðru leyti gilda ákvæði 61.–63. gr. um yfirmat.

65. gr.

Að kröfu aðila ber matsmanni að koma fyrir dóm til að gefa skýrslu til skýringar og staðfestingar á matsgerð og um atriði sem tengjast henni. Ákvæðum VIII. kafla verður beitt um skýrslugjöf matsmanns eftir því sem þau geta átt við.

66. gr.

1. Dómari leysir úr ágreiningi sem lýtur að dómkvaðningu og hæfi matsmanns og um greiðslur til hans með úrskurði. Dómari getur enn fremur úrskurðað um atriði sem varða framkvæmd matsgerðar, svo sem hvort það hafi verið metið sem skyldi meta samkvæmt dómkvaðningu eða hvort matsgerð sé nægilega rökstudd, ef ágreiningur ris um kröfu um endurskoðun hennar eða endurmat.

2. Dómari leggur mat á önnur atriði varðandi matsgerð, þar á meðal sönnunargildi hennar þegar leyst er að öðru leyti úr máli.

X. KAFLI
Skjöl og önnur sýnileg sönnunargögn.

67. gr.

1. Ef aðili skírskotar til skjals sem er í vörslum hans skal hann leggja það fram eftir kröfu gagnaðila ef taka á tillit til þess við úrlausn máls.

2. Nú skorar aðili á gagnaðila að leggja fram skjal sem hann hefur í vörslum sínum, og ber þá gagnaðila að verða við því ef aðili á rétt til skjalsins án tillits til málsins eða efni skjalsins er slíkt að gagnaðila væri skylt að bera vitni um það ef hann væri ekki aðili að málinu.

3. Nú er skjal í vörslum manns sem er ekki aðili að máli, og getur þá aðili krafist að fá það afhent til framlagningar í máli ef vörslumanni skjalsins er skylt að afhenda það aðilanum án tillits til málsins eða efni skjalsins er slíkt að vörslumanni sé skylt að bera vitni um það í málinu.

4. Aðili, sem krefst skjals skv. 2. eða 3. mgr., ber sönnunarbyrði fyrir því að skjalið sé til og í vörslum þess sem hann heldur fram. Ef staðhæfingum aðila um það er mótmælt ber honum að leggja fram eftirrit af skjalinu ef þess er kostur, en lýsa ella efni þess eftir föngum, og skal greina frá því hvað eigi að leiða í ljós með skjalinu.

68. gr.

1. Nú verður aðili ekki við áskorun skv. 2. mgr. 67. gr. um að leggja fram skjal sem þykir sannað að hann hafi undir höndum, og getur þá dómari skýrt það svo að hann samþykki frásögn áskoranda um efni skjalsins, sbr. þó 69. gr.

2. Ef vörslumaður skjals verður ekki við kröfu aðila um að láta það af hendi getur aðili lagt þau gögn, sem getur í 4. mgr. 67. gr., fyrir dómara, ásamt skriflegri beiðni um að vörslumaður verði skyldaður með úrskurði til að afhenda skjalið fyrir dómi. Ef dómari telur ekki útilokað að skjalið hafi þýðingu í málinu kveður hann aðila og vörslumann fyrir dóm og gefur þeim kost á að tjá sig um beiðnina. Að því loknu kveður dómari upp úrskurð ef með þarf um skyldu vörslumanns til að afhenda aðila skjalið, sbr. þó 69. gr. Í úrskurði má ákveða að leysa beri þessa skyldu af hendi innan tiltekins tíma að viðlögðum dagsektum til aðilans sem skyldan er við. Úrskurðinum má einnig fullnægja með aðför eftir aðalefni sínu.

3. Ef vörslumaður mætir ekki fyrir dóm skv. 2. mgr. getur dómari leitað til lögreglu um að sækja hann ef aðili krefst.

69. gr.

1. Nú hefur skjal, sem er skylt að láta af hendi skv. 67. gr., að geyma atriði sem hlutaðeiganda væri óskylt eða óheimilt að bera vitni um, og getur þá dómari ákveðið að skjalið verði lagt fyrir hann í trúnaði og gegn þagnarskyldu og annaðhvort að hann taki eftirrit af því úr skjalinu sem er skylt og heimilt að láta uppi eða geri skýrslu um þau atriði.

2. Ef sá sem er skylt að láta af hendi skjal skv. 67. gr. gerir sennilegt að það baki sér tjón eða óhagræði að verða við þeirri skyldu getur dómari ákveðið að láta við það sitja að skjalið verði afhent fyrir dómi til eftirritunar. Það sama á við ef skjal er verðmætt fyrir hlutaðeiganda eða sérstök hætta er á því að það glatist eða spillist ef það er látið af hendi. Hlutaðeigandi getur einnig krafist að trygging verði sett fyrir tjóni sem afhending skjals kann að baka honum áður en hann lætur það frá sér.

3. Frumrit skjala, sem ákvæði 1. og 2. mgr. taka til, skulu afhent hlutaðeiganda um leið og afnotum er lokið.

70. gr.

Eftir því sem átt getur við gilda ákvæði 67.–69. gr. um skyldu til að sýna og afhenda önnur sýnileg sönnunargögn en skjöl og til að leyfa afnot af og veita aðgang að þeim.

71. gr.

1. Opinber eru þau skjöl sem embættis- eða sýslunarmenn gefa út í embættisnafni um það sem gerist í embætti þeirra eða sýslan.

2. Þar til annað sannast skal telja íslenskt opinbert skjal ófalsað ef það stafar frá embættis- eða sýslunarmanni eftir formi sínu og efni. Það sama á við um erlent opinbert skjal ef ræðismaður eða annar trúnaðarmaður íslenska ríkisins í hlutaðeigandi ríki vottar að útgefandi skjals hafi heimild til þess eftir lögum þess ríkis eða það er sýnt með öðrum fullnægjandi hætti.

3. Þar til annað sannast skal efni opinbers skjals talið rétt ef það varðar tiltekin atvik sem er sagt að hafi gerst í embætti eða sýslan útgefanda.

72. gr.

1. Einkaskjal með eiginhandarnafni útgefanda telst gefið út af honum með því efni sem það hefur að geyma þar til það gagnstæða er sannað eða gert sennilegt.

2. Nú kemur sá sem tjáist vera útgefandi skjals fyrir dóm til skýrslugjafar og því er borið við í máli að undirritun á skjali sé fölsuð eða efni þess breytt, og getur þá dómari eftir kröfu aðila lagt fyrir hlutaðeiganda að gefa sýnishorn af rithönd sinni. Ef slíkri kröfu er beint að aðila og hann neitar að verða við henni skal að öðru jöfnu líta svo á að hann samþykki staðhæfingar gagnaðila um skjalið. Ef vitni neitar að verða við slíkri kröfu má beita það viðurlögum skv. 2. mgr. 55. gr.

3. Dómari metur sönnunargildi einkaskjals með hliðsjón af atvikum hverju sinni.

XI. KAFLI
Öflun sönnunargagna fyrir öðrum dómi.

73. gr.

1. Nú óskar aðili að gefa skýrslu, leiða vitni, fá matsmann kvaddan eða afla skjala eða annarra sýnilegra sönnunargagna fyrir öðrum dómi en þar sem mál er rekið, og leggur hann þá skriflega beiðni um það fyrir dómara í málinu. Í beiðni skal greint frá ástæðum fyrir henni, hvar sé óskað að gagnaöflun fari fram, hver gögn þurfi að senda hlutaðeigandi dómi, hverjum eigi að gera aðvart um þinghald þar og um hverja gagnaöflun sé nánar að tefla. Ef óskað er að leiða vitni skal þannig greint frá nafni þess, kennitölu og heimili, svo og þeim atriðum nákvæmlega sem vætti á að varða. Sé óskað dómkvaðningar matsmanns skal beiðni um hana að jafnaði fylgja.

2. Beiðni skv. 1. mgr. skal tekin fyrir í þinghaldi í málinu. Dómari getur sett það skilyrði fyrir að sinna beiðni að aðili greiði fyrir fram kostnað eða setji tryggingu fyrir greiðslu kostnaðar af málaleitan sinni.

3. Ef dómari telur skilyrðum 1. mgr. 47. gr. fullnægt til að verða við beiðni bókar hann ákvörðun sína um það í þingbók. Úrskurður skal kveðinn upp ef krafist er.

74. gr.

1. Ef gagnaöflun á að fara fram fyrir öðrum dómi hér á landi sendir dómari í málinu hlutaðeigandi dómi skriflegt erindi ásamt beiðni aðila, frumritum eða myndritum nauðsynlegra gagna og endurritum úr þingbók.

2. Nú á gagnaöflun að fara fram fyrir dómi í öðru ríki, og aflar þá dómari í málinu þýðingar á þeim gögnum sem um ræðir í 1. mgr. á kostnað aðila. Dómari sendir skriflegt erindi sitt og önnur gögn ásamt þýðingum til hlutaðeigandi dóms, eftir atvikum fyrir milligöngu Stjórnarráðsins.

75. gr.

1. Þegar gagnaöflun eftir fyrirmælum þessa kafla fer fram fyrir dómi hér á landi skal farið eftir ákvæðum II. og VII.–X. kafla eftir því sem átt getur við. Dómari, sem gagnaöflun fer fram fyrir, tekur ákvarðanir og úrskurðar um atriði varðandi framkvæmd hennar.

2. Ef sérstakt tilefni verður til þess meðan á gagnaöflun stendur fyrir öðrum dómi getur aðili óskað eftir því að frekari gagna verði aflað þar en var beiðst í byrjun. Ákveður hlutaðeigandi dómari hvort orðið verði við slíkri ósk.

3. Ef ekki er sótt þing við gagnaöflun fyrir öðrum dómi af hálfu þess sem beiddist hennar skal telja beiðni hans um hana fallna niður nema gagnaðili mæti og krefjist að hún fari allt að einu fram. Útivist hefur ekki aðrar afleiðingar, sbr. þó 4. mgr.

4. Falli beiðni niður skv. 3. mgr. skal tekið tillit til þess kostnaðar sem hún hefur bakað gagnaðila við endanlega ákvörðun málskostnaðar hvernig sem málið fer.

76. gr.

Eftir því sem átt getur við skal ákvæðum 75. gr. beitt þegar gagna er aflað í héraði í tengslum við rekstur máls fyrir æðra dómi.

XII. KAFLI
Öflun sönnunargagna án þess að mál hafi verið höfðað.

77. gr.

1. Aðila, sem hefur lögvarinna hagsmuna að gæta, er heimilt að beiðast dómkvaðningar matsmanns þótt hann hafi ekki haft uppi kröfu vegna matsatriðis í dómsmáli ef það er gert til að staðreyna kröfu eða sanna atvik að baki henni.

2. Nú er hætta á að kostur fari forgörðum á því að afla sönnunar um atvik sem varðar lögvarða hagsmuni aðila eða að það verði verulega erfiðara síðar, og er honum þá heimilt að leita sönnunar um atvikið fyrir dómi með vitnaleiðslu eða öflun skjals eða annars sýnilegs sönnunargagns þótt hann hafi ekki haft uppi kröfu í tengslum við atvikið í dómsmáli. Aðila er með sama hætti heimilt að leita sönnunar fyrir dómi um atvik sem varða lögvarða hagsmuni hans og geta ráðið niðurstöðu um hvort hann láti verða af málshöfðun vegna þeirra.

3. Heimildum 1. og 2. mgr. verður ekki beitt til að afla sannana um refsiverða háttsemi þar sem ákæruvaldið ætti sókn sakar.

78. gr.

1. Aðili, sem vill leita sönnunar skv. 77. gr., skal beina skriflegri beiðni um það til dómara í þinghá þar sem mætti höfða mál um kröfu hans, vitni er statt, sýnilegt sönnunargagn er að finna eða hlutur er niður kominn sem matsgerð varðar.

2. Í beiðni skal greina skýrt frá því atviki sem aðili vill leita sönnunar um, hvernig hann vill að það verði gert, hver réttindi eru í húfi og hverja aðra sönnunin varðar að lögum. Ef sönnunar er leitað skv. 2. mgr. 77. gr. skal enn fremur rökstutt hvers vegna sönnunarfærsla þolir ekki bið eða getur ráðið niðurstöðu um hvort mál verði síðar höfðað.

3. Dómari metur af sjálfsdáðum hvort skilyrði séu til að fallast á beiðni. Ef hann telur að svo sé ekki eða ágreiningur rís um það kveður hann upp úrskurð þar um.

4. Dómari kveður aðila fyrir dóm þar sem sönnunarfærsla fer fram. Ef beiðni varðar aðra aðila skulu þeir einnig kvaddir fyrir dóm, enda þoli málefnið þá bið sem leiðir af því.

79. gr.

1. Við öflun sönnunar eftir fyrirmælum þessa kafla skal farið eftir ákvæðum II. og VII.–X. kafla eftir því sem átt getur við. Dómari, sem öflun sönnunar fer fram fyrir, tekur ákvarðanir og úrskurðar um þau atriði varðandi hana sem hefðu ella borið undir dómara við sönnunarfærslu við rekstur máls.

2. Ef sérstakt tilefni verður til þess meðan á öflun sönnunar stendur getur aðili óskað eftir því að frekari gagna verði aflað en var beiðst í byrjun. Dómari ákveður hvort orðið verði við slíkri ósk.

3. Nú er ekki sótt þing af hálfu þess sem beiðni stafar frá, og verður þá ekki af öflun sönnunar nema annar mæti sem hefur lögvarinna hagsmuna að gæta, hann óskar að athöfn fari allt að einu fram og dómari telur efni til að verða við ósk hans.

4. Sá sem biður um öflun sönnunar greiðir kostnað sem hlýst af því. Ef aðrir sækja þing og krefjast þess getur dómari úrskurðað þeim ómaksþóknun úr hendi hans.

3. ÞÁTTUR
Almennar reglur um meðferð máls í héraði.

XIII. KAFLI
Stefna og stefnubirting.

80. gr.

1. Í stefnu skal greina svo glöggt sem verða má:

a. nöfn aðila, kennitölu og heimili eða dvalarstað,
b. nöfn fyrirsvarsmanna aðila, ef því er að skipta, stöðu þeirra og heimili eða dvalarstað,
c. hver eða hverjir flytji málið fyrir stefnanda,
d. dómkröfur stefnanda, svo sem fjárhæð kröfu í krónum, bætur fyrir tiltekið skaðaverk án fjárhæðar ef enn er óvíst um hana, vexti ef því er að skipta, viðurkenningu á tilteknum réttindum, ákvörðun á eða lausn undan tiltekinni skyldu, refsingu fyrir tilgreind orð eða athafnir, ómerkingu tiltekinna ummæla, málskostnað o.s.frv.,
e. málsástæður sem stefnandi byggir málsókn sína á, svo og önnur atvik sem þarf að greina til þess að samhengi málsástæðna verði ljóst, en þessi lýsing skal vera gagnorð og svo skýr að ekki fari milli mála hvert sakarefnið er,
f. tilvísun til helstu lagaákvæða eða réttarreglna sem stefnandi byggir málatilbúnað sinn á,

g. helstu gögn sem stefnandi hefur til sönnunar og þau gögn sem hann telur að enn þurfi að afla,
h. þá sem stefnandi hyggst leiða fyrir dóm til skýrslugjafar um atvik máls,
i. dómþing þar sem mál verður þingfest, stað þess og stund, svo og stefnufrest,
j. áskorun til stefnda um að koma fyrir dóm þegar málið verður þingfest, svara þar til sakar og leggja fram gögn,
k. viðvörun um að útivistardómur geti gengið ef stefndi sækir ekki þing við þingfestingu málsins.

2. Ef stefnandi hefur aðeins uppi kröfur í máli sem er unnt að fullnægja með aðför skal eitt eintak stefnu ritað á löggiltan skjalapappír í stærðinni A4 með a.m.k. 4 sm spássíu vinstra megin á framhlið blaðs og hægra megin á bakhlið. Skal þetta eintak afhent dómara aukalega við þingfestingu máls nema sátt sé þá þegar gerð í því eða stefndi samþykkir kröfur stefnanda eða leggur fram greinargerð.

3. Stefnanda er jafnan rétt að gefa út stefnu sjálfur. Honum er einnig heimilt að leggja stefnu fyrir dómara til útgáfu, enda sé þá orðalag hennar tilhlýðilegt. Sé leitað til dómara um útgáfu stefnu skal hann benda stefnanda á galla sem hann sér á málatilbúnaði og geta varðað frávísun, en ekki má hann synja um útgáfu stefnu af þeim sökum, enda er hann óbundinn af slíku áliti sínu við úrlausn máls.

81. gr.

1. Til að birta stefnur, kvaðningar og aðrar tilkynningar skipar sýslumaður a.m.k. einn mann í hverju sveitarfélagi í umdæmi sínu og annan til vara til að gegna þeim störfum í forföllum. Enginn má víkjast undan skipun sem fullnægir skilyrðum 2. mgr.

2. Ekki má skipa mann stefnuvott nema hann sé orðinn 25 ára að aldri, hafi óflekkað mannorð og sé svo heill og hraustur að hann geti gegnt starfanum.

3. Áður en stefnuvottur tekur til starfa skal hann undirrita drengskaparheit, sem sýslumaður varðveitir, um að hann muni rækja starfann af trúmennsku og samviskusemi.

4. Dómsmálaráðherra skal setja gjaldskrá vegna starfa stefnuvotta.

82. gr.

1. Þar sem eftirfarandi ákvæði þessa kafla mæla fyrir um að stefna verði birt fyrir stefnda og öðrum sem tengjast honum, á stað sem varðar hann og með fresti sem tekur mið af högum hans eiga þær reglur við fyrirsvarsmann í stað stefnda ef fyrirsvarsmaður fer með mál hans.

2. Stefna verður ekki birt fyrir manni sem er yngri en 15 ára að aldri.

3. Stefnu má ekki birta fyrir gagnaðila stefnda eða manni sem gæti verið í fyrirsvari fyrir gagnaðila.

83. gr.

1. Birting stefnu er lögmæt ef:
a. stefnuvottur eða lögbókandi vottar að hann hafi birt hana fyrir stefnda eða einhverjum sem er bær um að taka við henni í hans stað,
b. samrit hennar er sent í ábyrgðarbréfi sem er borið út og póstmaður vottar að hann hafi afhent bréfið stefnda eða öðrum sem er bær um að taka við stefnu í hans stað.

2. Stefna telst einnig nægilega birt ef hún er auglýst í Lögbirtingablaði skv. 89. gr.

3. Í stað stefnubirtingar skv. 1. mgr. og jafngilt henni má koma stefnu á framfæri með því að:
a. stefndi riti sjálfur undir yfirlýsingu á stefnu um að samrit hennar hafi verið afhent sér,

b. hæstaréttar- eða héraðsdómslögmaður riti undir sams konar yfirlýsingu þar sem einnig er tekið fram að stefndi hafi falið honum að sækja þing fyrir sig við þingfestingu máls.

4. Ef stefndi sækir þing við þingfestingu máls breytir engu þótt stefna hafi ekki verið birt eða komið á framfæri við hann, galli hafi verið á birtingu eða birt með of skömmum fyrirvara.

84. gr.

1. Þegar birta á stefnu skv. 1. mgr. 83. gr. afhendir stefnandi þeim sem annast birtingu frumrit hennar ásamt samriti handa hverjum sem á að birta fyrir. Hverju samriti skal fylgja opið umslag merkt með nafni og heimili stefnda og áritað um að það hafi að geyma stefnu í tilteknu máli og hvenær birting megi síðast fara fram til þess að stefnufresti verði náð. Þegar sá sem annast birtingu hefur gengið úr skugga um að samrit sé samhljóða frumriti stefnu setur hann samrit í umslagið og lokar því. Stefnandi skal einnig láta af hendi umslag merkt sjálfum sér og heiti máls undir frumrit stefnu.

2. Þeim sem annast birtingu er rétt að áskilja fyrirframgreiðslu kostnaðar af henni úr hendi stefnanda.

3. Sá er vanhæfur til að birta stefnu sem er aðili að máli, maki aðila eða skyldur eða mægður aðila í beinan legg eða annan lið til hliðar.

85. gr.

1. Stefnubirting skal fara fram á virkum degi frá lokum áttundu stundar til loka tuttugustu og annarrar stundar. Birting má þó fara fram á öðrum degi eða tíma ef það er nauðsynlegt til þess að stefnufrestur náist.

2. Stefna skal að jafnaði birt fyrir stefnda sjálfum á skráðu lögheimili hans eða þar sem hann hefur fasta búsetu, dvalarstað eða vinnustað. Birting er þó alltaf gild þótt hún fari fram á öðrum stað ef birt er fyrir stefnda sjálfum.

3. Birting er einnig lögmæt þótt hún fari ekki fram skv. 2. mgr. ef:

a. birt er á skráðu lögheimili stefnda fyrir heimilismanni hans; sé heimilismanns ekki kostur má birta fyrir þeim sem dvelst á skráðu lögheimili stefnda, en sé ekki um neinn slíkan heldur að ræða má birta fyrir þeim sem hittist þar fyrir,

b. birt er á öðrum stað en skráðu lögheimili stefnda fyrir heimilismanni hans sem tjáir hann eiga þar fasta búsetu eða dvalarstað,

c. birt er á vinnustað stefnda fyrir vinnuveitanda hans eða nánasta yfirmanni eða samverkamanni.

4. Nú er félagi stefnt, og má þá birting alltaf fara fram á stjórnarstöð þess þótt fyrirsvarsmaður hafi þar ekki fastan vinnustað, en þá skal að jafnaði birta fyrir æðsta starfsmanni þess sem verður náð til. Eins má fara að þegar öðrum lögaðila er stefnt, svo sem firma, samtökum, stofnun, ríkinu, stjórnvaldi eða sveitarfélagi.

86. gr.

1. Þeim sem hittist fyrir þegar birta á stefnu er skylt að greina frá nafni sínu og öðrum atriðum sem lögmæti birtingar getur oltið á.

2. Sá sem annast birtingu skal afhenda þeim sem er birt fyrir samrit stefnu og vekja athygli hans á því hver athöfn sé að fara fram. Ef birt er fyrir öðrum en stefnda skal honum bent á skyldur sínar skv. 3. mgr.

3. Ef stefna er birt fyrir öðrum en stefnda ber þeim manni að viðlagðri sekt að koma samriti stefnu í hendur stefnda, en sé þess ekki kostur þá í hendur þess sem má telja líklegastan til að koma samriti til skila í tæka tíð.

4. Nú kemur í ljós að stefnda sé ekki lengur að finna á þeim stað sem er getið í stefnu, og skal þá sá sem annast birtingu leita vitneskju um annan stað til birtingar eftir því sem kostur er. Verði ekki uppvíst um annan stað eða bresti þann, sem annast birtingu, heimild til birtingar þar skal stefnan þegar endursend stefnanda með boðum um vitneskju sem var aflað.

87. gr.

1. Að lokinni stefnubirtingu skal sá sem annast hana gefa út dagsett og undirritað vottorð um birtinguna þar sem eftirfarandi kemur fram:

a. hvar birting fór fram og eftir atvikum hvort hermt var að þar sé skráð lögheimili stefnda, fastur búsetustaður, dvalarstaður eða vinnustaður,
b. fyrir hverjum var birt, en sé um annan en stefnda að ræða skal tiltekið hver tengsl voru sögð standa milli þeirra þannig að ráða megi um lögmæti birtingar,
c. hvenær birting fór nákvæmlega fram,
d. starfsheiti þess sem annast birtingu.

2. Birtingarvottorð skal fært á frumrit stefnu eða blað sem er fest við það. Frumritið skal síðan afhent eða sent stefnanda.

3. Efni birtingarvottorðs telst rétt þar til það gagnstæða sannast.

88. gr.

1. Nú er yfirlýsing skv. 3. mgr. 83. gr. rituð á stefnu, og skal þá telja undirskrift undir hana stafa frá stefnda eða eftir atvikum lögmanni hans þar til það gagnstæða sannast. Stefnandi verður ekki krafinn um sönnur fyrir að lögmaður, sem ritar undir slíka yfirlýsingu, hafi umboð stefnda til þess.

2. Ef yfirlýsing skv. 3. mgr. 83. gr. er ekki tímasett skal litið svo á að stefndi hafi fallið með bindandi hætti frá stefnufresti.

89. gr.

1. Stefnu má birta í Lögbirtingablaði ef:

a. upplýsinga verður ekki aflað um hvar megi birta stefnu eftir almennum reglum,
b. erlend yfirvöld neita eða láta hjá líða að verða við ósk um birtingu skv. 90. gr.,
c. stefnu er beint að óákveðnum manni.

2. Ef stefna er birt skv. 1. mgr. skal tiltekið í henni af hverri ástæðu það er gert.

90. gr.

Nú á stefndi þekkt heimili eða aðsetur erlendis eða það liggur annars fyrir að hann eigi heimili í tilteknu öðru ríki, og fer þá um birtingu stefnu eftir lögum þess ríkis ef birting getur ekki farið fram hér á landi eftir öðrum ákvæðum þessa kafla.

91. gr.

1. Ef stefndi á skráð lögheimili, fasta búsetu eða dvalarstað í þeirri þinghá þar sem mál verður þingfest ber honum þriggja sólarhringa stefnufrestur. Það sama gildir ef þingstaður er sá sami fyrir tvær eða fleiri þinghár, stefndi á skráð lögheimili, fasta búsetu eða dvalarstað í einni þinghánni og mál verður þingfest í annarri. Í þessu tilliti skal litið svo á sem lögsagnarumdæmi héraðsdóma Reykjavíkur og Reykjaness væru til samans ein þinghá.

2. Ef stefndi á annars skráð lögheimili, fasta búsetu eða dvalarstað hér á landi utan þinghár þar sem mál verður þingfest skal stefnufrestur vera ein vika.

3. Ef stefndi á heimili eða dvalarstað erlendis eða ókunnugt er um hann eða heimili hans skal stefnufrestur vera einn mánuður.

4. Nú er lögaðila stefnt og fyrirsvarsmaður hans á ekki skráð lögheimili, fasta búsetu eða dvalarstað í sömu þinghá og lögaðilinn hefur stjórnarstöð, og skal þá stefnufrestur miðast við þá þinghá þar sem stjórnarstöðin er ef það leiðir til skemmri stefnufrests.

5. Ef stefna þarf upphaflegum málsaðila í meðalgöngusök, framhaldssök eða gagnsök ber honum þriggja sólarhringa stefnufrestur án tillits til ákvæða 2.–4. mgr. Birta má fyrir umboðsmanni aðilans í málinu.

92. gr.

1. Tilkynningar, sem dómari lætur frá sér fara til aðila, skulu birtar eða sendar honum eða umboðsmanni hans á sannanlegan hátt eftir ákvörðun dómara. Dómari ákveður hverju sinni hæfilegan frest í því skyni.

2. Ef tími til nýs þinghalds er ákveðinn á dómþingi er ekki þörf frekari tilkynninga um þá ákvörðun til aðila sem er staddur þar þegar hún er kynnt.

XIV. KAFLI
Málsmeðferð.

93. gr.

Mál telst höfðað þegar stefna er birt eða árituð um viðtöku samrits hennar, sbr. 3. mgr. 83. gr., eða stefndi mætir að öðrum kosti fyrir dómi þar sem stefnandi afhendir honum samrit stefnu og þingfestir mál.

94. gr.

1. Mál er þingfest með því að stefna er lögð fram fyrir dómi.

2. Nú sækir stefnandi ekki þing þegar þingfesta á mál hans og hefur ekki lögmæt forföll, og er þá málatilbúnaður hans ónýtur. Sæki stefndi þing getur dómari úrskurðað honum ómaksþóknun úr hendi stefnanda að kröfu hans.

3. Gagnkrafa til skuldajafnaðar er þingfest þegar hún er gerð fyrir dómi.

4. Þegar mál hefur verið þingfest verður dóms ekki krafist um þær kröfur sem eru gerðar í því í öðru máli. Ef dóms er krafist þannig um kröfu í öðru máli skal vísa henni frá dómi.

95. gr.

1. Við þingfestingu skal stefnandi leggja fram stefnu og þau skjöl sem varða málatilbúnað hans eða hann byggir annars kröfur sínar á, svo og skrá yfir þau skjöl sem hann leggur þá fram. Stefnanda er einnig heimilt að leggja fram skriflega aðilaskýrslu sína um atvik máls.

2. Dómari getur veitt stefnanda skamman frest til að leggja fram önnur gögn skv. 1. mgr. en stefnu ef aðilar eru á það sáttir eða dómari telur að stefnandi verði ekki krafinn um þau þá þegar.

96. gr.

1. Nú sækir stefndi ekki þing þegar mál er þingfest og ekki er kunnugt að hann hafi lögmæt forföll, og skal þá málið tekið til dóms í þeim búningi sem það er, enda hafi stefnandi ekki fengið frest skv. 2. mgr. 95. gr. Verður málið þá dæmt eftir kröfum og málatilbúnaði stefnanda að því leyti sem er samrýmanlegt framkomnum gögnum nema gallar séu á málinu sem varða frávísun þess án kröfu.

2. Ef stefndi sækir ekki þing síðar þegar mál er tekið fyrir og hann hefur ekki lagt fram greinargerð skal farið svo að sem segir í 1. mgr.

3. Hafi stefndi lagt fram greinargerð áður en þingsókn hans fellur niður má gefa stefnanda kost á að svara vörnum hans í skriflegri sókn, en að henni framkominni verður málið tekið til dóms. Málið verður þá dæmt eftir framkomnum kröfum, gögnum og sókn stefnanda með tilliti til þess sem hefur komið fram af hálfu stefnda.

4. Stefndi getur ekki skotið máli, sem er dæmt eftir 1.–3. mgr., til æðra dóms nema með gagnáfrýjun þegar stefnandi hefur áfrýjað fyrir sitt leyti. Stefndi getur beiðst endurupptöku þess í héraði eftir ákvæðum XXIII. kafla.

97. gr.

1. Forföll aðila frá þinghaldi teljast lögmæt ef þau stafa af:

a. sjúkdómi hans sjálfs, heimilismanns hans eða annars manns sem hann þarf að annast eða leita læknishjálpar fyrir,
b. veðri, torfærum eða öðrum óviðráðanlegum atvikum,
c. því að hann yrði ella fyrir verulegum vinnumissi eða tjóni á atvinnu eða öðrum hagsmunum,
d. þörf á ferðalagi um langan veg,
e. embættis- eða sýslunarstörfum sem eru fyrir fram ákveðin og þola ekki bið,
f. áður ákveðnu þinghaldi.

2. Lögmæt forföll umboðsmanns aðila jafngilda lögmætum forföllum aðilans sjálfs.

3. Ef dómara er kunnugt um að aðili mæti ekki vegna lögmætra forfalla frestar hann máli og tilkynnir hvenær það verði tekið fyrir á ný.

4. Nú hefur aðili ekki mætt í máli en haft lögmæt forföll sem dómara var ókunnugt um og ekki var unnt að tilkynna honum, og getur aðilinn þá snúið sér til dómara með sönnun fyrir forföllum sínum og skriflegri beiðni um endurupptöku máls, enda hafi dómur ekki gengið í því. Dómari tekur þá mál upp á ný með bókun í þingbók frá því aðili mætti síðast eða frá því mál skyldi þingfesta ef stefnandi mætti þá ekki og tilkynnir aðilum hvenær mál verði tekið fyrir á ný.

98. gr.

1. Nú sækir stefndi þing og samþykkir kröfur stefnanda í einu og öllu án þess þó að sátt takist um þær, og skal þá málið dómtekið og dómur lagður á það í samræmi við samþykki stefnda.

2. Um sáttaumleitan, gerð sáttar og áhrif hennar fer eftir ákvæðum XV. kafla.

99. gr.

1. Ef stefndi sækir þing við þingfestingu máls á hann rétt á hæfilegum fresti til að taka afstöðu til krafna stefnanda og kanna framkomin gögn.

2. Haldi stefndi uppi vörnum í máli skal hann leggja fram skriflega greinargerð um þær við lok frests skv. 1. mgr. Í henni skal greint frá aðilum, málflutningsumboði, kröfum stefnda, gögnum sem hann leggur fram og gögnum sem hann telur að enn þurfi að afla. Þá skal þar lýst á gagnorðan og skýran hátt málsástæðum stefnda og öðrum atvikum sem þarf að greina til þess að samhengi málsástæðna verði ljóst, auk þess að vísað skal til helstu lagaákvæða eða réttarreglna sem stefndi byggir málatilbúnað sinn á. Þá skulu þeir tilgreindir sem stefndi hyggst leiða til skýrslugjafar fyrir dómi um atvik máls. Dómari getur veitt stefnda frekari frest til að leggja fram greinargerð ef hann telur réttmæta ástæðu til þess.

3. Stefnda er með sama hætti og stefnanda heimilt að leggja fram gögn og skriflega aðilaskýrslu sína um atvik máls.

100. gr.

1. Þegar stefndi hefur lagt fram greinargerð athugar dómari hvort gallar séu á máli sem geta varðað frávísun þess án kröfu. Telji dómari slíka galla fyrir hendi gefur hann aðilum kost á að tjá sig um það munnlega. Ef mál skal sæta frávísun án kröfu kveður dómari upp úrskurð um frávísun þess þegar að því loknu.

2. Nú krefst stefndi frávísunar máls í greinargerð, og skal þá málið flutt munnlega um þá kröfu áður en fjallað verður frekar um efni þess og leyst úr kröfunni í úrskurði. Frá þessu má víkja ef krafan byggist á ástæðum sem varða einnig efni máls og nægilegar upplýsingar þykja ekki komnar fram að því leyti.

3. Nú hrindir dómari frávísunarkröfu, og er hann þá ekki bundinn af þeim úrskurði ef nýjar upplýsingar koma fram síðar undir rekstri máls um þau atriði sem úrskurðað var um.

4. Ef dómari verður þess var eftir dómtöku máls að gallar séu á því sem varða frávísun á einni eða fleiri kröfum, en þó ekki þeim öllum, getur hann kveðið á um frávísun máls að hluta og leyst úr efni þess að öðru leyti í dómi. Það sama á við ef aðilar eru fleiri en einn til sóknar eða varnar og frávísun varðar einn eða fleiri þeirra en ekki þá alla.

5. Nú fellir æðri dómur úr gildi úrskurð um frávísun máls að einhverju leyti eða öllu, og skal þá héraðsdómari taka málið upp á ný samkvæmt ákvæðum æðra dóms eins og það stóð þegar hann tók það til úrskurðar.

101. gr.

1. Nú heldur stefndi uppi vörnum í máli og því verður ekki vísað frá dómi, og skal þá flytja það munnlega. Dómari getur þó ákveðið að mál verði skriflega flutt ef hann telur hættu á að það skýrist ekki nægilega með munnlegum málflutningi. Dómari getur einnig ákveðið að mál verði tekið til dóms án málflutnings ef aðilar eru sammála um það.

2. Ef mál varðar flókin fjárviðskipti getur dómari gefið aðilum kost á að leggja fram útreikninga sem kröfur þeirra byggjast á, enda hafi slíkar upplýsingar ekki komið fram með fullnægjandi hætti í öðrum gögnum máls.

3. Aðilum ber eftir föngum að gefa glöggar og greinilegar yfirlýsingar fyrir dómi. Dómara ber að fylgjast með máli í öllum atriðum og spyrja aðila um hvert það atriði, sem honum þykir óljóst og kann að hafa þýðingu, og skal hann kosta kapps um að yfirlýsingar þeirra verði nægilega glöggar.

4. Dómara er skylt að leiðbeina aðila, sem er ólöglærður og flytur mál sitt sjálfur, um formhlið máls eftir því sem dómara virðist nauðsyn bera til.

5. Málsástæður og mótmæli skulu koma fram jafnskjótt og tilefni verður til. Að öðrum kosti má ekki taka slíkar yfirlýsingar til greina nema gagnaðili samþykki eða aðili hefur þarfnast leiðbeininga dómara en ekki fengið þær.

102. gr.

1. Þegar stefndi hefur lagt fram greinargerð sína skal mál jafnan tekið fyrir einu sinni til þess að leita sátta og gefa aðilum kost á að koma að sýnilegum sönnunargögnum sem ekki hefur áður verið tilefni eða tækifæri til að leggja fram. Í því þinghaldi skal eftir atvikum leitað svara aðila við því í hverju skyni þeir hyggjast sjálfir gefa skýrslur og leiða einstök vitni til þess að staðreyna hvort og að hverju marki skýrslugjafar sé þörf. Dómara er rétt að inna aðila eftir því hve langan tíma þeir þurfi fyrir málflutningsræður við aðalmeðferð og ákveður dómari síðan lengd hennar í ljósi þess.

2. Dómari getur orðið við ósk aðila um að fresta máli frekar ef hann telur það vænlegt til að ná sáttum eða nauðsynlegt til að afla gagna sem nægilegur frestur hefur ekki áður verið til, en báðum aðilum ber þá jöfnum höndum að nota sama frest til gagnaöflunar. Að öðrum kosti synjar dómari að jafnaði um frest, þótt aðilar séu á einu máli um að æskja hans.

3. Nú fær dómari vitneskju um að opinbert mál hafi verið höfðað eða opinber rannsókn standi yfir vegna refsiverðs athæfis og telja má að úrslit þess máls eða rannsóknar skipti verulegu máli um úrslit einkamálsins, og getur hann þá frestað máli af sjálfsdáðum þar til séð er fyrir enda opinbers máls eða rannsóknar. Með sama hætti má fresta máli ef annað einkamál hefur verið höfðað út af efni sem varðar úrslit þess verulega eða það efni hefur verið réttilega lagt til úrlausnar stjórnvalds.

4. Dómari getur orðið við ósk aðila um að fá að gefa munnlega skýrslu fyrir dómi um atriði sem varða öflun gagna áður en komið er að aðalmeðferð máls. Eins er heimilt að taka skýrslu fyrir dómi áður en öflun sýnilegra sönnunargagna er lokið ef það þarf að gera eftir ákvæðum XI. kafla eða sá sem á að gefa skýrslu verður fjarverandi vegna lögmætra forfalla þegar þing er háð til aðalmeðferðar máls.

5. Að jafnaði ákveður dómari ekki hvenær þing verði háð til aðalmeðferðar máls fyrr en aðilar hafa lýst lokið öflun sýnilegra sönnunargagna. Eftir það er aðilum að jafnaði óheimilt að leggja fram sýnileg sönnunargögn. Frá þessu getur dómari þó vikið ef það veldur ekki töfum á máli, ekki hefur áður verið unnt að afla tiltekinna gagna eða skort hefur á leiðbeiningar hans eða ábendingar.

103. gr.

1. Þegar gagnaöflun er lokið skv. 102. gr. ákveður dómari með hæfilegum fyrirvara hvenær þing verði háð til aðalmeðferðar, en þá skulu að jafnaði fara fram í einni lotu skýrslutökur og munnlegur flutningur máls. Ef dómara þykir ástæða til getur hann beint því til aðila að þeir leggi fram skriflega kröfugerð og talningu málsástæðna við aðalmeðferð.

2. Aðalmeðferð hefst með því að dómari gefur stefnanda kost á að gera stuttlega grein fyrir málinu og að því búnu á stefndi færi á að gera stuttar athugasemdir við lýsingu stefnanda. Síðan eru teknar skýrslur af aðilum og vitnum og gengið á vettvang ef því er að skipta.

3. Að loknum skýrslutökum fer fram munnlegur flutningur máls. Stefnandi talar fyrst og síðan stefndi, en rétt er að talað sé tvisvar af hálfu hvors. Dómari getur leyft aðilum sjálfum að gera stuttar athugasemdir að loknum munnlegum málflutningi umboðsmanna þeirra. Dómari stýrir málflutningi og gætir þess að ræðumaður haldi sig við efnið og að málflutningur sé glöggur og sæmilegur. Dómari getur takmarkað málfrelsi þess sem lagar sig ekki að áminningum hans eða fer að mun fram úr þeim tíma sem hefur verið áætlað að málflutningur hans muni taka.

4. Nú er mál skriflega flutt, og skal þá fresta því að loknum skýrslutökum til þess að stefnandi leggi fram sókn. Að henni fram kominni verður máli frestað á ný til þess að stefndi leggi fram vörn. Enn verður máli síðan frestað til þess að aðilar eigi báðir kost á að leggja fram skrifleg andsvör einu sinni.

5. Að loknum málflutningi tekur dómari málið til dóms.

104. gr.

Nú verður dómari þess var eftir dómtöku máls að verulegur brestur sé á skýrleika í yfirlýsingum aðila eða upplýsingum um málsatvik og telja má brestinn stafa af því að

dómari hafi ekki gætt nægilega að leiðbeiningum við aðila eða ábendingum til þeirra, og skal hann þá kveðja aðila fyrir dóm og eftir atvikum beina spurningum til þeirra eða benda þeim á nauðsyn þess að frekari gagna verði aflað. Fresta má málinu eftir þörfum, en að því búnu gefur dómari aðilum kost á að gera athugasemdir til viðbótar fyrri málflutningi sínum og tekur málið til dóms á ný.

105. gr.

1. Mál verður fellt niður ef:

a. stefndi leysir af hendi þá skyldu sem hann er krafinn um í málinu,
b. stefnandi sækir ekki þing og hefur ekki lögmæt forföll,
c. stefnandi krefst þess,
d. stefnanda er vikið af dómþingi eða umboðsmanni hans þannig að enginn sé þá viðstaddur af hans hálfu,
e. stefnandi greiðir ekki lögmælt gjöld eftir kröfu dómara.

2. Ef mál verður fellt niður skv. b- til e-lið 1. mgr. og stefndi sækir þing og krefst málskostnaðar úr hendi stefnanda kveður dómari upp úrskurð um kröfuna og niðurfellingu málsins. Slíkan úrskurð getur dómari fellt úr gildi ef stefnandi sannar að hann hafi haft lögmæt forföll þegar þingsókn hans féll niður.

3. Í öðrum tilvikum en greinir í 2. mgr. verður mál fellt niður með bókun í þingbók nema ágreiningur standi um hvort það verði gert sem dómari tekur þá afstöðu til með úrskurði.

XV. KAFLI
Sáttir.

106. gr.

1. Dómari leitar sátta ef aðilar fara með forræði á sakarefni nema hann telji víst að sáttatilraun verði árangurslaus vegna eðlis málsins, afstöðu aðila eða annarra ástæðna.

2. Dómari leitar að jafnaði sátta eftir að stefndi hefur lagt fram greinargerð sína en áður en þing er háð til aðalmeðferðar. Dómara er heimilt að leita sátta fyrr, svo og við aðalmeðferð eða eftir að flutningi máls er lokið. Ekki stendur það í vegi sáttaumleitana að þær hafi áður verið reyndar án árangurs.

3. Úrlausn héraðsdóms verður ekki ómerkt fyrir æðra dómi fyrir þær sakir að sátta hafi ekki verið leitað.

107. gr.

1. Dómari getur orðið við ósk aðila um að vísa sáttaumleitunum í máli til sýslumannsins í þeirri þinghá þar sem mál var höfðað ef dómari telur það vænlegt til árangurs og ekki leiða til óþarfra tafa. Aðilum er og rétt að koma sér saman um að vísa máli sínu til sáttaumleitana sýslumanns án atbeina dómara milli þess að mál þeirra er tekið fyrir á dómþingi eða áður en mál er höfðað.

2. Þegar sáttaumleitunum er vísað til sýslumanns skal sá sem gerir það láta honum í té málsgögn í þeim mæli sem þörf krefur. Skal sýslumaður síðan svo fljótt sem verða má kveðja aðila á sinn fund og reyna með þeim sættir.

3. Sýslumaður fellir niður sáttaumleitanir ef sáttafundur er ekki sóttur af hendi beggja aðila eða þegar hann telur annars sýnt að þær beri ekki árangur.

4. Ef sátt tekst fyrir sýslumanni skal hún bókuð í sérstakri gerðabók hans. Nú tekst sátt að nokkru leyti en ekki öllu, og fer þá um framhald máls fyrir dómi eftir 2. mgr. 108. gr.

5. Sátt, sem er gerð fyrir sýslumanni, felur í sér lok dómsmáls, eftir atvikum að því leyti sem sátt hefur tekist. Fullnægja má skyldu samkvæmt sátt sem tekst fyrir sýslumanni með aðför.

108. gr.

1. Dómari getur synjað aðilum um að gera dómsátt ef hann telur ólögmætt að gera hana, efni hennar óljóst eða ómögulegt að efna hana. Dómari kveður upp úrskurð um þetta ef þess er krafist.

2. Dómsátt má gera um hluta máls og verður það þá rekið áfram að öðru leyti. Ef sátt tekst um annað en málskostnað skal hann ákveðinn með úrskurði.

3. Sátt má gera um kröfur þótt þær hafi ekki verið gerðar fyrir dómi.

4. Gera má dómsátt um málsefni sem hefur verið dæmt fyrir héraðsdómi á næstu níu mánuðum eftir uppkvaðningu dóms.

109. gr.

Dómsáttar skal getið í þingbók og tekur dómsáttin þá gildi. Dómsáttin skal gerð skriflega og undirrituð af aðilum. Ef hún er ekki skráð í heild sinni í þingbók skal leggja hana fram sem málsskjal. Ef mál heldur áfram að nokkru skal þess getið í bókuninni, en ella er því lokið.

110. gr.

1. Dómsmál má höfða til að fá dómsátt ógilta að hluta eða öllu leyti.

2. Ef aðili byggir rétt á dómsátt í dómsmáli getur gagnaðili vefengt gildi hennar. Það sama á við ef réttur er byggður á dómsátt við fullnustugerð eða búskipti.

3. Í dómsmáli skv. 1. eða 2. mgr. er dómari bundinn af úrlausn hliðsetts dómara um atriði sem hann hefur tekið afstöðu til.

4. Ákvæði 1. og 2. mgr. gilda um sátt sem tekst fyrir sýslumanni.

XVI. KAFLI
Dómsúrlausnir héraðsdóms.

111. gr.

1. Dómari má ekki fara út fyrir kröfur aðila í dómi sínum eða úrskurði nema um atriði sé að ræða sem honum ber að gæta af sjálfsdáðum. Kröfu, sem kemur ekki fram í stefnu, skal vísað frá dómi nema stefndi hafi samþykkt að hún kæmist að án þess. Sama er um hækkun á kröfu eða aðrar breytingar stefnda í óhag.

2. Dómari má ekki byggja niðurstöðu sína á málsástæðu eða mótmælum sem hefðu mátt koma fram en gerðu það ekki við meðferð máls. Nú er atviks getið í framlögðu skjali en aðili hefur ekki hreyft því sérstaklega sem málsástæðu við flutning máls, og metur þá dómari eftir atvikum hvort sú málsástæða komi til greina.

3. Dómari metur eftir atvikum hvort þögn aðila við staðhæfingu eða kröfu gagnaðila skuli meta sem samþykki eða ekki.

112. gr.

1. Að því leyti sem önnur ákvæði laga þessara mæla ekki á annan veg og ágreiningur er ekki uppi tekur dómari afstöðu til atriða sem varða rekstur máls með ákvörðun sem verður eftir atvikum skráð í þingbók. Slík atriði má einnig leiða til lykta með ákvörðun þótt ágreiningur sé um þau ef ágreiningsefnið sætir ekki kæru til æðra dóms.

2. Dómari leysir úr öðrum atriðum sem þarf að ráða til lykta fyrir dómtöku máls með úrskurði. Úrskurð skal kveða upp þegar í stað í þinghaldi ef unnt er, en að öðrum kosti svo fljótt sem verða má.

3. Úrskurður skal vera skriflegur og skráður í þingbók eða dómabók. Dómari skal færa rök fyrir niðurstöðu sinni í úrskurði án þess að greina frá atvikum máls eða kröfum eða rökstuðningi aðila, en niðurstaðan skal síðan dregin saman í úrskurðarorði.

4. Feli úrskurður í sér lokaniðurstöðu máls skulu forsendur fylgja úrskurðarorði með sama hætti og ef um dóm væri að ræða. Ef máli er vísað frá dómi án kröfu stefnda eða það er fellt niður má dómari þó láta við það sitja að greina í forsendum úrskurðar frá aðilum og þingfestingardegi máls, kröfum aðila og rökstuðningi fyrir niðurstöðu.

5. Dómari getur breytt ákvörðun sinni um atriði sem varða rekstur máls, svo og úrskurði sem felur ekki í sér lokaniðurstöðu máls, sbr. þó 2. mgr. 105. gr.

113. gr.

1. Nú hefur útivist orðið af hálfu stefnda án þess að greinargerð kæmi fram af hendi hans og kröfur stefnanda eru þess efnis að það sé unnt að fullnægja þeim með aðför. Ef dómari telur málatilbúnaði stefnanda í engu áfátt og að taka megi kröfur hans til greina má dómari ljúka máli með því að rita á stefnu að dómkröfurnar séu aðfararhæfar, svo og upphæð málskostnaðar eftir ákvörðun hans. Dómari getur um leið leiðrétt augljósar villur í stefnu til samræmis við þau skjöl sem stefnandi byggir á í málinu. Verði máli ekki lokið með þessum hætti skal kveðinn upp dómur eða úrskurður eftir almennum reglum.

2. Áritun dómara á stefnu skv. 1. mgr. hefur sama gildi og dómur. Henni verður ekki skotið til æðra dóms.

114. gr.

1. Nú verður mál ekki fellt niður eða því vísað frá dómi eða lokið með sátt eða áritun skv. 113. gr., og skal þá saminn skriflegur dómur þar sem forsendur fylgja dómsorði. Í upphafi dóms skal koma fram heiti og númer máls, svo og hvar og hvenær hann sé kveðinn upp, en í forsendum skal síðan greina:

a. hvenær mál var höfðað og dómtekið,
b. nöfn og heimili aðila,
c. kröfur aðila,
d. stutt yfirlit um atvik að baki máli og ágreiningsefni í því,
e. helstu málsástæður aðila og réttarheimildir sem þeir byggja á,
f. rökstudda niðurstöðu um sönnunaratriði og lagaatriði,
g. athugasemdir um rekstur máls og réttarfarssektir,
h. málskostnað,
i. nöfn dómenda og hver sé dómsformaður ef dómur er fjölskipaður, svo og starfsheiti meðdómsmanna.

2. Í dómsorði skal aðalniðurstaða máls dregin saman, svo sem sýkna ef sýknað er af öllum efniskröfum, kröfur stefnanda sem eru teknar til greina o.s.frv.

3. Dómar skulu vera stuttir og glöggir.

4. Ekki má skírskota í dómi til sannana eða atvika sem kunna síðar að koma fram. Þó má verða við kröfu um að stefnda verði gert að leysa af hendi skyldu gegn tilteknu gagngjaldi úr hendi stefnanda eða að skylda verði lögð á stefnda til annars en peningagreiðslu að viðlögðum dagsektum.

5. Í dómi má eftir kröfu kveða á um aðfararfrest ef sérstök ástæða þykir til að víkja frá almennum reglum laga í þeim efnum. Þá má ákveða í dómi eftir kröfu ef mikilvægir hagsmunir þykja í húfi að áfrýjun málsins hindri ekki aðför eftir dóminum, en eftir atvikum má það vera háð því skilyrði að dómhafi setji þá tiltekna tryggingu við aðför. Kröfu um dómsákvæði sem þessi má setja fram við aðalmeðferð máls.

115. gr.

1. Dómur skal kveðinn upp svo fljótt sem unnt er. Hafi dómur ekki verið kveðinn upp í máli sem var munnlega flutt innan fjögurra vikna frá því það var dómtekið skal það flutt á ný nema dómari og aðilar telji það óþarft.

2. Ef dómur er fjölskipaður og mál munnlega flutt skulu allir dómendur hafa hlýtt á flutning þess. Geti þeir ekki allir tekið þátt í uppkvaðningu dóms skal nefna dómara í stað þess sem hefur misst við og endurtaka munnlegan flutning máls. Afl atkvæða ræður úrslitum um hvert atriði. Nú verður dómari í minni hluta um eitthvert atriði, og skal hann þá allt að einu taka þátt í ályktun um önnur atriði, en ágreiningsatriðis skal þá getið í dómi. Formaður dóms stýrir atkvæðagreiðslu og sér um samningu dóms.

3. Dómari tilkynnir aðilum hvar og hvenær dómur eða úrskurður verði kveðinn upp ef vörnum hefur verið haldið uppi í máli. Við uppkvaðningu skal lesa upp dómsorð eða úrskurðarorð á dómþingi í heyranda hljóði. Endurrit af dómi eða úrskurði skal að öðru jöfnu vera til reiðu við uppkvaðningu hans.

4. Frestir samkvæmt dómi eða úrskurði byrja að líða þegar við uppkvaðningu hans án tillits til þess hvort aðilar séu þar staddir.

116. gr.

1. Dómur er bindandi um úrslit sakarefnis milli aðila og þeirra, sem koma að lögum í þeirra stað, um þær kröfur sem eru dæmdar þar að efni til.

2. Krafa sem hefur verið dæmd að efni til verður ekki borin aftur undir sama eða hliðsettan dómstól framar en segir í lögum þessum. Nýju máli um slíka kröfu skal vísað frá dómi.

3. Dómur er bindandi fyrir dómara þegar hann hefur verið kveðinn upp. Dómara er þó heimilt að leiðrétta ritvillur, reikningsskekkjur, nafnskekkjur og aðrar bersýnilegar villur í dómi, enda láti hann aðilum sem hafa fengið endurrit af dómi þá í té nýtt endurrit án tafar.

4. Dómur hefur fullt sönnunargildi um þau málsatvik sem í honum greinir þar til það gagnstæða er sannað.

4. ÞÁTTUR
Afbrigðileg meðferð einkamála í héraði.

XVII. KAFLI
Mál um víxla, tékka og skuldabréf.

117. gr.

Mál, sem fara eftir ákvæðum þessa kafla, eru:

a. víxilmál, en til þeirra teljast mál gegn útgefanda, framseljanda og samþykkjanda víxils á hendur öðrum manni og gegn útgefanda og framseljanda eigin víxils til greiðslu víxilkröfu eða til að koma fram endurgreiðslukröfu eftir víxilrétti, mál gegn útgefanda og framseljanda víxils vegna skorts á samþykki til greiðslu víxilupphæðar að öllu leyti eða nokkru og mál gegn ábyrgðarmönnum víxilupphæðar,
b. tékkamál, en til þeirra teljast mál um endurgjaldskröfu gegn tékkaskuldara samkvæmt lögum um tékka,
c. skuldabréfamál, en til þeirra teljast mál til greiðslu skuldar samkvæmt skuldabréfi, enda sé skráður samningur í texta þess um að mál samkvæmt því verði rekið eftir ákvæðum þessa kafla.

118. gr.

1. Stefndi getur aðeins haft uppi eftirtaldar varnir um efni máls:
a. að mál sé höfðað af röngum aðila eða því sé ranglega beint að sér,
b. að aðila hafi skort hæfi að lögum til að taka á sig skuldbindinguna,
c. að undirskrift á skjali sé fölsuð eða efni skjals sé falsað.

2. Í víxilmáli má stefndi einnig koma að vörnum sem varða form og efni víxils, aðferðina til að halda víxilkröfu í gildi og önnur atriði sem eru skilyrði til að koma fram víxilrétti eftir víxillögum. Það sama á við um tékkamál.

3. Í skuldabréfamáli má stefndi einnig koma að vörnum ef hann á ekki að sanna þær staðhæfingar sem varnirnar byggjast á eða unnt er að sanna staðhæfingarnar með skjölum sem hann leggur þegar fram.

4. Hafa má uppi gagnkröfu til skuldajafnaðar eða sjálfstæðs dóms í máli samkvæmt ákvæðum þessa kafla ef gagnkrafan er sams konar og aðalkrafan eða gagnkrafan styðst annars við víxil eða tékka. Í víxil- eða tékkamáli má einnig koma að gagnkröfu sem er sprottin af því að aðili hafi ekki gefið þær tilkynningar til formanna sinna á víxli eða tékka sem eru boðnar í víxillögum eða lögum um tékka.

119. gr.

1. Ef stefnandi samþykkir má stefndi koma að frekari vörnum en er getið í 118. gr.

2. Nú fer stefndi á mis við að koma vörnum að í máli vegna ákvæða 118. gr., og getur hann þá höfðað mál gegn stefnanda eftir almennum reglum til heimtu skaðabóta.

3. Að öðru leyti fara mál samkvæmt þessum kafla eftir ákvæðum 3. þáttar.

XVIII. KAFLI
Ógildingar- og eignardómsmál.

120. gr.

1. Ógilda má glötuð eða horfin skuldabréf og hver önnur heimildarbréf með dómi eftir reglum þessa kafla, enda taki ekki sérstök ákvæði annarra laga til ógildingar á þeim. Ógildingardómur heimilar dómhafa að ráðstafa því sem skjalið hljóðar um eins og hann hefði skjalið undir höndum.

2. Mál til ógildingar á veðskuldabréfi skal höfðað í þeirri þinghá þar sem því var eða yrði þinglýst. Mál til ógildingar á öðru skjali skal höfða í þeirri þinghá þar sem það var gefið út. Ef þessu verður ekki komið við en skjal verður þó ógilt hér á landi skal höfða mál fyrir dómi í Reykjavík.

121. gr.

1. Nú vill maður höfða mál til ógildingar á skjali, og skal hann þá afhenda dómara stefnu til útgáfu og endurrit af skjalinu eða nákvæma lýsingu á efni þess. Í stefnunni skal greint frá því sem er vitað um afdrif skjalsins og rökstutt hvernig hlutaðeigandi telji til réttar samkvæmt því.

2. Ef dómari telur skilyrði fyrir ógildingardómi ekki vera fyrir hendi synjar hann um útgáfu stefnu. Skal kveðinn upp úrskurður um synjunina ef krafist er.

3. Ef dómari telur skilyrðum fyrir ógildingardómi fullnægt gefur hann út stefnu, en í henni skal skorað á hvern þann sem kann að hafa skjalið undir höndum að koma með það fyrir dóm við þingfestingu málsins, því ella megi vænta að það verði ógilt með dómi. Stefnan skal birt einu sinni í Lögbirtingablaði.

4. Nú kemur enginn fram með skjalið við þingfestingu máls og enginn mótmælir annars ógildingu þess, og skal þá ógildingardómur kveðinn upp nema gallar á málatilbún-

aði leiði til frávísunar máls. Sé vörnum haldið uppi skal mælt fyrir í dómi um ógildingu skjals eða synjun um ógildingardóm.

5. Að öðru leyti fer um ógildingardómsmál eftir ákvæðum 3. þáttar.

122. gr.

1. Nú sannar maður eða gerir sennilegt að hann hafi öðlast réttindi yfir fasteign, skrásettu skipi eða loftfari, skrásettri bifreið eða viðskiptabréfi með samningi eða hefð, en hann skortir skilríki fyrir rétti sínum, og getur hann þá leitað eignardóms. Eignardómur veitir dómhafa heimild til að ráða yfir og ráðstafa eigninni eins og hann hefði afsalsbréf fyrir henni eða annað viðeigandi skjal.

2. Um varnarþing í eignardómsmáli og meðferð þess fer eftir ákvæðum 2. mgr. 120. gr. og 121. gr. að breyttu breytanda.

XIX. KAFLI
Flýtimeðferð einkamála.

123. gr.

1. Nú hyggst aðili höfða mál vegna ákvörðunar eða athafnar stjórnvalds eða verkfalls, verkbanns eða annarra aðgerða sem tengjast vinnudeilu og það færi ella eftir almennum reglum þessara laga. Getur hann þá óskað eftir því að málið sæti meðferð eftir ákvæðum þessa kafla ef brýn þörf er á skjótri úrlausn, enda hafi hún almenna þýðingu eða varði stórfellda hagsmuni hans.

2. Aðili, sem æskir málsmeðferðar eftir reglum þessa kafla, skal afhenda forstöðumanni dómstóls stefnu ásamt skriflegri beiðni um útgáfu hennar og þeim málsgögnum sem geta stutt beiðnina. Í stefnu skal höfð eyða til þess að dómari geti skráð þar stað og stund til þingfestingar og stefnufrest og skal tekið fram í texta hennar að dómari hafi fallist á beiðni um að málið sæti meðferð eftir ákvæðum þessa kafla. Í beiðni skal rökstutt ítarlega hvernig megi telja skilyrðum 1. mgr. fullnægt.

3. Ef skilyrðum 1. mgr. er ekki fullnægt synjar dómari um útgáfu stefnu. Skal kveðinn upp úrskurður um synjunina ef krafist er.

4. Nú er fallist á að mál sæti meðferð eftir ákvæðum þessa kafla, og skal því þá þegar úthlutað dómara til meðferðar. Hann gefur út stefnu og ákveður um leið hvar og hvenær mál verður þingfest, sem að öðru jöfnu skal gert utan reglulegs dómþings, og hver stefnufrestur skuli vera, en hann má skemmstur vera einn sólarhringur.

5. Ákvæðum þessarar greinar má beita við höfðun gagnsakar þannig að mál sæti upp frá því í heild sinni meðferð eftir reglum þessa kafla. Ef beiðni berst um slíkt gefur forstöðumaður dómstóls þó gagnaðila kost á að tjá sig um hana áður en afstaða er tekin til hennar.

124. gr.

1. Ef vörnum er haldið uppi í máli skal því aðeins frestað í þeim mæli sem brýna nauðsyn ber til. Þeirra atriða, sem getur í 1. mgr. 102. gr., skal gætt í þinghaldi þegar stefndi leggur fram greinargerð og ber að öðru jöfnu að ljúka þá öflun sýnilegra sönnunargagna.

2. Að kröfu aðila getur dómari ákveðið að vitni verði kvatt fyrir dóm með skemmri fyrirvara en getur í 2. mgr. 54. gr.

3. Dómur skal kveðinn upp svo fljótt sem verða má eftir dómtöku máls.

4. Ef úrskurður dómara um atriði, sem varðar rekstur máls, er kærður til æðra dóms skal sá frestur sem getur í 1. mgr. 149. gr. vera þrír sólarhringar.

5. Frestur til að áfrýja máli, sem sætir meðferð eftir ákvæðum þessa kafla til æðra dóms án áfrýjunarleyfis, er þrjár vikur frá uppkvaðningu dóms. Nú er máli áfrýjað, og getur þá aðili leitað eftir undanþágu Hæstaréttar frá því að gera þurfi ágrip dómsgerða. Frestir í máli fyrir Hæstarétti skulu vera svo skammir sem verða má.

6. Að öðru leyti fer um þessi mál eftir almennum reglum.

5. ÞÁTTUR
Gjafsókn, málskostnaður og réttarfarssektir.
XX. KAFLI
Gjafsókn.

125. gr.

1. Í þessum kafla er orðið gjafsókn notað bæði um gjafsókn og gjafvörn.

2. Dómsmálaráðherra skal skipa nefnd þriggja lögfræðinga, gjafsóknarnefnd, til fjögurra ára í senn til að veita umsögn um umsóknir um gjafsókn. Einn nefndarmanna skal skipaður eftir tilnefningu Lögmannafélags Íslands en annar eftir tilnefningu Dómarafélags Íslands.

3. Umsókn um gjafsókn skal vera skrifleg og beint til dómsmálaráðherra. Í henni skal greint skýrlega frá máli sem hún varðar og rökstutt að skilyrðum fyrir gjafsókn sé fullnægt. Umsókn skulu fylgja gögn eftir þörfum.

4. Dómsmálaráðherra veitir gjafsókn eftir umsókn aðila. Hún verður því aðeins veitt að gjafsóknarnefnd mæli með því.

126. gr.

1. Gjafsókn verður aðeins veitt ef málstaður umsækjanda gefur nægilegt tilefni til málshöfðunar eða málsvarnar og öðru hvoru eftirfarandi skilyrða er að auki fullnægt:

a. að efnahag umsækjanda sé þannig háttað að kostnaður af gæslu hagsmuna hans í máli yrði honum fyrirsjáanlega ofviða, en við mat á efnahag hans má eftir því sem á við einnig tekið tillit til eigna og tekna maka hans eða sambýlismanns eða eigna og tekna foreldra hans ef hann er yngri en 18 ára,

b. að úrlausn máls hafi verulega almenna þýðingu eða varði verulega miklu fyrir atvinnu, félagslega stöðu eða aðra einkahagi umsækjanda.

2. Gjafsókn verður enn fremur veitt eftir því sem fyrir er mælt í öðrum lögum.

3. Nú er gjafsókn veitt, og skal þá tekið fram í gjafsóknarbréfi til hvaða máls hún taki, hvort hún sé veitt til rekstrar máls fyrir héraðsdómi eða æðra dómi og hvort hún sé takmörkuð með tilteknum hætti.

127. gr.

1. Að því leyti sem hér er ekki mælt á annan veg skuldbindur gjafsókn ríkið til að greiða þann málskostnað sem gjafsóknarhafi hefur sjálfur af máli. Gjafsókn má þó takmarka þannig að hún nái aðeins til tiltekinna þátta málskostnaðar eða geti hæst numið tiltekinni fjárhæð.

2. Ef þóknun umboðsmanns gjafsóknarhafa fyrir flutning máls er ekki undanskilin gjafsókn skal hún ákveðin í dómi. Takist sátt í máli ákveður dómari þóknunina í úrskurði.

3. Gjafsóknarhafi er undanþeginn öllum greiðslum í ríkissjóð vegna þess máls sem gjafsókn tekur til, þar á meðal greiðslum fyrir opinber vottorð og önnur gögn sem verða lögð fram í máli.

4. Ef annað er ekki tekið fram í gjafsóknarbréfi nær gjafsókn einnig til kostnaðar af fullnustu réttinda gjafsóknarhafa með aðför og nauðungarsölu.

5. Nú skýtur gagnaðili gjafsóknarhafa máli til æðra dóms, og nær þá gjafsókn einnig til málskostnaðar gjafsóknarhafa þar fyrir dómi, þar á meðal af gagnáfrýjun eða gagnkæru máls, ef annað er ekki tekið fram í gjafsóknarbréfi.

128. gr.

1. Gjafsókn fellur ekki niður þótt gjafsóknarhafi látist.

2. Dómsmálaráðherra má afturkalla gjafsókn ef í ljós kemur að hún var veitt að ófyrirsynju, hagur gjafsóknarhafa breytist svo að hennar sé ekki lengur þörf eða gjafsóknarhafi lætur hjá líða að krefjast málskostnaðar úr hendi gagnaðila síns. Við afturköllun fellur greiðsluskylda ríkisins niður án tillits til þess hvort þegar hefur verið stofnað til kostnaðar vegna málsins. Gjafsóknarhafi verður þó ekki krafinn um greiðslu gjalda sem hann hefur komist hjá skv. 3. mgr. 127. gr. áður en gjafsókn var afturkölluð.

3. Gjafsókn breytir engu um að gjafsóknarhafa verði sjálfum gert að greiða gagnaðila sínum málskostnað.

4. Nú verður gagnaðili gjafsóknarhafa dæmdur til að greiða málskostnað, og skal þá ekki tekið tillit til þess að gjafsókn hafi verið veitt við ákvörðun málskostnaðar. Ef gjafsóknarhafi hefur sjálfur haft kostnað af máli skal honum ákveðin greiðsla málskostnaðar að því leyti í dómi, en að öðru leyti verður málskostnaður dæmdur ríkinu.

XXI. KAFLI
Málskostnaður.

129. gr.

1. Til málskostnaðar telst:

a. kostnaður af flutningi máls,
b. kostnaður af birtingu stefnu, kvaðninga og annarra tilkynninga,
c. gjöld sem renna í ríkissjóð vegna máls,
d. óhjákvæmilegur ferðakostnaður aðila og umboðsmanns hans,
e. þóknun matsmanns, vitnis, túlks, þýðanda og þingvotts,
f. kostnaður af endurritum, dómsgerðum og ágripi dómsgerða,
g. annar kostnaður sem stafar beinlínis af máli.

2. Aðili, sem krefst dómsathafnar, greiðir kostnað af henni um sinn.

3. Aðila er rétt að krefjast greiðslu málskostnaðar úr hendi gagnaðila síns, þar á meðal í gagnsök og meðalgöngusök, eftir mati dómsins eða samkvæmt sundurliðuðum reikningi sem er lagður fram ekki síðar en við aðalmeðferð máls. Málskostnaður verður því aðeins dæmdur að hans sé krafist.

4. Málskostnaður, sem er dæmdur aðila úr hendi gagnaðila hans, ber dráttarvexti frá fimmtánda degi eftir uppkvaðningu dóms eða úrskurðar og til greiðsludags þótt þess sé ekki krafist sérstaklega eða getið í dómi eða úrskurði.

130. gr.

1. Sá sem tapar máli í öllu verulegu skal að jafnaði dæmdur til að greiða gagnaðila sínum málskostnað.

2. Stefnanda skal gert að greiða stefnda málskostnað ef máli er vísað frá dómi eða það er fellt niður af annarri ástæðu en þeirri að stefndi efni þá skyldu sem hann er krafinn um í máli.

3. Nú vinnur aðili mál að nokkru og tapar því að nokkru eða veruleg vafaatriði eru í máli, og má þá dæma annan aðilann til að greiða hluta málskostnaðar hins eða láta

hvorn þeirra bera sinn kostnað af málinu. Eins má fara að ef þeim sem tapar máli hvorki var né mátti vera kunnugt um þau atvik sem réðu úrslitum fyrr en eftir að mál var höfðað.

4. Nú eru rekin fleiri dómsmál en eitt sem hefði mátt komast hjá með því að sækja kröfur í þeim öllum í einu máli, eftir atvikum sem gagnkröfu, og má þá lækka málskostnað handa þeim sem vinnur mál af tilliti til þess, sbr. einnig 2. mgr. 27. gr.

131. gr.

1. Hvernig sem úrslit máls verða má dæma aðila til að greiða gagnaðila sínum málskostnað ef hann hefur:

a. höfðað mál að þarflausu eða án neins tilefnis af hendi gagnaðila,
b. valdið óþörfum drætti á máli af ásetningi eða með skeytingarleysi eða handvömm,
c. haft uppi kröfur, staðhæfingar eða mótbárur sem hann vissi eða mátti vita að væru rangar eða haldlausar.

2. Ef sakir skv. 1. mgr. eru miklar má dæma aðila til að greiða gagnaðila álag á málskostnað.

3. Án tillits til málsúrslita má einnig dæma aðila til að greiða sérstaklega þann kostnað sem hann hefur bakað gagnaðila með ráðstöfunum við rekstur máls eða í tengslum við það ef þær voru sýnilega þarflausar eða tilgangslausar.

4. Nú hefur umboðsmaður aðila átt þátt í þeim ávirðingum sem getur í 1. og 3. mgr., og má þá dæma hann einan eða sameiginlega með aðilanum til að greiða gagnaðila málskostnað, þar á meðal álag skv. 2. mgr., hvort sem þess er krafist í máli eða ekki.

132. gr.

1. Ef dæma á samaðilum skv. 18. gr. málskostnað skal það að jafnaði gert í einu lagi. Eins skal farið að ef dæma á samaðila til greiðslu málskostnaðar, en þá ábyrgjast þeir greiðslu einn fyrir alla og allir fyrir einn.

2. Nú eru annars fleiri aðilar en einn til sóknar eða varnar í máli og þeim verður dæmdur málskostnaður, og skal hann þá ákveðinn handa hverjum þeirra fyrir sig. Ef dæma á slíka aðila til greiðslu málskostnaðar skal það að jafnaði gert í einu lagi þannig að þeir ábyrgist greiðslu einn fyrir alla og allir fyrir einn.

133. gr.

1. Stefndi getur krafist þess við þingfestingu máls að stefnandi setji tryggingu fyrir greiðslu málskostnaðar ef:

a. stefnandi er búsettur erlendis og menn, sem eru búsettir hér á landi, eru ekki undanþegnir því að setja slíka tryggingu í heimalandi hans,
b. leiða má líkur að því að stefnandi sé ófær um greiðslu málskostnaðar.

2. Dómari ákveður hvort stefnanda verði gert að setja tryggingu, hverrar fjárhæðar og í hverju formi hún verði og innan hvers frests það skuli gert. Leyst verður úr ágreiningi um þetta í úrskurði.

3. Ef stefnandi setur ekki tryggingu eftir ákvörðun dómara skal máli vísað frá dómi.

XXII. KAFLI
Réttarfarssektir.

134. gr.

1. Dómari ákveður sektir samkvæmt reglum þessa kafla af sjálfsdáðum og renna þær í ríkissjóð.

2. Ef refsing liggur að auki eftir öðrum lögum við broti sem ákvæði þessa kafla taka til má koma henni fram í öðru máli án tillits til ákvörðunar um réttarfarssekt.

135. gr.

1. Ákveða má sekt á hendur aðila fyrir:
a. að höfða mál að þarflausu,
b. að koma gagnaðila að ófyrirsynju í þá aðstöðu að honum var nauðsyn að höfða mál,
c. að valda af ásetningi óþörfum drætti á máli,
d. að hafa uppi vísvitandi rangar kröfur, staðhæfingar eða mótbárur,
e. ósæmileg skrifleg eða munnleg ummæli sem hann hefur uppi fyrir dómi um dómara, gagnaðila, umboðsmann gagnaðila eða aðra menn,
f. að misbjóða virðingu dóms á annan hátt með framferði sínu í þinghaldi.

2. Umboðsmanni aðila, sem gerist sekur um brot skv. c- til f-lið 1. mgr., má ákveða sekt einum sér eða með aðilanum.

3. Manni, sem gefur skýrslu fyrir dómi, má ákveða sekt fyrir brot gegn e- eða f-lið 1. mgr.

4. Ákveða má sekt á hendur öðrum en þeim sem ákvæði 1.–3. mgr. taka til fyrir að hlýða ekki fyrirskipunum dómara sem miða að því að halda uppi reglu á dómþingi eða að koma þar annars hneykslanlega eða ósæmilega fram.

5. Fyrir æðra dómi má ákveða sekt á hendur aðila, umboðsmanni hans eða þeim báðum í senn fyrir tilefnislaust málskot.

136. gr.

1. Ef dómur gengur í máli skal sekt á hendur aðila eða umboðsmanni hans ákveðin þar. Gangi úrskurður um frávísun máls frá dómi skulu sektir á hendur þeim ákveðnar þar. Ef mál er fellt niður skal kveðinn upp sérstakur úrskurður um sekt á hendur aðila eða umboðsmanni hans.

2. Sektir á hendur öðrum skulu ákveðnar í úrskurði jafnskjótt og brot er framið.

6. ÞÁTTUR
Endurupptaka og málskot.

XXIII. KAFLI
Endurupptaka útivistarmáls í héraði.

137. gr.

1. Nú hefur dómur gengið eða stefna verið árituð skv. 113. gr. í máli þar sem stefndi sótti ekki þing eða þingsókn hans féll niður, og getur þá stefndi beiðst endurupptöku málsins innan þriggja mánaða frá því máli lauk í héraði, enda berist beiðnin dómara innan mánaðar frá því stefnda urðu málsúrslit kunn.

2. Eftir að þrír mánuðir eru liðnir frá því máli lauk í héraði en innan árs frá því getur stefndi beiðst endurupptöku útivistarmáls ef beiðnin berst dómara innan mánaðar frá því stefnda urðu málsúrslit kunn og stefndi sýnir fram á að einhverju eftirfarandi skilyrða sé fullnægt:
a. að stefna hafi hvorki verið birt honum né öðrum sem mátti birta fyrir,
b. að átt hefði að vísa kröfum á hendur honum sjálfkrafa frá dómi að einhverju leyti eða öllu,
c. að átt hefði að sýkna hann án kröfu að einhverju leyti eða öllu,
d. að stefnandi sé samþykkur endurupptöku.

3. Beiðni um endurupptöku verður ekki sinnt nema stefndi setji áður tryggingu, sem dómari tekur gilda, fyrir greiðslu þess málskostnaðar sem var lagður á hann í dómi eða áritaðri stefnu eða hann sanni að hann hafi greitt málskostnaðinn. Frá þessu má þó víkja með samþykki stefnanda.

4. Stefndi getur ekki beiðst endurupptöku ef stefnandi hefur áfrýjað máli til æðra dóms.

5. Þegar frestur skv. 2. mgr. er liðinn verður mál ekki tekið upp í héraði nema eftir ákvörðun Hæstaréttar, sbr. 1. mgr. 157. gr.

138. gr.

1. Beiðni um endurupptöku skal beint til þess dóms þar sem dómur gekk eða stefna var árituð. Í beiðni skal greint skýrlega frá því hverra breytinga stefndi krefjist á fyrri málsúrslitum og á hverjum málsástæðum, réttarheimildum og sönnunargögnum það sé byggt, svo og hvenær og hvernig stefnda varð kunnugt um málsúrslit. Ef endurupptöku er beiðst skv. 2. mgr. 137. gr. skal að auki rökstutt að einhverju þargreindu skilyrði sé fullnægt. Gögn skulu fylgja beiðni.

2. Ef beiðni er ófullnægjandi eða berst röngum dómi eða dómari telur sýnt að skilyrðum 137. gr. sé ekki fullnægt synjar hann þegar í stað um endurupptöku, en úrskurður skal kveðinn upp um synjunina ef krafist er. Að öðrum kosti boðar dómari báða aðila fyrir dóm til að taka beiðni fyrir.

3. Sæki stefndi ekki þing þegar beiðni hans er tekin fyrir telst hún fallin niður. Sæki stefnandi þing getur dómari úrskurðað honum ómaksþóknun úr hendi stefnda að kröfu hans. Ekki verður þá beiðst endurupptöku öðru sinni.

4. Nú sækir stefnandi ekki þing þegar beiðni er tekin fyrir, og verður málið þá endurupptekið og farið með það eftir ákvæðum 2. mgr. 140. gr.

5. Ef báðir aðilar sækja þing þegar beiðni er tekin fyrir getur stefnandi haft uppi mótmæli gegn endurupptöku og skal þá leyst úr þeim með úrskurði áður en lengra er haldið. Að öðrum kosti er mál endurupptekið.

139. gr.

1. Þegar mál hefur verið endurupptekið getur stefndi krafist þess að dómari kveði á um það í úrskurði að réttaráhrif dóms eða áritunar á stefnu falli niður að einhverju leyti eða öllu þar til máli lýkur á ný í héraði. Dómari metur eftir atvikum hvort eða að hverju leyti efni séu til að verða við slíkri kröfu.

2. Endurupptaka máls hindrar ekki aðför á grundvelli dóms eða áritunar á stefnu nema að því leyti sem krafa stefnda skv. 1. mgr. hefur verið tekin til greina. Úrskurður skv. 1. mgr. haggar ekki gildi aðfaragerðar sem hefur áður farið fram.

3. Upphaflegum dómi í máli verður ekki áfrýjað til æðra dóms eftir að það er endurupptekið nema endurupptöku ljúki með því að dómurinn standi óhaggaður skv. 2. eða 4. mgr. 140. gr. og stefnandi áfrýji.

140. gr.

1. Þegar endurupptaka er ráðin verður rekstri máls fram haldið eftir reglum þessara laga frá því stigi sem útivist varð af hálfu stefnda, að því leyti sem annað leiðir ekki af ákvæðum þessa kafla.

2. Mál verður ekki fellt niður þótt stefnandi sæki ekki þing eftir endurupptöku. Stefndi getur þó fallið þá frá endurupptöku og stendur þá upphafleg úrlausn óhögguð. Annars á

stefndi þess þá kost að færa fram varnir og verður málið síðan dæmt á ný eftir framkomnum kröfum og málatilbúnaði aðilanna.

3. Ef stefndi sækir ekki þing eftir endurupptöku skal farið svo að sem segir í 3. mgr. 96. gr. Gangi þá útivistardómur á hendur stefnda gilda ákvæði 4. mgr. 96. gr. um heimild hans til að skjóta máli til æðra dóms.

4. Nú sækir hvorugur aðila þing eftir endurupptöku, og lýkur þá meðferð málsins þannig að upphafleg úrlausn stendur óhögguð.

141. gr.

1. Nú lýkur máli hvorki skv. 2. eða 4. mgr. 140. gr. né með sátt, og kveður dómari þá upp nýjan dóm í málinu eftir almennum reglum nema því verði vísað frá dómi með úrskurði. Fellur þá fyrri úrlausn sjálfkrafa úr gildi.

2. Gegn mótmælum stefnanda verður því aðeins tekið tillit til krafna, málsástæðna og sönnunargagna sem stefndi færir fram við endurupptöku að einhverju eftirfarandi skilyrða sé fullnægt:

a. að útivist stefnda í öndverðu verði talin afsakanleg,
b. að það ylli stefnda réttarspjöllum að ekki yrði tekið tillit til nýrrar kröfu eða málsástæðu hans eða nýrra sönnunargagna,
c. að krafa eða málsástæða lúti að atriði sem dómari átti að gæta af sjálfsdáðum í upphaflegri úrlausn máls.

3. Í dómi eða úrskurði ákveður dómari málskostnað í einu lagi vegna málsins í heild. Að öðru jöfnu skal stefndi dæmdur til að greiða stefnanda allan málskostnað án tillits til þeirrar niðurstöðu sem fæst við endurupptöku.

142. gr.

1. Mál verður ekki endurupptekið öðru sinni eftir ákvæðum þessa kafla.

2. Stefnandi getur áfrýjað máli til æðra dóms eftir endurupptöku samkvæmt almennum reglum.

3. Að fengnu áfrýjunarleyfi skv. 154. gr. getur stefndi áfrýjað máli til æðra dóms eftir að dómur hefur gengið við endurupptöku, enda hafi það þá ekki verið útivistardómur á hendur honum.

XXIV. KAFLI
Kæra.

143. gr.

1. Úrskurðir héraðsdómara um eftirfarandi sæta kæru til Hæstaréttar:

a. hvort hann víki sæti í máli,
b. atriði varðandi skýrslugjöf aðila og vitna fyrir dómi,
c. atriði varðandi matsgerðir,
d. skyldu aðila eða vörslumanns til að láta skjal eða annað sýnilegt sönnunargagn af hendi eða veita aðgang að því,
e. synjun um heimild til að afla sönnunargagna fyrir öðrum dómi,
f. synjun um heimild til að afla sönnunargagna án þess að mál hafi verið höfðað,
g. ómaksþóknun, málskostnað eða gjafsóknarlaun, enda sé ekki kveðið á um annað í úrskurði,
h. að frestur skuli veittur,
i. synjun um endurupptöku máls vegna lögmætra forfalla frá þinghaldi,
j. að máli sé vísað frá dómi,

k. hvort mál verði fellt niður,
l. hvort synjað verði um heimild til að gera dómsátt,
m. synjun um útgáfu stefnu í ógildingar- eða eignardómsmáli,
n. synjun um útgáfu stefnu til flýtimeðferðar á máli,
o. málskostnaðartryggingu,
p. réttarfarssekt,
q. hvort dæmt mál verði endurupptekið,
r. hvort réttaráhrif dóms eða áritunar á stefnu falli niður vegna endurupptöku máls.

2. Eftir að aðalmeðferð máls er hafin verður úrskurði héraðsdómara ekki skotið til æðra dóms nema úrskurður sé um:
a. skyldu vitnis til að koma fyrir dóm eða svara spurningu og vitnið kæri,
b. skyldu þriðja manns til að láta af hendi skjal eða veita aðgang að sýnilegu sönnunargagni og þriðji maður kæri,
c. að máli sé vísað frá dómi,
d. að mál sé fellt niður,
e. synjun um heimild til að gera dómsátt,
f. réttarfarssekt.

3. Hverjum þeim, sem telur héraðsdómara hafa gert á sinn hluta í dómarastarfi, er rétt að kæra hann fyrir Hæstarétt og getur Hæstiréttur veitt dómara áminningu eða dæmt honum að greiða sekt í ríkissjóð.

144. gr.

1. Nú vill maður kæra dómsathöfn, og afhendir hann þá héraðsdómara skriflega kæru áður en tvær vikur eru liðnar frá uppkvaðningu úrskurðar eða dómsathöfn ef hann eða umboðsmaður hans var þá staddur á dómþingi, en ella áður en tvær vikur eru liðnar frá því hann eða umboðsmaður hans fékk vitneskju um úrskurð eða dómsathöfn.

2. Vitni eða matsmaður, sem er staddur á dómþingi við uppkvaðningu úrskurðar eða dómsathöfn, má þó lýsa yfir kæru munnlega og verður þá bókað um hana í þingbók.

3. Kæra frestar frekari framkvæmdum á grundvelli úrskurðar þar til leyst er úr máli fyrir æðra dómi.

145. gr.

1. Í kæru skal greina:
a. þá dómsathöfn sem er kærð,
b. kröfu um breytingu á henni,
c. ástæður sem kæra er reist á.

2. Kæru má styðja við ný sönnunargögn. Vilji kærandi bera ný gögn fyrir sig skal hann greina frá þeim í kæru, svo og því hvað hann hyggst sanna með þeim. Slík gögn skulu fylgja kæru í frumriti eða staðfestu eftirriti.

3. Kærandi greiðir héraðsdómara lögmælt dómgjöld fyrir Hæstarétti.

146. gr.

1. Nú kemur kæra of seint fram, og beinir þá héraðsdómari því til kæranda að taka hana aftur.

2. Ef kæra fullnægir ekki ákvæðum 1. mgr. 145. gr. brýnir héraðsdómari fyrir kæranda að bæta úr göllum á henni.

3. Nú virðist héraðsdómara kæra á engum rökum reist, og getur hann þá ákveðið eftir kröfu að kæranda beri að setja tryggingu fyrir tjóni sem kæra kann að baka gagnaðila ef hún veldur frestun málsins. Tryggingu skal setja innan tveggja sólarhringa frá því kæru er lýst. Ella verður ekki frekar af kærumáli.

147. gr.

1. Héraðsdómari sendir svo fljótt sem verða má Hæstarétti kæruna ásamt endurritum úr þingbók og öðrum gögnum málsins í fjórriti nema hann kjósi sjálfur að fella kærðan úrskurð úr gildi.

2. Héraðsdómara er jafnan heimilt að láta skriflegar athugasemdir sínar um kæruefni fylgja málsgögnum til Hæstaréttar.

148. gr.

1. Þá er kæra er komin fram gefur héraðsdómari gagnaðila kæranda kost á að afhenda sér skriflega greinargerð sem geymi kröfur hans og málsástæður sem er byggt á. Honum er heimilt að byggja á nýjum sönnunargögnum og skal þá farið svo að sem segir í 2. mgr. 145. gr.

2. Hafi greinargerð skv. 1. mgr. ekki verið afhent héraðsdómara áður en hann sendir Hæstarétti málsgögnin skal henni beint til Hæstaréttar.

149. gr.

1. Aðilar geta sent Hæstarétti greinargerðir sínar og ný skjöl innan viku frá því málsgögnin berast honum. Að þeim tíma liðnum getur Hæstiréttur lagt dóm á kæruefnið, en jafnan skal þó athuga skjöl sem berast síðar frá aðilum svo framarlega sem málinu er þá ekki lokið.

2. Nú er kæra ekki gerð þannig úr garði sem segir í 1. mgr. 145. gr. eða málatilbúnaður er annars ófullkominn, og getur þá Hæstiréttur lagt fyrir kæranda að bæta úr því sem er ábótavant innan tiltekins frests. Verði kærandi ekki við því getur Hæstiréttur vísað kærumálinu frá sér.

3. Hæstiréttur getur með þeim fyrirvara, sem hann telur hæfilegan, gefið aðilum kost á að flytja kærumálið munnlega.

150. gr.

1. Hæstiréttur kveður upp dóm í kærumálinu eftir skjölum þess og munnlegum flutningi ef því er að skipta. Dómur skal kveðinn upp svo fljótt sem kostur er.

2. Hæstiréttur kveður á um kærumálskostnað.

3. Að gengnum dómi sendir Hæstiréttur héraðsdómara endurrit dóms. Héraðsdómari tilkynnir aðilum um niðurstöðu kærumáls.

4. Að öðru leyti verður reglum um áfrýjunarmál beitt um kærumál eftir því sem átt getur við.

XXV. KAFLI
Áfrýjun.

151. gr.

1. Með þeim takmörkunum, sem leiðir af öðrum ákvæðum þessara laga, er aðila heimilt að áfrýja héraðsdómi til Hæstaréttar. Við áfrýjun héraðsdóms má jafnframt áfrýja úrskurðum sem hafa gengið í málinu í héraði.

2. Áfrýja má máli í því skyni að dómur verði ómerktur og máli vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar, máli verði vísað frá héraðsdómi, héraðsdómi verði breytt að efni til eða hann staðfestur.

3. Rétt er að máli sé áfrýjað af hendi beggja eða allra aðila, en áfrýjunarmálin ber þá að sameina og flytja í einu lagi fyrir Hæstarétti.

4. Héraðsdómara verður ekki stefnt við áfrýjun máls nema krafa sé gerð á hendur honum um refsingu eða skaðabætur.

5. Afsal á rétti til áfrýjunar, hvort heldur er berum orðum eða þegjandi, verður ekki gefið fyrr en sá dómur eða úrskurður, sem afsalið á að taka til, er genginn.

152. gr.

1. Nú varðar mál fjárkröfu einkaréttarlegs eðlis, og er það þá skilyrði áfrýjunar að fjárhæð hennar nemi 150.000 krónum. Þessari fjárhæð skal breyta um hver áramót miðað við breytingu lánskjaravísitölu frá gildistöku þessara laga, en dómsmálaráðherra auglýsir í Lögbirtingablaði nýja fjárhæð ekki síðar en 10. desember ár hvert.

2. Áfrýjunarfjárhæð skal ákveða eftir kröfugerð í áfrýjunarstefnu. Ef fleiri kröfur en ein eru réttilega sóttar saman í máli skal leggja þær saman við ákvörðun áfrýjunarfjárhæðar. Nú er krafa höfð uppi og gagngreiðsla jafnframt boðin, og skal þá ekki litið til gagngreiðslunnar við ákvörðun áfrýjunarfjárhæðar.

3. Nú varðar mál annars konar kröfu en fjárkröfu, og ákveður þá Hæstiréttur eftir að hafa leitað umsagnar aðila hvort verðmæti hagsmunanna sem eru í húfi teljist nema áfrýjunarfjárhæð.

4. Hæstiréttur getur leyft áfrýjun máls þótt krafa nái ekki áfrýjunarfjárhæð.

153. gr.

1. Máli verður áfrýjað innan þriggja mánaða frá uppkvaðningu héraðsdóms.

2. Hæstiréttur getur leyft áfrýjun máls næstu níu mánuði eftir lok frests skv. 1. mgr. Slíks leyfis skal þá getið í áfrýjunarstefnu, en hana ber að gefa út innan fjögurra vikna frá útgáfu leyfis sem er að öðrum kosti fyrirgert.

3. Nú áfrýjar aðili máli, og er gagnaðila þá rétt að gagnáfrýja á næstu fjórum vikum eftir birtingu áfrýjunarstefnu þótt áfrýjunarfrestur sé liðinn.

4. Ef mál, sem hefur verið skotið til Hæstaréttar innan frests skv. 1. eða 2. mgr., fellur þar niður eða því er vísað frá dómi er aðila rétt að skjóta því þangað aftur þótt áfrýjunarfrestur sé þá liðinn, enda sé áfrýjunarstefna gefin út á ný innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dóms um niðurfellingu máls eða frávísun. Þessari heimild verður ekki beitt oftar en einu sinni.

154. gr.

1. Beiðni um áfrýjunarleyfi skal vera skrifleg og rökstudd og skal henni beint til Hæstaréttar. Hæstiréttur gefur öðrum aðilum kost á að tjá sig áður en ákvörðun er tekin um það hvort leyfið verði veitt.

2. Áfrýjunarleyfi skal að jafnaði því aðeins veitt að úrslit málsins séu mikilvæg frá almennu sjónarmiði eða varði mikilvæga hagsmuni aðilanna.

155. gr.

1. Áfrýjanda ber að afhenda hæstaréttarritara áfrýjunarstefnu, en í henni skal greina:

a. þann dóm og eftir atvikum úrskurð sem er skotið til Hæstaréttar og skal dómsorð og eftir atvikum úrskurðarorð tekið orðrétt upp í stefnu,
b. nöfn áfrýjanda og stefnda, kennitölu og heimili eða dvalarstað,
c. nöfn fyrirsvarsmanna aðila, ef því er að skipta, stöðu þeirra og heimili eða dvalarstað,
d. í hverju skyni áfrýjað er og hverjar dómkröfur áfrýjandi gerir,
e. í hverjum starfsmánuði Hæstaréttar óskað er þingfestingar máls.

2. Nú er farið fram á óhæfilega langan frest til þingfestingar, og leggur þá hæstaréttarritari málið fyrir forseta Hæstaréttar sem ákveður frestinn.

3. Mál skal þingfesta fyrsta þingdag þess mánaðar sem er stefnt til, en forseta Hæstaréttar er þó rétt að ákveða annan þingfestingardag ef sérstaklega stendur á.

4. Hæstaréttarritari gefur út áfrýjunarstefnu í nafni dómsins og áritar hana um þingfestingardag.

5. Ákvæði XIII. kafla gilda um birtingu áfrýjunarstefnu og stefnufrest.

156. gr.

Um meðferð áfrýjunarmáls fyrir æðra dómi fer að öðru leyti eftir lögum um Hæstarétt Íslands.

XXVI. KAFLI
Endurupptaka óáfrýjaðs máls.

157. gr.

1. Nú hefur héraðsdómur gengið í máli, sem hefur ekki verið áfrýjað, og áfrýjunarfrestur er liðinn, og getur þá Hæstiréttur orðið við beiðni um að málið verði endurupptekið í héraði ef eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

a. sterkar líkur eru leiddar að því að málsatvik hafi ekki verið leidd réttilega í ljós þegar málið var til meðferðar í héraði og aðilanum verður ekki kennt um það,
b. sterkar líkur eru leiddar að því að ný gögn muni verða til breyttrar niðurstöðu í mikilvægum atriðum,
c. önnur atvik mæla með því að leyfið verði veitt, þar á meðal að stórfelldir hagsmunir aðilans séu í húfi.

2. Aðili getur ekki afsalað sér rétti til að beiðast endurupptöku.

158. gr.

1. Skriflegri beiðni um endurupptöku skal beint til Hæstaréttar. Í henni skal rökstyðja ítarlega þær ástæður sem þykja standa til endurupptöku og skulu gögn fylgja henni eftir þörfum.

2. Ef beiðni er bersýnilega ekki á rökum reist synjar Hæstiréttur þegar í stað um endurupptöku. Að öðrum kosti verða beiðnin og fylgigögn send gagnaðila og hann krafinn um skriflega greinargerð um viðhorf sín innan tiltekins frests.

3. Hæstiréttur ákveður hvort af endurupptöku verði. Fallist Hæstiréttur á beiðni skal hann um leið taka afstöðu til þess hvort áhrif fyrri dóms falli niður meðan málið er rekið. Endurupptaka hindrar ekki aðför eftir dómi nema áhrif hans séu felld niður með þessum hætti.

4. Nú hefur endurupptaka verið ákveðin en útivist verður við nýja meðferð málsins í héraði af hendi þess sem beiddist hennar, og fellur þá frekari meðferð málsins niður þannig að fyrri dómur stendur óhaggaður. Dómur skal hins vegar felldur á málið þótt gagnaðili sæki ekki þing.

5. Að öðru leyti fer meðferð málsins fram á ný í héraði eftir reglum þessara laga.

7. ÞÁTTUR
Ýmis ákvæði.

XXVII. KAFLI
Gildistaka, brottfall laga o.fl.

159. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1992.

160. gr.

Við gildistöku laga þessara falla brott eftirfarandi lög og ákvæði einstakra laga:

1. Lög um meðferð einkamála í héraði, nr. 85 23. júní 1936, með áorðnum breytingum.
2. Í Norsku lögum Kristjáns V., 15. apríl 1687, í I. bók 6. kap. 11., 15. og 18. gr., og í I. bók 9. kap. 13. gr.
3. 5. gr. tilskipunar um ráðstafanir til viðurhalds á eignum kirkna og prestakalla á Íslandi, og því, sem þeim fylgir, 24. júlí 1789.
4. Tilskipun um vitnisburð málflutningsmanna 19. júlí 1793.
5. 34. gr. laga um verzlanaskrár, firmu og prókúruumboð, nr. 42 13. nóvember 1903.
6. 20. gr. laga um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda, nr. 14 20. október 1905.
   Í 1. málsl 1. mgr. 11. gr. sömu laga orðin „kæra til sáttanefndar eða".
   Í 2. málsl 1. mgr. 11. gr. sömu laga orðin „kæran eða".
   Í 3. málsl 1. mgr. 11. gr. sömu laga orðin „eftir að málinu var vísað til dóms og laga frá sáttanefndinni".
   Í 6. málsl 1. mgr. 11. gr. sömu laga orðin „hafið, eða" og „hafið eða".
7. Í 2. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga um hagstofu Íslands, nr. 24 20. október 1913, orðið „sáttanefndarmál".
8. Í 2. mgr. 17. gr. laga um áveitu á Flóann, nr. 68 14. nóvember 1917, orðin „ef hann á eigi hlut í áveitunni, ella næsti héraðsdómari".
9. Í 1. mgr. 46. gr. erfðalaga, nr. 8 14. mars 1962, orðin „sbr. 158. gr. laga nr. 85/1936".
10. Í 51. gr. laga um landsdóm, nr. 3 19. febrúar 1963, orðin „í héraði".
11. 2. mgr. 27. gr. og 2. málsl. 3. mgr. 37. gr. laga um vörumerki, nr. 47 2. maí 1968.
12. 3. mgr. 71. gr., 74. gr. og 1. og 2. mgr. 78. gr. laga um stofnun og slit hjúskapar, nr. 60 29. maí 1972.
    Í 1. mgr. 71. gr. sömu laga orðin „og vinna eið að skýrslu sinni" og „eða vinna eið".
    Í 2. mgr. 71. gr. sömu laga orðin „eða heitfesta hann vegna skýrslu hans" og „eða vinna eið".
    Í 2. mgr. 73. gr. sömu laga orðin „með þeim hætti, er segir í 195. gr. laga nr. 85/1936".
13. Í 2. mgr. 2. gr. laga um framkvæmd eignarnáms, nr. 11 6. apríl 1973, orðin „36. gr.", „nr. 85/1936," og „í héraði".
14. Í 2. mgr. 18. gr. ættleiðingarlaga, nr. 15 8. maí 1978, orðin „Stefnandi nýtur gjafsóknarkjara."
15. Í niðurlagi 1. mgr. 11. gr. laga um horfna menn, nr. 44 26. maí 1981, orðin „Fer um útgáfu stefnunnar eftir meginreglum 218. gr. laga nr. 85/1936."
    Í 1. málsl. 1. mgr. 13. gr. sömu laga orðin „sbr. 21. gr. laga nr. 75/1973 um Hæstarétt Íslands".
    Í 2. málsl 1. mgr. 13. gr. sömu laga orðin „innan 8 vikna frá uppsögu dóms".
16. Í 3. mgr. 89. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt, nr. 75 14. september 1981, orðin „í héraði".
17. Í 109. gr. siglingalaga, nr. 34 19. júní 1985, orðin „sbr. XIX. kafla l. nr. 85/1936".
18. Í 1. mgr. 14. gr. vaxtalaga, nr. 25 27. mars 1987, orðin „þrátt fyrir ákvæði 88. gr., sbr. 193. gr. laga nr. 85/1936, sbr. lög nr. 28/1981".
19. 2. málsl. 4. mgr. 16. gr., 2. mgr. 31. gr. og 2. mgr. 32. gr. laga um eftirlit með skipum, nr. 51 30. mars 1987, svo og í 7. mgr. 29. gr. laganna orðin „almenn og".

20. Í 2. mgr. 11. gr. laga um ríkisábyrgð á launum, nr. 88 19. júlí 1990, orðin „og má veita honum gjafsóknarleyfi þótt ekki sé fullnægt skilyrðum 172. gr. laga nr. 85 frá 1936 til þess".
21. Í 3. mgr. 11. gr. laga um Háskóla Íslands, nr. 131 6. desember 1990, orðin „sbr. 36. gr. l. nr. 85/1936".

161. gr.

Við gildistöku laga þessara breytast eftirfarandi ákvæði laga sem hér segir:

1. Í 2. mgr. 4. gr. laga um hefð, nr. 46 10. nóvember 1905, falla niður orðin „kæru til sáttanefndar eða". Í sama ákvæði falla síðan niður orðin „er sáttakæra eða dómstefna er dagsett", en í stað þeirra kemur: sem dómsmál er höfðað.
2. Í 2. mgr. 5. gr. laga um skipströnd og vogrek, nr. 42 15. júní 1926, fellur niður orðið „sjódómslögum", en í stað þess kemur: lögum.
3. Í 1. málsl. 2. mgr. 51. gr. laga um stéttarfélög og vinnudeilur, nr. 80 11. júní 1938, fellur niður orðið „stefnuvottum", en í stað þess kemur: stefnuvotti.
   2. málsl. 2. mgr. 51. gr. sömu laga fellur niður.
   Í 2. mgr. 59. gr. sömu laga falla niður orðin „einkamála í héraði", en í stað þeirra kemur: um meðferð einkamála.
   Í 2. málsl. 67. gr. sömu laga fellur niður orðið „áfrýja", en í stað þess kemur: kæra.
4. Í lögum um málflytjendur, nr. 61 4. júlí 1942, fellur niður 1. mgr. 5. gr.
   Í 2. málsl. 1. mgr. 6. gr. sömu laga falla niður orðin „verið sektaður þrisvar samkvæmt 188. gr. laga nr. 85 23. júní 1936", en í stað þeirra kemur: þrisvar sætt réttarfarssektum.
   Í 4. mgr. 8. gr. sömu laga falla niður orðin „eftir 199. gr. laga nr. 85 23. júní 1936", en í stað þeirra kemur: til Hæstaréttar.
   Í 2. mgr. 13. gr. falla niður orðin „eða gjafsóknar- eða gjafvarnarhafi".
   Í 3. mgr. 14. gr. falla niður orðin „samkvæmt 32. gr. laga nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði".
   Í 1. mgr. 18. gr. sömu laga falla niður orðin „og gjafsóknar- og gjafvarnarmál".
   Í 22. gr. sömu laga falla niður orðin „sektum samkvæmt 188. gr. laga nr. 85 23. júní 1936", en í stað þeirra kemur: réttarfarssektum.
5. 20. gr. laga um prentrétt, nr. 57 10. apríl 1956, verður svohljóðandi:
   Nú vill aðili ekki una synjun útgefanda (ritstjóra) skv. 19. gr., og getur hann þá höfðað mál á hendur útgefanda (ritstjóra) til þess að fá hann skyldaðan með dómi til þess að birta leiðréttinguna eða tilkynninguna í lögmætu formi að viðlögðum dagsektum í fyrsta tölublaði sem kemur út eftir birtingu dóms eða í síðasta lagi í öðru tölublaði ef um dagblað er að ræða.
6. Í 1. mgr. 14. gr. laga um vernd barna og ungmenna, nr. 53 13. maí 1966, falla niður orðin „ákvæði 36. gr. laga nr. 85/1936", en í stað þeirra kemur: reglur laga um vanhæfi héraðsdómara til að fara með einkamál.
7. Í 2. mgr. 1. gr. laga um norræna vitnaskyldu, nr. 82 31. maí 1976, falla niður orðin „í héraði".
   Í 1. mgr. 4. gr. sömu laga falla niður orðin „skv. 124. gr. 3. mgr. laga um meðferð einkamála í héraði, nr. 85 23. júní 1936".
   Í 4. mgr. 4. gr. sömu laga falla niður orðin „nefnd eru í 148. gr. laga nr. 85 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði", en í stað þeirra kemur: mælt er um í lögum um meðferð einkamála.
   Í 1. mgr. 5. gr. sömu laga falla niður orðin „í héraði".

8. Í 1. mgr. 28. gr. þinglýsingalaga, nr. 39 10. maí 1978, falla niður orðin „samkv. meginreglum II. kafla laga nr. 75/1973“.
Í 3. mgr. 50. gr. sömu laga falla niður orðin „með farið samkv. 220. gr. laga nr. 85/1936, ef réttindin varða þar greind verðmæti“, en í stað þeirra kemur: höfðað eignardómsmál eftir því sem skilyrði standa til.
9. Í barnalögum, nr. 9 15. apríl 1981, falla niður 3. mgr. 12. gr. og 2. mgr. 47. gr.
Í 2. mgr. 6. gr. falla niður orðin „og er aðildareiður óheimill“.
Í 1. mgr. 34. gr. sömu laga falla niður orðin „metur dómari þá eftir að gagna hefir verið aflað með þeim hætti, sem fyrir er mælt um mál þessi, hvort unnt sé að leyfa barnsmóður að styrkja framburð sinn með eiði eða drengskaparheiti. Að svo búnu tekur hann mál til efnisúrlausnar“, en í stað þeirra kemur: verður þá gagna aflað með þeim hætti sem er mælt fyrir um þessi mál og að því búnu verður mál tekið til efnisúrlausnar.
Í 3. mgr. 49. gr. sömu laga falla niður orðin „nr. 85/1936“, en í stað þeirra kemur: um meðferð einkamála.
1. mgr. 55. gr. sömu laga verður svohljóðandi:
Óska má endurupptöku á barnsfaðernismáli, sem hefur verið dæmt í héraði en ekki áfrýjað til Hæstaréttar, eftir almennum reglum laga um meðferð einkamála.
2. mgr. 55. gr. sömu laga verður svohljóðandi:
Nú hefur barnsfaðernismál verið dæmt í Hæstarétti, og fer þá eftir almennum reglum laga um Hæstarétt Íslands hvort endurupptaka verði leyfð. Ef endurupptaka er leyfð getur Hæstiréttur ákveðið að mál skuli tekið til meðferðar á ný fyrir héraðsdómi.
10. Í 1. mgr. 10. gr. lögræðislaga, nr. 68 30. maí 1984, falla niður orðin „reglum II. kafla laga nr. 75/1973, um Hæstarétt Íslands“, en í stað þeirra kemur: almennum reglum um kæru í einkamálum.
11. Í 1. mgr. 33. gr. tollalaga, nr. 55 30. mars 1987, falla niður orðin „sem sett eru í 1.–6. tölul. 32. gr. laga nr. 85/1936, um meðferð einkamála í héraði“, en í stað þeirra kemur: héraðsdómara að frátöldum skilyrðum um fyrri störf.
Í 2. mgr. 98. gr. sömu laga falla niður orðin „nr. 85/1936, um meðferð einkamála í héraði“, en í stað þeirra kemur: um meðferð einkamála.
12. Í 2. tölul. 1. mgr. 1. gr. laga um aðför, nr. 90 1. júní 1989, fellur niður orðið „áskorunarstefnum“, en í stað þess kemur: stefnum.
Í 2. málsl. 1. mgr. 5. gr. sömu laga fellur niður orðið „áskorunarstefnu“, en í stað þess kemur: stefnu.
Í 3. málsl. 1. mgr. 5. gr. sömu laga fellur niður orðið „áskorunarstefnu“, en í stað þess kemur: stefnu.
13. Í lögum um aðskilnað dómsvalds og umboðsvalds í héraði, nr. 92 1. júní 1989, falla niður 21. og 22. gr., svo og í 9. gr. orðið „kirkjudóm“.
Í sömu lögum verður til ný grein, 8. gr. a., svohljóðandi:
Dómari skal bæta tjón af dómaraverkum sínum ef hann veldur því af ásetningi eða gáleysi. Um refsiábyrgð dómara fer samkvæmt almennum hegningarlögum og sérákvæðum einstakra laga.
Í æðra dómstóli má með dómi í aðalmálinu gera héraðsdómara að greiða skaðabætur vegna meðferðar sinnar á máli, enda hafi honum verið stefnt til greiðslu skaðabóta. Einnig má sækja slíkt mál sjálfstætt fyrir æðra dómi ef það er höfðað innan frests til að áfrýja þeirri dómsathöfn sem leiddi til tjóns.

Í héraði verður dómari eingöngu sóttur til greiðslu skaðabóta vegna dómaraverks í sambandi við opinbert mál út af því eða eftir að refsidómur hefur verið kveðinn upp yfir honum í opinberu máli fyrir afbrot í dómarastarfi.

Með dómi æðra dómstóls í aðalmálinu eða sjálfstætt má dæma héraðsdómara til sektar fyrir hvers konar misferli við meðferð þess, enda hafi honum verið stefnt til ábyrgðar.

14. Í 2. mgr. 5. gr. laga um meðferð opinberra mála, nr. 19 26. mars 1991, falla niður orðin „37. A gr. laga um meðferð einkamála í héraði“, en í stað þeirra kemur: lögum um meðferð einkamála.

Í 6. gr. sömu laga falla niður orðin „36. gr. laga um meðferð einkamála í héraði“, en í stað þeirra kemur: lögum um meðferð einkamála.

162. gr.

Á lögum um Hæstarétt Íslands, nr. 75 21. júní 1973, með áorðnum breytingum, verða svofelldar breytingar:

1. 2. mgr. 9. gr., 12.–38. gr. og 2. málsl. 61. gr. falla niður.
2. Núverandi 3. gr. fellur niður, en núverandi 2. gr. a. verður 3. gr. Á henni verða síðan svofelldar breytingar:
   a. 3. málsl. 2. mgr. verður svohljóðandi: Þrír dómarar geta skipað dóm í opinberu máli, ef hin almenna refsing sem liggur við broti er ekki þyngri en sektir, varðhald eða fangelsi allt að átta árum.
   b. Við greinina bætist ný málsgrein, 5. mgr., svohljóðandi:
      Þrír dómarar taka ákvörðun um áfrýjunarleyfi.
3. Í 4. gr. bætist ný málsgrein, sem verður 2. mgr., svohljóðandi:
   Þegar svo stendur á sem segir í 1. mgr. getur dómsmálaráðherra einnig sett mann, sem hefur látið af embætti dómara við Hæstarétt fyrir aldurs sakir, til að gegna embætti um tiltekinn tíma eða til að sitja í dómi í einstaka máli. Hlutaðeiganda er þó óskylt að taka við setningu.
   Eldri 2. mgr. 4. gr. verður þar með 3. mgr.
4. 4. tölul. 1. mgr. 5. gr. verður svohljóðandi: Hefur verið þrjú ár hið skemmsta héraðsdómari, hæstaréttarlögmaður, hæstaréttarritari, prófessor í lögum við Háskóla Íslands, lögreglustjóri, sýslumaður, ríkissaksóknari, vararíkissaksóknari, saksóknari, ráðuneytisstjóri, skrifstofustjóri í dómsmálaráðuneytinu eða umboðsmaður Alþingis.
5. Við 44. gr. bætist nýr töluliður, 5. tölul., svohljóðandi: Áætlun um þann tíma sem hann ætlar að hann þurfi til munnlegs málflutnings.
6. Við 1. mgr. 49. bætist nýr málsliður, svohljóðandi: Málflytjendur skulu forðast málalengingar og beina málflutningi og upplestri úr ágripi einkum að þeim atriðum máls sem ágreiningur er um eða nauðsynlegt er að fjalla um til að varpa ljósi á ágreiningsefni.
7. 2. mgr. 55. gr. verður svohljóðandi:
   Alla dóma Hæstaréttar ásamt ágreiningsatkvæðum, svo og héraðsdóma í sömu málum, skal birta orðrétt í dómasafni Hæstaréttar. Í stað orðrétts dóms má þó birta útdrátt úr dómi, ef það er talið nægilegt til upplýsinga um málavexti og málsástæður. Hæstarétti er heimilt að setja reglur um nafnleynd. Rækileg efnisskrá skal fylgja hverju bindi hæstaréttardóma. Hæstiréttur felur einhverjum hæstaréttardómara eða öðrum hæfum manni að annast útgáfu dómasafns ásamt efnisskrá fyrir þóknun sem dómurinn ákveður.

XXVIII. KAFLI
Ákvæði til bráðabirgða.

163. gr.

Ef þingfesta á mál sem ákvæði þessara laga taka til eftir gildistöku þeirra skal stefna vera þannig úr garði gerð sem segir í 80. gr. þótt hún sé birt fyrir 1. júlí 1992.

164. gr.

1. Mál, sem hafa verið þingfest á bæjarþingi eða aukadómþingi fyrir 1. júlí 1992 en hefur ekki verið lokið þá, skulu rekin upp frá því fyrir þeim héraðsdómi sem tekur við lögsögu í hlutaðeigandi umdæmi þann dag. Ekki haggast af þeim sökum gildi þeirrar meðferðar sem mál hefur þegar sætt.

2. Ef máli hefur verið frestað á bæjarþingi eða aukadómþingi til tiltekins tíma eftir gildistöku þessara laga telst sú ákvörðun gilda sjálfkrafa um hvenær þing verði fyrst háð í málinu fyrir þeim héraðsdómi sem tekur við því.

165. gr.

Mál, sem eiga undir ákvæði þessara laga og hafa verið þingfest en er ólokið í héraði 1. júlí 1992, skulu sæta meðferð upp frá því eftir reglum þessara laga að öðru leyti en hér segir:

a. hafi þriðja manni verið tilkynnt um málarekstur að hætti 52. gr. eldri laga og hann hefur sótt þing í máli gilda ákvæði 21. gr. þessara laga um stöðu hans þótt honum hafi ekki verið stefnt,
b. fram til 1. október 1992 má hafa uppi gagnkröfu til skuldajafnaðar eða höfða gagnsök í máli þótt frestir til þess séu liðnir skv. 28. gr.,
c. sakarefni verður ekki skipt skv. 31. gr. nema að ósk beggja aðila,
d. farið skal eftir ákvæðum eldri laga þegar metið er hvort mál hafi verið höfðað í réttri þinghá án tillits til ákvæða V. kafla og 120. gr. þessara laga,
e. boðun til vitnis og vitnastefna skv. 111. og 130. gr. eldri laga, sem hefur verið birt fyrir 1. júlí 1992, jafngildir kvaðningu til vitnis eftir 54. gr. þessara laga,
f. dómkvaðning matsmanns að hætti eldri laga haggast ekki af gildistöku þessara laga þótt matsgerð sé þá ólokið,
g. metið skal eftir ákvæðum 1. mgr. 88. gr. eldri laga hvort stefna sé fullnægjandi án tillits til 80. gr. þessara laga,
h. tekið verður tillit til þess sem kemur fram í greinargerð stefnanda skv. 1. mgr. 105. gr. eldri laga, en hafi honum verið veittur frestur til að leggja hana fram stendur sú ákvörðun óhögguð,
i. lögmæti stefnubirtingar skal metið eftir ákvæðum VIII. kafla eldri laga án tillits til reglna XIII. kafla þessara laga,
j. ákvæðum 103. gr. eldri laga verður beitt um það hvenær mál telst hafa verið höfðað,
k. hafi mál verið tekið til dóms eða úrskurðar um hvort því verði vísað frá dómi fyrir gildistöku þessara laga og úrlausn ekki gengið fer um form hennar eftir reglum eldri laga, en dómur um frávísun máls sætir þá kæru til æðra dóms,
l. útivistarmáli verður ekki lokið með áritun á stefnu skv. 113. gr. nema það hafi verið þingfest fyrir 1. júlí 1992 sem áskorunarmál að hætti eldri laga,

m. reglum 5. mgr. 114. gr. verður því aðeins beitt að mál sé dómtekið eftir gildistöku þessara laga nema þargreindar heimildir til ákvæða í dómi hefðu átt stoð í 4. mgr. 193. gr. eldri laga,
n. heimildar 5. mgr. 123. gr. verður ekki neytt ef aðalsök í máli hefur verið þingfest fyrir gildistöku þessara laga nema aðalstefnandi sé því samþykkur,
o. ákvæði XI. kafla eldri laga gilda um gjafsóknar- og gjafvarnarleyfi sem eru veitt fyrir gildistöku þessara laga,
p. ákvæði 4. mgr. 129. gr., 4. mgr. 130. gr. og b-liðar 1. mgr. 133. gr. gilda aðeins um mál sem eru þingfest eftir gildistöku þessara laga.

166. gr.

1. Ákvæði 4. mgr. 96. gr. breyta því ekki að áfrýja má útivistarmáli til æðra dóms ef dómur er kveðinn upp í því fyrir 1. júlí 1992. Gangi dómur í útivistarmáli eftir gildistöku þessara laga verður máli ekki áfrýjað þótt það hafi verið þingfest fyrir þann tíma, en beita má ákvæðum XXIII. kafla til endurupptöku slíks máls í héraði.

2. Hafi áskorunarstefna verið árituð um aðfararhæfi að hætti eldri laga fyrir gildistöku þessara laga má krefjast endurupptöku máls í héraði eftir ákvæðum XXIII. kafla. Áskorunarmáli verður ekki áfrýjað til æðra dóms eftir gildistöku þessara laga.

3. Hafi mál verið þingfest sem áskorunarmál fyrir 1. júlí 1992 og því lýkur með áritun skv. 113. gr. gilda ákvæði 4. mgr. 96. gr. um það.

4. Ákvæði XXVI. kafla gilda án tillits til þess hvenær dómur hefur gengið í máli.

167. gr.

1. Hafi dómsathöfn verið kærð til æðra dóms fyrir gildistöku þessara laga skal máli lokið þar eftir reglum eldri laga.

2. Ákvæðum þessara laga um skilyrði áfrýjunar verður beitt án tillits til þess hvenær mál hefur verið höfðað eða dómur gengið í því í héraði.

168. gr.

Áskorunarstefna, sem hefur verið árituð um aðfararhæfi fyrir gildistöku þessara laga, hefur sömu áhrif og áritun á stefnu skv. 113. gr.

169. gr.

Nú hefur skuldabréf, sem er gefið út fyrir 1. júlí 1992, að geyma ákvæði um að mál vegna þess megi reka eftir XVII. kafla laga nr. 85/1936, og jafngildir það þá samningi um að slíkt mál verði rekið eftir reglum XVII. kafla þessara laga.

Gjört að Bessastöðum, 31. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Þorsteinn Pálsson.

LÖG

um breyting á ýmsum lögum vegna aðskilnaðar dómsvalds og umboðsvalds í héraði.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Í 4. gr. tilskipunar um ráðstafanir til viðurhalds á eignum kirkna og prestakalla á Íslandi, og því, sem þeim fylgir, 24. júlí 1789, falla niður orðin „er hann hefur stefnt löglega til þess, láta sýslumann kveðja til", en í stað þeirra kemur: fá dómkvadda.

2. gr.

Á lögum um stofnun veðdeildar í Landsbankanum í Reykjavík, nr. 1 12. janúar 1900, verða svofelldar breytingar:

1. Í 3. málslið 8. gr. falla brott orðin „bæjarfógetar og".
2. Í sama ákvæði fellur brott orðið „landshöfðingi", en í stað þess kemur: dómsmálaráðherra.

3. gr.

Á lögum um verzlanaskrár, firmu og prókúruumboð, nr. 42 13. nóvember 1903, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. gr. fellur niður orðið „lögreglustjórar", en í stað þess kemur: sýslumenn.
2. Í 2. mgr. 3. gr. fellur niður orðið „landshöfðingja", en í stað þess kemur: viðskiptaráðherra.
3. Í 5. gr. fellur niður orðið „Landshöfðingja", en í stað þess kemur: Viðskiptaráðherra.

4. gr.

Á lögum um mannskaðaskýrslur og rannsókn á fundnum líkum, nr. 42 10. nóvember 1913, verða svofelldar breytingar:

1. 2. gr. fellur niður.
2. Í 3. mgr. 4. gr. falla niður orðin „sjódómur rannsakar málið", en í stað þeirra kemur: sjópróf fer fram.
3. 2. mgr. 10. gr. fellur niður.
4. 13. gr. fellur niður.

5. gr.

Á lögum um útmælingar lóða í kaupstöðum, löggiltum kauptúnum o.fl., nr. 75 14. nóvember 1917, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. málslið 1. mgr. 2. gr. falla niður orðin „beiða lögreglustjóra hennar skriflega", en í stað þeirra kemur: leita eignarnámsmats eftir almennum reglum um framkvæmd eignarnáms.
2. 3., 4. og 5. málsliður 1. mgr. 2. gr. falla niður.
3. 3. málsliður 1. mgr. 4. gr. fellur niður.
4. 5. gr. fellur niður.

6. gr.

Á lögum um landamerki o.fl., nr. 41 28. nóvember 1919, verða svofelldar breytingar:

1. Í 3. málslið 3. mgr. 1. gr. fellur niður „(bæjarfógeti)".

2. Í 1. málslið 5. gr. fellur niður orðið „valdsmaður“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
3. Í 1. málslið 1. mgr. 6. gr. fellur niður orðið „valdsmenn“, en í stað þess kemur: sýslumenn.
4. Í 2. málslið 1. mgr. 6. gr. fellur niður orðið „valdsmaður“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
5. 2. mgr. 6. gr. verður svohljóðandi:
   Sýslumenn og hreppstjórar skulu gefa því gætur að ákvæðum þessara laga um merkjagerð, merkjaskrár og viðhald merkja sé fylgt. Verði hreppstjóri var við misbrest í þeim efnum skal hann tilkynna það sýslumanni.
6. Við 6. gr. bætist ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:
   Nú berst sýslumanni tilkynning skv. 2. mgr., og skal hann þá kveðja þann eða þá sem eiga hlut að máli á sinn fund og beina því til þeirra að ráða bót á. Komi í ljós að ágreiningur sé um landamerki skal sýslumaður leita sátta um hann. Ef þau lönd, sem óvissa um landamerki varðar, standa á mörkum umdæma sýslumanna eða mörkin liggja um fleira en eitt umdæmi ákveður dómsmálaráðherra hvor eða hver þeirra gegni þessu starfi.
7. II. kafli fellur niður.

7. gr.

Á lögum um verzlunarskýrslur, nr. 12 19. júní 1922, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. mgr. 1. gr. fellur niður orðið „lögreglustjórum“, en í stað þess kemur: tollstjórum.
2. Í 3. mgr. 1. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri“, en í stað þess kemur: tollstjóri.
3. Í 1. málslið 2. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: tollstjóra.
4. Í 1. málslið 1. mgr. 4. gr. fellur tvívegis niður orðið „lögreglustjóra“, en í báðum tilvikum kemur í stað þess: tollstjóra.
5. Í 1. málslið 2. mgr. 4. gr. fellur tvívegis niður orðið „lögreglustjóra“, en í báðum tilvikum kemur í stað þess: tollstjóra.
6. Í 2. málslið 2. mgr. 4. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri“, en í stað þess kemur: tollstjóri.
7. Í 1. málslið 3. mgr. 4. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: tollstjóra.
8. Í 2. málslið 5. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri“, en í stað þess kemur: tollstjóri.

8. gr.

Á lögum um rétt til fiskiveiða í landhelgi, nr. 33 19. júní 1922, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. mgr. 4. gr. falla niður orðin „gefa viðkomandi lögreglustjóra eða hreppstjóra eða umboðsmanni þeirra það til vitundar, en valdsmaður“, en í stað þeirra kemur: tilkynna það viðkomandi tollstjóra eða umboðsmanni hans, en hann.
2. Í 1. málslið 2. mgr. 4. gr. falla niður orðin „lögreglustjóra eða hreppstjóra“, en í stað þeirra kemur: tollstjóra eða umboðsmanni hans.
3. Í 1. málslið 10. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: tollstjóra.

9. gr.

Á vatnalögum, nr. 15 20. júní 1923, verða svofelldar breytingar:

1. 3. mgr. 139. gr. fellur niður.
2. Í 1. mgr. 152. gr. falla niður orðin „og bæjarfógetar“.

10. gr.

Á lögum um réttindi og skyldur hjóna, nr. 20 20. júní 1923, verða svofelldar breytingar:

1. Í 3. mgr. 8. gr. fellur brott orðið „fógetagerð“, en í stað þess kemur: aðfarargerð.
2. Í 1. mgr. 9. gr. fellur niður þrívegis orðið „valdsmaður“, en í stað þess kemur í öllum tilvikum orðið: sýslumaður.
3. Í 1. málslið 1. mgr. 13. gr. fellur niður orðið „valdsmaður“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
4. Í 2. mgr. 13. gr. fellur niður orðið „valdsmanns“, en í stað þess kemur: sýslumanns.
5. Í 3. málslið 14. gr. fellur niður orðið „valdsmanns“, en í stað þess kemur: sýslumanns.
6. Í 4. málslið 1. mgr. 20. gr. fellur niður orðið „valdsmaður“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
7. Í 22. gr. fellur niður orðið „valdsmaður“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
8. Í upphafi 1. mgr. 78. gr. og síðan aftur í upphafi 2. málsliðar 1. tölul. sömu málsgreinar fellur niður orðið „Valdsmaður“, en í báðum tilvikum kemur þess í stað orðið: Sýslumaður.
9. Í 2. málslið 82. gr. falla niður orðin „kemur þá bæjarþing Reykjavíkur í þess stað“, en í stað þeirra kemur: má þá skrásetja kaupmálann í Reykjavík.
10. Í 2. málslið 1. mgr. 83. gr. fellur niður orðið „Valdsmanni“, en í stað þess kemur: Sýslumanni.

11. gr.

Á lögum um mælitæki og vogaráhöld, nr. 13 4. júní 1924, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 2. mgr. 5. gr. falla niður orðin „í kaupstöðum og hreppstjórar í kauptúnum og sveitum“.
2. 2. málsliður 2. mgr. 5. gr. fellur niður.
3. Í upphafi 3. mgr. 5. gr. falla niður orðin „Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið“, en í stað þeirra koma: Viðskiptaráðuneytið.
4. 1. mgr. 8. gr. fellur niður.

12. gr.

Á lögum um skipströnd og vogrek, nr. 42 15. júní 1926, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 1. mgr. 19. gr. falla orðin „10 kr. í“ brott.
2. 2. mgr. 19. gr. fellur niður.

13. gr.

2. málsliður 5. gr. laga um almannafrið á helgidögum þjóðkirkjunnar, nr. 45 15. júní 1926, fellur niður.

14. gr.

Á lögum um varnir gegn því, að gin- og klaufaveiki og aðrir alidýrasjúkdómar berist til landsins, nr. 11 23. apríl 1928, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. mgr. 4. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: tollstjóra.
2. Í 1. málslið 5. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: tollstjóra.
3. Í 1. málslið 1. mgr. 6. gr. fellur tvívegis brott orðið „lögreglustjóra“, en í báðum tilvikum kemur í stað þess: tollstjóra.

15. gr.

29. gr. hjúalaga, nr. 22 7. maí 1928, fellur niður.

16. gr.

Lög um greiðslu kostnaðar af Skeiðaáveitunni o.fl., nr. 43 19. maí 1930, falla úr gildi.

17. gr.

Í 2. mgr. 11. gr. laga um tilbúning og verzlun með smjörlíki o.fl., nr. 32 19. júní 1933, falla niður orðin „Lögreglustjórar og tollstjórinn í Reykjavík", en í stað þeirra kemur: Tollstjórar.

18. gr.

Á víxillögum, nr. 93 19. júní 1933, verða svofelldar breytingar:

1. Á eftir orðinu „lögsókn" í 17. gr. bætast við orðin: eða fjárnám.
2. Á eftir orðunum „án gagnsóknar" í 1. málslið 1. mgr. 71. gr. bætast við orðin: beiðni um aðför fyrir víxli berst sýslumanni eða héraðsdómara.

19. gr.

Á lögum um tékka, nr. 94 19. júní 1933, verða svofelldar breytingar:

1. Á eftir orðinu „lögsókn" í 22. gr. bætast við orðin: eða fjárnám.
2. Á eftir orðunum „án gagnsóknar" í 1. málslið 1. mgr. 53. gr. bætast við orðin: beiðni um aðför fyrir tékka berst sýslumanni eða héraðsdómara.

20. gr.

Á lögum um bráðabirgðaútflutningsskýrslur, nr. 53 28. janúar 1935, verða svofelldar breytingar:

1. Í lokamálsgrein 3. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri", en í stað þess kemur: tollstjóri.
2. Í 2. mgr. 8. gr. falla brott orðin „20–100 á dag, og getur lögreglustjóri tiltekið sektina í bréfi til hlutaðeiganda", en í stað þeirra kemur: sem Fiskifélagið ákveður, og má fullnægja kröfu um þær með fjárnámi.

21. gr.

Í 1. málslið 4. gr. laga um að heimila í viðeigandi tilfellum aðgerðir á fólki, er koma í veg fyrir, að það auki kyn sitt, nr. 16 13. janúar 1938, fellur niður orðið „héraðsdómara", en í stað þess kemur: sýslumanni.

22. gr.

Á lögum um löggilta niðurjöfnunarmenn sjótjóns, nr. 74 11. júní 1938, verða svofelldar breytingar:

1. Í upphafi 1. gr. fellur niður orðið „Atvinnumálaráðuneytinu", en í stað þess kemur: Dómsmálaráðherra.
2. Í 1. mgr. 4. gr. falla niður orðin „þeirra" og „er getur í 8. kap. siglingalaganna".
3. Í upphafi 6. gr. fellur niður orðið „Atvinnumálaráðuneytið", en í stað þess kemur: Dómsmálaráðherra.

23. gr.

Á almennum hegningarlögum, nr. 19 12. febrúar 1940, verða svofelldar breytingar:

1. Í 3. mgr. 54. gr. fellur niður orðið „valdsmaður", en í stað þess kemur: lögreglustjóri.

2. Í 3. málslið 2. mgr. 83. gr. b. falla niður orðin „XXI. kafla laga nr. 74/1974“, en í stað þeirra kemur: laga um meðferð opinberra mála.

24. gr.

Á lögum um hlutarútgerðarfélög, nr. 45 12. febrúar 1940, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. málslið 1. mgr. 12. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
2. Í 3. málslið 2. mgr. 12. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: sýslumanni.
3. Í 1. málslið 3. mgr. 12. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
4. Í 2. málslið 3. mgr. 12. gr. fellur niður orðið „atvinnumálaráðherra“, en í stað þess kemur: viðskiptaráðherra.
5. Í 4. mgr. 12. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
6. Í 5. málslið 1. mgr. 13. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: sýslumanni.
7. 14. gr. verður svohljóðandi:
   Fjármálaráðherra ákveður gjöld vegna skrásetningar í reglugerð.

25. gr.

Í 1. málslið 1. mgr. 6. gr. landskiptalaga, nr. 46 27. júní 1941, fellur brott orðið „dómkveðja“, en í stað þess kemur: kveðja.

26. gr.

Í 3. gr. laga um ábyrgð ríkissjóðs á tjóni, sem hlýzt af veru herliðs Bandaríkja Norður-Ameríku hér á landi, nr. 99 16. desember 1943, fellur niður orðið „bæjarþingi“, en í stað þess kemur: héraðsdómi.

27. gr.

Á lögum um hvalveiðar, nr. 26 3. maí 1949, verða svofelldar breytingar:

1. Í upphafi 1. málsliðar 4. mgr. 10. gr. falla niður orðin „Lagt skal löghald á“, en í stað þeirra kemur: Kyrrsetja skal.
2. Í 2. málslið 4. mgr. 10. gr. falla niður orðin „að mati dómara“.

28. gr.

2. mgr. 2. gr. laga um hundahald og varnir gegn sullaveiki, nr. 7 3. febrúar 1953, verður svohljóðandi:

Sveitarstjórnir skulu á þeim grunni láta gera skrá yfir þá hunda sem eru í sveitarfélaginu.

29. gr.

Á lögum um bæjarnöfn o.fl., nr. 35 18. febrúar 1953, verða svofelldar breytingar:

1. Í 4. málslið 6. gr. fellur niður orðið „Þinglýsingarvaldsmanni“, en í stað þess kemur: Þinglýsingarstjóra.
2. Í 5. málslið 8. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómara“, en í stað þess kemur: þinglýsingarstjóra.
3. 2. málsliður 1. mgr. 10. gr. fellur niður.

30. gr.

Á sóttvarnarlögum, nr. 34 12. apríl 1954, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. mgr. 3. gr. falla brott orðin „öðrum en Reykjavík bæjarfógeta“, en í stað þeirra kemur: og bæjum öðrum en Reykjavík tollstjóra. Síðar í sama ákvæði falla brott orðin „lögreglustjóra (hreppstjóra)“, en í stað þeirra kemur: tollstjóra.
2. 3. mgr. 3. gr. verður svohljóðandi:
   Tollstjórar eru hver í sínu umdæmi formenn sóttvarnarnefnda.

31. gr.

Á lögum um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 38 14. apríl 1954, verða svofelldar breytingar:

1. 5. mgr. 13. gr. verður svohljóðandi:
   Um dómara gilda sérákvæði laga.
2. Á undan orðinu „tollstjóri“ í 3. tölul. 2. mgr. 29. gr. bætist við: sýslumenn.

32. gr.

Í 6. mgr. 17. gr. laga um skógrækt, nr. 3 6. mars 1955, falla niður orðin „eða bæjarfógeti“.

33. gr.

Í 2. mgr. 25. gr. laga um laun starfsmanna ríkisins, nr. 92 24. desember 1955, falla niður orðin „(þ.e. sýslumenn, bæjarfógetar, lögreglustjórar og yfirsakadómarinn, yfirborgardómarinn, yfirborgarfógetinn og tollstjórinn í Reykjavík)“.

34. gr.

Á lögum um prentrétt, nr. 57 10. apríl 1956, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 26. gr. falla brott orðin „Saksóknari ríkisins“, en í stað þeirra kemur: Ríkissaksóknari.
2. Í 1. málslið 29. gr. falla brott orðin „samkv. VI. kafla laga nr. 27/1951“, en í stað þeirra kemur: eftir reglum laga um meðferð opinberra mála. Síðar í sama ákvæði fellur einnig brott orðið „lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: ríkissaksóknara.

35. gr.

Lög um heimild handa ríkisstjórninni til að selja Kópavogskaupstað land jarðanna Kópavogs og Digraness og um eignarnámsheimild á erfðafesturéttindum, nr. 32 22. maí 1957, falla úr gildi.

36. gr.

Í 1. málslið 1. mgr. 3. gr. laga um eyðingu refa og minka, nr. 52 5. júní 1957, falla brott orðin „og bæjarfógetar“.

37. gr.

Í 4. mgr. 2. gr. farsóttalaga, nr. 10 19. mars 1958, falla niður orðin „sýslumönnum, bæjarfógetum (lögreglustjórum)“, en í stað þeirra kemur: lögreglustjórum.

38. gr.

Lög um heimild handa ríkisstjórninni til að selja Vestmannaeyjakaupstað land allt í Vestmannaeyjum, sem nú er í eigu ríkisins, og um eignarnámsheimild á lóðar- og erfðafesturéttindum, nr. 22 10. maí 1960, falla úr gildi.

39. gr.

Á lögum um þjóðskrá og almannaskráningu, nr. 54 27. apríl 1962, verða svofelldar breytingar:

1. 4. tölul. 1. mgr. 4. gr. verður svohljóðandi: Skýrslur sýslumanna til Hagstofunnar um hjónavígslur, leyfi til skilnaðar að borði og sæng og leyfi til lögskilnaðar.
2. Í 5. tölul. 1. mgr. 4. gr. falla brott orðin „leyfi til lögskilnaðar".
3. Í 1. málslið 1. mgr. 6. gr. falla brott orðin „allt að 1000 kr. á dag".
4. Við 1. mgr. 6. gr. bætist nýr málsliður, svohljóðandi: Kröfu um dagsektir má fullnægja með fjárnámi.
5. 3. mgr. 6. gr. fellur brott.

40. gr.

Á lögum um landsdóm, nr. 3 19. febrúar 1963, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið a-liðar 1. mgr. 2. gr. falla niður orðin „hæstaréttardómarar, fimm að tölu, yfirsakadómarinn", en í stað þeirra kemur: þeir fimm dómarar við Hæstarétt sem hafa átt þar lengst sæti, dómstjórinn".
2. Við 2. málslið a-liðar 1. mgr. 2. gr. Á eftir orðinu „varadómendur" komi: aðra hæstaréttardómara og síðan.
3. 3. málsliður a-liðar 1. mgr. 2. gr. verður svohljóðandi: Varamaður dómstjórans í Reykjavík er sá héraðsdómari í Reykjavík sem hefur lengst gegnt því embætti.
4. 45. gr. verður svohljóðandi:
   Um fullnustu dóms fer eftir almennum reglum.

41. gr.

Í 3. tölul. 1. mgr. 11. gr. laga um meðferð ölvaðra manna og drykkjusjúkra, nr. 39 19. maí 1964, fellur niður orðið „sakadómi", en í stað þess kemur: dómi.

42. gr.

Í 3. málslið 1. mgr. 6. gr. girðingarlaga, nr. 10 25. mars 1965, falla niður orðin „lögsagnarumdæma, tilnefna hlutaðeigandi lögreglustjórar eða sýslumenn", en í stað þeirra kemur: stjórnsýsluumdæma, tilnefna hlutaðeigandi sýslumenn.

43. gr.

Í 2. málslið 6. gr. laga um hreppstjóra, nr. 32 26. apríl 1965, fellur niður orðið „fógetagerðir".

44. gr.

Á lögum um eignarrétt og afnotarétt fasteigna, nr. 19 6. apríl 1966, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 9. gr. falla niður orðin „þinghá eignarinnar", en í stað þeirra kemur: því umdæmi þar sem réttindum yfir eigninni er þinglýst.
2. Í 1. málslið 9. gr. fellur niður orðið „dómara", en í stað þess kemur: sýslumanni.
3. Í 2. málslið 9. gr. fellur niður orðið „dómarinn", en í stað þess kemur: sýslumaður.

45. gr.

Á lögum um skrásetningu réttinda í loftförum, nr. 21 16. apríl 1966, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. málslið 1. mgr. 1. gr. fellur niður orðið „borgarfógetaembættið", en í stað þess kemur: embætti sýslumannsins.
2. Í 2. mgr. 9. gr. fellur niður orðið „dómari", en í stað þess kemur: sýslumaður.
3. 14. gr. verður svohljóðandi:

Um heimild til að kæra ákvörðun sýslumanns um skrásetningu til dómsmálaráðherra og til málshöfðunar um hana fer eftir reglum þinglýsingalaga.

4. Í 15. gr. fellur niður orðið „borgarfógeta“, en í stað þess kemur: sýslumanns.
5. Í 1. málslið 18. gr. fellur niður orðið „Borgarfógeti“, en í stað þess kemur: Sýslumaður. Í 2. málslið sama ákvæðis fellur niður orðið „borgarfógeti“, en í stað þess kemur: sýslumaður.
6. 37. gr. fellur niður.

46. gr.

Á lögum um fuglaveiðar og fuglafriðun, nr. 33 26. apríl 1966, verða svofelldar breytingar:

1. 2. mgr. 9. gr. verður svohljóðandi:
   Sýslumenn skulu hver í sínu umdæmi halda skrá um æðarvörp sem hafa verið friðlýst. Fyrir 15. apríl ár hvert skal sýslumaður fá birta auglýsingu í Lögbirtingablaði um heiti þeirra landareigna í umdæmi sínu þar sem æðarvarp hefur verið friðlýst. Umráðamaður varplands ber ekki kostnað af þeirri auglýsingu.
2. 3. mgr. 9. gr. verður svohljóðandi:
   Nú vill maður koma á fót æðarvarpi á landareign eða ábúðarjörð sinni eða fá friðlýst æðarvarp sem er þegar fyrir hendi, og skal hann þá senda sýslumanni skriflega yfirlýsingu um það, þar sem greinir frá legu varplandsins, afstöðu þess og ummerkjum. Yfirlýsingu þessari skal fylgja vottorð tveggja áreiðanlegra manna, sem eru kunnugir staðháttum, um að hún sé rétt og jafnframt að þeir telji landið vænlegt til æðarvarps sé verið að koma því á fót. Sýslumaður tekur þá varplandið á skrá skv. 2. mgr.

47. gr.

Í 2. málslið 1. mgr. 28. gr. laga um ríkisbókhald, gerð ríkisreiknings og fjárlaga, nr. 52 13. maí 1966, fellur niður orðið „bæjarfógeta“.

48. gr.

Á lögum um vernd barna og ungmenna, nr. 53 13. maí 1966, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 2. mgr. 13. gr. falla niður orðin „(í Reykjavík borgardómari)“.
2. Í 1. málslið 27. gr. fellur brott orðið „valdsmanni“, en í stað þess kemur: lögreglustjóra.
3. Í 4. mgr. 28. gr. falla niður orðin „samkv. 24. gr. laga nr. 82 21. ágúst 1961“, en í stað þeirra kemur: eftir lögum um meðferð opinberra mála.
4. Í 1. málslið 2. mgr. 49. gr. fellur niður orðið „valdsmanns“, en í stað þess kemur: lögreglustjóra.
5. Í 1. málslið 3. mgr. 53. gr. fellur niður orðið „fógeta“, en í stað þess kemur: sýslumann.

49. gr.

Lög um heimild handa ríkisstjórninni til að selja Kópavogskaupstað nýbýlalönd sín og hluta jarðarinnar Kópavogs og um eignarnámsheimild á ábúðarréttindum, nr. 36 29. apríl 1967, falla úr gildi.

50. gr.

Á lögum um verzlunaratvinnu, nr. 41 2. maí 1968, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. málslið 2. mgr. 9. gr. fellur niður orðið „Lögreglustjóra“, en í stað þess kemur: Sýslumanni.

2. Í 1. málslið 1. mgr. 10. gr. falla niður orðin „Borgarfógeti í Reykjavík eða lögreglustjóri", en í stað þeirra kemur: Sýslumaður.
3. Í 2. málslið 1. mgr. 10. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóri", en í stað þess kemur: sýslumaður.
4. 2. mgr. 10. gr. fellur niður.
5. Í 1. málslið 3. mgr. 10. gr. fellur niður orðið „Lögreglustjóri", en í stað þess kemur: Sýslumaður.

51. gr.

Í 4. mgr. 37. gr. laga um vörumerki, nr. 47 2. maí 1968, falla niður orðin „Sjó- og verzlunardómi", en í stað þeirra kemur: héraðsdómi.

52. gr.

Á lögum um fyrirtækjaskrá, nr. 62 28. maí 1969, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 1. mgr. 14. gr. falla brott orðin „allt að 5000 kr. á dag".
2. Við 1. mgr. 14. gr. bætist nýr málsliður, svohljóðandi: Kröfu um dagsektir má fullnægja með fjárnámi.
3. 3. mgr. 14. gr. fellur niður.

53. gr.

Í 25. gr. áfengislaga, nr. 82 2. júlí 1969, fellur niður orðið „dómara", en í stað þess kemur: lögreglu.

54. gr.

Í 3. málslið 1. gr. laga um gæðamat á æðardúni, nr. 39 11. maí 1970, falla niður orðin „sýslumaður (lögreglustjóri)", en í stað þeirra kemur: lögreglustjóri.

55. gr.

Á lögum um skemmtanaskatt, nr. 58 12. maí 1970, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. málslið a-liðar undir fyrirsögninni „3. flokkur" í 2. gr. fellur brott orðið „lögreglustjóra", en í stað þess kemur: tollstjóra.
2. 1. málsliður 5. gr. verður svohljóðandi: Tollstjóri innheimtir skemmtanaskattinn.

56. gr.

Í 4. málslið 2. mgr. 85. gr. laga um lax- og silungsveiði, nr. 76 25. júní 1970, falla niður orðin „á manntalsþingi".

57. gr.

Á lögum um Innheimtustofnun sveitarfélaga, nr. 54 6. apríl 1971, verða svofelldar breytingar:

1. 2. og 3. málsliður 2. tölul. 4. mgr. 5. gr. falla niður.
2. 4. tölul. 4. mgr. 5. gr. fellur niður.
3. Í 1. málslið 5. mgr. 5. gr. falla niður orðin „vinnur af sér meðlag eða barnalífeyri".
4. 2. málsliður 7. gr. fellur niður.

58. gr.

Í niðurlagi 1. mgr. 28. gr. laga um almannatryggingar, nr. 67 20. apríl 1971, falla niður orðin „fyrir rétti".

59. gr.

Í 1. málslið 5. gr. laga um heimild sveitarfélaga til stofnunar og starfrækslu atvinnu- og þjónustufyrirtækja með takmarkaðri ábyrgð, nr. 24 20. maí 1972, fellur niður orðið „Lögreglustjóri“, en í stað þess kemur: Sýslumaður.

60. gr.

Í 3. mgr. 2. gr. laga um sameiningu Borgarfjarðarhrepps og Loðmundarfjarðarhrepps í Norður-Múlasýslu í einn hrepp, nr. 40 24. maí 1972, falla niður orðin „Norður-Múlasýslu“.

61. gr.

Á lögum um lögreglumenn, nr. 56 29. maí 1972, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. gr. falla niður orðin „V. kafla laga um meðferð opinberra mála, nr. 82/1961“, en í stað þeirra kemur: lögum um meðferð opinberra mála.
2. 2. mgr. 2. gr. verður svohljóðandi:
   Í Reykjavík er sérstakur lögreglustjóri. Utan Reykjavíkur eru sýslumenn lögreglustjórar hver í sínu umdæmi.

62. gr.

Á lögum um stofnun og slit hjúskapar, nr. 60 29. maí 1972, verða svofelldar breytingar:

1. 18. gr. verður svohljóðandi:
   Borgaralegar hjónavígslur framkvæma sýslumenn og löglærðir fulltrúar þeirra.
2. 43. gr. verður svohljóðandi:
   Leyfi til skilnaðar að borði og sæng og lögskilnaðar veita sýslumenn, en skjóta má ákvörðun sýslumanns í þeim efnum til dómsmálaráðuneytisins innan mánaðar frá því aðila varð hún kunn. Fyrir dómstólum má leita skilnaðar að borði og sæng skv. 32. gr. og lögskilnaðar eftir öðrum ákvæðum en 34. gr. og er undanfarandi synjun stjórnvalds um leyfi til skilnaðar að borði og sæng eða lögskilnaðar því ekki til fyrirstöðu.
3. Í 2. mgr. 81. gr. falla niður orðin „sbr. 39. gr. laga nr. 20/1923“.

63. gr.

Í 2. málslið 13. gr. laga um framkvæmd eignarnáms, nr. 11 6. apríl 1973, falla niður orðin „aðstoðar fógeta“, en í stað þeirra kemur: aðfarargerðar án undangengins dóms eða sáttar.

64. gr.

Í 3. málslið 2. mgr. 2. gr. laga um jöfnun flutningskostnaðar af sementi, nr. 62 30. apríl 1973, falla niður orðin „tollstjórinn í Reykjavík og bæjarfógetar annars staðar á landinu“, en í stað þeirra kemur: tollstjórar.

65. gr.

3. gr. laga um kaupstaðarréttindi til handa Bolungarvíkurkauptúni, nr. 17 10. apríl 1974, fellur niður.

66. gr.

Í 2. málslið 4. gr. laga um Hitaveitu Suðurnesja, nr. 100 31. desember 1974, falla brott orðin „sýslumaðurinn í Gullbringusýslu dómkveður“, en í stað þeirra kemur: sýslumaður skipar.

67. gr.

Í 2. málslið 2. mgr. 1. gr. laga um iðnaðarmálagjald, nr. 48 27. maí 1975, falla niður orðin „sbr. lög nr. 29 16. desember 1885".

68. gr.

Á lögum um aukatekjur ríkissjóðs, nr. 79 23. desember 1975, verða svofelldar breytingar:

1. Á eftir orðinu „barnsfaðernismálum" í 1. málslið 2. mgr. 1. gr. bætist við: lögræðissviptingarmálum.
2. Í 21. gr. falla brott orðin „og bæjarfógetar".

69. gr.

Í 1. málslið 2. mgr. 29. gr. jarðalaga, nr. 65 31. maí 1976, fellur niður orðið „bæjarfógetum".

70. gr.

Á lögum um rannsóknarlögreglu ríkisins, nr. 108 28. desember 1976, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. mgr. 3. gr. falla niður orðin „Reykjavík, Kópavogi, Seltjarnarneskaupstað, Garðakaupstað, Hafnarfirði og Kjósarsýslu", en í stað þeirra kemur: stjórnsýsluumdæmum Reykjavíkur, Kópavogs og Hafnarfjarðar.
2. Í 2. mgr. 3. gr. falla niður orðin „Keflavík, Grindavík, Njarðvíkum, Gullbringusýslu og á Keflavíkurflugvelli", en í stað þeirra kemur: stjórnsýsluumdæmum Keflavíkur og Keflavíkurflugvallar.
3. Í 1. málslið 4. gr. falla niður orðin „og sakadómurum".
4. Í 2. mgr. 5. gr. falla niður orðin „sem tekin eru samkvæmt fyrrnefndu lagaákvæði".

71. gr.

14. gr. laga um skylduskil til safna, nr. 43 16. maí 1977, verður svohljóðandi:

Nú gerir skilaskyldur aðili ekki fullnaðarskil í tæka tíð, og getur þá Landsbókasafn Íslands lagt á hann dagsektir. Kröfu um dagsektir má fullnægja með fjárnámi.

72. gr.

Á lögum um hlutafélög, nr. 32 12. maí 1978, verða svofelldar breytingar:

1. Í niðurlagi 2. mgr. 14. gr. falla niður orðin „beinni fógetagerð", en í stað þeirra kemur: aðfaragerð án undangengins dóms eða sáttar.
2. Í 1. málslið 3. mgr. 145. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra", en í stað þess kemur: sýslumanns.
3. Í 2. málslið 3. mgr. 145. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra", en í stað þess kemur: sýslumanni.

73. gr.

Á lögum um húsaleigusamninga, nr. 44 1. júní 1979, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. mgr. 18. gr. falla niður orðin „Hafi fógetaúrskurður gengið um útburð leigutaka er fógeta þó heimilt að ákveða", en í stað þeirra kemur: Gangi úrskurður um heimild til útburðar á leigutaka getur héraðsdómari eftir kröfu ákveðið.
2. 23. gr. fellur niður.

74. gr.

Á barnalögum, nr. 9 15. apríl 1981, verða svofelldar breytingar:

1. Við 1. gr. bætist ný málsgrein, 4. mgr., svohljóðandi:
   Með hugtakinu valdsmaður er í lögum þessum átt við sýslumenn.
2. Í 1. málslið 1. mgr. 28. gr. falla niður orðin „sbr. 1. og 7. gr. laga nr. 29/1885".
3. Í 2. málslið 1. mgr. 40. gr. fellur brott orðið „dómsmálaráðuneytisins", en í stað þess kemur: valdsmanns. Síðar í sama ákvæði fellur brott orðið „ráðuneytið", en í stað þess kemur: hann.
4. Í 1. málslið 2. mgr. 40. gr. fellur brott orðið „dómsmálaráðuneytisins", en í stað þess kemur: valdsmanns. Í 2. málslið sömu málsgreinar fellur brott orðið „dómsmálaráðuneytið", en í stað þess kemur: valdsmaður. Síðar í sama ákvæði fellur brott orðið „ráðuneytið", en í stað þess kemur: valdsmaður.
5. Í 1. málslið 3. mgr. 40. gr. fellur brott orðið „dómsmálaráðuneytið", en í stað þess kemur: valdsmaður. Síðar í sama ákvæði falla niður orðin „allt að 200 króna".
6. Í 1. málslið 4. mgr. 40. gr. fellur brott orðið „dómsmálaráðuneytið", en í stað þess kemur: valdsmaður. Í 2. málslið sömu málsgreinar fellur brott orðið „Ráðuneytið", en í stað þess kemur: Valdsmaður.
7. Í 5. mgr. 40. gr. fellur brott orðið „dómsmálaráðuneytisins", en í stað þess kemur: valdsmanns. Við þessa málsgrein bætist síðan nýr málsliður, svohljóðandi: Úrlausn valdsmanns má skjóta til dómsmálaráðuneytisins til endurskoðunar innan mánaðar frá því þeim, sem leitar endurskoðunar, varð kunnugt um efni úrlausnar, en ráðuneytið kveður upp úrskurð í málinu.
8. 1. mgr. 46. gr. fellur niður.
9. 54. gr. fellur niður.

75. gr.

Á lögum um horfna menn, nr. 44 26. maí 1981, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. mgr. 6. gr. falla niður orðin „í Reykjavík borgardómara".
2. 2. mgr. 21. gr. fellur niður.

76. gr.

Á lögum um tekjuskatt og eignarskatt, nr. 75 14. september 1981, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. mgr. 109. gr. fellur niður orðið „lögreglustjórar", en í stað þess kemur: tollstjórar.
2. Í 1. málslið 2. mgr. 109. gr. fellur niður orðið „lögreglustjóra", en í stað þess kemur: tollstjóra.

77. gr.

Í 4. mgr. 8. gr. laga um kísilmálmverksmiðju á Reyðarfirði, nr. 70 17. maí 1982, falla niður orðin „sbr. lög nr. 29 16. desember 1885".

78. gr.

Á lögum um brunavarnir og brunamál, nr. 74 12. maí 1982, verða svofelldar breytingar:

1. 3. málsliður 2. mgr. 17. gr. fellur niður.
2. 3. málsliður 1. mgr. 26. gr. fellur niður.
3. Í 1. málslið 2. mgr. 26. gr. falla niður orðin „eða héraðsdómara".

79. gr.

Á lögræðislögum, nr. 68 30. maí 1984, verða svofelldar breytingar:

1. 4. gr. fellur niður.
2. Í 1. málslið 1. mgr. 6. gr. falla niður orðin „(í Reykjavík borgardómara)".
3. 1. mgr. 8. gr. fellur niður.
4. 2. mgr. 8. gr. verður svohljóðandi:

   Dómari skal senda sýslumanni endurrit úrskurðar um lögræðissviptingu, svo og dómsmálaráðuneytinu, en það heldur spjaldskrá um lögræðissvipta menn hér á landi.
5. 1. mgr. 11. gr. fellur niður.
6. 1. málsliður 2. mgr. 11. gr. fellur niður.
7. Í 3. mgr. 11. gr. fellur niður orðið „þó".
8. 1. mgr. 30. gr. verður svohljóðandi:

   Sýslumenn eru yfirlögráðendur hver í sínu umdæmi. Ákvörðun sýslumanns í þeim efnum má skjóta til dómsmálaráðuneytisins til endurskoðunar innan mánaðar frá því hlutaðeiganda varð hún kunn.
9. Í 2. mgr. 35. gr. fellur niður orðið „Dómsmálaráðuneytið", en í stað þess kemur: Yfirlögráðandi.
10. Í 1. mgr. 37. gr. fellur niður orðið „dómsmálaráðuneytisins", en í stað þess kemur: yfirlögráðanda.
11. Í 1. mgr. 38. gr. fellur niður orðið „dómsmálaráðuneytisins", en í stað þess kemur: yfirlögráðanda.
12. Í 2. mgr. 40. gr. falla niður orðin „með samþykki dómsmálaráðuneytisins".

80. gr.

Á lögum um atvinnuréttindi skipstjórnarmanna á íslenskum skipum, nr. 112 31. desember 1984, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. mgr. 13. gr. falla brott orðin „tollstjóranum í Reykjavík eða lögreglustjórum úti á landi", en í stað þeirra kemur: tollstjórum.
2. Í 1. málslið 14. gr. falla brott orðin „tollstjórans í Reykjavík eða lögreglustjóra úti á landi", en í stað þeirra kemur: tollstjóra.

81. gr.

Á lögum um atvinnuréttindi vélfræðinga, vélstjóra og vélavarða á íslenskum skipum, nr. 113 31. desember 1984, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 2. mgr. 9. gr. falla brott orðin „tollstjóranum í Reykjavík eða lögreglustjórum úti á landi", en í stað þeirra kemur: tollstjórum.
2. Í 1. málslið 11. gr. falla brott orðin „tollstjórans í Reykjavík eða lögreglustjóra úti á landi", en í stað þeirra kemur: tollstjóra.

82. gr.

Á siglingalögum, nr. 34 19. júní 1985, verða svofelldar breytingar:

1. Í 4. gr. fellur niður orðið „dómara".
2. 2. mgr. 13. gr. verður svohljóðandi:

   Skipstjóri getur komið fram sem fyrirsvarsmaður útgerðarmanns í málum sem við koma skipinu án þess að afla sér sérstakrar heimildar til þess hverju sinni.
3. Í 2. mgr. 63. gr. falla niður orðin „kyrrsetningu eða".
4. Í 1. málslið 2. mgr. 180. gr. falla niður orðin „getur dómstóll hafnað", en í stað þeirra kemur: má hafna.

5. 1. mgr. 181. gr. fellur niður.
6. 188. gr. verður svohljóðandi:
   Þegar takmörkunarsjóður hefur verið stofnaður skipar dómari úthlutunarmann sem skal fullnægja skilyrðum til að gegna starfi skiptastjóra við gjaldþrotaskipti. Úthlutunarmaður annast úthlutun úr sjóðnum, en um aðdraganda úthlutunar og hana sjálfa, þar á meðal störf og stöðu úthlutunarmanns, innköllun, meðferð kröfulýsinga, fundi með kröfuhöfum, úthlutunina sjálfa og meðferð ágreiningsmála fer eftir reglum laga um gjaldþrotaskipti o.fl. eftir því sem þær geta átt við.
7. 189., 190., 192., 193. og 194. gr. falla niður.
8. Í 1. mgr. 195. gr. fellur niður orðið „dómarinn".
9. 2. málsliður 2. mgr. 195. gr. fellur niður.
10. Í 1. mgr. 196. gr. falla niður orðin „dómari hefur ákvarðað skiptingu sjóðsins með dómi verða allar ákvarðanir dómsins", en í stað þeirra kemur: úthlutunarmaður hefur lokið úthlutunargerð vegna sjóðsins verða allar ákvarðanir sem hafa verið teknar.
11. 2. mgr. 196. gr. fellur niður.
12. Í 1. málslið 223. gr. falla niður orðin „á bæjarþingi eða aukadómþingi", en í stað þeirra kemur: fyrir héraðsdómi.
13. Í 4. málslið 2. mgr. 230. gr. falla niður orðin „Embættisdómurum eða lögreglustjórum", en í stað þeirra kemur: Lögreglustjórum.
14. Í 3. málslið 232. gr. falla niður orðin „sýslumönnum eða bæjarfógetum", en í stað þeirra kemur: héraðsdómurum.

83. gr.

Í 3. málslið 1. mgr. 72. gr. sjómannalaga, nr. 35 19. júní 1985, falla niður orðin „sýslumönnum eða bæjarfógetum", en í stað þeirra kemur: héraðsdómurum.

84. gr.

Á útvarpslögum, nr. 68 27. júní 1985, verða svofelldar breytingar:

1. 2. mgr. 29. gr. verður svohljóðandi:
   Lögtaksréttur er fyrir ógreiddum útvarpsgjöldum, álagi skv. 1. mgr., vöxtum og innheimtukostnaði.
2. 3. mgr. 30. gr. fellur niður.

85. gr.

Á lögum um skráningu skipa, nr. 115 31. desember 1985, verða svofelldar breytingar:

1. Í e-lið 3. mgr. 1. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómurum", en í stað þess kemur: þinglýsingarstjórum.
2. Í 5. mgr. 6. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómara", en í stað þess kemur: þinglýsingarstjóra.
3. Í 1. málslið 1. mgr. 12. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómara", en í stað þess kemur: þinglýsingarstjóra.
4. Í 2. málslið 1. mgr. 12. gr. fellur niður orðið „Þinglýsingardómari", en í stað þess kemur: Þinglýsingarstjóri.
5. Í 2. mgr. 13. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómara", en í stað þess kemur: þinglýsingarstjóra.
6. Í 1. málslið 3. mgr. 13. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómara", en í stað þess kemur: þinglýsingarstjóra.

7. Í upphafi 2. málsliðar 3. mgr. 13. gr. fellur niður orðið „Þinglýsingardómari“, en í stað þess kemur: Þinglýsingarstjóri. Síðar í sama málslið fellur niður orðið „þinglýsingardómara“, en í stað þess kemur: þinglýsingarstjóra.
8. Í 1. málslið 16. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómara“, en í stað þess kemur: þinglýsingarstjóra.
9. Í 17. gr. fellur niður orðið „þinglýsingardómurum“, en í stað þess kemur: þinglýsingarstjórum.
10. 2. mgr. 25. gr. fellur niður.

86. gr.

1. mgr. 37. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 8 18. apríl 1986, verður svohljóðandi:

Sá sem vill kæra sveitarstjórnarkosningu skal afhenda kæru sína hlutaðeigandi sýslumanni innan sjö daga frá því að lýst var úrslitum kosninga.

87. gr.

Á lögum um varnir gegn mengun sjávar, nr. 32 5. maí 1986, verða svofelldar breytingar:

1. Við 2. mgr. 29. gr. bætast tveir nýir málsliðir, svohljóðandi: Hafnarstjóri skal tilkynna lögreglustjóra um þau mál sem hann lýkur með þessum hætti. Ríkissaksóknara er heimilt að fella slík málalok úr gildi eftir reglum laga um meðferð opinberra mála.
2. 3.–5. mgr. 29. gr. falla niður.
3. Í 6. mgr. 29. gr. falla niður orðin „þessari grein“, en í stað þeirra kemur: 2. mgr.

88. gr.

Í 2. gr. laga um Kjaradóm, nr. 92 31. desember 1986, falla niður orðin: „borgardómara, borgarfógeta, bæjarfógeta, lögreglustjórans á Keflavíkurflugvelli, sakadómara, yfirborgardómara, yfirborgarfógeta, yfirsakadómara“. Þá fellur niður ákvæði til bráðabirgða við lögin.

89. gr.

Í 1. tölul. 2. mgr. 1. gr. laga um kjarasamninga opinberra starfsmanna, nr. 94 31. desember 1986, falla niður orðin „borgardómara, borgarfógeta, bæjarfógeta, lögreglustjórans á Keflavíkurflugvelli, sakadómara, yfirborgardómara, yfirborgarfógeta, yfirsakadómara“.

90. gr.

Í 1. málslið 8. gr. laga um fjáröflun til vegagerðar, nr. 3 23. september 1987, falla niður orðin „lögreglustjórar, en í Reykjavík tollstjóri,“, en í stað þeirra kemur: tollstjórar.

91. gr.

Í 1. málslið 4. mgr. 11. gr. laga um orlof, nr. 30 27. mars 1987, falla niður orðin „sbr. l. nr. 29 16. desember 1885“.

92. gr.

Á lögum um lögskráningu sjómanna, nr. 43 30. mars 1987, verða svofelldar breytingar:

1. 1. mgr. 3. gr. verður svohljóðandi:
   Tollstjórar eru lögskráningarstjórar hver í sínu umdæmi. Utan aðsetursstaða sinna er tollstjórum heimilt að fela hreppstjórum að annast lögskráningar. Einnig er tollstjórum heimilt að skipa fulltrúa til að annast lögskráningar á aðsetursstöðum sínum ef þess gerist þörf.
2. Í 1. málslið 2. mgr. 3. gr. fellur tvívegis brott orðið „lögreglustjóra", en í stað þess kemur í báðum tilvikum: tollstjóra.
3. Í 2. málslið 2. mgr. 3. gr. fellur brott orðið „lögreglustjóra", en í stað þess kemur: tollstjóra.
4. Í 3. málslið 2. mgr. 3. gr. fellur brott orðið „Lögreglustjóri", en í stað þess kemur: Tollstjóri.
5. Við 2. málslið 16. gr. bætast eftirfarandi orð: eftir sömu reglum og gilda um heimild til að bera rannsóknaraðgerðir í opinberu máli undir dóm.

93. gr.

Í 1. málslið 4. mgr. 25. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda, nr. 45 30. mars 1987, fellur niður orðið „sakadóms", en í stað þess kemur: héraðsdóms, en farið skal þá eftir reglum laga um meðferð opinberra mála eftir því sem á við.

94. gr.

Á umferðarlögum, nr. 50 30. mars 1987, verða svofelldar breytingar:

1. Í 2. mgr. 109. gr. falla niður orðin „málið verði, að tilteknum tíma liðnum, sent til meðferðar fógetaréttar eða uppboðsréttar", en í stað þeirra kemur: krafist verði aðfarar eða nauðungarsölu að tilteknum tíma liðnum.
2. 4. mgr. 109. gr. fellur niður.

95. gr.

Á tollalögum, nr. 55 30. mars 1987, verða svofelldar breytingar:

1. 27. gr. verður svohljóðandi:
   Landið skiptist í tollumdæmi með sama hætti og stjórnsýsluumdæmi sýslumanna eru mörkuð hverju sinni.
2. 2. málsliður 31. gr. verður svohljóðandi: Í Reykjavík er sérstakur tollstjóri en sýslumenn eru annars tollstjórar í sínum umdæmum.

96. gr.

Í 2. mgr. 1. tölul. 5. gr. laga um Iðnlánasjóð, nr. 76 19. ágúst 1987, falla brott orðin „sbr. lög nr. 29 16. des. 1885".

97. gr.

Á lögum um kosningar til Alþingis, nr. 80 16. október 1987, verða svofelldar breytingar:

1. a-liður 1. mgr. 13. gr. verður svohljóðandi: Sýslumenn og starfsmenn þeirra samkvæmt ákvörðun sýslumanna. Með samþykki dómsmálaráðuneytisins getur sýslumaður enn fremur falið öðrum að annast atkvæðagreiðslu utan kjörfundar.

2. Í 2. mgr. 13. gr. falla brott orðin „og bæjarfógeta, yfirborgarfógeta í Reykjavík og lögreglustjóra utan Reykjavíkur".
3. Í 17. gr. falla brott orðin „eða bæjarfógeti (í Reykjavík borgarfógeti)".
4. Í 48. gr. falla brott orðin „eða bæjarfógeti (í Reykjavík borgarfógeti)".
5. Í a-lið 1. mgr. 63. gr. falla brott orðin „eða bæjarfógeta, borgarfógeta í Reykjavík eða lögreglustjóra utan Reykjavíkur".
6. Í 2. mgr. 66. gr. falla brott orðin „bæjarfógetans í þeim kaupstað (í Reykjavík borgarfógeta)", en í stað þeirra kemur: sýslumannsins í þeim kaupstað.

98. gr.

Í 1. málslið 7. gr. laga um bifreiðagjald, nr. 39 20. maí 1988, falla niður orðin „lögreglustjórar, í Reykjavík tollstjóri", en í stað þeirra kemur: tollstjórar.

99. gr.

Í 1. málslið 5. mgr. 38. gr. laga um virðisaukaskatt, nr. 50 24. maí 1988, fellur niður orðið „sakadóms", en í stað þess kemur: héraðsdóms, en farið skal þá eftir reglum laga um meðferð opinberra mála eftir því sem á við.

100. gr.

2. málsliður 1. mgr. 13. gr. laga um eignarleigustarfsemi, nr. 19 4. apríl 1989, verður svohljóðandi: Skal ráðherra þá senda héraðsdómara á varnarþingi fyrirtækisins kröfu um að bú þess verði tekið til skipta, en um skilyrði til að verða við kröfunni, meðferð hennar og framkvæmd skipta fer eftir reglum um slit viðskiptabanka.

101. gr.

Í 2. málslið 2. mgr. 37. gr. þjóðminjalaga, nr. 88 29. maí 1989, fellur niður orðið „Þinglýsingardómari", en í stað þess kemur: Þinglýsingarstjóri.

102. gr.

Á lögum um aðför, nr. 90 1. júní 1989, verða svofelldar breytingar:

1. Við 84. gr. bætist ný málsgrein, 4. mgr., svohljóðandi:
   Úrskurðir héraðsdómara samkvæmt þessum kafla sæta kæru til Hæstaréttar. Um kærufresti, kæruna sjálfa og meðferð hennar í héraði og fyrir Hæstarétti gilda sömu reglur og um kæru í almennu einkamáli.
2. Við 91. gr. bætist ný málsgrein, 4. mgr., svohljóðandi:
   Úrskurðir héraðsdómara samkvæmt þessum kafla sæta kæru til Hæstaréttar. Um kærufresti, kæruna sjálfa og meðferð hennar í héraði og fyrir Hæstarétti gilda sömu reglur og um kæru í almennu einkamáli.
3. Við 95. gr. bætist ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:
   Úrskurðir héraðsdómara samkvæmt þessum kafla sæta kæru til Hæstaréttar. Um kærufresti, kæruna sjálfa og meðferð hennar í héraði og fyrir Hæstarétti gilda sömu reglur og um kæru í almennu einkamáli.
4. 2. málsliður 1. mgr. 107. gr. verður svohljóðandi: Meðferð slíks máls skal lokið í héraði samkvæmt þeim reglum sem giltu fyrir gildistöku laga þessara.
5. Við 107. gr. bætist ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:
   Hafi úrskurður gengið eða aðfarargerð farið fram í fógetarétti fyrir 1. júlí 1992, sem hefði sætt áfrýjun til æðra dóms eftir eldri lögum og aðili vill skjóta til Hæsta-

réttar eftir gildistöku laga þessara, skal það gert með kæru, enda hafi áfrýjunarstefna ekki þegar verið tekin út, almennur áfrýjunarfrestur ekki verið á enda og öðrum skilyrðum áfrýjunar verið fullnægt. Kærufrestur telst þá byrja að líða 1. júlí 1992. Hafi úrskurði eða aðfarargerð verið áfrýjað til Hæstaréttar fyrir 1. júlí 1992 en málið hefur þá ekki verið munnlega flutt skal farið með það sem kærumál upp frá því. Öðrum áfrýjunarmálum skal lokið að hætti eldri laga.

103. gr.

Við 16. gr. laga um aðskilnað dómsvalds og umboðsvalds í héraði, nr. 92 1. júní 1989, bætast tvær nýjar málsgreinar, 2. og 3. mgr., svohljóðandi:

Þegar héraðsdómarar við héraðsdóm Reykjavíkur, Norðurlands eystra, Suðurlands og Reykjaness hafa verið skipaðir í fyrsta sinn skulu þeir gera tillögu til dómsmálaráðherra um dómstjóra og hann þegar skipaður.

Skipa skal dómnefnd skv. 2. mgr. 5. gr. þannig að hún geti fyrir gildistöku laganna fjallað um hæfi umsækjenda um embætti héraðsdómara. Reglur um störf nefndarinnar skulu gilda um störf hennar frá upphafi.

104. gr.

Lög um viðauka við lög um skipan dómsvalds í héraði, lögreglustjórn, tollstjórn o.fl., nr. 74 27. apríl 1972, nr. 27 5. maí 1990, falla úr gildi.

105. gr.

Í 42. gr. laga um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 90 13. ágúst 1990, falla niður orðin „sbr. lög nr. 29 1885".

106. gr.

Á lögum um einkaleyfi, nr. 17 20. mars 1991, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 50. gr. falla brott orðin „Bæjarþing Reykjavíkur", en í stað þeirra kemur: Áfrýjunarnefnd. Í 2. málslið sömu greinar fellur brott orðið „dómstóllinn", en í stað þess kemur: áfrýjunarnefndin.
2. Í 1. málslið 1. mgr. 63. gr. falla brott orðin „eða til að öðlast nauðungarleyfi".
3. Í 1. mgr. 64. gr. fellur brott orðið „bæjarþingi", en í stað þess kemur: héraðsdómi.

107. gr.

Á lögum um meðferð opinberra mála, nr. 19 26. mars 1991, verða svofelldar breytingar:

1. Við 2. gr. bætist nýr stafliður, f-liður, svohljóðandi: meðferð erinda frá erlendum dómstólum og yfirvöldum um aðgerðir hér á landi í tengslum við opinber mál.
2. Í 28. gr. bætist ný málsgrein, sem verður 2. mgr., svohljóðandi:

   2. Ríkissaksóknara er enn fremur heimilt að fela lögreglustjórum ákæruvald í minni háttar málum vegna brota gegn öðrum lögum en getur í 1. mgr. Eldri 2. mgr. verður 3. mgr. 28. gr. og breytist tölusetning hennar í samræmi við það.
3. Við 44. gr. bætist ný málsgrein, 2. mgr., svohljóðandi:

   2. Nú hefur dómi verið áfrýjað og verjandi skipaður, en fallið er frá áfrýjun eða mál fellt niður og ákveður þá ríkissaksóknari þóknun verjanda, sem greiðist úr ríkissjóði og telst til sakarkostnaðar.

   Framan við núverandi 44. gr. kemur: 1.

4. Við 66. gr. bætist nýr töluliður, 4. tölul., svohljóðandi: Rannsóknari er sá starfsmaður lögreglu eða ákæruvalds sem rannsókn stýrir eða sinnir hverju sinni.
5. Í 1. mgr. 69. gr. falla brott orðin „Sá sem fer með rannsókn (rannsóknari)“, en í stað þeirra kemur: Rannsóknari.
6. Við 108. gr. bætist ný málsgrein, 3. mgr., svohljóðandi:
   3. Gæsluvarðhaldsfanga er heimilt að bera atriði sem varða gæsluvarðhaldsvist undir dómara eftir ákvæðum 75. gr.
7. Í 2. málslið 2. mgr. 115. gr. falla brott orðin „með undirskrift sinni“, en í stað þeirra kemur: ásamt greiðslu sakarkostnaðar.
8. Í 1. málslið 3. mgr. 115. gr. falla brott orðin „skv. 2. mgr. en ekki greitt hana“, en í stað þeirra kemur: og sakarkostnaðar skv. 2. mgr. en ekki greitt. Í sama málslið fellur brott orðið „hennar“, en í stað þess kemur: ákvörðunar.
9. Í 2. málslið 1. mgr. 124. gr. falla brott orðin „ákærandi mótmælir þeim ekki“.
10. Í 1. mgr. 153. gr. fellur brott orðið „héraðsdómara“, en í stað þess kemur: hlutaðeigandi ákæranda eða ríkissaksóknara.
11. Við 197. gr. bætist ný málsgrein, 2. mgr., svohljóðandi:
    2. Nú hefur ákæra borist sakadómi eða sakadómi í ávana- og fíkniefnamálum en ekki verið birt fyrir gildistöku laga þessara, og skal þá málið koma sjálfkrafa til meðferðar fyrir þeim dómi sem á við skv. 1. mgr. Fer þá dómari svo að sem segir í 119. og 120. gr. Hafi ákæra verið birt en mál ekki þingfest fyrir gildistöku laga þessara sætir málið meðferð fyrir viðeigandi dómi eftir þann tíma.
    Framan við núverandi 197. gr. kemur: 1.
12. Í 1. mgr. 198. gr. falla brott orðin „Opinber mál, sem þingfest hafa verið fyrir gildistöku laga þessara en hefur ekki verið lokið fyrir héraðsdómi fyrir þann tíma“, en í stað þeirra kemur: Þau mál sem um ræðir í 197. gr.

108. gr.

Á lögum um gjaldþrotaskipti o.fl., nr. 21 26. mars 1991, verða svofelldar breytingar:

1. Í 1. málslið 1. mgr. 6. gr. falla brott orðin „Dómsmálaráðherra er heimilt að gera samninga fyrir hönd íslenska ríkisins við önnur ríki þannig að lagagildi hafi hér á landi“, en í stað þeirra kemur: Heimilt er að gera samninga við önnur ríki. Í 2. málslið sömu málsgreinar fellur brott orðið „dómsmálaráðherra“.
2. Í 4. tölul. 1. mgr. 38. gr. fellur niður „36. gr.“, en í stað þess kemur: 35. gr.

109. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1992. Þó öðlast 103. gr. þegar gildi.

Gjört í Reykjavík, 23. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Þorsteinn Pálsson.

STJÓRNARTÍÐINDI A 15 – 1991

31. desember 1991 559 Nr. 93

FJÁRLÖG

fyrir árið 1992.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

A-HLUTI
Fjárreiður ríkissjóðs og ríkisstofnana

1. gr.

Greiðsluyfirlit ríkissjóðs

Rekstrarreikningur	Þús. kr.	Þús. kr.
Tekjur		**105 463 000**
Beinir skattar	21 088 000	
Óbeinir skattar	76 215 000	
Vaxtatekjur	3 990 000	
Aðrar tekjur	4 170 000	
Gjöld		**109 574 700**
Samneysla	43 876 500	
Rekstrargjöld	41 081 200	
Viðhald	2 795 300	
Neyslu- og rekstrartilfærslur	43 924 900	
Vaxtagreiðslur	9 900 000	
Fjárfesting	11 873 300	
Stofnkostnaður	6 815 200	
Fjármagnstilfærslur	5 058 100	
Gjöld umfram tekjur		**4 111 700**
Lánahreyfingar		
Veitt lán, nettó		395 000
Veitt lán til B-hluta ríkissjóðs	4 545 000	
- Innheimtar afborganir af veittum lánum	-4 150 000	
Hluta- og stofnfjárframlög		280 000
Viðskiptareikningar		-400 000
Hrein lánsfjárþörf A-hluta ríkissjóðs		**4 386 700**
Afborganir af teknum lánum		9 000 000
Heildarlánsfjárþörf A-hluta ríkissjóðs		**13 386 700**
Lántökur		13 400 000
Greiðslujöfnuður, sjóðsbreyting		**13 300**

Prentsmiðjan Gutenberg hf.

2. gr.

Árið 1992 eru veittar til gjalda fjárhæðir sem tilgreindar eru á rekstrarreikningi í þessari grein, sbr. sundurliðun í 4. gr.

Rekstrar-

Gjöld:

		Þús. kr.	Þús. kr.
00	**Æðsta stjórn ríkisins**		**1 044 200**
	Embætti forseta Íslands	52 100	
	Alþingi og stofnanir þess	792 700	
	Ríkisstjórn	54 300	
	Annað	128 100	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	17 000	
01	**Forsætisráðuneyti**		**340 300**
	Ráðuneyti	91 900	
	Annað	243 900	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	4 500	
02	**Menntamálaráðuneyti**		**16 835 400**
	Ráðuneyti	232 800	
	Háskólar og rannsóknir	2 519 800	
	Framhaldsskólar	3 816 400	
	Héraðsskólar	105 700	
	Grunnskólar og sérskólar	5 061 500	
	Barnaverndarmál	103 700	
	Önnur fræðslumál	365 800	
	Lánasjóður íslenskra námsmanna	2 220 000	
	Söfn, listastofnanir o.fl.	1 068 800	
	Ýmis framlög	1 041 100	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	299 800	
03	**Utanríkisráðuneyti**		**1 392 800**
	Ráðuneyti	386 700	
	Lögreglustjórinn á Keflavíkurflugvelli	131 300	
	Sendiráð og fastanefndir	418 100	
	Þróunarmál, alþjóðastofnanir o.fl.	438 400	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	18 300	
04	**Landbúnaðarráðuneyti**		**5 305 400**
	Ráðuneyti	63 000	
	Búnaðarmál	4 593 200	
	Skógrækt og landgræðsla	429 600	
	Búnaðarskólar	193 800	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	25 800	
	Flutt		24 918 100

3. gr.

Árið 1992 er áætlað að innheimtar tekjur verði þær sem tilgreindar eru á rekstrarreikningi samkvæmt þessari grein.

reikningur

Tekjur:

		Þús. kr.	Þús. kr.
41	**Beinir skattar**		
411	**Eignarskattar**		**3 394 000**
4110	Eignarskattur einstaklinga	1 360 000	
41103	Sérstakur eignarskattur einstaklinga	144 000	
4111	Eignarskattur félaga	875 000	
41113	Sérstakur eignarskattur félaga	200 000	
4116-7	Skattur á verslunar- og skrifstofuhúsnæði	495 000	
4118	Erfðafjárskattur	320 000	
412	**Tekjuskattur, nettó**		**17 280 000**
412	Tekjuskattur einstaklinga, nettó	14 050 000	
4126	Tekjuskattur félaga	3 230 000	
413	**Aðrir beinir skattar**		**414 000**
4130	Gjald í framkvæmdasjóð aldraðra	414 000	
42-43	**Óbeinir skattar**		
420	**Aðflutningsgjöld**		**3 690 000**
4200	Tollar	3 690 000	
421	**Ýmis gjöld af innflutningi**		**6 424 000**
4210	Gjald af bifreiðum og bifhjólum	1 615 000	
42111	Innflutningsgjald af bensíni	4 000 000	
4212	Jöfnunargjald	535 000	
4213	Jöfnunarálag á hús og húshluti	16 000	
42153	Fóðurgjald, grunngjald	90 000	
42154	Kartöflugjald	110 000	
4216	Hagnaður af sölu varnarliðseigna	28 000	
4217	Jöfnunartollur	30 000	
422	**Tekjur af sölu erlends gjaldeyris**		**370 000**
4220	Gjald af umboðsþóknun og gengismun innlánsstofnana	345 000	
4221	Leyfisgjald af gjaldeyrissölu	25 000	
	Flutt		31 572 000

Rekstrar-

Gjöld:

		Þús. kr.	Þús. kr.
	Flutt		24 918 100
05	**Sjávarútvegsráðuneyti**		**577 500**
	Ráðuneyti	80 000	
	Rannsókna- og eftirlitsstofnanir	356 600	
	Annað	104 000	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	36 900	
06	**Dóms- og kirkjumálaráðuneyti**		**5 101 800**
	Ráðuneyti	183 500	
	Dómsmálastofnanir	435 400	
	Löggæslustofnanir og öryggismál	1 782 100	
	Sýslumenn	1 863 500	
	Fangelsismál	279 600	
	Kirkjumál	456 400	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	101 300	
07	**Félagsmálaráðuneyti**		**5 110 400**
	Ráðuneyti	71 800	
	Húsnæðismál	1 075 000	
	Stjórnsýslustofnanir o.fl.	168 200	
	Málefni fatlaðra	1 880 900	
	Jöfnunarsjóður sveitarfélaga	1 497 000	
	Annað	373 800	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	43 700	
08	**Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti**		**43 972 700**
	Ráðuneyti	117 900	
	Tryggingamál	26 147 900	
	Sjúkrahús	15 241 900	
	Heilsugæsla	1 388 400	
	Eftirlits- og stjórnsýslustofnanir	237 400	
	Annað	339 900	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	499 300	
09	**Fjármálaráðuneyti**		**15 598 400**
	Ráðuneyti	394 800	
	Skatta- og tollamál	1 259 000	
	Verðlagsmál og ríkisábyrgðir	2 267 400	
	Vextir	9 900 000	
	Annað	1 733 900	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	43 300	
	Flutt		95 278 900

r e i k n i n g u r

Tekjur:

		Þús. kr.	Þús. kr.
	Flutt		31 572 000
423	**Skattar af framleiðslu og innflutningi**		**2 494 000**
4235-6	Vörugjald	2 425 000	
4239	Framleiðslugjald af áli	69 000	
425	**Virðisaukaskattur**		**40 450 000**
4250	Virðisaukaskattur	40 450 000	
426	**Skattar af orku**		**80 000**
4261	Rafmagnseftirlitsgjald	80 000	
427	**Skattar af einkasöluvörum**		**6 656 500**
4271	Hluti af hagnaði ÁTVR	6 650 000	
4273	Gjald af einkasöluvörum	6 500	
428	**Sérstakir skattar af þjónustu**		**86 500**
42801	Skemmtanaskattur	75 000	
42802	Miðagjald	11 500	
429	**Aðrir skattar af þjónustu**		**774 000**
4290	Aukatekjur	765 000	
42942	Samúðarskeyti Landsímans	9 000	
430	**Skattar af launagreiðslum**		**9 150 000**
43001	Tryggingagjald	9 150 000	
431	**Aðrir óbeinir skattar**		**6 040 000**
4310	Þinglýsingar	103 000	
4311	Stimpilgjald	2 330 000	
43121	Þungaskattur af dísilbifreiðum, km-gjald	1 370 000	
43122	Þungaskattur af dísilbifreiðum, fast árgjald	460 000	
43131	Bifreiðagjald	1 310 000	
43142	Vitagjald	49 000	
43143	Skipaskoðunargjald	64 000	
4316	Áhættugjald ríkisábyrgða	280 000	
4317	Einkaleyfisgjald H.H.Í.	74 000	
	Flutt		97 303 000

Rekstrar-

Gjöld:

		Þús. kr.	Þús. kr.
	Flutt		95 278 900
10	**Samgönguráðuneyti**		**7 707 800**
	Ráðuneyti	59 100	
	Vegamál	5 566 100	
	Siglingamál	1 446 000	
	Flugmál	449 800	
	Annað	156 600	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	30 200	
11	**Iðnaðarráðuneyti**		**1 030 500**
	Ráðuneyti	53 300	
	Iðnaðarmál	223 600	
	Orkumál	737 200	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	16 400	
12	**Viðskiptaráðuneyti**		**4 917 500**
	Ráðuneyti	71 800	
	Niðurgreiðslur	4 745 000	
	Annað	97 300	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	3 400	
13	**Hagstofa Íslands**		**143 500**
14	**Umhverfisráðuneyti**		**496 500**
	Ráðuneyti	111 400	
	Náttúruvernd	70 400	
	Skipulagsmál	83 000	
	Rannsóknir o.fl.	221 300	
	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	10 400	
	Gjöld samtals		109 574 700

r e i k n i n g u r

Tekjur:

		Þús. kr.	Þús. kr.
	Flutt		97 303 000
47	**Sala eigna**		
471	**Sala eigna**		**1 075 000**
4719	Sala eigna	1 075 000	
48	**Fjármunatekjur**		
481	**Vaxtatekjur og aðrar lánatekjur**		**3 990 000**
4811	Dráttarvextir og vextir af skammtímalánum	1 815 000	
4812	Vaxtatekjur af langtímalánum	2 175 000	
482	**Arðgreiðslur** [1]		**2 205 000**
48201	Afgjöld ríkisjarða	20 000	
48202	Fríhöfn Keflavíkurflugvelli	460 000	
48203	Flugmálastjórn Keflavíkurflugvelli	35 000	
48206	Póstur og sími	940 000	
4823	Hluti af hagnaði Seðlabanka Íslands	600 000	
4829	Aðrar arðgreiðslur	150 000	
49	**Aðrar tekjur**		
499	**Ýmsar tekjur**		**890 000**
4990	Sektir og upptækar vörur til ríkissjóðs	240 000	
4992	Frá sveitarfélögum	600 000	
4999	Óvissar tekjur	50 000	
	Tekjur samtals		105 463 000
	Gjöld umfram tekjur		4 111 700
	Samtals		109 574 700

1) Sjá reglur um arðgreiðslur í sérstöku yfirliti 1.

Sundurliðun útgjalda eftir ráðuneytum, stofnunum og tegundum útgjalda

4. gr.

00 Æðsta stjórn ríkisins

		Þús. kr.	Þús. kr.
00–101	**Embætti forseta Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			44 800
1 01	Yfirstjórn	42 400	
1 50	Fálkaorðan	2 400	
Viðhaldsverkefni:			7 300
5 20	Laufásvegur 72, viðhald	6 800	
5 21	Bessastaðir, viðhald	500	
	Gjöld samtals		52 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	22 200	
52–58	Önnur gjöld	29 900	
5	Gjöld samtals		**52 100**
00–201	**Alþingi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			598 000
1 01	Alþingiskostnaður	225 400	
1 02	Aðalskrifstofa	50 000	
1 03	Þingmálaskrifstofa	111 800	
1 04	Rekstrarskrifstofa	128 600	
1 05	Alþjóðasamstarf þingmanna	29 600	
1 06	Norðurlandaráð	21 400	
1 07	Hús Jóns Sigurðssonar	5 900	
1 08	Hið íslenska þjóðvinafélag	500	
1 10	Sérfræðileg aðstoð fyrir þingflokka	24 800	
Viðhaldsverkefni:			10 400
5 20	Fasteignir	10 400	
Stofnkostnaður:			18 200
6 01	Tæki og búnaður	18 200	
	Gjöld samtals		626 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	332 600	
52–58	Önnur gjöld	261 200	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	32 800	
5	Gjöld samtals	626 600	
4	Sértekjur	5 600	
	Mismunur		**621 000**

00–301 Ríkisstjórn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			54 300
1 01	Ríkisstjórn	54 300	
	Gjöld samtals		54 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	43 900	
52–58	Önnur gjöld	10 400	
5	Gjöld samtals		**54 300**

00–401 Hæstiréttur

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			27 100
1 01	Hæstiréttur	27 100	
	Gjöld samtals		27 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	26 400	
52–58	Önnur gjöld	700	
5	Gjöld samtals		**27 100**

00–510 Bessastaðir

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			82 000
6 01	Mannvirkjagerð	82 000	
	Gjöld samtals		82 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	82 000	
5	Gjöld samtals		**82 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
00–520 Opinberar heimsóknir			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			19 000
1 01	Opinberar heimsóknir	19 000	
	Gjöld samtals		19 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	19 000	
5	Gjöld samtals		**19 000**
00–610 Umboðsmaður Alþingis			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 600
1 01	Umboðsmaður Alþingis	18 600	
	Gjöld samtals		18 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 300	
52–58	Önnur gjöld	8 300	
5	Gjöld samtals		**18 600**
00–620 Ríkisendurskoðun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			149 200
1 01	Ríkisendurskoðun	149 200	
Stofnkostnaður:			5 000
6 01	Tæki og búnaður	5 000	
	Gjöld samtals		154 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	101 200	
52–58	Önnur gjöld	51 400	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	1 600	
5	Gjöld samtals	154 200	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**153 100**

		Þús. kr.	Þús. kr.
00–950	**Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 000
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	17 000	
	Gjöld samtals		17 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 100	
52–58	Önnur gjöld	1 900	
5	Gjöld samtals		**17 000**
	Samtals		1 044 200

01 Forsætisráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
01–101 Forsætisráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			83 200
1 01	Yfirstjórn	65 200	
1 20	Stjórnarráðshús	7 300	
1 21	Ráðherrabústaður Tjarnargötu	2 700	
1 22	Ráðherrabústaður Þingvöllum	900	
1 23	Hrafnseyri	1 600	
1 40	Gjöf Jóns Sigurðssonar	1 800	
1 90	Ýmis verkefni	3 700	
Viðhaldsverkefni:			8 700
5 20	Stjórnarráðshús	2 300	
5 21	Ráðherrabústaður Tjarnargötu	5 700	
5 22	Ráðherrabústaður Þingvöllum	700	
	Gjöld samtals		91 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	28 700	
52–58	Önnur gjöld	58 300	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	4 900	
5	Gjöld samtals		**91 900**
01–102 Þjóðhagsstofnun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			87 800
1 01	Þjóðhagsstofnun	87 800	
Stofnkostnaður:			1 400
6 01	Tæki og búnaður	1 400	
	Gjöld samtals		89 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	53 100	
52–58	Önnur gjöld	36 100	
5	Gjöld samtals	89 200	
4	Sértekjur	47 700	
	Mismunur		**41 500**

01–171 Byggðastofnun

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			180 000
6 01	Byggðastofnun	180 000	
	Gjöld samtals		180 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	180 000	
5	Gjöld samtals		**180 000**

01–901 Húsameistari ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			57 800
1 01	Húsameistari ríkisins	57 800	
Stofnkostnaður:			900
6 01	Tæki og búnaður	900	
	Gjöld samtals		58 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	46 700	
52–58	Önnur gjöld	12 000	
5	Gjöld samtals	58 700	
4	Sértekjur	69 400	
	Mismunur		**−10 700**

01–902 Þjóðgarðurinn á Þingvöllum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 200
1 01	Þjóðgarðurinn á Þingvöllum	18 200	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Viðhaldsverkefni:			5 400
5 01	Þingvallabær o.fl.	3 300	
5 02	Þingvallakirkja	2 100	
Stofnkostnaður:			7 400
6 01	Aðalskipulag	5 000	
6 02	Svæðisskipulag	1 000	
6 11	Bifreiðakaup	1 400	
	Gjöld samtals		31 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 700	
52–58	Önnur gjöld	18 300	
5	Gjöld samtals	31 000	
4	Sértekjur	2 900	
	Mismunur		**28 100**

01–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 500
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	4 500	
	Gjöld samtals		4 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 000	
52–58	Önnur gjöld	500	
5	Gjöld samtals		**4 500**

01–998 Ráðstöfunarfé

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	5 000	
	Gjöld samtals		5 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	5 000	
5	Gjöld samtals		**5 000**
	Samtals		340 300

02 Menntamálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–101 Menntamálaráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			229 800
1 01	Yfirstjórn	229 800	
Stofnkostnaður:			3 000
6 01	Tæki og búnaður	3 000	
	Gjöld samtals		232 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	114 800	
52–58	Önnur gjöld	118 000	
5	Gjöld samtals		**232 800**
02–201 Háskóli Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 689 800
1 01	Yfirstjórn	99 600	
1 02	Sameiginleg útgjöld	254 400	
1 03	Rekstur fasteigna	173 700	
1 04	Háskólabókasafn	59 600	
1 05	Aðrar sérstofnanir og verkefni	59 600	
1 06	Kennslu- og vísindadeildir	1 042 900	
Viðhaldsverkefni:			60 000
5 50	Viðhald fasteigna	60 000	
Stofnkostnaður:			252 000
6 50	Byggingarframkvæmdir og tækjakaup	252 000	
	Gjöld samtals		2 001 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 233 800	
52–58	Önnur gjöld	768 000	
5	Gjöld samtals	2 001 800	
4	Sértekjur	570 400	
	Mismunur		**1 431 400**

02–202 Tilraunastöð Háskólans að Keldum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			95 600
1 01	Tilraunastöð Háskólans að Keldum	74 400	
1 10	Rannsóknadeild fisksjúkdóma	21 200	
Viðhaldsverkefni:			21 800
5 01	Viðhald húseigna	21 800	
	Gjöld samtals		117 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	64 600	
52–58	Önnur gjöld	52 800	
5	Gjöld samtals	117 400	
4	Sértekjur	41 900	
	Mismunur		**75 500**

02–203 Raunvísindastofnun Háskólans

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			157 700
1 01	Yfirstjórn	14 000	
1 02	Rekstur fasteigna	11 300	
1 03	Rannsóknastofur	132 400	
	Gjöld samtals		157 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	105 600	
52–58	Önnur gjöld	52 100	
5	Gjöld samtals	157 700	
4	Sértekjur	47 800	
	Mismunur		**109 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–204 Stofnun Sigurðar Nordals			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 100
1 01	Stofnun Sigurðar Nordals	6 100	
1 11	Íslenskukennsla erlendis, óskipt	2 000	
	Gjöld samtals		8 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 900	
52–58	Önnur gjöld	3 200	
5	Gjöld samtals		**8 100**
02–205 Stofnun Árna Magnússonar á Íslandi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			39 400
1 01	Yfirstjórn	33 700	
1 20	Bókaútgáfa	5 700	
Viðhaldsverkefni:			1 000
5 02	Árnagarður, viðhald innan húss	1 000	
Stofnkostnaður:			1 000
6 01	Tæki og búnaður	1 000	
	Gjöld samtals		41 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	28 200	
52–58	Önnur gjöld	13 200	
5	Gjöld samtals	41 400	
4	Sértekjur	2 500	
	Mismunur		**38 900**
02–206 Orðabók Háskólans			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			34 900
1 01	Orðabók Háskólans	34 900	
	Gjöld samtals		34 900

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	30 500	
52–58	Önnur gjöld	4 400	
5	Gjöld samtals	34 900	
4	Sértekjur	21 000	
	Mismunur		**13 900**

02–207 Íslensk málstöð

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 700
1 01	Íslensk málstöð	11 700	
	Gjöld samtals		11 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 500	
52–58	Önnur gjöld	3 800	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	2 400	
5	Gjöld samtals	11 700	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**10 400**

02–208 Örnefnastofnun

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 400
1 01	Örnefnastofnun	4 400	
	Gjöld samtals		4 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 300	
52–58	Önnur gjöld	1 100	
5	Gjöld samtals		**4 400**

02–210 Háskólinn á Akureyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			116 200
1 01	Háskólinn á Akureyri	116 200	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			20 000
6 01	Tæki og búnaður	15 000	
6 02	Innréttingar	5 000	
	Gjöld samtals		136 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	85 000	
52–58	Önnur gjöld	46 500	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	4 700	
5	Gjöld samtals	136 200	
4	Sértekjur	3 500	
	Mismunur		**132 700**

02–221 Kennaraháskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			256 400
1 01	Yfirstjórn	27 800	
1 02	Rannsóknastarfsemi	16 900	
1 03	Rekstur fasteigna	37 500	
1 04	Bókasafn og gagnasmiðja	10 500	
1 05	Kennsla	128 900	
1 20	Endurmenntun	19 800	
1 30	Réttindanám	15 000	
Viðhaldsverkefni:			5 200
5 01	Fasteign	5 200	
Stofnkostnaður:			7 000
6 01	Tæki og búnaður	7 000	
	Gjöld samtals		268 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	188 700	
52–58	Önnur gjöld	56 800	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	23 100	
5	Gjöld samtals	268 600	
4	Sértekjur	15 400	
	Mismunur		**253 200**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–222	**Æfinga- og tilraunaskóli Kennaraháskóla Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			74 200
1 01	Æfinga- og tilraunaskóli Kennaraháskóla Íslands	74 200	
Viðhaldsverkefni:			1 600
5 01	Fasteign	1 600	
Stofnkostnaður:			2 800
6 01	Tæki og búnaður	800	
6 02	Lóðaframkvæmdir	2 000	
	Gjöld samtals		78 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	67 700	
52–58	Önnur gjöld	10 900	
5	Gjöld samtals	78 600	
4	Sértekjur	20 600	
	Mismunur		**58 000**
02–223	**Rannsóknastofnun uppeldismála**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			7 900
1 01	Rannsóknastofnun uppeldismála	7 900	
	Gjöld samtals		7 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 700	
52–58	Önnur gjöld	3 200	
5	Gjöld samtals	7 900	
4	Sértekjur	500	
	Mismunur		**7 400**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–232 Rannsóknaráð ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 200
1 01	Yfirstjórn	13 900	
1 02	Erlend samskipti	2 100	
1 30	Rannsóknir og þróunarstarfsemi	4 200	
	Gjöld samtals		20 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 100	
52–58	Önnur gjöld	10 100	
5	Gjöld samtals		**20 200**
02–233 Rannsóknasjóður			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			110 000
6 01	Rannsóknasjóður	110 000	
	Gjöld samtals		110 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	110 000	
5	Gjöld samtals		**110 000**
02–234 Vísindaráð			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 100
1 01	Vísindaráð	11 100	
Viðhaldsverkefni:			1 000
5 01	Bárugata 3	1 000	
	Gjöld samtals		12 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 800	
52–58	Önnur gjöld	6 300	
5	Gjöld samtals	12 100	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**10 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–235 Vísindasjóður			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			20 000
6 01	Vísindasjóður	20 000	
	Gjöld samtals		20 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	20 000	
5	Gjöld samtals		**20 000**
02–276 Byggingarsjóður rannsókna í þágu atvinnuveganna			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			74 000
6 01	Byggingarsjóður rannsókna í þágu atvinnuveganna	74 000	
	Gjöld samtals		74 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	74 000	
5	Gjöld samtals		**74 000**
02–299 Háskóla- og rannsóknastarfsemi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			32 400
1 10	Rannsóknaleyfi sérfræðinga á vísindastofnunum	8 400	
1 11	Lektorsstaða við Lundúnaháskóla	1 100	
1 20	Safngripaviðgerðir, námsvistargjöld	1 300	
1 21	Styrkir til Cornell- og Manitobaháskóla	900	
1 30	Samtök um upplýsinganet rannsóknaaðila	1 100	
1 31	Samstarfsnefnd um upplýsingamál	200	
1 40	Styrkur til erlendra námsmanna í íslenskum skólum	9 600	
1 41	Styrkur til grænlenskra námsmanna	900	
1 42	Styrkur til námsmanna frá Austur-Evrópu	1 900	
1 50	Félagsstofnun stúdenta	5 400	
1 90	Háskólastarfsemi, óskipt	1 600	
	Gjöld samtals		32 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 500	
52–58	Önnur gjöld	900	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	22 000	
5	Gjöld samtals		**32 400**

02–301 Menntaskólinn í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			123 600
1 01	Kennsla	97 400	
1 02	Annað en kennsla	26 200	
	Gjöld samtals		123 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	112 600	
52–58	Önnur gjöld	11 000	
5	Gjöld samtals		**123 600**

02–302 Menntaskólinn á Akureyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			100 700
1 01	Kennsla	66 900	
1 02	Annað en kennsla	33 800	
	Gjöld samtals		100 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	83 500	
52–58	Önnur gjöld	17 200	
5	Gjöld samtals		**100 700**

02–303 Menntaskólinn á Laugarvatni

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			56 500
1 01	Kennsla	34 700	
1 02	Annað en kennsla	21 800	
	Gjöld samtals		56 500

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	46 800	
52–58	Önnur gjöld	9 700	
5	Gjöld samtals	56 500	
4	Sértekjur	1 500	
	Mismunur		**55 000**

02–304 Menntaskólinn við Hamrahlíð

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			173 200
1 01	Kennsla	130 800	
1 02	Annað en kennsla	42 400	
	Gjöld samtals		173 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	150 500	
52–58	Önnur gjöld	22 700	
5	Gjöld samtals	173 200	
4	Sértekjur	12 900	
	Mismunur		**160 300**

02–305 Menntaskólinn við Sund

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			125 300
1 01	Kennsla	95 400	
1 02	Annað en kennsla	29 900	
	Gjöld samtals		125 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	111 400	
52–58	Önnur gjöld	13 900	
5	Gjöld samtals	125 300	
4	Sértekjur	1 900	
	Mismunur		**123 400**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–306	**Menntaskólinn á Ísafirði**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			57 800
1 01	Kennsla	33 300	
1 02	Annað en kennsla	24 500	
	Gjöld samtals		57 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	42 300	
52–58	Önnur gjöld	15 500	
5	Gjöld samtals	57 800	
4	Sértekjur	3 600	
	Mismunur		**54 200**
02–307	**Menntaskólinn á Egilsstöðum**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			57 000
1 01	Kennsla	33 200	
1 02	Annað en kennsla	23 800	
	Gjöld samtals		57 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	42 900	
52–58	Önnur gjöld	14 100	
5	Gjöld samtals	57 000	
4	Sértekjur	2 400	
	Mismunur		**54 600**
02–308	**Menntaskólinn í Kópavogi, fjölbraut**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			79 800
1 01	Kennsla	57 400	
1 02	Annað en kennsla	22 400	
	Gjöld samtals		79 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	70 200	
52–58	Önnur gjöld	9 600	
5	Gjöld samtals	79 800	
4	Sértekjur	1 700	
	Mismunur		**78 100**

02–309 Kvennaskólinn í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			48 400
1 01	Kennsla	34 100	
1 02	Annað en kennsla	14 300	
	Gjöld samtals		48 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	38 900	
52–58	Önnur gjöld	9 500	
5	Gjöld samtals	48 400	
4	Sértekjur	400	
	Mismunur		**48 000**

02–318 Almennir framhaldsskólar, viðhald og stofnkostnaður

Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			125 000
5 90	Viðhald[1]	125 000	
Stofnkostnaður:			352 500
6 40	Tæki og búnaður	41 000	
6 50	Tölvubúnaður	12 000	
6 90	Byggingarframkvæmdir[1]	299 500	
	Gjöld samtals		477 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	152 000	
52–58	Önnur gjöld	325 500	
5	Gjöld samtals		**477 500**

1) Sjá sundurliðun í sérstöku yfirliti 2.

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–319 Framhaldsskólar, almennt			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			205 500
1 11	Sameiginleg þjónusta	5 800	
1 12	Orlof kennara	23 800	
1 13	Forfallakennsla	11 800	
1 14	Sérkennsla	25 900	
1 15	Prófkostnaður	21 400	
1 16	Nýjungar í skólastarfi	5 200	
1 17	Námsskrárgerð	14 600	
1 18	Námsefnisgerð	6 700	
1 19	Kennslueftirlit	3 300	
1 20	Framhaldsdeildir	21 500	
1 21	Tannsmíðanám	7 000	
1 22	Námskeið skipstjórnarmanna	4 800	
1 23	Stundaskrárgerð	14 900	
1 30	Endurmenntun	18 600	
1 40	Framhaldsskólar, óskipt	20 200	
	Gjöld samtals		205 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	178 100	
52–58	Önnur gjöld	8 800	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	18 600	
5	Gjöld samtals		**205 500**
02–350 Fjölbrautaskólinn í Breiðholti			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			294 100
1 01	Kennsla	228 700	
1 02	Annað en kennsla	65 400	
	Gjöld samtals		294 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	254 600	
52–58	Önnur gjöld	39 500	
5	Gjöld samtals	294 100	
4	Sértekjur	27 700	
	Mismunur		**266 400**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–351 Fjölbrautaskólinn Ármúla			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			113 100
1 01	Kennsla	85 400	
1 02	Annað en kennsla	27 700	
	Gjöld samtals		113 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	97 900	
52–58	Önnur gjöld	15 200	
5	Gjöld samtals		**113 100**
02–352 Flensborgarskóli, fjölbraut			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			88 800
1 01	Kennsla	64 900	
1 02	Annað en kennsla	23 900	
	Gjöld samtals		88 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	75 100	
52–58	Önnur gjöld	13 700	
5	Gjöld samtals	88 800	
4	Sértekjur	3 200	
	Mismunur		**85 600**
02–353 Fjölbrautaskóli Suðurnesja			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			102 200
1 01	Kennsla	73 000	
1 02	Annað en kennsla	29 200	
	Gjöld samtals		102 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	83 900	
52–58	Önnur gjöld	18 300	
5	Gjöld samtals	102 200	
4	Sértekjur	3 500	
	Mismunur		**98 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–354 Fjölbrautaskóli Vesturlands, Akranesi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			111 000
1 01	Kennsla	77 700	
1 02	Annað en kennsla	33 300	
	Gjöld samtals		111 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	89 100	
52–58	Önnur gjöld	21 900	
5	Gjöld samtals	111 000	
4	Sértekjur	6 200	
	Mismunur		**104 800**
02–355 Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			52 900
1 01	Kennsla	29 900	
1 02	Annað en kennsla	15 600	
1 03	Stýrimannaskólinn í Vestmannaeyjum, kennsla	5 400	
1 04	Stýrimannaskólinn í Vestmannaeyjum, annað en kennsla	2 000	
	Gjöld samtals		52 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	43 400	
52–58	Önnur gjöld	9 500	
5	Gjöld samtals	52 900	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**51 600**
02–356 Fjölbrautaskólinn á Sauðárkróki			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			76 600
1 01	Kennsla	47 700	
1 02	Annað en kennsla	28 900	
	Gjöld samtals		76 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	58 400	
52–58	Önnur gjöld	18 200	
5	Gjöld samtals	76 600	
4	Sértekjur	3 900	
	Mismunur		**72 700**

02–357 Fjölbrautaskóli Suðurlands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			123 500
1 01	Kennsla	85 100	
1 02	Annað en kennsla	24 100	
1 03	Fiskeldi, kennsla	6 400	
1 04	Fiskeldi, annað en kennsla	7 900	
	Gjöld samtals		123 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	104 000	
52–58	Önnur gjöld	19 500	
5	Gjöld samtals	123 500	
4	Sértekjur	6 500	
	Mismunur		**117 000**

02–358 Verkmenntaskóli Austurlands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 400
1 01	Kennsla	28 400	
1 02	Annað en kennsla	12 000	
	Gjöld samtals		40 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	33 000	
52–58	Önnur gjöld	7 400	
5	Gjöld samtals	40 400	
4	Sértekjur	700	
	Mismunur		**39 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–359	**Verkmenntaskólinn á Akureyri**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			191 900
1 01	Kennsla	132 200	
1 02	Annað en kennsla	45 400	
1 03	Sjávarútvegsbraut Dalvík, kennsla	7 800	
1 04	Sjávarútvegsbraut Dalvík, annað en kennsla	6 500	
	Gjöld samtals		191 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	157 500	
52–58	Önnur gjöld	34 400	
5	Gjöld samtals	191 900	
4	Sértekjur	5 900	
	Mismunur		**186 000**
02–360	**Fjölbrautaskólinn í Garðabæ**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			85 100
1 01	Kennsla	58 900	
1 02	Annað en kennsla	26 200	
	Gjöld samtals		85 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	67 600	
52–58	Önnur gjöld	17 500	
5	Gjöld samtals		**85 100**
02–361	**Framhaldsskólinn í A-Skaftafellssýslu**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 600
1 01	Kennsla	15 000	
1 02	Annað en kennsla	6 600	
	Gjöld samtals		21 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	17 400	
52–58	Önnur gjöld	4 200	
5	Gjöld samtals	21 600	
4	Sértekjur	1 700	
	Mismunur		**19 900**

02–362 Framhaldsskólinn á Húsavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			35 700
1 01	Kennsla	25 100	
1 02	Annað en kennsla	10 600	
	Gjöld samtals		35 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	29 700	
52–58	Önnur gjöld	6 000	
5	Gjöld samtals	35 700	
4	Sértekjur	600	
	Mismunur		**35 100**

02–363 Framhaldsskólinn á Laugum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			29 600
1 01	Kennsla	18 500	
1 02	Annað en kennsla	11 100	
	Gjöld samtals		29 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	24 600	
52–58	Önnur gjöld	5 000	
5	Gjöld samtals	29 600	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**28 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–422	**Námsgagnastofnun**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			279 900
1 01	Skrifstofa	18 000	
1 10	Skólavörubúð	23 000	
1 11	Afgreiðsludeild	14 200	
1 20	Framleiðsludeild	122 500	
1 30	Fræðslumyndasafn	25 600	
1 40	Kennslumiðstöð	9 200	
1 60	Námsefnisgerð	67 400	
	Gjöld samtals		279 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	58 700	
52–58	Önnur gjöld	221 200	
5	Gjöld samtals	279 900	
4	Sértekjur	32 500	
	Mismunur		**247 400**
02–430	**Samskiptamiðstöð heyrnarlausra og heyrnarskertra**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			7 700
1 01	Samskiptamiðstöð heyrnarlausra og heyrnarskertra	7 700	
	Gjöld samtals		7 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 300	
52–58	Önnur gjöld	1 400	
5	Gjöld samtals	7 700	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**6 400**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–440 Fullorðinsfræðsla			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			15 900
1 10	Fjarkennsla	9 200	
1 20	Bréfaskólinn	3 200	
1 30	Heimilisiðnaðarskólinn	1 400	
1 40	Fullorðinsfræðsla, almenn	2 100	
	Gjöld samtals		15 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 600	
52–58	Önnur gjöld	7 600	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	4 600	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	2 100	
5	Gjöld samtals		**15 900**
02–501 Tækniskóli Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			169 100
1 01	Tækniskóli Íslands	169 100	
Viðhaldsverkefni:			2 100
5 01	Viðhald fasteigna	2 100	
Stofnkostnaður:			3 000
6 01	Tæki og búnaður	3 000	
	Gjöld samtals		174 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	123 900	
52–58	Önnur gjöld	50 300	
5	Gjöld samtals	174 200	
4	Sértekjur	7 600	
	Mismunur		**166 600**
02–506 Vélskóli Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			45 600
1 01	Kennsla	34 300	
1 02	Annað en kennsla	11 300	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		47 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	38 600	
52–58	Önnur gjöld	9 000	
5	Gjöld samtals	47 600	
4	Sértekjur	600	
	Mismunur		**47 000**

02–507 Stýrimannaskólinn í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			28 300
1 01	Kennsla	22 800	
1 02	Annað en kennsla	5 500	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		30 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	24 300	
52–58	Önnur gjöld	6 000	
5	Gjöld samtals	30 300	
4	Sértekjur	900	
	Mismunur		**29 400**

02–514 Iðnskólinn í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			361 300
1 01	Kennsla	279 400	
1 02	Annað en kennsla	81 900	
	Gjöld samtals		361 300

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	309 600	
52–58	Önnur gjöld	51 700	
5	Gjöld samtals	361 300	
4	Sértekjur	12 500	
	Mismunur		**348 800**

02–516 Iðnskólinn í Hafnarfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			55 400
1 01	Kennsla	40 800	
1 02	Annað en kennsla	14 600	
	Gjöld samtals		55 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	46 900	
52–58	Önnur gjöld	8 500	
5	Gjöld samtals	55 400	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**54 300**

02–517 Hótel- og veitingaskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 600
1 01	Kennsla	15 600	
1 02	Annað en kennsla	25 000	
	Gjöld samtals		40 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 000	
52–58	Önnur gjöld	21 600	
5	Gjöld samtals		**40 600**

02–518 Fiskvinnsluskólinn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			30 000
1 01	Kennsla	10 500	
1 02	Annað en kennsla	19 500	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			4 000
6 01	Tæki og búnaður	4 000	
	Gjöld samtals		34 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 800	
52–58	Önnur gjöld	21 200	
5	Gjöld samtals	34 000	
4	Sértekjur	10 700	
	Mismunur		**23 300**

02–523 Fósturskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			66 200
1 01	Kennsla	38 900	
1 02	Annað en kennsla	13 800	
1 03	Fjarkennsla og námskeiðahald	13 500	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		68 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	57 200	
52–58	Önnur gjöld	11 000	
5	Gjöld samtals	68 200	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**67 100**

02–524 Þroskaþjálfaskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 500
1 01	Kennsla	14 100	
1 02	Annað en kennsla	8 400	
	Gjöld samtals		22 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 400	
52–58	Önnur gjöld	7 100	
5	Gjöld samtals		**22 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–531 Íþróttakennaraskóli Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			29 600
1 01	Kennsla	15 600	
1 02	Annað en kennsla	14 000	
Stofnkostnaður:			10 000
6 10	Sundlaug	10 000	
	Gjöld samtals		39 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	21 900	
52–58	Önnur gjöld	17 700	
5	Gjöld samtals	39 600	
4	Sértekjur	2 800	
	Mismunur		**36 800**
02–541 Hússtjórnarskólinn í Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 900
1 01	Hússtjórnarskólinn í Reykjavík	8 900	
	Gjöld samtals		8 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 900	
52–58	Önnur gjöld	2 000	
5	Gjöld samtals	8 900	
4	Sértekjur	1 700	
	Mismunur		**7 200**
02–551 Hússtjórnarskólinn Hallormsstað			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 100
1 01	Hússtjórnarskólinn Hallormsstað	8 100	
	Gjöld samtals		8 100

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 100	
52–58	Önnur gjöld	2 000	
5	Gjöld samtals	8 100	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**7 000**

02–553 Hússtjórnarskólar

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			600
1 01	Hússtjórnarskólar, almennt	600	
	Gjöld samtals		600
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	600	
5	Gjöld samtals		**600**

02–561 Myndlista- og handíðaskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			99 700
1 01	Kennsla	47 700	
1 02	Annað en kennsla	52 000	
Viðhaldsverkefni:			2 100
5 01	Fasteign	2 100	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		103 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	63 900	
52–58	Önnur gjöld	39 900	
5	Gjöld samtals	103 800	
4	Sértekjur	38 900	
	Mismunur		**64 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–562 Leiklistarskóli Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			31 100
1 01	Kennsla	11 800	
1 02	Annað en kennsla	19 300	
	Gjöld samtals		31 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 200	
52–58	Önnur gjöld	10 900	
5	Gjöld samtals	31 100	
4	Sértekjur	500	
	Mismunur		**30 600**
02–563 Tónlistarskólinn í Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 600
1 10	Tónlistarskólinn í Reykjavík	9 600	
	Gjöld samtals		9 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 600	
5	Gjöld samtals		**9 600**
02–571 Sjómannaskólahúsið			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 600
1 01	Sjómannaskólahúsið	20 600	
Viðhaldsverkefni:			3 100
5 01	Fasteign	3 100	
Stofnkostnaður:			5 000
6 10	Lóðarframkvæmdir	5 000	
	Gjöld samtals		28 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 800	
52–58	Önnur gjöld	16 900	
5	Gjöld samtals	28 700	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**27 600**

02–580 Samvinnuskólinn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			34 700
1 01	Kennsla	15 800	
1 02	Annað en kennsla	18 900	
	Gjöld samtals		34 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	18 500	
52–58	Önnur gjöld	16 200	
5	Gjöld samtals	34 700	
4	Sértekjur	1 500	
	Mismunur		**33 200**

02–581 Verslunarskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			183 100
1 01	Kennsla	127 500	
1 02	Annað en kennsla	55 600	
	Gjöld samtals		183 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	144 900	
52–58	Önnur gjöld	38 200	
5	Gjöld samtals	183 100	
4	Sértekjur	2 300	
	Mismunur		**180 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–601	**Héraðsskólinn Reykholti**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 400
1 01	Kennsla	13 800	
1 02	Annað en kennsla	7 600	
	Gjöld samtals		21 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	16 700	
52–58	Önnur gjöld	4 700	
5	Gjöld samtals	21 400	
4	Sértekjur	700	
	Mismunur		**20 700**
02–602	**Héraðsskólinn Núpi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			19 900
1 01	Kennsla	9 200	
1 02	Annað en kennsla	10 700	
	Gjöld samtals		19 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 200	
52–58	Önnur gjöld	7 700	
5	Gjöld samtals	19 900	
4	Sértekjur	900	
	Mismunur		**19 000**
02–603	**Héraðsskólinn Reykjanesi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 800
1 01	Héraðsskólinn Reykjanesi	3 800	
	Gjöld samtals		3 800
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	3 800	
5	Gjöld samtals		**3 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–604	**Héraðsskólinn Reykjum**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		14 000
1 01	Skólabúðir	14 000	
	Gjöld samtals		14 000
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	9 700	
52–58	Önnur gjöld	4 300	
5	Gjöld samtals	14 000	
4	Sértekjur	200	
	Mismunur		**13 800**
02–605	**Alþýðuskólinn Eiðum**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		31 100
1 01	Kennsla	17 600	
1 02	Annað en kennsla	13 500	
	Gjöld samtals		31 100
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	20 900	
52–58	Önnur gjöld	10 200	
5	Gjöld samtals	31 100	
4	Sértekjur	1 500	
	Mismunur		**29 600**
02–606	**Héraðsskólinn Skógum**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		19 500
1 01	Kennsla	10 100	
1 02	Annað en kennsla	9 400	
	Gjöld samtals		19 500

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 800	
52–58	Önnur gjöld	6 700	
5	Gjöld samtals	19 500	
4	Sértekjur	700	
	Mismunur		**18 800**

02–700 Grunnskólar, Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 222 400
1 01	Grunnskólar, Reykjavík	1 222 400	
	Gjöld samtals		1 222 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 222 400	
5	Gjöld samtals		**1 222 400**

02–701 Grunnskólar, Reykjanesi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 024 900
1 01	Grunnskólar, Reykjanesi	1 024 900	
	Gjöld samtals		1 024 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 024 900	
5	Gjöld samtals		**1 024 900**

02–703 Grunnskólar, Vesturlandi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			309 800
1 01	Grunnskólar, Vesturlandi	309 800	
	Gjöld samtals		309 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	309 800	
5	Gjöld samtals		**309 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–704 Grunnskólar, Vestfjörðum			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			211 200
1 01	Grunnskólar, Vestfjörðum	211 200	
	Gjöld samtals		211 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	211 200	
5	Gjöld samtals		**211 200**
02–705 Grunnskólar, Norðurlandi vestra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			225 400
1 01	Grunnskólar, Norðurlandi vestra	225 400	
	Gjöld samtals		225 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	225 400	
5	Gjöld samtals		**225 400**
02–706 Grunnskólar, Norðurlandi eystra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			468 200
1 01	Grunnskólar, Norðurlandi eystra	468 200	
	Gjöld samtals		468 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	468 200	
5	Gjöld samtals		**468 200**
02–707 Grunnskólar, Austurlandi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			275 300
1 01	Grunnskólar, Austurlandi	275 300	
	Gjöld samtals		275 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	275 300	
5	Gjöld samtals		**275 300**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–708 Grunnskólar, Suðurlandi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			392 000
1 01	Grunnskólar, Suðurlandi	392 000	
	Gjöld samtals		392 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	392 000	
5	Gjöld samtals		**392 000**
02–710 Fræðsluskrifstofa Reykjavíkurumdæmis			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			43 100
1 01	Fræðsluskrifstofa Reykjavíkurumdæmis	43 100	
	Gjöld samtals		43 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	32 300	
52–58	Önnur gjöld	10 800	
5	Gjöld samtals		**43 100**
02–711 Fræðsluskrifstofa Reykjanessumdæmis			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			28 000
1 01	Fræðsluskrifstofa Reykjanessumdæmis	28 000	
	Gjöld samtals		28 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 400	
52–58	Önnur gjöld	7 600	
5	Gjöld samtals		**28 000**
02–713 Fræðsluskrifstofa Vesturlandsumdæmis			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			16 600
1 01	Fræðsluskrifstofa Vesturlandsumdæmis	16 600	
	Gjöld samtals		16 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 100	
52–58	Önnur gjöld	5 500	
5	Gjöld samtals		**16 600**

02–714 Fræðsluskrifstofa Vestfjarðaumdæmis

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			13 600
1 01	Fræðsluskrifstofa Vestfjarðaumdæmis	13 600	
	Gjöld samtals		13 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 600	
52–58	Önnur gjöld	5 000	
5	Gjöld samtals		**13 600**

02–715 Fræðsluskrifstofa Norðurlandsumdæmis vestra

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 900
1 01	Fræðsluskrifstofa Norðurlandsumdæmis vestra	14 900	
	Gjöld samtals		14 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 800	
52–58	Önnur gjöld	5 100	
5	Gjöld samtals		**14 900**

02–716 Fræðsluskrifstofa Norðurlandsumdæmis eystra

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			24 600
1 01	Fræðsluskrifstofa Norðurlandsumdæmis eystra	24 600	
	Gjöld samtals		24 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 700	
52–58	Önnur gjöld	8 900	
5	Gjöld samtals		**24 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–717	**Fræðsluskrifstofa Austurlandsumdæmis**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			13 200
1 01	Fræðsluskrifstofa Austurlandsumdæmis	13 200	
	Gjöld samtals		13 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 700	
52–58	Önnur gjöld	4 500	
5	Gjöld samtals		**13 200**
02–718	**Fræðsluskrifstofa Suðurlandsumdæmis**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 900
1 01	Fræðsluskrifstofa Suðurlandsumdæmis	17 900	
	Gjöld samtals		17 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 200	
52–58	Önnur gjöld	6 700	
5	Gjöld samtals		**17 900**
02–719	**Fræðsluskrifstofur, almennt**		
Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			7 300
5 01	Viðhald, óskipt	7 300	
	Gjöld samtals		7 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 100	
52–58	Önnur gjöld	5 200	
5	Gjöld samtals		**7 300**
02–720	**Grunnskólar, almennt**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			198 300
1 12	Umferðarfræðsla í skólum	3 500	
1 20	Kennsla á Landspítala og Landakotsspítala	3 600	
1 30	Safnakennsla	2 800	
1 31	Sérstök fræðsluverkefni	6 600	
1 33	Þróunarsjóður leikskóla	3 500	

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 34	Þróunarstarf í leikskólum	1 500	
1 41	Landakotsskóli, rekstrarstyrkur	5 100	
1 42	Hlíðardalsskóli, rekstrarstyrkur	5 200	
1 43	Suðurhlíðaskóli, rekstrarstyrkur	4 500	
1 44	Tjarnarskóli, rekstrarstyrkur	4 100	
1 50	Orlof kennara	5 900	
1 51	Rannsóknasjóður grunnskólakennara	39 000	
1 60	Stjórnskipaðir prófdómarar	8 800	
1 70	Höfundagreiðslur samkvæmt gerðardómi	12 100	
1 80	Sérkennsla í grunnskólum, óskipt	10 000	
1 82	Þróunarstörf í grunnskólum	9 200	
1 83	Starfsleiknínám	9 400	
1 84	Námsstjórn og þróunarverkefni	10 000	
1 85	Námsráðgjöf í grunnskólum	6 200	
1 86	Endurmenntun sálfræðinga	2 800	
1 88	Réttindanám leiðbeinenda	4 900	
1 89	Leiðsögn nýliða	5 200	
1 90	Grunnskólar, óskipt	34 400	
Stofnkostnaður:			8 000
6 90	Tölvuvæðing í grunnskólum	8 000	
	Gjöld samtals		206 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	142 500	
52–58	Önnur gjöld	25 100	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	18 900	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	19 800	
5	Gjöld samtals		**206 300**

02–750 Skólar fyrir fatlaða

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			190 600
1 20	Sérdeild fyrir einhverf börn	10 900	
1 21	Sérdeild fyrir sjónskert börn	6 100	
1 22	Sérdeildir Hlíðaskóla	11 000	
1 37	Hvammshlíðarskóli	25 300	
1 40	Dagvist fatlaðra forskólabarna	82 400	
1 50	Sameiginleg þjónusta	47 000	
1 60	Almennt	7 900	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Viðhaldsverkefni:			3 600
5 90	Fasteignir	3 600	
	Gjöld samtals		194 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	57 300	
52–58	Önnur gjöld	37 100	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	82 400	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	17 400	
5	Gjöld samtals	194 200	
4	Sértekjur	1 400	
	Mismunur		**192 800**

02–752 Öskjuhlíðarskóli

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			103 000
1 10	Öskjuhlíðarskóli	90 100	
1 20	Fjölskylduheimilið Reynilundi 4	7 700	
1 30	Skóladagheimilið Lindarflöt 41	5 200	
	Gjöld samtals		103 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	89 800	
52–58	Önnur gjöld	13 200	
5	Gjöld samtals	103 000	
4	Sértekjur	600	
	Mismunur		**102 400**

02–754 Safamýrarskóli

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			56 700
1 01	Safamýrarskóli	56 700	
	Gjöld samtals		56 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	52 300	
52–58	Önnur gjöld	4 400	
5	Gjöld samtals		**56 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–755 Dalbrautarskóli			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 200
1 01	Dalbrautarskóli	14 200	
	Gjöld samtals		14 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 500	
52–58	Önnur gjöld	1 700	
5	Gjöld samtals		**14 200**
02–756 Fullorðinsfræðsla fatlaðra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			59 700
1 01	Skólinn við Kópavogsbraut	34 600	
1 02	Brautarskóli	18 700	
1 03	Skólinn að Sólheimum	3 300	
1 04	Skólinn að Tjaldanesi	3 100	
	Gjöld samtals		59 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	56 400	
52–58	Önnur gjöld	3 300	
5	Gjöld samtals		**59 700**
02–798 Einholtsskóli			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			12 700
1 01	Skóli Unglingaheimilis ríkisins	12 700	
	Gjöld samtals		12 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 000	
52–58	Önnur gjöld	3 700	
5	Gjöld samtals		**12 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–799 Heyrnleysingjaskólinn			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			50 500
1 01	Kennsla	29 800	
1 02	Annað en kennsla	20 700	
	Gjöld samtals		50 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	41 000	
52–58	Önnur gjöld	9 500	
5	Gjöld samtals	50 500	
4	Sértekjur	200	
	Mismunur		**50 300**
02–802 Vernd barna og ungmenna			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 700
1 30	Meðferðarheimili Torfastöðum	14 700	
	Gjöld samtals		14 700
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	14 700	
5	Gjöld samtals	14 700	
4	Sértekjur	6 900	
	Mismunur		**7 800**
02–804 Kvikmyndaeftirlit ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 600
1 01	Kvikmyndaeftirlit ríkisins	4 600	
	Gjöld samtals		4 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 500	
52–58	Önnur gjöld	1 100	
5	Gjöld samtals	4 600	
4	Sértekjur	3 600	
	Mismunur		**1 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–806 Barnaverndarráð Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 400
1 01	Barnaverndarráð Íslands	10 400	
	Gjöld samtals		10 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 600	
52–58	Önnur gjöld	2 800	
5	Gjöld samtals		**10 400**
02–870 Meðferðarheimilið Tindar			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			47 500
1 01	Meðferðarheimili fyrir unga fíkniefnaneytendur	42 900	
1 02	Eftirmeðferðardeild	4 600	
	Gjöld samtals		47 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	34 900	
52–58	Önnur gjöld	12 600	
5	Gjöld samtals		**47 500**
02–871 Unglingaheimili ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			73 200
1 01	Unglingaheimili ríkisins	73 200	
	Gjöld samtals		73 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	54 000	
52–58	Önnur gjöld	19 200	
5	Gjöld samtals	73 200	
4	Sértekjur	35 200	
	Mismunur		**38 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–872 Lánasjóður íslenskra námsmanna			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 220 000
1 01	Lánasjóður íslenskra námsmanna	2 220 000	
	Gjöld samtals		2 220 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	2 220 000	
5	Gjöld samtals		**2 220 000**
02–884 Jöfnun á námskostnaði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			96 100
1 01	Jöfnun á námskostnaði	83 600	
1 10	Skólaakstur	12 500	
	Gjöld samtals		96 100
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	12 500	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	83 600	
5	Gjöld samtals		**96 100**
02–901 Landsbókasafn Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			44 300
1 01	Landsbókasafn Íslands	44 300	
Stofnkostnaður:			7 000
6 01	Bókakaup o.fl.	7 000	
	Gjöld samtals		51 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	32 300	
52–58	Önnur gjöld	19 000	
5	Gjöld samtals	51 300	
4	Sértekjur	1 400	
	Mismunur		**49 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–902	**Þjóðminjasafn Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			55 000
1 01	Þjóðminjasafn Íslands	55 000	
Viðhaldsverkefni:			10 300
5 90	Verndun gamalla húsa	10 300	
Stofnkostnaður:			12 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
6 90	Húseign við Suðurgötu, endurbætur	10 000	
	Gjöld samtals		77 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	39 000	
52–58	Önnur gjöld	38 300	
5	Gjöld samtals	77 300	
4	Sértekjur	600	
	Mismunur		**76 700**
02–903	**Þjóðskjalasafn Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			43 500
1 01	Þjóðskjalasafn Íslands	43 500	
Stofnkostnaður:			10 000
6 01	Endurbætur	7 500	
6 02	Tæki og búnaður	2 500	
	Gjöld samtals		53 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	27 400	
52–58	Önnur gjöld	26 100	
5	Gjöld samtals	53 500	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**52 200**
02–904	**Safnahúsið við Hverfisgötu**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 700
1 01	Safnahúsið við Hverfisgötu	5 700	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Viðhaldsverkefni:			2 000
5 01	Fasteign	2 000	
	Gjöld samtals		7 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 500	
52–58	Önnur gjöld	3 200	
5	Gjöld samtals		**7 700**

02–906 Listasafn Einars Jónssonar

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 400
1 01	Listasafn Einars Jónssonar	4 400	
Viðhaldsverkefni:			2 100
5 01	Fasteign	2 100	
	Gjöld samtals		6 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 500	
52–58	Önnur gjöld	3 000	
5	Gjöld samtals	6 500	
4	Sértekjur	400	
	Mismunur		**6 100**

02–907 Listasafn Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			44 500
1 01	Listasafn Íslands	41 800	
1 02	Listasafn Ásgríms Jónssonar	2 700	
Viðhaldsverkefni:			800
5 01	Fasteign	800	
Stofnkostnaður:			19 200
6 01	Listaverkakaup	12 000	
6 20	Fríkirkjuvegur 7	7 200	
	Gjöld samtals		64 500

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	27 900	
52–58	Önnur gjöld	36 600	
5	Gjöld samtals	64 500	
4	Sértekjur	8 300	
	Mismunur		**56 200**

02–908 Kvikmyndasafn Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 500
1 01	Kvikmyndasafn Íslands	8 500	
	Gjöld samtals		8 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 300	
52–58	Önnur gjöld	4 200	
5	Gjöld samtals		**8 500**

02–909 Blindrabókasafn Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 200
1 01	Blindrabókasafn Íslands	25 200	
Stofnkostnaður:			3 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
6 10	Lagfæring á húsnæði	1 000	
	Gjöld samtals		28 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 700	
52–58	Önnur gjöld	16 500	
5	Gjöld samtals		**28 200**

02–919 Söfn, ýmis framlög

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 000
1 10	Listasafn ASÍ	3 000	
1 11	Nýlistasafn	2 000	
1 12	Listasafn Sigurjóns Ólafssonar	4 500	
1 19	Listasöfn, styrkir	2 500	
1 20	Byggða- og minjasöfn	12 600	

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 21	Sjóminjasafn	6 000	
1 22	Nesstofa	5 000	
1 30	Sögusafn alþýðu	900	
1 31	Kvennasögusafn	1 000	
1 40	Amtsbókasafn	400	
1 49	Söfn, styrkir	2 100	
	Stofnkostnaður:		8 000
6 11	Nýlistasafn	2 200	
6 20	Safnastofnun Austurlands	5 800	
	Gjöld samtals		48 000
	Tegundasundurliðun:		
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	48 000	
5	Gjöld samtals		**48 000**

02–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		299 800
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	299 800	
	Gjöld samtals		299 800
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	289 300	
52–58	Önnur gjöld	10 500	
5	Gjöld samtals		**299 800**

02–972 Íslenski dansflokkurinn og Listdansskólinn

	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		42 100
1 01	Íslenski dansflokkurinn	31 600	
1 10	Listdansskólinn	10 500	
	Gjöld samtals		42 100

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	28 100	
52–58	Önnur gjöld	14 000	
5	Gjöld samtals	42 100	
4	Sértekjur	6 800	
	Mismunur		**35 300**

02–973 Þjóðleikhús

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			254 000
1 01	Þjóðleikhús	254 000	
Stofnkostnaður:			12 000
6 50	Endurbætur	12 000	
	Gjöld samtals		266 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	12 000	
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	254 000	
5	Gjöld samtals		**266 000**

02–974 Sinfóníuhljómsveit Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			99 000
1 01	Sinfóníuhljómsveit Íslands	99 000	
	Gjöld samtals		99 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	99 000	
5	Gjöld samtals		**99 000**

02–976 Menningarsjóður

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 000
1 01	Menningarsjóður	6 000	
	Gjöld samtals		6 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	6 000	
5	Gjöld samtals		**6 000**

02–977 Þjóðarbókhlaða

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			335 000
6 01	Þjóðarbókhlaða	335 000	
	Gjöld samtals		335 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	335 000	
5	Gjöld samtals		**335 000**

02–979 Húsafriðunarsjóður

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			10 500
6 10	Húsafriðunarsjóður	10 500	
	Gjöld samtals		10 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	10 500	
5	Gjöld samtals		**10 500**

02–980 Listskreytingasjóður

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			12 000
6 01	Listskreytingasjóður	12 000	
	Gjöld samtals		12 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	12 000	
5	Gjöld samtals		**12 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–981 Kvikmyndasjóður			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			91 500
1 01	Kvikmyndasjóður	91 500	
	Gjöld samtals		91 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	91 500	
5	Gjöld samtals		**91 500**
02–982 Listir, framlög			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			274 700
1 10	Listasjóður	18 900	
1 11	Launasjóður rithöfunda	37 700	
1 13	Höfundagreiðslur samkvæmt 21. gr. höfundalaga	400	
1 14	Rithöfundasjóður Íslands	10 800	
1 15	Þýðingarsjóður	6 800	
1 16	Bókmenntakynningarsjóður	1 800	
1 20	Leikfélag Reykjavíkur	1 000	
1 21	Leikfélag Akureyrar	19 300	
1 22	Starfsemi áhugaleikhópa	14 000	
1 23	Bandalag íslenskra leikfélaga	2 500	
1 24	Starfsemi atvinnuleikhópa	12 000	
1 25	Leiklistarráð	300	
1 28	Kynning á íslenskri list erlendis	9 000	
1 30	Íslenska óperan	41 800	
1 32	Tónskáldasjóður	5 900	
1 33	Íslensk tónverkamiðstöð	4 600	
1 34	Sinfóníuhljómsveit æskunnar	2 800	
1 35	Íslenska hljómsveitin	2 000	
1 37	Tónlistarstarfsemi, styrkir	6 400	
1 40	Launasjóður myndlistarmanna	23 500	
1 42	Myndlistarskólinn í Reykjavík	4 000	
1 43	Myndlistarskólinn á Akureyri	6 500	
1 44	Samband íslenskra myndlistarmanna	1 000	
1 48	Listamiðstöð í Straumi	1 000	
1 70	Heiðurslaun listamanna samkvæmt ákvörðun Alþingis [1]	15 300	
1 72	Höfundasjóður myndlistarmanna	500	
1 73	Bandalag íslenskra listamanna	500	
1 74	Listkynning, styrkir	800	
1 75	Lista- og menningarmál, ýmis	9 000	
1 76	Menningarsjóður félagsheimila	7 500	

1) Sjá sundurliðun í sérstöku yfirliti 3.

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 77	Samnorræn menningarkynning	800	
1 79	M-hátíð	1 100	
1 80	Listahátíð	3 000	
1 82	Ferðaleikhúsið	700	
1 83	Leikbrúðuland	1 500	
	Gjöld samtals		274 700

Tegundasundurliðun:

59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	274 700	
5	Gjöld samtals		**274 700**

02–983 Ýmis fræðistörf

Viðfangsefni:

Almennur rekstur:			15 500
1 10	Vísinda- og fræðistörf	1 700	
1 11	Styrkur til útgáfustarfa	3 000	
1 20	Iðnsaga Íslands	5 000	
1 21	Tónlistarsaga Íslands	2 400	
1 22	Frönsk-íslensk orðabók	3 000	
1 30	Hið íslenska fornleifafélag	400	
	Gjöld samtals		15 500

Tegundasundurliðun:

59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	15 500	
5	Gjöld samtals		**15 500**

02–984 Norræn samvinna

Viðfangsefni:

Almennur rekstur:			5 100
1 10	Norrænt samstarf	1 100	
1 11	Norræna félagið	700	
1 17	Menningarsamskipti við Færeyinga	700	
1 18	Menningarsjóður Íslands og Finnlands	300	
1 21	Alþjóðleg rannsóknaáætlun um borun á hafsbotni	900	
1 22	Norræna félagið, norræn atvinnumiðlun	700	
1 24	Norræna félagið, norræn nemendaskipti	700	
	Gjöld samtals		5 100

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	5 100	
5	Gjöld samtals		**5 100**

02–985 Alþjóðleg samskipti

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			36 900
1 10	Evrópubandalagið, vísindasamstarf	14 300	
1 11	Kvikmyndasjóður Evrópu	1 700	
1 12	Evreka	4 600	
1 20	Þátttaka í starfi UNESCO	800	
1 90	Ýmsir alþjóðlegir samningar	15 500	
	Gjöld samtals		36 900
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	36 900	
5	Gjöld samtals		**36 900**

02–988 Æskulýðsmál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			32 300
1 10	Æskulýðsráð ríkisins	1 800	
1 11	Æskulýðssamband Íslands	1 200	
1 12	Ungmennafélag Íslands	10 500	
1 13	Bandalag íslenskra skáta	5 500	
1 14	Bandalag íslenskra skáta, Úlfljótsvatn	2 000	
1 16	Íslenskir ungtemplarar	1 200	
1 17	Starfsemi KFUM og KFUK	4 200	
1 18	Iðnnemasamband Íslands	4 000	
1 19	Æskulýðsmál, almennt	1 900	
Stofnkostnaður:			3 500
6 20	KFUM og KFUK, byggingarstyrkur	1 000	
6 21	Séra Friðrikskapella, byggingarstyrkur	2 500	
	Gjöld samtals		35 800
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	35 800	
5	Gjöld samtals		**35 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–989	**Ýmis íþróttamál**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			79 200
1 10	Íþróttasamband Íslands	26 900	
1 11	Ólympíunefnd Íslands	8 000	
1 12	Ólympíunefnd fatlaðra	2 000	
1 13	Íþróttamál fatlaðra	4 000	
1 15	Íþróttastarfsemi, almenn	1 000	
1 16	Íþróttafélög, styrkir	16 000	
1 18	Íþróttamiðstöð Íslands	2 500	
1 20	Glíma, kynning í skólum	2 000	
1 21	Skáksamband Íslands	4 400	
1 22	Launasjóður stórmeistara í skák	5 000	
1 25	Skákskóli Íslands	2 500	
1 30	Bridgesamband Íslands	900	
1 40	Ýmis framlög til íþróttamála	4 000	
Stofnkostnaður:			2 000
6 13	Íþróttasamband fatlaðra, vegna endurhæfingar	2 000	
	Gjöld samtals		81 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 000	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	76 200	
5	Gjöld samtals		**81 200**
02–997	**Uppgjör við sveitarfélög**		
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			400 000
6 01	Uppgjör við sveitarfélög	400 000	
	Gjöld samtals		400 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	400 000	
5	Gjöld samtals		**400 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
02–998 Ráðstöfunarfé			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			15 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	15 000	
	Gjöld samtals		15 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	15 000	
5	Gjöld samtals		**15 000**
02–999 Ýmislegt			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 900
1 24	Norræn ráðstefna um fullorðinsfræðslu	1 500	
1 43	Skriðuklaustur	500	
1 50	Landssamband hjálparsveita skáta	3 000	
1 63	Menntastofnun Íslands og Bandaríkjanna	2 700	
1 64	Þjóðræknisfélag Íslendinga	1 500	
1 92	Ýmis framlög	10 000	
1 93	Kvenfélagasamband Íslands	1 600	
1 97	Útvarpsréttarnefnd	1 500	
1 98	Félög, styrkir	600	
Stofnkostnaður:			33 000
6 20	Gamli Stýrimannaskólinn við Öldugötu	3 000	
6 90	Kostnaður vegna handboltahallar	30 000	
	Gjöld samtals		55 900
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	3 000	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	52 900	
5	Gjöld samtals		**55 900**
	Samtals		16 835 400

03 Utanríkisráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
03–101 Utanríkisráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			327 300
1 01	Yfirstjórn	162 600	
1 21	Alþjóðaráðstefnur	24 400	
1 30	Upplýsinga- og kynningarstarfsemi	6 400	
1 50	Viðskiptaskrifstofa	79 500	
1 51	Útflutningsráð Íslands	10 000	
1 52	Formennska Íslands í EFTA	14 800	
1 53	Þýðingar laga og reglugerða Evrópubandalagsins	29 600	
Stofnkostnaður:			10 000
6 01	Tæki og búnaður	10 000	
	Gjöld samtals		337 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	96 100	
52–58	Önnur gjöld	231 200	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	10 000	
5	Gjöld samtals		**337 300**
03–102 Varnarmálaskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			35 900
1 01	Varnarmálaskrifstofa	35 900	
	Gjöld samtals		35 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	21 300	
52–58	Önnur gjöld	14 600	
5	Gjöld samtals	35 900	
4	Sértekjur	3 400	
	Mismunur		**32 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
03–103 Skrifstofa ráðherranefndar Norðurlandaráðs			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 900
1 01	Skrifstofa ráðherranefndar Norðurlandaráðs	11 900	
	Gjöld samtals		11 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 000	
52–58	Önnur gjöld	6 900	
5	Gjöld samtals		**11 900**
03–199 Ráðstöfunarfé			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 000
1 10	Ráðstöfunarfé samkvæmt ákvörðun ráðherra	5 000	
	Gjöld samtals		5 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	5 000	
5	Gjöld samtals		**5 000**
03–201 Lögreglustjórinn á Keflavíkurflugvelli			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			152 500
1 01	Yfirstjórn	18 200	
1 10	Tollgæsla á Keflavíkurflugvelli	42 100	
1 20	Ríkislögregla á Keflavíkurflugvelli	92 200	
Stofnkostnaður:			1 800
6 01	Tæki og búnaður	1 800	
	Gjöld samtals		154 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	115 700	
52–58	Önnur gjöld	38 600	
5	Gjöld samtals	154 300	
4	Sértekjur	23 000	
	Mismunur		**131 300**

		Þús. kr.	Þús. kr.
03–301	**Sendiráð Íslands í Bonn**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		23 200
1 01	Sendiráð Íslands í Bonn	23 200	
	Gjöld samtals		23 200
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	17 000	
52–58	Önnur gjöld	6 200	
5	Gjöld samtals		**23 200**
03–302	**Sendiráð Íslands í Kaupmannahöfn**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		26 400
1 01	Sendiráð Íslands í Kaupmannahöfn	26 400	
	Gjöld samtals		26 400
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	15 800	
52–58	Önnur gjöld	10 600	
5	Gjöld samtals		**26 400**
03–303	**Sendiráð Íslands í London**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		32 300
1 01	Sendiráð Íslands í London	32 300	
	Gjöld samtals		32 300
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	19 200	
52–58	Önnur gjöld	13 100	
5	Gjöld samtals		**32 300**
03–304	**Sendiráð Íslands í Moskvu**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		31 000
1 01	Sendiráð Íslands í Moskvu	31 000	
	Gjöld samtals		31 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	18 300	
52–58	Önnur gjöld	12 700	
5	Gjöld samtals		**31 000**

03–305 Sendiráð Íslands í Ósló

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			23 100
1 01	Sendiráð Íslands í Ósló	23 100	
	Gjöld samtals		23 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 400	
52–58	Önnur gjöld	7 700	
5	Gjöld samtals		**23 100**

03–306 Sendiráð Íslands í París og fastanefnd hjá Evrópuráðinu, OECD og UNESCO

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			41 000
1 01	Sendiráð Íslands í París og fastanefnd hjá Evrópuráðinu, OECD og UNESCO	41 000	
	Gjöld samtals		41 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	22 700	
52–58	Önnur gjöld	18 300	
5	Gjöld samtals		**41 000**

03–307 Sendiráð Íslands í Stokkhólmi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 600
1 01	Sendiráð Íslands í Stokkhólmi	22 600	
	Gjöld samtals		22 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	14 100	
52–58	Önnur gjöld	8 500	
5	Gjöld samtals		**22 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
03–308	**Sendiráð Íslands í Washington**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		33 700
1 01	Sendiráð Íslands í Washington	33 700	
	Gjöld samtals		33 700
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	20 500	
52–58	Önnur gjöld	13 200	
5	Gjöld samtals		**33 700**
03–309	**Fastanefnd Íslands hjá Sameinuðu þjóðunum og aðalræðismaður Íslands í New York**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		41 300
1 01	Fastanefnd Íslands hjá Sameinuðu þjóðunum og aðalræðismaður Íslands í New York	41 300	
	Gjöld samtals		41 300
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	19 600	
52–58	Önnur gjöld	21 700	
5	Gjöld samtals		**41 300**
03–310	**Sendiráð Íslands í Brussel og hjá Evrópubandalaginu**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		37 800
1 01	Sendiráð Íslands í Brussel og hjá Evrópubandalaginu	37 800	
	Gjöld samtals		37 800
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	22 100	
52–58	Önnur gjöld	15 700	
5	Gjöld samtals		**37 800**

	Þús. kr.	Þús. kr.
03–311 Fastanefnd Íslands hjá Norður-Atlantshafsbandalaginu		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		37 100
1 01 Fastanefnd Íslands hjá Norður-Atlantshafsbandalaginu	37 100	
Gjöld samtals		37 100
Tegundasundurliðun:		
51 Laun	22 100	
52–58 Önnur gjöld	15 000	
5 Gjöld samtals		**37 100**
03–312 Fastanefnd Íslands hjá alþjóðastofnunum og EFTA í Genf		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		39 600
1 01 Fastanefnd Íslands hjá alþjóðastofnunum og EFTA í Genf	39 600	
Gjöld samtals		39 600
Tegundasundurliðun:		
51 Laun	22 800	
52–58 Önnur gjöld	16 800	
5 Gjöld samtals		**39 600**
03–313 Sendiráð, almennt		
Viðfangsefni:		
Viðhaldsverkefni:		19 000
5 90 Viðhald	19 000	
Stofnkostnaður:		10 000
6 90 Tæki og búnaður	10 000	
Gjöld samtals		29 000
Tegundasundurliðun:		
52–58 Önnur gjöld	29 000	
5 Gjöld samtals		**29 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
03–390	**Þróunarsamvinnustofnun Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			110 500
1 01	Þróunarsamvinnustofnun Íslands	110 500	
	Gjöld samtals		110 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	110 500	
5	Gjöld samtals		**110 500**
03–391	**Þróunarmál og alþjóðleg hjálparstarfsemi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			67 700
1 10	Háskóli Sameinuðu þjóðanna	24 400	
1 11	Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna, FAO	6 900	
1 12	Þróunaraðstoð Sameinuðu þjóðanna, UNDP	16 800	
1 13	Alþjóðabarnahjálparstofnunin, UNICEF	8 200	
1 30	Ýmis framlög til þróunarmála	11 400	
	Gjöld samtals		67 700
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	67 700	
5	Gjöld samtals		**67 700**
03–399	**Ýmis utanríkismál**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			30 600
1 40	Samskipti við Vestur-Íslendinga	1 600	
1 70	Félag Sameinuðu þjóðanna á Íslandi	500	
1 90	Til ráðstöfunar vegna hagræðingar	28 500	
	Gjöld samtals		30 600
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	28 500	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	2 100	
5	Gjöld samtals		**30 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
03–401	**Alþjóðastofnanir**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			229 600
1 10	Sameinuðu þjóðirnar, UN	18 400	
1 11	Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin, WHO	6 500	
1 12	Alþjóðavinnumálastofnunin, ILO	4 300	
1 13	Menningarmálastofnun Sameinuðu þjóðanna, UNESCO	5 300	
1 15	Alþjóðakjarnorkumálastofnunin, IAEA	4 900	
1 16	Hið almenna samkomulag um tolla og viðskipti, GATT	2 000	
1 17	Alþjóðaveðurfræðistofnunin, WMO	1 100	
1 18	Alþjóðasiglingamálastofnunin, IMCO	1 000	
1 23	Gæslulið Sameinuðu þjóðanna á Kípur, UNFICYP	800	
1 25	Eftirlitsnefnd með gin- og klaufaveiki, FAO	100	
1 28	Tollasamvinnuráðið, CCC	1 200	
1 29	Alþjóðasjómælingastofnunin, IHB	500	
1 30	Alþjóðahvalveiðiráðið, IWC	5 200	
1 31	Alþjóðahafrannsóknir (ICES, ICNAF, NEAFC)	8 300	
1 32	Alþjóðastofnun til útgáfu tollalaga	100	
1 35	Parísarsamþykktin um vernd á sviði iðnaðar	1 100	
1 36	Bernarsambandið	600	
1 38	Alþjóðasamband sakamálalögreglu, INTERPOL	2 600	
1 39	Evrópuráðið	8 500	
1 40	Efnahags- og framfarastofnunin, OECD	10 400	
1 41	Atlantshafsbandalagið, NATO	29 000	
1 42	Fríverslunarsamtök Evrópu, EFTA	47 600	
1 44	Alþjóðanáttúruverndarsambandið	400	
1 45	Gæslulið Sameinuðu þjóðanna fyrir botni Miðjarðarhafs	800	
1 46	Alþjóðasamband um byggingarskipulag	100	
1 47	Óslóarsamningur um varnir gegn mengun	500	
1 48	Alþjóðajarðeðlisfræðisambandið	100	
1 49	Gæslulið Sameinuðu þjóðanna í Líbanon, UNIFIL	4 600	
1 50	Sameindalíffræðiþing Evrópu	400	
1 53	Parísarsamningur um varnir gegn mengun	500	
1 54	Mannfjöldasjóður Sameinuðu þjóðanna, UNFPA	200	
1 56	Sjóður Sameinuðu þjóðanna fyrir fórnarlömb pyntinga	300	
1 57	Norður-Atlantshafslaxveiðinefndin, NASCO	2 300	
1 60	Tölvugagnaskiptakerfi fyrir viðskipti, TEDIS	300	
1 61	Framlag Íslands til fjárlaga Norrænu ráðherranefndarinnar	59 600	
	Gjöld samtals		229 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	229 600	
5	Gjöld samtals		**229 600**

03–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 300
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	18 300	
	Gjöld samtals		18 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 500	
52–58	Önnur gjöld	2 800	
5	Gjöld samtals		**18 300**
	Samtals		1 392 800

04 Landbúnaðarráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
04–101 Landbúnaðarráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			69 600
1 01	Yfirstjórn	69 600	
	Gjöld samtals		69 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	34 600	
52–58	Önnur gjöld	35 000	
5	Gjöld samtals	69 600	
4	Sértekjur	6 600	
	Mismunur		**63 000**
04–171 Jarðeignir ríkisins, framlög			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			30 000
6 01	Jarðeignir ríkisins	30 000	
	Gjöld samtals		30 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	30 000	
5	Gjöld samtals		**30 000**
04–172 Jarðasjóður			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			100 000
6 01	Jarðasjóður	100 000	
	Gjöld samtals		100 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	100 000	
5	Gjöld samtals		**100 000**

04–201 Búnaðarfélag Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			79 500
1 01	Búnaðarfélag Íslands	79 500	
	Gjöld samtals		79 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	79 500	
5	Gjöld samtals		**79 500**

04–202 Hagþjónusta landbúnaðarins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			12 100
1 01	Hagþjónusta landbúnaðarins	12 100	
Stofnkostnaður:			1 000
6 01	Tæki og búnaður	1 000	
	Gjöld samtals		13 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 300	
52–58	Önnur gjöld	6 800	
5	Gjöld samtals	13 100	
4	Sértekjur	500	
	Mismunur		**12 600**

04–206 Rannsóknastofnun landbúnaðarins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			138 500
1 01	Aðalstöðvar	100 200	
1 90	Tilraunastöðvar	27 400	
1 95	Sérstök rannsóknarverkefni í landgræðslu	10 900	
Viðhaldsverkefni:			3 100
5 80	Viðhald fasteigna	3 100	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			17 800
6 01	Fasteignir	17 800	
	Gjöld samtals		159 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	96 100	
52–58	Önnur gjöld	63 300	
5	Gjöld samtals	159 400	
4	Sértekjur	19 200	
	Mismunur		**140 200**

04–231 Skógrækt ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			201 500
1 01	Yfirstjórn	112 700	
1 10	Rannsóknastöðin á Mógilsá	18 300	
1 70	Skógræktarstörf bænda	47 500	
1 82	Fimmtán ára áætlun um nytjaskógrækt	6 000	
1 83	Tilraunir með ræktun iðnviðar	10 000	
1 84	Sérstakt rannsóknarverkefni	5 000	
1 90	Skógrækt einstaklinga, styrkir	2 000	
Viðhaldsverkefni:			6 200
5 01	Fasteignir	6 200	
Stofnkostnaður:			16 600
6 01	Tæki og búnaður	6 500	
6 32	Fasteignir, óskipt	10 100	
	Gjöld samtals		224 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	84 600	
52–58	Önnur gjöld	69 200	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	68 500	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	2 000	
5	Gjöld samtals	224 300	
4	Sértekjur	62 800	
	Mismunur		**161 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
04–235 Landgræðsla ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			199 600
1 10	Almenn landgræðsla	92 800	
1 50	Landgræðsluframkvæmdir Mývatnssveit	2 000	
1 80	Sérstök verkefni á uppblásturssvæðum	79 800	
1 90	Fyrirhleðslur	25 000	
Viðhaldsverkefni:			4 200
5 20	Viðhald, óskipt	4 200	
Stofnkostnaður:			16 900
6 01	Tæki og búnaður	4 900	
6 10	Gunnarsholt, viðbygging	12 000	
	Gjöld samtals		220 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	35 100	
52–58	Önnur gjöld	78 800	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	106 800	
5	Gjöld samtals	220 700	
4	Sértekjur	10 100	
	Mismunur		**210 600**
04–239 Skógrækt og landgræðsla, ýmis verkefni			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			54 500
1 10	Skógræktarátak á Fljótsdalshéraði	51 500	
1 20	Skógræktarfélag Íslands	3 000	
	Gjöld samtals		54 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	51 500	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 000	
5	Gjöld samtals		**54 500**
04–243 Sauðfjárveikivarnir			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			230 000
1 01	Sauðfjárveikivarnir	230 000	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Viðhaldsverkefni:			9 400
5 01	Varnargirðingar	9 400	
	Gjöld samtals		239 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 600	
52–58	Önnur gjöld	17 400	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	201 400	
5	Gjöld samtals		**239 400**

04–245 Laxeldisstöðin í Kollafirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			34 000
1 10	Laxeldisstöðin í Kollafirði	34 000	
	Gjöld samtals		34 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	34 000	
5	Gjöld samtals		**34 000**

04–246 Veiðimálastofnun

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			60 400
1 01	Veiðimálastofnun	60 400	
Stofnkostnaður:			1 000
6 01	Tæki og búnaður	1 000	
	Gjöld samtals		61 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	35 800	
52–58	Önnur gjöld	25 100	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	500	
5	Gjöld samtals	61 400	
4	Sértekjur	28 100	
	Mismunur		**33 300**

		Þús. kr.	Þús. kr.
04–247 Yfirdýralæknir			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			63 600
1 01	Yfirstjórn	13 200	
1 20	Héraðsdýralæknar	45 200	
1 30	Dýralæknir fisksjúkdóma	4 100	
1 52	Eftirlit og eftirlitsferðir	1 100	
Viðhaldsverkefni:			4 200
5 90	Dýralæknisbústaðir, óskipt	4 200	
	Gjöld samtals		67 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	52 600	
52–58	Önnur gjöld	15 200	
5	Gjöld samtals	67 800	
4	Sértekjur	3 100	
	Mismunur		**64 700**
04–271 Landgræðslusjóður			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 01	Landgræðslusjóður	3 000	
	Gjöld samtals		3 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**
04–272 Einangrunarstöð í Hrísey			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			7 100
1 01	Einangrunarstöð í Hrísey	7 100	
	Gjöld samtals		7 100
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	7 100	
5	Gjöld samtals		**7 100**

		Þús. kr.	Þús. kr.
04–288	**Jarðræktar- og búfjárræktarlög, framlög**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			67 400
1 01	Kynbótastöðvar	26 100	
1 10	Héraðsbúnaðarsambönd	41 300	
Stofnkostnaður:			149 000
6 20	Jarðræktar- og búfjárræktarframlög	149 000	
	Gjöld samtals		216 400
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	216 400	
5	Gjöld samtals		**216 400**
04–289	**Sérstakar greiðslur í landbúnaði**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			494 000
1 10	Nauta-, svína-, hrossa- og alifuglaafurðir	460 000	
1 30	Loðdýrafóður	34 000	
	Gjöld samtals		494 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	494 000	
5	Gjöld samtals		**494 000**
04–290	**Greiðslur vegna búvöruframleiðslu**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 787 000
1 01	Uppbætur á útfluttar landbúnaðarafurðir	1 020 000	
1 30	Beinar greiðslur til bænda	1 475 000	
1 40	Uppkaup á fullvirðisrétti	292 000	
	Gjöld samtals		2 787 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	2 787 000	
5	Gjöld samtals		**2 787 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
04–291 Framleiðnisjóður landbúnaðarins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			340 000
1 10	Framleiðnisjóður landbúnaðarins	340 000	
	Gjöld samtals		340 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	340 000	
5	Gjöld samtals		**340 000**
04–299 Búnaðarmál, ýmis verkefni			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 900
1 10	Mat á búvörum	8 600	
1 20	Verðlagsnefnd landbúnaðarafurða	6 100	
1 21	Landþurrkun	1 500	
1 22	Ýmis verkefni	1 700	
	Gjöld samtals		17 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 500	
52–58	Önnur gjöld	5 200	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 200	
5	Gjöld samtals	17 900	
4	Sértekjur	8 900	
	Mismunur		**9 000**
04–501 Bændaskólinn á Hvanneyri			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			94 600
1 01	Bændaskólinn á Hvanneyri	94 600	
Viðhaldsverkefni:			4 200
5 01	Fasteignir	4 200	
Stofnkostnaður:			12 000
6 01	Fasteignir og lóðir	10 000	
6 02	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		110 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	53 400	
52–58	Önnur gjöld	57 400	
5	Gjöld samtals	110 800	
4	Sértekjur	34 300	
	Mismunur		**76 500**

04–502 Bændaskólinn á Hólum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			67 800
1 01	Bændaskólinn á Hólum	67 800	
Viðhaldsverkefni:			4 200
5 01	Fasteignir	4 200	
Stofnkostnaður:			7 000
6 01	Fasteignir og lóðir	5 000	
6 02	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		79 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	37 500	
52–58	Önnur gjöld	41 500	
5	Gjöld samtals	79 000	
4	Sértekjur	13 900	
	Mismunur		**65 100**

04–503 Garðyrkjuskóli ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			48 400
1 01	Garðyrkjuskóli ríkisins	45 000	
1 10	Tilraunir og rannsóknastörf	3 400	
Viðhaldsverkefni:			5 200
5 01	Fasteignir	5 200	
Stofnkostnaður:			6 200
6 01	Fasteignir og lóðir	4 000	
6 02	Tæki og búnaður	2 200	
	Gjöld samtals		59 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	33 400	
52–58	Önnur gjöld	26 400	
5	Gjöld samtals	59 800	
4	Sértekjur	7 600	
	Mismunur		**52 200**

04–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 800
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	25 800	
	Gjöld samtals		25 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	22 600	
52–58	Önnur gjöld	3 200	
5	Gjöld samtals		**25 800**

04–998 Ráðstöfunarfé

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	6 000	
	Gjöld samtals		6 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	6 000	
5	Gjöld samtals		**6 000**
	Samtals		5 305 400

05 Sjávarútvegsráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
05–101 Sjávarútvegsráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			79 000
1 01	Yfirstjórn	79 000	
Stofnkostnaður:			1 000
6 01	Tæki og búnaður	1 000	
	Gjöld samtals		80 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	48 000	
52–58	Önnur gjöld	32 000	
5	Gjöld samtals		**80 000**
05–201 Fiskifélag Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 200
1 01	Yfirstjórn	40 200	
	Gjöld samtals		40 200
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	40 200	
5	Gjöld samtals		**40 200**
05–202 Hafrannsóknastofnun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			543 200
1 01	Yfirstjórn	53 100	
1 10	Rannsóknasvið	94 700	
1 11	Raftæknideild	8 300	
1 12	Tölvudeild	18 700	
1 19	Tímabundin verkefni	18 900	
1 20	Útibú	16 700	
1 31	R/s Bjarni Sæmundsson	66 800	

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 32	R/s Árni Friðriksson	57 700	
1 33	R/s Dröfn	32 700	
1 36	Veiðarfærakostnaður	21 800	
1 39	Annar skiparekstur	43 800	
1 40	Hvalarannsóknir	18 900	
1 41	Lúðueldi á Reykjanesi	13 900	
1 42	Aflaskýrslur	7 200	
1 43	Fjölstofnarannsóknir	63 100	
1 50	Alþjóðlegt samstarfsverkefni á hafsvæðinu milli Íslands og Austur-Grænlands	6 900	
	Viðhaldsverkefni:		31 200
5 31	Viðhald skipa	31 200	
	Stofnkostnaður:		39 000
6 31	Tæki og búnaður í skip	22 000	
6 90	Tæki og búnaður deilda og útibúa	17 000	
	Gjöld samtals		613 400
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	277 900	
52–58	Önnur gjöld	335 500	
5	Gjöld samtals	613 400	
4	Sértekjur	545 500	
	Mismunur		**67 900**

05–203 Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins

	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		169 600
1 01	Almenn starfsemi	160 600	
1 25	Samstarfsverkefni sjávarútvegs og iðnaðar	9 000	
	Stofnkostnaður:		17 800
6 01	Tölvuvæðing	4 600	
6 10	Tæki og búnaður	13 200	
	Gjöld samtals		187 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	101 400	
52–58	Önnur gjöld	77 000	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	9 000	
5	Gjöld samtals	187 400	
4	Sértekjur	104 600	
	Mismunur		**82 800**

05–216 Ríkismat sjávarafurða

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			103 300
1 01	Ríkismat sjávarafurða	103 300	
Stofnkostnaður:			5 000
6 01	Tæki og búnaður	5 000	
	Gjöld samtals		108 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	51 500	
52–58	Önnur gjöld	56 800	
5	Gjöld samtals	108 300	
4	Sértekjur	37 200	
	Mismunur		**71 100**

05–221 Verðlagsráð sjávarútvegsins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 100
1 01	Verðlagsráð sjávarútvegsins	2 100	
	Gjöld samtals		2 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 500	
52–58	Önnur gjöld	600	
5	Gjöld samtals		**2 100**

		Þús. kr.	Þús. kr.
05–272 Bygging rannsóknastofnana sjávarútvegsins			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			25 000
6 01	Bygging rannsóknastofnana sjávarútvegsins	25 000	
	Gjöld samtals		25 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	25 000	
5	Gjöld samtals		**25 000**
05–290 Veiðieftirlit			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			78 700
1 01	Veiðieftirlit	78 700	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		80 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	54 100	
52–58	Önnur gjöld	26 600	
5	Gjöld samtals	80 700	
4	Sértekjur	80 700	
	Mismunur		
05–299 Sjávarútvegsmál, ýmis starfsemi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			100 000
1 20	Eldi sjávardýra	18 700	
1 21	Sjóvinnukennsla, sjóvinnu- og rannsóknabátur	7 700	
1 31	Stjórn fiskveiða	21 300	
1 32	Gæðaátak, starfsmenntun, markaðsöflun og tilraunir í sjávarútvegi	52 300	
	Gjöld samtals		100 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 200	
52–58	Önnur gjöld	29 000	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	68 800	
5	Gjöld samtals	100 000	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**98 900**

05–901 Skrifstofa rannsóknastofnana atvinnuveganna

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			61 300
1 01	Yfirstjórn	26 300	
1 30	Keldnaholt	35 000	
Viðhaldsverkefni:			10 400
5 30	Keldnaholt, viðhald	10 400	
	Gjöld samtals		71 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	24 300	
52–58	Önnur gjöld	47 400	
5	Gjöld samtals	71 700	
4	Sértekjur	2 100	
	Mismunur		**69 600**

05–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			36 900
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	36 900	
	Gjöld samtals		36 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	31 900	
52–58	Önnur gjöld	5 000	
5	Gjöld samtals		**36 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
05–998 Ráðstöfunarfé			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	3 000	
	Gjöld samtals		3 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**
	Samtals		577 500

06 Dóms- og kirkjumálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–101 Dóms- og kirkjumálaráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			88 100
1 01	Yfirstjórn	88 100	
	Gjöld samtals		88 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	57 500	
52–58	Önnur gjöld	30 600	
5	Gjöld samtals		**88 100**
06–102 Stjórnartíðindi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			23 100
1 01	Stjórnartíðindi	23 100	
	Gjöld samtals		23 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 800	
52–58	Önnur gjöld	20 300	
5	Gjöld samtals	23 100	
4	Sértekjur	17 200	
	Mismunur		**5 900**
06–103 Lagasafn			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 700
1 10	Útgáfa lagasafns	2 700	
	Gjöld samtals		2 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	2 700	
5	Gjöld samtals	2 700	
4	Sértekjur	2 700	
	Mismunur		

06–111 Kosningar

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			13 300
1 10	Kosningar	13 300	
	Gjöld samtals		13 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 300	
52–58	Önnur gjöld	8 000	
5	Gjöld samtals		**13 300**

06–190 Ýmis kostnaður ráðuneytis

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 900
1 11	Námsleyfi lögfræðinga	2 500	
1 21	Próf málflytjenda	400	
1 22	Próf skjalaþýðenda	700	
1 23	Próf fasteignasala	1 300	
1 31	Matsnefnd eignarnámsbóta	2 200	
1 32	Tölvunefnd	4 600	
1 33	Mannanafnanefnd	400	
1 41	Útgáfa norræns dómasafns	500	
1 42	Norræn samvinna á sviði sakfræði	400	
1 51	Innheimta meðlaga	2 000	
1 61	Orator, almenn lögfræðiaðstoð	300	
1 71	Framkvæmd aðskilnaðar dómsvalds og umboðsvalds í héraði	25 600	
Stofnkostnaður:			30 000
6 71	Tölvuvæðing o.fl. vegna aðskilnaðar dómsvalds og umboðsvalds í héraði	30 000	
	Gjöld samtals		70 900

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	17 800	
52–58	Önnur gjöld	52 600	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	500	
5	Gjöld samtals	70 900	
4	Sértekjur	2 700	
	Mismunur		**68 200**

06–199 Ráðstöfunarfé

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 000
1 10	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	8 000	
	Gjöld samtals		8 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	8 000	
5	Gjöld samtals		**8 000**

06–201 Hæstiréttur

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			26 800
1 01	Yfirstjórn	16 200	
1 02	Útgáfa Hæstaréttardóma	10 600	
	Gjöld samtals		26 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	13 200	
52–58	Önnur gjöld	13 600	
5	Gjöld samtals	26 800	
4	Sértekjur	3 200	
	Mismunur		**23 600**

06–203 Borgardómarinn í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			33 900
1 01	Borgardómarinn í Reykjavík	33 900	
	Gjöld samtals		33 900

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	26 600	
52–58	Önnur gjöld	7 300	
5	Gjöld samtals	33 900	
4	Sértekjur	400	
	Mismunur		**33 500**

06–204 Borgarfógetinn í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			44 300
1 01	Borgarfógetinn í Reykjavík	44 300	
	Gjöld samtals		44 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	31 100	
52–58	Önnur gjöld	13 200	
5	Gjöld samtals		**44 300**

06–205 Sakadómur Reykjavíkur

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			32 800
1 01	Sakadómur Reykjavíkur	32 800	
	Gjöld samtals		32 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	28 000	
52–58	Önnur gjöld	4 800	
5	Gjöld samtals		**32 800**

06–210 Héraðsdómarar samkvæmt lögum nr. 27/1990

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 700
1 91	Héraðsdómari á Suður- og Vesturlandi	2 700	
1 92	Héraðsdómari á Vestfjörðum	2 700	
1 93	Héraðsdómari á Norðurlandi	2 600	
1 94	Héraðsdómari á Austurlandi	2 700	
	Gjöld samtals		10 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 800	
52–58	Önnur gjöld	2 900	
5	Gjöld samtals		**10 700**

06–211 Héraðsdómur Reykjavíkur

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			62 000
1 02	Héraðsdómur Reykjavíkur	62 000	
	Gjöld samtals		62 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	47 700	
52–58	Önnur gjöld	14 300	
5	Gjöld samtals		**62 000**

06–212 Héraðsdómur Vesturlands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 700
1 02	Héraðsdómur Vesturlands	5 700	
	Gjöld samtals		5 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 400	
52–58	Önnur gjöld	2 300	
5	Gjöld samtals		**5 700**

06–213 Héraðsdómur Vestfjarða

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 300
1 02	Héraðsdómur Vestfjarða	4 300	
	Gjöld samtals		4 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 600	
52–58	Önnur gjöld	1 700	
5	Gjöld samtals		**4 300**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–214 Héraðsdómur Norðurlands vestra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 000
1 02	Héraðsdómur Norðurlands vestra	4 000	
	Gjöld samtals		4 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 100	
52–58	Önnur gjöld	1 900	
5	Gjöld samtals		**4 000**
06–215 Héraðsdómur Norðurlands eystra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 800
1 02	Héraðsdómur Norðurlands eystra	9 800	
	Gjöld samtals		9 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 000	
52–58	Önnur gjöld	2 800	
5	Gjöld samtals		**9 800**
06–216 Héraðsdómur Austurlands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 500
1 02	Héraðsdómur Austurlands	4 500	
	Gjöld samtals		4 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 500	
52–58	Önnur gjöld	2 000	
5	Gjöld samtals		**4 500**
06–217 Héraðsdómur Suðurlands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 400
1 02	Héraðsdómur Suðurlands	10 400	
	Gjöld samtals		10 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 900	
52–58	Önnur gjöld	3 500	
5	Gjöld samtals		**10 400**

06–218 Héraðsdómur Reykjaness

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 800
1 02	Héraðsdómur Reykjaness	20 800	
	Gjöld samtals		20 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 900	
52–58	Önnur gjöld	4 900	
5	Gjöld samtals		**20 800**

06–231 Málskostnaður í opinberum málum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			75 500
1 10	Málskostnaður í opinberum málum	75 500	
	Gjöld samtals		75 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	200	
52–58	Önnur gjöld	75 300	
5	Gjöld samtals	75 500	
4	Sértekjur	10 700	
	Mismunur		**64 800**

06–232 Opinber réttaraðstoð

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 800
1 10	Opinber réttaraðstoð	5 800	
	Gjöld samtals		5 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	5 800	
5	Gjöld samtals	5 800	
4	Sértekjur	400	
	Mismunur		**5 400**

06–238 Dómstóll og rannsóknadeild í ávana- og fíkniefnamálum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 400
1 01	Dómstóll og rannsóknadeild í ávana- og fíkniefnamálum	4 400	
	Gjöld samtals		4 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 800	
52–58	Önnur gjöld	600	
5	Gjöld samtals		**4 400**

06–290 Dómsmál, ýmis kostnaður

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 400
1 11	Meðdómsmenn	10 900	
1 12	Setu- og varadómarar	3 900	
1 13	Siglingadómur	600	
1 14	Óviss útgjöld	3 000	
	Gjöld samtals		18 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	18 000	
52–58	Önnur gjöld	400	
5	Gjöld samtals		**18 400**

06–291 Húsnæði og búnaður dómsmálastofnana

Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			1 000
5 01	Viðhald húseigna	1 000	
Stofnkostnaður:			75 000
6 13	Húsnæði héraðsdóms Vestfjarða	2 000	
6 15	Húsnæði héraðsdóms Norðurlands eystra	16 600	

		Þús. kr.	Þús. kr.
6 16	Húsnæði héraðsdóms Austurlands	10 400	
6 17	Húsnæði héraðsdóms Suðurlands	4 000	
6 18	Húsnæði héraðsdóms Reykjaness	10 000	
6 90	Húsgögn og stofnbúnaður héraðsdómstóla	32 000	
	Gjöld samtals		76 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	76 000	
5	Gjöld samtals		**76 000**

06–301 Ríkissaksóknari

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			41 200
1 05	Ríkissaksóknari	41 200	
	Gjöld samtals		41 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	31 100	
52–58	Önnur gjöld	10 100	
5	Gjöld samtals		**41 200**

06–302 Rannsóknarlögregla ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			150 000
1 02	Rannsóknarlögregla ríkisins	150 000	
Stofnkostnaður:			9 000
6 02	Tæki og búnaður	9 000	
	Gjöld samtals		159 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	117 300	
52–58	Önnur gjöld	41 700	
5	Gjöld samtals	159 000	
4	Sértekjur	2 600	
	Mismunur		**156 400**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–305 Lögregluskóli ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 200
1 01	Lögregluskóli ríkisins	25 200	
Stofnkostnaður:			1 000
6 01	Tæki og búnaður	1 000	
	Gjöld samtals		26 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 500	
52–58	Önnur gjöld	10 700	
5	Gjöld samtals		**26 200**
06–311 Lögreglustjórinn í Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			862 500
1 01	Yfirstjórn	53 700	
1 05	Boðunardeild	28 900	
1 20	Almenn löggæsla	661 500	
1 30	Útlendingaeftirlit	17 000	
1 40	Mötuneyti	30 400	
1 60	Aðallögreglustöð	29 300	
1 80	Rekstur ökutækja	41 700	
Stofnkostnaður:			23 000
6 01	Tæki og búnaður	5 000	
6 80	Endurnýjun ökutækja	18 000	
	Gjöld samtals		885 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	674 900	
52–58	Önnur gjöld	210 600	
5	Gjöld samtals	885 500	
4	Sértekjur	54 100	
	Mismunur		**831 400**
06–321 Almannavarnir ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 900
1 01	Almannavarnir ríkisins	22 900	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			3 000
6 01	Tæki og búnaður	3 000	
	Gjöld samtals		25 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 200	
52–58	Önnur gjöld	14 700	
5	Gjöld samtals		**25 900**

06–331 Umferðarmál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			64 500
1 01	Umferðarráð	32 100	
1 10	Ökukennsla	32 400	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		66 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	30 100	
52–58	Önnur gjöld	36 400	
5	Gjöld samtals	66 500	
4	Sértekjur	47 900	
	Mismunur		**18 600**

06–341 Áfengis- og fíkniefnamál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 000
1 10	Matsnefnd vínveitingahúsa	1 200	
1 20	Fíkniefnamál	3 800	
	Gjöld samtals		5 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 100	
52–58	Önnur gjöld	3 300	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	600	
5	Gjöld samtals		**5 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–390	**Ýmis löggæslukostnaður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			13 900
1 10	Ýmis löggæslukostnaður	13 900	
Stofnkostnaður:			41 000
6 10	Endurnýjun ökutækja	41 000	
	Gjöld samtals		54 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 600	
52–58	Önnur gjöld	47 500	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	1 800	
5	Gjöld samtals	54 900	
4	Sértekjur	5 000	
	Mismunur		**49 900**
06–391	**Húsnæði löggæslustofnana**		
Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			12 500
5 01	Viðhald húseigna	12 500	
Stofnkostnaður:			5 000
6 01	Innrétting húsnæðis	5 000	
	Gjöld samtals		17 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	17 500	
5	Gjöld samtals		**17 500**
06–395	**Landhelgisgæsla Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			605 800
1 01	Yfirstjórn	61 500	
1 21	V/s Ægir	107 400	
1 22	V/s Óðinn	92 200	
1 23	V/s Týr	109 800	
1 30	Fluggæsla	200 400	
1 40	Sjómælingar og sjókortagerð	34 500	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			8 400
6 01	Tæki og búnaður	8 400	
	Gjöld samtals		614 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	311 000	
52–58	Önnur gjöld	303 200	
5	Gjöld samtals	614 200	
4	Sértekjur	4 200	
	Mismunur		**610 000**

06–411 Sýslumaðurinn Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			48 900
1 01	Yfirstjórn	48 900	
	Gjöld samtals		48 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	33 700	
52–58	Önnur gjöld	15 200	
5	Gjöld samtals		**48 900**

06–412 Sýslumaðurinn Akranesi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			59 300
1 01	Yfirstjórn	26 500	
1 20	Löggæsla	32 800	
	Gjöld samtals		59 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	46 300	
52–58	Önnur gjöld	13 000	
5	Gjöld samtals	59 300	
4	Sértekjur	2 300	
	Mismunur		**57 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–413	**Sýslumaðurinn Borgarnesi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			49 500
1 01	Yfirstjórn	22 700	
1 20	Löggæsla	25 400	
1 30	Hreppstjórar	1 400	
	Gjöld samtals		49 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	38 400	
52–58	Önnur gjöld	11 100	
5	Gjöld samtals	49 500	
4	Sértekjur	2 000	
	Mismunur		**47 500**
06–414	**Sýslumaðurinn Stykkishólmi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			63 300
1 01	Yfirstjórn	25 800	
1 20	Löggæsla	36 400	
1 30	Hreppstjórar	1 100	
	Gjöld samtals		63 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	47 900	
52–58	Önnur gjöld	15 400	
5	Gjöld samtals	63 300	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**62 000**
06–415	**Sýslumaðurinn Búðardal**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 600
1 01	Yfirstjórn	9 800	
1 20	Löggæsla	4 100	
1 30	Hreppstjórar	700	
	Gjöld samtals		14 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 600	
52–58	Önnur gjöld	4 000	
5	Gjöld samtals	14 600	
4	Sértekjur	100	
	Mismunur		**14 500**

06–416 Sýslumaðurinn Patreksfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			34 100
1 01	Yfirstjórn	17 500	
1 20	Löggæsla	15 800	
1 30	Hreppstjórar	800	
	Gjöld samtals		34 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	25 800	
52–58	Önnur gjöld	8 300	
5	Gjöld samtals	34 100	
4	Sértekjur	900	
	Mismunur		**33 200**

06–417 Sýslumaðurinn Bolungarvík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			19 700
1 01	Yfirstjórn	11 000	
1 20	Löggæsla	8 700	
	Gjöld samtals		19 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 300	
52–58	Önnur gjöld	4 400	
5	Gjöld samtals	19 700	
4	Sértekjur	700	
	Mismunur		**19 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–418	**Sýslumaðurinn Ísafirði**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			79 600
1 01	Yfirstjórn	36 000	
1 20	Löggæsla	41 300	
1 30	Hreppstjórar	1 000	
1 40	Tollgæsla	1 300	
	Gjöld samtals		79 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	55 900	
52–58	Önnur gjöld	23 700	
5	Gjöld samtals	79 600	
4	Sértekjur	3 400	
	Mismunur		**76 200**
06–419	**Sýslumaðurinn Hólmavík**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 800
1 01	Yfirstjórn	9 800	
1 20	Löggæsla	4 300	
1 30	Hreppstjórar	700	
	Gjöld samtals		14 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 800	
52–58	Önnur gjöld	4 000	
5	Gjöld samtals	14 800	
4	Sértekjur	100	
	Mismunur		**14 700**
06–420	**Sýslumaðurinn Blönduósi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			46 000
1 01	Yfirstjórn	21 600	
1 20	Löggæsla	23 000	
1 30	Hreppstjórar	1 400	
	Gjöld samtals		46 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	32 200	
52–58	Önnur gjöld	13 800	
5	Gjöld samtals	46 000	
4	Sértekjur	1 700	
	Mismunur		**44 300**

06–421 Sýslumaðurinn Sauðárkróki

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			48 900
1 01	Yfirstjórn	22 400	
1 20	Löggæsla	24 400	
1 30	Hreppstjórar	1 200	
1 40	Tollgæsla	900	
	Gjöld samtals		48 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	37 900	
52–58	Önnur gjöld	11 000	
5	Gjöld samtals	48 900	
4	Sértekjur	500	
	Mismunur		**48 400**

06–422 Sýslumaðurinn Siglufirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			30 900
1 01	Yfirstjórn	14 000	
1 20	Löggæsla	16 900	
	Gjöld samtals		30 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	24 800	
52–58	Önnur gjöld	6 100	
5	Gjöld samtals	30 900	
4	Sértekjur	300	
	Mismunur		**30 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–423 Sýslumaðurinn Ólafsfirði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 800
1 01	Yfirstjórn	10 500	
1 20	Löggæsla	7 300	
	Gjöld samtals		17 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	13 100	
52–58	Önnur gjöld	4 700	
5	Gjöld samtals	17 800	
4	Sértekjur	200	
	Mismunur		**17 600**
06–424 Sýslumaðurinn Akureyri			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			176 000
1 01	Yfirstjórn	71 500	
1 20	Löggæsla	87 500	
1 25	Fangelsi	10 300	
1 30	Hreppstjórar	1 100	
1 40	Tollgæsla	5 600	
	Gjöld samtals		176 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	135 700	
52–58	Önnur gjöld	40 300	
5	Gjöld samtals	176 000	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**174 900**
06–425 Sýslumaðurinn Húsavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			71 300
1 01	Yfirstjórn	32 100	
1 20	Löggæsla	37 200	
1 30	Hreppstjórar	2 000	
	Gjöld samtals		71 300

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	50 600	
52–58	Önnur gjöld	20 700	
5	Gjöld samtals	71 300	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**70 200**

06–426 Sýslumaðurinn Seyðisfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			45 000
1 01	Yfirstjórn	22 000	
1 20	Löggæsla	18 500	
1 30	Hreppstjórar	900	
1 40	Tollgæsla	3 600	
	Gjöld samtals		45 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	32 900	
52–58	Önnur gjöld	12 100	
5	Gjöld samtals	45 000	
4	Sértekjur	900	
	Mismunur		**44 100**

06–427 Sýslumaðurinn Neskaupstað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 400
1 01	Yfirstjórn	12 800	
1 20	Löggæsla	8 600	
	Gjöld samtals		21 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 200	
52–58	Önnur gjöld	6 200	
5	Gjöld samtals	21 400	
4	Sértekjur	200	
	Mismunur		**21 200**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–428 Sýslumaðurinn Eskifirði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			58 600
1 01	Yfirstjórn	25 200	
1 20	Löggæsla	31 800	
1 30	Hreppstjórar	1 600	
	Gjöld samtals		58 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	42 500	
52–58	Önnur gjöld	16 100	
5	Gjöld samtals	58 600	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**57 300**
06–429 Sýslumaðurinn Höfn í Hornafirði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			28 900
1 01	Yfirstjórn	15 500	
1 20	Löggæsla	12 800	
1 30	Hreppstjórar	600	
	Gjöld samtals		28 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 900	
52–58	Önnur gjöld	8 000	
5	Gjöld samtals	28 900	
4	Sértekjur	900	
	Mismunur		**28 000**
06–430 Sýslumaðurinn Vík í Mýrdal			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 500
1 01	Yfirstjórn	12 100	
1 20	Löggæsla	6 100	
1 30	Hreppstjórar	300	
	Gjöld samtals		18 500

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	13 700	
52–58	Önnur gjöld	4 800	
5	Gjöld samtals	18 500	
4	Sértekjur	400	
	Mismunur		**18 100**

06–431 Sýslumaðurinn Hvolsvelli

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			34 500
1 01	Yfirstjórn	16 900	
1 20	Löggæsla	16 500	
1 30	Hreppstjórar	1 100	
	Gjöld samtals		34 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	25 100	
52–58	Önnur gjöld	9 400	
5	Gjöld samtals	34 500	
4	Sértekjur	800	
	Mismunur		**33 700**

06–432 Sýslumaðurinn Vestmannaeyjum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			70 200
1 01	Yfirstjórn	31 500	
1 20	Löggæsla	32 900	
1 40	Tollgæsla	5 800	
	Gjöld samtals		70 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	54 400	
52–58	Önnur gjöld	15 800	
5	Gjöld samtals	70 200	
4	Sértekjur	4 300	
	Mismunur		**65 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–433 Sýslumaðurinn Selfossi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			109 600
1 01	Yfirstjórn	41 600	
1 20	Löggæsla	66 300	
1 30	Hreppstjórar	1 700	
	Gjöld samtals		109 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	82 300	
52–58	Önnur gjöld	27 300	
5	Gjöld samtals	109 600	
4	Sértekjur	6 200	
	Mismunur		**103 400**
06–434 Sýslumaðurinn Keflavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			174 500
1 01	Yfirstjórn	57 300	
1 20	Löggæsla	109 500	
1 30	Hreppstjórar	500	
1 40	Tollgæsla	7 200	
	Gjöld samtals		174 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	137 800	
52–58	Önnur gjöld	36 700	
5	Gjöld samtals	174 500	
4	Sértekjur	4 000	
	Mismunur		**170 500**
06–436 Sýslumaðurinn Hafnarfirði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			209 200
1 01	Yfirstjórn	96 300	
1 20	Löggæsla	101 500	
1 30	Hreppstjórar	300	
1 40	Tollgæsla	11 100	
	Gjöld samtals		209 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	162 400	
52–58	Önnur gjöld	46 800	
5	Gjöld samtals	209 200	
4	Sértekjur	2 100	
	Mismunur		**207 100**

06–437 Sýslumaðurinn Kópavogi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			130 900
1 01	Yfirstjórn	66 400	
1 20	Löggæsla	64 500	
	Gjöld samtals		130 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	102 900	
52–58	Önnur gjöld	28 000	
5	Gjöld samtals	130 900	
4	Sértekjur	2 100	
	Mismunur		**128 800**

06–490 Ýmis rekstrarkostnaður sýslumannsembætta

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			62 700
1 10	Ýmis sameiginlegur kostnaður	15 900	
1 20	Kostnaður vegna löggæslunáms	41 900	
1 21	Óviss útgjöld	4 900	
	Gjöld samtals		62 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	25 600	
52–58	Önnur gjöld	37 100	
5	Gjöld samtals		**62 700**

06–491 Húsnæði og búnaður sýslumanna

Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			17 700
5 01	Viðhald húseigna	17 700	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			146 000
6 01	Tæki og búnaður	10 000	
6 11	Húsnæði sýslumannsins í Reykjavík	28 000	
6 12	Lögreglustöð Akranesi	24 400	
6 21	Húsnæði sýslumannsins á Sauðárkróki	6 000	
6 24	Húsnæði sýslumannsins á Akureyri	17 700	
6 26	Húsnæði sýslumannsins á Seyðisfirði	4 200	
6 28	Lögreglustöð Egilsstöðum	19 200	
6 29	Húsnæði sýslumannsins á Höfn	3 600	
6 33	Lögreglustöð Selfossi	5 000	
6 34	Húsnæði sýslumannsins í Keflavík	7 900	
6 50	Breytingar á húsnæði, tölvulagnir o.fl.	20 000	
	Gjöld samtals		163 700
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	163 700	
5	Gjöld samtals		**163 700**

06–501 Fangelsismálastofnun ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 300
1 01	Fangelsismálastofnun ríkisins	25 300	
	Gjöld samtals		25 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 300	
52–58	Önnur gjöld	6 000	
5	Gjöld samtals		**25 300**

06–511 Fangelsi á höfuðborgarsvæðinu

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			108 800
1 01	Yfirstjórn	3 900	
1 21	Hegningarhúsið í Reykjavík	45 200	
1 22	Fangelsið Síðumúla	31 300	
1 23	Fangelsið Kópavogsbraut	28 400	
	Gjöld samtals		108 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	70 100	
52–58	Önnur gjöld	38 700	
5	Gjöld samtals	108 800	
4	Sértekjur	1 000	
	Mismunur		**107 800**

06–512 Fangelsið Litla-Hrauni

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			129 500
1 01	Yfirstjórn	112 500	
1 21	Skiltaframleiðsla	3 400	
1 31	Hellugerð o.fl.	13 600	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		131 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	77 800	
52–58	Önnur gjöld	53 700	
5	Gjöld samtals	131 500	
4	Sértekjur	27 900	
	Mismunur		**103 600**

06–513 Fangelsið Kvíabryggju

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			26 400
1 01	Fangelsið Kvíabryggju	26 400	
	Gjöld samtals		26 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 300	
52–58	Önnur gjöld	11 100	
5	Gjöld samtals	26 400	
4	Sértekjur	5 500	
	Mismunur		**20 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–590	**Fangamál, ýmis kostnaður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 800
1 10	Fangahjálp	4 800	
1 11	Sjúkrakostnaður refsifanga	1 000	
1 12	Fangavarðaskóli	2 500	
1 13	Forföll fangavarða	2 500	
	Gjöld samtals		10 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 200	
52–58	Önnur gjöld	4 400	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 200	
5	Gjöld samtals		**10 800**
06–591	**Fangelsisbyggingar**		
Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			6 200
5 01	Viðhald bygginga	6 200	
Stofnkostnaður:			5 000
6 10	Stofnframkvæmdir	5 000	
	Gjöld samtals		11 200
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	11 200	
5	Gjöld samtals		**11 200**
06–701	**Biskup Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			47 900
1 01	Yfirstjórn	34 500	
1 05	Starfsþjálfun guðfræðikandídata	2 700	
1 11	Kirkjuráð	900	
1 12	Kirkjuþing	3 700	
1 14	Prestastefna	600	
1 15	Ýmis verkefni	5 500	
Viðhaldsverkefni:			500
5 01	Viðhald biskupsbústaðar	500	
	Gjöld samtals		48 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	27 800	
52–58	Önnur gjöld	17 600	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 000	
5	Gjöld samtals	48 400	
4	Sértekjur	7 400	
	Mismunur		**41 000**

06–711 Prestaköll og prófastsdæmi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			293 500
1 10	Prestar og prófastar	293 500	
	Gjöld samtals		293 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	233 100	
52–58	Önnur gjöld	60 400	
5	Gjöld samtals	293 500	
4	Sértekjur	100	
	Mismunur		**293 400**

06–712 Prestssetur

Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			43 700
5 01	Viðhald prestssetra	43 700	
Stofnkostnaður:			9 000
6 10	Bygging prestssetra	5 000	
6 11	Kaup eigna á prestssetursjörðum	4 000	
	Gjöld samtals		52 700
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	52 700	
5	Gjöld samtals		**52 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–721	**Söngmálastjóri þjóðkirkjunnar**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			16 500
1 01	Yfirstjórn	10 300	
1 10	Tónskóli þjóðkirkjunnar	6 200	
Stofnkostnaður:			500
6 10	Innrétting húsnæðis	500	
	Gjöld samtals		17 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 000	
52–58	Önnur gjöld	7 000	
5	Gjöld samtals	17 000	
4	Sértekjur	1 900	
	Mismunur		**15 100**
06–731	**Kristnisjóður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 100
1 10	Kristnisjóður	18 100	
	Gjöld samtals		18 100
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	18 100	
5	Gjöld samtals		**18 100**
06–732	**Kirkjubyggingasjóður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 000
1 10	Kirkjubyggingasjóður	1 000	
	Gjöld samtals		1 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	1 000	
5	Gjöld samtals		**1 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
06–790	**Kirkjumál, ýmis kostnaður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 600
1 11	Langamýri í Skagafirði	1 200	
1 12	Ráðgjöf í fjölskyldumálum	2 000	
1 13	Kirkjugarðaeftirlit	2 000	
1 90	Ýmislegt	5 400	
Viðhaldsverkefni:			500
5 11	Viðhald húseigna að Löngumýri	500	
Stofnkostnaður:			24 000
6 10	Skálholtsstaður	13 000	
6 11	Hallgrímskirkja	7 000	
6 12	Hóladómkirkja	3 000	
6 13	Snorrastofa	1 000	
	Gjöld samtals		35 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 700	
52–58	Önnur gjöld	4 400	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	26 000	
5	Gjöld samtals		**35 100**
06–950	**Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			101 300
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	101 300	
	Gjöld samtals		101 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	93 800	
52–58	Önnur gjöld	7 500	
5	Gjöld samtals		**101 300**
	Samtals		5 101 800

07 Félagsmálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
07–101 Félagsmálaráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			71 900
1 01	Yfirstjórn	71 900	
	Gjöld samtals		71 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	38 800	
52–58	Önnur gjöld	32 900	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	200	
5	Gjöld samtals	71 900	
4	Sértekjur	100	
	Mismunur		**71 800**
07–272 Byggingarsjóður verkamanna			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			1 075 000
6 01	Byggingarsjóður verkamanna	1 075 000	
	Gjöld samtals		1 075 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	1 075 000	
5	Gjöld samtals		**1 075 000**
07–302 Ríkissáttasemjari			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 700
1 01	Ríkissáttasemjari	21 700	
	Gjöld samtals		21 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	14 300	
52–58	Önnur gjöld	7 400	
5	Gjöld samtals		**21 700**

07–700 Málefni fatlaðra

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			243 100
1 01	Stjórnarnefnd	2 400	
1 02	Samráðsnefnd	1 400	
1 03	Samráðsnefnd um ferlimál	1 900	
1 04	Kostnaður samkvæmt 10. gr. laga um málefni fatlaðra	132 000	
1 05	Kostnaður samkvæmt 19. gr. laga um málefni fatlaðra	7 000	
1 10	Vistanir	13 000	
1 20	Vistun geðfatlaðra	32 700	
1 50	Laun vegna forfalla, orlofs o.fl.	8 300	
1 60	Félagslegar íbúðir fyrir fatlaða	17 400	
1 80	Starfsþjálfun	8 500	
1 81	Tölvumiðstöð fatlaðra	2 100	
1 99	Ný starfsemi, óskipt	16 400	
	Gjöld samtals		243 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	75 900	
52–58	Önnur gjöld	4 600	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	162 600	
5	Gjöld samtals		**243 100**

07–701 Málefni fatlaðra, Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			184 500
1 01	Svæðisstjórn	13 300	
1 20	Sambýli Drekavogi 16	8 300	
1 21	Sambýli Akurgerði 20	8 500	
1 22	Sambýli Stuðlaseli 2	11 200	
1 23	Sambýli Njörvasundi 2	13 800	
1 24	Sambýli Giljaseli 7	9 200	
1 25	Sambýli Bröndukvísl 17	10 400	
1 26	Sambýli Stigahlíð 71	12 000	
1 27	Sambýli Þverárseli 28	11 600	
1 28	Sambýli, óstaðsett	9 700	

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 29	Sambýli Vesturbrún 17	10 300	
1 31	Tæknivinnustofa Öryrkjabandalags Íslands	5 300	
1 32	Verndaður vinnustaður	2 700	
1 33	Vinnustofa Blindrafélagsins	4 000	
1 64	Skammtímavistun Álfalandi 6	16 500	
1 73	Vistheimili við Holtaveg	19 700	
1 80	Atvinnuleit	2 300	
1 91	Sambýli Grundarlandi 17	10 500	
1 92	Sambýli, óstaðsett	5 200	
	Gjöld samtals		184 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	131 600	
52–58	Önnur gjöld	12 600	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	28 300	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	12 000	
5	Gjöld samtals		**184 500**

07–702 Málefni fatlaðra, Reykjanesi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			138 700
1 01	Svæðisstjórn	9 400	
1 20	Sambýli Vallargerði 26, Kópavogi	9 800	
1 21	Sambýli Klettahrauni 17, Hafnarfirði	9 100	
1 22	Sambýli Markarflöt 1, Garðabæ	6 800	
1 24	Sambýli Bakkaflöt, Garðabæ	500	
1 26	Sambýli Hrauntungu 54	9 600	
1 27	Sambýli Lyngmóum 10	10 700	
1 30	Verndaður vinnustaður, Örvi	18 900	
1 32	Verkstjórn	3 600	
1 40	Leikfangasafn Keflavík	1 100	
1 60	Skammtímavistun	13 700	
1 61	Dagvistun Keflavík	7 800	
1 62	Helgarvistun	3 400	
1 63	Skammtímavistun	3 000	
1 64	Hæfingarstöð Bæjarhrauni 2	14 600	
1 69	Skammtímavistun, Reykjadal	2 100	
1 72	Gistiheimili Kópavogi	3 200	
1 73	Vistheimili fyrir börn	11 400	
	Gjöld samtals		138 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	108 200	
52–58	Önnur gjöld	28 400	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	2 100	
5	Gjöld samtals	138 700	
4	Sértekjur	4 000	
	Mismunur		**134 700**

07–703 Málefni fatlaðra, Vesturlandi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			53 200
1 01	Svæðisstjórn	7 200	
1 20	Sambýli Akranesi	13 600	
1 21	Sambýli Borgarnesi	6 600	
1 30	Verndaður vinnustaður Akranesi	8 800	
1 40	Leikfangasafn Borgarnesi	1 500	
1 41	Leikfangasafn Ólafsvík	1 400	
1 60	Dagvistun Akranesi	6 500	
1 61	Skammtímavistun	3 300	
1 70	Sumarbúðir	3 400	
1 80	Atvinnuleit	900	
	Gjöld samtals		53 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	40 900	
52–58	Önnur gjöld	12 300	
5	Gjöld samtals	53 200	
4	Sértekjur	5 400	
	Mismunur		**47 800**

07–704 Málefni fatlaðra, Vestfjörðum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 100
1 01	Svæðisstjórn	5 300	
1 20	Sambýli Ísafirði	1 800	
1 40	Leikfangasafn Ísafirði	1 000	
1 50	Þjónustumiðstöð Bræðratungu	32 000	
	Gjöld samtals		40 100

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	30 100	
52–58	Önnur gjöld	10 000	
5	Gjöld samtals		**40 100**

07–705 Málefni fatlaðra, Norðurlandi vestra

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			42 800
1 01	Svæðisstjórn	7 800	
1 20	Sambýli Siglufirði	9 000	
1 21	Sambýli Sauðárkróki	6 300	
1 22	Sambýli að Gauksmýri	7 800	
1 40	Leikfangasafn Siglufirði	2 100	
1 41	Leikfangasafn Blönduósi	2 000	
1 42	Leikfangasafn Sauðárkróki	2 000	
1 61	Dagvist Siglufirði	2 100	
1 70	Sumardvöl Egilsá	1 700	
1 80	Atvinnuleit	900	
1 90	Verkstjórn	1 100	
	Gjöld samtals		42 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	34 900	
52–58	Önnur gjöld	7 900	
5	Gjöld samtals		**42 800**

07–706 Málefni fatlaðra, Norðurlandi eystra

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			231 300
1 01	Svæðisstjórn	10 300	
1 20	Sambýli Byggðavegi 91	36 900	
1 21	Sambýli Borgarhlíð 3	26 600	
1 30	Iðjulundur, verndaður vinnustaður	24 800	
1 31	Verndaður vinnustaður	17 100	
1 40	Leikfangasafn Akureyri	2 300	
1 60	Skammtímavistun	3 100	
1 70	Vistheimilið Sólborg	104 400	
1 71	Sumarbúðir í Botni	4 800	
1 80	Atvinnuleit	1 000	
	Gjöld samtals		231 300

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	173 800	
52–58	Önnur gjöld	56 500	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	1 000	
5	Gjöld samtals	231 300	
4	Sértekjur	25 100	
	Mismunur		**206 200**

07–707 Málefni fatlaðra, Austurlandi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			59 500
1 01	Svæðisstjórn	6 300	
1 20	Sambýli Egilsstöðum	7 700	
1 30	Verndaður vinnustaður Egilsstöðum	6 600	
1 40	Leikfangasafn	2 100	
1 50	Þjónustumiðstöð Vonarlandi	32 200	
1 51	Endurhæfing	800	
1 60	Þroskaþjálfun Höfn í Hornafirði	2 100	
1 80	Atvinnuleit	1 700	
	Gjöld samtals		59 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	46 000	
52–58	Önnur gjöld	13 500	
5	Gjöld samtals	59 500	
4	Sértekjur	2 200	
	Mismunur		**57 300**

07–708 Málefni fatlaðra, Suðurlandi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			103 700
1 01	Svæðisstjórn	7 900	
1 20	Sambýli Árvegi 8, Selfossi	7 500	
1 21	Sambýli Vallholti 9	11 600	
1 22	Sambýli Vallholti 12-14	6 700	
1 24	Sambýli Bitru	5 900	
1 25	Sambýli Hlíðartungu	5 900	
1 26	Sambýli Vestmannaeyjum	6 500	
1 30	Verndaður vinnustaður Selfossi	6 700	
1 31	Verndaður vinnustaður Vestmannaeyjum	10 500	
1 40	Leikfangasafn Vestmannaeyjum	1 600	

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 50	Vistheimili fyrir börn	6 300	
1 70	Lambhagi	11 800	
1 72	Skaftholt	5 900	
1 73	Meðferðarheimili Búhamri 17, Vestmannaeyjum	7 400	
1 80	Atvinnuleit	900	
1 81	Verkstjórn	600	
	Gjöld samtals		103 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	67 200	
52–58	Önnur gjöld	18 200	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	18 300	
5	Gjöld samtals	103 700	
4	Sértekjur	5 800	
	Mismunur		**97 900**

07–710 Meðferðarheimili og sambýli einhverfra

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			46 200
1 70	Meðferðarheimili fyrir einhverf börn, Sæbraut 2	17 900	
1 71	Sambýli einhverfra, Trönuhólum 1	16 000	
1 72	Atvinnumál einhverfra	2 700	
1 73	Sambýli einhverfra	9 600	
	Gjöld samtals		46 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	41 100	
52–58	Önnur gjöld	5 100	
5	Gjöld samtals		**46 200**

07–711 Styrktarfélag vangefinna

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			190 900
1 20	Sambýli Háteigsvegi 6	5 700	
1 21	Sambýli Sigluvogi 5	7 400	
1 22	Sambýli Auðarstræti 15	7 100	
1 23	Sambýli Víðihlíð 11	7 600	
1 24	Sambýli Víðihlíð 7	5 700	
1 25	Sambýli Víðihlíð 5	6 200	
1 26	Sambýli Blesugróf 29	7 800	

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 27	Styrktarfélag vangefinna, sambýli	3 200	
1 30	Vinnustofan Ás	23 500	
1 60	Dagvistun Lækjarási	24 600	
1 61	Dagvistun Bjarkarási	30 000	
1 62	Dagvistun Lyngási	38 800	
1 63	Skammtímavistun Víðihlíð 9	13 000	
1 64	Skammtímavistun Blesugróf 31	10 300	
	Gjöld samtals		190 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	137 700	
52–58	Önnur gjöld	53 200	
5	Gjöld samtals	190 900	
4	Sértekjur	12 400	
	Mismunur		**178 500**

07–719 Tjaldanesheimilið, Mosfellsbæ

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			34 700
1 70	Vistheimilið Tjaldanesi	34 700	
	Gjöld samtals		34 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	24 300	
52–58	Önnur gjöld	10 400	
5	Gjöld samtals		**34 700**

07–720 Skálatúnsheimilið, Mosfellsbæ

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			102 800
1 70	Vistheimilið Skálatúni	102 800	
	Gjöld samtals		102 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	74 800	
52–58	Önnur gjöld	28 000	
5	Gjöld samtals	102 800	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**101 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
07–722 Sólheimar Grímsnesi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			83 400
1 70	Vistheimilið að Sólheimum, Grímsnesi	83 400	
	Gjöld samtals		83 400
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	83 400	
5	Gjöld samtals		**83 400**
07–750 Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			63 100
1 01	Yfirstjórn	63 100	
	Gjöld samtals		63 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	45 400	
52–58	Önnur gjöld	17 700	
5	Gjöld samtals	63 100	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**62 000**
07–795 Framkvæmdasjóður fatlaðra			
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			320 000
6 01	Framkvæmdasjóður fatlaðra	320 000	
	Gjöld samtals		320 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	320 000	
5	Gjöld samtals		**320 000**
07–801 Jöfnunarsjóður sveitarfélaga			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 497 000
1 10	Jöfnunarsjóður sveitarfélaga	1 497 000	
	Gjöld samtals		1 497 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	1 497 000	
5	Gjöld samtals		**1 497 000**

07–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			43 700
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	43 700	
	Gjöld samtals		43 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	41 400	
52–58	Önnur gjöld	2 300	
5	Gjöld samtals		**43 700**

07–951 Brunamálastofnun ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			56 800
1 01	Brunamálastofnun ríkisins	56 800	
Stofnkostnaður:			5 000
6 01	Tæki og búnaður	5 000	
	Gjöld samtals		61 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 500	
52–58	Önnur gjöld	42 300	
5	Gjöld samtals	61 800	
4	Sértekjur	66 600	
	Mismunur		**–4 800**

07–953 Jafnréttisráð

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 200
1 01	Jafnréttisráð	17 900	
1 10	Vest-norrænt kvennaþing	3 300	
	Gjöld samtals		21 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 800	
52–58	Önnur gjöld	10 400	
5	Gjöld samtals	21 200	
4	Sértekjur	1 500	
	Mismunur		**19 700**

07–954 Vinnueftirlit ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			136 600
1 01	Vinnueftirlit ríkisins	136 600	
Stofnkostnaður:			11 000
6 01	Fasteignakaup og tæki	11 000	
	Gjöld samtals		147 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	82 100	
52–58	Önnur gjöld	65 500	
5	Gjöld samtals	147 600	
4	Sértekjur	16 000	
	Mismunur		**131 600**

07–981 Vinnumál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			55 900
1 10	Félagsdómur	2 200	
1 13	Sjómannasamtök, lögskráning	500	
1 51	Sjómannadagsráð	200	
1 60	Orlofsheimili launþegasamtakanna	5 000	
1 70	Atvinnumál kvenna á landsbyggðinni	15 000	
1 90	Ýmislegt	33 000	
	Gjöld samtals		55 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	900	
52–58	Önnur gjöld	1 300	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	200	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	53 500	
5	Gjöld samtals		**55 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
07–982 Ríkisábyrgð á launum			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			100 000
1 01	Ríkisábyrgð á launum vegna gjaldþrota	80 000	
1 10	Ríkisábyrgð á orlofslaunum	20 000	
	Gjöld samtals		100 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	100 000	
5	Gjöld samtals		**100 000**
07–985 Félagsmálaskóli alþýðu			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 700
1 10	Almennur rekstur	12 400	
1 20	ASÍ, Menningar- og fræðslusamband alþýðu	4 400	
1 30	ASÍ, norræni verkalýðsskólinn í Genf	200	
1 40	Námskeið fyrir trúnaðarmenn á vinnustöðum	1 700	
	Gjöld samtals		18 700
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	18 700	
5	Gjöld samtals		**18 700**
07–998 Ráðstöfunarfé			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	5 000	
	Gjöld samtals		5 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	5 000	
5	Gjöld samtals		**5 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
07–999	**Félagsmál, ýmis starfsemi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			194 200
1 10	Meðlög samkvæmt 21., 22. og 23. gr. framfærslulaga	10 900	
1 11	Meðlög samkvæmt lögum nr. 9/1981	59 800	
1 27	Slysavarnafélag Íslands	16 500	
1 30	Sjómannastofur	1 100	
1 31	Félagasamtök, styrkir	18 400	
1 32	Starfsmenntun í atvinnulífinu	48 000	
1 40	Kvennaathvarf í Reykjavík	12 500	
1 41	Stígamót	5 500	
1 50	Framkvæmd laga nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga	4 000	
1 51	Ár fjölskyldunnar	3 000	
1 80	Snjóflóða- og skriðufallavarnir	6 400	
1 90	Ýmis framlög	8 100	
	Gjöld samtals		194 200
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	6 400	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	187 800	
5	Gjöld samtals		**194 200**
	Samtals		5 110 400

08 Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–101	**Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti, aðalskrifstofa**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			112 000
1 01	Yfirstjórn	112 000	
Stofnkostnaður:			10 000
6 01	Tæki og búnaður	10 000	
	Gjöld samtals		122 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	61 900	
52–58	Önnur gjöld	59 800	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	300	
5	Gjöld samtals	122 000	
4	Sértekjur	4 100	
	Mismunur		**117 900**
08–271	**Tryggingastofnun ríkisins**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			24 851 400
1 01	Yfirstjórn	504 800	
1 10	Lífeyristryggingar	14 757 000	
1 20	Sjúkratryggingar	9 042 600	
1 30	Slysatryggingar	547 000	
Viðhaldsverkefni:			2 300
5 01	Viðhald húseignar	2 300	
Stofnkostnaður:			18 000
6 01	Tæki og búnaður	18 000	
	Gjöld samtals		24 871 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	257 800	
52–58	Önnur gjöld	267 300	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	24 346 600	
5	Gjöld samtals	24 871 700	
4	Sértekjur	151 600	
	Mismunur		**24 720 100**

08–273 Atvinnuleysistryggingasjóður

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 280 000
1 01	Atvinnuleysistryggingasjóður	1 280 000	
	Gjöld samtals		1 280 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	1 280 000	
5	Gjöld samtals		**1 280 000**

08–274 Eftirlaunasjóður aldraðra

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			127 800
1 01	Eftirlaunasjóður aldraðra	127 800	
	Gjöld samtals		127 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	127 800	
5	Gjöld samtals		**127 800**

08–277 Atvinnuleysisbætur opinberra starfsmanna

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 000
1 01	Atvinnuleysisbætur opinberra starfsmanna	20 000	
	Gjöld samtals		20 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	20 000	
5	Gjöld samtals		**20 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–301 Landlæknir			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			43 900
1 01	Yfirstjórn	41 300	
1 10	Læknaráð	1 900	
1 20	Sjúkraflutningaráð	700	
	Gjöld samtals		43 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	21 700	
52–58	Önnur gjöld	13 200	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	9 000	
5	Gjöld samtals		**43 900**
08–311 Héraðslæknir í Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			15 200
1 01	Héraðslæknir í Reykjavík	15 200	
	Gjöld samtals		15 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 100	
52–58	Önnur gjöld	4 100	
5	Gjöld samtals		**15 200**
08–315 Héraðslæknir á Norðurlandi eystra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 600
1 01	Héraðslæknir á Norðurlandi eystra	6 600	
	Gjöld samtals		6 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 100	
52–58	Önnur gjöld	2 500	
5	Gjöld samtals		**6 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–323 Tryggingaeftirlitið			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 500
1 01	Tryggingaeftirlitið	25 500	
	Gjöld samtals		25 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	17 800	
52–58	Önnur gjöld	7 700	
5	Gjöld samtals	25 500	
4	Sértekjur	30 600	
	Mismunur		**–5 100**
08–324 Heyrnar- og talmeinastöð Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			86 700
1 01	Heyrnar- og talmeinastöð Íslands	86 700	
	Gjöld samtals		86 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	28 100	
52–58	Önnur gjöld	17 700	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	40 900	
5	Gjöld samtals	86 700	
4	Sértekjur	17 200	
	Mismunur		**69 500**
08–325 Hollustuvernd ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			90 700
1 01	Hollustuvernd ríkisins	26 000	
1 02	Heilbrigðiseftirlit	13 900	
1 03	Rannsóknastofa	26 800	
1 04	Mengunarvarnaeftirlit	18 200	
1 05	Eiturefnaeftirlit	5 800	
Stofnkostnaður:			1 500
6 01	Tæki og búnaður	1 500	
	Gjöld samtals		92 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	61 600	
52–58	Önnur gjöld	30 600	
5	Gjöld samtals	92 200	
4	Sértekjur	27 800	
	Mismunur		**64 400**

08–326 Sjónstöð Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			24 200
1 01	Sjónstöð Íslands	24 200	
	Gjöld samtals		24 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 600	
52–58	Önnur gjöld	5 800	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	8 800	
5	Gjöld samtals		**24 200**

08–327 Geislavarnir ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			19 400
1 01	Geislavarnir ríkisins	19 400	
Stofnkostnaður:			5 600
6 01	Tæki og búnaður	5 600	
	Gjöld samtals		25 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 500	
52–58	Önnur gjöld	14 500	
5	Gjöld samtals	25 000	
4	Sértekjur	6 300	
	Mismunur		**18 700**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–340	**Málefni fatlaðra**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			45 400
1 10	Endurhæfingarstöð Styrktarfélags lamaðra og fatlaðra	10 900	
1 20	Sjálfsbjörg Akureyri	5 400	
1 30	Sumardvalarheimili í Reykjadal	9 700	
1 40	Endurhæfingarstöð hjarta- og lungnasjúklinga, Reykjavík	8 600	
1 50	Endurhæfingarstöð Geðverndarfélags Íslands	2 000	
1 60	Gigtlækningastöð Gigtarfélags Íslands	4 400	
1 70	Endurhæfingarstöð hjarta- og lungnasjúklinga, Akureyri	1 000	
1 90	Ýmis starfsemi	3 400	
	Gjöld samtals		45 400
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	45 400	
5	Gjöld samtals		**45 400**
08–350	**Sjúkrahúsið Akranesi**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			435 500
1 01	Sjúkrahúsið Akranesi	435 500	
	Gjöld samtals		435 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	302 700	
52–58	Önnur gjöld	132 800	
5	Gjöld samtals	435 500	
4	Sértekjur	42 500	
	Mismunur		**393 000**
08–352	**Sjúkrahúsið Patreksfirði**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			75 200
1 01	Sjúkrahúsið Patreksfirði	75 200	
	Gjöld samtals		75 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	49 200	
52–58	Önnur gjöld	26 000	
5	Gjöld samtals	75 200	
4	Sértekjur	3 000	
	Mismunur		**72 200**

08–353 Fjórðungssjúkrahúsið Ísafirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			185 300
1 01	Fjórðungssjúkrahúsið Ísafirði	185 300	
	Gjöld samtals		185 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	123 900	
52–58	Önnur gjöld	61 400	
5	Gjöld samtals	185 300	
4	Sértekjur	21 000	
	Mismunur		**164 300**

08–355 Héraðshæli Austur-Húnvetninga, Blönduósi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			117 200
1 01	Héraðshæli Austur-Húnvetninga, Blönduósi	117 200	
	Gjöld samtals		117 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	88 000	
52–58	Önnur gjöld	29 200	
5	Gjöld samtals	117 200	
4	Sértekjur	7 700	
	Mismunur		**109 500**

08–356 Sjúkrahúsið Sauðárkróki

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			270 200
1 01	Sjúkrahúsið Sauðárkróki	270 200	
	Gjöld samtals		270 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	194 900	
52–58	Önnur gjöld	75 300	
5	Gjöld samtals	270 200	
4	Sértekjur	17 600	
	Mismunur		**252 600**

08–357 Sjúkrahúsið Siglufirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			127 600
1 01	Sjúkrahúsið Siglufirði	127 600	
	Gjöld samtals		127 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	84 700	
52–58	Önnur gjöld	42 900	
5	Gjöld samtals	127 600	
4	Sértekjur	7 200	
	Mismunur		**120 400**

08–358 Fjórðungssjúkrahúsið Akureyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 079 900
1 01	Fjórðungssjúkrahúsið Akureyri	1 079 900	
Viðhaldsverkefni:			15 600
5 01	Viðhald húsnæðis	15 600	
Stofnkostnaður:			40 000
6 01	Tæki og búnaður	10 000	
6 50	Nýbygging	30 000	
	Gjöld samtals		1 135 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	713 300	
52–58	Önnur gjöld	422 200	
5	Gjöld samtals	1 135 500	
4	Sértekjur	119 700	
	Mismunur		**1 015 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–359	**Sjúkrahúsið Húsavík**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			242 500
1 01	Sjúkrahúsið Húsavík	242 500	
	Gjöld samtals		242 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	169 900	
52–58	Önnur gjöld	72 600	
5	Gjöld samtals	242 500	
4	Sértekjur	23 800	
	Mismunur		**218 700**
08–360	**Sjúkrahúsið Seyðisfirði**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			85 900
1 01	Sjúkrahúsið Seyðisfirði	85 900	
	Gjöld samtals		85 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	53 100	
52–58	Önnur gjöld	32 800	
5	Gjöld samtals	85 900	
4	Sértekjur	3 600	
	Mismunur		**82 300**
08–361	**Fjórðungssjúkrahúsið Neskaupstað**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			164 800
1 01	Fjórðungssjúkrahúsið Neskaupstað	164 800	
	Gjöld samtals		164 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	112 200	
52–58	Önnur gjöld	52 600	
5	Gjöld samtals	164 800	
4	Sértekjur	13 500	
	Mismunur		**151 300**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–363 Sjúkrahúsið Egilsstöðum			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			97 000
1 01	Sjúkrahúsið Egilsstöðum	97 000	
	Gjöld samtals		97 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	66 100	
52–58	Önnur gjöld	30 900	
5	Gjöld samtals	97 000	
4	Sértekjur	4 700	
	Mismunur		**92 300**
08–365 Sjúkrahús Suðurlands, Selfossi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			232 800
1 01	Sjúkrahús Suðurlands, Selfossi	232 800	
	Gjöld samtals		232 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	160 300	
52–58	Önnur gjöld	72 500	
5	Gjöld samtals	232 800	
4	Sértekjur	29 600	
	Mismunur		**203 200**
08–366 Sjúkrahúsið Vestmannaeyjum			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			180 200
1 01	Sjúkrahúsið Vestmannaeyjum	180 200	
	Gjöld samtals		180 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	120 700	
52–58	Önnur gjöld	59 500	
5	Gjöld samtals	180 200	
4	Sértekjur	18 000	
	Mismunur		**162 200**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–367 Sjúkrahúsið Keflavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			212 900
1 01	Sjúkrahúsið Keflavík	212 900	
	Gjöld samtals		212 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	132 900	
52–58	Önnur gjöld	80 000	
5	Gjöld samtals	212 900	
4	Sértekjur	44 300	
	Mismunur		**168 600**
08–368 Sólvangur, Hafnarfirði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			208 200
1 01	Sólvangur, Hafnarfirði	208 200	
	Gjöld samtals		208 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	163 100	
52–58	Önnur gjöld	45 100	
5	Gjöld samtals	208 200	
4	Sértekjur	3 600	
	Mismunur		**204 600**
08–370 Sjúkrahús í Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			98 900
1 01	Sjúkrahús í Reykjavík	98 900	
Stofnkostnaður:			195 500
6 50	Stofnframkvæmdir vegna endurskipulagningar	195 500	
	Gjöld samtals		294 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	98 900	
52–58	Önnur gjöld	195 500	
5	Gjöld samtals	294 400	
4	Sértekjur	82 000	
	Mismunur		**212 400**

08–371 Ríkisspítalar

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 189 600
1 01	Ríkisspítalar	6 189 600	
Viðhaldsverkefni:			78 000
5 60	Stjórnarnefnd, viðhald	78 000	
Stofnkostnaður:			274 000
6 60	Stjórnarnefnd, stofnkostnaður	100 000	
6 70	Yfirstjórn mannvirkjagerðar á landspítalalóð	174 000	
	Gjöld samtals		6 541 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 919 500	
52–58	Önnur gjöld	2 622 100	
5	Gjöld samtals	6 541 600	
4	Sértekjur	598 000	
	Mismunur		**5 943 600**

08–372 Borgarspítalinn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 872 400
1 01	Borgarspítalinn	2 872 400	
Viðhaldsverkefni:			44 000
5 01	Viðhald	44 000	
Stofnkostnaður:			25 000
6 01	Tæki og búnaður	25 000	
	Gjöld samtals		2 941 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	1 874 200	
52–58	Önnur gjöld	1 067 200	
5	Gjöld samtals	2 941 400	
4	Sértekjur	500 500	
	Mismunur		**2 440 900**

08–373 St. Jósefsspítali, Landakoti

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			934 500
1 01	St. Jósefsspítali, Landakoti	934 500	
Viðhaldsverkefni:			6 500
5 01	Viðhald	6 500	
Stofnkostnaður:			10 000
6 01	Tæki og búnaður	10 000	
	Gjöld samtals		951 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	585 300	
52–58	Önnur gjöld	365 700	
5	Gjöld samtals	951 000	
4	Sértekjur	150 000	
	Mismunur		**801 000**

08–378 Læknishéraðasjóður

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 500
1 01	Læknishéraðasjóður	2 500	
	Gjöld samtals		2 500
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	2 500	
5	Gjöld samtals		**2 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–381 Sjúkrahús og læknisbústaðir			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			75 200
1 20	Rekstur sjúkrahúsa, óskipt	75 200	
Viðhaldsverkefni:			27 000
5 50	Viðhald sjúkrahúsa, óskipt	27 000	
Stofnkostnaður:			349 700
6 60	Tækjakaup, óskipt	20 000	
6 90	Bygging sjúkrahúsa, heilsugæslustöðva og læknisbústaða [1]	294 200	
6 91	St. Fransiskusspítali, Stykkishólmi	24 000	
6 92	Heilsugæsla í Garðabæ samkvæmt samningi	1 500	
6 96	Heimili mænuskaddaðra við Grensásdeild	10 000	
	Gjöld samtals		451 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	50 600	
52–58	Önnur gjöld	71 600	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	295 700	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	34 000	
5	Gjöld samtals	451 900	
4	Sértekjur	77 900	
	Mismunur		**374 000**
08–385 Framkvæmdasjóður aldraðra			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			137 000
1 01	Kostnaður samkvæmt 3.-5. tl. 12. gr. laga um málefni aldraðra	137 000	
Stofnkostnaður:			277 000
6 01	Stofnkostnaður og endurbætur	277 000	
	Gjöld samtals		414 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	414 000	
5	Gjöld samtals		**414 000**

1) Sjá sundurliðun í sérstöku yfirliti 4.

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–393 Lyfjamál			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 200
1 31	Lyfsölusjóður	900	
1 41	Útgáfa sérlyfjaskrár og lyfjaverðskrár	3 700	
1 51	Evrópska lyfjaskráin	300	
1 61	Norræn samvinna í lyfsölumálum	300	
1 71	Samheitaverðskrá lyfja	1 000	
	Gjöld samtals		6 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	700	
52–58	Önnur gjöld	4 600	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	900	
5	Gjöld samtals	6 200	
4	Sértekjur	900	
	Mismunur		**5 300**
08–395 Lyfjaeftirlit ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 900
1 01	Lyfjaeftirlit ríkisins	10 900	
	Gjöld samtals		10 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 700	
52–58	Önnur gjöld	4 200	
5	Gjöld samtals	10 900	
4	Sértekjur	12 800	
	Mismunur		**–1 900**
08–396 Lyfjanefnd			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 300
1 01	Lyfjanefnd	14 300	
	Gjöld samtals		14 300

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 200	
52–58	Önnur gjöld	5 100	
5	Gjöld samtals	14 300	
4	Sértekjur	17 200	
	Mismunur		**−2 900**

08–399 Heilbrigðismál, ýmis starfsemi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			239 900
1 25	Neyslu- og manneldismál, manneldisráð	9 700	
1 30	Krabbameinsfélag Íslands, krabbameinsskráning	2 000	
1 31	Krabbameinsfélag Íslands, kostnaður við krabbameinsleit	103 100	
1 32	Minningarsjóður Landspítalans	9 000	
1 35	Hjartavernd, Monica-rannsóknir	3 600	
1 37	Hjartavernd	8 200	
1 40	Kostnaður vegna laga nr. 25/1975	1 000	
1 42	Kostnaður samkvæmt lögum um farsóttir, sóttvarnir og ónæmi	42 400	
1 50	Tannverndarsjóður	10 000	
1 53	Tóbaksvarnir	10 300	
1 60	Ljósmæðralaun	800	
1 71	Norræni heilsugæsluskólinn	9 500	
1 72	Bláalónsnefnd	7 000	
1 90	Ýmis framlög	14 100	
1 95	Kynsjúkdómar, alnæmi	9 200	
	Gjöld samtals		239 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 800	
52–58	Önnur gjöld	42 700	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	190 400	
5	Gjöld samtals		**239 900**

08–400 St. Jósefsspítali, Hafnarfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			185 600
1 01	St. Jósefsspítali, Hafnarfirði	185 600	
	Gjöld samtals		185 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	133 100	
52–58	Önnur gjöld	52 500	
5	Gjöld samtals	185 600	
4	Sértekjur	20 300	
	Mismunur		**165 300**

08–401 St. Fransiskusspítali, Stykkishólmi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			102 300
1 01	St. Fransiskusspítali, Stykkishólmi	102 300	
	Gjöld samtals		102 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	71 000	
52–58	Önnur gjöld	31 300	
5	Gjöld samtals	102 300	
4	Sértekjur	7 300	
	Mismunur		**95 000**

08–402 Sjúkrahús Hvammstanga

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			87 300
1 01	Sjúkrahús Hvammstanga	87 300	
	Gjöld samtals		87 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	61 500	
52–58	Önnur gjöld	25 800	
5	Gjöld samtals	87 300	
4	Sértekjur	2 600	
	Mismunur		**84 700**

08–403 Sjúkrahús Bolungarvíkur

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 800
1 01	Sjúkrahús Bolungarvíkur	40 800	
	Gjöld samtals		40 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	29 300	
52–58	Önnur gjöld	11 500	
5	Gjöld samtals		**40 800**

08–404 Sjúkraskýlið Hólmavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			24 100
1 01	Sjúkraskýlið Hólmavík	24 100	
	Gjöld samtals		24 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	17 500	
52–58	Önnur gjöld	6 600	
5	Gjöld samtals	24 100	
4	Sértekjur	300	
	Mismunur		**23 800**

08–405 Sjúkraskýlið Þingeyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 500
1 01	Sjúkraskýlið Þingeyri	10 500	
	Gjöld samtals		10 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 900	
52–58	Önnur gjöld	2 600	
5	Gjöld samtals		**10 500**

08–406 Öldrunarstofnun Önfirðinga, Flateyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 500
1 01	Öldrunarstofnun Önfirðinga, Flateyri	9 500	
	Gjöld samtals		9 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 700	
52–58	Önnur gjöld	2 800	
5	Gjöld samtals		**9 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–407 Sundabúð II, Vopnafirði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			26 400
1 01	Sundabúð II, Vopnafirði	26 400	
	Gjöld samtals		26 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	18 800	
52–58	Önnur gjöld	7 600	
5	Gjöld samtals	26 400	
4	Sértekjur	1 800	
	Mismunur		**24 600**
08–408 Sunnuhlíð, Kópavogi			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			114 300
1 01	Sunnuhlíð, Kópavogi	114 300	
	Gjöld samtals		114 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	84 300	
52–58	Önnur gjöld	30 000	
5	Gjöld samtals	114 300	
4	Sértekjur	4 400	
	Mismunur		**109 900**
08–409 Hjúkrunarheimilið Skjól			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			261 200
1 01	Hjúkrunarheimilið Skjól	261 200	
	Gjöld samtals		261 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	176 000	
52–58	Önnur gjöld	85 200	
5	Gjöld samtals	261 200	
4	Sértekjur	4 400	
	Mismunur		**256 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–411 Garðvangur, Garði			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			89 800
1 01	Garðvangur, Garði	89 800	
	Gjöld samtals		89 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	62 500	
52–58	Önnur gjöld	27 300	
5	Gjöld samtals		**89 800**
08–420 Samtök áhugamanna um áfengisvandamálið			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			208 900
1 01	Sjúkrastofnanir SÁÁ	208 900	
	Gjöld samtals		208 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	122 200	
52–58	Önnur gjöld	86 700	
5	Gjöld samtals	208 900	
4	Sértekjur	7 600	
	Mismunur		**201 300**
08–421 Víðines			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			73 800
1 01	Víðines	73 800	
	Gjöld samtals		73 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	37 100	
52–58	Önnur gjöld	36 700	
5	Gjöld samtals	73 800	
4	Sértekjur	2 600	
	Mismunur		**71 200**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–422 Hlaðgerðarkot			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			37 800
1 01	Hlaðgerðarkot	37 800	
	Gjöld samtals		37 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 700	
52–58	Önnur gjöld	18 100	
5	Gjöld samtals		**37 800**
08–430 Sjálfsbjörg, hjúkrunar- og endurhæfingarstofnun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			181 000
1 01	Sjálfsbjörg, hjúkrunar- og endurhæfingarstofnun	181 000	
	Gjöld samtals		181 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	128 200	
52–58	Önnur gjöld	52 800	
5	Gjöld samtals	181 000	
4	Sértekjur	23 700	
	Mismunur		**157 300**
08–431 Heilsuhæli Náttúrulækningafélags Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			226 900
1 01	Endurhæfingardeild	176 900	
1 10	Heilsuhælisdeild	50 000	
	Gjöld samtals		226 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	121 700	
52–58	Önnur gjöld	55 200	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	50 000	
5	Gjöld samtals		**226 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
08–490	**Vistun geðsjúkra afbrotamanna**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			39 800
1 01	Vistun geðsjúkra afbrotamanna	39 800	
	Gjöld samtals		39 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	26 000	
52–58	Önnur gjöld	13 800	
5	Gjöld samtals		**39 800**
08–500	**Heilsugæslustöðvar, almennt**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			88 300
1 10	Heilsugæslustöðvar, almennt	88 300	
Viðhaldsverkefni:			31 200
5 01	Viðhald, óskipt	31 200	
Stofnkostnaður:			17 300
6 01	Tæki og búnaður	6 000	
6 10	Heyrnarmælingaklefar	5 300	
6 90	Tölvuvæðing	6 000	
	Gjöld samtals		136 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	43 700	
52–58	Önnur gjöld	70 000	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	23 100	
5	Gjöld samtals		**136 800**
08–510	**Heilsuverndarstöðin í Reykjavík**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			281 400
1 01	Heilsuverndarstöðin í Reykjavík	281 400	
	Gjöld samtals		281 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	208 500	
52–58	Önnur gjöld	72 900	
5	Gjöld samtals	281 400	
4	Sértekjur	17 500	
	Mismunur		**263 900**

08–511 Heilsugæslustöðvar í Reykjavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			203 100
1 10	Heilsugæslustöðin Árbæ	31 000	
1 20	Heilsugæslustöðin Mjódd	30 100	
1 30	Heilsugæslustöðin Fossvogi	22 100	
1 50	Heilsugæslustöðin Hlíðum	20 100	
1 60	Heilsugæslustöðin Miðbæ	33 300	
1 70	Heilsugæslustöðin Hraunbergi	32 900	
1 80	Heilsugæslustöðin Álftamýri	33 600	
Stofnkostnaður:			40 000
6 01	Tæki og búnaður	40 000	
	Gjöld samtals		243 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	153 000	
52–58	Önnur gjöld	90 100	
5	Gjöld samtals	243 100	
4	Sértekjur	66 700	
	Mismunur		**176 400**

08–521 Heilsugæslustöðin Akranesi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			27 700
1 01	Heilsugæslustöðin Akranesi	27 700	
	Gjöld samtals		27 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 600	
52–58	Önnur gjöld	8 100	
5	Gjöld samtals	27 700	
4	Sértekjur	8 300	
	Mismunur		**19 400**

08–522 Heilsugæslustöðin Borgarnesi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			28 600
1 01	Heilsugæslustöðin Borgarnesi	28 600	
	Gjöld samtals		28 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 100	
52–58	Önnur gjöld	8 500	
5	Gjöld samtals	28 600	
4	Sértekjur	10 800	
	Mismunur		**17 800**

08–523 Heilsugæslustöðin Stykkishólmi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 500
1 01	Heilsugæslustöðin Stykkishólmi	14 500	
	Gjöld samtals		14 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 400	
52–58	Önnur gjöld	4 100	
5	Gjöld samtals	14 500	
4	Sértekjur	3 800	
	Mismunur		**10 700**

08–524 Heilsugæslustöðin Ólafsvík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 200
1 01	Heilsugæslustöðin Ólafsvík	21 200	
	Gjöld samtals		21 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	13 500	
52–58	Önnur gjöld	7 700	
5	Gjöld samtals	21 200	
4	Sértekjur	7 700	
	Mismunur		**13 500**

08–525 Heilsugæslustöðin Grundarfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 500
1 01	Heilsugæslustöðin Grundarfirði	10 500	
	Gjöld samtals		10 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 100	
52–58	Önnur gjöld	3 400	
5	Gjöld samtals	10 500	
4	Sértekjur	2 200	
	Mismunur		**8 300**

08–526 Heilsugæslustöðin Búðardal

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 500
1 01	Heilsugæslustöðin Búðardal	17 500	
	Gjöld samtals		17 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 600	
52–58	Önnur gjöld	5 900	
5	Gjöld samtals	17 500	
4	Sértekjur	5 000	
	Mismunur		**12 500**

08–531 Heilsugæslustöðin Patreksfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			21 000
1 01	Heilsugæslustöðin Patreksfirði	21 000	
	Gjöld samtals		21 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 500	
52–58	Önnur gjöld	8 500	
5	Gjöld samtals	21 000	
4	Sértekjur	5 400	
	Mismunur		**15 600**

08–532 Heilsugæslustöðin Ísafirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 500
1 01	Heilsugæslustöðin Ísafirði	40 500	
	Gjöld samtals		40 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	23 900	
52–58	Önnur gjöld	16 600	
5	Gjöld samtals	40 500	
4	Sértekjur	6 800	
	Mismunur		**33 700**

08–533 Heilsugæslustöðin Þingeyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 900
1 01	Heilsugæslustöðin Þingeyri	6 900	
	Gjöld samtals		6 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 500	
52–58	Önnur gjöld	2 400	
5	Gjöld samtals	6 900	
4	Sértekjur	1 400	
	Mismunur		**5 500**

08–534 Heilsugæslustöðin Flateyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 900
1 01	Heilsugæslustöðin Flateyri	8 900	
	Gjöld samtals		8 900

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 900	
52–58	Önnur gjöld	3 000	
5	Gjöld samtals	8 900	
4	Sértekjur	2 000	
	Mismunur		**6 900**

08–535 Heilsugæslustöðin Bolungarvík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 700
1 01	Heilsugæslustöðin Bolungarvík	9 700	
	Gjöld samtals		9 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 700	
52–58	Önnur gjöld	4 000	
5	Gjöld samtals	9 700	
4	Sértekjur	2 900	
	Mismunur		**6 800**

08–536 Heilsugæslustöðin Hólmavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 900
1 01	Heilsugæslustöðin Hólmavík	9 900	
	Gjöld samtals		9 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 400	
52–58	Önnur gjöld	3 500	
5	Gjöld samtals	9 900	
4	Sértekjur	2 000	
	Mismunur		**7 900**

08–541 Heilsugæslustöðin Hvammstanga

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			12 400
1 01	Heilsugæslustöðin Hvammstanga	12 400	
	Gjöld samtals		12 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 800	
52–58	Önnur gjöld	3 600	
5	Gjöld samtals	12 400	
4	Sértekjur	4 600	
	Mismunur		**7 800**

08–542 Heilsugæslustöðin Blönduósi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 600
1 01	Heilsugæslustöðin Blönduósi	20 600	
	Gjöld samtals		20 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	14 900	
52–58	Önnur gjöld	5 700	
5	Gjöld samtals	20 600	
4	Sértekjur	6 000	
	Mismunur		**14 600**

08–543 Heilsugæslustöðin Sauðárkróki

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 500
1 01	Heilsugæslustöðin Sauðárkróki	25 500	
	Gjöld samtals		25 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	16 300	
52–58	Önnur gjöld	9 200	
5	Gjöld samtals	25 500	
4	Sértekjur	4 400	
	Mismunur		**21 100**

08–544 Heilsugæslustöðin Siglufirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 800
1 01	Heilsugæslustöðin Siglufirði	11 800	
	Gjöld samtals		11 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 200	
52–58	Önnur gjöld	3 600	
5	Gjöld samtals	11 800	
4	Sértekjur	3 600	
	Mismunur		**8 200**

08–551 Heilsugæslustöðin Ólafsfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 100
1 01	Heilsugæslustöðin Ólafsfirði	11 100	
	Gjöld samtals		11 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 400	
52–58	Önnur gjöld	3 700	
5	Gjöld samtals	11 100	
4	Sértekjur	3 200	
	Mismunur		**7 900**

08–552 Heilsugæslustöðin Dalvík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			15 900
1 01	Heilsugæslustöðin Dalvík	15 900	
	Gjöld samtals		15 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 900	
52–58	Önnur gjöld	5 000	
5	Gjöld samtals	15 900	
4	Sértekjur	6 000	
	Mismunur		**9 900**

08–553 Heilsugæslustöðin Akureyri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			130 400
1 01	Heilsugæslustöðin Akureyri	130 400	
	Gjöld samtals		130 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	75 400	
52–58	Önnur gjöld	55 000	
5	Gjöld samtals	130 400	
4	Sértekjur	35 300	
	Mismunur		**95 100**

08–554 Heilsugæslustöðin Húsavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			26 900
1 01	Heilsugæslustöðin Húsavík	26 900	
	Gjöld samtals		26 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 100	
52–58	Önnur gjöld	7 800	
5	Gjöld samtals	26 900	
4	Sértekjur	3 900	
	Mismunur		**23 000**

08–555 Heilsugæslustöðin Kópaskeri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 500
1 01	Heilsugæslustöðin Kópaskeri	8 500	
	Gjöld samtals		8 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 600	
52–58	Önnur gjöld	2 900	
5	Gjöld samtals	8 500	
4	Sértekjur	1 200	
	Mismunur		**7 300**

08–556 Heilsugæslustöðin Raufarhöfn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 000
1 01	Heilsugæslustöðin Raufarhöfn	9 000	
	Gjöld samtals		9 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 600	
52–58	Önnur gjöld	2 400	
5	Gjöld samtals	9 000	
4	Sértekjur	1 200	
	Mismunur		**7 800**

08–557 Heilsugæslustöðin Þórshöfn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 800
1 01	Heilsugæslustöðin Þórshöfn	10 800	
	Gjöld samtals		10 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 800	
52–58	Önnur gjöld	4 000	
5	Gjöld samtals	10 800	
4	Sértekjur	1 200	
	Mismunur		**9 600**

08–561 Heilsugæslustöðin Vopnafirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 900
1 01	Heilsugæslustöðin Vopnafirði	14 900	
	Gjöld samtals		14 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 900	
52–58	Önnur gjöld	5 000	
5	Gjöld samtals	14 900	
4	Sértekjur	3 100	
	Mismunur		**11 800**

08–562 Heilsugæslustöðin Egilsstöðum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			33 600
1 01	Heilsugæslustöðin Egilsstöðum	33 600	
	Gjöld samtals		33 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 200	
52–58	Önnur gjöld	14 400	
5	Gjöld samtals	33 600	
4	Sértekjur	12 400	
	Mismunur		**21 200**

08–563 Heilsugæslustöðin Seyðisfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 000
1 01	Heilsugæslustöðin Seyðisfirði	9 000	
	Gjöld samtals		9 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 500	
52–58	Önnur gjöld	2 500	
5	Gjöld samtals	9 000	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**7 900**

08–564 Heilsugæslustöðin Neskaupstað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			12 200
1 01	Heilsugæslustöðin Neskaupstað	12 200	
	Gjöld samtals		12 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 500	
52–58	Önnur gjöld	2 700	
5	Gjöld samtals	12 200	
4	Sértekjur	6 000	
	Mismunur		**6 200**

08–565 Heilsugæslustöðin Eskifirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			19 400
1 01	Heilsugæslustöðin Eskifirði	19 400	
	Gjöld samtals		19 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 400	
52–58	Önnur gjöld	7 000	
5	Gjöld samtals	19 400	
4	Sértekjur	6 300	
	Mismunur		**13 100**

08–566 Heilsugæslustöðin Fáskrúðsfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 400
1 01	Heilsugæslustöðin Fáskrúðsfirði	11 400	
	Gjöld samtals		11 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 200	
52–58	Önnur gjöld	3 200	
5	Gjöld samtals	11 400	
4	Sértekjur	2 600	
	Mismunur		**8 800**

08–567 Heilsugæslustöðin Djúpavogi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			12 700
1 01	Heilsugæslustöðin Djúpavogi	12 700	
	Gjöld samtals		12 700
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 800	
52–58	Önnur gjöld	3 900	
5	Gjöld samtals	12 700	
4	Sértekjur	1 800	
	Mismunur		**10 900**

08–568 Heilsugæslustöðin Höfn í Hornafirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 800
1 01	Heilsugæslustöðin Höfn í Hornafirði	20 800	
	Gjöld samtals		20 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	13 500	
52–58	Önnur gjöld	7 300	
5	Gjöld samtals	20 800	
4	Sértekjur	6 700	
	Mismunur		**14 100**

08–571 Heilsugæslustöðin Kirkjubæjarklaustri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 100
1 01	Heilsugæslustöðin Kirkjubæjarklaustri	9 100	
	Gjöld samtals		9 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 200	
52–58	Önnur gjöld	2 900	
5	Gjöld samtals	9 100	
4	Sértekjur	1 500	
	Mismunur		**7 600**

08–572 Heilsugæslustöðin Vík í Mýrdal

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 500
1 01	Heilsugæslustöðin Vík í Mýrdal	8 500	
	Gjöld samtals		8 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	5 700	
52–58	Önnur gjöld	2 800	
5	Gjöld samtals	8 500	
4	Sértekjur	1 600	
	Mismunur		**6 900**

08–573 Heilsugæslustöðin Vestmannaeyjum

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			26 500
1 01	Heilsugæslustöðin Vestmannaeyjum	26 500	
	Gjöld samtals		26 500

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 400	
52–58	Önnur gjöld	7 100	
5	Gjöld samtals	26 500	
4	Sértekjur	5 700	
	Mismunur		**20 800**

08–574 Heilsugæslustöðin Hvolsvelli

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 500
1 01	Heilsugæslustöðin Hvolsvelli	9 500	
	Gjöld samtals		9 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 500	
52–58	Önnur gjöld	3 000	
5	Gjöld samtals	9 500	
4	Sértekjur	2 900	
	Mismunur		**6 600**

08–575 Heilsugæslustöðin Hellu

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 300
1 01	Heilsugæslustöðin Hellu	10 300	
	Gjöld samtals		10 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 700	
52–58	Önnur gjöld	3 600	
5	Gjöld samtals	10 300	
4	Sértekjur	4 100	
	Mismunur		**6 200**

08–576 Heilsugæslustöðin Laugarási

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			15 800
1 01	Heilsugæslustöðin Laugarási	15 800	
	Gjöld samtals		15 800

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 700	
52–58	Önnur gjöld	4 100	
5	Gjöld samtals	15 800	
4	Sértekjur	5 100	
	Mismunur		**10 700**

08–577 Heilsugæslustöðin Selfossi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			31 100
1 01	Heilsugæslustöðin Selfossi	31 100	
	Gjöld samtals		31 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	21 800	
52–58	Önnur gjöld	9 300	
5	Gjöld samtals	31 100	
4	Sértekjur	10 300	
	Mismunur		**20 800**

08–578 Heilsugæslustöðin Hveragerði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 400
1 01	Heilsugæslustöðin Hveragerði	8 400	
	Gjöld samtals		8 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 400	
52–58	Önnur gjöld	2 000	
5	Gjöld samtals	8 400	
4	Sértekjur	1 900	
	Mismunur		**6 500**

08–579 Heilsugæslustöðin Þorlákshöfn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 600
1 01	Heilsugæslustöðin Þorlákshöfn	9 600	
	Gjöld samtals		9 600

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 100	
52–58	Önnur gjöld	2 500	
5	Gjöld samtals	9 600	
4	Sértekjur	4 700	
	Mismunur		**4 900**

08–581 Heilsugæslustöðin Keflavík

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			92 800
1 01	Heilsugæslustöðin Keflavík	92 800	
	Gjöld samtals		92 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	51 600	
52–58	Önnur gjöld	41 200	
5	Gjöld samtals	92 800	
4	Sértekjur	19 600	
	Mismunur		**73 200**

08–582 Heilsugæslustöðin Hafnarfirði

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			87 600
1 01	Heilsugæslustöðin Hafnarfirði	87 600	
	Gjöld samtals		87 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	45 500	
52–58	Önnur gjöld	42 100	
5	Gjöld samtals	87 600	
4	Sértekjur	19 900	
	Mismunur		**67 700**

08–583 Heilsugæslustöðin Garðabæ

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			26 700
1 01	Heilsugæslustöðin Garðabæ	26 700	
	Gjöld samtals		26 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	21 200	
52–58	Önnur gjöld	5 500	
5	Gjöld samtals	26 700	
4	Sértekjur	7 800	
	Mismunur		**18 900**

08–584 Heilsugæslustöðin Kópavogi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			59 200
1 01	Heilsugæslustöðin Kópavogi	59 200	
	Gjöld samtals		59 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	44 600	
52–58	Önnur gjöld	14 600	
5	Gjöld samtals	59 200	
4	Sértekjur	19 300	
	Mismunur		**39 900**

08–585 Heilsugæslustöðin Seltjarnarnesi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			50 200
1 01	Heilsugæslustöðin Seltjarnarnesi	50 200	
	Gjöld samtals		50 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	38 200	
52–58	Önnur gjöld	12 000	
5	Gjöld samtals	50 200	
4	Sértekjur	13 400	
	Mismunur		**36 800**

08–586 Heilsugæslustöðin Reykjalundi

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			20 700
1 01	Heilsugæslustöðin Reykjalundi	20 700	
	Gjöld samtals		20 700

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	15 600	
52–58	Önnur gjöld	5 100	
5	Gjöld samtals	20 700	
4	Sértekjur	4 300	
	Mismunur		**16 400**

08–601 Ljósmæðraskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 400
1 01	Ljósmæðraskóli Íslands	2 400	
	Gjöld samtals		2 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 100	
52–58	Önnur gjöld	300	
5	Gjöld samtals		**2 400**

08–603 Lyfjatæknaskóli Íslands

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 500
1 01	Lyfjatæknaskóli Íslands	9 500	
	Gjöld samtals		9 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 000	
52–58	Önnur gjöld	3 500	
5	Gjöld samtals		**9 500**

08–621 Áfengisvarnir og bindindismál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			34 200
1 10	Áfengisvarnaráð	8 300	
1 90	Annað	25 900	
	Gjöld samtals		34 200

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	4 600	
52–58	Önnur gjöld	3 000	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	26 600	
5	Gjöld samtals		**34 200**

08–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			499 300
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	499 300	
	Gjöld samtals		499 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	455 800	
52–58	Önnur gjöld	43 500	
5	Gjöld samtals		**499 300**

08–998 Ráðstöfunarfé

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	8 000	
	Gjöld samtals		8 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	8 000	
5	Gjöld samtals		**8 000**
	Samtals		43 972 700

09 Fjármálaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–101	**Fjármálaráðuneyti, aðalskrifstofa**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			260 200
1 01	Yfirstjórn	260 200	
Stofnkostnaður:			6 000
6 01	Tæki og búnaður	6 000	
	Gjöld samtals		266 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	168 900	
52–58	Önnur gjöld	97 300	
5	Gjöld samtals	266 200	
4	Sértekjur	1 600	
	Mismunur		**264 600**
09–103	**Ríkisbókhald**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			84 600
1 01	Ríkisbókhald	84 600	
Stofnkostnaður:			3 000
6 01	Tæki og búnaður	3 000	
	Gjöld samtals		87 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	62 800	
52–58	Önnur gjöld	24 800	
5	Gjöld samtals		**87 600**
09–104	**Ríkisfjárhirsla**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			25 100
1 01	Ríkisfjárhirsla	25 100	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			500
6 01	Tæki og búnaður	500	
	Gjöld samtals		25 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	14 600	
52–58	Önnur gjöld	11 000	
5	Gjöld samtals		**25 600**

09–105 Ríkislögmaður

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 300
1 01	Ríkislögmaður	17 300	
	Gjöld samtals		17 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	10 700	
52–58	Önnur gjöld	6 600	
5	Gjöld samtals	17 300	
4	Sértekjur	300	
	Mismunur		**17 000**

09–201 Ríkisskattstjóri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			308 600
1 01	Yfirstjórn	190 800	
1 10	Sameiginleg útgjöld ríkisskattstjóra og skattstofa	117 800	
Stofnkostnaður:			10 000
6 01	Tæki og búnaður	10 000	
	Gjöld samtals		318 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	148 400	
52–58	Önnur gjöld	170 200	
5	Gjöld samtals		**318 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–202	**Skattstofan í Reykjavík**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		140 600
1 01	Skattstofan í Reykjavík	140 600	
	Stofnkostnaður:		5 000
6 01	Tæki og búnaður	5 000	
	Gjöld samtals		145 600
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	112 800	
52–58	Önnur gjöld	32 800	
5	Gjöld samtals		**145 600**
09–203	**Skattstofa Vesturlands**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		23 800
1 01	Skattstofa Vesturlands	23 800	
	Gjöld samtals		23 800
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	18 600	
52–58	Önnur gjöld	5 200	
5	Gjöld samtals	23 800	
4	Sértekjur	300	
	Mismunur		**23 500**
09–204	**Skattstofa Vestfjarða**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		18 000
1 01	Skattstofa Vestfjarða	18 000	
	Gjöld samtals		18 000
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	13 700	
52–58	Önnur gjöld	4 300	
5	Gjöld samtals	18 000	
4	Sértekjur	100	
	Mismunur		**17 900**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–205	**Skattstofa Norðurlands vestra**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			17 900
1 01	Skattstofa Norðurlands vestra	17 900	
	Gjöld samtals		17 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	14 100	
52–58	Önnur gjöld	3 800	
5	Gjöld samtals	17 900	
4	Sértekjur	200	
	Mismunur		**17 700**
09–206	**Skattstofa Norðurlands eystra**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			43 600
1 01	Skattstofa Norðurlands eystra	43 600	
	Gjöld samtals		43 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	37 000	
52–58	Önnur gjöld	6 600	
5	Gjöld samtals	43 600	
4	Sértekjur	400	
	Mismunur		**43 200**
09–207	**Skattstofa Austurlands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 200
1 01	Skattstofa Austurlands	22 200	
	Gjöld samtals		22 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	17 000	
52–58	Önnur gjöld	5 200	
5	Gjöld samtals	22 200	
4	Sértekjur	200	
	Mismunur		**22 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–208	**Skattstofa Suðurlands**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		27 500
1 01	Skattstofa Suðurlands	27 500	
	Gjöld samtals		27 500
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	22 000	
52–58	Önnur gjöld	5 500	
5	Gjöld samtals	27 500	
4	Sértekjur	800	
	Mismunur		**26 700**
09–209	**Skattstofa Vestmannaeyja**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		10 400
1 01	Skattstofa Vestmannaeyja	10 400	
	Gjöld samtals		10 400
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	7 500	
52–58	Önnur gjöld	2 900	
5	Gjöld samtals	10 400	
4	Sértekjur	100	
	Mismunur		**10 300**
09–211	**Skattstofa Reykjaness**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		68 300
1 01	Skattstofa Reykjaness	68 300	
	Gjöld samtals		68 300
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	57 300	
52–58	Önnur gjöld	11 000	
5	Gjöld samtals	68 300	
4	Sértekjur	1 300	
	Mismunur		**67 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–212	**Skattamál, ýmis útgjöld**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 600
1 01	Ýmis sameiginleg útgjöld	3 500	
1 10	Atvinnurekstrarframtöl o.fl.	19 100	
Stofnkostnaður:			18 000
6 01	Tæki og búnaður	18 000	
	Gjöld samtals		40 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	11 000	
52–58	Önnur gjöld	29 600	
5	Gjöld samtals		**40 600**
09–214	**Ríkisskattanefnd og skattsektanefnd**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 400
1 01	Ríkisskattanefnd og skattsektanefnd	22 400	
	Gjöld samtals		22 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	18 600	
52–58	Önnur gjöld	3 800	
5	Gjöld samtals		**22 400**
09–251	**Gjaldheimtur og innheimtukostnaður**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			174 500
1 01	Gjaldheimtan í Reykjavík	119 200	
1 02	Gjaldheimta Suðurnesja	13 200	
1 10	Ýmis innheimtukostnaður	32 100	
1 20	Kostnaður við sérstakar innheimtuaðgerðir	4 800	
1 30	Þungaskattsálagning með ökumælum	5 200	
	Gjöld samtals		174 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 600	
52–58	Önnur gjöld	165 900	
5	Gjöld samtals		**174 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–261 Ríkistollstjóri			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			95 000
1 01	Ríkistollstjóri	95 000	
Stofnkostnaður:			7 000
6 01	Tæki og búnaður	7 000	
	Gjöld samtals		102 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	51 500	
52–58	Önnur gjöld	50 500	
5	Gjöld samtals	102 000	
4	Sértekjur	17 300	
	Mismunur		**84 700**
09–262 Tollstjórinn í Reykjavík			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			253 100
1 01	Tollstjórinn í Reykjavík	148 500	
1 10	Tollgæsla	104 600	
Stofnkostnaður:			3 500
6 01	Tæki og búnaður	3 500	
	Gjöld samtals		256 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	180 200	
52–58	Önnur gjöld	76 400	
5	Gjöld samtals	256 600	
4	Sértekjur	12 300	
	Mismunur		**244 300**
09–381 Uppbætur á lífeyri			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			1 200 000
1 01	Uppbætur á lífeyri	1 200 000	
	Gjöld samtals		1 200 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	1 200 000	
5	Gjöld samtals		**1 200 000**

09–402 Fasteignamat ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			104 900
1 01	Fasteignamat ríkisins	104 900	
Stofnkostnaður:			28 600
6 01	Tæki og búnaður	28 600	
	Gjöld samtals		133 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	65 600	
52–58	Önnur gjöld	67 900	
5	Gjöld samtals	133 500	
4	Sértekjur	87 300	
	Mismunur		**46 200**

09–481 Útgjöld samkvæmt heimildarákvæðum

Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			470 000
6 01	Útgjöld samkvæmt heimildarákvæðum	470 000	
	Gjöld samtals		470 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	470 000	
5	Gjöld samtals		**470 000**

09–801 Ýmis lán ríkissjóðs, vextir

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			9 900 000
1 10	Ýmis lán ríkissjóðs, vextir	9 900 000	
	Gjöld samtals		9 900 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	9 900 000	
5	Gjöld samtals		**9 900 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–901	**Framkvæmdadeild Innkaupastofnunar ríkisins**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			38 200
1 01	Framkvæmdadeild Innkaupastofnunar ríkisins	38 200	
Stofnkostnaður:			1 000
6 01	Tæki og búnaður	1 000	
	Gjöld samtals		39 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	23 200	
52–58	Önnur gjöld	16 000	
5	Gjöld samtals	39 200	
4	Sértekjur	43 200	
	Mismunur		**–4 000**
09–950	**Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			43 300
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	43 300	
	Gjöld samtals		43 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	35 100	
52–58	Önnur gjöld	8 200	
5	Gjöld samtals		**43 300**
09–971	**Ríkisábyrgðir og tjónabætur**		
Viðfangsefni:			
Stofnkostnaður:			600 000
6 01	Ríkisábyrgðir	550 000	
6 10	Tjónabætur	50 000	
	Gjöld samtals		600 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	50 000	
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	550 000	
5	Gjöld samtals		**600 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–981	**Ýmsar fasteignir ríkissjóðs**		
Viðfangsefni:			
Viðhaldsverkefni:			6 200
5 01	Arnarhvoll, viðhald	6 200	
Stofnkostnaður:			262 200
6 05	Stjórnarráðshúsnæði	25 000	
6 23	Hafnarstræti, Akureyri, innrétting skattstofu	36 400	
6 40	Tollhúsið við Tryggvagötu	20 000	
6 50	Sölvhólsgata 7	30 000	
6 60	Sölvhóll	20 800	
6 70	Dómhús	120 000	
6 80	Listaskóli, hönnun	10 000	
	Gjöld samtals		268 400
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	268 400	
5	Gjöld samtals		**268 400**
09–989	**Launa- og verðlagsmál**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			517 400
1 01	Rekstur	417 400	
1 10	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun fjármálaráðherra í samræmi við samþykktir ríkisstjórnarinnar	100 000	
Stofnkostnaður:			50 000
6 01	Stofnkostnaður	50 000	
	Gjöld samtals		567 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	121 300	
52–58	Önnur gjöld	346 100	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	100 000	
5	Gjöld samtals	567 400	
4	Sértekjur	100 000	
	Mismunur		**467 400**

		Þús. kr.	Þús. kr.
09–995 Skýrsluvélakostnaður			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			434 300
1 01	Launagreiðslukerfi	72 100	
1 02	Tekjubókhaldskerfi	165 800	
1 03	Skattavinnslukerfi	136 200	
1 04	Bókhalds- og áætlanakerfi ríkisins	45 400	
1 05	Innheimtuskilakerfi	14 800	
Stofnkostnaður:			60 000
6 03	Hugbúnaðargerð	60 000	
	Gjöld samtals		494 300
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	494 300	
5	Gjöld samtals		**494 300**
09–998 Ráðstöfunarfé			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			6 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	6 000	
	Gjöld samtals		6 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	6 000	
5	Gjöld samtals		**6 000**
09–999 Ýmislegt			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			430 000
1 10	Símakostnaður og burðargjöld fyrir Stjórnarráðið	72 800	
1 13	Kjarasamningar	22 300	
1 14	Tryggingabætur samkvæmt kjarasamningum	9 900	
1 15	Kjararannsóknir	5 800	
1 17	Ýmis sameiginlegur kostnaður	13 600	
1 18	Styrkur til blaðaútgáfu samkvæmt tillögum stjórnskipaðrar nefndar	55 000	
1 19	Ýmsar endurgreiðslur	20 000	
1 31	Lífeyrissjóður bænda	162 000	
1 45	Ýmsar nefndir	3 000	

		Þús. kr.	Þús. kr.
1 60	Dómkröfur	15 900	
1 70	Til útgáfumála samkvæmt ákvörðun þingflokka	25 000	
1 90	Óviss útgjöld	24 700	
			23 000
Stofnkostnaður:			
6 20	Ríkisbifreiðar, framlag	5 000	
6 30	Tölvumál Stjórnarráðs o.fl.	18 000	
			453 000
	Gjöld samtals		
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	30 400	
52–58	Önnur gjöld	160 600	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	262 000	
5	Gjöld samtals		**453 000**
	Samtals		15 598 400

10 Samgönguráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
10–101	**Samgönguráðuneyti, aðalskrifstofa**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			59 100
1 01	Yfirstjórn	58 000	
1 10	Flugeftirlitsnefnd	1 100	
	Gjöld samtals		59 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	29 800	
52–58	Önnur gjöld	29 300	
5	Gjöld samtals		**59 100**
10–211	**Vegagerð ríkisins**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			289 700
1 01	Yfirstjórn	289 700	
Viðhaldsverkefni:			2 117 800
5 10	Viðhald vega	2 117 800	
Stofnkostnaður:			3 158 600
6 10	Nýframkvæmdir	2 597 400	
6 30	Fjallvegir	63 500	
6 40	Tilraunir	29 400	
6 51	Sýsluvegir	192 300	
6 52	Þéttbýlisvegir	276 000	
	Gjöld samtals		5 566 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	172 600	
52–58	Önnur gjöld	4 925 200	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	468 300	
5	Gjöld samtals		**5 566 100**

		Þús. kr.	Þús. kr.
10–322 Flóabátar og vöruflutningar			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			304 100
1 20	Stofn- og rekstrarstyrkir [1]	304 100	
	Gjöld samtals		304 100
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	304 100	
5	Gjöld samtals		**304 100**
10–331 Vita- og hafnamálaskrifstofan			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			76 000
1 01	Vita- og hafnamálaskrifstofan	76 000	
Stofnkostnaður:			3 000
6 01	Tæki og búnaður	3 000	
	Gjöld samtals		79 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	52 000	
52–58	Önnur gjöld	27 000	
5	Gjöld samtals	79 000	
4	Sértekjur	42 200	
	Mismunur		**36 800**
10–332 Vitastofnun Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			98 200
1 10	Rekstur vita	94 600	
1 20	Sjómerki	3 600	
Stofnkostnaður:			19 500
6 01	Tæki og búnaður	4 500	
6 30	Vitabyggingar	15 000	
	Gjöld samtals		117 700

1) Sjá sundurliðun í sérstöku yfirliti 5.

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	64 500	
52–58	Önnur gjöld	53 200	
5	Gjöld samtals	117 700	
4	Sértekjur	17 400	
	Mismunur		**100 300**

10–333 Hafnamál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			31 000
1 10	Hafnarannsóknir og mælingar	31 000	
Stofnkostnaður:			969 000
6 10	Tæki og búnaður	4 000	
6 20	Ferjubryggjur	10 000	
6 30	Hafnamannvirki [1]	762 300	
6 32	Lendingarbætur	5 000	
6 39	Hafnamannvirki, Sandgerði	47 700	
6 40	Sjóvarnargarðar [2]	50 000	
6 70	Hafnabótasjóður, framlag	90 000	
	Gjöld samtals		1 000 000
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	35 000	
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	90 000	
	5912 Til sveitarfélaga	875 000	
5	Gjöld samtals	1 000 000	
4	Sértekjur	125 000	
	Mismunur		**875 000**

10–341 Siglingamálastofnun ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			131 800
1 01	Siglingamálastofnun ríkisins	118 000	
1 02	Mengunarmælingar í sjó	8 900	
1 03	Sérstök verkefni	4 900	

1) Sjá sundurliðun í sérstöku yfirliti 6.

2) Sjá sundurliðun í sérstöku yfirliti 7.

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			25 100
6 01	Mengunarvarnabúnaður	10 800	
6 05	Tæki og búnaður	4 300	
6 10	Húsnæði	10 000	
	Gjöld samtals		156 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	73 100	
52–58	Önnur gjöld	83 800	
5	Gjöld samtals	156 900	
4	Sértekjur	32 900	
	Mismunur		**124 000**

10–342 Rannsóknanefnd sjóslysa

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			5 800
1 01	Rannsóknanefnd sjóslysa	5 800	
	Gjöld samtals		5 800
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 100	
52–58	Önnur gjöld	2 700	
5	Gjöld samtals		**5 800**

10–471 Flugmálastjórn

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			875 600
1 01	Yfirstjórn	67 300	
1 20	Loftferðaeftirlit	31 900	
1 30	Reykjavíkurflugvöllur	82 600	
1 40	Flugvalladeild	171 600	
1 50	Flugleiðsöguþjónusta	113 500	
1 60	Flugumferðarþjónusta	164 000	
1 70	Alþjóðaflugþjónusta	244 700	
Viðhaldsverkefni:			1 500
5 01	Viðhald húsnæðis o.fl.	1 500	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			367 000
6 70	Ný flugstjórnarmiðstöð á Reykjavíkurflugvelli	55 000	
6 80	Flugvellir, framkvæmdir	312 000	
	Gjöld samtals		1 244 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	553 600	
52–58	Önnur gjöld	635 500	
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	55 000	
5	Gjöld samtals	1 244 100	
4	Sértekjur	794 300	
	Mismunur		**449 800**

10–485 Ýmis framlög

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			70 000
1 10	Flugbjörgunarsveitir	2 000	
1 20	Tilkynningarskylda íslenskra skipa	17 000	
1 21	Lög- og réttindaskráning sjómanna	3 000	
1 22	Fræðsluefni um öryggismál sjómanna	1 300	
1 26	Ýmislegt	3 000	
1 30	Rannsóknanefnd flugslysa	2 000	
1 33	Slysavarnaskóli sjómanna	29 500	
1 35	Skipulagsnefnd fólksflutninga	3 300	
1 41	Ferðamálasamtök Vestur-Norðurlanda	1 000	
1 42	Ýmis framlög til ferðamála	2 000	
1 50	GPS-staðsetningarkerfi	5 900	
	Gjöld samtals		70 000
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 800	
52–58	Önnur gjöld	7 400	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	5 000	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	53 800	
5	Gjöld samtals		**70 000**

10–651 Ferðamálaráð

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			14 600
1 01	Ferðamálaráð	14 600	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			70 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
6 10	Ferðamál samkvæmt 8. gr. laga nr. 79/1985	68 000	
	Gjöld samtals		84 600
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	9 500	
52–58	Önnur gjöld	7 100	
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	68 000	
5	Gjöld samtals		**84 600**

10–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			30 200
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	30 200	
	Gjöld samtals		30 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	26 800	
52–58	Önnur gjöld	3 400	
5	Gjöld samtals		**30 200**

10–998 Ráðstöfunarfé

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	2 000	
	Gjöld samtals		2 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	2 000	
5	Gjöld samtals		**2 000**
	Samtals		7 707 800

11 Iðnaðarráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
11–101 Iðnaðarráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			44 300
1 01	Yfirstjórn	44 300	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		46 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	26 700	
52–58	Önnur gjöld	19 600	
5	Gjöld samtals		**46 300**
11–102 Einkaleyfastofan			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			22 500
1 01	Einkaleyfastofan	22 500	
Stofnkostnaður:			700
6 01	Tæki og búnaður	700	
	Gjöld samtals		23 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	12 000	
52–58	Önnur gjöld	11 200	
5	Gjöld samtals	23 200	
4	Sértekjur	24 200	
	Mismunur		**−1 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
11–199	**Ráðstöfunarfé**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			8 000
1 10	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	8 000	
	Gjöld samtals		8 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	8 000	
5	Gjöld samtals		**8 000**
11–201	**Iðntæknistofnun Íslands**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			253 200
1 01	Iðntæknistofnun Íslands	242 200	
1 91	Samstarfsverkefni iðnaðar og sjávarútvegs	5 400	
1 93	Verkefni um nýsköpun í atvinnulífinu	5 600	
Stofnkostnaður:			9 000
6 01	Tæki og búnaður	9 000	
	Gjöld samtals		262 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	131 000	
52–58	Önnur gjöld	120 200	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	11 000	
5	Gjöld samtals	262 200	
4	Sértekjur	163 800	
	Mismunur		**98 400**
11–203	**Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			114 800
1 01	Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins	114 800	
Stofnkostnaður:			7 200
6 01	Tæki og búnaður	7 200	
	Gjöld samtals		122 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	82 200	
52–58	Önnur gjöld	39 800	
5	Gjöld samtals	122 000	
4	Sértekjur	70 500	
	Mismunur		**51 500**

11–240 Iðnaðarrannsóknir

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			18 600
1 01	Iðnaðarrannsóknir	18 600	
	Gjöld samtals		18 600
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	18 600	
5	Gjöld samtals		**18 600**

11–299 Iðja og iðnaður, framlög

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			55 100
1 14	Iðnþróun og tækninýjungar	9 700	
1 15	Alþjóðastaðlar CEN-CENELEC	13 800	
1 21	Byggingarþjónustan	1 100	
1 26	Iðnþróunarverkefni	2 400	
1 30	Evreka	9 300	
1 40	Smáiðnaður í dreifbýli	10 700	
1 50	Iðnþróun og markaðsmál	8 100	
	Gjöld samtals		55 100
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	21 900	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	22 800	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	10 400	
5	Gjöld samtals		**55 100**

		Þús. kr.	Þús. kr.
11–301 Orkustofnun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			367 700
1 01	Orkustofnun	329 700	
1 92	Átak í vatnsorkurannsóknum	18 900	
1 95	Umhverfisáhrif jarðhita	8 000	
1 96	Virkjun jarðhita til raforkuvinnslu	11 100	
Stofnkostnaður:			7 700
6 01	Tæki og búnaður	7 700	
	Gjöld samtals		375 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	191 500	
52–58	Önnur gjöld	183 900	
5	Gjöld samtals	375 400	
4	Sértekjur	146 800	
	Mismunur		**228 600**
11–302 Rafmagnseftirlit ríkisins			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			82 500
1 01	Rafmagnseftirlit ríkisins	82 500	
Stofnkostnaður:			3 000
6 01	Tæki og búnaður	3 000	
	Gjöld samtals		85 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	53 100	
52–58	Önnur gjöld	32 400	
5	Gjöld samtals	85 500	
4	Sértekjur	13 700	
	Mismunur		**71 800**
11–371 Orkusjóður			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 900
1 01	Rekstur Orkusjóðs	2 100	
1 23	Notendur utan samveitna	2 800	

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			77 100
6 14	Lánagreiðslur, framlög	53 400	
6 15	Lán til jarðhitaleitar	5 000	
6 21	Styrking dreifikerfis í sveitum	18 700	
	Gjöld samtals		82 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5911 Til B-hluta fyrirtækja og sjóða	79 200	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	2 800	
5	Gjöld samtals		**82 000**

11–399 Ýmis orkumál

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			354 800
1 13	Setlagarannsóknir	4 000	
1 15	Niðurgreiðsla á rafhitun	340 800	
1 17	Markaðs- og skipulagsmál	10 000	
	Gjöld samtals		354 800
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	354 800	
5	Gjöld samtals		**354 800**

11–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			16 400
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	16 400	
	Gjöld samtals		16 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	14 300	
52–58	Önnur gjöld	2 100	
5	Gjöld samtals		**16 400**
	Samtals		1 030 500

12 Viðskiptaráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
12–101	**Viðskiptaráðuneyti, aðalskrifstofa**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			72 500
1 01	Yfirstjórn	67 900	
1 03	Icepro-nefnd	2 600	
1 91	Dreifbýlisverslun, stuðningsaðgerðir	2 000	
	Gjöld samtals		72 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	31 700	
52–58	Önnur gjöld	33 700	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	2 000	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	5 100	
5	Gjöld samtals	72 500	
4	Sértekjur	700	
	Mismunur		**71 800**
12–201	**Niðurgreiðslur á vöruverði**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			4 745 000
1 01	Niðurgreiðslur á vöruverði	4 475 000	
1 10	Lífeyrissjóður bænda	270 000	
	Gjöld samtals		4 745 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	4 475 000	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	270 000	
5	Gjöld samtals		**4 745 000**

		Þús. kr.	Þús. kr.
12–301 Löggildingarstofan			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			40 000
1 01	Löggildingarstofan	40 000	
Stofnkostnaður:			6 400
6 01	Tæki og búnaður	6 400	
	Gjöld samtals		46 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 900	
52–58	Önnur gjöld	25 500	
5	Gjöld samtals	46 400	
4	Sértekjur	27 700	
	Mismunur		**18 700**
12–902 Verðlagsstofnun			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			62 100
1 01	Verðlagsstofnun	62 100	
Stofnkostnaður:			2 000
6 01	Tæki og búnaður	2 000	
	Gjöld samtals		64 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	45 000	
52–58	Önnur gjöld	19 100	
5	Gjöld samtals		**64 100**
12–903 Skráning hlutafélaga			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			11 500
1 01	Skráning hlutafélaga	11 500	
	Gjöld samtals		11 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	7 400	
52–58	Önnur gjöld	4 100	
5	Gjöld samtals		**11 500**

		Þús. kr.	Þús. kr.
12–950	**Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 400
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	3 400	
	Gjöld samtals		3 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	3 100	
52–58	Önnur gjöld	300	
5	Gjöld samtals		**3 400**
12–998	**Ráðstöfunarfé**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 000
1 01	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	3 000	
	Gjöld samtals		3 000
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 000	
5	Gjöld samtals		**3 000**
	Samtals		4 917 500

13 Hagstofa Íslands

		Þús. kr.	Þús. kr.
13–101	**Hagstofa Íslands, aðalskrifstofa**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		113 800
1 01	Yfirstjórn	104 700	
1 02	Sérstakar kannanir	4 800	
1 03	Manntal 1991	4 300	
	Stofnkostnaður:		5 500
6 01	Tæki og búnaður	5 500	
	Gjöld samtals		119 300
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	62 300	
52–58	Önnur gjöld	57 000	
5	Gjöld samtals	119 300	
4	Sértekjur	7 500	
	Mismunur		**111 800**
13–102	**Þjóðskráin**		
	Viðfangsefni:		
	Almennur rekstur:		62 300
1 01	Þjóðskráin	62 300	
	Stofnkostnaður:		3 000
6 01	Tæki og búnaður	3 000	
	Gjöld samtals		65 300
	Tegundasundurliðun:		
51	Laun	21 600	
52–58	Önnur gjöld	43 700	
5	Gjöld samtals	65 300	
4	Sértekjur	36 500	
	Mismunur		**28 800**

		Þús. kr.	Þús. kr.
13–950	**Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað**		
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			2 900
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	2 900	
	Gjöld samtals		2 900
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	2 500	
52–58	Önnur gjöld	400	
5	Gjöld samtals		**2 900**
	Samtals		143 500

14 Umhverfisráðuneyti

		Þús. kr.	Þús. kr.
14–101 Umhverfisráðuneyti, aðalskrifstofa			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			48 700
1 01	Yfirstjórn	48 700	
Stofnkostnaður:			3 500
6 01	Tæki og búnaður	3 500	
	Gjöld samtals		52 200
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	26 700	
52–58	Önnur gjöld	23 500	
59	Tilfærslur:		
	5913 Til fyrirtækja og atvinnuvega	2 000	
5	Gjöld samtals		**52 200**

14–190 Ýmis verkefni		
Viðfangsefni:		
Almennur rekstur:		40 500
1 11	Undirbúningur að umhverfisráðstefnu Sameinuðu þjóðanna	4 400
1 12	Uppgræðsla og gróðurvernd	3 000
1 14	Norrænar jarðskjálftarannsóknir á Suðurlandi	8 600
1 20	Alþjóðlegar skuldbindingar vegna ósonmála	2 500
1 21	Gerð leiðbeininga fyrir heilbrigðisnefndir	2 100
1 22	Stefnumörkun í umhverfismálum	2 400
1 23	Ýmis umhverfisverkefni	3 400
1 24	Rannsóknir á loftmengun	1 100
1 25	Umhverfismerkingar	500
1 26	Stefnumörkun í frárennslismálum	1 100
1 27	Útgáfu- og fræðslumál	3 500
1 28	Átak í sorphirðumálum	4 900
1 29	Rannsóknir á botndýrum á Íslandsmiðum	3 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Stofnkostnaður:			15 000
6 90	Mengunarvarnabúnaður fyrir hafnir	15 000	
	Gjöld samtals		55 500
Tegundasundurliðun:			
52–58	Önnur gjöld	37 500	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	15 000	
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 000	
5	Gjöld samtals		**55 500**

14–199 Ráðstöfunarfé

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			3 700
1 10	Til ráðstöfunar samkvæmt ákvörðun ráðherra	3 700	
	Gjöld samtals		3 700
Tegundasundurliðun:			
59	Tilfærslur:		
	5914 Til einstaklinga, samtaka og heimila	3 700	
5	Gjöld samtals		**3 700**

14–201 Náttúruverndarráð

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			50 000
1 01	Yfirstjórn	20 000	
1 10	Þjóðgarðar og friðlýst svæði	24 200	
1 20	Friðlýsingarsjóður	1 100	
1 40	Rannsóknastöð við Mývatn	4 700	
Viðhaldsverkefni:			1 000
5 01	Viðhaldsfé	1 000	
Stofnkostnaður:			6 000
6 10	Ýmsar framkvæmdir	6 000	
	Gjöld samtals		57 000

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	25 300	
52–58	Önnur gjöld	31 700	
5	Gjöld samtals	57 000	
4	Sértekjur	18 500	
	Mismunur		**38 500**

14–210 Veiðistjóri

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			35 400
1 01	Veiðistjóri	35 400	
	Gjöld samtals		35 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	6 300	
52–58	Önnur gjöld	7 100	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	22 000	
5	Gjöld samtals	35 400	
4	Sértekjur	3 500	
	Mismunur		**31 900**

14–301 Skipulagsstjóri ríkisins

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			83 100
1 01	Skipulagsstjóri ríkisins	83 100	
	Gjöld samtals		83 100
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	19 700	
52–58	Önnur gjöld	38 400	
59	Tilfærslur:		
	5912 Til sveitarfélaga	25 000	
5	Gjöld samtals	83 100	
4	Sértekjur	80 500	
	Mismunur		**2 600**

		Þús. kr.	Þús. kr.
14–310 Landmælingar Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			125 300
1 01	Landmælingar Íslands	98 000	
1 10	Stafræn kortagerð	27 300	
	Gjöld samtals		125 300
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	41 700	
52–58	Önnur gjöld	83 600	
5	Gjöld samtals	125 300	
4	Sértekjur	44 900	
	Mismunur		**80 400**
14–401 Náttúrufræðistofnun Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			31 400
1 01	Náttúrufræðistofnun Íslands	31 400	
Stofnkostnaður:			1 100
6 01	Tæki og búnaður	1 100	
	Gjöld samtals		32 500
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	20 200	
52–58	Önnur gjöld	12 300	
5	Gjöld samtals	32 500	
4	Sértekjur	1 100	
	Mismunur		**31 400**
14–410 Veðurstofa Íslands			
Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			252 400
1 01	Almenn starfsemi	191 700	
1 70	Veðurþjónusta fyrir millilandaflug	60 700	
Stofnkostnaður:			9 000
6 01	Tæki og búnaður	9 000	
	Gjöld samtals		261 400

		Þús. kr.	Þús. kr.
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	168 300	
52–58	Önnur gjöld	93 100	
5	Gjöld samtals	261 400	
4	Sértekjur	71 500	
	Mismunur		**189 900**

14–950 Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað

Viðfangsefni:			
Almennur rekstur:			10 400
1 90	Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað	10 400	
	Gjöld samtals		10 400
Tegundasundurliðun:			
51	Laun	8 900	
52–58	Önnur gjöld	1 500	
5	Gjöld samtals		**10 400**
	Samtals		496 500

B–HLUTI
Ríkisfyrirtæki og sjóðir í ríkiseign

5. gr.

Árið 1992 er ætlast til að rekstri og fjármunahreyfingum eftirtalinna ríkisfyrirtækja og sjóða í ríkiseign verði hagað samkvæmt áætlunum í þessari grein.

22 Menntamálaráðuneyti

22-201	**Happdrætti Háskóla Íslands**	þús.kr.	þús.kr.
51	Laun	34 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	220 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	1 026 000	
5,8	Gjöld samtals	1 280 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	1 650 000	
48	Fjármunatekjur	16 000	
4,7	Tekjur samtals	1 666 000	
	Mismunur		386 000
Fjármunahreyfingar út:			
32	Annað, greitt í ríkissjóð	74 000	
32	Annað, greitt Háskóla Íslands og stofnunum hans	312 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
39	Ráðstöfun eigin fjár	386 000	

		þús.kr.	þús.kr.
22-202	**Lyfjabúð Háskóla Íslands**		
51	Laun	32 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	7 100	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	99 500	
571	Fjármagnskostnaður	6 800	
51-57	Viðhald	11 400	
593	Afskriftir	500	
5,8	Gjöld samtals	157 300	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	152 000	
48	Fjármunatekjur	9 000	
4,7	Tekjur samtals	161 000	
	Mismunur		3 700
Fjármunahreyfingar út:			
32	Annað, fært á höfuðstól	4 200	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	500	
39	Ráðstöfun eigin fjár	3 700	
22-211	**Háskólabíó**		
51	Laun	35 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	42 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	87 400	
571	Fjármagnskostnaður	38 600	
51-57	Viðhald	18 000	
593	Afskriftir	29 800	
5,8	Gjöld samtals	250 800	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	215 000	
48	Fjármunatekjur	10 000	
49	Aðrar tekjur	26 000	
4,7	Tekjur samtals	251 000	
	Mismunur		200
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	3 600	
26	Afborgun lána	26 400	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	29 800	
39	Ráðstöfun eigin fjár	200	

		þús.kr.	þús.kr.
22-233	**Rannsóknasjóður**		
59	Yfirfærslur	110 000	
5,8	Gjöld samtals	110 000	
4910	Framlög úr ríkissjóði	110 000	
4,7	Tekjur samtals	110 000	
22-235	**Vísindasjóður**		
59	Yfirfærslur	125 000	
5,8	Gjöld samtals	125 000	
48	Fjármunatekjur	2 000	
4910	Framlög úr ríkissjóði	20 000	
49	Aðrar tekjur	103 000	
4,7	Tekjur samtals	125 000	
22-276	**Byggingarsjóður rannsókna í þágu atvinnuveganna**		
571	Fjármagnskostnaður	3 500	
59	Yfirfærslur	25 000	
5,8	Gjöld samtals	28 500	
4910	Framlög úr ríkissjóði	74 000	
4,7	Tekjur samtals	74 000	
	Mismunur		45 500
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	37 500	
26	Afborgun lána	8 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
39	Ráðstöfun eigin fjár	45 500	
22-679	**Sameiginlegur kostnaður við skólana á Laugarvatni**		
51	Laun	1 800	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	5 000	
593	Afskriftir	600	
5,8	Gjöld samtals	7 400	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	9 000	
4,7	Tekjur samtals	9 000	
	Mismunur		1 600

		þús.kr.	þús.kr.
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	1 000	
32	Annað, fært á höfuðstól	1 200	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	600	
39	Ráðstöfun eigin fjár	1 600	
22-872	**Lánasjóður íslenskra námsmanna**		
51	Laun	42 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	35 000	
571	Fjármagnskostnaður	825 000	
59	Yfirfærslur	77 000	
5,8	Gjöld samtals	979 000	
48	Fjármunatekjur	266 000	
4910	Framlög úr ríkissjóði	2 220 000	
4,7	Tekjur samtals	2 486 000	
	Mismunur		1 507 000
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	3 330 000	
18	Fjárfestingar	15 000	
26	Afborgun lána	1 452 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	475 000	
26	Tekin lán	2 815 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	1 507 000	
22-970	**Ríkisútvarpið, framkvæmdasjóður**		
52-57	Önnur rekstrargjöld	17 000	
593	Afskriftir	97 000	
5,8	Gjöld samtals	114 000	
49	Aðrar tekjur	212 000	
4,7	Tekjur samtals	212 000	
	Mismunur		98 000

		þús.kr.	þús.kr.
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	113 000	
26	Afborgun lána	82 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	97 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	98 000	
22-971	**Ríkisútvarpið, hljóðvarp**		
51	Laun	376 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	390 000	
571	Fjármagnskostnaður	16 000	
593	Afskriftir	14 000	
59	Yfirfærslur	80 000	
5,8	Gjöld samtals	876 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	800 000	
48	Fjármunatekjur	32 000	
4,7	Tekjur samtals	832 000	
	Mismunur		−44 000
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	14 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−44 000	
32	Annað, millifært frá sjónvarpi	30 000	
22-972	**Ríkisútvarpið, sjónvarp**		
51	Laun	474 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	730 000	
571	Fjármagnskostnaður	31 000	
593	Afskriftir	38 000	
59	Yfirfærslur	132 000	
5,8	Gjöld samtals	1 405 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	1 320 000	
48	Fjármunatekjur	65 000	
49	Aðrar tekjur	12 000	
4,7	Tekjur samtals	1 397 000	
	Mismunur		−8 000

		þús.kr.	þús.kr.
Fjármunahreyfingar út:			
32	Annað, millifært til hljóðvarps	30 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	38 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−8 000	
22-973	**Þjóðleikhúsið**		
51	Laun	250 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	105 500	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	30 000	
571	Fjármagnskostnaður	5 500	
51-57	Viðhald	4 500	
593	Afskriftir	12 000	
5,8	Gjöld samtals	407 500	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	134 500	
4910	Framlög úr ríkissjóði	254 000	
49	Aðrar tekjur	7 000	
4,7	Tekjur samtals	395 500	
	Mismunur		−12 000
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	12 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−12 000	
22-974	**Sinfóníuhljómsveit Íslands**		
51	Laun	132 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	57 000	
51-57	Viðhald	3 000	
5,8	Gjöld samtals	192 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	23 500	
4910	Framlög úr ríkissjóði	99 000	
49	Aðrar tekjur	71 500	
4,7	Tekjur samtals	194 000	
	Mismunur		2 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	2 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
39	Ráðstöfun eigin fjár	2 000	

		þús.kr.	þús.kr.
22-976	**Menningarsjóður**		
51	Laun	7 500	
52-57	Önnur rekstrargjöld	5 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	1 000	
571	Fjármagnskostnaður	4 000	
51-57	Viðhald	2 200	
593	Afskriftir	300	
59	Yfirfærslur	2 000	
5,8	Gjöld samtals	22 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	23 300	
48	Fjármunatekjur	200	
4910	Framlög úr ríkissjóði	6 000	
4,7	Tekjur samtals	29 500	
	Mismunur		7 500
Fjármunahreyfingar út:			
26	Afborgun lána	7 800	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	300	
39	Ráðstöfun eigin fjár	7 500	

23 Utanríkisráðuneyti

		þús.kr.	þús.kr.
23-101	**Fríhöfn, Keflavíkurflugvelli**		
51	Laun	157 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	136 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	1 081 000	
593	Afskriftir	18 000	
5,8	Gjöld samtals	1 392 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	1 840 000	
48	Fjármunatekjur	11 000	
49	Aðrar tekjur	1 000	
4,7	Tekjur samtals	1 852 000	
	Mismunur		460 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	18 000	
32	Annað, greitt í ríkissjóð	460 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	18 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	460 000	
23-111	**Flugmálastjórn, Keflavíkurflugvelli**		
51	Laun	137 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	57 000	
51-57	Viðhald	4 500	
593	Afskriftir	2 300	
59	Yfirfærslur	24 400	
5,8	Gjöld samtals	225 200	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	247 900	
48	Fjármunatekjur	400	
49	Aðrar tekjur	13 600	
4,7	Tekjur samtals	261 900	
	Mismunur		36 700

		þús.kr.	þús.kr.
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	4 000	
32	Annað, greitt í ríkissjóð	35 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	2 300	
39	Ráðstöfun eigin fjár	36 700	
23-114	**Flugstöð Leifs Eiríkssonar, rekstur**		
52-57	Önnur rekstrargjöld	130 000	
571	Fjármagnskostnaður	230 000	
51-57	Viðhald	44 500	
593	Afskriftir	114 000	
5,8	Gjöld samtals	518 500	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	293 000	
49	Aðrar tekjur	111 500	
4,7	Tekjur samtals	404 500	
	Mismunur		−114 000
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	114 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−114 000	
23-118	**Ratsjárstöðvar, rekstur**		
51	Laun	241 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	410 000	
571	Fjármagnskostnaður	16 500	
593	Afskriftir	15 000	
5,8	Gjöld samtals	682 500	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	670 000	
48	Fjármunatekjur	2 200	
4,7	Tekjur samtals	672 200	
	Mismunur		−10 300
Fjármunahreyfingar út:			
26	Afborgun lána	4 700	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	15 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−10 300	

	23-121 Sala varnarliðseigna	þús.kr.	þús.kr.
51	Laun	19 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	13 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	62 000	
51-57	Viðhald	1 600	
593	Afskriftir	3 400	
5,8	Gjöld samtals	99 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	113 000	
48	Fjármunatekjur	7 600	
49	Aðrar tekjur	3 000	
4,7	Tekjur samtals	123 600	
	Mismunur		24 600
Fjármunahreyfingar út:			
32	Annað, greitt í ríkissjóð	28 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	3 400	
39	Ráðstöfun eigin fjár	24 600	

24 Landbúnaðarráðuneyti

		þús.kr.	þús.kr.
24-171	**Jarðeignir ríkisins**		
4910	Framlög úr ríkissjóði	30 000	
4,7	Tekjur samtals	30 000	
	Mismunur		30 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	30 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
39	Ráðstöfun eigin fjár	30 000	
24-172	**Jarðasjóður**		
4910	Framlög úr ríkissjóði	100 000	
4,7	Tekjur samtals	100 000	
	Mismunur		100 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	96 000	
26	Afborgun lána	4 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
39	Ráðstöfun eigin fjár	100 000	

		þús.kr.	þús.kr.
24-221	**Áburðarverksmiðja ríkisins**		
51	Laun	286 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	312 600	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	339 000	
571	Fjármagnskostnaður	65 600	
51-57	Viðhald	53 000	
593	Afskriftir	222 600	
5,8	Gjöld samtals	1 278 800	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	1 230 000	
48	Fjármunatekjur	29 500	
4,7	Tekjur samtals	1 259 500	
	Mismunur		−19 300
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	60 000	
26	Afborgun lána	143 300	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	222 600	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−19 300	
24-245	**Laxeldisstöðin Kollafirði**		
51	Laun	11 700	
52-57	Önnur rekstrargjöld	7 900	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	3 100	
571	Fjármagnskostnaður	2 700	
51-57	Viðhald	3 500	
593	Afskriftir	6 300	
59	Yfirfærslur	16 100	
5,8	Gjöld samtals	51 300	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	18 600	
48	Fjármunatekjur	200	
4910	Framlög úr ríkissjóði	34 000	
4,7	Tekjur samtals	52 800	
	Mismunur		1 500

		þús.kr.	þús.kr.
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	3 600	
26	Afborgun lána	4 200	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	6 300	
39	Ráðstöfun eigin fjár	1 500	
24-272	**Einangrunarstöð í Hrísey**		
51	Laun	7 700	
52-57	Önnur rekstrargjöld	6 200	
51-57	Viðhald	1 100	
5,8	Gjöld samtals	15 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	7 900	
4910	Framlög úr ríkissjóði	7 100	
4,7	Tekjur samtals	15 000	

25 Sjávarútvegsráðuneyti

		þús.kr.	þús.kr.
25-222	**Síldarverksmiðjur ríkisins**		
51	Laun	125 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	425 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	790 000	
571	Fjármagnskostnaður	142 000	
51-57	Viðhald	40 000	
593	Afskriftir	161 000	
5,8	Gjöld samtals	1 683 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	1 516 000	
48	Fjármunatekjur	6 000	
4,7	Tekjur samtals	1 522 000	
	Mismunur		−161 000
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	−161 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	161 000	
25-272	**Rannsóknastofnanir sjávarútvegsins, bygging**		
51	Laun	1 200	
52-57	Önnur rekstrargjöld	5 000	
51-57	Viðhald	8 600	
5,8	Gjöld samtals	14 800	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	24 800	
4910	Framlög úr ríkissjóði	25 000	
49	Aðrar tekjur	25 000	
4,7	Tekjur samtals	74 800	
	Mismunur		60 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	60 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
39	Ráðstöfun eigin fjár	60 000	

26 Dóms- og kirkjumálaráðuneyti

		þús.kr.	þús.kr.
26-101	**Lögbirtingablað**		
51	Laun	4 500	
52-57	Önnur rekstrargjöld	28 500	
5,8	Gjöld samtals	33 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	33 000	
4,7	Tekjur samtals	33 000	
26-731	**Kristnisjóður**		
51	Laun	2 100	
52-57	Önnur rekstrargjöld	3 600	
59	Yfirfærslur	17 600	
5,8	Gjöld samtals	23 300	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	3 800	
48	Fjármunatekjur	1 400	
4910	Framlög úr ríkissjóði	18 100	
4,7	Tekjur samtals	23 300	
26-732	**Kirkjubyggingasjóður**		
52-57	Önnur rekstrargjöld	400	
5,8	Gjöld samtals	400	
48	Fjármunatekjur	6 400	
4910	Framlög úr ríkissjóði	1 000	
4,7	Tekjur samtals	7 400	
	Mismunur		7 000
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	8 200	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	1 200	
39	Ráðstöfun eigin fjár	7 000	

		þús.kr.	þús.kr.
26-733	**Kirkjugarðasjóður**		
51	Laun	200	
52-57	Önnur rekstrargjöld	3 000	
593	Afskriftir	200	
59	Yfirfærslur	28 000	
5,8	Gjöld samtals	31 400	
48	Fjármunatekjur	7 000	
49	Aðrar tekjur	25 500	
4,7	Tekjur samtals	32 500	
	Mismunur		1 100
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	2 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	700	
19	Afskriftir	200	
39	Ráðstöfun eigin fjár	1 100	

27 Félagsmálaráðuneyti

		þús.kr.	þús.kr.
27-271	**Byggingarsjóður ríkisins**		
51	Laun	120 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	70 000	
571	Fjármagnskostnaður	3 460 000	
5,8	Gjöld samtals	3 650 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	100 000	
48	Fjármunatekjur	3 310 000	
49	Aðrar tekjur	40 000	
4,7	Tekjur samtals	3 450 000	
	Mismunur		−200 000
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	820 000	
18	Fjárfestingar	15 000	
26	Afborgun lána	4 140 000	
32	Annað, útstreymi af sparimerkjareikningum	220 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	2 610 000	
26	Tekin lán	2 785 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−200 000	
27-272	**Byggingarsjóður verkamanna**		
52-57	Önnur rekstrargjöld	215 000	
571	Fjármagnskostnaður	1 190 000	
5,8	Gjöld samtals	1 405 000	
48	Fjármunatekjur	330 000	
4910	Framlög úr ríkissjóði	1 075 000	
49	Aðrar tekjur	645 000	
4,7	Tekjur samtals	2 050 000	
	Mismunur		645 000

		þús.kr.	þús.kr.
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	6 360 000	
26	Afborgun lána	825 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	900 000	
26	Tekin lán	5 640 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	645 000	

28 Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti

		þús.kr.	þús.kr.
28-273	**Atvinnuleysistryggingasjóður**		
52-57	Önnur rekstrargjöld	71 000	
59	Yfirfærslur	1 624 000	
5,8	Gjöld samtals	1 695 000	
48	Fjármunatekjur	221 600	
4910	Framlög úr ríkissjóði	1 280 000	
49	Aðrar tekjur	1 400	
4,7	Tekjur samtals	1 503 000	
	Mismunur		−192 000
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	192 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−192 000	
28-311	**Ríkisspítalar, þvottahús**		
51	Laun	73 800	
52-57	Önnur rekstrargjöld	67 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	103 000	
593	Afskriftir	7 100	
5,8	Gjöld samtals	250 900	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	243 800	
4,7	Tekjur samtals	243 800	
	Mismunur		−7 100
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	7 100	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−7 100	

		þús.kr.	þús.kr.
28-378	**Læknishéraðasjóður**		
59	Yfirfærslur	2 500	
5,8	Gjöld samtals	2 500	
4910	Framlög úr ríkissjóði	2 500	
4,7	Tekjur samtals	2 500	

29 Fjármálaráðuneyti

29-101	**Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins**	þús.kr.	þús.kr.
51	Laun	313 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	546 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	2 383 800	
571	Fjármagnskostnaður	1 600	
51-57	Viðhald	88 000	
593	Afskriftir	88 000	
5,8	Gjöld samtals	3 420 400	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	10 197 000	
48	Fjármunatekjur	11 000	
49	Aðrar tekjur	100	
4,7	Tekjur samtals	10 208 100	
	Mismunur		6 787 700
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	70 000	
26	Afborgun lána	5 700	
32	Annað, greitt í ríkissjóð	6 800 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	88 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	6 787 700	

		þús.kr.	þús.kr.
29-102	**Lyfjaverslun ríkisins**		
51	Laun	105 600	
52-57	Önnur rekstrargjöld	50 600	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	736 500	
571	Fjármagnskostnaður	18 100	
51-57	Viðhald	41 800	
593	Afskriftir	9 600	
5,8	Gjöld samtals	962 200	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	1 052 100	
48	Fjármunatekjur	26 300	
4,7	Tekjur samtals	1 078 400	
	Mismunur		116 200
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	63 900	
26	Afborgun lána, greiðsla á skuldum við ríkissjóð	61 900	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	9 600	
39	Ráðstöfun eigin fjár	116 200	
29-103	**Innkaupastofnun ríkisins**		
51	Laun	47 200	
52-57	Önnur rekstrargjöld	26 300	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	1 560 100	
571	Fjármagnskostnaður	2 200	
51-57	Viðhald	1 800	
593	Afskriftir	1 700	
5,8	Gjöld samtals	1 639 300	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	1 626 800	
48	Fjármunatekjur	5 200	
49	Aðrar tekjur	7 300	
4,7	Tekjur samtals	1 639 300	
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	1 700	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	1 700	

		þús.kr.	þús.kr.
29-931	**Arnarhvoll**		
51	Laun	42 200	
52-57	Önnur rekstrargjöld	27 500	
51-57	Viðhald	26 600	
593	Afskriftir	6 500	
5,8	Gjöld samtals	102 800	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	102 800	
4,7	Tekjur samtals	102 800	
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	6 500	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	6 500	
29-971	**Lánasýsla ríkisins**		
51	Laun	22 500	
52-57	Önnur rekstrargjöld	54 200	
571	Fjármagnskostnaður	11 000	
5,8	Gjöld samtals	87 700	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	4 200	
48	Fjármunatekjur	82 000	
4910	Framlög úr ríkissjóði	550 000	
49	Aðrar tekjur	42 500	
4,7	Tekjur samtals	678 700	
	Mismunur		591 000
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	600 000	
32	Annað	150 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	159 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	591 000	

		þús.kr.	þús.kr.
29-981	**Fasteignir ríkissjóðs**		
51	Laun	11 300	
52-57	Önnur rekstrargjöld	63 400	
51-57	Viðhald	129 800	
5,8	Gjöld samtals	204 500	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	204 500	
4,7	Tekjur samtals	204 500	

30 Samgönguráðuneyti

30-101	**Póst- og símamálastofnunin**	þús.kr.	þús.kr.
51	Laun	3 465 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	2 200 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	215 000	
571	Fjármagnskostnaður	30 000	
51-57	Viðhald	195 000	
593	Afskriftir	1 450 000	
5,8	Gjöld samtals	7 555 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	7 810 000	
48	Fjármunatekjur	50 000	
49	Aðrar tekjur	130 000	
4,7	Tekjur samtals	7 990 000	
	Mismunur		435 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	1 380 000	
26	Afborgun lána	30 000	
32	Annað, framlag til Intelsat	25 000	
32	Annað, greitt í ríkissjóð	940 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	1 450 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	435 000	
32	Annað, greiðsluafgangur frá fyrra ári	490 000	

		þús.kr.	þús.kr.
30-211	**Vegagerð ríkisins, áhaldahús**		
51	Laun	677 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	897 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	426 000	
571	Fjármagnskostnaður	3 000	
51-57	Viðhald	597 000	
593	Afskriftir	98 000	
5,8	Gjöld samtals	2 698 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	2 852 000	
4,7	Tekjur samtals	2 852 000	
	Mismunur		154 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	240 000	
26	Afborgun lána	12 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	98 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	154 000	
30-321	**Skipaútgerð ríkisins**		
51	Laun	77 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	82 000	
571	Fjármagnskostnaður	4 000	
51-57	Viðhald	10 000	
593	Afskriftir	30 000	
59	Yfirfærslur	65 000	
5,8	Gjöld samtals	268 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	90 000	
4,7	Tekjur samtals	90 000	
	Mismunur		−178 000
Fjármunahreyfingar út:			
26	Afborgun lána	52 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
18	Sala eigna	200 000	
19	Afskriftir	30 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−178 000	

		þús.kr.	þús.kr.
30-331	**Vita- og hafnamálaskrifstofa, þjónustumiðstöð**		
51	Laun	12 800	
52-57	Önnur rekstrargjöld	12 600	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	4 900	
51-57	Viðhald	6 100	
593	Afskriftir	2 400	
5,8	Gjöld samtals	38 800	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	39 100	
4,7	Tekjur samtals	39 100	
	Mismunur		300
Fjármunahreyfingar út:			
	Fært á höfuðstól	2 700	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	2 400	
39	Ráðstöfun eigin fjár	300	
30-333	**Hafnabótasjóður**		
52-57	Önnur rekstrargjöld	1 600	
571	Fjármagnskostnaður	30 000	
59	Yfirfærslur	70 000	
5,8	Gjöld samtals	101 600	
48	Fjármunatekjur	41 600	
4910	Framlög úr ríkissjóði	90 000	
49	Aðrar tekjur	125 000	
4,7	Tekjur samtals	256 600	
	Mismunur		155 000
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	39 000	
26	Afborgun lána	65 000	
32	Annað, greitt til hafnaframkvæmda	125 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	74 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	155 000	

30-471	**Alþjóðaflugþjónustan**	þús.kr.	þús.kr.
52-57	Önnur rekstrargjöld	518 200	
571	Fjármagnskostnaður	37 500	
593	Afskriftir	17 500	
5,8	Gjöld samtals	573 200	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	518 200	
48	Fjármunatekjur	12 100	
4910	Framlög úr ríkissjóði	55 000	
4,7	Tekjur samtals	585 300	
	Mismunur		12 100
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	486 000	
26	Afborgun lána	23 600	
Fjármunahreyfingar inn:			
19	Afskriftir	17 500	
26	Tekin lán	480 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	12 100	

31 Iðnaðarráðuneyti

		þús.kr.	þús.kr.
31-231	**Sementsverksmiðja ríkisins**		
51	Laun	268 500	
52-57	Önnur rekstrargjöld	210 700	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	95 400	
571	Fjármagnskostnaður	44 800	
51-57	Viðhald	45 000	
593	Afskriftir	71 800	
5,8	Gjöld samtals	736 200	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	700 000	
49	Aðrar tekjur	8 700	
4,7	Tekjur samtals	708 700	
	Mismunur		−27 500
Fjármunahreyfingar út:			
16	Veitt lán	2 200	
18	Fjárfestingar	20 000	
26	Afborgun lána	53 300	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	2 200	
19	Afskriftir	71 800	
26	Tekin lán	29 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−27 500	

		þús.kr.	þús.kr.
31-321	**Rafmagnsveitur ríkisins**		
51	Laun	430 000	
52-57	Önnur rekstrargjöld	590 000	
52,53,8	Hráefni og vörur til endursölu	1 850 000	
571	Fjármagnskostnaður	50 000	
593	Afskriftir	850 000	
5,8	Gjöld samtals	3 770 000	
43-46,7	Seldar vörur og þjónusta	3 220 000	
48	Fjármunatekjur	50 000	
49	Aðrar tekjur	20 000	
4,7	Tekjur samtals	3 290 000	
	Mismunur		−480 000
Fjármunahreyfingar út:			
18	Fjárfestingar	420 000	
26	Afborgun lána	40 000	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	90 000	
19	Afskriftir	850 000	
39	Ráðstöfun eigin fjár	−480 000	
31-371	**Orkusjóður**		
52-57	Önnur rekstrargjöld	2 100	
571	Fjármagnskostnaður	13 200	
5,8	Gjöld samtals	15 300	
48	Fjármunatekjur	7 300	
4910	Framlög úr ríkissjóði	79 200	
4,7	Tekjur samtals	86 500	
	Mismunur		71 200
Fjármunahreyfingar út:			
26	Afborgun lána	95 000	
16	Veitt lán, jarðhitaleit	5 000	
32	Annað, styrking dreifikerfa í sveitum	18 700	
Fjármunahreyfingar inn:			
16	Innheimtar afborganir	47 500	
39	Ráðstöfun eigin fjár	71 200	

6. gr.

Ríkisstjórninni er heimilt:

1.1 Að breyta fjárhæðum tekju- og gjaldamegin ef lög verða staðfest frá Alþingi 1992 sem hafa í för með sér tekjur eða gjöld fyrir ríkissjóð. Allar fjárveitingar, sem eigi eru ákveðnar í lögum öðrum en fjárlögum, forsetaúrskurðum eða öðrum gildandi ákvörðunum, gildi aðeins fyrir fjárhagstímabilið.

1.2 Að ákveða að Póst- og símamálastofnunin innheimti ekki stofngjöld og afnotagjöld (fastagjöld) síma árið 1992 hjá allt að 50 blindum mönnum, eftir tilnefningu Blindrafélagsins í Reykjavík. Menn þessir séu fyrirvinnur heimilis eða vinni einir á vinnustað.

1.3 Að ákveða að Póst- og símamálastofnunin innheimti ekki stofngjöld og afnotagjöld (fastagjöld) síma árið 1992 hjá allt að 50 fötluðum mönnum, eftir tilnefningu Sjálfsbjargar, landssambands fatlaðra.

Fjármálaráðherra er heimilt:

2.1 Að stofna til tímabundins yfirdráttar á viðskiptareikningi ríkissjóðs í Seðlabankanum á árinu 1992 vegna árstíðabundinna sveiflna í fjármálum ríkisins og semja ef með þarf um greiðslu yfirdráttarskuldar og um lánskjör.

Eftirgjöf annarra gjalda en aðflutningsgjalda

3.1 Að fella niður eða endurgreiða stimpilgjöld af skuldabréfum og tryggingarbréfum sem skipasmíðastöðvar eða útgerðaraðilar gefa út til viðskiptabanka vegna endurlána bankanna á erlendum lánum sem tekin eru með samþykki Fiskveiðasjóðs til nýsmíði fiskiskipa, endurbóta hvers konar, þar með talin tækjakaup og vélaskipti.

3.2 Að fella niður stimpilgjöld af veðskuldabréfum sem út kunna að verða gefin vegna fiskiskipakaupa, enda veiti Fiskveiðasjóður ekki lán til kaupanna. Hámarksfjárhæð þeirra skuldabréfa, sem heimilt er að fella niður stimpilgjöld af, skal miðast við sama hlutfall af verði skips og Fiskveiðasjóður lánar út á við kaup á skipum er falla undir almennar útlánareglur hans.

Ráðstöfun eigna

4.1 Að selja eignarlóð Rafmagnsveitna ríkisins sem liggur að Gránufélagsgötu og Grímseyjargötu á hafnarsvæði Akureyrar.

4.2 Að selja húseignina Hafnargötu 11, Seyðisfirði.

4.3 Að selja íbúðir í eigu ríkissjóðs við Grænás á Keflavíkurflugvelli.

4.4 Að selja fasteignir í eigu Skógræktar ríkisins vegna flutnings aðalstöðva Skógræktar ríkisins á Fljótsdalshérað.

4.5 Að selja jörðina Straum í Hafnarfjarðarkaupstað í eigu Skógræktar ríkisins.

4.6 Að selja jörðina Hnjúkahlíð, Blönduósi.

4.7 Að selja fasteignir tilraunastöðva Rannsóknastofnunar landbúnaðarins sem nauðsynlegt verður vegna breytinga á starfsemi stofnunarinnar og skipulagi tilraunastarfseminnar og verja andvirði þeirra til uppbyggingar á starfseminni annars staðar.

4.8 Að selja húseign Rafmagnsveitna ríkisins að Úthaga 6, Selfossi.

4.9 Að selja húseign Rafmagnsveitna ríkisins að Súðarvogi 2, Reykjavík.
4.10 Að selja svonefnt Hekluhús á Akureyri.
4.11 Að selja eignarhluta ríkisins í húseigninni Víkurbraut 42, Grindavík.
4.12 Að selja eignarhluta ríkisins í húseigninni Gránugötu 18, Siglufirði.
4.13 Að selja eignarhluta ríkisins í húseigninni Álfheimum 74, Reykjavík
4.14 Að selja núverandi prestsbústað á Skagaströnd og verja andvirði hans til þess að kaupa annan hentugri í staðinn.
4.15 Að selja prestsbústað í Þykkvabæ.
4.16 Að selja fyrrverandi preststsetur að Staðarfelli, Köldukinn.
4.17 Að selja núverandi sendiherrabústað og skrifstofuhúsnæði sendiráðsins í Bonn og kaupa sendiherrabústað og skrifstofuhúsnæði í Berlín.
4.18 Að selja núverandi sendiherrabústað í Stokkhólmi og kaupa annan í staðinn.
4.19 Að selja eignarhluta ríkissjóðs í húseigninni Suðurgötu 7, Sauðárkróki.
4.20 Að selja hlutabréf ríkissjóðs í Gutenberg hf.
4.21 Að selja fasteignina Valhöll við Hringbraut í Reykjavík og láta andvirðið renna til byggingar nýs barnaheimilis á vegum Félagsstofnunar stúdenta við Háskóla Íslands.
4.22 Að selja eignarhluta ríkisins í skólahúsi á Hjalteyri í Arnarneshreppi.
4.23 Að afhenda Laugardalshreppi til eignar húseignina Lindina, gamlan hússtjórnarskóla á Laugarvatni.
4.24 Að selja eignir Skipaútgerðar ríkisins og verja andvirði þeirra til að greiða kostnað við rekstur útgerðarinnar á meðan hann varir og kostnað við að leggja fyrirtækið niður.
4.25 Að selja húseignina Njörvasund 2, Reykjavík.
4.26 Að selja eignarhluta ríkissjóðs í húseigninni Suðurgötu 8, Hafnarfirði.
4.27 Að selja húsnæði Sölu varnarliðseigna að Grensásvegi og verja andvirðinu til kaupa á húsnæði fyrir aðalskrifstofu utanríkisráðuneytisins, sbr. ákvæði 5.3.
4.28 Að selja húseignina Gagnheiði 20, Selfossi.
4.29 Að selja eignarhluta ríkissjóðs í verkstæðishúsi við Skeið á Ísafirði.
4.30 Að selja fasteign að Lindargötu 46-48 í Reykjavík og verja andvirði hennar til kaupa á annarri eign til reksturs vínbúðar.
4.31 Að selja 2. hæð húseignarinnar Austurstræti 10a, Reykjavík.
4.32 Að selja húseignina Árholt 5, Ísafirði.
4.33 Að selja eignarhluta ríkissjóðs í húseigninni Tryggvagötu 28, Reykjavík.
4.34 Að selja fasteignina Smyrlahraun 28, Hafnarfirði.
4.35 Að selja fasteignina Norðurvang 32, Hafnarfirði.
4.36 Að selja fasteignina Leynisbraut 10, Grindavík.
4.37 Að selja eignarhluta ríkissjóðs í fasteigninni Staðarhrauni 10, Grindavík.
4.38 Að selja fasteignina Unubakka 42–44, Þorlákshöfn.
4.39 Að selja fasteignina Víkurbraut 21A, Vík í Mýrdal.
4.40 Að selja fasteignina Kirkjuveg 22, Vestmannaeyjum.
4.41 Að selja fasteignina Svarfaðarbraut 20, Dalvík.
4.42 Að selja fasteignina Aðalgötu 20, Sauðárkróki.
4.43 Að selja fasteignina Aðalstræti 55, Patreksfirði.
4.44 Að selja fasteignina Vesturberg 11, Reykjavík.
4.45 Að selja fasteignina Sæberg 15, Breiðdalsvík.
4.46 Að selja fasteignina Miðvang 5, Hafnarfirði.

4.47 Að selja fasteignina Furugrund 44, Kópavogi.
4.48 Að selja jörðina Framnes, Reyðarfirði.
4.49 Að selja jörðina Sómastaðagerði, Reyðarfirði.
4.50 Að selja jörðina Sómastaði, Reyðarfirði.
4.51 Að selja eignarhluta ríkissjóðs í húseigninni Iðavöllum 1, Keflavík.
4.52 Að selja eignarhluta ríkissjóðs í húseigninni Seljalandsvegi 68, Ísafirði, og ganga til samninga við Ísafjarðarkaupstað um byggingu eða kaup á læknisbústað gegn því skilyrði að allt söluverðið verði látið ganga upp í kostnað við læknisbústað, að fengnu samþykki fjárlaganefndar.
4.53 Að selja þann hluta húseignarinnar að Aðalstræti 51, Patreksfirði, sem er í eigu Sjúkrahúss Patreksfjarðar og verja andvirði söluverðs til þess að kaupa þann hluta húseignarinnar að Mýrum 11 sem Sjúkrahúsið á ekki nú þegar.
4.54 Að selja fasteign Póst- og símamálastofnunarinnar að Arnarbakka 2, Reykjavík.
4.55 Að selja hlutabréf ríkissjóðs í Endurvinnslunni hf.
4.56 Að selja hlutabréf ríkissjóðs í Bifreiðaskoðun Íslands hf.
4.57 Að selja hlutabréf ríkissjóðs í Jarðborunum hf.
4.58 Að selja hlutabréf ríkissjóðs í Ferðaskrifstofu Íslands hf.
4.59 Að selja húseignina Gunnlaugsgötu 6a, Borgarnesi.

Fasteignakaup, lántökuheimildir o.fl.

5.1 Að kaupa Hótel Valhöll á Þingvöllum og taka til þess nauðsynleg lán.
5.2 Að kaupa húseignir og lóðir í nágrenni Arnarhvols í Reykjavík fyrir Stjórnarráð Íslands og taka til þess nauðsynleg lán, að fengnu samþykki fjárlaganefndar.
5.3 Að kaupa eða leigja húsnæði fyrir aðalskrifstofur ráðuneyta, að fengnu samþykki fjárlaganefndar.
5.4 Að kaupa húseignir í nágrenni Menntaskólans í Reykjavík og taka til þess nauðsynleg lán, að höfðu samráði við fjárlaganefnd.
5.5 Að semja um aðild að byggingu eða kaup á skrifstofuhúsnæði á Akranesi til nota fyrir ýmsar stofnanir ríkisins og taka til þess nauðsynleg lán.
5.6 Að kaupa húsnæði fyrir héraðsdómstóla og taka til þess nauðsynleg lán, að höfðu samráði við fjárlaganefnd.
5.7 Að kaupa húseignina Þjóðbraut 11 til nota fyrir lögreglu á Akranesi og taka til þess nauðsynleg lán.
5.8 Að kaupa eignarhluta bæjarsjóðs Ísafjarðar í húseigninni Pólgötu 8, Ísafirði.
5.9 Að kaupa húsnæði í Ólafsvík fyrir embætti sýslumanns Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu.
5.10 Að kaupa húsnæði fyrir lögreglustöð á Vopnafirði og umboðsskrifstofu sýslumanns þar og taka til þess nauðsynleg lán.
5.11 Að kaupa húsnæði fyrir lögreglustöð á Þórshöfn og taka til þess nauðsynleg lán.
5.12 Að kaupa húsnæði fyrir lögreglustöð á Raufarhöfn og taka til þess nauðsynleg lán.
5.13 Að kaupa íbúðarhúsnæði við Eiríksgötu 19 og Eiríksgötu 27 til nota fyrir Ríkisspítala.
5.14 Að kaupa íbúðarhúsnæði fyrir heilsugæslulækni á Raufarhöfn og taka til þess nauðsynleg lán.

5.15 Að kaupa eða taka á leigu húsnæði ásamt nauðsynlegum innréttingum fyrir ósakhæfa, geðsjúka afbrotamenn og taka til þess nauðsynleg lán.
5.16 Að kaupa hverasvæði Geysis í Haukadal og taka til þess nauðsynleg lán.
5.17 Að kaupa hlut Kaupfélags Austur-Skaftfellinga í þjónustumiðstöðinni við þjóðgarðinn í Skaftafelli og taka til þess nauðsynleg lán.
5.18 Að kaupa húseignina Gagnheiði 25 á Selfossi til nota fyrir Skógrækt ríkisins og taka til þess nauðsynleg lán.
5.19 Að kaupa eða leigja húsnæði fyrir Háskólann á Akureyri og taka til þess nauðsynleg lán.
5.20 Að kaupa eða leigja húsnæði og tæki til bóluefnaframleiðslu o.fl. fyrir Tilraunastöð Háskólans að Keldum.
5.21 Að kaupa eða leigja húsnæði fyrir iðngreinakennslu í Reykjavík.
5.22 Að kaupa húsnæði fyrir varamann sendiherra í Washington og taka til þess nauðsynleg lán, að fengnu samþykki fjárlaganefndar.
5.23 1Að endurnýja lóðarleigusamning vegna núverandi sendiherrabústaðar í London eða festa kaup á nýju húsnæði og taka til þess nauðsynleg lán, að fengnu samþykki fjárlaganefndar.
5.24 Að kaupa húsnæði fyrir heilsugæslustöð á Akureyri og taka til þess nauðsynleg lán.
5.25 Að kaupa eða leigja fasteignina Rauðarárstíg 31, fyrir skrifstofur Ríkisspítala, og taka til þess nauðsynleg lán.
5.26 Að kaupa húseignina Húsið á Eyrarbakka í samvinnu við Eyrarbakkahrepp og taka til þess nauðsynleg lán.
5.27 Að kaupa íbúðarhúsnæði fyrir sóknarprest í Stykkishólmi og taka til þess nauðsynleg lán.
5.28 Að kaupa húsnæði fyrir heilsugæslulækni á Reyðarfirði og taka til þess nauðsynleg lán.
5.29 Að kaupa húsnæði fyrir heilsugæslulækni á Blönduósi og taka til þess nauðsynleg lán.
5.30 Að kaupa húsnæði fyrir heilsugæslulækni á Fáskrúðsfirði og taka til þess nauðsynleg lán.
5.31 Að kaupa húsnæði fyrir héraðslækni á Þórshöfn og taka til þess nauðsynleg lán.
5.32 Að kaupa flugskýli Flugfélags Austurlands hf. á Egilsstaðaflugvelli og taka til þess nauðsynleg lán.

Ýmsar heimildir

6.1 Að kaupa dagblöð fyrir stofnanir ríkisins, allt að 250 eintökum af hverju blaði.
6.2 Að greiða bætur til þeirra sem sýkst hafa af alnæmi við blóðgjöf hér á landi fyrir 1986. Bætur ákveðast af fjármálaráðherra í samráði við heilbrigðisráðherra.
6.3 Að fella niður eða endurgreiða aðflutningsgjöld af sérbúnum bifreiðum fyrir fatlaða.
6.4 Af fella niður aðflutningsgjöld af öryggis- og hjálpartækjum fyrir fatlaða.
6.5 Að fella niður eða endurgreiða aðflutningsgjöld af sjálfvirkum símstöðvum, fjölsímum, jarðsímum og radíótækjum sem flutt eru til landsins á vegum Póst- og símamálastofnunar. Fjármálaráðuneyti setur nánari reglur um framkvæmd þessa ákvæðis.

6.6 Að fella niður allt að einni milljón króna afvanskilaskuldum Bakkafjarðarhafnar og Norðurfjarðarhafnar, að lokinni frekari athugun á fjármálum þessara hafna.

6.7 Að yfirtaka hluta af skuldum Hitaveitu Eyra enda verði það liður í fjárhagslegri endurskipulagningu fyrirtækisins og/eða sameiningu þess við aðrar veitustofnanir, að fengnu samþykki fjárlaganefndar.

6.8 Að fella niður eða endurgreiða aðflutningsgjöld af aðföngum og stimpilgjald vegna lántöku Flugleiða hf. til byggingar flugskýlis á Keflavíkurflugvelli.

6.9 Að leita samninga um kaup á steinbrjót til að mylja nýrnasteina og gallsteina til nota á Ríkisspítölum og taka til þess nauðsynleg lán, að fengnu samþykki fjárlaganefndar.

6.10 Að fella niður eða fresta greiðslum úr ríkissjóði á árinu 1992, m.a. með því að leggja niður tímabundið eða til lengri tíma starfsemi ríkisstofnana að fengnu samþykki ríkisstjórnar og fjárlaganefndar.

6.11 Að draga úr starfsemi ríkisstofnana í samráði við hlutaðeigandi ráðherra og fjárlaganefnd með því að staðfesta ekki ráðningarsamninga vegna nýráðninga eða endurráðninga nema um sé að ræða samninga við ríkisstarfsmenn sem þá láta af fyrra starfi hjá ríkinu. Því aðeins er fagráðherra og fjármálaráðherra heimilt að víkja frá þessu í undantekningartilvikum að fyrir liggi umsögn ráðningarnefndar ríkisins. Nefndin skal reglulega gera ríkisstjórn grein fyrir framgangi ráðningarstöðvunar.

6.12 Að fella niður eða endurgreiða virðisaukaskatt af gjöfum til björgunarsveita, gjöfum til mannúðar- og líknarstarfsemi og af rannsóknatækjum sem vísindastofnunum eru gefin eða eru keypt fyrir styrki.

6.13 Að semja um ráðstöfun eigna og skulda Menningarsjóðs.

6.14 Að semja við Reykjavíkurborg og aðra aðila um lausn á fjárhagsvanda Tónlistarfélags Reykjavíkur að höfðu samráði við menntamálaráðherra og að fengnu samþykki fjárlaganefndar.

6.15 Að ganga til samninga um kaup á björgunarþyrlu fyrir Landhelgisgæslu Íslands og taka til þess nauðsynleg lán.

6.16 Að semja við Hafnarfjarðarbæ um húsbyggingu í miðbæ Hafnarfjarðar fyrir Héraðsdómstól Reykjaness og Sýslumannsembættið í Hafnarfirði.

6.17 Að ákvarða og greiða, að fengnu samþykki landbúnaðarráðherra, bætur vegna skerðingar veiði á árunum 1984–1987, að báðum meðtöldum, til eigenda jarðanna Bóndhóls, Holts og Brennistaða og Ölvaldsstaða í Mýrasýslu.

6.18 Að ljúka samningum við Ölfushrepp um hlutdeild sveitarfélagsins eða hafnarsjóðs Þorlákshafnar í framkvæmdakostnaði við ferjuaðstöðu þar í höfninni og til að semja um eða ljúka uppgjöri vegna framkvæmdanna.

6.19 Að semja um yfirtöku skulda Sjálfsbjargar í Reykjavík í samræmi við úttekt gerða á vegum félagsmálaráðuneytis og að uppfylltum skilyrðum téðrar úttektar.

6.20 Að semja við Patrekshrepp um aðstoð til að ljúka framkvæmdum við skólabyggingu samhliða ákvörðun um nýtingu hússins til skólastarfs og annarra verkefna sem æskileg eru í tengslum við samning um Framhaldsskóla Vestfjarða.

6.21 Að semja við Hafnarsjóð Ísafjarðar og hreppsnefnd Nauteyrarhrepps um kostnaðarhlut ríkissjóðs við byggingu ferjubryggja.

6.22 Að ráðstafa, í samráði við einstaka ráðherra og fjárlaganefnd, af fjárlagalið *950*

Til ráðstöfunar í tengslum við rekstrarsparnað til hækkunar á fjárheimild einstakra rekstrarviðfangsefna til launa og annarra gjalda. Viðbótarfjárheimild til einstakra viðfangsefna má þó eigi vera hærri en 7,2% af launagjöldum og 1,3% af öðrum gjöldum í fjárlögum 1992. Allar breytingar skal gera í hundruðum þúsunda króna.

6.23 Að ganga til áframhaldandi samninga við Reykjavíkurborg og Sjálfseignarstofnun St. Jósefsspítala um stofnun nýs sjúkrahúss, Sjúkrahúss Reykjavíkur. Samningurinn er háður samþykki heilbrigðisráðherra og fjárlaganefndar.

7. gr.

Skattvísitala árið 1992 skal vera hin sama og árið 1991.

SÉRSTÖK YFIRLIT.

1. Reglur um útreikning arðgreiðslna ríkisfyrirtækja.

a. Eftirtalin ríkisfyrirtæki greiði arð í ríkissjóð sem nemi 20% af meðalhagnaði þriggja undanfarinna ára.

Lyfjabúð Háskóla Íslands
Lyfjaverslun ríkisins
Ríkisútvarpið, sjónvarp
Rafmagnsveitur ríkisins
Síldarverksmiðjur ríkisins
Hitaveita Suðurnesja (20%)
Háskólabíó
Ríkisútvarpið, hljóðvarp
Innkaupastofnun ríkisins
Sementsverksmiðja ríkisins
Orkubú Vestfjarða (40%)

b. Eftirtalin fyrirtæki ríkisins og fyrirtæki í hlutaeign ríkissjóðs greiði arð í hlutfalli við eigið fé í árslok síðasta árs 2%.

Landsbanki Íslands
Iðnlánasjóður
Fiskveiðasjóður
Búnaðarbanki Íslands
Iðnþróunarsjóður
SKÝRR (50%)

c. Eftirtalin hlutafélög í hlutaeign ríkissjóðs greiði arð í hlutfalli við nafnverð hlutafjár í árslok síðasta árs allt að 10%. Fyrirtæki með neikvætt eigið fé greiði ekki arð.

Bifreiðaskoðun Íslands hf. (50%)
Gutenberg hf. (100%)
Jarðboranir hf. (50%)
Íslenska járnblendifélagið hf. (55%)
Endurvinnslan hf. (18%)
Ferðaskrifstofa Íslands hf. (33%)
Slippstöðin hf. (54%)
Kísiliðjan hf. (51%)
Steinullarverksmiðjan hf. (30,1%)

d. Landsvirkjun greiði hagnað í samræmi við ákvæði laga.

e. Kveðið verði á um arðgreiðslur eftirtalinna fyrirtækja í fjárlögum hvers árs:

Póst- og símamálastofnunin
Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins

f. Íslenskir aðalverktakar sf. greiði arð í samræmi við samþykktir félagsins.

2. Almennir framhaldsskólar, viðhald og stofnkostnaður (02-318 590 og 690).

	Þús. kr.	Þús. kr.
Reykjavík:		
1. Menntaskólinn í Reykjavík, viðhald	7.500	
2. Menntaskólinn í Hamrahlíð, viðhald	7.500	
3. Menntaskólinn við Sund, viðhald	7.500	
4. Fjölbrautaskólinn í Breiðholti		
viðhald	5.000	
byggingarframkvæmdir	10.000	
5. Fjölbrautaskólinn í Ármúla, viðhald	5.000	
6. Iðnskólinn í Reykjavík, viðhald	5.000	
7. Nýr skóli, fyrsta fjárveiting	42.500	
		90.000
Reykjanes:		
1. Flensborg, Hafnarfirði, viðhald	5.000	
2. Framhaldsskólinn í Garðabæ	6.000	
3. Fjölbrautaskóli Suðurnesja	36.000	
4. Menntaskólinn í Kópavogi	45.000	
		92.000
Vesturland:		
Fjölbrautaskóli Vesturlands		33.000
	Þús. kr.	Þús. kr.
Vestfirðir:		
Menntaskólinn á Ísafirði		
viðhald	4.000	
byggingarframkvæmdir	8.000	
		12.000
Norðurland vestra:		
Fjölbrautaskólinn á Sauðárkróki		32.000
Norðurland eystra:		
1. Menntaskólinn á Akureyri		
viðhald	5.000	
byggingarframkvæmdir	1.000	
2. Verkmenntaskólinn á Akureyri	35.000	
3. Framhaldsskólinn á Húsavík	10.000	
		51.000

	Þús. kr.	Þús. kr.
Austurland:		
1. Menntaskólinn á Egilsstöðum		
viðhald	5.000	
byggingarframkvæmdir	5.000	
2. Verkmenntaskólinn á Neskaupstað	23.000	
3. Framhaldsskóli A-Skaftafellssýslu	2.000	
		35.000
Suðurland:		
1. Fjölbrautaskóli Suðurlands	500	
2. Menntaskólinn á Laugarvatni (þar með talinn Héraðsskólinn), viðhald	25.000	
3. Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum	10.500	
		36.000
Héraðsskólar, viðhald		25.000
Óskipt, viðhald		18.500
		424.500

3. Heiðurslaun listamanna samkvæmt ákvörðun Alþingis (02-982 170).

	Þús. kr.	Þús. kr.
1. Atli Heimir Sveinsson	850	
2. Árni Kristjánsson	850	
3. Finnur Jónsson	850	
4. Guðbjörg Þorbjarnardóttir	850	
5. Halldór Laxness	850	
6. Hannes Pétursson	850	
7. Indriði G. Þorsteinsson	850	
8. Jakobína Sigurðardóttir	850	
9. Jón Nordal	850	
10. Jón úr Vör	850	
11. Jórunn Viðar	850	
12. Kristján Davíðsson	850	
13. María Markan	850	
14. Matthías Johannessen	850	
15. Sigfús Halldórsson	850	
16. Sigríður Hagalín	850	
17. Stefán Íslandi	850	
18. Thor Vilhjálmsson	850	
		15.300

4. Bygging sjúkrahúsa, heilsugæslustöðva og læknisbústaða (08-381 690).

	Þús. kr.	Þús. kr.
a. Sjúkrahús og heilsugæslustöðvar:		
1. Akranes, H2	26.000	
2. Akranes, sjúkrahús	6.000	
3. Stykkishólmur, H2	8.500	
4. Grundarfjörður, H2	13.300	
5. Patreksfjörður, sjúkrahús	2.100	
6. Ísafjörður, sjúkrahús	35.000	
7. Bolungarvík, sjúkrahús	3.200	
8. Blönduós, H2	19.300	
9. Siglufjörður, sjúkrahús	9.500	
10. Húsavík, H2	15.300	
11. Raufarhöfn, H1	500	
12. Seyðisfjörður, sjúkrahús og H2	9.000	
13. Djúpivogur, H2	2.400	
14. Eskifjörður og Reyðarfjörður, H2	17.600	
15. Vestmannaeyjar, sjúkrahús	10.000	
16. Þorlákshöfn, H1	1.500	
17. Selfoss, sjúkrahús	1.000	
18. Stokkseyri, H1	3.700	
19. Suðurnes, heilsugæslustöð	4.000	
20. Hafnarfjörður, H2	21.500	
21. Seltjarnarnes, H2	2.600	
22. Reykjavík, heilsugæslustöðvar	50.500	
		262.500
b. Hjúkrunarheimili aldraðra:		
1. Hella	9.000	
2. Grindavík	13.700	
3. Kirkjubæjarklaustur	1.000	
		23.700
c. Húsaleiga:		
Akureyri	8.000	
		8.000
		294.200

5. Flóabátar, vetrarsamgöngur og vöruflutningar (10-322 120).

a. Flutningar á landi:

	Þús. kr.	Þús. kr.
1. Til vetrarflutninga í Breiðavíkurhreppi og Neshreppi utan Ennis	220	
2. Til vetrarflutninga í Dalahéraði	440	
3. Til vetrarsamgangna í Reykhólahreppi	540	
4. Til mjólkurflutninga í V-Barðastrandarsýslu	320	
5. Til vetrarsamgangna í Rauðasandshreppi	140	
6. Til vetrarsamgangna í Bíldudalshreppi	250	
7. Til vetrarsamgangna í Þingeyrarhreppi	160	
Stofnstyrkur	860	
8. Til vetrarsamgangna í Mýrahreppi	670	
9. Snjóbifreið í Önundarfirði	210	
10. Snjóbifreið um Botnsheiði	540	
11. Til mjólkurflutninga í Önundarfirði, Dýrafirði, Súgandafirði og Djúpi (Mjólkursamlag Ísfirðinga)	770	
12. Til vetrarflutninga í Súðavíkurhreppi	160	
13. Til vetrarflutninga í Ögurhreppi	110	
14. Til vetrarflutninga í Reykjarfjarðarhreppi	110	
15. Til vetrarflutninga í Nauteyrarhreppi	140	
Stofnstyrkur	750	
16. Til vetrarsamgangna í Snæfjallahreppi	140	
17. Til vetrarflutninga í Árneshreppi	1.560	
18. Til vetrarsamganga í Kaldrananeshreppi	120	
19. Til vetrarsamgangna í Kirkjubólshreppi	110	
20. Hólmavíkurhreppur, stofnstyrkur	180	
21. Óspakseyrarhreppur	110	
22. Höfðahreppur, stofnstyrkur	750	
23. Skefilsstaðahreppur	160	
24. Snjóbifreið í Skagafirði	210	
25. Til vetrarflutninga í Fljótahreppi	160	
26. Til vetrarsamgangna í Ólafsfirði	140	
27. Snjóbifreið í Dalvíkurlæknishéraði	80	
28. Til vetrarsamgangna í Svarfaðardal	140	
29. Snjóbifreið í Grýtubakkahreppi	110	
30. Til vetrarsamgangna, Akureyri–Grýtubakkahr.	160	
31. Snjóbifreið í Hálshreppi, Suður-Þingeyjarsýslu	110	
32. Til vetrarsamgangna í Mývatnssveit	240	
33. Til vetrarflutninga, Mývatn–Húsavíkurflugvöllur	240	
34. Til vetrarsamgangna í Fjallahreppi	420	
35. Snjóbifreið, Öxarfjörður–Kópasker	160	
36. Snjóbifreið á Þórshöfn	140	
37. Til vetrarflutninga á Bakkafirði	240	
38. Til vetrarflutninga á Vopnafirði	240	
39. Til vetrarsamgangna í Borgarfirði eystri	280	

	Þús. kr.	Þús. kr.
40. Til vetrarsamgangna í Hjaltastaðahreppi	110	
41. Til vetrarsamgangna í Jökuldalshreppi	440	
42. Til vetrarsamgangna í Eiðahreppi	210	
43. Snjóbifreið á Egilsstöðum	210	
Stofnstyrkur	430	
44. Snjóbifreið á Fjarðarheiði	1.020	
45. Snjóbifreið í Oddsskarði og Fagradal	1.180	
46. Til vetrarflutninga á Breiðdalsvík	240	
47. Til vetrarflutninga, Djúpivogur–Hornafjörður	550	
48. Svínafell í Nesjum	110	
49. Til vöruflutninga í Vestur-Skaftafellssýslu	800	
50. Mýrdalshreppur	1.070	
51. Flugsamgöngur við Grímsey	1.020	
52. Óráðstafað	6.420	
		26.400
b. Flóabátar:		
1. Akraborg	50.800	
2. Anný, Mjóafjarðarbátur	5.200	
3. Baldur	90.400	
4. Mýrabátur	100	
5. Fagranes	31.000	
6. Eyjafjarðarferjur	35.700	
7. Herjólfur	64.500	
		277.700
Samtals a og b:		**304.100**

6. Hafnamannvirki (10-333 630).

	Þús. kr.	Þús. kr.
Vesturland:		
1. Akranes	18.200	
2. Arnarstapi	2.000	
3. Rif	11.700	
4. Ólafsvík	4.500	
5. Grundarfjörður	5.200	
6. Stykkishólmur	18.900	
		60.500
Vestfirðir:		
1. Brjánslækur	3.300	
2. Patreksfjörður	10.200	
3. Flateyri	2.600	

	Þús. kr.	Þús. kr.
4. Bolungarvík	84.800	
5. Ísafjörður	22.800	
6. Súðavík	2.300	
7. Norðurfjörður	6.900	
8. Drangsnes	1.100	
9. Hólmavík	200	
		134.200
Norðurland vestra:		
1. Blönduós	19.900	
2. Skagaströnd	36.000	
3. Hvammstangi	2.300	
4. Sauðárkrókur	15.000	
5. Hofsós	3.500	
6. Haganesvík	400	
7. Siglufjörður	9.200	
		86.300
Norðurland eystra:		
1. Ólafsfjörður	11.000	
2. Dalvík	11.000	
3. Árskógssandur	1.100	
4. Akureyri	22.000	
5. Grenivík	4.900	
6. Grímsey	7.200	
7. Húsavík	64.500	
8. Tjörneshöfn	100	
9. Þórshöfn	5.200	
10. Raufarhöfn	400	
		127.400
Austurland:		
1. Bakkafjörður	6.900	
2. Vopnafjörður	9.100	
3. Borgarfjörður eystri	600	
4. Seyðisfjörður	10.900	
5. Neskaupstaður	2.500	
6. Eskifjörður	4.100	
7. Reyðarfjörður	25.900	
8. Fáskrúðsfjörður	6.800	
9. Stöðvarfjörður	8.500	
10. Breiðdalsvík	100	
11. Djúpivogur	2.900	
12. Höfn í Hornafirði	10.900	
		89.200

	Þús. kr.	Þús. kr.
Suðurland:		
1. Vestmannaeyjar	37.900	
2. Aðstaða fyrir Herjólf	141.000	
3. Þorlákshöfn	3.100	
		182.000
	Þús. kr.	Þús. kr.
Reykjanes:		
1. Grindavík	31.700	
2. Sandgerði	22.100	
3. Keflavík–Njarðvík	2.400	
4. Vogar	13.000	
5. Hafnarfjörður	7.800	
		77.000
Óskipt		5.700
		762.300

7. Sjóvarnargarðar (10-333 640).

	Þús. kr.	Þús. kr.
1. Ólafsvík	6.400	
2. Patreksfjörður	200	
3. Flateyri	4.500	
4. Ísafjörður	200	
5. Skagaströnd	200	
6. Hrísey	100	
7. Árskógshreppur	3.600	
8. Stokkseyri	2.700	
9. Eyrarbakki	600	
10. Selvogur	2.700	
11. Grindavík	10.100	
12. Hafnir	2.000	
13. Sandgerði	2.800	
14. Garður	2.500	
15. Njarðvík	2.700	
16. Bessastaðahreppur	3.700	
17. Seltjarnarnes	5.000	
		50.000

Gjört að Bessastöðum, 31. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Friðrik Sophusson.

AUGLÝSING

um staðfesting forseta Íslands á breytingu á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum.

Forseti Íslands féllst hinn 23. þ.m. á tillögu menntamálaráðherra um að staðfesta eftirfarandi breyting á reglugerð nr. 78/1979, fyrir Háskóla Íslands, með áorðnum breytingum:

1. gr.

Fyrstu tveir málsliðir 1. mgr. 37. gr. orðast svo:

"Skrásetning nýrra stúdenta til náms fer fram ár hvert í tvær vikur í júní og janúar, eftir nánari ákvörðun framkvæmdastjóra kennslusviðs. Framkvæmdastjóra kennslusviðs er heimilt að leyfa einstökum stúdentum skrásetningu á öðrum tímum en greinir hér að framan, ef sérstaklega stendur á."

2. gr.

95. gr. orðast svo:

"Stjórn deildarinnar er í höndum deildarfunda, deildarráðs og deildarforseta.

Deildarfundur hefur úrslitavald í öllum málum, sem deildin er bær að taka ákvörðun um, nema að því leyti sem deildarfundur hefur afsalað sér þessu valdi í hendur deildarráðs. Deildarfund skal halda minnst einu sinni á hvoru kennslumisseri og annars ef tilefni er til. Fundi skal boða bréflega með minnst viku fyrirvara. Dagskrá skal greina í fundarboði.

Í deildarráði eiga sæti auk deildarforseta varaforseti deildarinnar, einn fulltrúi úr hverri skor, og skal hann vera formaður skorar, og tveir fulltrúar stúdenta, kjörnir af félagssamtökum þeirra til eins árs í senn úr hópi fulltrúa á deildarfundum. Nýkjörið deildarráð tekur til starfa við upphaf háskólaárs. Formönnum þeirra kennslugreina sem ekki eiga fulltrúa í deildarráði hverju sinni er heimil seta á fundum ráðsins með málfrelsi og tillögurétt, en án atkvæðisréttar.

Deildarráð heldur fundi eigi sjaldnar en einu sinni í mánuði á kennsluárinu, en ella þegar þörf krefur. Fundi skal boða bréflega með þriggja daga fyrirvara, ef kostur er. Dagskrá skal greina í fundarboði. Deildarforseti boðar fundi og stýrir þeim, en varaforseti í forföllum hans. Fundur er ályktunarfær, ef hann sækja eigi færri en tveir þriðju hlutar atkvæðisbærra deildarráðsmanna. Falli atkvæði jöfn, ræður atkvæði þess, er stýrir fundi. Gerðir deildarráðsfunda skulu bókfærðar, og skal lesa fundargerð og staðfesta hana, áður en fundi er slitið. Fundargerðir skal senda öllum, sem sæti eiga á deildarfundi. Deildarforseti ákveður, hvort fara skuli með mál sem trúnaðarmál.

Deildarráði er heimilt að fjalla um öll mál, er deildina varða, en úrslitavald hefur það aðeins í þeim málaflokkum, sem deildarfundur hefur afsalað sér ákvörðunarvaldi í, meðan slíkt afsal stendur. Ætíð má þó skjóta máli til deildarfundar, ef deildarforseti eða þriðjungur atkvæðisbærra deildarráðsmanna æskir þess, og hefur þá deildarfundur úrslitavald í því máli.

Deildarforseti annast framkvæmd á ákvörðunum deildarráðs og deildarfunda. Deild getur veitt deildarforseta umboð til að sjá um fjárveitingabeiðnir, ráðstöfun fjárveitinga og önnur mál sem heyra undir deildarráð og deildarfund."

3. gr.

3. mgr. 96. gr. orðast svo:

"Deildarráð er skipað níu mönnum, deildarforseta, sex fastráðnum kennurum kjörnum á deildarfundi til eins árs í senn og tveimur fulltrúum stúdenta kjörnum af félagssamtökum þeirra til eins árs í senn úr hópi fulltrúa stúdenta á deildarfundum. Deildarfundur kýs að auki tvo varamenn úr hópi kennara til eins árs í senn. Nýkjörið deildarráð tekur til starfa við upphaf háskólaárs. Varaforseta deildarinnar er heimil seta á fundum ráðsins, og hefur hann þar tillögurétt, en ekki atkvæðisrétt. Við kjör í deildarráð skal þess gætt, að einstakar kennslugreinar fái fulltrúa sem næst í hlutfalli við fjölda fastra kennara í grein, en þær greinar, sem í eru færri fastir kennarar en svo að þær eigi fulltrúa í deildarráði á hverju ári, fái fulltrúa til skiptis. Sé fjallað sérstaklega um kennslugreinar, sem eigi er fulltrúi fyrir í deildarráði, skal deildarforseti leita umsagnar og tillagna greinarkennara og gefa þeim kost á að senda fulltrúa á fund til þess að ræða um það mál en atkvæðisrétt á fulltrúinn ekki."

4. gr.

2. mgr. í 98. gr. orðast svo:

"Námsmat felst í skriflegum og/eða munnlegum prófum, æfingavinnu, verkefnum eða ritgerðum. Ef prófþættir í námskeiði eru tveir eða fleiri er deildinni heimilt, að tillögu kennara, að ákveða að stúdent teljist ekki hafa staðist próf nema hann hann hafi í tilteknum prófþáttum náð lágmarkseinkunn námsskeiðsins í heild. Tilhögun námsmats fer að öðru leyti eftir samkomulagi kennara og nemenda og skal það liggja fyrir, áður en mánuður er liðinn af kennslu. Náist ekki samkomulag skal málinu vísað til námsnefndar og þaðan til deildarráðs ef þörf krefur."

5. gr.

Við síðustu mgr. 111. gr. bætast nýir málsliðir svohljóðandi:

"Ef prófþættir í námskeiði eru tveir eða fleiri er deildinni heimilt, að tillögu kennara, að krefjast þess að tilskilinni lágmarkseinkunn verði náð í hvorum eða hverjum prófþætti. Slík ákvörðun skal tilgreind í kennsluskrá.

6. gr.

Reglugerð þessi er sett með skírskotun til 40. gr. laga nr. 131/1990, um Háskóla Íslands, og öðlast þegar gildi.

Menntamálaráðuneytið, 30. desember 1991.

Ólafur G. Einarsson.

Árni Gunnarsson.

LÖG

um breyting á lögum nr. 51/1968, um bókhald.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Við lögin bætist nýr kafli, **IV. Reikningsskilaráð og góð reikningsskilavenja**, með þremur greinum og breytast kafla- og greinatölur samkvæmt því:

a. (23. gr.)

Ráðherra skal skipa fimm sérfróða menn til fjögurra ára í senn í nefnd sem nefnist reikningsskilaráð. Skal einn nefndarmanna tilnefndur af Félagi löggiltra endurskoðenda, annar af viðskiptadeild Háskóla Íslands, þriðji af Verslunarráði Íslands, sá fjórði skal vera ríkisendurskoðandi, en einn nefndarmaður er skipaður án tilnefningar. Ráðherra skipar formann reikningsskilaráðs úr hópi nefndarmanna.

b. (24. gr.)

Reikningsskilaráð skal stuðla að mótun góðrar reikningsskilavenju með útgáfu og kynningu samræmdra reglna sem farið skal eftir við gerð reikningsskila. Ráðið skal gefa álit á því hvað telst vera góð reikningsskilavenja á hverjum tíma. Reikningsskilaráð skal árlega auglýsa í Lögbirtingablaðinu skrá yfir útgefnar reglur og álit.

Ráðið skal starfa í nánu samráði við Félag löggiltra endurskoðenda og hagsmunaaðila. Það getur einnig verið stjórnvöldum til ráðuneytis um ákvæði sem sett eru í lögum eða reglugerðum um reikningsskil.

c. (25. gr.)

Ráðherra ákveður skiptingu kostnaðar við störf reikningsskilaráðs að höfðu samráði við tilnefningaraðila.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Gjört að Bessastöðum, 31. desember 1991.

Vigdís Finnbogadóttir.
(L. S.)

Friðrik Sophusson.

Stjórnartíðindi A 15, nr. 93–95. Útgáfudagur 15. janúar 1992.